
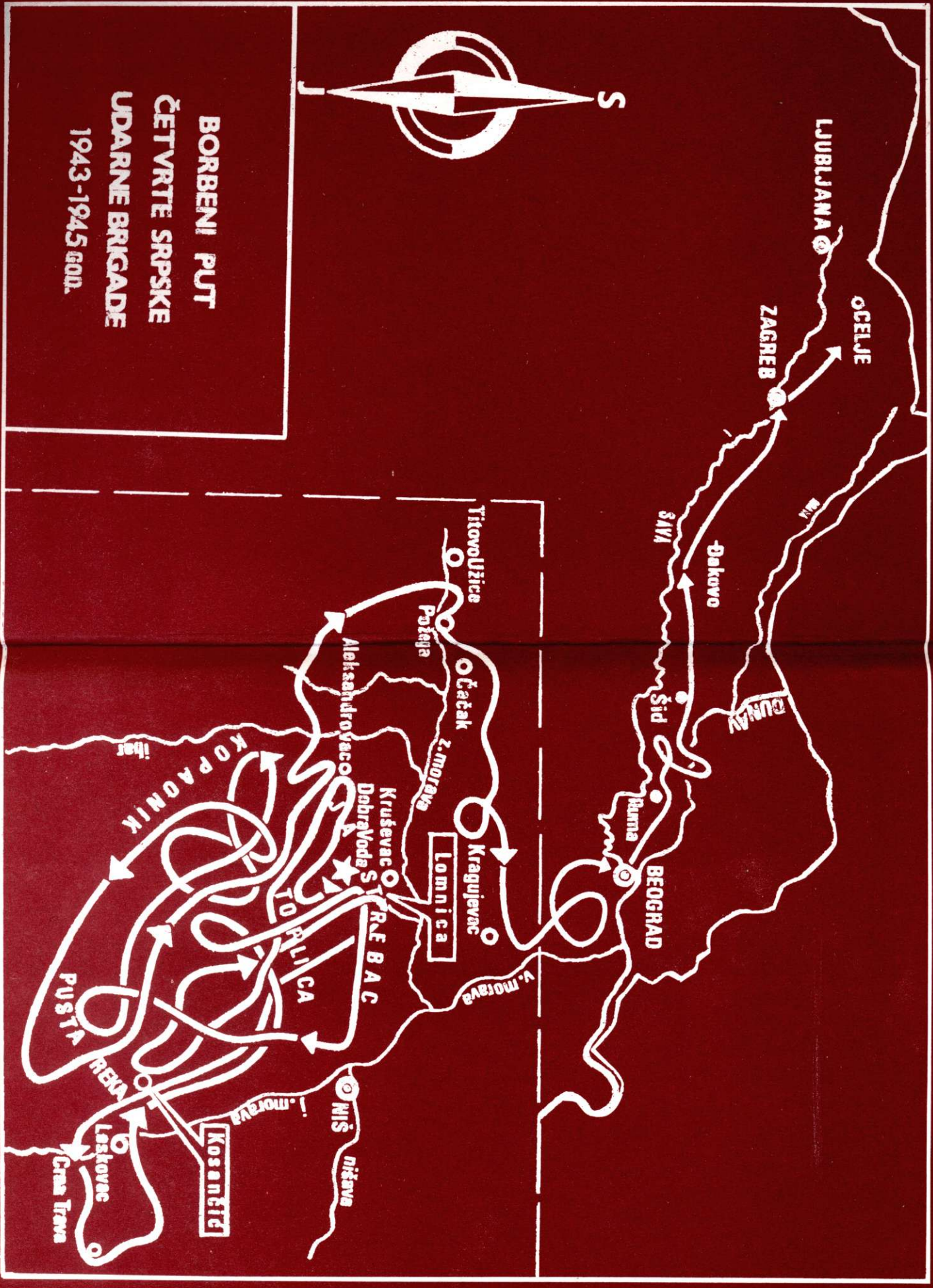
4. СРПСКА БРИГАДА

Милорад Гончин

**BORBENI PUT
 ČETVRTI SRPSKE
 UDARNE BRIGADE
 1943-1945 GOD.**

H. Đurić

Издавачи
ИНСТИТУТ ЗА САВРЕМЕНУ ИСТОРИЈУ
РЕПУБЛИЧКИ ОДБОР СУБНОР-а СРБИЈЕ - САВЕТ НАЦИЈЕ
„СРБИЈА У РАТУ И РЕВОЛУЦИЈИ 1941—1945“

За издаваче
Др Петар Качавенда
Милош Станимировић

Редакцијски одбор
Драгослав Пешировић Горски, председник
Драгољуб Петровић Радеј, Бривоје Ромић,
Стојан Николић Јоле, Стеван Адамовић,
Драгоман Радојичић Спимболија,
Петар Милашиновић Бане, Милован Мишовић,
др Љуба Кривокапић, Данило Вукадиновић,
Бора Крстић, Славка Ивановић, Урош Јолџић,
Мирослава Поповић Анђа, Велимир Јовановић Велм,
Милорад Јововић, Божидар Рајковић

Рецензент и уредник
Др Петар Качавенда

Стручни редактор
Душан Аврамовић

Графички уредник
Светко Решић, инг.

МИЛОРАД ГОНЧИН

ЧЕТВРТА СРПСКА УДАРНА БРИГАДА

ИСИ

ИНСТИТУТ ЗА САВРЕМЕНУ ИСТОРИЈУ

Београд, 1996.

*Бригада је одликована
Орденом Народног ослобођења и
Орденом заслуга за народ са златном звездом*

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

940.53(497.1)

ГОНЧИН. Милорад

Четврта српска ударна бригада / Милорад Гончин. [1. изд.] Београд :
Институт за савремену историју. 1996 (Ужице : Рујно). 824 стр. [32] стр. с
таблама илустр.; 20 ст. - (Едиција : ..Србња у рату и револуцији 1941 - 1945")

Тираж 1000.

15ВИ 86-7403-068-8

929:940.53(497.1)

а) Југославија, Народноослободилачка војска. Четврта српска бригада б) Народноослободилачка борба 1941 - 1945 - Учесници
ИД=48115468

У в о д

Друга јужноморавска ударна бригада (касније преименована у Четврту српску) у односу на остале бригаде са југа Србије* најдуже је дејствовала на овом подручју (око 10 месеци од свог оснивања). Једно време била је једина активна бригада на овом простору, с обзиром да је Прва јужноморавска, односно Трећа српска бригада, убрзо после формирања добила наређење Врховног штаба да, са Првом шумедијском бригадом, крене у правцу запада, ради прикључења главнини снага Народноослободилачке војске Југославије (НОВЈ).

Ради бољег разумевања борбеног пута Друге јужноморавске, односно Четврте српске ударне бригаде. Редакциони одбор сматра да је од интереса да укаже на следеће моменте:

Прво. Друга јужноморавска народноослободилачка бригада приликом формирања имала је у свом саставу три батаљона:

- Први батаљон, Расински ударни батаљон, имао је у свом саставу борце из крушевачког и краљевачког округа;

- Други батаљон. Лесковачко-јабланички. имао је, претежно, борце из лесковачког округа (лесковачког и јабланичког среза);

- Трећи батаљон, Црнотравски ударни батаљон. имао је у свом саставу борце из лесковачког округа (власотиначки срез). те из делова врањског и пиротског округа.

Бригада је у време формирања била, у правом смислу речи, представник бораца југа Србије. Значајан број бораца првог строја Бригаде били су борци који су учествовали у борбама од 1941. и 1942. године, у партизанским одредима на својим територијама или као позадински радници који су активно радили за Народноослободилачку борбу (НОБ).

* Под југом Србије подрачувамо подручје од линије Копаоник - Крушевац - Озрен - Ниш - бугарска граница на истоку, а на југу граница са Македонијом и Косовом и Метохијом (ранији окрузи: крушевачки, топлички, нишки, лесковачки, пиротски и врањски).

Наведени моменти указују да без изношења, макар и у најкраћим потезима, историјата борби, на иојединим подручјима, на југу Србије од 1941-1943. године, неће се добити ирава представа *из којих услова је израсла и створена* наша бригада. зашто је формирана тек крајем 1943, а иовезано са напред наведеним питањима и најсажетијим одговорима на ова питања, неће се добити ни права слика о уделу наше бригаде у развоју ПЈОБ-е у Србији и земљи у целини.

Развој НОБ-а на југу Србије

Као и у већини других крајева Србије, на позив и под руководством Комунистичке партије Југославије (КПЈ) дошло је до снажног отпора окупаторским снагама и на југу Србије. Током лета и јесени 1941. на југу Србије формирано је осам партизанских одреда: Расински (Крушевачки), Топлички, Кукавички (Лесковачки), Врањски, Озренски, Сврљишки (Нишавски), Бабички и Јабланички. Одреди су одмах започели акције, које су у прво време биле усмерене на уништавање окупационе власти по селима, разоружавање жандармеријских станица и извођење мањих диверзија.

Дејство партизанских одреда убрзо је прерасло у шири народни устанак. Врше се напади на немачке транспорте и комуникације, нарочито на правцима: Сталаћ - Ниш, Лесковац - Грделичка клисура, Бела Паланка - Ниш, Ниш - Књажевац, Зајечар - Сталаћ - Крушевац - Трстеник и Ниш - Прокупље - Куршумлија. Истовремено, нападају се рударска и друга индустријска постројења.

Распламсавањем устанка ствара се и прилично пространа слободна територија, која обухвата предео испод планине Кукавице (подручје планине Кукавице и равницу Поречја), даље преко Јужне Мораве према Власотинцу, а с десне стране Јужне Мораве од Нишаве на југ до планине Козјак према Куманову и Македонији и Косову и Метохији, а на истоку према Бугарској. Затим Заплањску котлину према Нишу, Лесковачко поље, Пусту Реку, Јабланицу, Топлицу, предео око Јастрепца према Алексинцу, Крушевцу и Нишу. На овом подручју живело је преко милион становника. Деловно слободне територије су током 1942. губљени под налетом снажне офанзиве окупатора и његових квислинга, али континуитет борбе на овом подручју

никада није престајао. Чињеница да су народноослободилачке јединице на овом подручју све до половине 1944. дејствовале искључиво на југу Грбије - *везане према шеме за одређену шериширију* - условила је одређене специфичности НОБ-а на овим просторима. које су довеле до прилагођавања организационих форми оружаних снага НОБ-а. Поменути партизански одреди дејствовали су, углавном, на свом подручју (осим у нападима на непријатељске гарнизоне Прокупље. Блаце. Лебане. Ражањ. Вучје, Власотинце. Гврљиг - који су били изведени заједничким дејством више партизанских одреда), са циљем стварања и проширивања слободне територије на свом терену. Поред наведених одреда, у овом периоду, формиран је велики број помоћних чета и месних десетина. које су у почетку имале карактер локалних наоружаних стража, а касније, када се устанак размахо, ове јединице улазе у борбена дејства, пребацујући се према потреби са једног одсека фронта на други. Поједине од њих, по квалитету дејства и саставу, нису се много разликовале од формацијских чета партизанских одреда (пример оранске чете, друге пусторечке чете, гајтанске чете, лецке чете, крчимарске чете, вучанске чете, накривањске чете, трњанско сечанске минерске чете - за рушење железничке пруге Лесковац - Рделница и др.).

Крајем 1941. бројно стање партизанских одреда и помоћних јединица износило је преко 2.500 бораца под оружјем.

На ослобођеној територији деловали су органи нове власти - народноослободилачки одбори - а постојале су и команде места као војнополитички органи.

Са нарастањем устанка све су чешћи напади на важне окупаторске гарнизоне, нападају се и ослобађају и већа насеља, која су краће време остала под влашћу ослободилачких снага. У августу 1941. Озренски одред ослободио је Ражањ. 15. септембра Кукавички одред ослободио је Вучје (где је радила модерна фабрика штофова и хидроелектрана (ХЕ) Вучје - једна од првих у Грбији), 22. септембра Расински одред учествовао је у нападу на Крушевац. 22. септембра Озренски одред ослободио је Гврљш. 1. октобра Кукавички одред ослобађа Власотинце. 8. октобра Топлички одред и делови Кукавичког одреда ослобађају Прокупље. 22-23. октобра Гврљшчки одред ослобађа Гоко Бању. 7. новембра Јабланички одред, у садејству са Бабицким, Топличким и Кукавичким - ослобађају Леце, Медвеђу и Лебане. 5. децембра

Топлмчки и Расински одред ослобађају Блаце, 15-16. фебруара 1942. исти одреди ослобађају Куршумлију.

Значајно је нагласити да у време пораза партизанских снага у западној Србији и повлачења Врховног штаба са делом јединица према Санџаку, устанак на југу Србије не само да не јењава, већ је у успону. Два и по месеца после повлачења наших снага из Ужица, партизански одреди на југу Србије ослобађају Куршумлију.

Ипак, пораз партизанских снага у западној Србији одразио се на ток устанка и у крајевима југа Србије. Немци су иредузели одлучне мере да се ликвидира и ово жариште устанка, лоцирано на простору од изузетног значаја за њихове геостратешке концепције. На овом подручју налази се изузетно значајна раскрсница железничко-друмске артерије Балканског полуострва (комуникација за Софију - Истанбул и Солун - Атину), због чега су Немци били приоритетно заинтересовани за гушење устанка на југу Србије.

За немачке окупаторе југ Србије био је од интереса и са гледишта привредних потенцијала ових крајева. Нарочито су били заинтересовани за налазишта молибдена, руде неопходне немачкој ратној индустрији, па отуда убрзане припреме за њену експлоатацију одмах после окупације. Од интереса су били и рудници угља, а познато је да је југ Србије и извор бројних пољопривредних производа.

У циљу задовољавања својих потреба окупационе власти су настојале да што пре прораде капацитети текстилне, прехранбене, металне и хемијске индустрије, при чему су посебно били заинтересовани за рад мостовске радионице у Нишу и хемијских фабрика у Крушевцу.

У тежњи да максимално искористе привредне потенцијале на југу Србије, окупационе власти нису бирале средства да задовоље своје ратне потребе.

Током јануара 1942. довучена су на овај простор осетна појачања: из Бугарске је пребачен бугарски окупациони корпус, који се састојао из три дивизије (шеснаесте, седамнаесте и двадесет прве). Седиште корпуса је било у Нишу, а главне снаге су распоређене по градовима: Ниш, Прокупље, Лесковац, Крушевац и дуж главних путних и железничких магистрала (бугарске трупе остале су на овом простору до капитулације Бугарске, септембра 1944).

Довучене су и знатне снаге квислиншких формација из Београда, Шапца, Ваљева и из Баната и то: три добровољачка одреда (први,

четвртп п шестп) познати као љотпћевци** н шест одреда Српске државне страже (СДС) (петп. осми. једанаести. дванаести п двадесет први). познати као недићевци.***

За акције против партизанских одреда окупатору су стајале на расположењу војне формацпје које су се од раније налазиле на овом терену (немачке. бугарске. квислиншке. четници Косте Пећанца).****

Током зиме, пролећа и лета 1942. на овим просторима непријатељ је предузео низ сложених и ефикасних акција против партизанских одреда. у којима су биле ангазоване скоро све снаге немачко-бугарских окупатора н домаћих издајника. Примењена је. углавном. тактика изолације појединих партизанских одреда и наносења удараца ;ртизанским снагама на појединим секторима партизанске територије. У операцијама опкољавања појединих партизанских одреда учествовало је и до 15.000-20.000 војника. Војнпчке операције праћене су крвавим репресалијама према становништву села и градова. уз примену „принципа" одмазде 1:100 (односно 50) за сваког убијеног. односно рањеног окупаторског војника. Пљачкана је имовина. паљене куће и стаје сељака. паљена чптава села. масовно хапшени таоци. Посебно треба указати на геноцидно страдање становништва у Бојнику и на Великом Јастрепцу - на Равништву - Стоваришту. У тзв. Аћимовићевој офанзиви,***** као и у офанзивним акцијама бугарских окупационих јединица. испред њихових стрељачких стројева. као заштита. истурано је голоруко становништво.

Суочени са бројним. добро наоружаним и организованим војним снагама непријатеља. партизански одреди су били приморани на де-

** Добили име по Димитрију Љотићу (1891-1945). оснивачу и председнику Југословенског народног покрета Збор, а у Другом светском рату организатору добровољачких одреда и Српског добровољачког корпуса - страначке фашнстичке оружане формације.

"* Добили име по Милану Недићу (1877 -1946). армијском генералу Југословенске војске. квислингу. председнику тзв. српске владе (1941-1944) и организатору Српске државне страже (СДС).

**** Миловановић Коста Пећанац (1879 1944). сарадник окупатора и организатор четничких јединица у Србији. Убили га четници Драже Михаиловића у близини Соко Бање. маја 1944.

***** Названа по Милану Аћимовићу. који је пре Другог светског рата био министар унутрашњих послова у влади Милана Стојадиновића. на челу тзв. комесарске владе одмах после окупације Југославије и министар унутрашњих послова у квислиншкој влади Милана Недића.

фанзиву. на одбрамбене битке. у којима су трпели знатне губитке. због чега су значајно смањени војнички ефективни партизанских одреда па овом подручју.

У целини. током 1942, у односу на претходну јесен, долази до озбиљне осеке устанка. Међутим. и поред великих губитака, активност није престајала. Неки одреди. упркос бројној надмоћности противника. вршили су нападе на поједине групације непријатеља, као и диверзије на комуникацијама, чак и на главној саобраћајници Сталаћ - Ниш - Врање и Ниш - Иирот. Вешто маневришући, уз повремена офанзивна дејства, неки од њих успели су да у приличној мери сачувају живу силу. Половином 1942. године. упркос свим офанзивама. Топлички одред је бројао око 150 бораца распоређених у три чете. Расински око 100 бораца. у две чете (у току године формирана је и трећа). Јабланичко-пасјачки одред. такође. око 100 бораца у две чете итд.

Почетком јула 1942. поново је формиран Копаонички партизански одред. од Расинског и Топличког одреда. који је дејствовао преко Малог и Великог Копаоника. планине Голије до Ивањичког краја. са задатком да шири партизанска дејства на комуникације и рударску област долини Ибра. У готово свакодневним борбама овај партизански одред успео је да у свом једномесечном маршу веже значајне квислиншке снаге.

Топлички партизански одред. са делом Озренског партизанског одреда. извео је. за време тзв. Аћимовићеве офанзиве. вешт маневар на терену планина Буковика. Озрена и Ртња избегавши главни удар непријатељских снага. које су месец и но дана држале под оцадом планину Јастребан са севера и југа.

За време те непријатељске офанзиве Расински партизански одред дејствовао је на терену планине Гоча. Јухора. Темпића и Левача. разоружавајући делове непријатељских јединица. које су под блокадом држале планину Јастребац и потпланинска села на северном делу Великог Јастрепаца.

Оба партизанска одреда су. уз сталне маневре. сачували главнину снага и из офанзиве изашли ојачани.

На привремено запоседнутим партизанским територијама, а и у градовима настављен је илегални рад народноослободилачких одбора (1100), одбора Народног фронта. Антифашистичког фронта жена (АФЖ) и нарочито омладинске организације. рад који је у свим организацијама усмеравала КП као руководећа снага Народноослободи-

лачког покрета (ПОП-а). Захваљујући делимично тој активности, и поред више офанзива непријатеља, проређени редови партизанских одреда добили су нове борце. Тако је, на пример, Расински одред у току 1942. попуњен са неколико група нових бораца, које су упутиле партијске и скојевске организације из Крушевца, расинских села, трстеничког краја, па чак и из Краљева. Оваквим радом одржан је не само континуитет НОБ-а, већ су истовремено припремане услови за излазак из привремене кризе, поновно распламсавање устанка и за Јачање постојећих и формирање нових одреда.

Већ крајем 1942. почели су се назирати знаци превазилажења кризе устанка, изазване офанзивама јаким непријатељских снага по партизанским одредима и слободној територији, као и драстичним репресалијама према становништву.

На самом почетку 1943. извршена је реорганизација партизанских одреда полазећи од дотадашњих искустава, водећи рачуна да ће одреди и даље бити везани за слободну територију са тежњом њеног проширивања. Имајући у виду специфичности ослободилачке борбе на југу Србије, тежња је била да се створе веће војне формације, способне за извођење крупнијих акција и са бољим маневарским могућностима. Извршен је спајање неких одреда, а у њихову формацију уведени и батаљони. Формирани су следећи одреди: а) Први јужноморавски одред са три батаљона, настао спајањем Лесковачког, Јабланичко-пасјачког и Јастребачког одреда. Основни задатак: дејства на левој страни Јужне Мораве, на свим комуникацијама на том простору и по потреби садејство са другим одредима. б) Други јужноморавски одред са два батаљона, а нешто касније формиран је и Трећи. Настао је од бившег Ирнотравског одреда. Главни задатак: дејство на десној страни Јужне Мораве, на комуникацијама и садејство са другим одредима. в) Расински одред извесно време је остао у дотадашњој формацији (три чете), али се касније и у њему формирају два батаљона. Задатак: дејства северно од Јастрепца у простору Расине, Жупе, трстеничког краја и на комуникацијама у доњим токовима Западне и Јужне Мораве. Такође, и садејство са другим одредима. г) Озренски и Сврљишки одред реорганизовани су и обновљени нешто касније са задатком да дејствују према комуникацијама у долини Нишаве и према Тимоку и Морави.

Од раног пролећа 1943. устанак на југу Србије, под руководством Покрајинског комитета КПЈ за Србију, поново је добио широке размере. Тај тренд се константно кретао узлазном линијом све до копачног

ослобођења земље. Реорганизовани и ојачани партизански одреди почели су да прелазе у офанзиву.

У многобројним акцијама широм Црне Траве. Лужнице. Пчиње, Кукавице. Поречја. Јабланице. Пусте Реке. Пасјаче, Топлице. Расине. нанети су снажни удари бугарским, немачким, недићевско-љотићевским и четничким снагама. Појачани су удари по железничким комуникацијама. ликвидан је већи број посада СДС и неки бугарски гарнизони на истуреним пунктовима. порушени су поново неки рудници, које је окупатор обновио после партизанских разарања у почетку устанка.

У појединим већим офанзивним операцијама биле су ангазоване снаге из више одреда. под командом посебно образованих оперативних штабова. што је, такође, специфичност организационних форми у руковођењу војним јединицама на југу Србије.

Током пролећа и лета 1943. поново је ослобођена скоро цела територија коју су партизани држали у устанку с јесени 1941. изузев градова и неких упоришта дуж железничких комуникација, које је окупатор запосео јаким снагама, изградивши и снажне фортификације. На поново ослобођеној партизанској територији функционисала је народна власт. војнополитички органи и друге организације НОП-а. много организованије него у првим данима устанка. пошто су и искуства била већа.

У том периоду приступмо се новој реорганизацији одреда увођењем у формацију ударних батаљона. Наредбом Главног штаба Народноослободилачке војске и партизанских одреда (НОВ и ПО) Србије у јулу формирано је пет таквих батаљона: у Првом јужноморавском одреду Први и Други ударни батаљон. у Другом јужноморавском одреду - Први ударни и Други омладински батаљон. у Расинском одреду - Први крушевачки ударни батаљон.

Циљ формирања ударних батаљона био је да се добију војне јединице које ће бити покретљиве, способне и спремне да се боре на целој слободној територији. Зато су ударни батаљони кадровски ојачани. њихов састав у већини су чинили борци са джим ратним стажом. а сами батаљони су били боље наоружани у односу на остале војне јединице.

Несумњиво је да су и догађаји на светским ратиштима с почетка 1943. значајно утицали на поновно разбуцтавање НОП-а и на југу Србије.

Стога је, обзиром на изузетан стратегијски положај Србије. немачка команда предузела опсежне мере у циљу угушавања устанка и на овом простору, а нарочито на југу Србије. где је био најјачи. Зато је непријатељ на југ Србије довукао нова појачања ради извођења круп-

нијих офанзивних чаквата против партизанских снага и у циљу ефикасније заштите саобраћајница, посебно железничких, које су биле од виталног значаја за групу армија „Е”.

Постоје историјска документа и сведочења о томе да је већ крајем 1942. Врховни штаб, имајући у виду развој ситуације на европским фронтovima, јачање НОП-а у целини, као и стварање бројних војних формација НОВ и партизанских одреда у Србији, разматрао идеју о постепеном преношењу тежишта операција НОВЈ према источним и југоисточним деловима Југославије. Међутим, реализација намера Врховног штаба о померању већих снага НОВЈ из централних делова земље, са тенденцијом продора према истоку и југоистоку, ишла је знатно теже него што је првобитно рачунато, јер су искрсле објективне тешкоће (Четврта и Пета офанзива).

У јесен 1943. Главни штаб Србије - процењујући да се на Источном фронту наносе све озбиљнији удари немачком окупатору, уз истовремене успехе савезника на осталим фронтovima, да су партизански одреди на југу Србије реорганизовани, појачани новим људством и ојачани у сваком погледу, да је слободна територија не само успостављена као што је била 1941. него је и проширена - закључио је да треба спровести нову организацију војних јединица на овом подручју. Оријентација је била да се формирају бригаде и дивизије као јаке покретне јединице које неће бити *везане са.ио за одређено иодручје*, већ ће њихов задатак бити даљи продор у ширењу слободне територије и, заједно са осталим јединицама из централног дела земље, ослобађање Србије и целе земље. Рачунало се да ће ускоро доћи и до продора јединица НОВЈ из Босне и Санџака, да би се удруженим снагама наставила борба против окупатора у циљу ослобађања земље.

С обзиром на масовност НОБ-а на југу Србије, бројност војних јединица, огромну подршку народа, није било посебних тешкоћа да се пређе на нову војну организацију. Месец дана после формирања Прве јужноморавске бригаде формирана је Друга јужноморавска бригада, половином јануара 1944. формиране су још две јужноморавске бригаде, а од октобра 1943. до септембра 1944. формирано је на југу Србије преко 20 бригада. За месец дана, од 20. маја до 20. јуна 1944. формирано је пет дивизија; 21. 22. 23. 24. и 25. српска дивизија.

На примеру формирања Четврте српске бригаде најбоље се види колико је прелаз на нову војну организацију био једноставан. Бригада је формирана укључивањем комплетног Расинског ударног бата. она.

коли Је произашао и био у саставу Расинског партизанског одреда, формираног 22. јула 1941. Као други батаљон Бригаде уведен је Други јабланички батаљон, који је поникао из Јабланичког партизанског одреда формираног 21. октобра 1941. Трећи омладински Црногравски ударни батаљон произашао је из Бабичког партизанског одреда, који је формиран 20. септембра 1941. Према томе, два батаљона су била проглашена за ударне и пре него што су ушла у састав Бригаде. Борци првог строја доживели су формирање Бригаде као логичан наставак дотадашњих активности, које су у разним организационим облицима оствариване од првих устаничких дана на овом подручју.

Поред наведених специфичности развоја НОБ-а на југу Србије, које су условиле организацију војних јединица у појединим етапама ратовања, још један разлог је значајно утицао на спорији прелаз у формирању већих војних формација на југу Србије. Наиме, у свим војним јединицама на југу Србије постојао је изражен проблем недостатка наоружања, војне опреме и нарочито муниције. Познато је да изворе снабдевања у партизанском рату, којима превасходно налазе код непријатеља, снлом треба освојити. То је био основни принцип који је важио и на југу Србије. Али, у овом раздобљу, јединице НОВЈ, у осталим крајевима Југославије, имале су значајан додатни извор снабдевања - испоруке које су вршиле савезничке мисије. Затим, капитулација Италије омогућила је, у многим крајевима, ефикасно наоружавање и снабдевање другим потребним материјалима бројних јединица НОВЈ.

У овом погледу, ситуација у Србији била је потпуно другачија. Све до маја 1944. једина могућност снабдевања оружјем и муницијом била је оно што се у борби запленило од непријатеља. И док су у другим крајевима земље савезничке мисије како-тако, али ипак допремале ратни материјал, на тлу Србије савезници (Британци) не само да су због своје политичке стратегије игнорисали постојеће снаге НОВ и НОП у целини, већ су преко бројних мисија интензивно снабдевали четничке јединице Драже Мнхаиловића, које су се активно бориле против партизана у све отворенијој колаборацији са окупаторским снагама.

Савезничке мисије почеле су снабдевати јединице НОВ у Србији тек од маја 1944. када је дошло до формирања дивизија, па је и тај разлог, поред осталих, омогућио убрзано формирање бројних бригада и дивизија на овом подручју.

улогн четничких јединица, за време окупације, на југу Србије

Друга напомена, на коју желимо да укажемо, односи се на констатацију да је у првој фази борбеног пута, док је дејствовала на просторима југа Србије, Бригада значајан део борби водила и са четницима Драже Михаиловића. Због тога је потребно објаснити узроке честих сукоба са четницима у том периоду, водећи рачуна о специфичности ситуације, у овом погледу, на југу Србије.

Прве устаничке акције на југу Србије, у лето 1941. угрозиле су немачке окупационе трупе, чије су снаге биле ангажоване на другим фронтovima. Због тога су Немци тражили савезнике у циљу обезбеђења окупационог режима. Крајем августа 1941. после споразума са Костом Пећанцем, Немци су појачали своје гарнизоне, у свим већим градовима и неким већим местима, његовим четничким одредима. У исто време Савет комесара, тзв. комесарска влада замењена је владом Милана Недпћа, што је омогућило Немцима да током 1942. ојачају своје гарнизоне новим квислиншким војним формацијама - Српском државном стражом (СДС - недићевци) и Српским добровољачким корпусом (СДК - љотићевци). Такође, од почетка 1942. на овом простору присутан је јак бугарски корпус за заштиту окупационог режима и нарочито обезбеђење виталних комуникација.

Четничка организација Драже Михаиловића на просторима југа Србије јавља се касније него у западној Србији, тек у другој половини 1942. Пре тога четници Драже Михаиловића имали су само мрежу своје организације са минималним бројем чланова. Изјашњавајући се декларативно за борбу против окупатора, али одлажући почетак те борбе за неодређено време, четници су демобилизаторски утицали на масе, које су већ биле прихватиле или спремне да прихвате став НОП-а о потреби сталне борбе против окупатора. Убрзо, поред деструктивне пропаганде, четници Драже Михаиловића прелазе на ликвидацију појединих активиста и симпатизера НОП-а, вршећи убиства преко „црних тројки“, да би затим прешли и на формирање одреда чија је првенствена оријентација била борба против партизана. Ти одреди били су ослоњени на падине Жељпна и Копаоника према западу, на плашско подручје Косанице и Горње Јабланице према југу, као и на извесна упоришта на левој страни Западне Мораве на северу (трстенички и варварински крај). Стратешким распоредом својих снага четници Драже Михаиловића у приличној мери заокружили су партизанску

територију. што је зиатио угрожавало одбрамбену позицију партизанских одреда у условима постојања јаким окупаторских снага. нарочито отежавајући маневрисање по планинском простору у свом залеђу.

На основу докумената из британских и других архива, које су већ отворене за историчаре, може се недвосмислено утврдити да су британске службе од самог почетка располагале са обавештењима о неспремности четника да се ангажују у рату против сна Осовине. чак са извесним наговештајима о колаборацији. као и о стварној снази и утицају четничког покрета који је био далеко испод димензија које су му придавали у пропаганди. Британци су. ипак. у основи. веровали да ће бити у стању да остваре утицај на четнике у смислу прихватања њиховог концепта. који се. приближно, састојао у следећем: четници треба одмах да прекину са колаборацијом. да потраже модус вивенди са партизанима и обуставе војне акције против њихових снага. да отпочну војне акције против окупатора на своју руку. или још боље. заједно са партизанима. са циљем да се постепено наметну као вође јединственог покрета отпора. апсорбујући партизанске војне ефективе. Међутим. Михаиловић и четници нису прихватили никакве сугестије у том правцу. сматрајући да је њихов основни задатак борба против НОП-а, у којој су дозвољена сва средства. чак и колаборација са окупатором и квислинзима. Оружану борбу против окупатора и квислинга одлучно су одбили у том тренутку (због репресалија). покушавајући да увере савезнике да ће четници бити спремни за оружану акцију тек када савезници отпочну ратне операције на Балкану.

Суочене са одбијањем четника Драже Михаиловића, а знајући да се четничка колаборација неће моћи дуго држати у тајности, британске службе почињу тражити излаз. Између осталог, британске војне власти предузеле су следећу иницијативу: пуковник Бејли. шеф Британске војне мисије код четника. предао је Д. Михаиловићу 28. маја наредбу генерала Вилсона у којој се прво констатује: „Четници западно од Копаоника не представљају борбену снагу од било какве важности. њихове јединице у Црној Гори. Босни и Херцеговини су већ уништене, или тесно сарађују са Осовином. а с друге стране „партизани представљају добру и ефикасну борбену снагу у свим оним деловима земље где само квислинзи представљају генерала Михаиловића“. После тих констатација Вилсон прецизно наређује: 1) Михаиловић мора обуставити сваку сарадњу са силама Осовине: 2) он сместа мора прећи на подручје планине Копаоник у Србији; 3) Британци ће од сада сма-

тратн као Михаиловићево само иодручје источно од Ибра и тамо ће му ваздушним путем слати обимну помоћ. Пуковнику Бејлију је наложено да ову наредбу уручи Михаиловићу на крајње категоричан начин, те да добије „хитан и недвосмислено повољан одговор". Михаиловић је ову Вилсонову наредбу одлучно и огорчено одбио.

Немци су, у недостатку довољног броја војних јединица, сматрали да треба ангажовати и помагати све војне формације које хоће да се боре против партизана. Из таквог опредељења произашао је и став према четницима Драже Михаиловића. На различите начине, директно или индиректно. Немци су знатно допринели јачању организације Драже Михаиловића у Србији и, посебно везано за партизанску слободну територију на југу, без обзира што је понекад долазило до неспоразума и зазирања.

Тај допринос се нарочито огледа у следећем: а) Немци су „толерисали" да четнички одреди Косте Пећанца, њиховог агента и плаћеника, приступе четничкој организацији Драже Михаиловића. Ово је управо карактеристично за југ Србије, јер на том простору ни у устанку 1941. нити у првој половини следеће године није постојала организација Драже Михаиловића, већ само четници Косте Пећанца, као додаток немачким и бугарским гарнизонима. Током 1942. четничка организација се трансформисала; Пећанчеви одреди су престали да постоје, а његово људство из градова и гарнизона преселило се у „шуму", иза леђа партизанским снагама, у састав јединица Драже Михаиловића; б) Немци су, такође, „толерисали" сарадњу органа Недићеве квислиншке владе и организације Драже Михаиловића. Као резултат те сарадње, дошло је до знатног кадровског јачања четничких одреда. Ради формирања својих оружаних одреда Недић је из заробљеничких логора у Немачкој довео веће групе официра, а Немцима није сметало што су многи од њих убрзо „дезертирали" у четничке одреде; в) Гестапо је, такође, „толерисао" сарадњу специјалне полиције и четничке организације и доста се равнодушно (као и војна обавештајна служба АБВЕР) односио према раду британских војних мисија код четничких штабова. Додуше, повремено их је обавештајно контролисао, али нису предузимане никакве радикалне мере за онемогућавање њиховог рада; г) Немци су почели индиректно (преко СДС), а потом и директно, да помажу четнике оружјем и муницијом. Преговарали су са појединим командантима и садејствовали у операцијама против партизанских одреда.

Четници су у почетку настојали да од народа сакрију своју колаборацију са Немцима, иредстављајући се као борци за слободу. Међутим, временом је сарадња са окупатором постала тако видљива да је више ни четници нису могли крити. Познато је да су бројни четнички команданти тражили и добијали оружје и муницију од Немаца. Између осталих, зна се, да је и командант четничког корпуса Кесеровић имао састанак у Крушевцу са немачким крајскокомандантом. Кад год су Немци, на овом подручју, предузимали акције против партизанских јединица, у те акције су укључивали и четничке јединице, које су добијале посебне задатке из сектора где ће напасти партизана. У даљој фази борби против окупатора, крајем 1943. и у току 1944, сарадња између четника и Немаца против партизанских јединица постала је толико очигледна да је, на пример, у оквиру VII офанзиве (операција Трумпф-Халали) 1944. немачки мајор Вејл седео у четничком штабу, радп координације са осталим окупационим јединицама, па су ову четничку групацију, у својим извештајима, Немци звали „групација Вајел“.

При таквој колаборацији није ни мало случајно да су се четници, који су били рањени у борбама са партизанима, лечили у болницама по градовима, са знањем окупатора. Примера ради, када је Друга јужноморавска бригада упала у лесковачку болницу, на православну Нову годину 1944. нашла је међу болесницима и неколицину четника, који су у сукобу са партизанима рањени у Горњој Јабланици.

Карактеристична је и синхронизација активности четничких јединица са бугарским окупаторима. Тако је, на пример, приликом покушаја упада четника у Пусту Реку дошло до познате борбе четника и партизана у селу Косанчићу. Том пршшком напад четника потпомагао је бугарски авион, који је митраљирао партизанске положаје.

Бројни су примери сарадње окупатора и четничких јединица на југу Србије, па је отуда разумљиво да је морачо доћи до сукоба партизанских јединица и четника Драже Михаиловића, *јер су ширтизанске снаге желеле да осшану доследне* на линији борбе против окупатора и за ослобођење земље. По правилу, сваку акцију партизана против окупатора, четничке једнице су покушавале да онемогуће, било на тај начин што су се у сукобима непосредно стављале на страну окупатора, или што су настојале да сукобе партизана и окупатора искористе да би се „убациле“ на партизанску слободну територију. Такво понашање четника је довело до тога да је НОБ била могућа *једино уз истовремену* борбу против окупатора и свих његових помагача, што је значило

нужност борбе и против четника Драже Михаиловића, као снаге која је ступила у отворену колаборацију са окупатором у борби против партизанских јединица. Отуда, посебно у првој фази борбеног пута Бригаде честе борбе са четницима, који су настојали да угрозе слободну партизанску територију и све резултате борбе остварене у дотадашњем периоду.

Односе између окупатора, четника и партизана народ југа Србије јасно је прозрео и зато је безрезервно подржао ПОП. Да није било те подршке, НОП се не би могао одржати. У вези тога, треба имати у виду и следећу чињеницу: народ на југу Србије спреман је да брани национални интегритет, чак и по цену највећих жртава, што показује и његова дуга и славна традиција ослободилачких буна, ратова и страдања. Често је у својој историји овај народ био принуђен да, уз највеће жртве, брани своју националну егзистенцију, посебно од насилне бугаризације, која је окупацијом Југославије у Другом светском рату поново постала актуелна. На делу територије јужно од демаркационе линије (врањски и пиротски округ) тај процес је почео чином анексије. Било је логично претпоставити да се, у случају победе Немачке у рату, бугарске територијалне претензије неће задржати само на овоме. Сигурно да и у овоме треба тражити мотиве за отпор који је народ ових крајева, кроз НОБ, пружио новој окупацији. Такође, деловање ослободилачких јединица НОП-а, под идејним руководством КП, а истовремено и пасивност, па после и колаборација четника Драже Михаиловића са окупатором били су пресудни моменти, који су омогућили масовност устанка у овим крајевима, као и континуитет НОБ-а од првих устаничких дана до ослобођења, без обзира на репресалије.

Значај издавања монографије Четири српске НОУ бригаде

Трећа напомена. Четврта српска ударна бригада, формирана на југу Србије, прешла је дуг борбени пут у НОБ-у. Око 10 месеци од оснивања. Бригада је у садејству са другим јединицама, бранила слободну територију на југу Србије, са тежњом њеног сталног проширивања, а затим је у саставу 21. српске ударне дивизије учествовала у ослобађању бројних варошица у западној Србији и Шумадији све до Београда. После ослобађања Београда учествовала је у многим борбама на Сремском фронту и пробоју овог фронта, а затим у ослобађању многих ва-

рошица и градова у Славонији све до Загреба. После Загреба, преко Кумровца, Бригада је водила борбе против окупатора у Словенији. завршавајући свој ратни пут у близини Цеља. У многобројним биткама борила се против свих врста окупаторске и квислиншке војске. Због свега тога, Четврта српска бригада, несумњиво, заузима веома значајно место не само у историји НОБ-а у Србији, него и у целој Југославији.

Приликом формирања, Бригада је била састављена већином од бораца са југа Србије. Преласком Ибра и наступањем бригаде кроз Шумадију, у правцу Београда, у Бригаду су долазили бројни борци из Ваљева, Осечине, Крагујевца, Алексинца, Велике Планае, Горњег Милановца, Шапца, Богатића, Смедеревске Паланке, Смедерева, Младеновца, Гроцке, са ширег и ужег подручја Београда и бројних других места из унутрашњости Србије, а после стварања Сремског фронта у Бригаду је ступио и изванредан број бораца из појединих места у Војводини.

Четврта српска бригада од свог оснивања, па и касније, била је састављена, претежним делом, од омладинаца и омладинки између 17 и 21 године. Преко 70% бораца који су се борили у Бригади није служило војску. Они су припадали/ном дивном нараштају наше омладине који је својим животима показао верност идеалима слободе и оданост своме народу.

Преко 70% бораца био је са села, а у саставу Бригаде било је и 129 жена. У првом строју, приликом формирања Бригаде, биле су 23 жене. Оне су добровољно ступиле у Бригаду, својим примером доказавши да су спремне да иду и у најтеже бојеве. Имајући у виду да су њихови напори објективно били тежи само потврђује да су жене у нашој бригади својим држањем и активношћу значајно допринеле резултатима које је Бригада постигла у току народноослободилачке борбе за ослобођење земље.

У бројним борбама које је Бригада водила, посебно тешким на Сремском фронту и у завршним операцијама за ослобођење земље, погинуло је, према расположивим подацима, 1665 бораца, тј. око 26% од укупног броја бораца (6.442). Међу погинулима се налази 19 жена-бораца. Од преживелих, рањено је једном или више пута око 75% бораца. У поређењу са осталим бригадама НОВЈ - према времену формирања бригада, броју бораца, броју погинулих и рањених - Четврта српска налази се у врху по броју погинулих и рањених бораца.

Монографија о Четвртој српској ударној бригади, која се сада објављује, резултат је обимних напора да се сумарне активности Бригаде ставе на увид јавности. По мишљењу Редакционог одбора публикација

представља значајан прилог у осветљавању историјата Четврте српске НОУ бригаде. Рукопис аутора Гончина даје веома добар приказ ратног пута Бригаде од њеног оснивања до завршних борби у Словенији. Сва збивања и активности Бригаде су изнета на квалитетан и приступачан начин, поткрепљена бројним документима.

Похвално је што је аутор у монографији пратио, током њиховог борбеног пута, активност бројних бораца и руководилаца Бригаде, снажних личности са најлепшим људским квалитетима, од којих су многи, у цвету младости, часно и јуначки погинули у борби за ослобођење земље.

У недостатку писаних докумената, аутор је користио сећања низа бораца, непосредних учесника појединих ратних догађаја, чија непосредна сведочења дају монографији већи степен уверљивости.

Драгоцен део монографије је готово комплетан списак бораца Бригаде, погинулих бораца, као и списак првог строја.

Треба истаћи да су, од ослобођења до данас, бројни борци Четврте српске бригаде писали своја запажања о готово свим борбама Бригаде, као и о другим активностима из њеног живота и деловања. Највећи број ових прилога, до сада, није објављен, иако је то драгоцен материјал, јер су га писали непосредни учесници (од којих значајан број није више међу живима). Приликом доношења одлуке о изради ове монографије, Скупштина секције бораца Бригаде закључила је да треба радити и на издавању књиге сећања самих бораца Бригаде. Сматрамо да ову обавезу треба да испунимо.

Редакциони одбор

ФОРМИРАЊЕ БРИГАДЕ

Насијање у покрету и борбама

Стазама Великог Јастрепца. 21. новембра 1943. журиле су колоне бораца и старешина три батаљона: Првог крушевачког ударног. Другог пусторечко-јабланичког и Трећег црнотравског омладинског ударног. да што пре стигну планинској заравни Добра вода. недалеко од врела Јабланичке реке, да стану у свечарски строј и чују наредбу Главног штаба Народноослободилачке војске и партизанских одреда (НОВ и ПО) Србије према којој су дан раније званично постали Друга јужноморавска бригада која је скоро пола године касније. 7. маја 1944. преименована у Четврту српску бригаду.

Доброј води истовремено се приближавала Прва јужноморавска бригада. формирана 11. октобра 1943. у селу Ображду, у Јабланици. затим Крушевачки (Расински) партизански одред. представници Покрајинског комитета Комунистичке партије Југославије (КГПЈ) и Главног штаба ПОВ и ПО Србије. народне власти и мештани оближњих попланинских села да увеличају завршни чин формирања Друге јужноморавске бригаде.

Њено формирање почело је петнаестак дана раније. у покретима и борбама батаљона који су ушли у њен састав. У то време у Србији су дејствовале само две бригаде: Прва шумадијска, формирана 5. октобра 1943. Прва јужноморавска бригада и више партизанских одреда. Пространу слободну територију јужне Србије упорно су бранили и нападали непријатеља Крушевачки (Расински). Први и Други јужноморавски партизански одред. помоћне партизанске чете. месне десетине и сеоске страже. Народноослободилачки покрет је бујао. нарочито у јесен и зиму 1943. и наредне 1944. године. чиме су створени погодни услови за формирање крупнијих војних формација на југу Србије: бригада и дивизија. спремних да туку окупатора и његове помагаче

широм целе Југославије. Покрајински комитет КПЈ за Србију и Главни штаб НОВ и ГТО Србије, који су се налазили на слободној партизанској територији јужне Србије, реално су проценили да постоје могућности за формирање више бригада и дивизија, па су у том смислу деловали и постизали резултате. Њихове намере делом су убрзане када је уследило наређење Врховног штаба Народноослободилачке војске и партизанских одреда Југославије (НОВ и ПОЈ) да Прва шумадијска и Прва јужноморавска бригада крену према Санџаку и Босни, у сусрет Другој пролетерској и Петој крајишкој дивизији, које су тукле непријатеља и наступале према Србији. У то време Радио-станица „Слободна Југославија“ понављала је шифровану поруку да Михаило крене, са главним снагама, у сусрет Вуку. Михаило је био псеудоним др Благоја Нешковића, секретара Покрајинског комитета КПЈ за Србију, а Вук псеудоним Моме Марковића, политичког комесара Главног штаба НОВ и ПО Србије, који се тада налазио са Првом шумадијском бригадом. Др Нешковић је имао обавезу да, са Првом јужноморавском бригадом, крене у Шумадију и даље, а то је значило да ће слободна партизанска територија јужне Србије остати без оперативне јединице, способне да брзо стигне на најугроженије правце да сузбија нападе непријатеља и офанзивније дејствује. Увиђајући да се развој народноослободилачког покрета, одбрана и проширење слободне територије, не могу препустити само партизанским одредима, он је одлучио, у договору са најближим сарадницима, у првом реду Драгим Стаменковићем, Ристом Антуновићем Бајом, Драгославом Петровићем Горским и осталима, да се формира Друга јужноморавска која ће достојно наставити дело Прве јужноморавске бригаде после њеног одласка у Шумадију.

Боравећи у Црној Трави, др Нешковић је настојао да се убрзају припреме за формирање бригаде и да се најспособнији руководиоци, прекаљени у бројним окршајима са непријатељем, почевши од устаничких дана 1941. године, поставе на командне и политичке дужности у Штабу бригаде, штабовима батаљона и командама чета. Покрајински комитет КПЈ и Главни штаб НОВ и ПО Србије једногласно су прихватили предлог др Благоја Нешковића да се Драгославу Петровићу Горском повери дужност команданта Друге јужноморавске бригаде. О његовом командантском умећу, храбрости, увелико се знало међу борцима и народом Расине, Топлице, Јабланице, Пусте Реке и целе јужне Србије. Он је раније био командант Крушевачког (Расинског) партизанског одреда који је извојевао низ блиставих победа

над удруженим непријатељима у рејону Крушевца. Јастрепца. Расине. Трстеника. Темнића, Топлице. Блаца и Куршумлије. Изводио је диверзије на железничкој прузи између Сталаћа. Крушевца и Трстеника. Одолео је снажним офанзивама бугарске окупаторске војске. недићеваца и четника. Одред је јачао и непријатељу задавао ударце под непосредном командом Драгослава Петровића Горског и његових најближих сарадника. Уочи преузимања дужности команданта бригаде. он је руководио официрским курсом у Јабланици. на којем је одабраним старешинама и саборцима, с обзиром да је завршио Војну академију и био активни официр. преносио стечена знања и њихову пажњу пленио језгровитошћу и јасноћом излагања. Био је прави мајстор у читању топографских карата. њиховој примени на терену. у оријентацији помоћу азимута и приређивању изненађења непријатељу.

Преузимајући дужност команданта Друге јужноморавске бригаде. Драгослав Петровић Горски својски се бринуо да се она што пре формира и крене у борбу. У томе је имао свесрдну подршку политичких и војних руководиоца НОП-а на југу Србије. Из Другог јужноморавског партизанског одреда издвојен је Трећи ударни (црнотравски) омладински батаљон да крене за Пусту Реку. Јабланицу. Топлицу и Велики Јастребац да би се укључио у састав бригаде која се у ходу формира. Батаљон је имао око 100 бораца и старешина. углавном младих и прекаљених у борбама. Командант бригаде је успоставио присну сарадњу са Штабом батаљона и заједно су вршили припреме за дуги и опасни марш према Великом Јастрепцу. На томе походу требало је штитити. поред осталих. секретара Покрајинског комитета и члана Главног штаба НОВ и ПО Србије. др Благоја Нешковића. кога су чекале бројне обавезе у предстојећем периоду. чак и одлазак из јужне Србије.

Одлазак из Црне Траве подразумевао је опроштај бораца са родбином и пријатељима. Одмах се увидело да је планирана прослава дана Октобарске револуције. 7. новембра 1943. у Црној Трави. најпогоднија за сусрет бораца Ударног омладинског батаљона и њихов опроштај са најмилијима и народом који су штитили од крволочног бугарског окупатора и домаћих издајника.

Маса света из Црне Траве и околних села и борци Другог јужноморавског партизанског одреда испунили су главни трг у варошици. очекујући почетак прославе 26-годишњице Октобарске револуције. На балкону зграде некадашње жандармеријске станице појавио се. поред осталих. др Благоје Нешковић. Жамор и музика су умукли. Др Нешко-

вић је прво говорио о ситуацији на савезничким ратиштима. као и поразима Хитлерове фашистичке армаде на Источном фронту. предсказавши неминовни крах нацистичке Немачке и њених савезника. Потом је наставио о успесима Народноослободилачке војске. њеним значајнијим победама у последње време. ширењу слободне територије у целој Југославији. формирању нових и крупнијих војних формација, бригада. нагостивши да то предстоји и у јужној Србији. Ова најава је поздрављена спонтаним аплаузом присутних. Народу и борцима обратио се и Риста Антуновић Баја позивом да још жешће туку бугарске окупаторске пукове и њихове помагаче.

После је започело народно весеље, чула се хармоника, фурилице и заиграло коло. Командант предстојећег марша Драгослав Петровић Горски утаначио је маршруту, консултујући се са претпостављенима из Главног штаба НОВ и ПО и Покрајинског комитета КПЈ за Србију од којих је добио сагласност за свој план.

Уследило је наређење за покрет. Борци и старешине Ударног омладинског батаљона опростили су се од својих најдражих. пријатеља. другова из Другог јужноморавског партизанског одреда у чијем су саставу до тада били. Понеко није могао задржати сузе.

На изласку из Црне Траве Батаљон се престојорио у маршевску колону. Почело је успињање према планинском селу Бајинцима. Тешко савлађујући расквашене успоне и стазе, борци су преморени стигли на прво одредиште. У Бајинцима су борци и старешине обавештени о наредним задацима. Др Благоје Нешковић и Драгослав Петровић Горски су уочили да Црнотравцима није јасан циљ марша и шта их коначно очекује. Секретар Покрајинског комитета саопштио је постројеном батаљону наредбу Главног штаба НОВ и ПО Србије да се формира Друга јужноморавска бригада и да Ударни омладински батаљон Другог јужноморавског партизанског одреда улази у њен састав. Млади борци били су пријатно изненађени. а импоновало им је кад су сазнали да је командант бригаде Драгослав Петровић Горски кога су изузетно ценили. Саопштено је. такође. да командант батаљона Петко Вуковић остаје на истој дужности, да је заменик команданта Петар Станковић Љуба. политички комесар Живко Коцић Предраг и заменик политичког комесара батаљона Стојан Николић Јоле.

Покрет је настављен према долини Јужне Мораве и планини Кукавици на њеној левој обали. По невремену се ишло споро и опрезно. Истурена претходница је помогла да се заобиђу непријатељска упо-

ришта и стигне у долину набујале реке. После пажљивог осматрања и припрема. колона бораца и руководиоца прешла је друм, железничку пругу, дрвени мост преко Јужне Мораве и домогла се стрмих падина Кукавице. Борци су се пречицама приближавали Пустој Реци и селу Кацабаћу да се ту сусретну са борцима Јабланичко-пусторечког батаљона Првог јужноморавског партизанског одреда, који је већ одабран да уђе у састав Друге јужноморавске бригаде.

У слободарској Пустој Реци, у Кацабаћу, петнаестак километара северозападно од јаког непријатељског гарнизона Лесковца. Ударни омладински батаљон је гостољубиво дочекан. Мештани, припадници народнослободилачког покрета, борци Јабланичко-пусторечког батаљона, распоредили су Црнотравце у загрејане сеоске куће, приготовили им топлу храну и омогућили да се окрепе од напорног марша и хладноће, Неколико бораца били су боси и окрвављених стопала. Предусретљивошћу мештана добили су домаћу обућу да се заштите од студени. На застанку и није било баш право одмора. Одржани су састанци чланова КПЈ и Савеза комунистичке омладине Југославије (СКОЈ-а), вршене припреме за збор народа и војске и наредни покрет. Борцима Јабланичко-пусторечког батаљона је саопштено да улазе у састав Друге јужноморавске бригаде. што су они одушевљено поздравили. Батаљон је био малобројан, само 65 бораца, са непотпуним штабом, који су чинили заменик команданта Батрић Мујовић и политички комесар Трајко Живковић. Најпречи је посао био да Батаљон, као и цела Бригада, бројно и кадровски ојача, да се попуне упражњена руководећа места и борбено спремније дејствује. До попуне је убрзо дошло. Командант је постао Никола Турчиновић, а заменик политичког комесара Милан Вилић. Батаљон је бројно ојачан и на Пасјачи доласком 24 борца са Косова и Метохије, који су побегли из фашистичких логора смрти у Албанији. Они су одмах распоређени на политичке и партијске дужности у командама чета. На дужност заменика политичког комесара бригаде постављен је Драгољуб Петровић Раде, члан Окружног комитета КПЈ за Лесковац, организатор устанка, омиљен у крају у коме је деловао. У договору са секретаром Покрајинског комитета КПЈ за Србију функције заменика команданта, политичког комесара и начелника штаба бригаде требало је попунити преузимањем најспособнијих руководиоца из Прве јужноморавске бригаде.

После народног збора и весеља у Кацабаћу, наређен је покрет Ударног омладинског и Јабланичко-пусторечког батаљона према

Топлици, Јастрепцу и Расини. да би се састали са Ударним батаљоном Крушевачког (Расинског) партизанског одреда и званично формирали Бригаду. Командант бригаде Горски обавештен је да су јединице Прве јужноморавске бригаде и Ударни батаљон Расинског одреда напали и опколили Расинску четничку бригаду у Великом Шиљеовцу. Четницима је у помоћ стигао Расински четнички корпус и борба је попримила у жестини. Командант Горски је проценио да се батаљони под његовом командом морају упутити према Великом Шиљеовцу и Здрављу да појачају одбрану и нападе Прве јужноморавске и Расинског партизанског одреда. Оба батаљона журила су да ступе у борбу и противнику задају ударце. У селу Сездемећу на њих су налетеле четничке јединице које су узмицале испред Прве јужноморавске и Расинског партизанског одреда. Да би се четницима прекинула одступница, борци Ударног оmlадинског и Јабланичко-пусторечког батаљона напали су их и нанели им осетне губитке. 0 вишечасовним борбама у Великом Шиљеовцу, Здрављу и околини Миливоје Перовић је записао да је 100 четника изгубило живот, 170 заробљено, заплењено је 250 пушака, 5 пушкомитраљеза, 2 минобацача и знатне количине разне ратне опреме и материјала. У окршајима је погинуло 6 и рањено 13 бораца Прве јужноморавске бригаде и јединица које су јој садејствовале.¹ Те борбе и пораз четничких јединица изузетно повољно су одјекнули у народу Расине и подјастребачких села и доста младића је изразило жељу да ступе у Народноослободилачку војску.

У селу Буцима, 20. новембра 1943. окупила су се три батаљона будуће бригаде и приведено крају њено организационо и кадровско формирање. Секретар Покрајинског комитета др Благоје Пешковић Михајло, командант Драгослав Петровић Горски и заменик политичког комесара Драгољуб Петровић Раде састали су се са Штабом Прве јужноморавске бригаде да би усвојили неколико значајних кадровских решења. Том приликом је одлучено да се Ударни батаљон Крушевачког (Расинског) партизанског одреда, уместо једног батаљона Прве јужноморавске како је раније планирано, укључи у Другу јужноморавску бригаду. Из Прве јужноморавске преузета су три руководиоца да се попуни Штаб Друге јужноморавске и то: Владимир Букилић, звани Поп Мића, на дужност политичког комесара, Стојан Љубић, на место

¹ Лр Миливоје Перовић. *Јужна Србија*, Нолит - Просвета, Београд, 1961. стр. 329 (у даљем тексту М. Перовић, н.д.)

заменика команданта и Радован Петровић за начелника штаба Бригаде. На место санитетског референта бригаде постављена је др Драгиња Перишић Марковић. за интенданта Љубисав Констадиновић. а функција омладинског руководиоца. односно секретара СКОЈ-а. поверена је Милораду Вуловићу. Одлучено је. такође, да Ударни (Расински) буде - Први. Јабланичко-пусторечки - Други. а Ударни (Црнотравски) омладински - Трећи батаљон у Другој јужноморавској. Дефинитивно су одређени састави штабова батаљона и команди чета. Командант Првог батаљона постао је Пана Ђукић Лимар. политички комесар Никола Бугарчић Драгиша. заменик команданта Максим Ђуровић и заменик политичког комесара Божидар Алексић. Командири чета били су Живојин Мијатовић. Радман Савић. Божидар Весковић. политички комесари Кузман Николић. Радослав Стојиловић. Мирослав Пвектовић. а њихови заменици Петар Милашиновић. Милоје Кузмановић и Радомир Петковић. Командант Другог батаљона био је Никола Турчиновић. политички комесар Трајко Живковић, заменик команданта Батрић Мујовић и заменик политичког комесара Милан Вилић. Дужност командира чета вршили су Обрен Максимовић. Боро Перовић. Зарија Мујовић. политичких комесара Божидар Павловић. Лазар Суботић. Боривоје Ромић, а њихових заменика Чедомир Топаловић. Младен Жакула и Стева Радовановић. У штабу Трећег омладинског батаљона није било промена. Командант је био Петко Вуковић. политички комесар Живко Коцић Предраг. заменик команданта Петар Станковић, звани Љуба Ракета. а заменик политичког комесара Стојан Николић. На челу чета налазили су се командири Драгољуб Јовић. Божидар Давинић. Предраг Игић. политички комесари Војислав Станојевић. Душан Ивановић и Драгутин Трајковић. Заменици командира били су Божидар Искреновић. Сретен Станковић. Миомир Здравковић и заменици политичких комесара Душанка Цветановић. Јован Димитријевић и Витомир Стојановић. Трећи батаљон је званично имао заменике командира чета, а Први и Други тренутно нису имали.

У сећањима и написима бораца и руководиоца постоје извесне несагласности о месту и датуму формирања Бригаде. То је разумљиво кад се има у виду да је она настајала у покрету. да је наредба о њеном формирању саопштавана на неколико места и коначно на Доброј води. Никола Бугарчић. на пример. у сећањима о формирању Бригаде,²

² *Политика*, 25. октобар 1983.

поред осталог, пише: „Настанак Четврте српске. У селу Ломници, удаљеном само десетак километара од Крушевца (у коме су стационарне веома јаке окупаторске снаге), у једној кући засеока Буци, после подне 20. новембра 1943. године. др Благоје Нешковић. тада секретар Покрајинског комитета КПЈ за Србију, саопштио је наредбу о формирању Четврте српске ударне бригаде (Тада Друга јужноморавска, а у Четврту је преименована тек 7. маја 1944. - подвукао Н.Б.) и наредбу о постављењу командног кадра"... Петар Милашиновић пише слично: „На дан 20. новембра 1943. године у 17 часова у селу Буци. код данашњег задружног дома, прочитана је наредба Главног штаба НОВ и ПО Србије, о формирању Друге јужноморавске НО бригаде и постављењу Штаба бригаде и штабова батаљона."³

Званична свечаности

На Велики Јастребац, на пропланак Добра вода. у поподневним сатима 21. новембра 1943, пристигле су колоне бораца Прве и Друге јужноморавске бригаде и Крушевачког (Расинског) НОП одреда. С њима су дошли представници политичког и војног руководства. народне власти на југу Србије, мештани из оближњих потпланинских села. претежно омладинке и омладинци. да присуствују завршном чину формирања Друге јужноморавске бригаде. После краћег предах јединице су постројене у четвороугао. Командант новоформиране бригаде Драгослав Петровић Горски рапортирао је др Благоју Нешковићу Михаилу. сада у својству члана Главног штаба НОВ и НОП Србије, да су бригада и Одред спремни за почетак званичне свечаности. Др Нешковић је стао у средину. а иза њега Недељко Караичић. члан Покрајинског комитета КПЈ за Србију, Драги Стаменковић. секретар Покрајинског комитета СКОЈ-а за Србију. У строју су били команданти и политички комесари бригада, њихови заменици и начелници штабова. Окружен ратницима. прекаљеним у окршајима са непријатељем од Крушевца и Трстеника на северу до Враћа. Трговишта и Пчиње на југу. од Копаоника на западу до Црне Траве. Пирота. Босиљграда и бугарско-југословенске границе на истоку. др Нешковић одао им је признање за ратне успехе у окршајима са далеко надмоћнијим непри-

³ *Крушевчанки зборник*. Историјски архив Крушевца. год. 1984. бр. 1. стр. 156.

јатељем. Истакао је да се због масовнијег приступа народа јужне Србије народноослободилачком покрету стварају услови за формирање нових бригада. Нагласивши да ће стопама Прве јужноморавске наставити тек формирана Друга јужноморавска бригада. свој говор завршио је речима: „Не сумњам у то да ћете ви, ваша бригада, извршити задатке који су тешки исто онолико колико је борбеност ваша јака. Али ће ваша борбеност све скршити као неумољиви маљ и нека, другови, кроз најкраће могуће време, буде формирана трећа...!“⁴

Казивање др Нешковића борци и старешине су пропратили снажним аплаузима. У име ГТокрајинског комитета поздравни говор одржао је Недељко Караичић, а у име Покрајинског комитета СКОЈ-а за Србију Драги Стаменковић, обојица бурно поздрављени. Владимир Букилић, звани Поп Мића, политички комесар Друге јужноморавске, обећао је у име бораца и старешина, да ће непријатеља тући на сваком кораку док му се не задају смртни ударци и извојује слобода. Борци су наизменичним узвизима прихватили да ће се срчано борити, не само у јужној Србији него и у осталим крајевима наше земље.

Борце и руководиоце новоформиране бригаде поздравио је командант Прве јужноморавске Предраг Марковић Алимпије, пожелевши им да успешно бране и проширују слободну територију у јужној Србији. Саопштио је да ће Прва јужноморавска бригада истог дана кренути на дуги борбени пут, далеко од краја у коме је настала.

Др Благоје Нешковић је затим прочитао наредбу Главног штаба НОВ и 110 Србије, коју је већина бораца и старешина раније чула, о формирању Друге јужноморавске бригаде и саставу њеног командног и политичког руководства. Глотом је уследило полагање војничке заклетве. Пре тог чина борцима је предочено да их очекују тешке обавезе, често скопчане са опасношћу за сопствени живот, да онај ко то не може поднети, слободно иступи и врати се својој кући. Сви су остали на својим местима, чак и они који су раније положили заклетву, приликом ступања у партизанске одреде.

Са текстом заклетве у руци, командант Друге јужноморавске бригаде изговарао је реченицу по реченицу, а млади гласови сложено су понављали да се заклињу својом чашћу и животима да ће тући окупатора и његове помагаче.

⁴ *Две године Четврте српске ударне бригаде, 1943-1945.* Политички одсек Четврте српске ударне бригаде, Београд 1945 (интерно издање), стр. 8.

Званични део свечаности формирања Друге јужноморавске окончан је уиућивањем телеграма сличне садржине Врховном штабу НОВ и ПОЈ. Главном штабу НОВ и 110 Србије, Покрајинском комитету КПЈ ча Србију и Првој шумедијској НО бригади.

Др Благоје Нешковић саопштио је наредбу Главног штаба НОВ и 110 да се Прва јужноморавска бригада припреми за покрет према Шумадији, као и да јој Друга јужноморавска. без обзира на скромне залихе муниције и недостатак аутоматског оружја. додели извесне количине метака и неколико пушкомитраљеза. Борци Друге јужноморавске дали су друговима у ГТрвој јужноморавској бригади знатне количине муниције, неколико пушкомитраљеза и доста хране. Одлазак Прве јужноморавске бригаде није био повољно примљен и разумљив борцима и народу из разлога што су били створени услови за ширење слободне територије и јачање НОБ на југу Србије, али је то дисциплиновано прихваћено.

Уследио је културно-уметнички програм, спонтано весеље бораца. њихове родбине и пријатеља из оближњих села. Увежбани хор Прве јужноморавске бригаде отпевао је неколико песама о Народноослободилачкој борби и револуционарним збивањима у свету. Бригадни „глумци“ приказали су скечеве. а потом је организовано народно весеље.

После весеља уследио је растанак двеју бригада. Прва јужноморавска је пошла према Западној Морави. Руднику и Шумадији у сусрет Првој шумедијској бригади да би заједно извршавале борбене задатке добијене од Врховног штаба НОВ и ПОЈ. С њом се запутио и др Благоје Нешковић Михаило, чије је кратко присуство на слободној територији јужне Србије допринело распламсавању и омасовљењу НОБ-а. Борци Друге јужноморавске запутили су се у село Придворицу на починак и припреме за даљу борбу и проширење слободне територије.

Бригада је започела борбени пут и остале активности у специфичним и сложеним условима Народноослободилачке борбе у јужној Србији. Штаб бригаде био је непосредно потчињен Главном штабу НОВ и ПО Србије, од њега примао наређења за извођење борбених акција и подносио извештаје како су оне завршене. Када су извођени напади на непријатеља у којима је учествовало више јединица, Главни штаб Србије формирао је привремене оперативне штабове, на њихово чело постављао најiskusније и најхрабрије руководиоце који нису разрешавани дотадашњих дужности у јединицама којима су командовали. али су им привремено. у свакој конкретној акцији, одређивани

заменици. У оваквим приликама Главни штаб Србије непосредно је наређивао привременом оперативном штабу. Овакав однос у командовању постојао је до формирања Оперативног штаба зоне. марта 1944. године. који је преузео непосредно командовање јужноморавским бригадама. одредима. јединицама команди места. подручја и осталима. Оперативни штаб зоне у свему је био потчињен Главном штабу НОВ и 110 Србије до формирања Прве српске дивизије. 20. маја 1944, Тада је Оперативни штаб зоне преименован у Штаб поменуте дивизије.

Од формирања до уласка у састав Прве српске дивизије, у Бригади су постојале десетине, чете и батаљони. Водова није било. У команди чете били су командир, политички комесар. заменик политичког комесара. Заменика командира није било, осим у Трећем батаљону. Штаб батаљона чинили су командант. политички комесар. заменик команданта и заменик политичког комесара. У Штабу бригаде били су командант, политички комесар, заменик команданта. заменик политичког комесара и начелник Штаба. Поред тога, при Штабу бригаде били су интендант. омладински руководиоцац. референт за културно просветне активности исанитетски референт.

Постојале су команде места и подручја. Оне су имале своје јединице за одбрану слободне територије под њиховом контролом. Команде места и подручја биле су потчињене Главном штабу Србије или привременом оперативном штабу, зависно од тренутне војно-политичке ситуације. Њихове јединице су садејствовале са јединицама Бригаде када су водиле борбе на терену под њиховом контролом. Штаб војног подручја обједињавао је рад штабова команди места.

Заменик политичког комесара бригаде обезбеђивао је сарадњу Штаба бригаде и руководстава КГПЈ на терену да заједнички планирају и воде борбе против окупатора и његових помагача.

Снабдевање јединица храном вршено је посредством команди места. подручја, сеоских и општинских органа народне власти. У селима. у којима су се јединице краће и дуже задржавале. борци и старешине плански су распоређивани на исхрану у поједина домаћинства. При томе се водило рачуна да домаћинства. зависно од својих могућности. буду подједнако оптерећена. Овај начин исхране бораца је практикован до тешких борби на Копанику, у летњим месецима 1944. када се храна није могла допремати из ближих и удаљенијих потпланинских села. Исхрана је тада. колико се могло, делимично организована на војнички начин.

У време формирања и касије. Бригада није имала организовану обавештајну службу. Податке о непријатељу Штаб бригаде је добијао од команди места, подручја, органа народне власти, партијских. скојевских и омладинских организација. Податке о непријатељу достављали су илегалци и симпатизери народноослободилачког покрета у градовима у којима је непријатељ завео праву страховладу.

У Бригади је деловао Бригадни комитет КПЈ. Секретар комитета био је уједно и заменик политичког комесара бригаде. а чланови политички комесар бригаде. скојевски и омладински руководилац и заменици политичких комесара батаљона. За свој рад и морално-политичко стање у Бригади, Комитет је непосредно био одговоран Покрајинском комитету КПЈ за Србију док није формиран, маја 1944, Дивизијски комитет КПЈ. Тада је Бригадни комитет у свему одговарао Дивизијском комитету КПЈ до завршетка рата и после. Постојао је Бригадни комитет СКОЈ-а.

Прва борба Друге јужноморавске бригаде

У време задржавања у Придворици, командант бригаде Горски добио је обавештење од Главног штаба да један батаљон бугарских војника. утаборених скоро годину дана у селу Велика Плана. 13 км северозападно од Прокупља, жели неприметно да се извуче и избегне одговорност за злодела која је наносио недужном народу. У договору са најближим сарадницима. командант бригаде је одлучио да се непријатељско упориште нападне, саопштивши командантима батаљона Пани Ђукићу Лимару. Николи Турчиновићу и Петку Вуковићу план напада. Терет предстојеће борбе био је намењен Првом ударном расинском и Трећем омладинском ударном црнотравском батаљону. Други Јабланичко-пусторечки батаљон је задржан у резерви да се укључи у борбу према потреби и појача нападе на најбрањеније ватрене тачке непријатеља.

Батаљонске и четне колоне су кренуле. 23. новембра 1943, у 3 сата ноћу. према одредишту. Штаб бригаде је желео да се осване на прилазима бугарском упоришту. Брдовити терен је замарао борце и успоравао њихов ход.

Разданило се кад су Први и Трећи батаљон. непримећени од непријатеља, стигли на полазне положаје северно од упоришта. Један ме-

штанин кришом је дошао команданту бригаде и обавестио га да је 6 камиона. покривених цирадама. стигло друмом од Прокупља и ушло у село. Изјавио је да није видео да ли су камиони празни или пуни војника. Без обзира на непотпуне податке о бројном стању непријатеља, командант бригаде је одмах почео припреме за напад. Командант Првог батаљона упутио је Другу чету, с командиром Радоманом Савићем и политичким комесаром Радославом Стојиловићем, да залегне код села Мршеља, поред пута јужно од упоришта и непријатељу прекине одступницу према Прокупљу. Прва чета, с командиром Живојином Мијатовићем и политичким комесаром Кузманом Николићем, затим Трећа чета, на челу са Божидаром Весковићем и Мирославом Цветковићем, распоређене су у близини сеоског гробља у намери да упадну у упориште и оладају доминантним узвишењем на источној страни. Командант Трећег батаљона Петко Вуковић наредио је командирима Драгољубу Јовићу и Божидару Давинићу да Прва и Друга чета заузму положаје код Велпланског гробља. на узвишењу издуженом према Мршељу. да би непријатељу затвориле пролаз долином Планске реке. Трећа чета. са командиром Предрагом Игићем, залегла је поред пута на изласку из Велике Плана. Развијање јединица у стрелце и поседање предвиђених положаја извршено је без озбиљнијих потешкоћа. Бугарски војници једино су спречили Другу чету Првог батаљона да заузме подесан положај код Мршеља. Пристизањем Прве и Друге чете Бугари су ипак били приморани, после жестоког отпора. да узмакну. Права борба се распламсала кад су бугарски камиони. пуни војника. покушали да измакну из села налећући на стрељачки строј Треће чете Трећег батаљона. Војници су искакали из камиона и заузимали заклоне поред друма. Пушкомитраљесци Стојан Аранђеловић Стојанче и Братислав Костић Браца наизменично су их тукли кратким рафалима. рањавали и ометали у сређивању. Бугари су намеравали да устукну у село. али су у томе спречени. На команду њиховог официра, увидевши да су у критичној ситуацији, боље су се распоредили у усеку пута, нештедимице отварајући ватру. Њима није мањкало муниције, а борци Треће чете штедљиво су трошили сваки метак. Било је покушаја да се непријатељски војници савладају јуришем и застрашивањем. Командир чете је довикивао Бугарима да обуставе паљбу и да се предају. Тајак неизвесности кратко је потрајао. али су Бугари наставили да пружају отпор. Могло се претпоставити да очекују помоћ из свог гарнизона у Прокупљу. али је због истурених бригадних обезбеђења у

томе правцу било мало изгледа да и снажнија непријатељска јединица постигне успех и деблокира упориште Велику Плану. Притешњени у заклонима, поред друма и камиона, тучени ватром целог батаљона, бугарски војници су увидели да неће издржати и помишљали су да се предају. У критичним тренуцима, са аеродрома у Прокупљу, долетела је ескадрила њихових авиона који су пикирали и кружили изнад положаја бораца Трећег батаљона. Борци су трком узмицали са чистине, заклањајући се иза стабала ретких воћака и оголелог дрвећа. Из авиона су бачене мање бомбе, а поједини борци безуспешно су покушавали да пушкомитраљеском и пушчаном ватром одбију налете двокрилаца. Прискачући да помогне рањеном борцу, санитарски референт Загорка Здравковић Маџарка смртно је погођена митраљеским хицима из авиона у ниском лету. Пушкомитраљезац Миодраг Младеновић Грабуља, који је кратким рафалима одбијао налете авиона, такође је погођен. Подржавани од авиона, бугарски војници су чешће отварали ватру. Пошто је постојала опасност од њиховог противнапада, командири чета су упозорени да се непријатељ држи на нишану и спречи његов противудар. Авиони су и даље нападали. Митраљеском ватром су усмртили младог борца Божицара Јоцића и тешко ранили Душанку Цветановић, заменика политичког комесара чете, коју је заменик команданта батаљона Петар Станковић Љуба однео у заклон.

Не желећи да жртвује животе младих бораца и старешина. Штаб бригаде је у 15 сати наредио повлачење. што су бугарски војници искористили побегавши према Малој Плани и Прокупљу.

На сеоском гробљу, уз дужне војничке почасте, чета бораца, са командиром Драгољубом Јовићем, политичким комесаром Војиславом Стојановићем и замеником командира Божицаром Искреновићем, сахранила је палу другарицу и другове. На њихове хумке стављени су струкови позног јесењег цвећа.

Увече је Први батаљон ушао у Велику Плану и запалио школску зграду, претворену у непријатељску касарну. Из скровишта су излазили мештани, поздрављали ослободиоце, нудили им храну и преноћиште. Појединци су причали како су их бугарски окупатори злостављали и претили им најтежим казнама.

Штаб бригаде детаљно је анализирао минулу борбу, закључивши да би батаљон Бугара био до ногу потучен да није добио подршку авиона. Недостатак противавионских оруђа био је проблем који се морао што

пре решити. Примећено је, такође, да усиљени и дужи маршеви непо-вољно утичу на борце кад се они непосредно из покрета уводе у тежу борбу. Протеривањем непријатеља из Велике Плана Бригада је почела да испуњава недавно дато обећање да ће ширити слободну тери-торију, да ће достојно заменити Прву јужноморавску и несебично бранити слободарски народ јужне Србије.

У извештају Штаба бригаде Главном штабу НОВ и ПО Србије опи-сан је ток борбе у Великој Плани. констатовано да нико није погинуо од пушчане и митраљеске ватре опкољеног непријатеља, да су погину-ла 2 и рањено 6 бораца од бомбардовања и митраљирања из авиона.⁵

Тај податак није подударан са стварним губицима. Погинула су три борца, што су потврдили неки очевици и учесници у тој борби, међу којима и Славка Ивановић.

Из сачуваног непријатељског документа види се да су погинула 2 и рањен 1 бугарски војник.⁶

Политичко и пропагандно деловање

Јединице Друге јужноморавске размештене су у неколико подја-стребачких села: Велику Плану, Бресницу, Јошаницу, Претрешњу и Придворицу да се одморе и припреме за наредне окршаје. Борци и старешине успостављали су присну сарадњу са мештанима, објашњава-јући да се Народноослободилачка војска бори против окупатора, а да су четници Драже Михаиловића, недићевци и љотићевци издајници свога народа. У тумачењима политичке и војне ситуације у нашој зе-мљи и свету предњачили су чланови КПЈ и СКОЈ-а. који су прорицали да је неминовна пропаст нацистичке Немачке. знатно ослабљене после капитулације фашистичке Италије. Посебно је истицано напредовање Црвене армије и савезничких армија у Италији. Указивано је, такође, на успехе јединица Народноослободилачке војске Југославије. Поред појединачног политичког деловања одржавани су зборови и извођен културно-уметнички програм у селима.

Увече, 24. новембра, у Великој Плани одржан је народни збор, на коме је политички комесар бригаде тумачио. поред осталог. циљеве

⁵ *Зборник докумената и података о Народноослободилачком рату југословен-ских народа*, том I. књ. 5, док. 135 (у даљем тексту 36. НОР).

⁶ *36. НОР*, том I, књ. 21, док. 80.

народноослободилачке борбе. После је настало народно весеље које је потрајало до дубоко у ноћ. Слнчни зборови су одржавани у осталим селима у којима су биваковале јединице Бригаде.

У политичким и партијским активностима запажену улогу имао је заменик политичког комесара бригаде Драгољуб Петровић Раде, који је уједно био и секретар Бригадног партијског комитета. Он се побринуо да се конституише Бригадни партијски комитет, чији је задатак био да обједињује и подстиче рад батаљонских партијских бироа, а помоћу њих деловање четних партијских актива. Знатна пажња је посвећивана тек формираној скојевској организацији и васпитању младих бораца у духу патриотизма, несебичности, храбрости, другарства и поштења. На томе послу свесрдно су сарађивали секретар бригадног партијског комитета и 17-годишњи секретар скојевске организације Милорад Вуловић. Првих дана постојања у Бригади је било 42 члана и 16 кандидата за чланове КПЈ и приближно 100 чланова СКОЈ-а. Тежња је била да се партијска и скојевска организација, без обзира на појаве секташења, омасовљавају и јачају. Чланови КПЈ, изузев неколико на командним и политичким дужностима, имали су кратак партијски стаж и оскудније идејно-политичко образовање, па су предузимане мере да се они теоретски образују. Сви су они, укључујући и чланове СКОЈ-а, прилежно извршавали борбене и остале задатке. У нападима на непријатеља, показавши то већ у првој борби, предњачили су у стрелачким стројевима и последњи напуштали бојиште, Дисциплином и коректним понашањем, навикама стеченим у одредима и теренским јединицама, јачали су морално-политичку чврстину Бригаде и расположење за борбу.

У престојом извештају Бригадног комитета који је одржао сасатанке 24. и 25. новембра 1943, прерано је замерено да је партијност чланова КПЈ у Првом батаљону врло слаба, да дисциплина није на висини и предложено да се тамо упути један члан Бригадног комитета ради отклањања тих недостатака. Други батаљон је похваљен за врло добру дисциплину, а замерено му да није довољно урађено да се његови борци, пристигли из разних јединица, боље упознају и присније сарађују. Чланови КПЈ у Трећем батаљону нису критиковани. Истакнута је њихова вредноћа, борбеност, уредност и дисциплина, који треба да послуже за пример осталима. Због храбрости у нападу на непријатеља у Великој Плани три борца су примљена у КПЈ.

У извештају је указано да војно-стручни рад у Бригади није на висини, као ни политички рад на терену. Приметно је да су политички руководиоци судили о слабостима у војно-стручном раду, што је било некомпетентно мешање у командовање јединицама. На крају је одато прљнање учесницима борбе у Великој Глани истицањем да су се други „у борби показали силно, јуришали као вукови и привлачили се непријатељу као мачке.“⁷

Политичка и пропагандна делатност је појачавана и усаглашавана, што се најбоље уочава из заједничког прогласа Штаба бригаде и Окружног НОО за Лесковац, намењеног народу Топлице, Јабланице, Косанице, моравског и лесковачког среза. Штампан у неколико хиљада примерака, проглас је детаљно тумачио значај борбе за слободу и независност отаџбине, осудио издајничку политику четничке организације Драже Михаиловића и њеног покровитеља избегличке југословенске владе у Лондону и краља Петра II Карађорђевића. Присилно мобилисани четници су позвани да напусте јединице и ступе у Народноослободилачку војску.

Осмишљена политичко-пропагандна активност у зачетку, а поготово касније, пустила је дубоке корене и постала пријемчива за народ и борце. И најсумњичавији су увидели колико четници, недићевци и остале слуге окупатора лажу и шире неистине о уншитењу партизанских јединица у јужној Србији. Народ је претежно веровао у оно што чује од политичких и војних руководиоца народноослободилачке борбе, а у појединим местима већ видео како партизански одреди и новоформирана Друга јужноморавска бригада силовито бију окупатора и његове сараднике свих боја.

Крајем 1943. и наредне године, народноослободилачки покрет постепено је бујао и непријатељ је губио тло под ногама у јужној Србији. Поред постојећих народноослободилачких одбора, од месних, општинских, среских до окружних, у новоослобођеним местима успостављени су одговарајући органи народне власти. Стваране су команде војних подручја и места, са сопственим војним јединицама за оспособљавање младих бораца да попуњавају крупније оперативне јединице, у првом реду бригаде, да борбеношћу потврде да су достојни својих предака из битака у Балканском и Првом светском рату.

Упад у Жупу и Александровац

Наступајући према Шумадији, Прва јужноморавска бригада водила је тешке борбе против удружених непријатеља. Најпре су је нападали делови Расинског четничког корпуса и Жичке четничке бригаде. Штаб Друге јужноморавске обавештен је да Прва јужноморавска борбом тешко крчи пут према циљу и према упутству Главног штаба настојао да јој помогне, макар и посредно, упадом у Жупу и нападом на Александровац, које је командант Расинског четничког корпуса сматрао својом неосвојивом територијом. Разложно се процењивало да ће он бити приморан да смањи, а можда и обустави нападе на Прву јужноморавску и знатније снаге врати на територију Жупе. Командант Друге јужноморавске Драгослав Петровић Горски уједно је желео да се Бригада оспособи да води борбе даље од границе слободне партизанске територије, у дубљој позадини непријатеља. Конкретнији циљ напада на Александровац био је стицање искуства за нападе на градове и већа насељена места, пленидба ратног материјала, лекова, паљење среске архиве, хватање шпијуна и сарадника окупатора.

Штабовима батаљона саопштени су предстојећи задаци и уследиле су припреме за покрет. Колоне бораца су кренуле из Придворице, по киши и суснежици, према врху Јастрепца да га што пре пређу и законаче у Јабланици, на десној обали Расине. Сутрадан су батаљони продужили, по невремену, узводно Расином до села Купаца, у коме је одржан народни збор и разобличавана четничка издаја. Окупљеним мештанима говорио је политички комесар бригаде Владимир Букилић, познатији по надимку Поп Мића, изузетно цењен, уверљив у објашњавању циљева народноослободилачке борбе. У Гркљану и Суваји јединице Бригаде су распоређене на преноћиште и преданак. Двадесеточасовни застој добро је дошао борцима да осуше мокру одећу и обућу, да се окрепе скуваном храном. Вршена су извиђања и прикупљани подаци о бројном стању противника у градићу на речици Пепељуши. Изгледало је скоро невероватно да свега 26 жандара Српске државне страже (СДС) бораве у касарни. Њихову небудност требало је искористити. Штаб бригаде разрадио је план напада јединица, укључујући придодату Блацку чету Јастребачког батаљона, одредио време поласка, правце наступања и упада у градић. Други батаљон је распоређен на северним, а Трећи на јужним узвишењима Александровца да спрече пристизање појачања угроженом гарнизону. Први

батаљон и Блацка чета су усмерени у центар градића да заузму значајне објекте и слома отпор недићеваца. Командант батаљона Пана Ђукнћ Лимар и политички комесар Никола Бугарчић Драгиша, са заменицима Максимом Ђуровићем и Божидаром Алексићем, ништа нису препуштали случају и чете су умешно усмеравали у дубину упоришта. Прва чета, којом су командовали Живојин Мијатовић, Кузман Николић Леви и Петар Милашиновић, приближила се зградама среза, општине, пореске управе, с циљем да их освоје, заплене разни материјал и униште архиву. Друга чета, са командиром Радманом Савићем, политичким комесаром Радославом Стојиловићем и замеником комесара Милојем Кузмановићем, раздвојена је у неколико група и спремна чекала да крене у потрагу за сарадницима окупатора и шпијунима да би их предала народном суду. Блацка чета, под командом Живка Лазовића Обрада, усмерена је према Пољопривредној школи, Економији, згради поште и болнице. С овом четом запутио се заменик политичког комесара бригаде Драгољуб Петровић Раде, знајући да у болници има рањених непријатељских војника, којима се желео обратити. Успех напада умногоме је зависио од бораца Треће чете, с командиром Божидаром Весковићем, политичким комесаром Мирославом Цветковићем и његовим замеником Радомиром Петковићем, чији је задатак био да освоје најтврђе отпорне тачке жандармеријске касарне. Двојица најсрчанијих бораца, добровољаца, Ранко Машала и Никола Антић, обучени као сељаци, с оружјем испод гуњева, кроз ноћ су се опрезно приближавали жандармеријској касарни праћени десетином бораца спремних да им прискоче у помоћ. Командант бригаде Драгослав Петровић Горски и политички комесар Владимир Букилић налазили су се у близини, процењујући докле су јединице Бригаде зашле у упориште. У томе часу Ранко и Никола су банули пред стражара. Он је трагао пушку с рамена, упитавши ко прилази. Ранко је одговорио да су они сељаци из Витковца који носе писмо од четничког команданта Тасе. Стражар је дозволио да му се приближе, а шта се даље догађало илуструје следећи запис: „Прилазе стражару, рукују се с њим и дају му тобоже неко писмо. У другој руци откочена пушка. Треба стражара задавити. Али догађа се нешто непредвиђено, Дежурни је био опрезан и на стражарев узвик одмах излази напоље и пуни пушку. Још неколико њих је пробудио. Треба брзо решити, стражар је нека људескара а при оваквој ситуацији тешко га је без шума

уклонити. Воја (псеудоним Ранка, објашњење М.Г.) се мало одмиче, наби пушку жандарму у стомак и уби га.

Поче пуцњава са свих прозора, жандарми се бране јер се надају брзој помоћи..."⁸

У градићу се разбуктала борба. Трећа чета је нападала жандарме смештене у једносратној згради, преуређеној у ватрену тврђаву. али је одбијена. Употребљене су и противтенковске пушке да се прокрчи пролаз у жандармеријски осиањак, али и то није вредело. Борци су желели да крену у јуриш, али команда чете то није допустила имајући на уму упозорење Штаба бригаде да се не пренагљује у јуришима и да се чувају животи младих људи. Касарна је изолована ватреним обручком бораца Треће чете и држана у блокади, али су жандарми ипак кренули у противнапад и били одбијени.

На осталим правцима напад је текао према плану. Из неколико зграда лискале су ватрене буктиње и архиве квислиншке власти претваране у прах и пепео. У болници је затечено 7 рањених четника. пренеражених од страха. Заменик политичког комесара бригаде питао их којим јединицама припадају и када су рањени. а они су одговарали замуцкујући. Донекле им је лакнуло тек када је заменик политичког комесара обећао да им длака с главе неће пасти. Један рањеник се захвалио у име осталих. додајући да његов старешина не би тако поступио с рањеним партизанима. Заменик политичког комесара бригаде је препоручио рањеницима да добро размисле о странпутици којом су кренули. да се призову себи и приклоне борцима за слободу свога народа.

У зграду општине приведено је неколико грађана осумњичених за сарадњу са окупатором и квислиншком недићевском влашћу и потказивање патриотски опредељених сународника. Приликом саслушавања они су све оптужбе порицали. Поверовано им је на реч и пуштени су кућама. Понизно су се захваљивали и обећавали да ће се клонити свега што мирише на сарадњу с окупатором и домаћим издајницима.

Блацка чета највише се овајдила упадом у просторије Економије у којима је савладала чувара и приморала га да покаже залихе ускладиштене на имању. Нађене су знатне количине шећера и осталих животних намирница. Најдрагоценији су били пакети завоја. платна и нешто лекова. Све је то утоварено у запрежна кола и упућено у парти-

⁸ *Две године Чешврше српске ударне бригаде. Политички одсек Четврте српске ударне бригаде. Београд 1945. прилог Упад у Александровац.*

занску болницу у Гусињу у Јабланици. Одведено је 5 крава да би се рањеницима обезбедило млеко.

У јутарњим часовима, 1. децембра. Штаб бригаде је наредио да се јединице извлаче из борбе и продуже преко Парчина, Жилинаца. Златара и Богише на слободну партизанску територију Топлице, Последња се повукла чета која је држала у блокади жандармеријску касарну. Маршovalo се тешко по кишном и хладном дану, али су борци и старешине стоички подносили све напоре и стигли циљу да се нахране и одморе.

Упад Бригаде у Жупу и Александровац озбиљно је узнемирио окупатора и квислинге, који су увидели да одласком Прве јужноморавске бригаде нису умањена дејства партизанских јединица. већ да су она уследила и тамо где нису очекивана, у Жупи и Александровцу. У извештају Одељења за државну заштиту Недићевог министарства унутрашњих послова. 3. децембра 1943, каже се. поред осталог. и ово: „Првог о.м. у 3 часа група од преко 400 комуниста. међу којима и 20 женских. напала је Александровац, пошто су претходно на 5 км пред Александровцем пресекли телефонску линију. Једна група напала је на касарну СДС у Александровцу у којој је било 26 стражара. Стражари су дали жесток отпор и том приликом је погинуло 8 партизана. а 8 их је рањено. У међувремену други део партизана запалио је архиву и опљачкао новац у Среском начелству. на пошти, у Пореској управи и Пољопривредној школи. Опљачкали су и демолирали приватне станове стражара СДС који су на одсуству у Бору...”⁹

Недићеви безбедњаци. с обзиром да у нападу на Александровац није погинуо ни рањен ниједан борац и старешина Друге јужноморавске, лагали су своје претпостављене, вероватно да оправдају своју небудност и немоћ да се супротставе партизанима. У истом извештају чак су тврдили да је у борбама између четника и комуниста. у селу Здравивињу у расинском срезу. убијен вођа комуниста Драгослав Петровић Горски. који је командовао Расинским и Јастребачким партизанским одредом. Истина је у овоме: Горски је командовао са два батаљона Друге јужноморавске, приликом садејства са Првом јужноморавском бригадом и наносења пораза четницима у Здравивињу.

У поменутом делу извештаја једино је тачна процена да је циљ напада партизана на Александровац био да се Расински четнички корпус. под командом потпуковника Кесеровића, доведе у такву ситуацију да

⁹ 36. НОР, том I, књ. 21, док. 80.

одустане од напада на Прву јужноморавску бригаду и врати се у подјастребачка села и Жупу. У томе се у целости успело, јер се цео Расински четнички корпус, који је у то време имао 1.000 наоружаних четника, вратио у Ломницу и Буце да одатле напада слободну партизанску територију.

Предах Друге јужноморавске бригаде у Златарима и Богиши је искоришћен да се борци и старешине посвете личној хигијени, прању рубља, сушењу одеће и обуће натопљене влагом од непрестаног ромињања хладне кише на борбеном маршу дугом око 60 км. Штаб бригаде и штабови батаљона анализирали су борбе у Александровцу закључивши да је постигнут успех, као и да борци и старешине заслужују похвалу. Убрзо је пред стројем Бригаде саопштена наредба њеног штаба да се борци и руководиоци похваљују за борбено умеће, пожртвовање и храбрости у освајању Александровца.¹⁰

Посебно су похваљени Ранко Машала Воја и Никола Антић за одважност и снажљивост у нападу на жандармеријску касарну у Александровцу.

Упад Друге јужноморавске бригаде у Жупу и Александровац изузетно је повољно одјекнуо међу становништвом тога краја о чему сведочи Писмо Окружног комитета КПЈ за Крушевац, 8. децембра 1943, Покрајинском комитету КПЈ за Србију, у коме се, поред осталог, предлаже да би било пожељно да се Друга јужноморавска бригада чешће налази на њиховом терену. Изражава се и процена да партизанске снаге, односно Расински партизански одред, нису у стању да поразе далеко бројније четничке јединице.¹¹

И поред те жеље, Друга јужноморавска је морала бити упућена на слободну територију Топлице, Пусте Реке и Јабланице ради сузбијања најезде четничких корпуса. Штаб бригаде је располагао обавештајним подацима о концентрацији непријатеља и вршио темељне припреме за противударе.

Намере четничких корпуса

Слободна партизанска територија и развој НОП-а на југу Србије изузетно су сметали четничкој Врховној команди, на челу са Дра-

¹⁰ 36. НОР, том I, књ. 5, док. 137

¹¹ Архив Србије, Фонд - Покрајински комитет КПЈ за Србију, бр. 433.

гољубом Дражом Михаиловићем, који није бирао средства да крене у одлучан бој. Почетком децембра 1943, рачунајући да су партизанске снаге ослабљене одласком Прве јужноморавске бригаде са тог терена. он је наредио потпуковнику Радославу Ђурићу. команданту Горског штаба 110, да крене у обрачун са Другом јужноморавском бригадом и Првим јужноморавским партизанским одредом и осталим јединицама. Да је четнички офанзивни поход дуже и брижљивије припреман најбоље се види из депеша 347. и 348, Горског штаба 110, од 13. новембра 1943, које су упућене четничкој Врховној команди. У њима се констатује: „У вези наређења 487-500 прикупљам снаге. Покушавају црвени да нас ометају за дејство против њих од Кукавице ка Лесковцу и Пустој Реци. Формирао сам први летећи корпус под командом капетана Манића. Он је одличан борац против комуниста и одличан војник. Капетан Манић извео је више акција на Кукавици и према Лесковцу.Ј'¹²

Дража Михаиловић је био задовољан формирањем Летећег корпуса и способностима његовог команданта. Да би подстицајније деловао на потчињеног према његовој вољи, очекујући да уништи Другу јужноморавску бригаду и партизанске одреде с којима је садејствовала. он га је обавезао похвалом да се упиње из петних жила да оствари постављене задатке. У депеши 361, 6. децембра, поред осталог. пише: „Похваљујем Манића за његов енергичан рад у Лесковачком рејону. Чича."¹³

Летећи четнички корпус намеравао је да раздвоји слободну партизанску територију коју су бранили Први и Други јужноморавски партизански одред, као и да онемогући везе између Црне Траве. с једне. Пусте Реке и Јабланице. с друге стране. После би уследило уништавање раздвојених партизанских јединица. Отуда се Друга јужноморавска бригада у прави час нашла на правом месту да. заједно са одредима. осујети намере непријатеља. Четници су истовремено радили у корист немачких и бугарских окупатора којима је изузетно било стало да одбране железничку и друмску комуникацију долином Јужне Мораве и долином Топлице, од Куршумлије преко Прокупља до Ниша.

Потпуковник Ђурић. професионални официр. реално је проценио да Летећи корпус. без подршке и садејства више четничких корпуса. не може освојити и контролисати већу територију. На основу раније ди-

¹² Архив Војноисторијског института. Четничка архива. кут. 294. рег. бр. 15/1-17 (У даљем тексту: Архив ВИИ, Четничка архива)

¹³ Архив ВИИ. Четничка архива. кут. 292. рег. бр. 25/1-17.

рективе Драже Михаиловића „да се прикупе потребне снаге и по смешаном плану одмах очисти област Јабланице и Гајтана“, планирао је да се у борбу против партизана укључи 8 четничких корпуса. У првој етапи је предвиђено да Летећи. Јужноморавски. Јабланички. Косовски. Нишавски, Чегарски и Књажевачки четнички корпус освоје слободну партизанску територију лесковачког и јабланичког среза, У другој етапи очекивао се долазак Расинског и Топличког четничког корпуса, после савладавања партизана у Топлици и на Јастрепцу. Међутим. Друга јужноморавска бригада осујетила је четничке планове.

Главни штаб НОВ и ПО Србије и јединице под његовом командом пратили су покрете, концентрацију и дејства непријатељских јединица, али не свих. Није се, наиме, рачунало да ће четнички корпуси Нишке области прећи Мораву и учествовати у офанзивним ударима. Главни штаб НОВ и ПО Србије предвиђао је да ће Летећи. Јабланички. Топлички. Јужноморавски и Косовски четнички корпус офанзивно наступати од Оруглице. Барја, Реткоцера и Косанице. Командант четничког Горског штаба 110 успео је у намери да се што дуже прикрије покрет четничких корпуса Нишке области и њихово увођење у борбу. На основу непотпуних података о снази и намерама непријатеља. Главни штаб НОВ и ПО предузео је мере да му се жестоко супротстави. У немогућности да непосредно руководи Другом јужноморавском и Првим јужноморавским партизанским одредом, формирао је 8. децембра Оперативни штаб за обједињавање дејства и садејства тих јединица у тој борби. За команданта је именован Драгослав Петровић Горски, за политичког комесара Светозар Крстић Тоза и за њихове заменике Димитрије Писковић Трнавац и Драгољуб Петровић Раде. Услед тога команду Другом јужноморавском бригадом преузео је заменик команданта Стојан Љубић Столе. студент и резервни официр. организатор народног устанка у Јабланици. необично храбар борац.

Члановима Оперативног штаба није недостајало иницијативе и луцидности. Да би преухитрио намере четника у Пустој Реци. Јабланици и Гајтану. Оперативни штаб је. у сарадњи са Штабом бригаде и Одрода, припремио напад на четничке јединице у Барју и Мирошевцу. При томе се рачунало на ефекат изненађења, али оно није сасвим постигнуто.

Окршаји у Барју и околини

Стигавши из села Каменице у Мрвош. батаљони Друге јужноморавске добили су конкретне задатке за предстојећи напад на непри-

јатеља. Први батаљон је припремљен да изненади Штаб четничког Летећег корпуса и његове заштитне делове у Барју и освоји раштркане куће у засеоцима Пањини и Свракари. Други батаљон морао је избити јужније од упоришта, на узвишење Стражу, да непријатељу спречи одступницу и пристизање појачања из Оруглице и Бештице. Трећи батаљон је морао освојити куће на левој обали Ветернице, ако четници отуда пруже отпор. Истовремено, Први и Пети батаљон Првог јужноморавског партизанског одреда су упућени у напад на Мирошевце. Оперативни штаб је задржао преостале батаљоне Одреда у резерви, на Поповачком вису, на десној обали Шуманске реке.

У сумрак, 9. децембра, батаљонске колоне су кренуле да се неопажено убаце у непријатељски борбени распоред. Ишло се донекле заобилазним путем, западно од Лебана, преко реке Јабланице, да се најпре избије у Шумане, недалеко од Барја. На улазу у село неочекивано су се судариле бригадна претходница и јача група четника. Жестока пуцњава завршила се убиством једног и заробљавањем двојице четника. Заробљеници су одмах саслушани. Према њиховом исказу, у Барју и околним селима биваковале су знатне четничке снаге. Узнемирила их је пуцњава у Шуману и очигледно се није могло рачунати на момент изненађења. У штабовима батаљона настала је извесна недоумица, али је командант Оперативног штаба Горски наредио да се наступа у дубину непријатељског борбеног распореда. Једино су Први и Пети батаљон Првог јужноморавског одреда одмах усмерени да угрозе четнике у Мирошевцу.

Усиљени марш је настављен преко Поповца и Белог камена. Према плану, 10. децембра у свануће, почео је напад на четничке једшце у Барју. Први и Трећи батаљон, савлађујући жесток отпор противника, напредовали су у дубину села. Други батаљон се распоредио на доминантно м вису Стражи и спреман чекао. Командант батаљона Никола Турчиновић Драшко обишао је јединице на ватреној линији, а командире чета упозорио да не дозволе непријатељу да приреди изненађење. У Барју је врло од пуцњава и експлозије ручних бомби. Најжешћи отпор борцима Првог и Трећег батаљона четници су пружали код Пањиних кућа и са узвишења у њиховој близини. Имали су доста аутоматског оружја и муниције и нису помишљали да се предају. Њихов штаб нашао се у полуокружењу, али отпор није малаксавао. Претили су противјуршима и користили минобацачку ватру да одоле притисцима бораца Првог и Трећег батаљона. До изражаја је долазила

и њихова бројна надмоћ. Батаљонима је мањкало муниције, што је донекле ублажио Коста Стојановић који је нешто раније заробио једног четника из заштитнице штаба. Његову сналажљивост описао је Петар Милашиновић овим речима: „Коста пушкомитраљеца је сналажљив, везао заробљеног четника канапом за ногу и пустио га да донесе заробљену муницију на 10 метара испред себе.”¹⁴ Два сандука муниције подељена су борцима. Четници су узвратили из свих расположивих оружја и оруђа, а минобацачке гранате засуле су стрељачки строј Првог батаљона. Сноп гелера одсекао је руку једном борцу, а Ранку Машали Воји повредио ноге. Прискочила је болничарка Мирослава Милановић Анђа да рањеницима укаже прву помоћ и да их припреми за изношење са ватрене линије. У томе су јој помагали Раде Стојиловић Мирко и још један борац. Четници у Барју били би савладани да им није пристизала помоћ са више страна. Њих 600 су хитали из села Вине. Калуђеричиног виси. Оруглице, Буваца и Кљајићева. Најозбиљнија препрека њиховом наступању био је Други батаљон на Стражи, због чега су жестоко наваљивали да га потисну. Командант батаљона Турчиновић је похитао на ватрену линију да боље сагледа борбену ситуацију и личним примером подстакне борце да истрају. У једном тренутку се затетурао и пао. Кад су га заменик политичког комесара батаљона Милан Вилић и двојица бораца донели у закљон већ је издахнуо погођен метком у срце. Смрт команданта неповољно је утицала на цео батаљон и борци су почели, без одобрења, да напуштају положаје на Стражи. Четници су трком излазили на узвишење и преузимали иницијативу. Паљбу су сасређивали на Први и Трећи батаљон у Барју, који су истовремено угрожавани бочним ударом четничких јединица од Буваца и Кљајићева. Због тога је Оперативни штаб наредио да се Бригада и Одред поступно извлаче на север, у рејон Игришта. Преморене јединице, штитећи једна другој одступницу, у реду су се повлачиле, водећи рачуна да се извуку рањени и пали борци. Тешки рањеници су стављени у воловска кола на која је налетела десетина четника. Њима се супротставио Вељко Брајевић Дуги повиком да су опкољени и да се предају, на шта су четници подigli руке увис.

Четници су покушали да предузму гоњење, али су задржани испред Поповачког виси и нису прошли без губитака. Јединице Бригаде су продужиле Шуманском косом и сисле у долину Јабланице. Ту су

„Две године Чешврше српске ударне бригаде”, Чланак Борба на Барју.

пристигле и јединице Првог јужноморавског одреда носећи мртвог команданта батаљона Благоја Костића Марка који је погинуо у јуришу на непријатеља у Мирошевцу и касније проглашен за народног хероја Југославије. У тешкој борби живот је изгубило 7. а рањено 14 бораца и старешина. Уз војничке почести погинули су сахрањени на сеоском гробљу.

У извештају Оперативног штаба. 11. децембра 1943, тврди се да је 20 четника убијено и 20 заробљено.¹⁵ Заплењена су 3 сандука муниције, 1 стројница и нешто ратне опреме.

Оперативни штаб и Штаб Друге јужноморавске бригаде су одлучили да се дужност команданта Другог батаљона, уместо погинулог Николе Турчиновића Драшка, повери Максиму Ђуровићу, названом Чика Максим. Он је био људина, борац и стрелац какав се ретко среће. У време борбе на Барју навршио је 53 године, али у виталности и издржљивости није заостајао за далеко млађима од себе. Истакао се у борбама у Првом светском рату и на Солунском фронту. Одликован је Карађорђевоом звездом за јуначка дела. Храброшћу се истицао у Народноослободилачком рату и одликован је, поред осталих ратних одликовања. Орденом за храброст. Био је одличан стрелац и добро се знало да мету не промашује. Зрачио је ведрином и добродушношћу и био узор младим борцима и старешинама. У јуришу на непријатеља. млади су имали навику да подвикну да комунисти и скојевци први крену. У таквим приликама Чика Максим се обраћао својим испицима Лази Петровићу и Обрену Ковачевићу речима да је дошло право време да јуришају и скојевци из Првог светског рата. Њих тројица имали су синове у партизанским редовима. Чика Максимов син изгубио је живот у борби за слободу свог народа.

Заменик команданта Другог батаљона остао је Михајло Павловић. познатији по имену Батрић Мујовић.

Из долине Јабланице Друга јужноморавска дошла је у Придворицу. а Први јужноморавски одред у Бојник, да се одморе и припреме за наредне окршаје. Јединицама је предочено да четнички корпуси нису одустали од намере да освоје слободну партизанску територију, затру народноослободилачку борбу испроведу директиве Врховне четничке команде да се према комунистичким симпатизерима поступа немилосрдно.¹⁶

¹⁵ 36. НОР. том I. књ. 5. док. 145.

¹⁶ Архив ВИИ. Четничка архива. кут. 80. рег. бр. 13/3.

Анализа 11-часовне борбе у Барју и Мирошевцу показује, иако се сасвим није успело, да је поремећен план Горског штаба 110 и начет део четничког ватреног обруча који је стезан око партизанских јединица, као и антифашистички опредељеног народа Јабланице. Топлице и Пусте Реке. Унеколико је предухитрена и одбачена концентрација четничких корпуса и њихов заједнички напад. Оперативни штаб се уверио да је маневрисање јединица под његовом командом и изненадни напади на непријатеља најбољи начин да се он разбије. Предочено је, имајући у виду одступање Другог батаљона са виси Страже, да је погубно да јединице, без обзира на снагу непријатеља, неорганизовано и без наређења напуштају поседнуте положаје. Слабост је испољена у недовољном познавању непријатеља и потцењивању његових могућности.

Прса у прса у Косанчићу

Четнички Горски штаб 110, на челу са потпуковником Ђурићем, није одустајао од намере да настави офанзивне притиске и ударе на Другу јужноморавску бригаду, Први јужноморавски партизански одред и слободну територију Пусте Реке, Јабланице и Гајтана. У плану је најпре било да се ојача четнички Летећи корпус, који је био знатно уздрман и пољуљаног морала у време напада Друге јужноморавске бригаде и Првог јужноморавског партизанског одреда на Барје и Мирошевце. Горски штаб 110 је одлучио да се четничке снаге Нишке области пребацују према планини Кукавици и уводе у борбу. У том циљу потпуковник Ђурић је наредио генералштабном мајору Младену Младеновићу Виктору, команданту четничког Горског штаба 180, на територији Ниша и околине, да потчињене јединице усмери према Бабичкој гори и сачека наређење за борбу против партизана. Мајор Младеновић је имао обавезу да испита прелазе на Јужној Морави, јужно од Лесковца према Владичином Хану, да успостави везу са капетаном Манићем, командантом четничког Летећег корпуса, ради заједничких напада на слободну партизанску територију. Горском штабу 180 је препоручено да је најпогодније да његове јединице преброде Јужну Мораву код Грабовнице и наступају правцем Трњани, Бунуша и Мирошевце. Четничко појачање усмеравано је према планини Кукавици, у рејон у коме су Друга јужноморавска бригада и Први јужноморавски партизански одред нешто раније начели део четничког

обруча. Изгледа да се потпуковник Ђурић прибојавао да ће партизани поновити нападе истим правцем да би спречили раздвајање њихове слободне територије на два дела и кидање уходаних веза и сарадње са народноослободилачким покретом на десној обали Јужне Мораве. према Црној Трави. Сурдулици. Врању, Трговишту и југословенско-бугарској граници.

Командант четничког Горског штаба 180 одлучио је да формира. од постојећих корпуса. посебну јединицу за поход на партизана. уверен да му победа неће измаћи. У објашњењу извештаја Одељења за државну заштиту Недићевог министарства унутрашњих послова. 16. децембра 1943, констатује се: „... на простору Сврљига је од најбољих јединица Нишавског. Чегарског и Књажевачког четничког корпуса формиран Јуришни корпус. који је затим по наређењу Горског штаба 110 пребачен у Пусту Реку..."¹⁷ Четничке јединице имале су око 442 војника. подофицира и официра. У томе саставу била је Штабна чета Горског штаба 180 и коњички полуетадрон. Четници су располагали. поред осталог оружја, са лаким минобацачем. 18 пушкомитраљеца и знатним залихама муниције. У селу Топоници мајор Младеновић је издао заповест потчињеним јединицама да пређу на леву обалу Јужне Мораве. али не на месту које је препоручио потпуковник Ђурић. код Грабовнице. него 18 км северно од Лесковца. преко полусрушеног моста на реци, да одатле наступају узводно Пустом Реком и сатиру све пред собом. У говору одржаном јединицама које је предводио. командант Горског штаба 180 објаснио је постројеним четницима да их води да без милости уништавају комунисте и њихове породице. да бољшевичко семе затру у Пустој Реци. Јабланици и Топлици.

Прешавши Јужну Мораву. друмску и железничку комуникацију, код Брестовца, на очиглед бугарских окупаторских обезбеђења, четници су смело продужили преко Пуковца. Драшковца, Међе, да се домогну Бријања и овладају Косанчићем. Уз музику и фанфаре, са заставама и коњаницима у наступном маршу. они су журили циљу. Мајор Младеновић очигледно није имао податке да се Друга јужноморавска бригада и Први јужноморавски партизански одред налазе у близини. Ни Оперативни штаб тих јединица није знао ко залази на територију под његовом контролом. Најпре се претпостављало да је то нека бугарска окупаторска јединица. поготово кад су је почели надлетати

¹⁷ 36. НОР. том I, књ. 21, док. 82.

бугарски авиони. Све је разјашњено кад је обавештајац Команде места на коњу догалопирао из Доњег Бријања у кућу Данила Митровића у којој се затекао Оперативни штаб. Обавештајац је обавестио команданта Драгослава Петровића Горског да су четници заузели Доње и да намеравају у Горње Бријање и Косанчић. После разматрања ситуације. Оперативни штаб је наредио Штабу Друге јужноморавске да заузме положаје западно и југозападно од Косанчића, на узвишењима испред Обилића, да четнике заустави и одбије. Штабу Првог јужноморавског одреда је наређено да један батаљон распореди на висовима јужно од Косанчића, на десној обали Пусте Реке, а преостале батаљоне задржи у резерви. Оперативном штабу биле су потребне знатније резервне снаге јер се прибојавао удара у десни бок распореда својих јединица. као и наступања непријатеља са југоистока, од Лесковца, Белановца и Душанова. Из угрожених партизанских села мештани су бежали да заштиту потраже иза положаја Друге јужноморавске. Терали су стоку и носили најнужније ствари да не постану плен четничких јединица. Оперативни штаб, Штаб бригаде и Одред били су у борбеном строју да непосредније утичу на предузимање напада. Јединицама је недостајало муниције и морала се штедљиво трошити. О почетку борбе за Косанчић Петар Милашиновић је објавио, поред осталог, следеће: „Јединице Бригаде поселе су предвиђене положаје. Осматрано је постројавање непријатеља у Горњем Бријању и полазак у напад. Напред је ишла коњица са заставама и музиком. Када су се приближили Косанчићу наређено је отварање ватре, посебно при наступању непријатеља преко помоћног аеродрома - западно и северозападно од села. Није гађано из свих оружја. На тим великим одстојањима гађали су само добри стрелци...”¹⁸

Отпор четницима у Косанчићу најпре је пружила десетина бораца команде места из Обилића. која се повукла без губитака. Наступање четника подржавали су бугарски авиони који су долетели са аеродрома у Лесковцу, просипали свежњеве мањих бомби и косили митраљеским рафалима, али прилично непрецизно. Један авион се обрушио на групу слабије маскираних бораца и теже ранио Војина Кривокапића коме је одмах указана помоћ и однет је у болницу. Подстицани налетима авиона четници су упали у Косанчић. без задржавања намеравали према Обилићу и дубље у Пусту Реку. Домогли су се сеоског гробља и

Крушевачки зборник, 19Х4. бр. 1. стр. 171.

ровова које су бугарски војници раније ископали. Сада су били лицем у лице са борцима Првог и Другог батаљона Друге јужноморавске и покушавали да их потисну. Искакали су из ровова, али су их косили прецизни погоци, нарочито искусног стрелца и команданта батаљона Чика Максима Ђуровића. Он је усмртио једног четничког официра и двојицу заставноша. У томе га нису омели ни бугарски авиони који су изненада долетели, сасувши бомбе недалеко од његовог заклона. На њих је отворена ватра, али пешадијско оружје није било довољно да одврати од нових налета. Авиони су ометали предузимање напада, а Оперативни штаб није дозволио да јединице Бригаде и Одрета напусте добро маскиране положаје и постану мета ваздушних напада. Потчињеним штабовима је дао до знања да је ноћ подеснија за противнапад, с обзиром да бугарски авиони тада не лете. Напад четника је малаксавао и у први сутон сасвим је обустављен. Указала се прилика да борци Друге јужноморавске и Одрета одахну. Неке јединице су повучене у Обилић и Кацабаћ да се нахране, а преостале су остале на положају да не дозволе четницима да их изненаде у густом мраку. Росила је ледена киша и стезала хладноћа. Борци су поскакивали у заклонима и тако се загревали. Неки су отворено гунђали да би радије напали четнике у Косанчићу да се тамо поштено загреју. На то их је подстицала галама четника, њихова песма и свирка у селу које су добро утврдили за одбрану. Они су посели више зиданих зграда, погодних за одмор и пружање отпора, појачали одбрану код сеоског гробља, дуж канала који село одваја од оближње чистине и у рововима на југоисточном рубу. Кружну четничку одбрану чинило је око 300 војника и полуетадрон коњаника. У заштити њиховог Горског штаба 180 и резерви налазило се више од 100 војника, смештених у североисточном делу села. Иако се уверио да пред собом има знатније партизанске снаге, мајор Младеновић није одустајао од намере да у освет наредног дана предузме нове нападе. Чинио је то на своју руку, без садејства са осталим четничким корпусима, ангажованим у офанзивним ударима са више страна на слободну партизанску територију. Није имао подршку ни неких потчињених официра, на пример поручника Тодоровића и капетана Петковића, који су били мишљења да је најпааметније неопажено, користећи мрак, умаћи према Душанову, Барју и Оруглици, на територију под контролом Летећег корпуса. Припретио им је да то више и не помену, истакавши да ће све четничке јединице ујутру наступати према Стубли и Обилићу да би уништиле комунисте.

Оперативни штаб, на челу с командантом Драгославом Петровићем Горским, у сарадњи са Штабом бригаде и Штабом одреда, припремао је опкољавање и противудар на четнике у Косанчићу. Основна операција започета је у поподневним часовима, када је из куће Данила Митровића у Обилићу, одакле се добро видео цео Косанчић, на левој обали Пусте Реке, осматран распоред непријатеља и најпогоднији правци за подилажење његовој кружној одбрани. Штабовима батаљона и командама чета показани су правци напада, подилажења на јуришно одстојање и упада у село. Потчињени нису имали примедбу на предложени план команданта Горског.

Јединице Бригаде и Одред добро су припремљене да се прикрадају непријатељу и постижу изненађења. Ручна артиљерија, како су називани најсмелији бомбаши, груписана је да разара најјаче отпорне тачке и крчи пролазе у дубину упоришта. Пушкомитраљесци нису потпуно дошли до изражаја због недостатка муниције. Несташица је делимично ублажена изненадном помоћи у муницији коју су активисти НОП-а и чланови сеоских НО одбора измамили од патриотски опредељених мештана. Они су се те муниције домогли за време распада Краљевине Југославије, априла 1941, чували је у скровиштима и у критичним тренуцима предали својим борцима и заштитницима. Највише метака добили су борци који су били у сродству или пријатељству са делиоцима.

Други батаљон је користио мрак и непримећен се прикрадао да сломи непријатељску одбрану у јужном делу села. Први батаљон је наступао са западне, а Трећи са северозападне стране. Јединице Одред су упућене на источну и северну страну Косанчића да непријатељу спрече одступање према Лесковцу, северним обронцима Кукавице и Јужној Морави. У оваквом распореду остало је неколико непосредних мањих простора, али се рачунало да четници то неће открити.

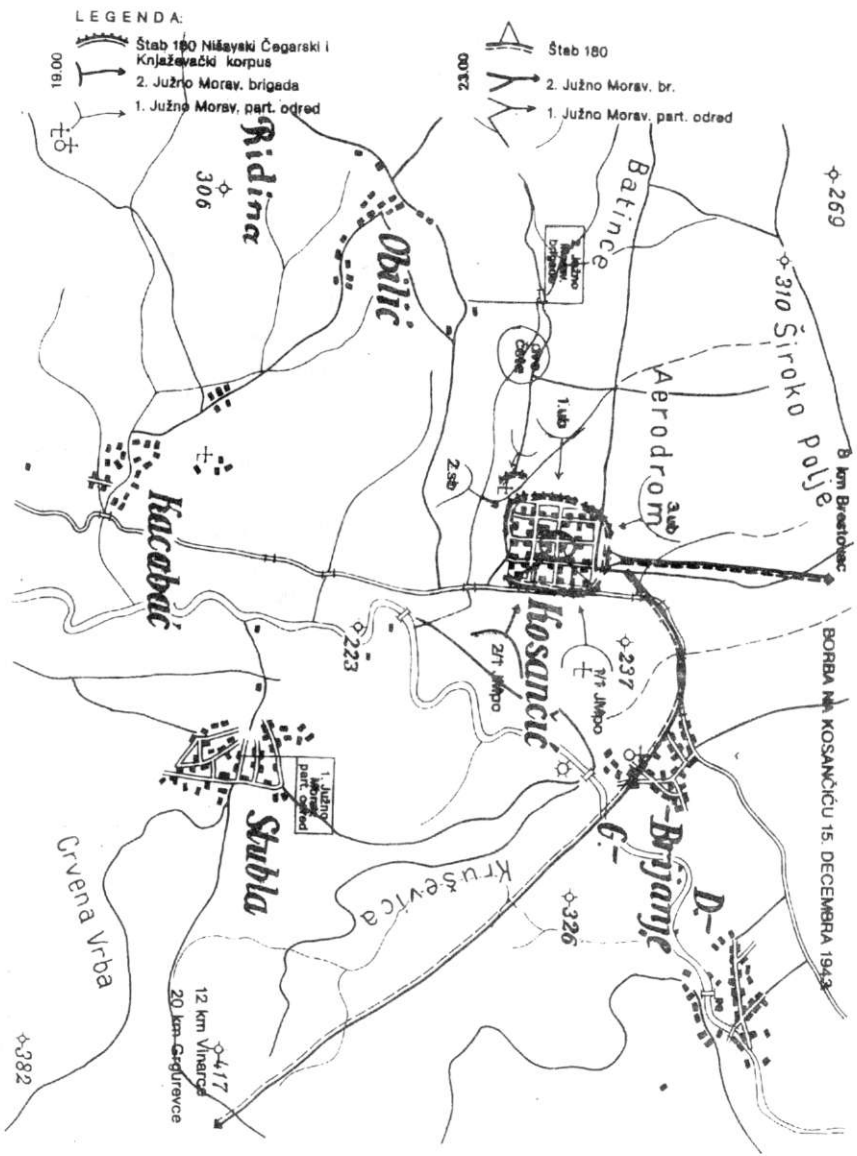
Други батаљон пузећи се приближио предњем крају непријатељске одбране у јужном делу села. Из непријатељских ровова разлегао се ватрени ураган. Командант батаљона Чика Максим упозорио је командире чета да одступања нема, да се чека на достигнутој линији и вреба прилика за упад у село. Иницијативу је преузео командант Првог батаљона Лимар чији су се борци прикрали на јуришну раздаљину и стушили на четничке ровове и заклоне. Почела је борба прса у прса. Севали су бајонети и ударали кундаци. Разлегали су се потмули јауци и самртни ропци. Јуришне групе предводили су командири и политички комесари чета и њихови заменици. У ноћној тами обазриво се наступа-

ло. Одсеви пуцњаве непријатељског оружја били су добар показатељ за избегавање директних погодака, заобилажење и постизање изненађења. Од мртвих и рањених четника најпре је узимана муниција и тако је настављено до краја крвавог обрачуна. У вреви пуцњаве понекад су се чули повици команданта батаљона Нана Ђукића Лимара и политичког комесара Николе Бугарчића Драгише да се незауостављиво продужи у центар села. У судару групе бораца и четника на сеоском сокаку двојица брадоња су ухваћени и били приморани да открију лозинку. Њихови знаци распознавања били су мамац за поједине групе четника да улете у замке. Двојици ухваћених четника Милоје Кузмановић је узвратио да ништа не брину, да су у правим рукама. Командант батаљона Лимар је приметио силуете неколико четника у дворишту сеоске куће и решио да их варком намами. На његов прекор четницима зашто узмичу, а њега, тобоже, препуштају на милост и немилост комунистима, они су заћутали, а затим затражили знакове распознавања. Кад их је Лимар изговорио, десетак четника кренуло му је у сусрет. Шта се на крају десило, пластично је записао Гаврило Антић: „Пошто проверише лозинку и уклонише последњу сумњу, четници приђоше, али их покосише рафали из три већ раније припремљена пушкомитраљеза. Од њих десетак ни један није остао жив.“¹⁹

После успеха Првог батаљона у напад су кренули Други и Трећи батаљон и четници су панично узмицали. Са источне и североисточне стране Косанчића нападали су батаљони Првог јужноморавског одреда спречавајући четнике да узмичу из обруча. У скоро безизлазној ситуацији нашао се Горски штаб 180, са мајором Младеновићем, коме је на руку ишла потпуна тама да не буде опкољен и уништен. Штаб и заштитница пружали су отпор, тражећи начина да измигоље из Косанчића. Четници су повремено испаливали светлеће ракете да се боље оријентишу, што је помагало борцима Бригаде и Одрода да лакше уоче и туку противника.

У борбеном строју налазили су се командант бригаде Стојан Љубић, звани Столе Вујановски и политички комесар Владимир Букилић, звани Поп Мића. бни су одржавали везу са командантима батаљона, конце напада држали у својим рукама, успешно их обједињавали и усмеравали према жариштима непријатељског отпора. У једном тренутку, на правцу напада јединица Одрода у источном делу села, четни-

Гаврило Антић, *Јужноморавци*, „Народна армија“. Београд 1969.

ци су пружили жешћи отпор у намери да се пробију из окружења. Употребили су ручне бомбе да прокрче пролаз. Неколико их је измакло и трком су продужили према Бријању и даље, да спас траже узмицањем предо Јужне Мораве. Експлозија бомбе повредила је главу Стеви Вукановићу, кога је Јагош Илинчић однео у заклон и превио му рану. Са завојем на глави Вукановић је наставио да гони и проналази скривене четнике. У подруму једне куће, на источној страни села, Александар Драгићевић Лека чуо је шушкетање. Шапнуо је другу поред себе да цепном лампом, чим одгурне врата, осветли подрум. Драгићевић је имао бајонет на пушци и прст није одвајао од обарача. Снажно ударена врата су лупила о зид. Млаз светлости је прошарао полуобрађене кучине и жива душа није се примећивала. Сумњајући да су кучине добра скривалица, Драгићевић је зарио бајонет у дењак поред врата. Један убодени четник је вриснуо и скочио. За њим се појавио други, трећи... цела десетина. Подигли су руке изнад главе, мумлали да су мобилисани, да се предају.

Оперативни штаб Друге јужноморавске бригаде и Првог јужноморавског партизанског одреда се налазио у борбеном распореду јединица којима је командовао и желео да се четници што пре савладају. За пожуривање је било озбиљног разлога. Командант Драгослав Петровић Горски и чланови штаба имали су на уму раније примљено обавештење да је јача бугарска јединица кренула из Куршумлије, да намерава преко Товрљана и Житног Потока да прискочи у помоћ четничком Горском штабу 180 и његовим јединицама. Обавештење се није могло лако проверити, али се морало бринути да Бугари не ударе у леђа борбеном распореду Бригаде. Мања извиђачка јединица је постављена према Житном Потоку да будно мотри и спречи свако изненађење. Опасност од пристизања појачања непријатељу је вребала од Лесковца и јужније. Знано се, међутим, да се бугарске и четничке јединице не усуђују да олако ноћу крену у напад на партизана. поготово ако морају да дубље зађу на њихову слободну територију.

Напади су појачани на зграде из којих су се четници најжешће бранили. Трагало се за Горским штабом 180 и његовим командантом, али њих је било тешко похватати. Мајор Младеновић лукаво је узмицао, са својом заштитницом, да се искраде из ватреног пакла и спаси главу.

Из једне опкољене куће, одбијајући позив да се предају, четници су усмртили делегата вода Кличковића и организовали запречну ватру. Нешто даље, прогонећи групу четника, неколико бораца, на челу са

Бранком Милашиновићем. домогли су се сандука пуног ручних бомби. Милашиновић је приграбио бомбе и друговима се зарекао да ће његова ручна артиљерија загрмети у оближњој кући у којој су се забарикадирали четници. Одабрао је сигуран заклон. осмотрио полупани прозор и полуотворена кућна врата и активирао ручну бомбу. Четници су узвратили паљбу. Милашиновић је наставио да убацује бомбе кроз мрачне отворе у згради. Отпор четника одједном је престао. Из предострожности. Милашиновић је још једну бомбу убацио у кућу. Борци су после ускочили унутра. видели неколико усмрћених четника. узели њихово оружје и муницију. Са преосталим бомбама Милашиновић је пошао да разара преостале odporне тачке непријатеља. Заменик политичког комесара Првог батаљона Божидар Алексић Паја. предводићи групу бораца који су се убацили у четнички борбени распоред. био је очевидац надмудривања једног храброг домишљатог борца и четничког наредника. Кратко је то трајало. Наредник је поверовао да је неко од његових у близини, изашао из заклона, кренуо му у сусрет и погођен се стропштао. Иста судбина је задесила и његовог пратиоца. Лозинком се успешно послужио Спасоје Ступљанин. на нишан оружја навео команданта Озренске четничке бригаде и није га промашио.

Пресудни обрачун је уследио у североисточном делу села. На том простору нашло се више четника који су бежећи пристизали. грчевито се бранили пуцајући из кућа и разних заклона. Они су практично штитили одступницу своје штабу и приштапској јединици да се извуку преко дела непосредног простора на десном крилу Одред и левом крилу Трећег батаљона Друге јужноморавске. Опет је дошло до борбе прса у прса. У окршај је улетео командант бригаде Стојан Љубић и чланови Штаба бригаде. Ватрени крљанац се појачавао. Јединице Првог и Другог батаљона стекле су надмоћ и борба се приближавала свршетку. Ближила се поноћ и преостало је још неколико четничких ватрених осипа на крају села. Командант бригаде Љубић придружио се групи бомбаша који су опседали кућу са чијих прозора није престајала паљба четничког оружја. Четници су користили таван куће. одозго бацали ручне бомбе и групу бомбаша Другог батаљона спречавали у наступању. Био је то очајнички отпор најзагриженијих четника. Неочекивано. смртно је рањен командант бригаде Стојан Љубић који се без гласа срушио на земљу. Неколико другова га је склонило са тученог простора и препустило болничарки. али помоћи више није било. Смрт првоборца и талентованог младог команданта болно је одјекнула међу

борцима Друге јужноморавске и партизанских јединица на југу Србије. Омиљеног команданта оплакивао је и народ у местима у којима се борио против окупатора и домаћих издајника.

Озлојеђени борци су кренули у последњи јуриш да савладају непријатеља и освете мртвог команданта. Напад се завршио потпуним поразом четника и бекством преживелих према Доброј глави и Лесковцу. Многи су бацали обућу с ногу да би лакше бежали. У извештају Горског штаба 110 наведено је да је умукло 170 четника из обруча у Косанчићу, да их је 110 било босих. Постоје различити подаци о броју погинулих четника. У извештају Оперативног штаба пише да је непријатељ имао 106 мртвих, од чега 3 официра, да су заробљена 4 четника.²⁰ Даље се наводи да је поред пушака заплењено 8 аутоматских оружја, лаки минобацач, војничка радио-станица, 37 коња, 30 комплетних прибора за јахаће коње, доста одеће, обуће и друге опреме.

Минобацач је добро дошао да се формира Минобацачко одељење за чијег је командира постављен Александар Стојановић Коста. Улога нишанције намењена је Ђузепу Мелениту Нету који је из италијанске војске побегао у партизане.

Друга јужноморавска имала је 7 погинулих и 13 рањених бораца и старешина.

Постоје противречни документи у којима се тврди да су губици обеју страна друкчији. У извештају Друге јужноморавске бригаде записано је да је непријатељ оставио на бојном пољу 107 мртвих, а да су сопствени губици 2 погинула и више рањених. У ратном дневнику Првог батаљона Друге јужноморавске забележено је следеће: да је убијено 109 четника, али је то прецртано и дописано да је убијено 130 непријатељских војника. У писму Окружном комитету КПЈ за Врање, 23. децембра 1943. члан Покрајинског комитета КПЈ за Србију Недељко Караичић јавља, поред осталог, да је у Косанчићу убијено више од 160 четника. Из прикупљених изјава присутних на сахрани четника погинулих у Косанчићу, Живко Михаиловић тврди да их је укупно 138.²¹

У ослобођено село враћали су се мештани и живот се почео нормализовати. Они су били захвални својим браниоцима и ослободиоцима, борцима и старешинама Друге јужноморавске бригаде и Првог јужноморавског одреда и то су исказивали на сваком кораку. Многи су

²⁰ Зб.НОР, ТОМ I.Књ. 5.ДОК. 148

²¹ Др Милан Миладиновић. *Збирка необјављених изјава о борби у Косанчићу.*

спонтано. сузних очију, долазили да се опросте од иалог команданта Стојана Љубића и шесторице бораца. На њихов одар доносили су позно цвеће и свеће.

Бригада се није дуже задржала у Косанчићу и околини. Кренула је према Вујанову, родном месту команданта бригаде Љубића, да га сахрани уз дужне војничке почести и по народном обичају. У запрежним колима у Вујаново су доведена и шесторица изгинулих бораца да вечно почивају поред свога команданта. Неизмерна туга обузела је народ Пусте Реке, Јабланице и Топлице за јунацима који су пали од куршума издајника.

На вујановском гробљу шест Стојанових сестара дуго су нарицале за јединим братом. Политички комесар бригаде Поп Мића одржао је краћи опроштајни говор, а почасна чета испалила је троплотун.

Јединице Бригаде имале су краћи одмор у потпланинским селима. За то време дошло је до промена у Штабу бригаде. Дужност команданта поново је преузео Драгослав Петровић Горски који је истовремено остао командант Оперативног штаба. Начелник штаба бригаде Радван Петровић преузео је дужност заменика команданта бригаде. Миливоје Перовић је постављен за начелника штаба бригаде. 0 променама су бдмах обавештени штабови батаљона и команде чета.

Победа над непријатељем у Косанчићу имала је повољне моралне, политичке и војне последице за НОГ 1 на југу Србије и шире. Нису остварене замисли четничке Врховне команде, Горског штаба 110 и 180 да се слободна партизанска територија ~~напре~~ располати на два дела и тиме онемогући веза између подручја Топлице, Јабланице, Пусте Реке на левој, Црне Траве на десној обали Јужне Мораве и слободне територије Враћа. Заплењено оружје и муниција добро су дошли да се наоружавају нови борци и створе нове јединице у тим крајевима.

Горски штаб 110 био је практично у немогућности да обезбеди садејство потчињених четничких корпуса и настави извођење планираних напада. У неким четничким јединицама, посебно онима које су пристигле из источне Србије, настала је пометња, а дошло је до отказивања послушности и масовнијег дезертерства. Пољуљаног морала, четници Горског штаба 180 тражили су да се врате у свој крај. Исходом борбе у Косанчићу посебно је био незадовољан Дража Михаиловић, који није штедео прекоре упућене генералштабном мајору Младену Младеновићу Виктору. У телеграму, 5. јануара 1944, вероватно после свестраније анализе пораза четника у Косанчићу. Михаиловић

наглашава: „Виктор је водио људе неправилно тако да су упали у клопку комуниста. Због тога је изгубио много људи. па чак и радио-станицу и архиву.”²²

Диверзије на јужној прузи

Штаб бригаде и Штаб одреда, без обзира на привремено затишје, оценили су да непријатељ, да би се осветио за поразе, може предузети јаке нападе на правцима одакле се најмање очекује. Штабовима батаљона и командама чета је наређено да максимално поостре будност, као и да обезбеде непрекидно патролирање и појачају извиђање. Јединице Бригаде су мењале места боравка и биле у пуној борбеној готовости. Затишје у Орану је искоришћено да се борци окупају. да у партизанским бурадима на пари прокувају одећу и тако је отребе од вашки и остале гамади.

Краће време јединице су биваковале у Дубову и Момчилову. а народ је бринуо о њиховој исхрани. У то време исхрана јединица није вршена по устаљеном војничком реду, на четним и осталим казанима, него распоредом бораца по домаћинствима. уз сарадњу са НО одборима и организацијама жена и омладине, у местима у којима се дуже или краће борави. Кад су јединице Бригаде постизале запаженије победе, родољубиви мештани су их награђивали обилнијом храном. За победу на Косанчићу. поред редовних оброка, борце Првог батаљона Прве јужноморавске народ Пусте Реке наградио је товаром печених пилића, гибанице, колача, кајмака и сира.

Маневрисање јединица Бригаде и Одред. пасивно ишчекивање напада непријатеља, није смело постати пракса. Зато је командант Драгослав Петровић Горски. са члановима штаба, био за офанзивније деловање. Испланиран је удар на деоницу јужне пруге у рејону Лесковца, која је била добро чувана. Пруга је имала изузетан значај за превоз немачких јединица и ратног материјала у Грчку и обратно. На то је упозорио Врховни штаб и врховни командант НОВ и ПОЈ. писмом Главном штабу НОВ и 110 Србије, још октобра 1943. у коме је речено: „Обратите највећу пажњу комуникацији Скопље - Ниш - Београд да

¹² Архив ВИИ, Четничка архива. кут. 276. рег. бр. 1А/Г14.

се иста руши и онемогућава Нијемцима превоз трупа и материјала. а при повлачењу да материјал не извлаче..."²³

Главни штаб НОВ и ПО Србије био је сагласан да диверзије и напади што пре почну. Штаб бригаде је одлучио да се железничка пруга поруши на делу између Печењевца и Брестовца, као и да се истовремено нападне непријатељски воз, који је очекиван. према примљеним обавештењима, из Лесковца. Истовремено је планиран напад на бугарске посаде у бункерима поред железничке пруге. Јединице Првог јужноморавског партизанског одреда добиле су задатак да ликвидирају непријатељску посаду у згради железничке станице на домаку Печењевца и северно од Лесковца. Минери су припремљени да поставе експлозив испод шина. Временске прилике биле су неповољне за ноћни напад. Вејао је снег и хладноћа стезала. У току дана, 26. децембра, батаљони су стигли у Горње и Доње Бријање, удаљено око 8 км од железничке пруге. Ту су добили прецизне задатке и правце наступања. Договорено је садејство јединица Бригаде и Одред и знаци за почетак напада: да се непријатељ туче после експлозије мине на прузи и уништења непријатељског воза. На путу према циљу јединице су наишле на озбиљне препреке, набујалу Печењевачку реку и Јабланицу. без мостова, па су их тешко прегазиле.

Колона бораца Првог батаљона приближавала се прузи да преваљује шине. Група минера устрчала је уз насип да постави мине. Ометана је наизменичном виком, али није одустајата од задатка. Повике су надјачале клепетуше чија је звоњава узбунила бугарске војнике у бункерима и зградама дуж пруге. Плануло је њихово оружје и одмах се видело да се изненађење неће постићи. На њихову паљбу није одговорено. Гајена је нада да ће воз дотутњати и активирати мину. Звекет клепетуша и канти није престајао. Сељаци из села поред железничке пруге, присиљени да ноћу стражаре. удаљени један од другог око 50 м, ревносно су обављали посао, заборављајући да тиме помажу окупатору. Од Печењевца се чуло клопарање воза и понеки звиждук локомотиве. Лежећи у блату и снегу, борци Првог батаљона су очекивали експлозију мине, превртање локомотиве и ломљаву вагона. У томе тренутку бугарски војници наизменично су почели да испалују светлеће ракете из бункера и оближњих зграда да боље осветле терен ради прецизније паљбе. Двојица су излетела из бункера коме се споро

²³ Архив ЦК СКЈ, рег. бр. 6920/1У. 1-7.

приближавао воз, дали му сигнал да се заустави и крене назад. Узмицање непријатељског воза највише је ојатило групу минера који нису били те среће да снажна експлозија потврди њихово умеће. У неприлици се рачунало да јединице Одред могу угрозити бугарску посаду у Печењевцу. Уместо очекиваног наласка воза на мину и њена експлозија која је требало да буде знак за напад на Печењевце, командант Првог батаљона је наредио да се активира ручна бомба. Јединице Одред су отвориле ватру на бугарске војнике, али нису успеле да их савладају због непријатељске паљбе из добро утврђене зграде железничке станице и оближњих ватрених гнезда. У покушају да избију на железничку пругу, борци Првог батаљона нису успели да савладају више од 300 м брисаног простора, тученог митраљеским рафалима из оближњих бугарских бункера и утврђења, прекривеног баруштинама и глибом. Многим борцима затајило је оружје, упрљано блатом, док су пузали кроз глиб да изненаде непријатеља. Са стопала им је спала обућа од сирове коже и остали су у чарапама. Штаб бригаде је проценио да јединице треба извући из окршаја и вратити у Доње и Горње Бријање.

Док су борци спавали да се опораве од изузетних напора минуле ноћи, Штаб бригаде, штабови батаљона и команде чета анализирали су ток борбе. Штаб бригаде је увидео да нема потребе да се крупније јединице ангажују у нападима на железничку пругу, већ да је то боље препустити диверзантима и минерима. Крећући се у мањим групама, они су могли заварати узбуњиваче, присилно доведене сељаке да ноћу чувају пругу и постићи изненађење. Крупније јединице могле су се ангажовати за уништење транспортних возова и пленидбу оружја и ратног материјала.

Сутрадан се прибегло новој тактици. Из Првог батаљона је издвојена десетина бораца и упућена на железничку пругу између Брестовца и Дољевца да је поруши. Извршено је извиђање и одабран правац њеног наступања. Кад се смрачило, колона је зашла у Лесковачко поље обазриво се приближавајући железничкој прузи. Десетар је први крочио уз насип, приметивши жмиркање светла у оближњем бугарском бункеру. Дуж пруге, одјекнуо би понеки пуцањ, испаливан насумице да се растера сопствени страх. Клепетала се нису оглашавала, што је био знак минерима да поставе експлозив испод шина и узмакну. На мину је убрзо налетео теретни воз, суновративши се низ насип. Десетина храбрих поиздаље је ослушкивала експлозију и њиховом радовању није било краја.

У извештају Одељења за државиу заштиту Недићевог министарства унутрашњих послова о нападима на пругу је записано: „27. овог месеца у 2 часа изјутра група од око 400 комуниста дошла је у село Печењевце. среза лесковачког. где је покушала да поквари железничку пругу на км. 272-150 Лесковац - Ниш. али је у томе спречена од стране страже.

28. овог месеца у 22,30 часова на км 264-500 између железничких станица Дољевца и Брестовца на железничкој прузи код постаје Пуста Река теретни воз број 150 који је саобраћао из Ниша ка Лесковцу натоварен угљем наишао је на паклену машину постављену од непознатих лица неносредно пред наилазак воза. Услед експлозије локомотива са две осовине и целим тендером испала је из колосека. Исто тако испала су из колосека и 7 вагона натоварених угљем који су доста оштећени.²⁴

О нападима на јужну пругу у извештају Окружног комитета КПЈ за Лесковац, упућеном 7. јануара 1944. Покрајинском комитету КПЈ за Србију, наведено је да су крајем децембра 1943. борци Друге јужноморавске бригаде и Други батаљон Првог јужноморавског одреда уништили два немачка воза код Пуковца и Печењевца. две локомотиве и 9 вагона.

Ана.лиза првих четрдесет дана борби

После напада на јужну пругу у рејону Лесковца. три дана пре Нове 1944. јединице Друге јужноморавске бригаде налазиле су се у пусто-речким селима Границама. Коњувцима и Црквици. Најпре се боравило у првом, затим у другом и трећем селу, да би свако село подједнако учествовало у припреми хране за борце и да би непријатељ теже открио присуство партизана. Користећи предах јединица. Штаб бригаде је детаљно анализирао 40-дневни пут Бригаде, од њеног формирања 21. новембра 1943. до Нове 1944. За релативно кратко време постигнути су завидни борбени резултати. Одбрањена је пространа слободна територија од офанзивних најезди четничких и бугарских јединица. Угрожено је и освојено више непријатељских упоришта. Заплењене су знатне количине оружја, муниције и разне ратне опреме. Све је то добро дошло да се прихватају нови борци. углавном млади, у

²⁴ 36. НОР, том I, књ. 21. док. 84.

редове Друге јужноморавске и партизанских одреда. Без обзира на извесне губитке у људству, порасло је бројно стање Бригаде. У њене јединице добровољно је ступило око 50 младих људи и стално су придолазили нови. Сарадња са народом била је више него успешна. То се испољавало у скоро свим селима на слободној партизанској територији приликом дочека, смештаја, исхране бораца, на заједничким зборовима, приредбама, у добровољном јављању водича да јединицама помогну да лакше приђу и подиђу непријатељским упориштима и утврђењима. У развијању сарадње и зближавању бораца и народа незаменљиву улогу имали су народноослободилачки одбори, организације КПЈ и СКОЈ-а, омладине и жена. Скоро би се могло рећи да су народ и његова ослободилачка војска били једно. Строго је бринуто да се борци правилно опходе према мештанима, да без одобрења ништа не узму, чак ни корицу хлеба, таман да умиру од глади. Појаве самовоље појединаца унапред су искључиване предусретљивошћу житеља у местима у којима је Бригада боравила, који су издашно, од срца, борцима нудили храну и остале животне потрепштине.

Командант и чланови Штаба бригаде инсистирали су на томе да је чврста војничка дисциплина предуслов за успешне борбене и остале активности јединица. Свако недоличније понашање бораца је спречавано позивањем на одговорност. Карактеристичан је пример храброг Живојина Вучића Јаблана који је позван на војничку и партијску одговорност због одбијања да извршава наређења претпостављених, да прими дужност командира чете и омаловажавања борбене вредности другарица бораца. У току дисциплинског и партијског поступка уследила је борба против четничког Летећег корпуса у Барју и Оруглици у којој је погинуо Јабланов рођени брат. У борби се истакла цела чета којом је Јаблан успешно командовао. Он се истакао у нападу на четнике Горског штаба 180 у Косанчићу и више њих ликвидирао борбом прса у прса. Имајући све то у виду, Штаб бригаде и Бригадни партијски комитет су одлучили да се командир Живојин Вучић Јаблан упозори на грешке и саветује да их убудуће не чини.

Због неуспеха у борби против Друге јужноморавске и јединица које су јој садејствовале, непријатељ је прибегаво убацавању шпијуна у њене редове. Штаб бригаде је предузео мере да се то спречи. Контраобавештајним деловањем откривено је да се тобожњи борац Гвозден Стефановић бави прикупљањем података за непријатеља. Он је ухапшен и подвргнут испитивању. Доказа за његово недело било је дово-

љно. Приликом доласка у Бригаду дао је о себи лажне податке. Посе-довао је планове пусторечких и јабланичких села која су била најпри-врженија НОБ-у. Нису заобиђене локације команди подручја и места, седишта органа народноослободилачке власти и политичких органи-зација. Са обиљем података значајних за непријатеља, Стефановић је покушао да умакне наоружан пушкомитраљезом и бомбама, али је предухитрен. Иследнику је признао своју шпијунску делатност, а Војни суд Друге јужноморавске осудио га је на смрт стрељањем.

Сагледана је партијска, скојевска и културно-просветна активност. У извештају, 17. децембра, секретар бригадног комитета и заменик по-литичког комесара бригаде Драгољуб Петровић Раде, самокритички је написао да су чланови Партије и СКОЈ-а млади, без довољно партиј-ског искуства, али храбри и приљежни у борбама. И поред одласка че-тири члана КПЈ на Косово и Метохију, од којих тројица секретара ће-лија у батаљонима. бројно стање бригадне партијске организације, у односу на новембар. незнатно је повећано. Крајем децембра у Првом батаљону било је 10 чланова и 8 кандидата за КИЈ. У Другом батаљону било је 11 чланова и 5 кандидата. а у Трећем 17 чланова и 9 кандидата. У целој Бригади било је 38 чланова и 22 кандидата за КПЈ и скоро 100 ско-јеваца. С обзиром на њено бројно стање не може се прихватити тврдња четника да их нападају и туку скупине од 500.1.000 и више комуниста.

Бригада је Нову 1944. годину дочекала у Црквици без славља. У овим крајевима су поштовани народни обичаји и слављена је пра-вославна Нова година, уз богату трпезу.

Потрага за четницима

Штаб бригаде и Штаб одреда заједнички су планирали да прогоне и разоружавају четничке јединице у Горњој Јабланици. настојећи да неутралишу њихове евентуалне офанзивне ударе. Други батаљон Првог ју-жноморавског одреда истовремено је упућен да изводи диверзантске и остале нападе на деоницу железничке пруге између Лесковца и Грделице.

Приликом наступања према Горњој Јабланици, командант бригаде добио је податке да су четници измакли доста далеко. да се налазе у селу Статовцу, јужно од Прокупља, на средокраћи пута између пла-нине Радана и Белог камена. Ово сазнање условило је промену правца наступања. Уместо на југ. јединице Бригаде и Одред су усмерене на

север. Маршевало се ноћу, 4. и 5. јануара 1944, преко брдовитог и снегом покривеног земљишта. Маршевске колоне, које су споро и тешко савлађивале успоне и низбрдице Радана, у свануће су избиле у село Богујевац, удаљено 4 км од Статовца, да одахну и пређу у напад. Извиђањем се сазнало да су четници отишли из Статовца, пошто су сазнали ко им је за петама. Штаб бригаде је одлучио да се два дана бивакује у Статовцу и Магашу. Мештанима је објашњено који су циљеви НОБ-а и ко се заиста бори против окупатора и његових помагача.

На православни Божић, 7. јануара, Бригада се нашла у Сливанима. Борци су учествовали у слављу и празник је проведен мирно. Ојачане патроле су упућиване да трагају за четницима, али их у близини није било. Поучени поразима у претходним сукобима са јединицама Друге јужноморавске и Првог јужноморавског партизанског одреда, они су вешто избегавали окршаје.

Пчавни штаб НОВ и ПО Србије наредио је Штабу бригаде, 9. јануара, да опколи и потуче четнике у Медвеђи и Стубли. Напад је припреман у тајности, али се догодило нешто непредвиђено. У мраку, не препознавши једна другу, запушкарале су патроле Другог и Трећег батаљона, што је било довољно четницима, под командом Вељка Шукића, да се пробуде и побегну.

Нешто више среће имали су борци Команде места у Гајтану и Другог батаљона Прве јужноморавске. Сустигли су четнике код Доброг дола и Секираче. У ватреном обрачуна су убијена 4. а рањено неколико четника. Заплењено је њихово оружје и муниција. Један борац Команде места у Гајтану теже је рањен и однет у болницу.

Потрага за четницима морално је подстакла присталице и симпатизере НОП-а, борце Команде места, заштитнице позадинских органа, органа народне власти, да се умешније организују и бране од мучких напада разуларених четничких црних петорки, тројки и двојки.

Напад на болницу у Јесковцу

У честим борбама на југу Србије, борци и старешине су лакше и теже рањавани. За њихово лечење недостајао је санитарски материјал и лекови. Уместо завоја коришћено је чаршавско платно. Недостатак алкохола за дезинфекцију рана надокнађиван је љутом ракијом. Нешто лекова је набављено, захваљујући сарадњи са активистима НОП-а у

Лесковцу, Прокупљу. Медвеђи и Лебану. Како су рањеници збрињавани и лечени донекле дочарава сећање професора др Војислава Стојановића: „Све до јуна 1944. године ми смо имали болничку базу у Гајтану. Тако је Гајтан био једна од најсигурнијих болничких база и најбезбеднија по склопу терена и типу кућа (разбијени тип), а највише нам је значила оданост људи који су са нама делили и зло и добро. Сав тај народ делио је са нама све и помагао нам је оним што је имао и што смо ми тражили за лечење рањеника,²⁵

Због сличне ситуације и у осталим партизанским болницама, затражено је одобрење Главног штаба НОВ и ПО Србије да се упадне у Лесковачку окружну болницу, заплене лекови, санитарски материјал и хируршки инструменти. Та акција је била скопчана са низом опасности, али је ипак одобрена. Лесковац и околину штитиле су окупаторске немачке и бугарске јединице. недићевци. љотићевци и четници.

Командант бригаде Драгослав Петровић Горски и његови најближи сарадници проценили су да је најпогодније напасти болницу ноћу. 13. и 14. јануара, кад се прославља православна Нова година, и будност непријатеља попусти. У прикупљању података о стању у непријатељском гарнизону и Окружној болници ангажовани су обавештајни официр Команде војног подручја Лесковца Игњат Миљковић и илегалца Добривоје Аранђеловић. Они су извидили прилазе Болници. распоред стражара. удаљеност најближе непријатељске касарне. саопштивши те податке команданту бригаде у селу Белановцу. непосредно пре поласка на задатак.

Наређењем команданта и политичког комесара бригаде за упад у Лесковац су одређени Први батаљон, са командантом Живојином Мијатовићем, уместо Пана Ђукића Лимара, који је прекомандован на нову дужност и политичким комесаром Николом Бугарчићем Драгишом. Други батаљон предводили су командант Максим Ђуровић и политички комесар Трајко Живковић. Формирана је посебна ударна група чији је задатак био да се, по могућности, без испаљеног метка прокраде кроз град и упадне у болницу. Њу су сачињавали санитарски референт бригаде др Драгиња Перишић Дуња, Љубинка Ранђеловић, Урош Јолцић Недељко, Жарко Вукићевић. Миодраг Арсић. Милош Шћепановић, Љубомир Кривокапић и Милан Пауновић. Неколико бо-

²⁵ Добросав Туровић, *Гајтан у НОБ-и*. Републички одбор СУБНОР-а Србије и Општински одбор СУБНОР-а Медвеђа. 1975. стр. 325.

раца Ударне групе обукли су немачке униформе да заварају противника. За водиче јединица одабрани су Ђорђе Михајловић, Добривоје Аранђеловић, Ђорђе Стаменковић, Витко Аранђеловић и Андра Стојиљковић, који су добро познавали град и одбрамбене пунктове непријатеља, За непосредну подршку Ударној групи издвојена је Трећа чета Другог батаљона. са командиром Заријом Мујовићем и политичким комесаром Боривојем Ромићем.

Ударна група и батаљонске колоне у сумрак су пошли из села Ђинђуше. У маршевском строју били су командант бригаде Драгослав Петровић Горски, политички комесар Владимир Букилић, њихови заменици Радован Петровић и Драгољуб Петровић Раде. На периферији Лесковца командант бригаде се побринуо да Ударна група и њене заштитнице продуже у дубину града, да јединице Првог батаљона обезбеде правац од аеродрома. Пољопривредне економије, речике Ветернице, уз истовремено контролисање непријатељских касарни и узвишења Хисар, недалеко од зграде Окружне болнице. Други батаљон се распоређивао у делу града поред болнице да јој онемогући прилаз. Борци су зачегли у Лебанској и Каспаровој улици и Дубоком путу. Испраћајући Ударну групу командант Горски је упозорио борце да др Дуња није само лекар, да је борац и диверзант који има специјални задатак да пронађе и одабере најнеопходније лекове за партизанске болнице.

Ударна група без потешкоћа је зашла у градске улице. За њом је наступала заштитница. Ретки пролазници су помишљали да то непријатељске јединице некуда одлазе, брзо се склањали у куће и дворишта да не доживе непријатности. Колона се кретала средином калдрмисаних улицица, онако како су практиковали немачки и бугарски војници. Пун месец плутао је небом и видљивост је била добра. Из неких кућа ширио се мирис новогодишњег печења. Иза навучених прозора грађани су тихо прослављали новогодишњи празник не примећујући ко пролази поред њихових дворишта и кућа. На јакој месечини мраз је сипио, прљиво лица и уши бораца.

Недалеко од зграде болнице колона је била приморана да застане. Из слабо осветљеног дворишта једне куће рапави глас се продерао питањем ко то пролази и шта хоће? Дворишној огради прискочио је заменик команданта батаљона, препознао човека у војничком оделу, опомену га да ћути и да се склони у кућу. Недићев жандар је збуњен шмугнуо преко кућног прага, дограбио пушку и потрчао назад да је употреби. Спречен је хицем из Мујовићевог оружја оставши у окр-

вављеном снегу. Пуцањ није изазвао узбуну у окупираном граду, вероватно због слављеничких новогодишњих пуцњева. После краћег послушљивања, заменик команданта батаљона је наредио да се крене према болници. На челу колоне нашао се Милош Шћепановић, корпулентан, у немачкој униформи. Приметио је стражара како безбрижно шетка испред болничког улаза. Ударна група је застала, а Шћепановић је кренуо да ућутка стражара док су га другови штитили с оружјем на готовс. Непримићен, зашао је стражару иза леђа, затраживши од њега да подигне руке изнад главе. У први мах стражар није схватио озбиљност ситуације и љут је узвратио да је на стражи и да није време за шегачење. За то време притрчали су остали борци Ударне групе, који су разоружали и заробили стражара. Улаз у зграду био је слободан. Цела група бораца је потрчала унутра.^{25a} Др Дуња Перишић и Бора Ромић су покидали телефонске линије, онемогућивши везе са установама у граду. Следећу препреку представљао је стражар у женској соби на спрату, који је чувао заробљену и оболелу Веру Спасић, сарадника НОП-а. Уз степенице су потрчали Арсић и Јолцић да пронађу заробљену Веру. Однекуд је бануо болничар, налетео на Арсићево оружје и скамењен стао. Упитан у којој се соби налази Вера, забезекнут је испружио руку према оближњим вратима. Арсићу је притрчао Шћепановић и заједно су ушли у женску собу. Стражар је скочио и пуцао, али је метак промашио и зарио се у довратак. Шћепановић је узвратио и убио стражара, а Вера је одмах скочила из болесничке постеље да се обуче и придружи друговима. Испод суседног кревета Арсић је истерао једну болничарку која се тамо сакрила.

У болничко двориште и ходнике ушле су групе бораца Треће чете да помогну у изношењу санитарског материјала и лекова. Препознали су глас др Дуње која је некога питала за болничку апотеку и магацин и двојица јој потрчали у сусрет. Видели су болничара који је пристао да је поведе у кућицу у дворишту и стално му били за петама. Болничар је откључао врата апотеке и затражио да се удаљи. Пратилац му се испречио и припретио да мрдања нема. Др Дуња била је више него задовољна снабдевеношћу апотеке. Брзо је одвајала оно у чему су партизанске болнице највише оскудевале и тај материјал је утоварен у троја запрежна кола која су стигла иза четне колоне и чекала на улици. Претраживане су болесничке собе, ормарићи, столови, одакле су узи-

²⁵³ Љубомир Кривокапић. Необјављена сећања (у власништву аутора)

мани лекови и санитарски материјал. Болесници нису одмах схватили шта се дешава. Највише су се узнемирили рањени четници, од којих су се неки претварали да спавају. Жарко Вукичевић их је испитивао када су и у којој борби рањени. Највише њих је признало да су настрадали код Барја и Оруглице. Жарко им се подсмехнуо и открио истину: да их је Друга јужноморавска бригада сачекивала и тукла. Страх их је тада још више уздрмао. Један је молећиво тражио да му живот буде поштеђен пошто има троје ситне деце. Жарко је узвратио да партизани не убијају рањене противнике, него да то чине четници кад ухвате рањеног партизана.

Драгоцени санитарски материјал спорије је изношен, па се могло догодити да истекне једночасовно време предвиђено за изношење и утовар плена. Неко се досетио да су партизанским болницама потребни чаршави, ћебад, постељина, да се то делом може користити за паковање и брже изношење санитарског материјала. Борци су покупили ћебад и чаршаве из болничких соба, трчећи се враћали у складиште, на раширене покриваче и простирке стављали хируршке инструменте, пакете завоја, боце алкохола и јода и позамашне нарамке износили у запрежна кола. У једној иросторији нађене су знатне залихе животињских намирница. Узета су два цака шећера и цак соли. Пленидба је завршена на време. Ударној групи и осталим јединицама наређено је да се повлаче. У току акције нико није озбиљније повређен. Једино се Љубинка Ранђеловић, носећи завојни материјал и боцу јода, спотакла о праг болничке апотеке и посекла длан. Ватом је спречила крварење и наставила да ради. Мало се прибојавала да ће је др Дуња Перишић укорити због просутог јода, али се то није догодило.

Ударна група и њена заштитница одступили су истим правцем куда су и дошли. Први и Други батаљон узмакли су нешто касније без испаљеног метка. Право је чудо да непријатељ није приметио присуство целе Бригаде у срцу свога гарнизона.

На изласку из Лесковачког поља, на првим узвишењима и сеоском друму, снег је постајао дубљи и претоварена запрежна кола тешко су се кретала. У Белановцу су замењена санкама и путовање је настављено без потешкоћа. Мештани пусторечких села одушевљено су поздрављали храбре борце Друге јужноморавске, обезбедивши им починак и храну у својим домовима. Бригу о заплећеном санитарском и осталом материјалу преузели су борци Трећег омладинског батаљона, који су га транспортовали партизанским болницама у Гајтану.

Вујанову и Гусинцу. Др Дуња Перишић педантно је сачинила спискове о количини и врсти заплeњеног санитетског материјала и шта је намењено свакој од поменутих партизанских болница.

Задовољан потпуним успехом акције на Лесковац и Окружну болницу, Штаб бригаде упутно је о томе детаљан извештај Главном штабу НОВ и ПО Србије.²⁶ Од оружја заплeњене су 3 пушке и 150 метака. Заробљени стражар је доведен на слободну партизанску територију и изведен пред војни суд. Приликом суђења је утврђено да није крив. После ослобађајуће пресуде, он је изразио жељу да постане борац Друге јужноморавске. Неколико месеци се борио у њеним редовима, док га четници нису заробили и убили.

У извештају Одељења за државну заштиту Недићевог министарства унутрашњих послова записано је следеће: „13. овог месеца око 22 часа, група од 200 комуниста напала је Окружну болницу у Лесковцу. Том приликом су тешко ранили једног стражара, једног убили а једног са собом повели. Такође су повели са собом и болесницу Веру Спасић која је била ухапшена као комунисткиња. При одласку партизани су опљачкали болничку апотеку и однели постељне ствари и завојни материјал.“²⁷

Акција на Лесковац војнички је умешно изведена. Успеху је претходила зналачка припрема, у чему је војничка луцидност команданта бригаде и његових сарадника дошла до пуног изражаја. Плодотворном се показала сарадња обавештајног официра Лесковачког војног подручја, команданта бригаде и одабраних сарадника НОП-а. Непријатељ је потпуно изненађен и ујутру, кад је дознао шта му се под носом дешавало, доживео је прави шок. Овом приликом се показало да су борци Друге јужноморавске, на челу са Штабом бригаде, штабовима батаљона и командама чета, показали да су дорасли специфичном начину вођења борбе и приређивања изненађења тамо где се противник томе најмање надао.

За три дана две бригаде

У скоро двомесечним успешним борбама, заједно са Првим јужноморавским партизанским одредом Друга јужноморавска бригада нанела је непријатељу осетне губитке, запленивши знатне количине оружја,-

²⁶ Архив Србије. Главни штаб Србије, док. 125.

²⁷ Зб.НОР, том I, кн. 21, док. 87.

нешто муниције и осталог ратног материјала. Одбраном слободне партизанске територије Пусте Реке, Јабланице, Топлице и постигнутим победама допринела је стварању услова за формирање крупнијих и покретљивијих јединица Народноослободилачке војске на југу Србије. То потврђује и извештај Драгог Стаменковића. 2. јануара 1944, Покрајинском комитету КПЈ у коме се, поред осталог, најављује: „Ја и Милисав (мисли се на Недељка Караичића - прим. М.Г.) разматрајући снаге овдашње и наоружање донели смо одлуку да формирамо још 2 (две) бригаде. и поред њих ће остати одреди. Формираћемо III бригаду од људства са терена Кукавице - Јабланице и Пасјаче а IV бригаду од људства Јастребачког и Расинског одреда. Обадве бригаде ће се формирати ових дана. предвидели смо њихове штабове и састав људства као и наоружање. Формирање ових двеју бригаде омогућиле су нам борбе у Барју и Косанчићу. као и прикупљање већег броја пушака и муниције...”²⁸

Друга јужноморавска кадровски је помогла формирање поменутих бригада. Командант Првог батаљона Пане Ђукић Лимар прекомандован је на дужност заменика команданта Треће јужноморавске, а начелник штаба Радован Петровић за заменика команданта Четврте јужноморавске бригаде. Дужност начелника штаба Друге јужноморавске кратко је преузео Војислав Церовић. а дужност команданта Првог батаљона Живојин Мијатовић. Његов заменик постао је Радман Савић.

Наредбом Главног штаба НОВ и ПО Србије, 14. јануара 1944. у Великој Плани. испод великог Јастрепца, формирана је Трећа јужноморавска бригада, састављена од два батаљона и једне чете Јастребачког и две чете Крушевачког, односно Расинског НОП одреда. Смотру бораца извршио је Недељко Караичић. члан Главног штаба НОВ и ПО и Покрајинског комитета КПЈ за Србију. У кратком говору он је нагласио потребу садејства са Другом јужноморавском бригадом којој је одато признање за двомесечне резултате у борби против окупатора и његових помагача. У име КПЈ и СКОЈ-а говорили су Радош Јовановић Сеља и Корчагин. Борце је поздравила и представница Антифашистичког фронта жена и пожелела им успеха у наредним борбама. Новопостављени политички комесар бригаде Јован Крстић Мргуд је обећао, у име бораца и старешина. да ће Трећа јужноморавска наставити да туче непријатеља истом жестином као и њене претходнице Прва и Друга јужноморавска бригада. Збору је присуствовало и

²⁸ 36. #0Лтом1,књ.20,док. 118.

преко 5.000 мештана подјастребарских села.²⁹ Борци су положили свечану заклетву. Штаб бригаде сачињавали су Станислав Јовановић Јова, командант, Јован Крстић Мргуд, политички комесар, Милош Стојановић, начелник штаба, Пане Ђукић Лимар, заменик команданта и Животије Савић Срба, заменик политичког комесара.

У селу Ображди, североисточно од Горњег Гајтана, на средокраћу између Медвеђе и Прокупља, формирана је Четврта јужноморавска бригада, од три батаљона Првог јужноморавског одреда. Борци Првог батаљона били су претежно из села на падинама планине Кукавице, Другог из рејона Горње Јабланице и Трећег са простора планине Пасјаче. Командант бригаде постао је Радомир Андрић Кмет, политички комесар Владимир Грујић, заменик команданта Радован Петровић, заменик политичког комесара Милан Ковачевић и начелник штаба Војислав Церовић.³⁰

Средином јануара повећала се ударна моћ јединица НОВ на простору слободне партизанске територије, лево од средњег и доњег тока Јужне Мораве са тенденцијом да се настави са формирањем бригада на целом југу Србије. Поред поменуте три бригаде и три партизанска одреда: Први јужноморавски, Јастребачки и Крушевачки (Расински) постојали су повољни услови да се формира дивизија, ати то није учињено. У сачуваним ратним документима нема објашњења зашто се то одлагало.

Напад на бугарско упориште

Јединице Друге јужноморавске, после успешне акције на Окружну болницу у Лесковцу, користиле су предах у пусторечким селима Сувом Пољу, Лапатинцу, Косанчићу и Дубову. Штаб бригаде, поучен искуством да мање диверзантске јединице могу релативно лако минирати железничке саобраћајнице, упутио је 18. јануара једну десетину да сруши непријатељски воз код села Кочана, на железничкој прузи Лесковац - Ниш. Диверзија је успела, што потврђује извештај команданта и политичког комесара бригаде, Драгослава Петровића Горског и Владимира Букилића, упућен, 19. јануара. Главном штабу НОВ и ПО Србије, у коме пишу: „Драги другови, синоћ, 18. овог месеца наша је-

²⁹ Архив Србије, Епавни штаб Србије, извештај Н. Карачића, док. 126.

³⁰ 36. НОР, том I, књ. 7, док. 13.

дна десетина била је у акцији на главној прузи Ниш - Београд и код села Кочана преврнула транспортни воз. Преврнута је локомотива и већи број вагона. Какав је успех био и колико жртава има не знамо. Из воза је одмах после експлозије почела брза паљба из аутоматског оруђа. Жртава на нашој страни нема. Веће снаге нисмо слали због изненадног наређења које смо добили јуче од вас и због пута који нас сада очекује."³¹

Поменуто наређење Оперативног штаба НОВ и ПО Србије вероватно је било да се нападне бугарско упориште у Влахову, поред друма и железничке пруге између Прокупља и Житорађе. Штаб бригаде није имао времена за темељнију припрему напада. Недостајали су му подаци о бројном стању и наоружању бугарске јединице, у каквим се одбрамбеним објектима налази и како је распоређена.

Из села Пасјаче, у источном подножју истоимене планине. Бригада је кренула у смирај дана, 20. јануара 1944, кроз местимично дубоки снег. Ишло се без водича долином Речичког потока и скренуло на брдовити терен. Без путовође маршевање се знатно одужило. Пре поноћи колоне су се приближиле упоришту. Штаб бригаде је рачунао да ће се постићи изненађење и бугарске војнике приморати да положе оружје. Циљ је био да се заплене знатније количине муниције у којој се оскудевало. Први батаљон је обезбеђивао правац источно од Прокупља и западно од Житорађе, а Трећи је распоређен да упадне у Влахово и бугарска утврђења, заправо у две зграде заштићене високим зидом и дубоким рововима. Иза бројних пушкарница и пушкомитраљеских гнезда дежурати су војници, а посебне патроле мештана под претњом смрти, крстарице са обавезом да дојављују шта се у близини дешава. Изгледа да је нека од тих патрола обавестила команданта бугарске јединице да се партизани приближавају.

Групе бомбаша и стрељачки строј Трећег батаљона кренули су после поноћи на непријатељско утврђење и ровове. Бомбаша су ручне бомбе бацали у ровове и преко заштитног зида. Бугарски војници су узвраћали правим ураганима и по томе се могло оценити да муниције имају на претек. Међу бомбаше је дошао заменик команданта батаљона Петар Станковић. Љуба Ракета да их предводи у покушајима да раскину непријатељски ватрени бедем. Настао је прави бомбашки двобој. Бугарски војници су се бранили снажније

³¹ 36. НОР, том I, књ. 20, док. 122.

него што се очекивало. Неколико бомбаша је рањено и некако су извучени са ватрене линије. У руку је рањен и заменик политичког комесара Милан Вилић (тек ступио на дужност после одласка Драгољуба Нетровића Рада на партијски курс) и помоћ му је указао политички комесар бригаде Владимир Букилић. Жестока борба је узбунила бугарске јединице у оближњим упориштима, које су митраљеским рафалима и пушчаним пуцњима насумице тукле од моста преко реке Топлице, од Речице и Житорађе. После су покушале да се приближе месту борбе, али су одбијене паљбом бораца Првог батаљона. За то време Други батаљон је држан у бригадној резерви и чекао се најпогоднији тренутак да се уведе у борбу. Са положаја код Прокупља почела је тући бугарска артиљерија. Њени артиљерци раније су израчунали елементе за гађање доминантних висова око упоришта у Влахову и експлозије граната су угрожавале борбени распоред Првог батаљона. Ситуација је постала неповољнија када се приближио непријатељски воз, са отвореним вагонима из којих су дејствовали минобацачи. На једном вису, на домак упоришта, минама су засули десетину бораца и неколико ранили. Њихова ватра се пренела на остале јединице које су обезбеђивале правац од Прокупља и прилично их угрожавале. Истицао је трећи сат борбе без изгледа да се непријатељ савлада и заплени муниција. Штаб бригаде је увидео да је најпаметније да се јединице извуку из борбе и упуте назад у Пасјачу. Прво је збринуто 10 рањеника које су на раменима њихови другови понели према потпланинском селу. И тела тројице погинулих су положена на импровизована носила и однета у село. Сутрадан су пали борци, уз уобичајене војничке почести, у присуству мештана, сахрањени на сеоском гробљу. У недостатку свежег цвећа на њихове хумке положени су струкови сушеног босиока.

Бугари су имали 6 мртвих и 8 рањених војника.

Према уходаној пракси, Штаб бригаде свестрано је анализирао минули напад и сагледао пропусте. На инсистирање Главног штаба НОВ и ПО Србије у напад се кренуло пребрзо и није било времена за извиђање и прикупљање података о непријатељу. Поједини команданти и политички комесари нису обезбедили водиче за своје јединице. Због тога се раздаљина до непријатељског упоришта, од неких десетак километара, савлађивала чак 7 часова. Тако напорни марш заморио је борце и умањио њихову борбену спремност. Потрошено је доста муни-

ције које је, иначе, недостајало: 1.200 иушчаних метака. 7 минобацацких граната и 20 ручних бомби.³²

Највише муниције потрошили су борци Трећег батаљона од којих су неки остали скоро празних пушкомитраљеза и пушака. Због тога је Штаб бригаде наредио Првом и Другом батаљону да правичном расподелом снабдеју Трећи батаљон муницијом.

Садејство са Трећом јужноморавском бригадом

Штаб бригаде је одлучио, услед помањкања муниције, да се маневрише и избегавају већи сукоби са непријатељем. У том циљу уследио је покрет Бригаде према Белом камену у коме се задржала само један дан и продужила преко Видојевице у Топлицу. У бригадној колони били су руководиоци и борци Команде места у Миљковици. У преподневним часовима, 23. јануара, Бригада је избила изнад Горње Топонице и дочекана пушчано-митраљеском ватром од Доње Бејашнице и Прекашнице. На ватру није одмах узвраћено, али је Штаб бригаде наредио да се Први батаљон журно упути у села из којих је припуцавано. Непријатељ је напустио истурени положај и измакао. Батаљонска претходница без борбе је ушла у Доњу Бејашницу, а за њом и остале јединице. Команданта батаљона Живојина Мијатовића и политичког комесара Николу Бугарчића мештани су обавестили да су у селу биле ~~јединице~~ Топличког четничког корпуса. Опрезност је појачана. Батаљон је продужио у Горњу Бејашницу, без отпора је заузео и претражио околни терен.

Према четничким јединицама у Губетину усмерен је Трећи омладински батаљон и борбена јединица Команде места Миљковице, а Први и Други батаљон су задржани у Горњој Топоници да предахну. У то време четницима је пристигло појачање и они су се жестоко окомили на борбени распоред Трећег батаљона. На правцу њиховог главног удара нашла се Трећа чета, распоређена на издуженом узвишењу и теже одолевала. Командир чете Предраг Игић Томица храбрио је борце да не посустају и да сваки метак добро искористе. Неколико бораца су узвратили да у лежишту оружја имају метак-два и да ће користити ручне бомбе да спречавају налете четника. Командир се с тим

³² 36. НОР, том I, књ. 7, док. 22 и 27.

сложио и најавио да очекује нојачање. Тражио је помоћ од команданта батаљона Петка Вуковића који је обећао да ће преостале чете упутити да угрозе бокове непријатељског стрељачког строја. Штаб бригаде, чувши жестоку палбу, упутио је Први и Други батаљон да што пре избију на угрожени положај и ојачају његову одбрану. Млади борци Треће чете Трећег батаљона већ су потискивани са положаја. У критичном тренутку рањен је командир чете Игић, а команду је преузео његов заменик Божидар Искреновић и паника је избегнута. У прави час у помоћ су пристигле јуришне групе Другог батаљона, а неколико минута касније и Првог батаљона. Непријатељ је у неред у почео узмицати, уз губитке од 13 мртвих и 20 рањених.³³ Од њих, на жалост, није заплена муниција и оружје. Бригада се опет нашла у великој оскудици са муницијом и затражила да јој Команда подручја у Вујанову помогне. Примљене су незнатне количине метака, тек толико да неки борци не остану празног оружја. Недостатак муниције приморао је Штаб бригаде да одустане од напада на четнике Топличког корпуса, југозападније од Прокупља, као и да јединице усмерава у правцима на којима се очекивало да ће бити ратног плена.

Увече, 23. јануара, састале су се Друга и Трећа јужноморавска бригада у Горњој Топоници. Команданти бригада Драгослав Петровић Горски и Станимир Јовановић Јова, у сарадњи са својим штабовима, одлучили су да се наступа северозападно од Прокупља и непријатељ угрожава у рејону Благаца. Покрет је уследио ноћу. Бригаде су прегазиле реку Топлицу, непримећене од непријатеља прешле железничку и друмску комуникацију између Прокупља и Куршумлије и стигле у Велику Плану. У првој борби после формирања, 21. новембра 1943, Друга јужноморавска је ослободила ово потпланинско село и мештани су је топло дочекали. Према устаљеној пракси у случају садејства две или више крупније јединице. Главни штаб НОВ и ПО Србије формирао је заједнички оперативни штаб. Недељко Караичић, члан Покрајинског комитета КПЈ и Главног штаба Србије, издао је наредбу да се формира привремени Оперативни штаб Друге и Треће јужноморавске бригаде. У његов састав су именовани: Станимир Јовановић Јова, командант, Драгослав Петровић Горски, заменик команданта. Владимир Букилић, политички комесар. Животије Савић Срба, заменик политичког комесара и Милош Стојановић Принцип, начелник

³³ 36. НОР, том I, књ. 7, док. 24.

штаба. Извршене су неке измене у штабовима обеју бригада. Командант Друге јужноморавске у овој акцији био је Сава Ераковић, а политички комесар Никола Бугарчић, начелник штаба Миливоје Перовић и заменик политичког комесара Стојан Николић Јоле. На дужност команданта Треће јужноморавске бригаде именован је Пана Ђукић Лимар, за политичког комесара Јован Крстић Мргуд, начелника штаба Милутин Ристић и заменика политичког комесара Мирко Шиндић Артем.

После тродневног боравка у Великој Плани, Друга јужноморавска се преместила у Доњу Јошаницу, а Трећа јужноморавска бригада у Сварчу. Њихов долазак у близину Блаца узнемирио је четнике и недићевце. У Блаце је, наиме, стигао из Ниша 2. батаљон Српске државне страже да замени бугарске јединице које су упућене у Јабланицу да нападају јединице Првог јужноморавског партизанског одреда и Четврте јужноморавске бригаде. Командант Топличког четничког корпуса Милан Стојановић је припремао изненађење Другој и Трећој јужноморавској бригади, у сарадњи са командантом батаљона недићеваца. Заједно су разрадили, после прикупљања података о бригадама, план наступања и вођења борбе. Четници и недићевци су поранили, 28. јануара, да бригаде изненаде и одбаце са достигнуте линије да би после пљачкали животне намирнице и стоку у Криваји, Алабани и Суваји. Бригадна обезбеђења и патроле приметили су непријатељске колоне на удаљености од 5 км. Дата је узбуна и уследила је припрема за борбу. Оперативни штаб и штабови бригада распоредили су јединице за одбрану и противнапад. Први батаљон Друге јужноморавске имао је деликатан задатак да изврши крилни обухват непријатеља у Криваји. Други и Трећи батаљон ишли су право на непријатеља. Јединице Треће јужноморавске заузеле су километарски дуг положај десно и непријатељ није имао никаквог изгледа да постигне успех. Жесток напад четника и недићеваца, ипак, није изостао. У томе је предњачила Топличка бригада, под командом капетана Ћирковића, затим четници војводе Нике Куштримовића. Њихови јуриши и напади успешно су одбијени и без крилног обухвата. Први батаљон, заправо, док је предузимао крилни обухват, приметио је непријатељску колону на излазу из Блаца. Штаб батаљона је закључио да то пристиже помоћ четничким јединицама у нападу и одлучио да јој препречи пут. Другом и Трећем батаљону је препуштено да се обрачунају са четницима, а Први је похитао да изненади четничко појачање. Изненадним јуришем четници су дезорганизовани. У паници су бежали у гарнизон Блаце. Паника је

обузимала остале четничке и недићевске јединице које су ужурбано одступале пред налетом бораца обе бригаде. Командант четничког корпуса затражио је артиљеријску подршку бугарских јединица које су биле у покрету од Прокупља према Куршумлији. Канонаде бугарских топова и минобацача мало су помогле четницима и недићевцима. Гоњење непријатеља вероватно би се завршило у Блацама да су борци бригада имали довољно муниције.

Друга јужноморавска имала је незнатне губитке. Живот су изгубили политички комесар Треће чете Првог батаљона Мирослав Цветковић Влада, пушкомитраљезац Мија Минић и још двојица бораца. Уместо погинулог Цветковића дужност политичког комесара чете преузео је Драган Голубовић. Неколико бораца је рањено.

Четничке и недићевске јединице имале су више од 30 мртвих и 70 рањених. У борби је убијен војвода Куштримовић, а син му је рањен.

О тој борби, садејству и победи Друге и Треће јужноморавске бригаде, Недељко Караичић, члан Главног штаба НОВ и ПО Србије, у писму упућеном 7. фебруара. Покрајинском комитету КПЈ за Србију, поред осталог, констатује: „Непријатељ је више пута покушавао да изврши јуриш и нигде му није успело, а наш овде је успео. Фронт се растегао око 20 км. Борба је оштра била. Но како се борба водила кад су Бугари пролазили за Куршумлију у циљу потере ка Г. Јабланици, а наш фронт се све више ближио њиховим колонама, то су они морали да туку наше положаје минобацачима и топовима. Тако је народ видео на једној страни нашу војску, а на другој четнике Дrajине, недићевце и Бугаре...”³⁴

Оперативни штаб и штабови бригада били су задовољни одбијањем напада удружених непријатеља, али и незадовољни тиме што нису заплећене знатније количине муниције.

Злочини Бугара и њотићеваца

Слободну партизанску територију стално су угрожавали удружени непријатељи. Они су се посебно трудили да дознају куда се крећу Друга, Трећа и Четврта јужноморавска бригада, да искористе њихово удаљавање и упадају у мање заштићена подручја и нападају становништво. Када су се Друга и Трећа јужноморавска удаљиле од Јабланице и

Архив Србије. Фонд - Покрајински комитет КПЈ Србије, бр. 488.

Пусте Реке, нападајући непријатеља у рејону Блаца и даље, немачке и бугарске окупаторске јединице, недићевци и четници су оценили да је дошао прави тренутак да угуше НОП у Јабланици и ишре. Њихове јаке и савремено наоружане јединице, у више колона, истовремено су наступале од Лесковца, Лебана, Куршумлије и Прокупља да опколе простор Јабланице. Први јужноморавски партизански одред, јединице команди места и подручја вешто су маневрисале, задржавале и одбијале непријатеља који је намеравао да жари и пали, да уништи војно-позадинске и органе народне власти, да открије партизанске болнице и побије рањенике. У немогућности да се Друга и Трећа јужноморавска хитно врате да бране слободну територију Јабланице, у помоћ Првом јужноморавском одреду и осталим јединицама на томе терену прискочила је Четврта јужноморавска бригада. На угроженим правцима народ је напуштао своја огњишта и склањао се у збегове. Напаћена деца, жене и старци, поред опасности од удружених непријатеља, били су изложени цичи зими и глади. У неким селима бугарски фашисти, недићевци и четници спалили су више кућа и стаја, опљачкавши животне намирнице и стоку. Ухапшено је више мештана који нису стигли да умакну. физички мучено и безуспешно приморавано да прокажу склоништа рањеника. Озлојеђени фашистички војници и квислинзи стрељали су тридесеторицу невиних.

Кад су одбијени од Јабланице, удружени непријатељи, знајући да су Друга и Трећа јужноморавска бригада ангажоване у борбама у Расини, недалеко од Крушевца, кренули су да жаре, пале и убијају житеље устаничке Топлице. Из Прокупља је наступало око 3.000 бугарских војника, 200 љотићеваца и 100 Недићевих жандара. Биле су то скоро исте снаге које су угрожавале слободну територију Јабланице. Њихова је намера била да пљачкају, пале и убијају, да би затрли ослонце јединицама НОВ у подјастребачким селима. У десет борбених колона, распоређених на простору од Прокупља до Блаца, од Мрамора до Белољина, бугарски војници и њихови помагачи, опрезно су се успињали јужним падинама Великог Јастрепца. Увече, 6. фебруара, стигли су у три раштркана потпланинска села, престојили се у три колоне и заноћили. Владала је снежна олуја и слабо се видело. Мештани се нису надали да ће непријатељ наићи по таквом невремену и нису побегли у планину. Сутрадан је почео дводневни крвави пир непријатеља у више села. За то време бугарски фашисти су стрељали 12 људи у добричком срезу. За њима су пристигли недићевци и шиптарски балисти и убили

још 18 старијих житеља у два села. У јастребачком срезу бугарски целати су ухапсили преко 150 старијих људи, већином из села Драгуше, Претежана, Доње Сварче, потерявши их на једну зараван да их побију. Прозревши шта ће се догодити, један ухапшеник иовикао је да се бежи. Избезумљени људи су потрчали на све стране, али су западали у дубок снег. Загрмеле су пушке и пушкомитраљези убица. Бегунци су падали погођени куршумима, остајући у окрвављеном снегу. У убијању невиних бугарским фашистима су помагали љотићевци приспели из Ниша. У крволоштву они су превазилазили бугарске убице, масакрирали убијене и кундацима им разбијали главе.³⁵

Бежањем се спасило 85, а живот су изгубила 62 мештанина. Међу умаклима је било неколико лакше рањених. Мештанин који је комшије подстакао да беже и први се дао у трк није изнео живу главу.

Према непотпуним подацима, у селима на јужној страни Великог Јастрепца стрељана су 22 мештана, а 30 је отерано у окупаторски затвор. Већина села је опљачкана и делимично попаљена. У срезу добричком запаљено је 39 кућа и плевњи.

Бомбаши на војном аеродрому

Јужноморавске бригаде и одреди непосредно су били потчињени Главном штабу НОВ и ПО Србије. У јужној Србији налазила су се само два члана поменутог штаба: Недељко Караичић и Драги Стаменковић, често обавезама раздвојени, без могућности да заједнички одлучују о значајним питањима. Командант Главног штаба НОВ и ПО Србије Петар Стамболић, после преузимања дужности од Радивоја Јовановића Брадоње, илегално је живео у Београду. Штабовима бригада и одреда је сметало што се чешће не могу обраћати претпостављеној команди са својим предлозима и мишљењима о вођењу појединих акција. Последице недовољне сарадње, стицања увида у процене и предлоге штабова бригада и одреда, од стране Главног штаба НОВ и ПО Србије, највише су се осетиле кад су Друга јужноморавска бригада и Озренски партизански одред, који се повукао из источне Србије у Топлицу да избегне офанзивне ударе надмоћнијих недићеваца и четника, упућени према Расини и Крушевцу, док је иза њихових леђа остала незаштиће-

³⁵ 36. НОР, том I, књ. 20, док. 128.

на територија јужно од Великог и Малог Јастрепца. Удаљавање Бригаде и Одред вероватно се не би догодило да су њихови штабови имали могућности да образложе претпостављеној команди негативне последице те одлуке. У то време вишу команду и наредбодавца представљао је један човек. Недељко Караичић, са којим је одржавана веза и примана његова наређења. Он је одлучио да Друга јужноморавска и Озренски партизански одред, што се види из његовог сачуваног писма, нападну непријатељски аеродром код Крушевца и униште авионе и једрилице.³⁶ За ту прилику наредбом је одредио Оперативни штаб у саставу Драгослав Петровић Горски, Владимир Букилић Поп Мића, политички комесар, Срба Андрејевић, начелник штаба, Василије Ђуровић, заменик команданта и Душан Пуђа, заменик политичког комесара. Трајко Живковић је постављен, само за ту борбу, за политичког комесара Друге јужноморавске, а Момчило Сибиновић за политичког комесара Озренског партизанског одреда. Оперативни штабови по правилу су формиран кад је остваривано садејство и заједничко учешће две или више бригада и одреда у нападу на непријатеља или у одбрани угрожене слободне територије. Очигледно је недостајала крупнија формација, дивизија, коју би сачињавало неколико бригада и одреда чији би штабови непосредно били потчињени штабу дивизије.

Из села Велике Планае, у коме су биваковали три дана, Прва јужноморавска и Озренски партизански одред запутили су се по дубоком снегу према Бресници и оснеженим врховима Великог Јастрепца. Звиждао је ледени планински ветар, ковитлао снежну прашину, наносио је борцима у лице и очи. Свима је лакнуло кад су избили на врхове залеђене планине. Низбрдицама се лакше приближавало селима Ломници и Буцима. Стари борци, посебно из Првог (Расинског) батаљона, добро су познавали овај крај и гостопримство мештана који су били без обзира на бројне опасности од окупатора и квислинга, предусретљиви према својим ослободиоцима. У топлим домовима борци су предахнули и спремнији чекали наређење старешина за покрет и напад на немачки војни аеродром. Оперативни штаб је прикупио податке о снагама које бране аеродром. Командант Горски био је изненађен сазнањем да на аеродрому нема авиона и једрилица. Није се знало када су и куда одлетели. Поставило се питање шта даље да се предузме.

³⁶ Архив Србије, Фонд - Покрајински комитет КГП Србије, бр. 488.

Да напорно маршевање и долазак на полазни положај за напад не би остали без одјека међу народом и борцима, Оперативни штаб је одобрио да групе најискуснијих бомбаша кришом приђу аеродромским постројењима и згради и учине колико се може. Остале јединице су распоређене да им пруже подршку и прихват.

На челу са својим вођама, бомбаша су се кроз мрак прикрали циљевима напада и тако се распоредили да их истовремено разоре снажним експлозијама. Загрмео је тутањ и севнули ватрени одблесци. Бомбаша су узмакли, избегавши пушкомитраљеску ватру чувара аеродрома и неозлеђени се вратили у своје јединице.

У непријатељском гарнизону настала је узбуна. Немачки војници су трчали према аеродрому, а придружиле су им се јединице 5. српског добровољачког корпуса. Бригада и Одред су измакли преко моста на Расини и до борбе није дошло. У извештају Бригаде о нападу на аеродром је забележено да је, 3. фебруара 1944, извршен напад на аеродром код Крушевца, да су непријатељу нанети губици. Тврди се да су поједине зграде освојене, а из њих узето доста плена, нарочито авионске и пушчане муниције.³⁷ Међутим, неки учесници у овом догађају, међу којима и командант Оперативног штаба, у изјавама тврде да ништа није заплењено.

Дуги зимски марш маневар

Снабдевање муницијом, оружјем и осталим ратним потребама био је стални проблем Друге, Треће. Четврте јужноморавске бригаде, партизанских одреда, јединица војних подручја и команди места на слободној територији западно од средњег тока Јужне Мораве. Муниција је тешко плењена од непријатеља, најчешће у мањим количинама и брзо трошена у скоро свакодневним окршајима. Главни штаб НОВ и ПО Србије улагао је напоре да тадашњи савезници. Енглези и Американци, сходно сапоразумима са Врховним штабом НОВ и ПОЈ. ваздушним путем снабдевају, у првом реду, муницијом и оружјем јединице НОВ у Топлици, Пустој Реци и Јабланици. На такав захтев Врховни штаб је одговорио писмом, 5. фебруара 1944. да ће Главном штабу Србије упутити савезничког официра за везу Џона Хеникера да се с њим, поред

³⁷ Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 16-2.

осталог, регулише питање слања муниције и оружја ваздушним путем. Није се знало кад ће савезнички официр за везу стићи, а муниција и остали ратни материјал свакодневно су недостајали.³⁸ У таквој ситуацији Недељко Караичић, члан Главног штаба Србије, одлучио је да се Друга јужноморавска бригада упути на дуги зимски марш, по изузетно неповољном времену, у Црну Траву, на територију која је Хитлеровом одлуком припојена Бугарској, али је већим делом била слободна и под контролом партизанских јединица. Савезнички авиони су падобранима спуштали товари муниције, оружја, санитетског и осталог ратног материјала на слободну територију Црне Траве, али није било дозвољено да се то преноси преко тзв. демаркационе линије, односно границе између Недићеве Србије и фашистичке Бугарске, да би се помогло јединицама НОВ на левој обали Јужне Мораве. У то време у Црној Трави налазио се Драги Стаменковић, члан Главног штаба НОВ и 110 Србије, који је руководио НОП-ом и формирао, 4. фебруара 1944. у селу Јабуквику, Пету јужноморавску бригаду. С правом се очекивало да ће он помоћи да се знатније количине муниције издвоје за потребе Друге јужноморавске и осталих јединица у Јабланици, Пустој Реци и Топлици. У Црној Трави налазила се Енглеска војна мисија, на челу са мајором Дејвидом Мартоном, која је имала значајан утицај на допремање и расподелу ратног и осталог материјала. У томе је, боравећи извесно време у Црној Трави и околини, удела имао и Светозар Вукмановић Темпо, делегат Врховног штаба НОВ и ПОЈ.

Штаб бригаде упознао је штабове батаљона да предстоји дуг и напоран марш за Црну Траву. Команде чета су вршиле припрему јединица, али нису могле обезбедити да сви борци имају зимску одећу и обућу. Од мештана је набављено више коња за пренос терета. Циљ покрета није се тајио: да ће се добити знатне количине муниције и осталог ратног материјала у Црној Трави. Одласку на прилично далек пут највише су се обрадовали борци Трећег омладинског црнотравског батаљона, који су скоро три месеца војевали даље од родног краја. Они су желели да се што пре сретну са родитељима и родбином.

Командант бригаде је одредио етапне маршруте и наредио да се крене из расинског села Рлице према гребену Великог Јастрепца. Велико невреме отежавало је покрете колона. Најтеже је било на планинском превоју накинђуреном брдашцима снежних сметова у које

³⁸ Архив Србије. Фонд -- Главни штаб Србије, бр. 135.

су борци уиадали до прсију. Било је то каљење за савлађивање препрека и невоља које ће тек доћи. Ноћ је искоришћена да бригадна колона пређе добро чувану железничку пругу, друм и реку Топлицу без испаленог метка и пожуре у Чукљаник, у северном подручју планине Кукавице. Преморени борци једва су дочекали да се одморе у топлим сеоским кућама, јер је по цичи зими требало прећи, у рејону села Добротина: између Грделице и Лесковца, добро чувану железничку пругу, друм и набујалу Јужну Мораву. Штаб бригаде, штабови батаљона и команде чета брижљиво су припремили јединице за наредну етапу марша. У претходници и побочнице издвојене су групе најхрабријих бораца, чији је задатак био да одбију налет непријатеља.

Увече, 15. фебруара, из Чукљеника се наступало усеком Мале Реке да се заобиђу брда под дубоким снегом. Мраз је стезао. нарочито кад је бригадна колона наишла на железничку пругу и друм на северном излазу из Грделичке клисуре. Непријатеља, на срећу, није било на овом делу значајних комуникација, али су проблеми настали пред узним дрвеним мостом преко Јужне Мораве, Његова подлога била је окована дебелим слојем леда и коњи га нису могли прећи. Узалуд су их кошовоци зауларене приморавали да крену напред. Животиње су непрекидно клискале. пострале, једна је пала и било је муке да је борци усправе. Наредни покушај навођења коња на залеђену порогу завршио се трагично. Коњ се снажно оклизнуо, отргао са улара, сломио заштитну ограду моста и пао у набујалу реку у којој се удавио. Видевши то, пушкомитраљецац Милорад Јановић опкорачио је коња са самаром, терајући га да преплива набујалу реку. Коњ је фркћући загазио у воду препуну санти и запливао. Борци су стрепећи пратили шта се дешава. Свима је лакнуло кад су коњ и јахач доспели на десну обалу. Митраљецац, не марећи за несносну хладноћу, на исти начин претерао је још два коња. У међувремену неко од бораца се присетио да је коње најбоље „обути“ да се не клижу. поцепао ћебе. крпама умотао и подвезао коњска копита. „Обувени“ товарни коњи без потешкоћа су прешли на другу страну реке.

Са малим закашњењем бригадна колона је продужила према потпланинском селу Козаре, североисточно од Грделице, да би што пре умакла у долину Козарске реке и прешла границу између дела јужне Србије који је припојен сателитској Бугарској, и дела који је, у сарадњи са немачким окупаторима, званично контролисала квислиншка Недићева влада. На једној страни те неприродне границе, изграђене су бу-

гарске, а на другој српске карауле. Граничари у њима могли су, без обзира на мрак, приметити бригадну колону и отворити ватру. Уз помоћ искусног путовође одабран је најмање контролисани гранични прелаз и без сметњи се прешло на територију под бугарском окупацијом.

Промрзла бригадна колона је осванула у раштрканом селу Стрешковцу. Борци су се разместили у напуштеним баракама, заложивши ватре да се огреју и одморе. Чланови Штаба бригаде, на челу са командантом, анализирали су пређени пут и закључили да се, углавном, маршује према плану. Из Трећег батаљона издвојена је група бораца, добрих зналаца терена према Црној Трави, под командом Петра Станковића Љубе, да продуже у планинско село Рупље и побрину се за наредно коначиште и храну.

Снег је непрестано падао, што је стварало велике проблеме бригадној колони, која се запутила узводно, Козарском реком, да избије у Рупље. У Стрешковцу су остављени товарни коњи да се успут не би заглављивали у дубоки снег. У овом месту привремено је задржано неколико болесних и промрзлих бораца који нису били у стању да наставе пут.

У току дана, 16. фебруара, јединице Бригаде, савлађујући местимично снег дубок 2 м, прешле су само 10 км и законачиле у Рупљу. Захваљујући претходници, са замеником команданта батаљона Петром Станковићем Љубом, борци су нашли починак на сламеним лежајевима у топлим планинским кућама. Топлина и срдачност мештана грејали су срца бораца јаче од разбукталих ватри у фурунама и на отвореним огњиштима. Борци су скромно вечерали залогаје овсеног хлеба и куване кромпире. Некима је сан био пречи од хране и дубоко су заспали.

Наредног дана време се погоршало и снег је потпуно замео пут преко Чемерника за Црну Траву. Штаб бригаде је одлучио, у договору са штабовима батаљона, да се издвоје групе најиздржљивијих бораца који ће наизменично стварати пртину и бригадној колони олакшавати маршевање. У томе послу није изостала и помоћ мештана Рупља, који су прогазили снег далеко од свог села. Вејавица и олујни ветар брзо су засипали прогажене пртине. Кроз јаку мећаву борци су прешли Обрадовац, Мацаре, Поиове. Самчекинац, високи Чемерник и једва добавуљали у Брод. Један од најмлађих учесника овог марша, 17-годишњи Љубомир Кривокапић, у сећањима на тешке тренутке, записао је, поред осталог, ово: „Борци су били ицрпљени. Слабо обучени и обу-

вени, газили су велике намете снега. посртали од глади и умора, застајали и падали. устајали и ишли напред..."³⁹

Бригада је после седам тешких дана, 17. фебруара, стигла у Црну Траву. Јединице су распоређене у оближње засеоке да се одморе. Борцима Трећег омладинског батаљона је допуштено да се сретну са најближом родбином, осим ако то није било у удаљенијим планинским селима. И родбина бораца, која је дознала да су њихови најрођенији стигли у Црну Траву, дошла је у посету. Сусрети су били дирљиви. Понеко је доживео бол и тугу дознавши да му је син, брат, или рођак изгубио живот у борби за слободу.

Командант и чланови Штаба бригаде улагали су напоре да добију товари муниције, оружја и ратне опреме, али су били дубоко разочарани одговором надлежних да су мали изгледи за то. Наводно је Светозар Вукмановић Темпо примљено оружје, муницију, санитарски материјал, одећу и остало поделио партизанским одредима у источној Србији и Бугарској. Интендант бригаде Радмило Дачић Дача у своме сећању тврди да се Енглеска војна мисија у Црној Трави није сагласила да Друга јужноморавска бригада добије тражено оружје и муницију. Шеф мисије је образложио да се оружје, муниција и остало, допремљено у рејон Црне Траве, расподељује строго наменски, само партизанским јединицама које дејствују на територији јужне Србије која је припојена Бугарској, односно у врањском и пиротском округу. Да би се ублажиле настале неугодности. Окружни комитет КПЈ врањско-пиротског округа је нашао половично решење: да партизанске јединице у рејону Црне Траве своје енглеско оружје уступе борцима Друге јужноморавске бригаде, а преузму њихово трофејно и оружје различитог порекла. Замена је предложена због тога што су се партизанске јединице које су дејствовале у делу јужне Србије, окупирани од фашистичке Бугарске, могле поново наоружати савезничким оружјем које је пристизало транспортним авионима и спуштано падобранима.

Нешто боље се прошло са набавком санитарског материјала. У томе је посебно ангажована, наређењем команданта бригаде, др Дуња Перишић, санитарски референт бригаде. Она је имала задатак да оде са групом бораца, у село у подножју Чемерника и да се лозинком обрати једном одборнику. Био је то напоран пут по студени и дубоком снегу до његове сеоске куће. Кад је изговорила јавку, домаћин је др Дуњу и

Љубомир Кривокапић. *Упротрзлојколони бораца*. Текст у власништву аутора.

њене пратиоце пустио у кућу. Из споредне одаје изашао је Јован Цекић, студент медицине, од кога је др Дуња сазнала каквих лекова има у складишту о коме он брине. Издвојили су разне лекове и пуно завојног материјала. Све је то добро упаковано и донето у Црну Траву.

Захваљујући сналажљивости бораца, у првом реду Црнотраваца у Трећем батаљону, сакупљено је прилично муниције и другарски је подељена свима у Бригади. Добијено је нешто ручних бомби и минобацачких граната. Било је то, како је рекао један борац Црнотравског одреда, од другова друговима да им добро дође у сукобима са непријатељем.

Издашност и предусретљивост према ослободилачкој војсци била је стална одлика Црнотраваца и народа у целом том сиромашном крају. Било је примера, кад су борци Друге јужноморавске боравили у сеоским кућама, да домаћице одвајају храну од уста своје деце да је понуде изненадним гостима. Из тог времена је запамћено како је гостољубива домаћица из Рупља опоменула гладну дечицу да се стрпе док другови борци не ручају. Борци су то чули и призвали дечицу да заједно једу. Услед обољења уста, Љубомир Кривокапић није могао да једе овсени хлеб, препун боцкавих овсених паздрљица. Његове муке нису промакле оку домаћице. Умесила му је хлебчић од пшеничног брашна, од последњег килограма, уштеђеног и чуваног за ускршњу светковину да дечицу обрадује колачићима.

Неколико дана одмора добро је дошло борцима и старешинама. Некима је већ било досадно без покрета и борбе. Међутим, одједном је командант бригаде наредио да се батаљони припреме за смотру у центру варошице. Пошто су умарширали на невелики трг у Црној Трави, батаљони су се постројили. Звуци партизанског оркестра увеличавали су свечаност. Са супротног краја варошице стигао је Трнски одред бугарских партизана, под командом Славча Трнског, који је имао ослонац за дејства у црнотравском крају. Бугарски партизани били су потиштени и неколико њих носило је тело свога командира који се нешто раније оклизнуо, у паду дотакао окидач напуњеног аутомата и погинуо. Свечаност је прерасла у тугу. Друга јужноморавска достојанствено је одала почаст саборцу по оружју и присуствовала његовој сахрани на црнотравском гробљу. Политички комесар бригаде Владимир Букилић, опростио се од бугарског командира изразивши жељу да се заједничка антифашистичка борба још присније настави и уроди жељеним плодом. Од мртвог саборца се опростио и командант одреда Славчо

Трнски. нагласивши значај заједничке борбе против немачког и бугарског окупатора, за национално и социјално ослобођење.

Повратак тежи од доласка

Главни штаб НОВ и Г10 Србије добио је обавештајне податке да окупатор и његови сарадници припремају офанзивне ударе на Пусту Реку и Јабланицу и целу слободну територију западно од Јужне Мораве. У томе су предњачили четнички корпуси и јединице Српске државне страже. Предузимане су мере да јединице Народноослободилачке војске пруже снажан отпор, преувму иницијативу и пређу у противнапад. У том циљу Главни штаб НОВ и ПО Србије наредио је штабовима Друге и Пете јужноморавске да обе бригаде домарширају у Пусту Реку и Јабланицу. Формиран је заједнички Оперативни штаб следећег састава: командант Драгослав Петровић Горски, политички комесар Владимир Букилић, заменик команданта Ђуро Златковић, заменик политичког комесара Александар Николић Аца.

Марш бригада је уследио 24. фебруара ноћу, по цичи зими и температури до минус 25 степени. Колоне су ишле преко Брода, долином Власине и скренуле Добром пољу. Краћи застој није значао одмор због опасности да борцима промрзну најосетљивији делови тела. Од тога их је једино могло сачувати стално кретање. А како смоћи толико снаге у језиво леденој ноћи. Командири чета су бодрили борце да истрају, бринући се да неко не изостане и доживи белу смрт. Од Крстићева и Козила, на великој надморској висини, бригадне колоне су усмерене према Липовици у којој се налазила четничка јединица поручника Жике Матића. Оперативни штаб добио је потпуније податке од једног обавештајца на том терену да је у Липовици законачио Власински четнички корпус, да четници спавају у згради основне школе и неколико кућа у њеној близини. Без двоумљења је одлучено да се четници изненада нападну. Командант Горски, политички комесар Поп Мића и заменик команданта Златковић **Једино** су се прибојавали да не затаји. услед прениске температуре, оружје у рукама бораца. Нада је полагана у ручне бомбе које нису отказивале и при највећој хладноћи. За напад је одабрана чета добровољаца, са неустрашивим замеником команданта Петром Станковићем.

Користећи мрак бомбаши су се ирикрали школској згради, а иза њихових леђа распоредили су се преостали борци Бригаде да осујете бекство непријатељских војника. Скоро истовремено одјекнуле су експлозије бомби у просторијама у којима су спавали четници. Међу њима је настала пометња. Неки су полуодевени дограбили оружје и покушавали да се среде за озбиљнији отпор. Успаничено су искакали кроз прозоре и бежали. Неки су налетели на стрељачки строј бораца Друге јужноморавске и страдали. Четници би имали далеко више жртава да оружје бораца, на мразу од минус 25 степени, није отказивало. Бомбаши су први улетели у просторије, затекавши богату трпезу јела и пића. Интендант бригаде је храну подједнако поделио свим јединицама.

Оперативни штаб је одлучио да се јединице под његовом командом целог дана задрже у Липовици и добро припреме за наредну етапу марша. Процењивало се да поражени Власински четнички корпус неће имати снаге да се врати и преотме изгубљено. Међутим, ујутро је најпре долетела ескадрила бугарских авиона, са аеродрома у Лесковцу, који су почели да митраљирају и бацају бомбе. Узвраћено им је пушкомитраљеском и пушчаном ватром. У томе окршају смртно је страдао пушкомитраљезац Милорад Јанковић Јанко, а рањен командир чете Бора Перовић.

На рубу села почело је пушкарање. Командант Оперативног штаба је обавештен да се четници приближавају Липовици. Команданту Горском било је чудно да су се они тако брзо регруписали и кренули у напад. Јединицама обе бригаде је наређено да заузму погодне положаје и одбију нападача. Развила се жестока борба. Подршку четницима давали су бугарски авиони који су избацивали бомбе са приличне висине, а самим тим непрецизније, јер су се прибојавали пушкомитраљеске ватре са земље. У жеку борбе се дознало да напад не врши Власински него Чегарски четнички корпус који се запутио према Малом Јастрепцу код Власотинца (брдо) и вратио чувши пуцњаву у Липовици. Са четничких положаја ватра је отворана скоро целог дана. Чегарски корпус је настојао да освоји Липовицу, али су га одбили борци Друге и Пете јужноморавске бригаде.

У смирају дана четници су одустали од борбе и повукли се. У депеши четничког Горског штаба 180, 29. фебруара, упућеној четничкој Врховној команди стоји: ..Партизани прешли делом са леве обале Мораве и делом из Бугарске, разбили Власински корпус код села Липовице. Чегарски корпус са пута за Мали Јастребац вратио се и

примио борбу. Зато снаге са овог сектора не могу да пређу на Јастребац за извесно време..."⁴⁰

У Операцијском дневнику Друге Јужноморавске бригаде, који је водио Бора Ромић, о борби у Липовици је забележено, поред осталог, ово: „При повратку из Црне Траве под необично тешким временским околностима (температура -30) прешли смо на терен Бабичког рејона и узгред 25. фебруара напали смо код села Липовице на групу Дражиноваца... Петорицу смо успели да ухватимо. док су се остали разбегли оставивши сву своју спрему и материјал. Запленили смо један радио-апарат, једну писаћу машину, два сандука цигарета, једна кола чизама и цокула итд..."⁴¹

Увече је Липовица остала пуста. После повлачења четничког Чегарског корпуса. Друга и Пета јужноморавска су сврстане у дугу маршевску колону да би продужиле према селу Биљаници и мосту на Јужној Морави у близини села Манојловца. Ноћ је опет била изузетно хладна. Преморени од целодневне борбе, борци су се тешко кретали. Командант Горски је упозорио потчињене команданте да никаквог застоја не сме бити да борци не би доживели белу смрт. Заменику политичког комесара Првог батаљона Паји Алексићу, међутим, толико је дозлогрдило да је самовољно желео да заустави батаљонску колону у Навалину да борци предахну. Командант Горски је спречио његову намеру, јер би макар и кратки застој био погубан.

Без закашњења се стигло у село Биљаницу. Кратки застој је уследио да се прикупе подаци о бројном стању непријатеља у Манојловцу и на мосту преко Јужне Мораве. Испоставило се да је тамо ојачана непријатељска стража. али да неће бити проблема да се она савлада. За тај подухват припремљена је група бораца Трећег омладинског црнотравског батаљона, која је заогрнута у беле чаршаве непримећена стигла до бугарског стражара и савладала га. Затим су ушли у стра-

⁴⁰ Архив ВИИ. Четничка архива. кут. 277. док. 2/1-10.

⁴¹ Дневник је Бора Ромић (културно-просветни референт бригаде, а од половине марта до краја августа 1944. г. политички комесар бригаде) водио од оснивања бригаде до одласка на нову дужност. Дневник је делимично оштећен, а понегде и нечитљив. Средио га је, а оштећене и нечитљиве делове попунио, према својим сећањима и забелешкама, командант бригаде др Миливоје Перовић. Оригинал дневника се налази у музеју НО борбе у Лесковцу. У Војноисторијском институту овај дневник је регистрован као Операцијски дневник Бригаде. Архив ВИИ. кут. 1045. рег. бр. 16—2.

жарницу и разоружали остале. Један стражар, пребледео од страха, молио је за милост. Командир страже је понудио знаке распознавања за слободан пролаз преко железничке пруге и друма. Заплењено је оружје, муниција и опрема стражара, а они остављени под условом да не мичу из стражаре док се бригадне колоне не удаље. Преко моста се журило и залазило у Лесковачко поље. Покрет су успоравали борци промрзлих ногу који су тешко корачали без туђе помоћи. У освит дана претходница је стигла до железничке пруге. Бугарске посаде у бункерима су отвориле ватру да омету прелаз преко друма и пруге, али су је одједном обуставиле плашећи се да не навуку снажнији напад. У часу кад је зачеље колоне прелазило пругу од Лесковца је наишао воз. Борци су трком узмакли од колосека и нанишанили у вагоне. После неколико хитаца, из воза је један железничар довикнуо да је то празан теретњак и да се обустави палба. Палба је обустављена, воз је убрзао, нестао у полутами и сумаглици према Нишу. Опасност није минула преласком пруге и друма између Печењевца и Винарца, зато што се у близини налазио непријатељски гарнизон Лесковац. Борци су пожуривани да што пре измакну из Лесковачког поља. Неки су заостајали с муком покрећући натекле ноге, умотане у крпе, шалове и џемпере. Било је појединаца који су у чарапама газили залеђену земљу. Мраз и хладноћа у зору су постали жешћи. На овом маршу Сава Ераковић Страхинија стално је обилазио колону, проверавајући да ли неко заостаје. То исто су чинили команданти батаљона. Захваљујући њиховој бризи и будности нико од изнемоглих није остављен.

Ујутру се једва стигло у село Петровац, не баш далеко од непријатеља, али се даље није могло због опасности да борци нападају од превеликог напора и апатични се препусте белој смрти. Оперативни штаб је то увидео и проценио да је опасније од близине непријатеља и његовог евентуалног напада. Дозвољен је застој и одмор у сеоским кућама. Друга јужноморавска је распоређена у Петровцу, а Пета јужноморавска у њеном залеђу у Лапатинцу да би борци прикупили снаге за наредни покрет и зацелили промрзлине. Њима се није смело дозволити да се неконтролисано скупљају и греју поред заложених пећи и шпорета. Др Дуња Перишић и медицинарка Рада Радојевић, трчале су од командира до командира захтевајући да борцима не допусте да се приклањају разбуктали ватрама, да их терају да промрзле делове тела трљају снегом и заливају хладном водом. Многи борци су тако сачували поједине делове тела, нарочито прсте ногу и руку. Др

Дуња Неришић и њена десна рука Рада Радојевић су одлучиле да укажу ирву помоћ најтеже промрзлина. У лонцу су прокувани хируршки инструменти. Припремљени су стерилни завоји и лекови. Два кухињска стола у сеоској кући спојени су у хируршки сто. на коме је др Дуња хируршки обрађивала промрзине. Најтеже промрзли, за озбиљнији хируршки захват, добијали су лек за ублажавање болова и хитно упућивани у партизанску болницу у Вујанову да их оперише познати партизански хирург др Воја Стојановић. За релативно кратко време др Дуња и Рада указале су неопходну помоћ осамдесеторици промрзних. а преосталима, са лакшим озледама, дале савете за брже излечење. Командант Другог батаљона Чика Максим није пристао да му се промрзле ноге хируршки обраде, сматрајући да ће сам залечити своје промрзине. Сутрадан се показало да Чика Максиму није помогло трљање промрзлина ракијом и санкама је одвезен у болницу. Био је то његов растанак са Батаљоном, јер се морао дуго лечити, због најтежих промрзлина, најпре у партизанској, а касније у савезничкој болници у Италији. Уместо Чика Максима, на дужност команданта Другог батаљона је постављен Батрић Мујовић.

Ледени марш угрозио је здравље др Дуње Перишић. Она је добила високу температуру и бубрези су почињали да отказују. Одмах је упућена у болницу у Вујанову. а збрињавање рањених и болесних бораца је пало на плећа Раде Радојевић која је даноноћно истрајавала у тешком и хуманом послу.

На дугом маршу до Црне Траве и натраг. у Пусту Реку. теже и лакше је промрзло око 150 бораца и старешина. Њих 35 морало се сместити у болницу. а некима су ампутирани прсти на ногама и рукама и делови стопала.

У Пустој Реци престао је да постоји Оперативни штаб Друге и Пете јужноморавске бригаде и оне су стављене под непосредну команду Главног штаба НОВ и ПО Србије.

ОФАНЗИВА УДРУЖЕНИХ НЕПРИЈАТЕЉА

Пораз чешника у Арбанашкој

У време марша и задржавања Друге јужноморавске бригаде у Црној Трави и околини, удружени непријатељи нису престајали са офанзивним ударима на слободну партизанску територију у Пустој Реци, Јабланици и Топлици. На непријатељске ударе узвраћано је снажним противударима Треће јужноморавске бригаде, Јастребачког, Озренског и осталих партизанских одреда на тој територији. Непријатеља су истовремено угрожавале Четврта јужноморавске бригада и Први јужноморавски партизански одред. Заједничким садејством тих јединица непријатељ је поражен у рејону Девче и протеран према Блацу и Косаници, али ни на том терену није остављен на миру. На Кесеровићеве четнике удар је извршен на фронту од Велике Плана преко Јошанице до Блага. Дводневне жестоке борбе, 19. и 20. фебруара, завршиле су се поразом четничких јединица уз губитке 150 мртвих, рањених и заробљених. Бригаде и одреди имали су само 4 мртва борца, 4 рањена и 6 заробљених којима озлојеђени четнички официри нису поштедели животе. У Белољину, крајем фебруара, Трећа јужноморавска и Озренски партизански одред угрозили су један батаљон 123. бугарског пука, али га нису савладали. Заплењено је 14 пушака, 4 пушкомитраљеза, 1 митраљез и 2 минобацача.

Друга и Пета јужноморавска бригада правовремено су стигле у Пусту Реку да појачају одбрамбени фронт према слободној територији и спрече њено освајање од снага удруженог непријатеља које су концентрисане на неколико праваца. На ратишту у јужној Србији Немци нису имали довољно борбених јединица и ангажовали су у борби против јединица Народноослободилачке војске, знатне бугарске, четничке, недићевске и белогардејске снаге.⁴² Према плану са којим се сагла-

⁴² Архив ВИИ. 4А. кут. 276. рег. бр. 13/1-26. радиограми 1589,1594

сио немачки генерал Фелбер. ударе на слободну територију требало је извести синхронизовано и са више страна. Четничке јединице, око 6.000 људи, обједињене иод командом потпуковника Кесеровића. распоређене су тако да нападају Пусту Реку и Доњу Јабланицу са југа, запада и севера. Удружени Немци, Бугари, недићевци и белогардејци су распоређени на линији од Куршумлије, Блаца, преко Прокупља до Дољевца. Од Лебана према Лесковцу и Дољевцу размештене су бугарске јединице. Четнички корпуси из источне Србије ангажовани су да појачају нападе са истока и југоистока на слободну територију. Овако планираним распоредом непријатељ се надао да му неће измаћи победа, да ће сасвим опколити бригаде, одреде, јединице команди подручја и места, наоружане десетине, органе народне власти. слободарски народ, да ће их заувек затрти. Изван непријатељског окружења остале су Пета јужноморавска бригада, Јастребачки и Расински партизански одред на простору северно од Блаца и Прокупља.

Главни штаб НОВ и ПО Србије, који је знао намере непријатеља. предузимао је мере да се припреми солидна одбрана и пређе у противнападе. Под његовом командом у Пустој Реци, Јабланици и Топлици биле су Друга, Трећа, Четврта, Пета јужноморавска бригада, партизански одреди и војни курсеви на томе терену. Да би се успешније и непосредније командовало јединицама од скоро две дивизије, 12. марта 1944, формиран је Оперативни штаб јужноморавских бригада у који су ушли: Риста Антуновић. командант. Драгољуб Петровић Раде, политички комесар, Радован Петровић, начелник штаба и Милан Ковачевић Миливоје, заменик политичког комесара.⁴³ Оперативни штаб правилно је проценио да ће главнина четничких јединица, Расински и Топлички корпус, праве жешће ударе извести из правца Косанице и Горње Тошнице и усмерио Другу, Четврту и Пету јужноморавску бригаду да то предухитре. Пета јужноморавска бригада је задржана у резерви и да подржава Први јужноморавски партизански одред у заштити правца од Лесковца и Лебана. Трећа јужноморавска бригада, Расински и Јастребачки одред задржани су на Великом и Малом Јастрепцу да непријатеља угрожавају у Добрићу. Топлици и Расини.

Примивши борбени задатак. Друга јужноморавска је пошла, 16. марта. из Брестовца у сусрет непријатељу. Бригада је била прилично опорављена после тегобног марша из Црне Траве. ојачана знатним бројем

⁴³ Архив ВИИ. кут. 181. рег. бр. 1/2.

новодошлих добровољаца из Лесковца и околине. Командант бригаде Сава Ераковић, заменик команданта Миливоје Перовић, Стојан Николић, заменик политичког комесара и начелник штаба Максим Ђуровић су располагали подацима, добијеним од обавештајца из позадине, о бројном стању четничких јединица, које су доспеле до Арбанашке и Крушевице и биле распоређене на широком фронту. Са штабом Четврте јужноморавске утаначен је план садејства и наступања према Арбанашки. Пре поласка из села Бублице, командант Четврте јужноморавске бригаде Радомир Андрић Кмет и политички комесар Владимир Грујић Лацко упознали су старешине и борце са предстојећим задацима. Одржавајући међусобну везу, бригаде су продужиле према непријатељу. Друга је наступала за Бреговину и скренула према Статовцу, а Четврта од Житног Потока према Ђуревцу. У Статовцу, у вечерњим часовима. Штаб Друге бригаде је обавештен да су четничке јединице напустиле Арбанашку. Била је то прилика да борци одахну, вечерају и законаче на достигнутој линији. Испред Статовца су постављена обезбеђења и организовано патролирање. Нешто касније вођа једне патроле вратио се у Штаб бригаде са вешћу да је чуо да четничка труба у Арбанашкој свира повечерје, што су потврдили и његови пратиоци. Није било сумње да је непријатељ удаљен 4 км и да га треба изненадити. Успостављена је веза са Штабом Четврте јужноморавске и заједнички се кренуло у опкољавање четничких јединица у Арбанашкој. Ноћ је била мрачна, а на махове је падала ледена киша и дувао северац. Први батаљон се распоредио на брежуљку југозападно од села да спречи повлачење четника тим правцем, а Други и Трећи су наступали са североистока да пређу у силовит напад. Батаљони Четврте јужноморавске су пристизали са осталих страна да затворе обруч око села. Све се дешавало по плану.

Борба је почела нешто раније од предвиђеног времена, кад је претходница Другог батаљона наишла на четничку заседу. Пушкарање је прерасло у прави ураган. Стрељачки стројеви Другог и Трећег батаљона незадрживо су кренули и утрчали у село. Истовремено, из супротне смера, Други и Трећи батаљон Четврте јужноморавске обавили су свој део задатка и четници су се нашли у безизлазној ситуацији. Командант батаљона Четврте јужноморавске је налетео на преплашеног четника, очигледно мобилисаног, од кога је добио лозинку за успостављање везе са командантом четничког Косаничког батаљона. Четнички командант батаљона и његови пратиоци намамљени су у клопку са лозинком и убијени. Други и Трећи батаљон Друге јужноморавске бригаде нај-

више четника затекли су на спавању, разоружали их и заробили. Отпор појединих група четника био је слаб. Неки су гинули одбијајући да се предају. У паници, четници су налетали на Први батаљон, на брежуљку југозападно од Арбанашке, у намери да измакну из окружења и нису успевали. ГТушкомитраљесци Недељко Младеновић и Машан Вујовић залегли су испред куће у којој се налазио штаб четничке бригаде и тукли кратким рафалима. Кроз прозоре су измакли чланови штаба и њихови пратиоци, али их већина није далеко одмакла. Само у дворишту куће једанаесторица су платили главом. На правцу наступања групе бомбаша Другог батаљона Четврте јужноморавске дошло је до двобоја ручним бомбама, пушкомитраљеском ватром и рафалима из аутомата. Жестоки судар се завршио раније него што се очекивало. Учесник у тој борби Данило Вукадиновић каже: „Напад је био силовит, а четници га нису очекивали. па су врло брзо разбијени. Четници су се појединачно и у групама повлачили и бежали, крили се у жбуњу, лутали по селу и около њега. чинећи све да ухвате везу са својима...”⁴⁴

Четничке јединице имале су осетне губитке: 60 мртвих, више лакше и теже рањених и 30 заробљених. На бојишту су оставили доста оружја, муниције и разне ратне опреме. Погинуо је борац Друге јужноморавске Мишо Вучетић, а неколико бораца лакше је рањено.

Пораз четника у Арбанашкој спречио је намере команданта њихове Групе корпуса да стекне предност и силовито продре на слободну партизанску територију. Већина четничких јединица је поколебана, а многи четници и њихове старешине су увидели да се већ на првом кораку изјаловило Кесеровићево обећање да ће свог јахаћег коња напојити бистром водом Пусте Реке.

Два дана и две ноћи борбе

Пораз у Арбанашки није био довољна опомена команданту Групе расинско-топличких четничких корпуса који је ужурбано припремао расположиве јединице да узврате противнападима на Другу и Четврту јужноморавску бригаду. Није имао стрпљења да сачека да се концентришу и развију за борбу немачке, бугарске, недићевске и четничке јединице на осталим правцима према ГТустој Реци, Јабланици и Топлици.

Милорад Чукић. *Шеста српска бригада*, Институт за савремену историју, Београд 1991. стр. 66.

Потпуковник Кесеровић је наумио да своје јединице, распоређене на широком фронту, од планине Соколовице до Пасјаче, упути на Пестиш, Ргаје, Ргајску чуку и Ђуревац, у чијим Је залеђинама планина Видојевица. Заузимањем тих места, нарочито планине Видојевице, потпуковник Кесеровић је рачунао да ће стићи до Белог Камена и западних обронака Пасјаче и продужити у дубину слободне територије Пусте Реке.

Оперативни штаб је проценио да четничке јединице, после пораза у Арбанашкој, неће бити у стању да одмах крену у противнапад. Другој јужноморавској је наређено да се распореди у селу Ргаје ради предаха. Четврта јужноморавска, после прогањања четника чак до Соколовице, 17. марта је преданила у Арбанашки и увече заноћила у селу Ђуревцу. Штабови бригада, без обзира на претпоставку да четници неће брзо кренути у напад, поставили су јача обезбеђења на истуреним положајима према непријатељу. Први и Други батаљон Друге јужноморавске добили су задатак да поседну Ргајски вис и штите западну страну села. На доминантни положај распоређена је једна чета из Првог и једна чета из Другог батаљона, са командирима Мирком Шипком и Заријом Мујовићем, са задатком да спрече евентуални налет непријатеља. Ргајски вис, начичкан каменим заклонима, био је погодан за одбрану и тешко освојив. Испред њега истурене су ојачане патроле да осматрају и јаве ако примете противничке јединице.

У свануће, 18. марта 1944. потпуковник Кесеровић је наредио потчињеним јединицама да пређу у напад на целој ширини фронта. Главни удар је усмерио на Ргајски вис, на борбени распоред Друге јужноморавске бригаде. На њеном десном крилу налазила се Четврта јужноморавска, а на левом Пета јужноморавска бригада. Оперативни штаб је координирао њихова садејства. Четници су користили два брдска топа које су Немци поклонили потпуковнику Кесеровићу. Највише граната пало је на Ргајски вис да би се неутралисало дејство двеју чета. Командант Првог батаљона Радман Савић, који је дан раније постављен на ту дужност, уместо рањеног Живојина Мијатовића, упутио је Другу чету, са командиром Раком Симићем, политичким комесаром Радославом Стојиловићем и његовим замеником Петром Јапунцићем, да појачају одбрану доминантног виси. Штаб бригаде иредочио је команданту и политичком комесару Првог батаљона да се Ргајски вис никако не сме изгубити, јер би се тиме угрозио шири одбрамбени положај.

Јединице Четврте јужноморавске бригаде препустиле су дотадашње положаје у рејону Ђуревца Петој јужноморавској бригади и похитале подножјем Видојевице према Ргајској планини и Пестишу. Снежна олуја успоравала је кретање колона. На планинском гребену, недалеко од Пестиша, дошло је до сусретне борбе између четничких јединица и бораца Другог батаљона Четврте јужноморавске. Употребљене су ручне бомбе, смењивали се јуриши и противјуриши скоро три сата, све док четници нису побегли према Пестишу. На месту окршаја оставили су 11 мртвих, а рањене су однели. Овим успехом Бригада није растерећена озбиљног четничког притиска на другој страни, код Јабучева и Мрљака. У силовитом наступању четници су освојили Мрљачки вис угрозивши десни бок Четврте јужноморавске. Пружен им је жесток отпор и борба је настављена... Четници су вршили притисак и на борбени поредак Пете јужноморавске бригаде која је издржала прве налете и учврстила положаје.

Најтеже је било браниоцима Ргајског виса, на правцу главног четничког удара. Киша олова и челика засипала је борце две чете, као и чету која им је пристизала у помоћ. Стрељачки строј Гордићеве четничке бригаде, користећи дрвеће и шипражје, подржан минобацачком и топовском ватром, упорно се приближавао планинском вису и заравни, запретивши ударом у бокове и одсецањем одступнице браниоцима. На угроженом положају завладала је извесна нервоза и забринутост командира чета како да се одоли нападима. Одабран је нешто повољнији положај, Ргајски крш, погодан за заклоне, да се чете тамо ушанче и одсудно бране. Борци су обазриво претрчавали у нове заклоне, а заштитница, на челу са командиром чете Шипком, задржавала је непријатеља који се приближавао оснеженом врху. Јуриш четника задржан је пушкомитраљеским рафалима и ручним бомбама. Док су се они спремали да опет јуришају, заштитница се извукла према главнини и залегла у камене заклоне. Четници су избили на доминантни вис мислећи да су отворили пролаз према Видојевици и Пустој Реци. Командант четничке бригаде обавестио је потпуковника Кесеровића да је освојио Ргајски вис и обећао да ће напредовати у центар борбеног распореда Друге јужноморавске, захтевајући да четници жешће нападају на осталим правцима и олакшају му наступање.

Штаб бригаде, незадовољан напуштањем Ргајског виса, одмах је наредио команданту и политичком комесару Првог батаљона. Радману Савићу и Илији Веселиновићу, да се тактички значајно узвишење

поново освојн. У борбу је уведена Трећа чета. са командиром Властимиром Михаиловићем и политичким комесаром Драганом Голубовићем, да би се кренуло у снажан противнапад. Четници су узвраћали противјуришима. а борба се после пренела на стеновиту зараван и камене громаде. Четници нису одбијени од достигнуте линије. а постојала је опасност да им пристигне појачање из позадине и да се осмеле да јуришају. Употребљене су ручне бомбе да се они истерају из заклона, али безуспешно. Четници су узвраћали и бомбашки двобоји нису престајали. Неки борци су се служили варкама да четнике измаме на нишане свога оружја. најчешће позивима да покажу како им стоји ознака мртвачке главе на шубарама. Неки су изазовно, на трен, извиривали иза стена и главу склањали пре смртоносних хитаца, довикујући партизанима да покажу црвену петокраку на капама. Један борац је удовољио њиховом тражењу, капу са петокраком ставио на врх пушчане цеви и високо је подигао. Са друге стране запљуштала су зрна. али капа је правовремено склоњена и остала неокрзнута. Размењиване су псовке и погрде, а ни песма није изостала. Први батаљон. у чијем су саставу већином били Расинци. имао је цењени певачки хор, познат по наступима на разним приредбама на слободној територији. Хор је на положају почео да пева неколико партизанских и револуционарних песама. што је начас збунило команданта четничке бригаде који је наредио да се певачи ометају снажном пушкомитраљеском и пушчаном паљбом.

Жестокe борбе су вођене дуж целог фронта Друге. Четврте и Пете јужноморавске. Оперативни штаб је пратио развој борбе. предузимајући мере да се поседнути положаји одбране. остварује садејство бригада и прелази у противнападе. Бринуто је, такође, да угрожени сектори правовремено добију појачања да не би прешли у руке непријатеља.

Жестоком удару био је изложен Трећи омладински батаљон Четврте јужноморавске бригаде. У критичном тренутку у Штаб батаљона су дошли заменик политичког комесара бригаде Божидар Алексић Паја и руководилац културно-просветне делатности Данило Вукадиновић да се придруже омладинцима у одбијању четника од јужног подножја Видојевице. Јуриши су се смењивали. У противнападу живот су изгубили командир чете Лазар Зиројевић и политички комесар Јово Коковић. Рањени су заменик политичког комесара бригаде Божидар Алексић Паја. командир чете Алекса Бјелица, најстарији борац Паја Павловић, стриц шпанског борца и народног хероја Ратка Павловића

Ћићка. Прву помоћ рањеницима је указала Љубинка I I, ветковић, санитарски референт батаљона, која их је упутила у партизанску болницу.

Увече је борба донекле утихнула. Командант Групе четничких корпуса, потпуковник Кесеровић, очекивао је помоћ бугарских и немачких јединица. У то је уверавао и потчињене команданте да их охрабри за упорније наступање наредног дана.

Ујутру, 19. марта, четничка команда је преусмерила главни удар на положаје Пете јужноморавске бригаде у рејону Ђуревца, уз истовремене жестоке нападе на Ргајски вис и преостале делове фронта. Оперативни штаб и штабови бригада добро су се припремили да одбију четничке нападе и предузму офанзивне ударе. У првом јутарњем налету четничке јединице стекле су преимућство у судару са јединицама Пете јужноморавске бригаде, угрожавајући лево крило и борбени распоред Друге и Четврте јужноморавске бригаде. Почетни неуспех није обесхрабрио борце Пете јужноморавске. У ходу су се престојавали, жилавије бранили и припремали да јуришају. Губитака је било на обе стране. У жељи да се домогну палог пушкомитраљесца и његовог оружја, четници су сулудо гинули. У одбрани палог пушкомитраљесца живот је изгубило 13 бораца и непријатељ се није домогао оног што је желео. У тешком обрачуну борци Пете јужноморавске приморали су четнике на повлачење и освојили првобитне положаје.

На Ргајском кршу борци Првог батаљона жестоко су нападали четнике, али нису могли да се уклоне у њихов борбени распоред. Бомбаши су се највише излагали смртној опасности. Незадовољан застојем у преподневним часовима, на Ргајски вис стигао је командант бригаде Сава Ераковић Страхиња и довео Другу чету Другог батаљона, са командиром Милованом Милићевићем и политичким комесаром Велишом Бољевићем, да појачају напад. Дочекали су га командант и политички комесар батаљона и обавестили о стању на ватреној линији. Он је одао признање борцима Батаљона за упорну одбрану и додао да се Ргајски вис мора освојити. Командант Ераковић је обишао борце на ватреној линији. Стигао је Команди Прве чете и примио репорт њеног командира. Са тог места добро су се видели прилази Ргајском вису и најпогоднији правци за напад. Кад је заустео да команданту и политичком комесару саопшти како да се јуриша, командант Ераковић је поскочио, потом се нагнуо према политичком комесару и обливен крвљу одмах издахнуо. Смрт је покосила још једног команданта бригаде на ватреној линији, три месеца после погибије команданта

бригаде Стојана Љубића. 15. децембра 1943, у борби против четника у Косанчићу. Смрт команданта Нраковића дубоко је потресла борце и старешине најпре Првог батаљона, који су то видели својим очима, а нешто касније и остале. Кад је пали командант бригаде склоњен са ватрене линије, политички комесар батаљона Веселиновић наредио је борцима да га испрате тужном песмом.

Четници су припуцавали и борба је настављена. На десном боку борбеног распореда батаљона, на удаљености пола километра, примећена је дужа колона војника. Да се она не би развила у стрељачки строј да изврши бочни удар и опкољавање. Штаб батаљона је одлучио да се чете повуку унеколико уназад и поседну нове положаје. Сада је било мање изгледа да се Ргајски вис освоји. На батаљонски положај дошао је политички комесар Оперативног штаба Драгољуб Петровић Раде и објаснио друговима из Штаба батаљона да је колона, због које је мењан положај, била батаљон Четврте јужноморавске бригаде која се пре-груписавала и припремала да удари у бок четничких јединица. То је убрзо потврђено жестоком паљбом на правцу наступања те бригаде.

Оперативни штаб предвече је наредио бригадама да пређу у широки противнапад на целој дужини фронта. Први су кренули батаљони Друге јужноморавске и скоро истовремено Четврте и Пете јужноморавске бригаде. Први батаљон, појачан четом бораца Другог батаљона, устремио се на Ргајски крш и оближње узвишење. Све је грмело од бомби и пушкомитраљеских рафала. Иза камених заклона четници су узвраћали, али нису одбили нападе. Поколебани ударом у бокове и страхом од опкољавања, почели су узмицати. Стрељачки строј батаљона овладао је Ргајским кршем и нешто касније Ргајским висом. Први батаљон, заједно са осталима, наставио је да гони четнике који су у паници бежали. бацали оружје и опрему да брже узмичу према Арбанашкој реци и даље. У томе узмаку доста их је погинуло и рањено. Једна група четника је заробљена. Очекујући најгоре, они су били изненађени обећањем политичког комесара чете да им длака с главе неће мањкати ако нису окрвавили руке убијајући недужне људе, жене и децу. Углас су узвратили да су мобилисани, а кад је утврђено да су недужни, пуштени су, уз напомену да се више не одазивају четничким позивима за мобилизацију.

Јединице Четврте јужноморавске бригаде гониле су четнике према селу Пестишу, убрзо га заузеле, заплениле комору и два брдска топа, немачки пок.чон потпуковнику Кесеровићу, али сада без затварача. Командант бригаде је одмах наредио да се упрегну коњи да топове

одвуку у Житни Поток. Гоњење четника је настављено према Лепој равни и Трновом лазу на коме су имали раније изграђен систем ровова и бункера, што им је омогућило организованији отпор.

Пета јужноморавска бригада успешно је напредовала, наносећи четницима озбиљне губитке и протеравши их далеко од јужне стране планине Видојевце.

У дводневним жестокима борбама јединице Групе четничких корпуса, под командом потпуковника Кесеровића, претрпеле су тешке поразе, изгубиле доста наоружања и ратне опреме. Погинуло је преко 300 четника, а много је рањено.

Јединице Оперативног штаба имале су, такође, осетне губитке: 40 мртвих бораца и старешина и нешто мање лакше и теже рањених.

У борбама код Арбанашке, на широком фронту од Соколовице до Пасјаче, Оперативни штаб, штабови бригада, батаљона и команде чета показали су завидну умешност у командовању. У нападима су примењивана изненађења, претње крилним обухватима и бочним ударима. Морал бораца и старешина, као и у ранијим борбама, био је далеко изнад морала непријатељских војника. Била је то одлучујућа борба за одбрану слободне територије.

Стигао је командант Главног штаба

У време жестоких обрачуна у рејону Видојевце и Ргаја, на слободну територију стигао је Петар Стамболић, командант Главног штаба НОВ и ПО Србије. Дошао је са путним исправама под туђим именом и презименом да избегне замке непријатеља приликом путовања преко окупираних територија. У селу Балчаку, јужно од Прокупља, дочекао га је познаник из студентских дана Боривоје Ромић. У сећању на тај дан Боривоје Ромић је, поред осталог, записао: „Тога дана водиле су наше бригаде борбу са четницима на целој дужини фронта чије се једно крило завршавало на Белом Камену, у ваздушној линији око 2-3 километра изнад села Балчака. Пратили смо, по врло јакој пушчаној и митраљеској паљби и одјецима граната, борбу на Белом Камену све до мрака...”⁴⁵

Командант Главног штаба НОВ и ПО Србије је желео да се што пре сретне са члановима Оперативног штаба, под чијом су командом

Боривоје Ромић. Необјављено сећање. У архиви аутора.

три бригаде тукле и потискивале четнике. Пролаз преко Белог Камена, према Ромићевом сећању, ујутру је био слободан и одмах се кренуло на ризичан пут. Командант Стамболић теже је корачао, због незарасле ране на нози, задобијене у борбама у источној Босни.

Група је пешачила скоро целог дана, доспевши преко Јабучева, Ђуревца и Ргаја у Статовац, али није дознала где се налази Оперативни штаб. Он, наиме, није имао стално седиште, непосредно је координирао нападе бригада, непрекидно одржавао везу са њиховим штабовима и померао се напред. Ромићеви покушаји да га сустигне и пронађе нису уродили плодом.

У сумрак је одлучено да командант Главног штаба и његови пратиоци законаче у сеоској кући, на путу између Ргаја и Широких Њива.

Ујутру је уследило пешачење према селу Широком Њивама. Пуцњава је била утихнула, па се могло претпоставити да је борба завршена и Кесеровићева Група четничких корпуса протерана према друмској и железничкој комуникацији. Куршумлија - Доњи Плочник. На улазу у село патрола заштитне јединице препознала је Боривоја Ромића, организатора културно-просветних активности у Другој јужноморавској бригади. Вођа патроле показао је Ромићу кућу у којој су се одмарили чланови Оперативног штаба после дводневних борби и неспавања.

Доласком Петра Стамболића, команданта Главног штаба НОВ и ПО Србије, остварила се жеља чланова истог штаба Недељка Карачића и Драгог Стаменковића да у непосредним сусретима са претпостављеним процењују војно-политичку ситуацију и планирају операције против удружених непријатеља у слободарској јужној Србији.

Пораз белогардејаца и Немаца

После смрти команданта бригаде Саве Ераковића Страхине на његово место постављен је Владимир Букилић. Поп Мића, дотадашњи политички комесар бригаде. Бора Ромић је преузео дужност политичког комесара бригаде. Миливоје Перовић постао је заменик команданта осам дана раније и остао на истој дужности. Дужност заменика политичког комесара поверена је Стојану Николићу, начелника штаба Максиму Ђуровићу и интенданта бригаде Љубисаву Костадиновићу. Нешто касније за бригадног референта за културно-просветни рад постављен је Светислав Стојановић.

Главни штаб НОВ и ПО Србије формирао је. 26. марта. први Штаб јужноморавске зоне. уместо дотадашњег Оперативног штаба јужноморавских бригада. За команданта је именован Риста Антуновић. за политичког комесара Драгољуб Петровић Раде, за њихове заменике Радован Петровић и Милан Ковачевић и за начелника штаба Драгослав Петровић Горски. Под команду овог штаба стављене су Друга. Трећа. Четврта. Пета јужноморавска бригада. Први и Други јужноморавски, Јастребачки и Расински партизански одред, затим Јастребачка. Јабланичка, Црнотравска команда војног подручја и Команда војних курсева. Штаб зоне имао је првенствени задатак да усклађује дејства и садејства јужноморавских бригада и одреда са обе стране Јужне Мораве. на простору од Крушевца до Врања. од реке Ибра до бугарске границе. Била је то, заправо. слободна територија Расине. Топлице. Пусте Реке. Јабланице и Црне Траве.

Штаб зоне одмах је планирао дејства и распоред јединица под његовом командом. Друга јужноморавска бригада је задржана у неколико пусторечких и јабланичких села да се опорави од дводневних тешких борби. Пету јужноморавску чекао је одлазак из Пусте Реке у Црну Траву да се тамо бори против бугарских окупаторских јединица. Немаца и четника. Четврта јужноморавска бригада је распоређена у рејон Пестиша. Њеним борцима говорио је командант Главног штаба Петар Стамболић о војно-политичкој ситуацији у нашој земљи и свету. На крају је похвалио Трећи омладински батаљон и његовог команданта Александра Мариновића за изузетно борбено умеће и залагање у разбијању Кесеровићеве четничке групације.

Друга јужноморавска требало је да, 28. марта. крене у сусрет јединицама Руског заштитног белогардејског корпуса које су наступале од Прокупља према руднику лискуна у Добротићу и Белом Камену. Бригада се налазила у селу Коњарнику. прилично далеко од угроженог подручја. Вршилац дужности команданта бригаде др Миливоје Перовић и политички комесар Боривоје Ромић наредили су штабовима батаљона да јединице припреме за убрзани марш и сукоб са непријатељем. У очекивању помоћи. чета бораца Команде места у Бучинцима, североисточно од Белог Камена, супротстављала се белогардејцима, отварајући ватру са околних висова. али их није могла задржати. Они су ушли у село Бели Камен. између планина Видојевице и Пасјаче, почели копати ровове на брежуљцима погодним за одбрану. И зграду сеоске основне школе почели су преуређивати у снажну отпорну тачку.

Кад је Друга јужноморавска, којој се придружила и чета бораца поменуте Команде места, стигла у рејон Белог Камена, није јој преостало ништа повољније него да пређе у стрељачки поредак и напада. Штаб бригаде је проценио да је непријатељ бројно слабији и да неће издржати налете три батаљона. Најтврђу препреку представљале су јединице белогардејаца на висовима Јовине ливаде, наоружане митраљезима и пушкомитраљезима, које су отварале појединачну и рафалну ватру на борбени поредак јединица Бригаде. Наступање је ометала снежна вејавица и клизави успони на узвишења изнад села. У средини стрељачког строја напредовао је Други батаљон, са командантом Батрићем Мујовићем и политичким комесаром Божидаром Павловићем, у намери да освоји коту 822, источно од Белог Камена и северно од Јовине ливаде. На десном крилу, користећи шумљене стрмине, наступао је Трећи батаљон, под командом Петка Вуковића и Живка Коцића, тежећи да избије на планинску зараван и неутралише митраљеска гнезда непријатеља. Први батаљон се развио у борбени поредак на левом крилу и узвраћао на отпор непријатеља на узвишењима. Командант Радман Савић и политички комесар Илија Веселиновић били су у борбеном строју Треће чете са командиром Властимиром Михаиловићем, политичким комесаром Драганом Голубовићем и његовим замеником Радомиром Петковићем, да заједнички угрозе бок и позадину доминантног узвишења које су белогардејци упорно бранили. Најнеповољнији правац за наступање, голу камениту падпну, имали су борци Другог батаљона, изложени убитачној паљби непријатељског оружја и ручних минобацача. Користећи камене избочине, они су пузећи споро напредовали. На рубу узвишења митраљески рафал убио је борца Пекија, пекарског радника из Крушевца. Његова смрт озлоједила је цео Други батаљон, поготово чету у којој се Пеки истаккао храброшћу у више окршаја. Уследио је јуриш, излазак на планинску зараван и хватање белогардејаца за гуше. Они су престрављени искакали из ровова и узмицали према селу. Њихова одбрана је попустила и на правцима наступања Првог и Трећег батаљона. Прибрали су се у Белом Камену, у добро утврђеном центру своје одбране, пружајући жесток отпор. Најљуће су се бранили из зграде сеоске школе, неколико сеоских кућа и ископаних ровова. Штаб бригаде је увидео да је непријатељ бројнији него што се очекивало и одлучио да се напад обустави. Бригада се повукла по великом невремену у Житни Поток, јужно од Белог Камена, да се припреми за по-

новни напад на изузетно утврђено непријатељско упориште. Истовремено су одступили и белогардејци ка Добротићу. Штаб бригаде је известио Штаб јужноморавске зоне о борби и тражио да се Другој јужноморавској придружи Четврта јужноморавске бригада да ватреним обручком притегну непопустљиве белогардејце, одане слуге немачке солдатеске.

Штабови бригада су припремили заједнички план напада и садејства јединица. Ујутру, 30. марта, пре покрета на полазне положаје за напад, Друга јужноморавска је постројена на сеоској заравни у Житном Потоку, а борцима и старешинама саопштено ко сачињава Штаб бригаде после погибије команданта Саве Ераковића Страхиње. Њих је посебно обрадовало да је Владимир Букилић Поп Мића њихов командант, а одмерени и сталожени Боривоје Ромић, политички комесар. Др Миливоје Перовић постао је заменик команданта, а Стојан Николић, заменик комесара. О томе како је Владимир Букилић преузео дужност командата бригаде, Миливоје Перовић је написао: „Тога дана, кад је по Страхињиној смрти постављен за команданта, извео сам га више села да му предам дужност. Био је рани пролећни дан пун сунца и свежине. По падинама планина бљештао је бели снег, а у равницама откривена црна земља надимала се од нових плодова. Високо горе, голим гребеном Пасјаче, гледали смо како пузи дуга, ситна колона, која је личила на жалосни низ птица злослутница...”⁴⁶ Биле су то колоне избеглица у чијој су залеђини горели њихови домови, запаљени ватром Немаца и њихових помагача. Гледајући шта се дешава, тек постављени командант Букилић окренуо се своме заменику Перовићу и одлучио: „Данас у три сата напашћемо их...”⁴⁷

Бригадна колона се приближавала упоришту Бели Камен, прилазећи му са јужне стране. Са запада су истовремено пристизале јединице Четврте јужноморавске бригаде са командантом Ратомиром Андрићем Кметом и новопостављеним политичким комесаром Новицом Стефановићем. У припреми напада се дознало да у Белом Камену, поред батаљона белогардејаца, има знатан број немачких војника. Њихов заједнички циљ био је да обезбеђују отварање рудника Добротић, из којег би се лискун испоручивао за потребе немачке ратне привреде.

⁴⁶ *Две године Чешврше српске ударне бригаде, 1943-1945*. Политички одсек Четврте српске ударне бригаде. Београд 1945, стр. 94.

⁴⁷ Исто

Напад две бригаде почео је истовремено да би се белогардејци и Немци приморали на предају или бекство према Прокупљу. Они су жестоком ватром задржали прве налете група бомбаша и пушкомитраљезаца. Заменик комесара чете Љубомир Ковачевић Сеземче предводио је јуриш да неутралише митраљеско гнездо на предњем делу непријатељске одбране. Десетар Ђорђе Жугић са бока је притрчао митраљесцу, изненађеног га усмртио и скочио на помоћника, који је потегао оружје и тешко ранио Жугића. Са помоћником митраљесца у коштац су се ухватили двојица бораца и заувек га ућуткали. Заплењен је митраљез и два сандука муниције. Жугића је неколико другова однело са ватрене линије, а јуриш није малаксавао. Тучени са свих страна, белогардејци и Немци су давали отпор, узмичући са узвишења у центар села. Из школске зграде, са прозора претворених у пушкарнице, наизменично су штектали митраљеци. Пуцало се и из оближњих кућа. Обе бригаде, са командантима, политичким комесарима, члановима штабова у стрељачком строју, појачавале су нападе. Белогардејци и Немци су једини излаз видели у јуришу према руднику Добротићу и Прокупљу. На том правцу тучени су са свих страна, али су се постепено извлачили захваљујући добро постављеној заштитници и побочницама. Имали су доста мртвих и рањених. Погинуле су остављали, а рањене носили. Највише их је убијено приликом искакања из зграде школе, у дворишту и поред сеоског пута. Изненадним налетом десетине бораца ућуткано је још једно митраљеско гнездо убацивањем ручних бомби у камени заклон нишанице и помоћника. У школској згради затечено је доста ратне опреме и казан топле хране. Гоњење је настављено. Борци Трећег батаљона суситизали су белогардејце који су трчали са узвисине према сеоском потоку, настојећи да им прекрате одступницу. У томе окршају тешко је рањен политички комесар батаљона Предраг Коцић и референт санитета му је указала помоћ.

У јуришном строју Другог батаљона нашао се командант бригаде Владимир Букилић Поп Мића са члановима штаба. Он је прескочио набујали поток и потрчао преко залеђене заравни за белогардејцима и Немцима. Са оближњег брежуљка белогардејци су пуцали и усмртили команданта Букилића. Истог тренутка група бораца Трећег батаљона, коју је предводио Петар Станковић Љуба, сустигла је белогардејце и ликвидирала их. Мртвом команданту чланови Штаба бригаде одали су посмртну почаст. Највише је плакао заменик команданта Миливоје

Перовић који је одмах иреузео команду над Бригадом и примио извештаје команданата батаљона да је непријатељ, уз губитке 25 мртвих и више рањених, протеран према Прокупљу. На питање команданта батаљона Батрића Мујовића каква ће се лозинка употребавати у току ноћи, заменик команданта бригаде одговорио је: „Поп Мића - Туларе". У Бригади се већ био усталио обичај да се лозинке подешавају према именима палих бораца.

Сукоб на Белом Камену уследио је неочекивано. без довољно података о бројном стању, наоружању и намерама непријатеља. Стога Штаб бригаде није био у могућности да у првом нападу, 28. марта. припреми детаљан план савлађивања белогардејских јединица. Наступање према упоришту и делимични успех су постигли захваљујући борбеном залагању свих батаљона и путовођама из чете Команде места Бучинаца. који су добро познавали терен и прилазе узвишењима на којима се непријатељ утврдио.

У другом нападу. 30. марта. на основу заједничког плана и садејства Друге и Четврте јужноморавске бригаде. белогардејци и Немци су били принуђени да гинући измичу из упоришта. не остваривши циљ да обезбеде отварање рудника у Добротићу. И овом приликом није поштовано упозорење претпостављене команде да команданти не предводе стрељачке стројеве у нападу. Друга јужноморавска је за кратко време изгубила три талентована команданта који су касније за храброст у борби против непријатеља проглашени за народне хероје. О њима су испеване песме и они су постали легенде. Дан после сахране команданта Букилића спонтано је настала тужбалица:

Нема нама поноса и наде.
Погибе нам командант бригаде.
Нема нама сокола и тића,
Нема нама славног Попа Мића.

Командант Букилић био је свршени богослов. омиљен у крају у коме је живео. Из милоште прозван је Поп Мића. Старо и младо на југу Србије знали су, поштовали и волели Попа Мићу. Зналци Његошевог „Горског вијенца" поредили су Владимира Букилића са ликом Попа Миће из тога ненадмашног спева.

Смрт команданта бригаде Букилића условила је кадровске промене у Другој јужноморавској. Заменик команданта Миливоје Перовић је

постао командант бригаде. Место заменика команданта тренутно није било попуњено. Промена је било у Трећем омладинском батаљону. Уместо рањеног Предрага Коцића за политичког комесара батаљона је постављен Драгоман Радојичић. Заменик команданта батаљона Петар Станковпћ. постао је командант батаљона. На његово место је постављен Предраг Игић. искусни и храбри командир Треће чете. Дужност командира чете примио је дотадашњи заменик командира Божидар Искреновић. Његов заменик постао је Светислав Милетић. Уместо политичког комесара чете Драгутина Трајковића. погинулог нешто раније на Ргају. дужност је преузео Стојан Стошић. За његовог заменика одређена је Славка Ивановић. У Другој чети. после рањавања заменика политичког комесара Јована Димитријевића 28. марта. његову дужност преузела је Бранка Ивановић. Нешто раније Војислав Станојевић. политички комесар Прве чете. постао је заменик политичког комесара батаљона. Дужност политичког комесара поменуте чете преузео је Милутин Китановић. а дужност заменика комесара Светомир Славковић. У Првој чети Другог батаљона. уместо теже рањеног Ратка Милићевића. дужност командира је поверена Ћири Орлићу. а дужност политичког комесара Мирослави Милановић. У Другој чети. после погибије њеног командира Милована Милићевића. дужност је преузео Боривоје Перовић. Уместо Илије Веселиновића који је постао политички комесар батаљона. политички комесар чете постао је Велиша Бољевић. У Трећој чети рањен је. 28. марта. командир Душан Петровић и та дужност је поверена Радосаву Митровићу. У Првом батаљону. у Другој чети. уместо заменика политичког комесара Милоја Кузмановића. на исту дужност је постављен Петар Јапунцић.

Сукоб са паликућа. \u0177

Друга и Четврта јужноморавска бригада очекивале су заслужени предах после освајања Белог Камена, Добротића и угрожавања јужних прилаза Прокупљу. Од тога, међутим. није било ништа. Команда бугарских окупаторских јединица у Лебану је проценила да је ангажовањем двеју бригада на прилазима Топлици и Прокупљу знатно ослабљена одбрана слободне територије Пусте Реке. да је куцнуо час да се она покори. За предстојећу акцију издвојена су два бугарска батаљона.

Војници су тако припремљени да немају милости према живом створу у селима на слободној територији. да убијају од деце у колевкама до немоћних старица и стараца. Колоне и стрељачки стројеви бугарских војника су наступали преко планине Кремена, села Мијалице. у намери да избију у Бојник, који су раније попалили и већину његових житеља стрељали, да продуже у Брестовац на десној обали Пусте Реке. На зубу су посебно имали село Савинац и Вујаново, нешто западније, у коме се налазила партизанска болница. Мештани угрожених села грабили су најнужније ствари, напуштали огњишта и пречицама бежали у планинске збегове. Одступницу избеглицама браниле су јединице команди места које нису могле да предузму противнапад, али су ипак успоравале бугарске јединице. Бугари су приликом наступања палили куће и стаје по селима.

Штаб зоне, обавештен о ситуацији, наредио је Другој и Четвртој јужноморавској бригади да усиљеним маршем похитају у сусрет непријатељу и спрече га у његовим намерама. Команданти бригада, са својим штабовима, у покрету су утаничили план садејства и наношења удараца бугарским окупаторским батаљонима. Испред Савинца је примећен непријатељ у наступању. а иза његових леђа хоризонт су заклањали облаци дима и остајала спаљена села. Четним колонама је наређено да пређу у поредак за напад. Кивни борци једва су чекали да нападну разуларене бугарске војнике. Њих је изненадила жестока паљба кад су се упутили у Савинац. Појачани ватрени удари у чело и бокове њиховог стрељачког строја су их приморали да беже. Борац Марковић се заклонио иза дебла процветале трешње, једног паликућу узео на нишан и оборио на земљу. Вребајући другог кроз зубе је процедио: „То је зато, ниткови, што моја кућа гори. Ено. тамо... Ви то више не можете видети. Добро је, добро. да је тако..." За њим се повео цео вод бораца. Бугарски војници су гоњени према Гебану. На бојишту су оставили мртвог официра и 10 војника.

У операцијском дневнику Друге јужноморавске је забележено. 1. априла 1944, следеће: „Заједно са Четвртом бригадом водили смо борбу са Бугарима који су били продрли у Пусту Реку код Савинца. Успели смо да их разбијемо. да десетак убијемо и толико заробимо. да запленимо један тешки бацач и да их отерамо у правцу Лебана. Нанш су губици били само у рањенима..."⁴⁸

⁴⁸ Архив ВИИ. кут. 1045. реб. бр. 16-2.

У борби против бугарских јединица до изражаја је дошло успешно извођење усиљеног марша, остваривање садејства Друге и Четврте јужноморавске бригаде, висок морал бораца и старешина.

Очекивање Оперативне групе дивизија

Народноослободилачка борба у јужној Србији развијала се у тешким и специфичним условима, у потпуном непријатељском окружењу, без довољно оружја, муниције, одеће за војску, у оскудици хране, лекова и осталих животних потрепштина. Офанзивни настрјаји удружених непријатеља скоро нису престајали. Њихов заједнички циљ био је исти - да униште јединице Народноослободилачке војске и потлаче слободољубиви народ јужне Србије. У томе нису успевали захваљујући јединству и борбености народа и његове ослободилачке војске.

Из месеца у месец, упркос бројној надмоћи и најсавременијем наоружању окупаторских и квислиншких јединица и њиховим борбеним активностима, формиране су нове јединице НОВ, у првом реду оперативно покретљиве бригаде и дивизије у зиму и пролеће 1944. године и касније. Врховни штаб НОВ и ПОЈ, истина, предузимао је мере да његова снажнија војна групација продре у јужну Србију крајем марта и почетком априла 1944, да би се још више подстакао развој НОБ-е на томе подручју.

Оперативна група дивизија, под командом пуковника Милутина Мораче, у марту избила је на Ибар, у намери да га форсира и продужи у Топлицу и Јабланицу. У своме дневнику Морача је записао: „Одржали смо састанак са штабом Друге пролетерске дивизије и штабовима бригада и упознали их с нашим задатком - одлазак за Топлицу и Јабланицу. Поставили задатак дивизијама за форсирање Ибра. С обзиром на ибарску клисуру и постојеће мостове, изабрали смо као најповољније мјесто за форсирање ријеке одсјек од мјеста Ушћа до села Бела Стена. Друга пролетерска дивизија добила је сектор сјеверно од Ушћа и искључно Биљановац, а Пета дивизија - од Биљановца до Беле Стене. За обе дивизије постоји по један мост и један од њих или оба треба заузети. Говорено о засједама, рушењу пруге, о коришћењу свих могућности за прелаз. Задатак је постављен најозбиљније...”⁴⁹

Милутин Морача, *Рашни дневник*. Војноиздавачки завод, Београд 1962. стр. 198- 199.

Захваљујући хватању и дешифровању неких радио-депеша између Штаба оперативне групе дивизија и Врховног штаба 110В и ПОЈ немачки генерал Фелбер, војноуправни командант Србије, прозreo је војностратешки и политички значај намере Оперативне групе дивизија да продру у Топлицу, Пусту Реку и Јабланицу. Он је својој Врховној команди предочио да комунисти настоје свим средствима да се поново војно и политички учврсте у Србији. У случају успеха, нагласио је он, биле би угрожене обе главне саобраћајне артерије према југу. Немце је то највише забрињавало јер би у том случају била ирекраћена одступница њиховиј Групи армије „Е“, јачине око 350.000 војника и официра, из Грчке, Бугарске и Албаније према северу, да касније појачају одбрану у Мађарској и на Сремском фронту.

Према Ударној групи дивизија биле су концентрисане троструко јаче и боље наоружане непријатељске снаге: два пука немачке дивизије „Бранденбург“, Моторизовани батаљон немачке фелдјандармерије, делови 24. 25. и 27. бугарске пешадијске дивизије, четири пука недићеваца, пук љотићеваца, муслиманска фашистичка милиција из Санџака и шиптарске квислиншке јединице из горњег слива Ибра. Ударна група дивизија, и поред изузетног борбеног залагања, није успела да савлада надмоћнијег противника и форсира реку. Она се, међутим, није сувише удаљила и одустала од првобитне намере. Врховни штаб и врховни командант Тито су препоручили команданту Оперативне групе дивизија да се Ибар поново форсира, између Матаруга и Ушћа. Очекивана је подршка јужноморавских бригада да нападима у позадини непријатељске одбране посредно помогну Ударној групи дивизија да пређу Ибар. Главни штаб НОВ и ПО Србије наредио је Штабу јужноморавске зоне да Другу и Трећу јужноморавску бригаду упуту према Жупи и Александровцу и даље, према Плочама, Жељину и Јошаничкој Бањи, да обезбеђују подршку и прихват јединицама које су очекиване из долине Ибра. Штаб зоне одржавао је везу са штабовима бригада. Јастребачког и Расинског партизанског одреда, одобравао њихове покрете и борбене активности. Трећа јужноморавска већ се налазила северно од Великог и Малог Јастрепца. Претходно је са Расинским партизанским одредом разорила Фабрику вагона у Крушевцу и неколико складишта ратног материјала. Јединице Бригаде успешно су извеле неколико диверзија на мостове и железничке пруге од Крушевца према Београду.

Друга јужноморавска бригада се налазила у Пустој Реци. Одатле је кренула у Претрешњу, на јужној падини Великог Јастрепца, ту се одмо-

рила, продужила преко плаинског гребена и стигла. 12. априла увече, у Ломницу, удаљену десетак километара од Крушевца у коме су се налазиле јаке немачке и квислиншке јединице. Бригада је заноћила у сеоским кућама у подножју Ломничке косе, поставивши ојачане заштитнице према селу Наупари и друму поред набујале Расине. У Ломницу је стигла и Трећа јужноморавска, под командом заменика команданта бригаде Пана Ђукића Лимара, уместо одсутног команданта Станимира Јовановића Јова. Њене јединице су смештене у јужном делу села, на домаку засеока Буци и истоименог брега. Обезбеђења су постављена према Слатини и Трмчарима. Нешто касније стигао је Расински партизански одред, под командом Димитрија Писковића Трнавца, који се разместио у неколико кућа поред Ломничке реке, на јужној страни села. Одредска патрола имала је задатак да у току ноћи извиди стање на мосту преко Расине, код Рашићког млина у Мудроковцу и даље, према Крушевцу и Жупској коси.

Начелник штаба јужноморавске зоне Драгослав Петровић Горски, у сагласности са командантом Ристом Антуновићем Бајом, у сарадњи са командантима бригада и одреда, припремао је план напада на четничке јединице да се обезбеди наступање према Копаонику и долини Ибра и приближи Ударној групи дивизија. На захтев начелника Штаба зоне упућене су ојачане патроле да извиде да ли се у току једне ноћи може стићи до Себечевца, приредити изненађење четницима и после њиховог пораза узмакнути у Купце и Јабланицу.⁵⁰ Једну патролу предводио је командант батаљона Радман Савић, а другу искусни обавештајац Александар Радовановић Шнајца. Обојица су добро познавали села у сливу Расине, Жупи александровачкој, на падинама Жељина и Копаоника. Патроле су сазнале да се четници налазе у Себечевцу, на оближњем Вујином брду и у неким селима источно од Александровца. Њих није било тако тешко савладати. Међутим, према процени обеју патрола, озбиљну тешкоћу за наступање Друге и Треће јужноморавске бригаде, Расинског и Јастребачког партизанског одреда, причињавала би удаљеност четничког упоришта од Ломнице, чак двадесетак километара. Толика раздаљина, рачунајући трајање борбе и повратак, није се могла прећи у оба смера у току ноћи. У помоћ угроженим четничким јединицама могли су кренути Немци из Крушевца, избити у село Купце, освојити мост на Расини и угрозити одступницу бригаама и одредима

Драгослав Петровић Горски. *Необјављена сећања*. У власништву аутора.

на удаљене полазне положаје. Са таквим проценама вође патрола су кренули да упознају начелника Штаба зоне Горског. У међувремену неочекиван догађај одгодио је напад на четничке јединице и Себечевцу.

Клопка за немачке падобранце и полицајце

Извиђачка патрола Расинског партизанског одреда није имала среће на путу према Мудраковцу и ближе Крушевцу. Примећена је на 300 м јужно од села и заустављена жестоком палбом једног немачког извиђачког вода. Вођа патроле је убијен, а један борац је умакао. Немци су ухватили Драгишу Ђурића Црногорчета и подвргли га испитивању о бројном стању и распореду партизанских јединица у Ломници и околини. Он је изјавио да у селу има око 50 бораца Расинског партизанског одреда, потврдивши оно што је Немцима већ било познато на основу ранијих обавештајних података. Заробљени Ђурић и Немци нису знали да су Друга и Трећа јужноморавска бригада, под окриљем мрака, стигле у Ломницу. Командант немачке борбене групе, мајор Винт, у чијем су саставу били војници немачке школе падобранаца. 1. батаљон 3. немачког полицијског пука, рачунао је на бројну надмоћ око 350 војника, подофицира и официра. Немцима се придружио један одред Српске државне страже и предстојник крушевачке градске полиције Милован Тадић, са неколико полицајаца, да им буду побочница у наступању од Доњег Степоша према Ломничкој коси.

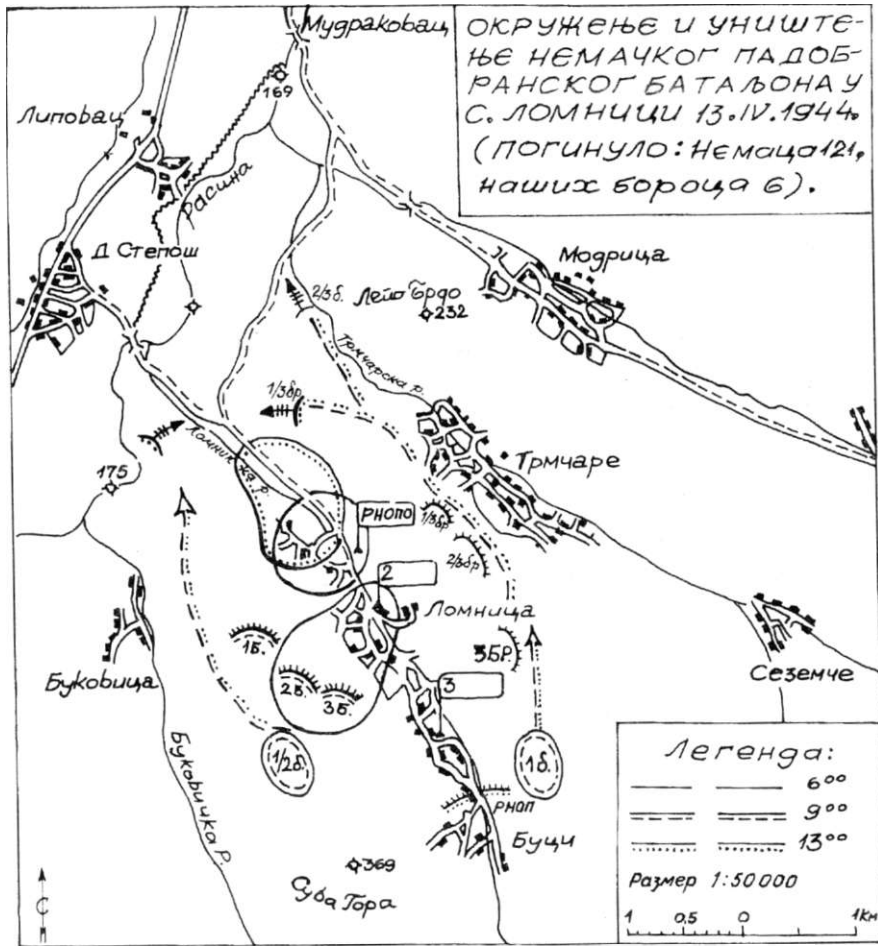
Чим се сазнало за трагичну судбину патроле Расинског партизанског одреда и за намере Немаца и квислинга да се упуте у Ломницу, Штаб јужноморавске зоне наредио је командантима бригада Миливоју Перовићу, Пани Ђукићу Лимару и команданту одреда Димитрију Писковићу Трнавцу како да јединице распореде у ватрени полуобруч, намаме Немце у дубину села, ударе у њихово чело и бокове и онемогуће им одступницу. Први и Трећи батаљон Друге јужноморавске-заузеле су ватрене положаје дуж Ломничке косе, да би тукли десни бок непријатеља. Први и Други батаљон Треће јужноморавске бригаде су залегли у заклоне на брежуљкастом узвишењу, на десној обали Ломничке реке, у Буцима да угрожавају леви бок немачког борбеног распореда. Батаљон бораца Расинског партизанског одреда налазио се у средини села, с обе стране Ломничке реке, да непријатеља туче у чело. Вод бораца је истурен нешто даље од улаза у Ломницу, испред гробља

са крушевачке стране, да би непријатеља, узмицањем, намамио у клопку. Штаб јужноморавске зоне налазио се у близини, у кући Милуна Јовановића у Буцима, да што непосредније обезбеђује садејство и противударе јединица. Предосећајући-да ће у селу бити немилосрдног обрачуна, многи мештани избегли су у скровишта у Равништу ближе извору Ломничке реке, и у шуме Великог Јастрепца. Неки стари људи нису хтели да напусте домове и стоку у стајама. Борци Друге и Треће јужноморавске бригаде су помагали мештанима да што брже измакну блатњавим сеоским путем, да се деца и жене не нађу у жестокој унакрсној ватри.

Немачке јединице, под командом мајора Винта, кренуле су ноћу, мимо њиховог обичаја. Маршевале су без претходнице и побочнице, ако се изузме одред недићеваца који и није био јако бочно осигурање. На основу тога може се претпоставити да њихов командант и остали официри нису рачунали да ће имати озбиљнији сукоб. За путовођу су користили заробљеног Драгишу Ђурића Црногорчета. Мајор Винт, уз помоћ преводиоца, неколико пута питао је Драгишу да ли заиста нема више од 50 партизана у селу, а он се заклео да их је толико остало кад је одређен да патролира.

Немци су осванули код Киселе воде, код великог храста, одакле пут води у Ломницу. Приметио их је вод бораца Расинског партизанског одреда и отворио ватру. Они су узвратили и продужили напред. Расинци су узмицали у дубину села, повремено припуцавали из заклоне и понекад трпели жешћу ватру. Вод бораца повукао се према главнини Одред и Немци су стигли у центар Ломнице. Многи нису пропустили прилику да опљачкају сеоске домове. Највише су односили сланину, пршуту и препеченицу. Малтретирали су старице и старце, тукли их бездушно, а неке повели у зграду сеоске школе и према Киселој води. Био је прави тренутак да плате злостављања недужних и онемоћалих мештана, да добију, народски речено, по репу. На њих је тада отворена ватра са околних узвишења. Друга јужноморавска бригада, са командантом Миливојем Перовићем и политичким комесаром Боривојем Ромићем на ватреној линији, слабила је недовољно заштићен десни бок непријатеља. Нападачки строј појачан је увођењем у окршај две чете Другог батаљона и задржавањем само једне чете у бригадној резерви. Са Бучке косе ватру је отворио стрељачки строј Првог и Другог батаљона Треће јужноморавске бригаде док је Трећи батаљон још држан у бригадној резерви. Мајор Винт је увидео да су његове јединице

у полуокружењу и једну чету је упутио у напад на положаје Друге јужноморавске, а другу на положаје Треће јужноморавске бригаде да осујете њихове бочне притиске. Борба је тек сада добила у силини. На појединим правцима немачки падобранци и полицајци су одбијани противјуршима и борбом прса у прса. Немачки командант уводио је преостале јединице у борбу у дубини села, доводећи их у ситуацију да се касније затекну у окружењу. Штаб Друге јужноморавске је наредио да се минобацачима туку митраљеска гнезда и Немци сатерани у школску зграду. Минобацачлија Неле Мелените, раније италијански војник, антифашиста, који је ликвидирао неке талијанске фашистичке офицере и пребегао партизанима, био је прави мајстор у разарању одабраних циљева. Зналачки је израчунао елементе за гађање, неколико мина сручио на циљ, приморавши падобранце да искачу на чистину. У том обрачуну, живот је изгубила Добрила Пусторечанка, изузетно храбра и омиљена у целој Бригади. Немци су противнападима покушавали да се одупру удару стрељачког строја Трећег батаљона, а неколико њих налетело је на команданта батаљона Петра Станковића, који је био у немачкој униформи. У недоумици су застали за тренутак, а то су искористили командант Станковић, Предраг Игић, Драгоман Радојичић Стамболија и Витомир Станојевић и покосили их ватром из аутоматског оружја. Извесну предност у одлучујућим тренуцима борбе стекла је немачка побочница у нападу на Бучку косу, између Буца и Ломнице, потискујући Први батаљон Треће јужноморавске бригаде стотинак метара уназад. Други батаљон на десном крилу није се дао ни стопе померити, а Трећи је ангажован из резерве да штити правац од Сеземча и Слатине. Батаљони Друге јужноморавске су појачавали нападе да привуку и истовремено угрожавају с леђа немачке снаге које су намеравале да постигну више од потискивања Првог батаљона Треће јужноморавске на резервни положај. Командант бригаде је наредио да се немачки полицајци задрже и Батаљон крене у противнапад. Залегли у близини, Немци нису помишљали на узмицање, тражећи начин да се уклоне у борбени распоред Првог батаљона и приморају га да се повлачи. Немачка побочница, међутим, доживела је противудар и спаса тражила у вододерини сеоског пута. У повлачењу је изгубила неколико војника који су остали на низбрдици Бучке косе. Батаљон је јуришао да Немце потуче у вододерини, али је одбијан противјуршима. Други батаљон Треће јужноморавске и јединица Расинског партизанског одреда упућени су да се прикрату дођој страни вододерине и угрозе

бок и позадину непријатеља. Начелник Штаба зоне Драгослав Петровић Горски, који је изузетно добро координирао садејство свих јединица, проценио је да ће коначни успех зависити од окршаја са немачком побочницом у вододерини. Зато је, у разговору са Паном Ђукићем Лимаром и Димитријем Писковићем Трнавцем, инсистирао да јединице под њиховом командом појачају нападе и освоје вододерину. И команданту Друге јужноморавске Миливоју Перовићу је поручио да батаљони жешће јуришају. Започело је наношење смртних удараца немачким падобранцима и полицајцима. Мајор Винт више није успевао да прегруписавањем јединица ојача најтученије правце. У помоћ му није прискочио батаљон Српске државне страже који се зауставио у Степошу и залегао у близини моста преко Расине. Педићевци су послушавали ехо борбе и увиђали да ће Немци бити поражени. У брдима изнад Горњег Степоша нашла се Расинска четничка бригада, али се није усудила да пређе набујалу реку и помогне Немцима у незавидној ситуацији.

Бомбашким јуришом Немци су истерани из вододерине. Пружајући отпор, бежали су преко Ломничке реке да се среде на простору званом Циганске куће. За њима је уследила потеря. Позивани су да положи оружје, али су узвраћали жестоком ватром из свих расположивих оружја. У томе обрачуну живот су изгубили интендант Треће бригаде Раде Ристић, командир чете Живојин Ђорђевић Соко и борац Милорад Вељчинац.

Борбена надмоћ над непријатељем искоришћена је да бригаде и Одред пређу у силовите нападе. Стрељачки строј Првог батаљона Друге јужноморавске сустигао је Немце који су бежали према мосту близу Киселе воде. У томе јуришу предњачили су командири и политички комесари чета и њихови заменици: Радивоје Симић, Мирко Шипка, Властимир Михаиловић, Љубиша Васић, Радослав Стојилковић, Драган Голубовић, Драгомир Лазић, омладински руководилац батаљона, Петар Милашиновић, Петар Јапунцић, Радомир Петковић и остали. Код Циганских кућа и сеоског гробља извршен је крилни обухват и Немцима прекраћена одступница. Уништавању непријатеља знатно је допринео Други батаљон Друге јужноморавске бригаде избијањем на зараван Ковачицу и Гњиловац. У јуришном строју били су командант батаљона Батрић Мујовић, његов заменик Обрен Максимовић, политички комесар Божидар Павловић и његов заменик Трајко Живковић, распоређени по четама. Њихово присуство и храброст јачали су борбени морал, командире и политичке комесаре чета и њи-

хове заменике подстицали да се противник умешно савлађује. У уништавању немачке десне побочнице истакли су се командири и политички комесари чета Тира Орлић, Мирослава Милановић, Бора Перовић, Велиша Бољевић. Радосав Митровић, Никола Радојевић и њихови заменици Љубомир Ковачевић, Стојанче Стефановић и Витомир Станојевић. У уништавању непријатељског митраљеског гнезда, предводећи групу бораца, теже је рањен командир чете Радосав Митровић и упућен у болницу. Командант немачке борбене групе имао је последњу резерву, око 70 војника, прикривених у оближњем селу Трмчарима. Предводио их је плавокоси лајтнант и они су изненада ударили у леђа стрељачког строја Расинског партизанског одреда док се обрачунавао са Немцима сатеранима у сеоско гробље, који су залегли иза надгробних споменика и упорно се бранили. Затечени између две ватре, борци Одрета су отварали паљбу на немачке војнике у гробљу и одбијали нападе у леђа. Командант одреда Трнавац је наредио да Прва чета Одрета осујети непријатељски притисак у леђа, а преостале не попуштају на правцу према гробљу. Прва чета вешто се окренула назад, престојила и кренула у јуриш. Немци нису успели да је задрже. Неколико их је убијено, а остали су безглаво бежали према северном излазу из Ломнице. Бацали су опљачкане ствари да лакше узмичу, али је доста њих, смртно погођених, остало на ломничким сокацима. О тим тренуцима Гаврмо Антић је записао: „Било је ту и трагикомичних призора. Крај једног дрвета лежао је потрбушке, раширених руку, мртав немачки војник. Његова скопчањена лева рука држи чврсто за врат гуску која се копрца, гаче и узалудно покушава да се ослободи. Друга рука стиска аутомат. Један партизан удара мртваца по руци с намером да узме аутомат, а крај њега сељак размиче хладне војникове прсте и ослобађа гуску...”⁵¹

Гоњење Немаца, који су бежали према Расини, Мудраковцу и Головођу да умакну у Крушевац, појачано је. Њихови редови су проређивани док није наређено да се гоњење обустави због недостатка муниције. Од мртвих немачких војника узимана је муниција, оружје и остала ратна опрема. Код њих је нађено доста немачких одликовања. Утврђено је да су они претежно учествовали у походу на Совјетски Савез, доспели чак до Стаљинграда, борили се против јединица Црвене армије, отуда враћени на опоравак у Крушевац и Врњачку Бању и припреме

Гаврило Антић. *Јужноморавци, ..Народна армија*. Београд 1969. стр. 47.

за операцију „Коњички скок“ за ваздушни десант на Дрвар. у мају 1944. у коме се тада налазило политичко и војно руководство НОБ-е.

О губицима у Ломници немачки војноуправни командант за Србију, генералт Феблер, упутио је, 16. априла 1944, извештај немачкој Врховној команди у коме, поред осталог, пише: „Једна борбена група, састављена од ученика Падобранске ловачке школе Крушевац, 1. батаљона 3. полицијског добровољачког пука и СДС, под вођством команданта 1. батаљона 3. полицијског добровољачког пука, наишла је јужно од Крушевца на надмоћнијег комунистичког непријатеља и морала се повући уз високе сопствене губитке. Укупно 14 мртвих. 41 рањен. 38 несталих. углавном ученика падобранских ловаца. Губици непријатеља непознати.

У овом крају становништво је јако комунистички заражено...“⁵²

Миливоје Перовић, командант Друге јужноморавске бригаде, написао је следеће: „Погинуло је 198 Немаца, од којих се у Расини удавило 48. Као плен партизанима је пало у руке 56 пушака. 6 аутомата и 14 пушкомитраљеза. На страни партизана погинуло је 6 другова. а 7 је лакше рањено...“⁵³

Истоветне податке о броју погинулих Немаца објавио је Ђорђе Матић, у књизи „У таласима револуције“, на стр. 180, која је објављена 1980. у Крушевцу.

У извештају Округног комитета КПЈ за Топлицу, 14. априла 1944. Покрајинском комитету КПЈ за Србију, о ломничкој бици је написано: „Оперативни штаб нас је известио да су Швабе јуче преживели расински Стаљинград. Друга и Трећа бригада сачекали су их код Ломнице и до ногу потукли. Убијено 90-100 Немаца, око 100 рањено. Заплењено 70 пушака. 4 пушкомитраљеза. 4 машингеверера и другог материјала. Наши су имали 4 мртва и 7 рањених...“⁵⁴

Без обзира на различите податке у наведеним извештајима, једно је битно - немачки падобранци и полицајци до ногу су потучени, оставивши на бојишту доста оружја, муниције и осталог ратног материјала. Немци би претрпели тежи пораз да Другој и Трећој Јужноморавској бригади и Расинском партизанског одреду није недостајало пушчане и митраљеске муниције. То се 13. априла констатује у извештају члана Покрајинског комитета КПЈ за Србију, у коме је написано и ово: „Ра-

⁵² Архив ВИИ, микрофилм, НАВ-Н-Т-501.256.482-3.

⁵³ Миливоје Перовић, *Јужна Србија*. Нолит-Просвета, Београд 1961, стр. 349.

⁵⁴ Архив Србије, Фонд - Покрајински комитет КПЈ за Србију, бр. 551.

збијани Немци бегали су као руља, да смо имали више муниције ни један не би главу извукао..."⁵⁵

Нобеда у Ломници снажно је одјекнула у народу и војсци. показавши заведенима и мобилисанима у четничке, недићевске и љотићевске јединице ко се заиста бори против фашистичког окупатора. Народ подјастребачких села у већини се дичио Другом и Трећом јужноморавском бригадом. Расинским и Јастребачким партизанским одредом. срдечно их дочекивао и снабдевао храном. Многи млади људи добровољно су ступали у поменуте јединице. временом постајали искусни и храбри борци. Њихов одзив осетније је порастао после пораза Немаца у Ломничкој бици. На народним зборовима, сеоским поселима и славама певане су песме о извојеваној победи и стварале расположење за још жешће ударе на окупатора и квислинге.

Војнички посматрано, оригиналан је тактички план да се бројно надмоћнији и боље наоружани непријатељ намами у клопку у Ломници, опколи и потуче. На најбољи начин је остварено садејство између Штаба зоне, штабова бригада и штаба одреда. Значајну улогу имао је начелник Штаба зоне Драгослав Петровић Горски, творац тактичког плана, који је стално бринуо да се замишљено што успешније оствари, да се правовремено јуриша, непријатељ потуче и натера у бекство. До изражаја је дошло успешно командовање у целини, почевши од команди чета до штабова батаљона, бригада, одреда и обратно. На подстицање борбености и јуриша бораца знатно су утицали лични примери командира, команданата, политичких комесара и осталих старешина који су били на ватреној линији и умешно командовали. Завршница борбе била би далеко ефектнија да су борци и старешине имали довољно муниције и да је нису морали отимати од непријатеља и скупљати на бојишту.

Брана одмазди, предах и приредба

Штаб јужноморавске зоне с правом се прибојавао да Немци могу прикупити знатније снаге да нападну расинска и подјастребачка села, пале и убијају недужни народ, освећујући се за губитке у Ломници. Они су били крволочни у одмаздама које су почели да примењују, од лета 1941. када су у Србији за једног рањеног војника стрељали 50, а за уби-

⁵⁵ 36. НОР, том I, књ. 20, док. 139.

јеног 100 Срба. Примењене су мере предострожности да се они спрече да сличне злочине изврше у Расини, Топлици или другим местима на слободној територији јужне Србије. Немачка команда у Крушевцу знала је да се знатне партизанске снаге налазе у рејону Великог Јастрепца и да би, у случају потере и препада, браниле угрожена села.

Друга и Трећа јужноморавска бригада остале су брана немачкој одмазди пошто се одустало од намере да оне продуже у дубину Жупе, на Копаоник и прилазе Ибру. Штаб зоне упознао је штабове бригада и одреда да је Оперативна група дивизија, под командом пуковника Милутина Мораче, приликом покушаја да форсира Ибар и продужи у Топлицу и Јабланицу, задржана на његовој левој обали. У то време долину реке, друмску и железничку комуникацију браниле су јаке непријатељске јединице: 696. немачки моторизовани батаљон, два немачка полицијска батаљона, батаљон бугарских војника, батаљон белогардејаца, батаљон тенкова 5. немачког СС полицијског пука и два оклопна воза. У задржавање Ударне групе дивизија да не форсирају Ибар, знатног удела имале су снаге недићеваца, љотићеваца и четничких корпуса. О тешкоћама и одустајању од форсирања Ибра пуковник Морача је написао: „Наше јединице нису успеле да изврше свој задатак у долини реке Ибра из већ познатих разлога. Услед тога се морамо што боље поставити на територију западно од реке Ибра, па према Ариљу, Ивањици и Ужицу, па северно од комуникације Нови Пазар - Сјеница...”⁵⁶

Одступање Оперативне групе дивизија из долине Ибра није значило да Врховни штаб НОВ и ПОЈ одустаје од намере да се река форсира, а знатније снаге Народноослободилачке војске упуте у Србију и тежиште борбе, имајући у виду унутрашње и међународне догађаје, пренесе у источне крајеве Југославије. У новонасталој ситуацији Штабу јужноморавске зоне, бригадама и одредима под његовом непосредном командом, преостало је да бране слободну територију, угрожавају непријатељске гарнизоне, саобраћајне комуникације којима се користио у јужној Србији. да врше диверзије на железничкој прузи од Враћа према Лесковцу и Нишу.

Кад се обавештајним каналима дознало да Немци не намеравају да врше одмазде у Ломници и околним селима, наглашавајући да су пораз доживели у борби са бољим противником, Другој јужноморавској

⁵⁶ 36. НОР, том I, књ. 7, док. 139.

бригади, после држања положаја у близини Ломнице. у Трмчарима, Сеземчу. Бољевцу. Здрављу. пружила се прилика да извесно време борави у Рибарској Бањи и предахне. Слободно време борци су користили да оперу веш, да се окупају и очисте одећу. Бањска клима и вода здравствено слабијима је помогла да се донекле опораве. Појачана је културно-просветна активност и припремане приредбе за народ и војску. Политички комесар бригаде Боривоје Ромић, ранији организатор културно-просветног рада у јединицама Бригаде, био је иницијатор да се то појача. Он је задужио Радослава Стојиловића Мирка. политичког комесара чете, да припреми, у најкраћем року, занимљив уметнички програм за мештане Бање и борце Бригаде. Захтевао је да програм буде на високом уметничком нивоу. Стојиловић се сетио пантомиме коју је гледао док је био студент: на поду злопати се радник у ланцима и покушава да ослободи везане руке. Спречава га наоружани жандар, док у прикрајку сцене буржуј задовољан трља руке. Иза позорнице примећује се неко комешање и чује се тихана песма:

Дизи се народе радни
Устанка куцнуо је час...

Радослав Стојиловић је то верно репродуковао и увежбао са хором Расинаца, у то време познатим не само у Бригади него широм слободне територије по гласовним могућностима и складном певању.

У препуној бањској дворани на бини се појавио хор Расинаца, са диригентом Стојиловићем. да отпева нешто што посетиоци до тада нису чули. Испред завесе иза које се заклањао хор, на поду се мучио оковани радник. Бркати жандар мрко га је гледао, а буржуј из прикрајка ликовео. Извођачи су награђени аплаузом и подстакнути да почну. Аплаузи и раздрагани повици посетилаца достигли су кулминацију када су Расинци из свег грла завршавали:

На барикаде, пролетери. напред!
Срушимо буржоаски свет!

У томе часу буржуј и жандар су побегли. а радник се ослободио ланаца.

На ред је дошао скеч: „Сељак и теле“, у Стојиловићевој обради и главној улози. Суштина скеча је у томе да је сељак одгајио расно теле и да му је срцу прирасло, али... Четнички војвода је пожелео телеће

печења, па немачки официр. Недићев официр... Стојиловић је глумио сељака и муку мучио како да сачува теле. У сећању на извођење скеча, он пише: „Једног момента, сав очајан јер више нисам знао како да одбраним своје теле, обратио сам се публици повиком: 'Аман, браћо, помагајте да сачувам теле'. У том часу један сељак, вероватно угледан човек, са штапом међу коленима, скочи, шајкачу забаци на потиљак и рече: 'Ево ти савет! Закољи то теле и нахрани децу'... Збуњен сам се чешкао по глави и саветодавцу предочио да ми Немац прети стрељањем ако не дам теле, да ће ми војвода запалити кућу, а Недићев официр стрпати ме у логор. На то чича лупи штапом о под и загалми: 'Живиш ли ти, бре, у ове планине! Пушку у руке и брани теле!...' чича је био толико љут да би ме опаучио штапом да сам му био ближе."⁵⁷

Посетиоци су заинтересовано пратили програм, а на крају приредбе организатору и глумцу Стојиловићу прилазили су мештани и другови да му честитају на успешном послу.

И овом приликом се потврдило да је културно-просветно деловање значајно за зближавање народа и бораца, за морално јачање, прави мелем за душу жељника макар и прегршт разоноде.

Дошао је крај боравку у Рибарској Бањи. Бригади је наређено да се упути у Пусту Реку и спречава бугарске окупаторске јединице и домаће квислинге да кроче на слободну територију. У то време из Београда су организовано пристизали, тајним везама и каналима, радници, омладинци и скојевци у жељи да се боре против окупатора и његових помагача. Њихов долазак, с обзиром да су то претежно били ђаци и студенти, значио је много и за уношење квалитетнијих садржаја у културно-просветне активности. У Другу јужноморавску бригаду, 27. априла, док се налазила у селу Бублици, стигле су из Београда омладинке Гордана Крстић, Марија Гајић, Тамара Журжул и омладинац Велимир Поткоњак Лала. Био је то њихов први сусрет са борцима Народноослободилачке војске. Из Београда су раније долазиле и наставиле да долазе нове групе младих. Међу њима су били: Војислав Станојевић, Витомир Станојевић, Михајло Марковић, Гавра Антић, Ђура Врбавац и други. У једну групу увукао се окупаторски доушник, професор Нушић, али је убрзо откривен и судио му је војни суд. Долазак нових бораца наметао је обавезу да се они обучавају у руковању

Радослав Стојиловић Мирко. *Необјављено сећање*. У власништву аутора.

оружјем и примени разних тактичких радњи за успешније савлађивање непријатеља. Упоредо са стручним није занемаривано ни политичко образовање бораца.

Промени назива Бригаде, нови батсипт и иредаја Бугара

Седмог маја 1944. године Друга јужноморавска је, по наређењу Главног штаба НОВ и Г10 Србије, преименована у Четврту српску бригаду. Преименовања су уследила и у осталим јужноморавским бригадама. Прва и Друга пролетерска српска задржале су постојеће бројеве од дана формирања. Преименовањем касније формираних јужноморавских и осталих српских бригада коначно је утврђен њихов бројни редослед и задржан до краја рата. Трећа јужноморавска, на пример, постала је Пета српска. Четврта јужноморавска Шеста српска. Пета јужноморавска Седма српска бригада и редом. Истовремено су уведене четворне бригадне формације. Четврта српска бригада је добила Четврти батаљон. Био је то Пусторечки батаљон Првог јужноморавског партизанског одреда, који је учествовао у борбама против непријатеља. У време уласка у састав Четврте српске. Батаљон је имао око 120 бораца и старешина пореклом из ГГусте Реке. Батаљон је нешто касније попуњен, у време када је наредбом Штаба бригаде озваничено да је постао њен саставни део, у првом реду старешинским кадром и повећан на 150 бораца и старешина. У Батаљону се налазило 12 девојка које су већином обављале санитетске послове. Штаб батаљона сачињавали су Момчило Марковић Зоран, командант, Божидар Петровић, политички комесар, Божидар Давинић Павле, заменик команданта, Димитрије Петровић Јавор, заменик политичког комесара, Душан Никезић, интендант, Бошко Николић, омладински руководиоцац и Љубинка Стаменковић, санитетски референт. За командире чета постављени су Војислав Антић, Урош Јолцић, Милен Милуновић, а за политичке комесаре Денча Радуловић, Божидар Ђикић и Славко Томашевић. Заменици политичких комесара били су Алекса Станојевић, Олга Дедовић и Радован Миловановић.

У Батаљону је било више од 20% бораца који су одслужили војни рок у бившој Југословенској војсци, добро руковали оружјем и знали основне борбене радње. Остали су то стицали на часовима обуке и нападима на непријатеља. Искуснији борци, поготово првоборци из уста-

ничких дана у Пустој Реци, постали су командири водова, политички делегати и десетари,

Штаб јужноморавске зоне је успео, уз помоћ илегалаца из Лебана, да успостави контакте са двојицом антифашистички оријентисаних бугарских официра, капетаном др Игњатијевим и поручником Русевим ради преговора о предаји 1. батаљона 123. бугарског пука, из Лебана, уз гаранцију да ће одмах постати бугарска партизанска јединица. Било је то у духу става да се бугарски војници и официри придобијају да напуштају фашистички оријентисану војску и прихватају борбу против фашизма. У прво време покушаји нису уродили плодом и значајно је било да се почне и то са целим батаљоном.

Преговори о времену, месту и начину преласка бугарских војника на антифашистичку страну одржани су на високом нивоу, 14. маја, у Голом Риду, између команданта Главног штаба Србије Петра Стамболића, команданта Штаба јужноморавске зоне Ристе Антуновића Баје, начелника Штаба зоне Драгослава Петровића Горског и представника 1. бугарског батаљона, на челу са капетаном др Игњатијевим. Место састанка обезбеђивала је чета бораца Четврте српске бригаде. После срдачног руковања са бугарским преговарачима, командант Стамболић је говорио да је стање на фронтима сила Осовине скоро безнадежно, да ће бити и горе кад уследи офанзива западних савезника, да Црвена армија незадрживо напредује, приближава се Балкану. Бугарској и Југославији... Закључио је предвиђањем да је пораз нацистичке Немачке и њених савезника неминован. Преговарачи су пажљиво саслушали оно у што су неки били донекле и уверени.

Капетан др Игњатијев је указао на главну препреку, фашистички оријентисаног команданта 1. батаљона, чији је заменик био и без његовог одобрења јединицу није смео покренути из касарне и гарнизона. Објаснио је да се ипак најтежа препрека може савладати кад командант батаљона оде у Лесковац, у Команду пука, да реферише о стању у гарнизону и батаљону. На питање кад се то очекује, капетан др Игњатијев није могао бити најпрецизнији, али је претпоставио да ће ускоро бити, да ће о свему послати обавештење преко илегалаца у Лебану са којима је успешно сарађивао. На крају је обећао да ће Батаљон, у командантовом одсуству, повести на марш да војници стичу кондицију, правцем Лебане. Прекопчелица. Царичина и Слишане. Његов предлог био је прихватљив. У Царичини су се налазили остаци тврђаве цара

Јустинијана из VI века, погодни за постављање заседе и прихват бугарских војника.

У Штаб јужноморавске зоне убрзо је стигла поуздана порука да ће 1. бугарски батаљон, у маршевској колони са скраћеним растојањима, наићи 17. маја ујутру. Извршене су припреме за дочек јединице којој се још увек није могло сасвим веровати. Четвртој српској бригади је наређено да поседне положаје у Царичини, а да се борцима објасни да, без команди старешина, не отварају ватру таман да их бугарски војници нагазе. Штаб јужноморавске зоне није се ослонио само на бригадну заседу поред кривудавог друма у Царичини. На оближње брежуљке упутио је и Једанаесту српску бригаду да садејствује у случају отпора бугарских војника.

Бугарски војници су се појавили у згуснутом маршевском поретку, без претходнице и побочнице. Под пуном ратном спремом, пришли су подножју на чијој се падини налазила заседа Четврте српске бригаде и ту застали. На челу 1. бугарског батаљона били су капетан др Игњатијев и поручник Русев, који су очекивали, према договору, да им неко од преговарача крене у сусрет. На положају јединица Једанаесте српске бригаде чуло се неколико пуцњева. Нервозни бугарски војници почели су скидати оружје с рамена, очекујући команду да узврате на паљбу. Напетост је ублажена појавом Петра Стамболића и осталих који су журили челу бугарске колоне. Срдачно су се руковали са капетаном др Игњатијевим, поручником Русевим и неколико официра у њиховој близини. Доста бугарских војника зачуђено су се згледали. Борци Четврте српске бригаде схватили су да ће се бугарски војници и официри предати. На команду капетана др Игњатијева напред је пошла челна јединица, а за њом остале. Успињали су се сеоским путем, на зараван између развалина старог утврђења. Са стране су се појавили борци Четврте и Једанаесте српске да им буду побочница и претходница до шумљеног предела, удаљеног пола сата хода, до којег су стигли под ратном опремом. На узаном пропланку су постројени и после наређења официра оружје сложили у купе. Командант Главног штаба Србије позвао их је да остану у Народноослободилачкој војсци и обећао да ће бити засебна јединица под командом њихових старешина. Затражио је да војници и старешине, који желе да остану да се боре против Немаца и њихових помагача, иступе из строја два корака напред. Неколико њих нису прихватили да остану и враћени су у Лебане. У опуштенијој атмосфери војници и официри положили су

партизанску заклетву и добили оружје и опрему. Нестало је подозрења између бораца Четврте српске и њихових дојучерашњих противника. Заједно су продужили у Ображде, десетак километара североисточно од Царичине, да тамо законаче. За време спавања осам војника и под-официра су се искрали из сеоске куће и погазивши неколико часова раније положену заклетву побегли у Лебане.

Батаљон је имао, поред пушака, 9 митраљеза, 6 минобацача и доста муниције. Заједно са бугарским партизанским одредом „Славчо Трнски“, био је основа за формирање бугарске партизанске бригаде „Георги Димитров“, за чијег је политичког комесара постављен капетан др Игњатијев.

Прелазак комплетно наоружаног батаљона на страну НОВЈ озлоје-дио је команданта 123. бугарског пука и команданта 27. бугарске окупаторске дивизије у Прокупљу. У жељи да прикрију истину, ширили су лажи да је 1. батаљон упао у заседу јединица Четврте српске бригаде, у тешкој борби савладан и заробљен. Неистина им је била потребна да оправдају репресалије према недужним мештанима Прекопчелице којима су нанели превише зла убијањем недужних и паљењем њихових имања.

Савезници бугарских окупаторских власти, недићевци, нису прећу-тали истину о поменутом батаљону. У извештају Одељења за државну заштиту Недићевог Министарства унутрашњих послова, 29. маја 1944, пише: „Седамнаестог овог месеца две бугарске чете у јачини око 200 људи, са неколико официра и комплетним наоружањем, побегли су у шуму и придружили се комунистима код села Прекопчелице (3 км западно од Лебана), а потом отишли за Пусту Реку. Услед овога бекства Бугара, село Прекопчелица, где су комунисти сачекали Бугаре, спаљено је, становништво одведено за Лебане, а сва храна заплењена од стране Немаца, пошто су Бугари инсценирали да је ту на њих од стране комуниста извршен напад.“⁵⁸

⁶⁶ Архив ВИИ. кут. 1045. рег. бр. 16-2.

ФОРМИРАЊЕ ПРВЕ СРПСКЕ ДИВИЗИЈЕ

Смошра и свечаности упркос немачич авиошма

У јужној Србији, у којој је за пола године формирано више бригада. стално се осећала потреба за крупнијим формацијама, дивизијама. које би предузимале веће и сложеније операције. У немогућности да непосредно командује бригадама, Главни штаб НОВ и ПО Србије према потреби је формирао оперативне штабове и Штаб јужноморавске зоне и под њихову команду стављао поједине бригаде и партизанске одреде. Нагли пораст бригада и партизанских одреда изискивао је ефикасност на вишем степену командовања. што се могло постићи формирањем дивизија. Услови за формирање једне дивизије у Србији постојали су крајем 1943. године и касније, али то није учињено због одласка Прве јужноморавске и Прве шумадијске бригаде, на основу наређења Врховног штаба и врховног команданта. у Санџак и источну Босну. С њима је отишао секретар Покрајинског комитета КПЈ за Србију др Благоје Нешковић и чланови Љубинка Милосављевић и Мома Марковић. Они су касније. у време задржавања у Штабу Оперативне групе дивизија. 18. априла 1944. упутили писмо Петру Стамболићу, команданту Главног штаба и члановима Покрајинског комитета Драгом Стаменковићу и Недељку Караичићу у коме. поред осталог, захтевају: ..Ако услови постоје стварајте дивизије... Позивајте Бугаре. недићевце и четнике да прилазе вашим редовима. Видите да ли је могуће привући Кесеровића и оне из Горње Јабланице..."⁵⁹

У складу са тим захтевом вршене су припреме за формирање Прве српске дивизије, 14. јуна преименоване у Двадесет прву српску ударну дивизију. Са препоруком да се бугарски војници. четници и недићевци придобијају да прелазе у Народноослободилачку војску. мало је учи-

⁵⁹ 36. НОР, том I, књ. 20. док. 141

њено. Четнички и недићевски команданти су одбијали позиве да преговарају и своје јединице преводе, како су неки знали рећи, под команду црвене петокраке. Дешавало се, међутим, да се мање групе заробљених и мобилисаних четника добровољно одреде за борбу против окупатора и квислинга. И бугарски војници ретко су прихватили позиве да се масовније придруже партизанима.

На сунчану Јововића ливаду, на планини Радану, стигле су, 20. маја 1944, Четврта и Шеста српска бригада и мештани оближњих села да присуствују свечаном чину формирања Прве српске дивизије. Недостајала је Пета српска бригада која је остављена у рејону Јастрепца да туче окупатора и домаће издајнике. Смотра је почела постројавањем бригада и предајом рапорта делегату Врховног штаба НОВ и ПОЈ, генерал-мајору Светозару Вукмановићу Темпу и команданту Главног штаба НОВ и ПО Србије Петру Стамболићу Јеремији. Саопштена је наредба о формирању Дивизије, коју су сачињавале Четврта, Пета и Шеста српска бригада. За команданта дивизије именован је Риста Антуновић Баја, за политичког комесара Драгољуб Петровић Раде и за начелника штаба Драгослав Петровић Горски. Сва тројица су били на високим функцијама у Штафу јужноморавске зоне. Њихово наименовање на командне и политичке дужности у тек створеној дивизији борци и старешине бригада су пропратили громким аплаузима и повицима задовољства. Њима су се придружиле стотине младих, пристиглих на свечаност, који су ценили и поштовали своје храбре првоборце и руководиоце, веровали у њихова командантска умећа и способност да ће Дивизију тако водити да постане страх и трепет за непријатеља. За обавештајног официра постављен је касније Никола Бугарчић, а др Дуња Перишић за референта санитета дивизије. Присутнима су се обратили Светозар Вукмановић Темпо, Петар Стамболић, Риста Антуновић. Темпо је, поред осталог, рекао: „Другови борци, Јужноморавци! Ви сте у досадашњим борбама против окупатора и домаћих издајника часно извршили задатак који је пред вас поставила КПЈ. Сачували сте слободу и слободарску традицију овог краја. Борба, међутим, није завршена...”

Повицима одобравања и аплаузима, борци и народ су прекидали говорника. Он је завршио најавом наредних борбених задатака: „Још ове ноћи полазите на извршење првог борбеног задатка. Треба да разбијете четнике мајора Ђурића у Горњој Јабланици, на Оруглици. Ту је смештена Дражина команда јужног фронта. Њих треба разбити. А кад извршите тај задатак, кренућете даље на север да уништите четнике

Кесеровића на Коиаоику. Тако ћете ослободити цијелу територију у захвату Ибра и око Мораве. Тада ћемо ударити свом снагом по прузи..."⁶⁰

Темпо је, нема сумње, добрим делом предвидео шта ће се догодити наредних недеља и месеци у јужној Србији и шире. У име Покрајинског комитета КПЈ и Главног штаба НОВ и ПО Србије, Петар Стамболић говорио је о војнополитичкој ситуацији у нашој земљи и свету. Командант дивизије Риста Антуновић Баја рекао је и ово: „Ми смо добили задатак да ослободимо Београд. Пут до Београда води нас преко Горње Јабланице, где треба да разбијемо четнике. Оба ова задатка и многе друге који пред нас буду постављени ми ћемо извршити..."⁶¹

Свечаност су понекад ометали летови немачких борбених авиона изнад Радана, Горњег и Доњег Гајтана, Ображда и подручја целе Јабланице. Непријатељ је, изгледа, био обавештен о покрету бригадних колона у подручју Радана, али није ништа открио, јер су се у време налета авиона борци и народ склањали под крошње дрвећа. После смотре јединица и говора, настало је народно весеље.

У року од месец дана формиране су још четири српске дивизије: Друга, Трећа, Четврта, Пета, убрзо преименована у Двадесет другу, Двадесет трећу, Двадесет четврту и Двадесет пету. Била је то моћна оружана сила од које су зазирали удружени непријатељи и ужурбано се спремали да је униште.

На смотри на Јововића ливади, приликом формирања Дивизије, видело се да је Четврта српска бригада снажна борбена јединица, састављена од четири батаљона, чије је бројно стање износило близу 750 бораца и старешина. Била је боље наоружана него раније. Скоро свака десетина, поред бораца наоружаних пушкама, имала је пушкомитраљез, више ручних бомби и довољно муниције. Свака чета просечно је имала 10, а батаљони 30 пушкомитраљеза. Постојала је пратећа јединица са неколико минобацача и противтенковских пушака. Наоружање је прилично побољшано пристизањем савезничке помоћи ваздушним транспортом, у оружју, муницији, санитетском и осталом ратном материјалу. Многи борци и старешине имали су нове униформе и обућу енглеског кроја. Задржано је оружје заплењено од непријатеља, које је донекле сведочио о пређеном полугодишњем путу Бригаде.

⁶⁰ Светозар Вукмановић Гемпо, *Мемоари, Револуција која ишче*, Комунист. Београд 1971, књ. 1, стр. 401.

⁶¹ Архив ВИИ, кут. 1042, фасцикла 10.

њеним мањим и већим борбеним успесима и победама над непријатељем и у одбрани слободне територије. Из скоро сваке борбе јединице Бригаде су излазиле ојачане и боље наоружане, захваљујући умешном командовању на скоро свим нивоима, од десетара до команданта бригаде и осталих старешина. Морално-политичко стање у јединицама одржавано је на високом нивоу, заслугом делегата водова, политичких комесара, њихових заменика, чланова КПЈ и СКОЈ-а.

У Горњој Јабланици

Главни штаб НОВ и ПО Србије је проценио да ће удружени непријатељи жестоко напасти јединице на левој обали Јужне Мораве, у Јабланици. Пустој Реци и Топлици. На десној обали реке, на простору од Црне Траве до границе према Македонији, већ је тутњала бугарско-четничка офанзива против Седме, Осме и Десете српске и Треће македонске бригаде. Седма и Десета српска бригада биле су присиљене да одступе преко Јужне Мораве у рејон планине Кукавице да би избегле директне сукобе са надмоћнијим непријатељем.

У намери да преухитри противника, потуче Јужноморавску групу четничких корпуса и касније усмери нападе на Расинско-топличку групу четничких корпуса у Косаници, Топлици и Расини. Главни штаб Србије је одлучио да се брзо дејствује. На састанку команданта Главног штаба Петра Стамболића, делегата Врховног штаба Светозара Вукмановића Темпа са Штабом новоформиране дивизије усвојен је план наступног марша и борби Четврте и Шесте српске бригаде у Горњој Јабланици.

У Горњој Јабланици четници су господарили од почетка рата, приморавајући народ на послушност застрашивањем и лажном пропагандом о партизанима. У овом крају имали су знатне снаге, прикупљене за офанзивни удар на јединице Народноослободилачке војске у Доњој Јабланици. Пустој Реци и Топлици. У Сијаринској Бањи налазио се Горски штаб 110, у ствари Четничка команда Драже Михаиловића за јужну Србију, у чијем су саставу били Јабланички, Јужноморавски, Летећи и Вардарски четнички корпус и неколико мањих самосталних јединица. Војнички ценећи, био је то превелики залог за тренутно непотпуну и тек формирану Прву српску дивизију. Рачунало се, истина, да ће она успоставити садејство са Седмом и Десетом српском

бригадом. приселим преко Јужне Мораве на Кукавицу. Врањским и Лесковачким партизанским одредом ради заједничке борбе против четника. На руку је ишао и раскол међу четничким командантима тих дана. иако се поуздано нису знале његове размере. Раздор је почео од главе, у четничком Штабу 110. када је неколико официра посумњало у свога претпостављенога. потпуковника Радослава Ђурића. оптуживши га код Драже Михаиловића да је крив за губљење неколико насеља. Барја. Гагинаца и Оруглице. која су пала у партизанске руке.⁶² Потчињени су ухапсили Ђурића. 18. маја. стрпали га у затвор и глава му је висила о концу. Његову дужност преузео је мајор Ранко Стошић, али се одмах разболео и четничко командовање било је знатно ослабљено.

Штаб дивизије је проценио да четници очекују удар од Кукавице и Оруглице, због чега су главнину сконцентрисали на тој страни да спречава продоре према њиховој територији. Начелник штаба дивизије Горски предложио је да се приреди изненађење и напад изведе правцем одакле га четници најмање очекују.

Предвече. 20. маја. командантима бригада Миливоју Перовићу и Ратомпру Андрићу Кмету је наређено да јединице поведу у складу са примљеном заповешћу. да се упусте у борбе у Горњој Јабланици. Четврта српска је наступала преко Гајтана. Буквика. избивши ујутру у рејон Секираче и Стубле. О томе дану у Операцијском дневнику, који је водио политички комесар бригаде Боривоје Ромић, забележено је следеће: „Организованог отпора непријатеља нема. али се препуцавамо са појединим групама. Ноћимо на положајима.”⁶³ Сутрадан је уследило наређење да се продужи према Медевцу. Наступало се преко тешко проходног терена. У селу Кривом Дрвету уследио је застој и ручак. У Операцијском дневнику о томе се каже: „Наилазимо на врло леп дочек од стране становника. Наш Други батаљон налазимо у Великој Брајини, па сви продужујемо ка Медевцу. Стижемо у село око 5 сати после подне. Сељаци чувши да ми не поступамо са људима онако како је реакција причала све више придолазе из шума. Преко њих поручујемо осталим да се врате кућама и да са наше стране неће бити узнемиравани. Делимо им летке са потписима угледних Горњојабланичана. Ту ноћимо...”⁶⁴

⁶² 36. НОР. том XIV. књ. 3, док. 192.

⁶³ Архив 13ИИ. кут. 1045. рег. бр. 16-2.

⁶⁴ Исто.

Шеста српска бригада је чиила леву дивизијску колону и наступала преко Леца, према Реткоцеру, у намери да ту савлада 3. и 4. четничку јабланичку бригаду и наступа за Тупале и Радевачку чесму. У свануће, 21. маја, Други батаљон се прикрао с леђа четницима војводе Саве Миловановића у реткоцерским шанчевима, ископаним још у време српско-турског рата. Три групе бомбаша, на челу са замеником политичког комесара чете Јованом Паовићем, напале су четничке положаје и омогућиле јуриш стрељачком строју Батаљона. Шанчеви су брзо заузети, а четници протерани према Чокотини. У борби су рањени командир Прве чете Стојан Томић, заменик политичког комесара Јован Паовић и стари ратник Ђурђе Спасојевић, најстарији борац бригаде, учесник у балканским и Првом светском рату, у коме је два пута рањаван. У борби на Реткоцерским шанчевима он је задобио четврту повреду, на домаку родне куће, и морао је у болницу на лечење.⁶⁵ Јединице Шесте српске су гониле четнике према Тупалима, достигле линију Варадин - Дашиновац и продужиле на положај од Медвеђе до Радевачке чесме. На томе простору четници су успели, после прегруписавања њихове главнине, да учврсте одбрану, 23. маја, на линији Ђулекар, Тупалски вис, Радевачка чесма и Оруглица. Положаје у Ђулекару бранила је 1. јабланичка бригада, а на Тупалском вису Јабланички и Вардарски четнички корпус. Код Радевачке чесме распоређен је Јужноморавски четнички корпус, а Одред Летеће лесковачке бригаде у Барју. У Гагинцу се налазио Оруглички четнички батаљон. Оваквим борбеним распоредом четници су осујетили напредовање Шесте српске бригаде, док се Четврта српска бригада налазила подаље, у селу Медевцима, у сусрету са мештанима, да задобије њихово поверење и млађе придобије за НОБ. На предлог Штаба дивизије, Штаб бригаде искористио је задржавање у Медевцима да се формира Горњојабланички партизански одред, чији је задатак био да остане на томе терену и одбија четничке нападе. Из батаљона и чета сви борци и старешине пореклом из Горње Јабланице укључени су у новоформирани одред, а већина их је одмах распоређена на командне и политичке дужности.

Двадесет четвртог маја Четврта српска бригада је добила наређење да наступа према Сијарини и Радевцима, да би се уклонила у борбени распоред четника и осујећивала њихове противнападе. Јединице Шесте

Милорад Чукић. *Шеста српска бригада*, Институт за савремену историју, Београд 1991. стр. 84-86.

српске покушале су да угрозе непријатеља на Тупалском вису, али су њена два батаљона дочекана снажном ватром четника. Цео дан трајали су напади и противнапади. Обе стране имале су губитака. Погинула су 4 борца Првог батаљона Шесте српске, а 7 лакше и теже рањено. Четници нису одустајали од намере да преузму иницијативу и преотму изгубљено. Да би се олакшао неповољан положај Шесте српске у борби са надмоћнијим непријатељем, два батаљона Четврте српске бригаде убрзаним маршем, у зору 25. маја, стигла су у Сијарину, а један у Радевце и заузела борбене положаје. Извиђањем и обавештајним деловањем Штаб бригаде сазнао је да је Шеста српска бригада била принуђена, током минуле ноћи, да се повуче на повољније положаје у рејону Медвеђе. Откривено је, такође, да четничких јединица има у Сијерини, али се није сазнало какво им је бројно стање и како су наоружане. Штаб бригаде није желео да упадне у четничку клопку и батаљонима је наређено да се повуку у околину Боровца. О наредном покрету и борби у Операцијском дневнику записано је: Из Боровца упућујемо наш батаљон у правцу Маћедонаца да удари у леђа непријатељу. После два сата пошли смо и ми за њима. Наш Први батаљон је благовремено интервенисао и разбио дражиновце, заробивши тројицу и убивши и ранивши више њих. Ноћили смо у Маћедонцима.⁶⁶ Штаб дивизије и штабови бригада су увидели да ће непријатељ покушати да искористи надмоћ у људству и наоружању да пређе у напад, као и да ће са недићевцима угрозити с леђа дивизијски борбени распоред. Да би се то спречило извршене су, 26. маја, делимичне промене на положајима. Одбрана је учвршћена на линији: Боровци. Маћедонци. Медвеђа, да би се четничким јединицама спречила одступница у рејон Косанице. Седмој и Десетој српској бригади. Врањском и Лесковачком партизанском одреду. Главни штаб Србије наредио је да садејствују са бригадама Прве српске дивизије у Горњој Јабланици и да нападају бок и позадину четничког борбеног распореда.

Наредног јутра борба се распламсала дуж целог фронта. Четврта и Шеста српска бригада тукле су чело непријатељског борбеног распореда и наишле на жесток отпор. Осма и Десета српска бригада. Врањски и Лесковачки партизански одред угрозили су леви бок и део залеђа непријатељских јединица. Четници Летећег одреда и Оругличког батаљона били су присиљени да узмакну у Клаиће. Гагинце и Бе-

⁶⁶ Архив ВИИ. кут. 1045. рег. бр. 16-2.

штицу. Њихово узмицање олакшало је јединицама Осме српске бригаде да заузму Горњу и Доњу Оруглицу и четнике одбију на Тупалски вис и Радевачку чесму. Непријатељ је увече прешао у противнапад на правцу између Доње Оруглице и Гагинца да би освојио положаје Осме и Десете српске бригаде. Четници су дочекали упорном одбраном и одбијени на полазне положаје. Капетан Боривоје Манић, командант четничког Горског штаба 110, после хапшења потпуковника Ђурића, незадовољан неуспехом Јужноморавског четничког корпуса у рејону Гагинца и Доње Оруглице, планирао је концентрични напад свих јединица под његовом командом на јединице Прве српске дивизије распоређене на положајима Горње и Доње Оруглице. Малова и Гагинца. Његову намеру унеколико је пореметио начелник Штаба 110, капетан Јован Стевановић, који је знатно раније, предводећи 1. јабланичку четничку бригаду, самоиницијативно пошао у напад да преотме Оруглицу. Леђа му је штитио Вардарски четнички корпус, под командом капетана Стојана Крстића, који се сукобио са јединицама Четврте српске бригаде. Она је раније посела Тупалски вис, Радевачку чесму и Липовицу, а на њеном левом крилу налазила се Шеста српска бригада. Пошто су Седма и Десета српска бригада, Врањски и Лесковачки партизански одред, тукли непријатеља с леђа и бока, он је био скоро опкољен. Кад је Други батаљон Четврте српске од Радевачке чесме напао Вардарски четнички корпус развила се огорчена борба. Иза његових леђа ударе је трпела и Прва јабланичка четничка бригада која је панично побегла, оставивши Вардарски четнички корпус на цедилу, под жестоком ватром Четврте српске бригаде. У одбијању напада погинуо је командант корпуса Крстић и више четника. Само на правцу наступања Другог батаљона, под командом Обрена Максимовића и Душана Ивановића, избројано је 15 мртвих четника. Батаљон је имао 4 рањена борца. Укупни губици непријатеља нису се могли тачно утврдити. Код мртвог команданта четничког корпуса нађена је забелешка из које се види да је неколико часова пре смрти тражио помоћ из гарнизона у Лесковцу и Лебанима. У џеповима је имао неколико хиљада америчких долара и енглеских фунти. Заплењена је корпусна архива у којој су нађени документи о сарадњи Немаца и четника.

Озлојеђен поразима, командант четничког Горског штаба 110, наредио је потчињеним јединицама да, 28. маја пре сванућа, крену у снажан противнапад. И бригадама Прве српске дивизије, бригадама и одредима који су јој садејствовали, наређено је да крену у 3 сата, 28. ма-

ја, у напад на Тупале. Тупалски вис. Ђулекаре и остале непријатељске положаје. На неким местима је долазило до борбе у сусрету. Јужно-моравски четнички корпус ојачала су два батаљона Српске државне страже у нападу на Клаиће, Бештицу и Гагинце, на положај Десете српске бригаде који нису освојили. Противнападе непријатеља су одбиле и бригаде Прве српске дивизије. На ватрене положаје стигао је Штаб дивизије, успоставио везу са штабовима бригада и наредио да се пређе у силовит противнапад. Смењивали су се јуриши и противјуриши. Четничке јединице су трпеле губитке и увече почеле да узмичу. Скоро преполовљени Јабланички четнички корпус, без поражене Јабланичке четничке бригаде, побегао је преко Доброг Дола у Косаницу. Главнина проређених четничких јединица извукла се према Лесковцу, Богојевцу и Трстени. За 9 дана борбе, од 21. до 29. маја, у Горњој Јабланици, четници су претрпели тежак пораз. Исидор Ђуковић је објавио да су имали „62 погинула, 55 рањених и 526 несталих: заплењено је 257 пушака и 25 пушкомитраљеза, као и већа количина муниције. Такође, заробљена је четничка болница и ослобођена три америчка пилота.¹⁶⁷ Четврта српска бригада имала је 4 мртва и неколико рањених бораца.

Ослобођењем Горње Јабланице знатно је проширена слободна територија, створени услови за придобијање људства за поуну постојећих борбених и стварање нових јединица Народноослободилачке војске. Поред већ формираног Горњојабланичког партизанског одреда, у Реткоцеру, 2. јуна, настала је Петнаеста српска бригада. У току борбе до изражаја је дошло успешно командовање Штаба дивизије, штабова бригада, батаљона и команди чета, уз координирано садејство бригада. Морал бораца и старешина био је висок. Било је појединачних саморањавања новомобилисаних бораца, али је то одмах отклоњено.

Ојачаној патроли Другог батаљона предао се донедавни командант Горског штаба 110, потпуковник Радослав Ђурић, који је успео да побегне из четничког затвора. Тајним везама он је послао писмо Штабу Прве српске дивизије у коме је објаснио да је увидео да се узалуд пролива српска крв у међусобним обрачунима, да то не одобрава и да би прешао на страну Народноослободилачке војске. Командант дивизије Риста Антуновић и начелник штаба Драгослав Петровић Горски, убр-

Исидор Ђуковић, *21. српска дивизија*. Институт за савремену историју, Београд 1995, стр. 43. (у даљем тексту: И. Ђуковић, н.д.)

зо су му одговорили да их радује његов гест и да ће то, уколико се оствари, имати значаја за јединство српског народа.

Потпуковник Ђурић је спроведен у Штаб дивизије, а потом у Главни штаб НОВ и ПО Србије. У дужем разговору нагласио је да је сазнао да се поједини четнички официри, уз сагласност четничке Врховне команде, тајно договарају са представницима немачких војних власти да се заједно боре против партизанских јединица. Он то није могао да прихвати и да у томе учествује. Према Ђурићу се коректно поступало. Задржан је у Главном штабу Србије и постао је помоћник начелника тога штаба. Његов прелазак у Народноослободилачку војску повољно је одјекнуо у Горњој Јабланици и целој јужној Србији.

Усливу Мале и Велике Косанице

После једнонедељних тешких борби јединице Четврте српске бригаде имале су краћи предах. За то време стигле су прве знатне количине оружја, муниције, нових униформи, обуће и осталог ратног материјала. Била је то значајна војна помоћ савезника допремљена транспортним авионима на слободну територију јужне Србије. Борци су живнели у новим војничким униформама, а били су више него задовољни знатним количинама добијене муниције у којој се често оскудевало. Млади и неискусни борци, не знајући шта значи недостатак муниције у борби, чак су гуњали да ће их сувишна муниција заморити приликом покрета и маршевања.

На основу наређења Главног штаба НОВ и ПО Србије, Штаб Прве српске дивизије, у сарадњи са штабовима бригада, планирао је наступни марш Четврте и Шесте српске бригаде на простор Косанице, да би се нападе јединице 1. косовског четничког корпуса и 1. и 2. косаничке четничке бригаде. И Петој српској бригади је наређено да се врати са Јастрепца у Косаницу и настави борбе у саставу Прве српске дивизије.

Маршевало се у бригадним колонама. Лево је сачињавала Четврта српска бригада која је кренула, после дирљивог опроштаја са референтом санитета др Дуњом Перишић, постављеном за дивизијског референта санитета, из Медеваца за Туларе, у коме су четничке војводе дуго имале седиште. Народ их, истина, није уважавао и 50 мештана били су борци Народноослободилачке војске. Маршевали су Први, Други и Трећи батаљон, а Четврти се налазио далеко напред, у борби против

четника испред Косанице. У току марша примљена је вест да је у Бугарској проглашено опсадно стање. На краћим застанцима политички комесари чета објаснили су борцима шта би значило потпуно елиминисање профашистичке Бугарске из савеза са нацистичком Немачком. Бригада је ноћила и преданила у Чокотину. Штаб бригаде је ступио у везу са Штабом Четвртог батаљона који се налазио у Спонцима...

Десну дивизијску колону чинила је Шеста српска бригада, која је наступала преко Реткоцера, Секираче, Доброг Дола, низводно обалом Велике Косанице, да би се домогла села Раче. Њене јединице нису имале озбиљнијих сукоба са непријатељем и застоја приликом маршевања. Догађало се да поједине четничке групе припуцају на колону у покрету и потом побегну.

Штаб дивизије наредио је штабовима бригада да се изврши фронтални напад на непријатеља, с циљем да се протерају четничке јединице, очисте њихова упоришта, створи слободна територија Косанице, успостави народноослободилачка власт и народ придобија за народноослободилачку борбу. Четврта српска бригада имала је задатак да наступа из Великог и Малог Трна према Трпези и угрози десни бок четничког борбеног распореда. Њој је садејствовала Шеста српска бригада фронталним нападом од Секираче и упућивањем једног батаљона на Иван Кулу да удари у бок и позадину непријатеља. Први батаљон Четврте српске упућен је према Добром Долу да оствари непосредно садејство са левим крилом Шесте српске бригаде. Трећи и Четврти батаљон су упућени у Трпезу, на доминантан положај, одскочницу за дубљи продор у Косаницу. Други батаљон је задржан у заштитници у рејону Скрепа. Командант четничког 1. косовског корпуса и команданти четничких бригада нису се усуђивали да прихвате одсудну одбрану, маневрисали су и ужурбано се повлачили. У Операцијском дневнику Бригаде, Боривоје Ромић је, поред осталог, 2. јуна записао: „Уз пут не наилазимо ни на какав отпор непријатеља и то доказује да је побегао главом без обзира. Кад смо изашли на положаје успели смо да ухватимо неколико дражиноваца, сељака, који су по саслушању пуштени кући.“⁶⁸

На правцу наступања Шесте српске бригаде било је нешто теже и четници су местимично пружали отпор. Њихова борбена група је развојена на два дела и приморана да у нeredу одступи према Рачи.

⁶⁸ Исто.

Из Трпезе Четврта српска је продужила на север и овладала Ма-
чјом стеном. Повремено је било пушкарања и сукоба са мањим четни-
чким групама. Увече. 3. јуна. пуцњава је учестала и могао се очекивати
жешћи окршај. Други батаљон је упућен да протера четнике преко тзв,
иедићевско-албаиске границе. у ствари, демаркационе линије коју су
приликом комадања Краљевина Југославије. 1941. године, успоставили
италијански и немачки окупатори да награде албанске квислинге за
оданост. Она се пружала од Веље Главе. Китке. Гољака, Мердара до
Преполца. Други и Четврти батаљон напали су четнике у Маторову и
на Маторовском вису, успевши да их протерају преко демаркационе
линије. Први и Трећи батаљон су заузели Малу Косаницу и Преполца.
У борбама је заробљено више четника. Наредног дана очишћен је те-
рен јужније од Маторовског вуса и вршена извиђања поред демаркаци-
оне линије. Шеста српска је стигла у Оцаке. источно од Раче. ноћу на-
павши четнике и недићевце. Стрељачки строј је наступао преко До-
брничанске косе да би непријатељу онемогућио повлачење у Куршумли-
ју. Пошто није издржао ватрене ударе. непријатељ је по ноћи умакао.

Непријатељске снаге су. 5. јуна. запретиле снажним нападом на по-
ложаје Четврте српске бригаде. О стању на достигнутим линијама
Штаб бригаде је известио Штаб дивизије. консултујући се да ли непри-
јатеља непознате јачине треба задржавати по сваку цену. Размотри-
вши новонасталу ситуацију. Штаб дивизије је одобрио да се напусти по-
ложај на Маторовском вису и одбрана организује у Дегрмену, западно
од Мердара. Непријатељ је избио на доминантно узвишење и ту застао.
Штаб бригаде је дознао да пред собом нема надмоћнијег противника и
припремио је противнапад. На Маторовски вис напао је Трећи
батаљон и убрзо га освојио. У село Маторово је ушао Други батаљон. а
Четврти се разместио у Мердару. У овом селу мештани су срдечно
дочекали своје ослободиоце и одмах се уверили да није тачно оно што
су четници и недићевци ширили: да партизани пљачкају и убијају. Неки
су се добровољно јављали да ступе у борбену јединицу. Најзанимљи-
вији је био четрнаестогодишњи Никола Вешковић који је желео да
постане борац са пушком у руци. Све би било у најбољем реду да њего-
ва бака Лепосава није чула шта унук хоће и строго му запретила да не
мрда од куће и стада стоке коју је сваког дана гонио на испашу. Четвр-
ти батаљон је ноћу напустио село и дечак није могао одолети да га не
сустигне. Ујутру је истерао стоку на испашу. комшију замолио да је
причува и отишао у Крток. У селу је сустигао групу бораца и њиховог

старешину. Кад су чули да жели да се бори против непријатеља, борци су га топло примили и распоређен је у Други вод Друге чете Четвртог батаљона. Одмах је стекао наклоност заменика политичког комесара Олге Дедовић, зване Рада Расинка. Све би прошло у најбољем реду да баба није дознала куда је унук отишао и кренула да га врати кући. Стигла је право команданту бригаде Миливоју Перовићу и зајадала да јој се унук врати. Командант је разумео њену бригу и Вешковић је приведен у Штаб бригаде. Много се изненадио кад је угледао бабу Лепосаву која је закукала да се врати кући. Он је то одбио. Баба је замолила команданта да дечаку нареди да је послуша. Командант бригаде је поштовао слободну вољу дечака и упитао га хоће ли назад. Вешковић је грмнуо да повратка нема и на томе се завршило.

Јединице Четврте српске сасвим су се 6. јуна, приближиле демаркационој линији и заузеле добре положаје. Борци и старешине су обавештени да се савезници, Енглези и Амерпканци, искрцавају на западну обалу Француске, да је отворен нови фронт у Европи и да Хитлерова Немачка неће дуго издржати. Истог дана, на правцу напредовања Шесте српске бригаде, четницима је упућено појачање: батаљон Љотићеваца 5, добровољачког иука, један бугарски тенк и неколико топова. Појачање и групу четника Боже Ивановића засуо је ватром батаљон Шесте српске бригаде и натерао их да одступе. Љотићевци и Бугари су побегли према Куршумлији, а четници у Бранкову Кулу. Погинуло је 10, а рањено 15 непријатељских војника. Напад на четнике у Бранковој Кули изведен је ноћу и они су протерани према Луковској Бањи. Командант Расинко-топличке групе корпуса обавестио је 7. јуна, Дражу Михаиловића о поразу четника: „Јабланица је у рукама комуниста. У Топлици комунисти су напали Косаницу преко Доброг Дола и дошли до Куршумлијске Бање. Наши делови су разбијени и повлаче се ка Луковској Бањи. Траже помоћ коју им не могу упутити с обзиром на ситуацију која влада у Расини и на Јастрепцу...”⁶⁹

На положајима према непријатељу на демаркационој линији јединице Четврте српске бригаде су мировале, организујући осматрања и извиђања. Шиптарске фашистичке јединице добијале су појачања и утврђивале вештачки успостављену границу под надзором немачких официра. Понекад су отварале ватру на положаје Четврте српске, а пошто им није одговорано, постајале су безобразније. На друму од ГТодујева

⁶⁹ Архив ВИИ. Четничка архива. Микротека, депеша бр. 87.

примећено је више камиона, али се није знало шта превозе. Целе ноћи повећана је будност јединица, али до сукоба са непријатељем није дошло. Сутрадан, 8. јуна, Четврта српска задржала се у рејону Кртока. Штаб бригаде је обавештен да су четници примили од Немаца знатну количину муниције. Очекивао се њихов напад, али су побегли некуда према Копаонику. На положаје Бригаде ватру су отварали Шиптари и Немци са демаркационе линије, али нису кренули у напад. Девог јуна предало се више сељака мобилисаних у четничке јединице, који су на саслушању дали значајна обавештења, изјављујући да су приморавани да се боре против Четврте српске и осталих бригада, због чега су побегли из четничких редова. Нису желели да се врате својим кућама плашећи се четничких казни због предаје. Изјавили су да су спремни да ступе у Седамнаесту српску косаничку бригаду која се формира од добровољаца и мобилисаних на подручју Косанице. Њен ће задатак бити да штити народ од непријатеља после одласка Четврте и Шесте српске бригаде напред према Топлици и Копаонику. Из рејона Ђуниса у Рачу је стигла Пета српска бригада и укључила се у састав Дивизије.

У борбама у Косаници Четврта српска бригада дисциплиновано је извршавала задатке Штаба дивизије, испољавајући високу борбену спремност, умешност у сарадњи са народом, коректан однос према заробљеним четницима и разумевање за присилно мобилисане сељаке у четничке јединице. Остварена је потпуна субординација између Штаба бригаде и Штаба дивизије у командовању јединицама Бригаде, правременом упућивању у нападе, садејству и приређивању изненађења непријатељу. Крајем маја Радоман Радојичић Стамболија постао је заменик политичког комесара, а Божидар Кораћ заменик команданта бригаде.

У јуну је дошло до кадровских промена на командним и политичким дужностима у Бригади. За начелника штаба бригаде, на упражњено место, постављен је Момчило Марковић Зоран који се налазио на дужности команданта Четвртог батаљона. Командант тог батаљона постао је дотадашњи заменик команданта Зарија Мујовић. Он је тешко рањен после девет дана у нападу на Блаце и дужност команданта батаљона је поверена дотадашњем заменику команданта Мирку Шипки. Његов заменик постао је Божидар Давинић, до тада командир Друге чете Трећег батаљона, а дужност командира исте чете преузео је Сретен Станковић. За политичког комесара Четвртог батаљона постављен је Душан Ивановић, раније на истој дужности у Трећем батаљону. Командант Трећег батаљона постао је Драгољуб Јовић, до

тада командир Прве чете у истом батаљону. На дужност командира поменуте чете постављен је Миомир Здравковић. Дужност политичког комесара батаљона је поверена Стевану Пјешчићу. Заменик команданта батаљона постао је Петар Милашиновић, раније заменик политичког комесара Прве чете Првог батаљона. Његову дужност је преузео политички делегат Мирослав Ђорђевић. У Првом батаљону, уместо Боже Павловића који је прекомандован на дужност политичког комесара Горњојабланичког партизанског одреда, политички комесар батаљона постао је Радослав Стојиловић. до тада политички комесар Друге чете. За политичког комесара Друге чете постављен је Радован Максимовић. Командир Прве чете, уместо Мирка Шипке, постао је Милан Костић, а политички комесар Кузман Николић који се вратио са дужности руководиоца скојевског курса у Пустој Реци. Дотадашњи политички комесар чете Љубиша Васић је прекомандован у Крушевачки партизански одред. У исти Одред је прекомандован Властимир Михаиловић, командир Треће чете, а дужност командира је преузео Стеван Пушкаревић, до тада заменик командира. Промена је било и у Другом батаљону. Уместо Трајка Живковића, прекомандованог у Бугарски батаљон, дужност заменика политичког комесара батаљона је поверена Милораду Вуловићу, до тада секретару Бригадног комитета СКОЈ-а. Нови секретар СКОЈ-а постао је Милорад Максимовић. После прекоманде Љубомира Ковачевића на дужност у Главном штабу Србије, на место заменика политичког комесара Прве чете постављен је Бранко Беговић, до тада политички делегат вода. На дужност политичког комесара Друге чете постављен је Мирко Поповић. Командир Треће чете постао је Мирко Перић, а политички комесар Блажо Поповић.

Заменик команданта Четврте српске бригаде Божидар Кораћ је прекомандован и његову дужност је преузео Петар Станковић, до тада командант Трећег батаљона, чију је дужност преузео Драгољуб Јовић.

После успеха у Горњој Јабланици и Косаници Прва српска дивизија добила је назив - ударна. У Штабу дивизије установљена је функција обавештајног официра и на ту дужност је 14. јуна постављен Никола Бугарчић. Истог дана Главни штаб НОВ и ПО Србије, на основу упутства Врховног штаба, наредио је да се дивизије под његовом непосредном командом преименују: Прва српска у Двадесет прву српску ударну. Друга српска у Двадесет другу српску. Трећа српска у Двадесет трећу српску. Четврта српска у Двадесет четврту српску дивизију.

Покреш за Топлицу и напад на Блаце

После пораза четничких јединица у Косаници и проширења слободне територије од Секираче до Бањске реке. Четврта српска бригада кренула је на север, према Топлици и Блацу. У томе правцу офанзивно су наступале Пета и Шеста српска бригада, заправо цела Двадесет прва српска ударна дивизија. Штаб Четврте српске успоставио је везу са Штабом Пете српске бригаде да би заједнички усаглашавали правце покрета и обезбеђење маршевског поретка. На томе плану сарадња је остварена и са Шестом српском бригадом. У време њеног преласка преко Топлице. Четврта српска је обезбеђивала правац између Куршумлије и Раче да спречи наступање непријатеља. Јединице Четврте српске етапно су наступале према Топлици, уз неопходне одморе и редовну исхрану бораца и старешина. У Космачи је добила наређење Штаба дивизије да пређе реку, железничку пругу и друм у рејону Коњуше. У Товрљану и Трновом Лазу Бригади се прикључује Америчка војна мисија, да би била заштићена приликом марша према Великом Јастрепцу и Копаонику. Уз мања припуцавања из непријатељских бункера и упоришта, бригадне колоне су прешле ноћу. 13. јуна, Топлицу и преданиле у Чунгули. Наредне ноћи су стигле у Драгушу, југоисточно од Блаца. Шеста српска прешла је реку код Плочника и заузела положаје у Гргурама. Покрете Пете српске бригаде непријатељ је ометао изненадним нападима и отпором на правцу њеног наступања. На железничкој станици у Барлову савладала је бугарске војнике који су се упорно бранили у очекивању помоћи из оближњег гарнизона у Куршумлији и околних упоришта. У помоћ им је журио њихов ојачани батаљон у садејству са једним батаљоном Српског добровољачког корпуса, али су дочекани снажном ватром бораца Пете српске и одбијени назад у Куршумлију.

После преласка Топлице Дивизија се одмарала у Драгуши, Гргурама и Јошаници, припремајући се за наредне окршаје и наступање према Копаонику. На томе положају борцима и старешинама је саопштено да је Прва српска преименована у Двадесет прву српску ударну дивизију. Назив ударна је добила због изузетних борбених резултата у разбијању Јужноморавске групе четничких корпуса и успеха у борбама против 1. косовског четничког корпуса, 1. и 2. косаничке бригаде у Горњој Јабланици. Оруглици и Косаници.

У Драгуши је извршена ионуна јединица Четврте српске ударне бригаде. Били су то младићи из Добрича, источно од Прокупља. без борбеног искуства, њих 128, који ће наредног дана доживети ватрено крштење. Била је грешка што су они без икакве војне обуке одмах упућени у борбу. На основу заповести Штаба дивизије да се нападне непријатељски гарнизон Блаце. Штаб бригаде је наредио батаљонима да се припреме да штите правац од Прокупља на истоку и Белољина на југоистоку. Шеста српска је упућена да штити правац од Куршумлије, а Пета српска бригада да туче непријатеља у Блацу. у коме се налазио 2. батаљон 123. бугарског пука, батаљон Српске државне страже и непотпуна чета 5. немачког СС пука. Непријатељ се добро утврдио и припремио за дужу кружну одбрану. Зграда Соколског дома је преуређена у ватрену тврђаву. Из њеног подрума рачвале су се саобраћајнице до низа спољних заклона. У близини су били бетонски бункери. а на равном крову митраљеска и минобацачка одељења. Ради заштите од ручних бомби. бугарски војници су металним мрежама заштитили прозоре. Бункера и заклона за одбрану било је свуда на прилазима градићу. И школска зграда, црква, зграде од тврдог материјала. добро су припремљене за одбијање напада.

Уочи напада на Блаце, Четврти батаљон је заузео положај на коти 353, у рејону Претежане, а лево Први батаљон Четврте српске бригаде, према Малој Драгуши. Други и Трећи батаљон су истурени напред да угрожавају непријатељску артиљерију на Мађерском брду. Диверзантске групе искористиле су ноћ, порушиле железничку пругу између Прокупља и Доње Коњуше и спречиле пристизање непријатељских појачања возом из Куршумлије и Прокупља.

Пре зоре. 16. јуна, батаљони Пете српске бригаде, ватреним ударима са севера и југа и постепеним опкољавањем, упорно су тежили да непријатеља у Блацу присиле да се преда. Политички комесар Трећег батаљона позвао је бугарске војнике да положе оружје. али му је узвраћено жестоком паљбом. Ни поновљени позиви на предају нису вредели. Напад је појачан и тешко се напредовало. Освојене су спољне траншеје и ровови, а бункери се нису дали. Групе најсмелијих бораца. са замеником команданта бригаде Обрадом Лазовићем Живком, приближиле су се згради Соколског дома. Металне завесе на прозорима одбијале су ручне бомбе. Због тога се прешло на пушкомитраљеску паљбу директно у прозоре и врата зграде. У окршају тешко је рањен заменик команданта бригаде Лазовић и још неколико бораца. Бугарски војни-

ци, Немци и недићевци тешко су попуштали, али су приморавани да узмичу. Ујутру су, сатерани у школску зграду и Соколски дом. поново позивани да се предају. Узвраћали су жестоком паљбом из дебелих зидова и са црквеног торња. Одолевали су очекујући обећану помоћ из Прокупља, Цепнице и Чучала. Недостајало им је муниције и штедљиво су отварали ватру.

Угроженом непријатељу у Блацу ујутру је кренула помоћ из Прокупља, која је требало да се придружи 3. батаљону 122. пука да заједно наставе према Блацу и покушају га деблокирати. Снажну препреку представљао им је Први и Четврти батаљон Четврте српске ударне који су били у рововима и заклонима од Претежана до Мале Драгуше. Наступању непријатеља претходила је канонада непријатељске артиљерије чији је циљ био да уздрма положаје оба батаљона Четврте српске. У настојању да искористе ватрени удар своје артиљерије. бугарски војници су силовито пошли у напад. Дочекани упорном одбраном, били су присиљени да остану на достигнутој линији. Имали су губитака у мртвим и рањеним и то им је била опомена. Подршка из ваздуха није им вредела. Борци Првог и Четвртог батаљона одбијали су пушкомитраљеском и пушчаном ватром непријатељске авионе. Два авиона су успела да долете изнад Блаца и товари муниције изруче у двориште школске зграде у којој су били бугарски војници. Муниција их је подстакла да се одупру нападима док им не пристигне појачање, које је одбијено на правцу од Белољина за Блаце. Оборен је један бугарски авион који је упорно надлетао положаје Првог и Четвртог батаљона Четврте српске, митраљирао и бацао бомбе. Пилот је успео да умакне, а из авиона узети су радио-станица, митраљез, 2 пушкомитраљеза и доста муниције. Приликом одбијања Бугара у њихово упориште Белољин убијено је 30 војника, више их рањено. чак и њихов потпуковник који је командовао јединицама у неуспелом нападу. Први батаљон је запленио један митраљез и више пушака.

Није успео ни покушај деблокаде Блаца са западне стране. од Цепнице и Чучала. Четнике је дочекао Други батаљон Пете српске ударне бригаде и протерао према Јаворцу и коти 850.

Бугари нису одустајали од намере да угроженом гарнизону пруже помоћ. Иако по мраку никада нису ишли у нападе, увече су се запутили кроз недовољно контролисани простор на десном крилу борбеног распореда Четврте и левом крилу Шесте српске ударне бригаде. Непримећени продужили су долином Суводолске реке. прошли Туларе.

Суви До, код Стубла се раздвојили у две групе да, обилазећи Блачко језеро, уђу са југоистока и југозапада у Блаце и с леђа нападну борце Пете српске бригаде. Једна група је примећена код гробља у Блацу и одбијена. Друга се, изгледа, са југозапада прокрала у градић. Дошло је до промене на положају Четврте српске бригаде, пошто је касно примећено куда пролазе бугарски војници. Први и Четврти батаљон препустили су положаје код Претежана и Драгуше Другом и Трећем батаљону и кренули друмом од Белољина у Блаце да сустигну убачену бугарску јединицу. Бугарски војници су примећени код Беле земље и уследила је краткотрајна жешћа борба у којој је рањен командант Четвртог батаљона Зарија Мујовић. Бугарски војници вешто су искористили мрак и прокрали се у Блаце. Без обзира на пристизање извесног појачања бугарском гарнизону, јединице Пете српске бригаде нису прекидале нападе. Припремљене су знатне количине експлозива да се зграда школе и Соколског дома сравне са земљом. Товари експлозива, и поред неколико смелих покушаја минера, нису се могли поставити због прецизне ватре бугарских и немачких војника.

Ујутру, 17. јуна, обновљен је појачани напад Бугара од Белољина на пол&жаје јединица Четврте српске бригаде. Наступали су у два правца: друмом од Белољина за Блаце и преко Тулара. Имали су подршку 6 немачких тенкова и неколико авиона који су долетали са аеродрома у Лесковцу и Прокупљу. Надмоћнији непријатељ није се освртао на губитке, у тежњи да по сваку цену деблокира гарнизон Блаце. Батаљони Четврте српске пружали су жесток отпор док им није наређено да се повуку у Јошаницу на обронцима Великог Јастрепца. Бугари и Немци су продужили у Блаце и деблокирали га после краће борбе и одступања Пете српске на Јастребац.

У тридесеточасовној борби непријатељ је имао следеће губитке: 78 мртвих, далеко више рањених и 2 заробљена војника.

Осетније губитке имала је Четврта српска бригада. Тридесет бораца је изгубило живот, претежно младих и тек пристиглих у јединице.

У борби за Блаце јединицама Двадесет прве српске дивизије недостајала су оруђа за разарање непријатељских бункера и зграда намењених за дужу одбрану. Напад би био успешнији да је у борбу са Петом српском уведена и Шеста српска ударна бригада, држана на правцу према Куршумлији, који су могле штитити и мање снаге. Иако Блаце није ослобођено, непријатељ је знатно неутралисан и заплашен.

Отуда одлука Команде 27. бугарске дивизије да се Блаци напусте беч борбе и јединице повуку у Прокупље.

Борбе на иадинама и врховима Копаоника

У складу са наређењем Главног штаба НОВ и ПО Србије да све јединице под његовом командом офанзивно дејствују на непријатељске гарнизоне, истурене положаје, упоришта и саобраћајнице, Штаб Двадесет прве српске ударне дивизије усмерио је Четврту, која је бројала око 750 бораца, затим Пету и Шесту српску бригаду на Жупу и Копаоник да уништава Расинско-топличку групу четничких корпуса и створи услове за прихват Оперативне групе дивизија Врховног штаба НОВ и ПОЈ. која је била оријентисана према западној Србији. долини Ибра. Копаонику и даље према јужној Србији. Знатну препреку борбеном походу Оперативне групе представљале су четничке јединице на Копаонику. Њихово неутралисање имало је значаја и за проширење слободне територије на Жупу и поткопаоничка места.

Штаб дивизије располагао је подацима да су делови Расинско-топличке групе четничких корпуса организовали одбрану на линији од Јаворца преко Лепенца, Магова до Бабица. Иешто касније се дознало да су четнички положаји делимично истуренији према концентрацјској просторији јединица Двадесет прве српске дивизије. да се налазе на врховима Црној чуки, тригонометар 1197 и Пожару, тригонометар 1163. Предњу одбрану чинили су Расински и Јастребачки четнички корпус, а њену дубину, у рејону Блажева и извора реке Топлице. 2. косовски четнички корпус који је штитио десни бок Расинско-топличке групе четничких корпуса. На Сувом Рудишту налазила се Студеничка бригада четничког Јаворског корпуса. Сагледавши детаљније четнички борбени распоред. Штаб дивизије. који су сачињавали Риста Антуновић Баја. командант. Драгољуб Петровић Раде. политички комесар и Драгослав Петровић Горски. начелник штаба. разрадио је план напада на четничке корпусе и бригаде и одредио правце наступања бригада. које су распоређене у три борбене колоне: Четврта српска у центар. Пета српска на десном и Шеста српска бригада на левом крилу. Напад је почео у свануће. 20. јуна. кад су бригаде подишле непријатељском борбеном распореду на целој ширини фронта. Стрељачки строј Четврте српске наступао је окомитим

странама да се домогне преко хиљаду метара високих врхова Црне чуке и Пожара, у чему га је чадржавала снажна ватра четничких јединица из ровова за лежећи и клечећи став. Најжешћи отпор је пружан Трећем омладинском црнотравском батаљону. са командантом Драгољубом Јовићем. политичким комесаром Велишом Бољевићем и њиховим заменицима Петром Милашиновићем и Војиславом Станојевићем. који су били у стрељачком строју. С њима су се успивали командири и политички комесари чета Миомир Здравковић. Сретен Станковић. Божидар Искреновић. Милутин Китановић. Стеван Пјешчић и Стојан Стошић, а иза њих Светомир Славковић. Спасоје Стојановић. Братислав Костић. Витомир Станојевић и остали. На рубу врха Батаљон је три пута јуришао да га освоји. Дошло је до борбе прса у прса, али четници нису савладани. Истовремено, јединице Пете и Шесте српске бригаде овладале су Јаворцем. Равном главом. Црном чуком и угрозиле бокове непријатеља на Пожару. Тучени у чело и бокове четници су се уплашили опкољавања и одступили. У Операцијском дневнику о вишечасовним борбама на Пожару. Боривоје Ромић је записао, 20. јуна, ово: „Наилазимо на огорчен отпор непријатеља. Наш омладински батаљон је три пута вршио јуриш али није могао да заузме утврђене положаје. Тучен из минобацача непријатељ је најзад одступио на целом фронту и ми заузимамо све доминантне положаје. Зачудили смо се кад смо видели колика је утврђења непријатељ овде био изградио. На томе положају изгубили смо 4 друга и 9 их је рањено. Сахрањујемо мртве другове на врху Пожара. Затим настављамо са гоњењем непријатеља.”⁷⁰

Четврта, Лета и Шеста српска бригада занућиле су на достигнутој линији код Јаворца. Лепенца. I [ожара и Лепе Горе. У Штабу дивизије и штабовима бригада сумирани су једнодневни борбени резултати и дејство свих јединица је повољно оцењено. Предвиђени су наредни борбени задаци. Скренута је пажња штабовима батаљона и командама чета. с обзиром да су једнодневни дивизијски губици били 16 мртвих и 26 рањених. да се највише води рачуна о животима људи.

Ујутру. 21. јуна. Штаб дивизије задржао је Четврту српску бригаду у својој резерви, а Пету српску усмерио да освоји Барску чуку. кота 909. Рашје и део Батоте. Шеста српска бригада је наступала преко Хумке. кота 993. да се домогне Локвеника. Дочекана је жестоки противнапа-

⁶⁶ Архив ВИИ. кут. 1045. рег. бр. 16-2.

дом на Хумци, али су њени батаљони преузели иницијативу, продужили према Локвенику и четнике принудили да одступе. Најжешћа борба је вођена на изузетно погодном положају Вратима, тригонометар 1072, северно од Жарева, који су четници упорно бранили. После осетних губитака у поподневним часовима, они су протерани у дубину планинског масива. У тешким борбама животе су изгубили борци и старешине Шесте српске: Драгутин Милосављевић Лазо, заменик команданта батаљона, Никола Стојановић, командир чете и борци Боривоје Павловић, Љубомир Павловић и Светозар Гроздановић. Пета српска бригада успешно је извршила дневни борбени задатак освојивши неколико доминантних узвишења и разбивши делове Расинског четничког корпуса. Успех две поменуте бригаде омогућио је Штабу дивизије да Четврту српску и даље држи у резерви у рејону Пожара. Бригаде су зановиле на достигнутој линији Локвеник, Рашје и Пожар. Овим распоредом борбени строј Дивизије наткрилио је градић Брус у чијој се околини налазио Јастребачки и делови десеткованог Расинског четничког корпуса. О стању на бојишту командант Расинско-топличке групе четничких корпуса телеграмом је јавио четничкој Врховној команди следеће: „На дан 21. јуна комунистичка дивизија напала је Расински корпус на Јаворцу и Лепој Гори. Борба је трајала целог дана. Наши делови су се повукли на линију: Д. Левићи, Шошићи, Дренова, Тршановци, Шљивово. Јастребачки корпус се пребацио у област Бруса.”⁷¹

Четнички фронт био је прилично развучен од Бруса на северу до Доњих Левића и горњег тока Топлице на југу. Таквим распоредом командант четничких корпуса желео је да спречи продор Четврте. Пете и Шесте српске бригаде дубље у Копаоник и да одбрани Брус.

Четврта српска бригада је упућена са Пожара. 22. јуна. да преузме положаје Шесте српске бригаде у рејону Локвеника. Покрети и смене јединица на положајима повремено су ометани припуцавањем четничких јединица са доминирајућих оближњих висова. Без обзира на то Четврта српска је посела значајну борбену линију, а Шеста српска бригада се померила ближе Брусу. Заузимање оваквог борбеног распореда било је у складу са наређењем Штаба дивизије да се четничке јединице потискују. ослободи градић у питомини Копаоника и отвори пут за Жупу.

Ноћу 22. и 23. јуна. нису престајала пушкарања између четничких и јединица Четврте српске бригаде. Ујутру се распламсала жешћа борба

⁶⁶ Архив ВИИ. кут. 1045. рег. бр. 16-2.

на правцима наступања стрељачких стројева Двадесет прве српске ударне дивизије. Остварено је добро садејство између бригада и успешно се напредовало. У преподневним часовима скршена је одбрана четника на Липовачкој и Стрмачкој реци. Непријатељ је угрожен у Брусу и околини. Јединице Четврте српске бригаде, које су упућене са Локвеника да појачају нападе и садејствују јединицама Шесте српске у рејону Липовца, успешно су наступале. Борба је трајала скоро целог дана. Предвече су употребљени минобацачи да разоре четничке отпорне тачке у брдима изнад Липовца. Бригаде су искористиле њихов учинак и продужиле напред. Стигле су у Дренову у којој су јединице Четврте српске заноћиле. Поражене четничке јединице су побегле према Брусу и на Суво Рудиште (Панчићев врх) на Копаонику. Непријатељ је имао 30 мртвих и десетине рањених. Заробљено је 6 четника.

Трећи омладински батаљон Пете српске, после краће борбе, заузео је Брус. За њим су пристигле јединице Четврте и Шесте српске бригаде. У градићу је успостављена нова народна власт. Грађани су се жалили да су их четници малтретирани и многе опљачкали, што се видело на сваком кораку. Политички комесар бригаде Боривоје Ромић записао је, 25. јуна, поред осталог, и ово: „У Брусу се налазе неке наше јединице. Градић је потпуно опљачкан од стране Дражинаца.”⁷²

Савлађујући и разоружавајући четничке групе и групе, јединице Пете српске бригаде наступале су од Бруса према Александровцу. У Игрошу су дочекане снажном ватром противника. У краћој борби непријатељ је потучен и приморан да се повлачи. На достигнутој линији јединице Пете српске распоређене су да спречавају противнападе од Александровца и штите десни бок дивизијског борбеног распореда.

Главнина Четврте српске бригаде задржана је неколико дана у селу Дренови. Време је коришћено за војну и политичку обуку, за разговоре са мештанима којима су објашњавани циљеви НОБ-е, издајничка улога Драже Михаиловића и његових војних формација. Непријатељ је тренутно мировао, али то је била тишина пред буру. Мањи сукоб са Немцима, 27. јуна, имале су јединице Шесте српске на прилазима Александровцу. Немци су кренули да помогну четницима, али су одбијени.

У ослобођени Брус стигли су командант дивизије Риста Антуновић Баја, политички комесар Драгољуб Петровић Раде и начелник штаба Драгослав Петровић Горски. У то време неку врсту гарнизоне службе

⁷² Архив ВИИ, кут. 1045. рег. бр. 16-2.

вршила је једна чета Трећег батаљона Четврте српске, контролишући прилазе градићу и кретање грађана. Руководиоце дивизије пресрео је на улазу у Брус заменик команданта Трећег батаљона Петар Милашиновић и рапортирао им о ситуацији у градићу.

У Брусу је одржан народни збор. Окупљеним грађанима говорио је др Миливоје Неровић, командант Четврте српске, о војно-политичкој ситуацији у Југославији и свету. Није пропустио да нагласи какву прљаву игру играју четници и њихове вође. Чешће је прекидан аплаузима и повицима одобравања.

О неуспеху Расинско-топличке групе четничких корпуса у борби са јединицама Двадесет прве српске ударне дивизије обавештена је четничка Врховна команда, депешом потпуковника Кесеровића, 26. јуна, која гласи: „У борби са много надмоћнијим непријатељем, од 21. до 25. јуна 1944. године, пред притиском моћнијих непријатељских снага моје снаге су разбијене. Делови мојих снага налазе се на линији Лесковица - Станишинци. Комунисти су овладали срезом копаоничким и једним делом среза жупског. Губитака у људству и материјалу има великих. Комунисти су стигли на линију: Крива Река - Осредци - Милентија - Мали Рибари - село Ботуња - село Шљивово - Трнавци - Злегиња - Гаревина - Себечевац. На овој линији врше се даље припреме за даље продирање ка Александровцу, Жељину и Јошаничкој Бањи.”⁷³

⁷³ *Документи о издајству Драже Михаиловића*, Београд, Државна комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача, 1945. књ. I, стр. 680-681.

ДВОЕТАПНА ОФАНЗИВА УДРУЖЕНИХ НЕПРИЈАТЕЉА

Одбијање чешичких јуриша

Врховна четничка команда, на челу са Дражом Михаиловићем, није оставила на цедилу Расинско-гоиличку групу корпуса. У критичним тренуцима наређено је команданту 2. косовског четничког корпуса да потчињене јединице прикупи у рејону Луковске Бање да нападну бок и позадину борбеног распореда Двадесет прве српске дивизије. Командант тог четничког корпуса успоставио је везу са командантом Расинско-топличке групе корпуса ради садејства и заједничких координираних напада. Почетак противудара најпре су осетиле јединице Четврте српске ударне бригаде. 28. јуна у преподневним часовима, кад се зачула неочекивана пуцњава у Шошићима, источно од тригометра 1349 на Огледни. На ватру није одговорено, али су батаљони Четврте српске припремљени за борбу и вршена су извиђања терена према Шошићима. У подне је уследила топовска и минобацачка ватра на положаје Бригаде. Трећи батаљон је пружио отпор нападачима. Дошло је до борбе прса у прса недалеко од Шошића. Четници су били бројно надмоћнији и тешко су се заустављали. Више их је изгубило живот и рањено. Из позадине су довели појачања, па се Батаљон који је имао неповољније положаје морао повући. Неколико бораца је рањено, а живот је изгубио храбри Ватрослав Стојановић.

Наредног дана положаје Четврте српске преузела је Шеста српска бригада са задатком да спречава продоре непријатеља. Јединице Четврте српске стигле су Локвенику да противника нападну и приморају на повлачење. Борци и старешине били су исцрпени због вишедневне нередовне исхране, а у сиромашним поткопаоничким селима није било хране ни за њихове житеље. Глад је била гори непријатељ од четника. Била је то последица непредузимања одговарајућих мера за друкчији начин исхране бораца у односу на ранију праксу која се није могла

адекватно применити на рубном подручју слободне територије и сиромашним пределима Копаоника. Ипак, Четврта српска успела је да на Локвенику истера непријатеља из ровова и протера на положаје на Огледни. У потискивању четника учествовале су и јединице Шесте српске бригаде. 0 противнападу у Операцијском дневнику записано је: „Око пола ноћи наши заузимају Огледну. Ми са Другим батаљоном остајемо на Плочнику. У овој акцији нисмо имали губитака сем што се један друг случајно ранио у руку. Непријатељ је имао губитака, то утврђујемо по крви која се свуда налази... Спавамо на Плочнику”⁷⁴.

Неколико наредних дана Четврта и Шеста српска бригада држале су положаје код Липовца, Голог брда, Црквишта, на Плочнику и Огледни. Командант 2. косовског четничког корпуса Жика Марковић послао је писмо Штабу дивизије у којем је понудио преговоре. 0 понуди је обавештен Главни штаб НОВ и ПО Србије, који није прихватио понуду. Вероватно је четнички командант Марковић преговорима желео да одврати пажњу Штаба дивизије да не открије да се Копаонику приближава 4. група четничких јуришних корпуса, под командом Драгослава Рачића, која треба да нападне одбрамбене положаје Четврте и Шесте српске бригаде. У то време Пета српска бригада држала је положаје северно од Бруса, спречавајући наступање непријатеља из Александровца.

Напад јуришних и осталих четничких корпуса био је почетак жестоке офанзиве удружених непријатеља: Немаца, Бугара, четника, недићеваца и љотићеваца, на јединице Народноослободилачке војске у јужној Србији. Двоетапну офанзиву припремили су Немци, у сарадњи са квислинзима, шифровано је назвали „Трумф” и „Кераус”, одредили време њеног почетка и краја, место извођења, ангажовање живе силе и основни циљ. У нас се ова офанзива назива Топличко-јабланичка операција. Операција је припремана и извођена под командом немачког генерала Ханса Густава Фелбера, војноуправног заповедника у окупираној Србији. Припреме су почеле успостављањем сарадње Немаца и четника на преговорима у Лесковцу, 29. и 30. маја 1944. у којима су учествовали немачки крајскомандант, потпуковник Куплершлегер и командант немачког полицијског батаљона у Лесковцу. Четнике су представљали мајор Ранко Стошић, капетан Боривоје Манић и капетан Јован Стевановић, а љотићевце Марисав Петровић, командант 2. пука Српског добровољачког корпуса. Представника у тим

⁶⁶ Архив ВИИ. кут. 1045. рег. бр. 16-2.

тајним иреговорима имала је и Недићева Српска државна стража. Склопљен је споразум којим су се четници обавезали да ће, под командом немачких официра, учествовати у борбама против партизана. Тај и друге сличне споразуме о сарадњи са Немцима одобрио је Дража Михаиловић. Због тога су у непријатељској офанзиви четничке јединице биле најбројније. Учествовало је око 12.000 четника, 8.000 бугарских војника, 6.000 љотићеваца, 2.000 Немаца и 20 њихових тенкова. Удружени непријатељи били су бројно далеко надмоћнији од Двадесет прве, Двадесет друге, Двадесет четврте и Двадесет пете српске дивизије и партизанских одреда на југу Србије. Циљ непријатеља био је да уништи те српске јединице - дивизије и спречи њихово спајање са Оперативном групом дивизија у долини Ибра и на Копаонику. Нешто преурањени напад 4. групе јуришних четничких корпуса био је почетак прве етапе непријатељске офанзивне операције са циљем да се јединице Народноослободилачке војске униште на простору између Ибра, Западне и Јужне Мораве и Топлице. У случају неуспеха, у другој етапи офанзиве било је предвиђено опкољавање и уништење јединица Главног штаба НОВ и ПО Србије на ужем простору оивиченом рекама Топлицом, Јужном Моравом и на западу Косовим Пољем. Генерал Фелбер је настојао да све конце операције држи у својим рукама. Имао је своје представнике и официре за везу у бугарским и четничким командама. У Команди 4. групе јуришних корпуса, најјаче четничке формације у офанзивној операцији, генерала Фелбера је представљао мајор Вајел са задатком да координира дејства 4. групе јуришних корпуса и 2. косовског четничког корпуса са немачким, бугарским, недићевским и љотићевским јединицама.

Ујутру, 5. јула, четнички јуришни корпуси преплавили су Копаоник нападајући положаје Четврте и Шесте српске бригаде. О томе је командант Четврте српске Миливоје Перовић написао: „Петог јула почеше они контраофанзиву. Наши положаји били су на Великој Огледни. Тога јутра они почеше према нама да се спуштају низ венце Копаоника у густој мрежи колона, низ све косе, свим путевима - можда око десет хиљада њих. Ишли су лагано. «на одстојању, чудно мали и далеки. Но, у целој тој мрежи колона осећала се нека кобна памет и план. Полако су силазили према реци и одатле, сваки својим правцем, почеше да подилазе и нападају наше положаје.”⁷⁵

⁷⁵ Миливоје Перовић. *Хроника о ПусхојРеци*, Просвета, Београд 1951. стр. 177-178.

Положаје Четврте и Шесте српске бригаде напала су три јуришна и 2. косовски четнички корпус. Њихови стрељачки стројеви су користили стабла дрвећа, приближавали се на јуришну раздаљину. с бајонетима на пушкама покушавали да ускоче у заклоне бораца Четврте српске. Дочекани су жестоком палбом, бајонетима и кундацима и одбијени назад. Много их је мртвих остало испред одбрамбене линије Четврте српске ударне бригаде. Без обзира на губитке, четници су се престојавали и уводили резервне јединице. Ни то им није помогло пред лавовским отпором јединица Четврте и Шесте српске бригаде. У том тешком дану, Први батаљон, са командантом Радманом Савићем, политичким комесаром Радославом Стојиловићем, њиховим заменицима Предрагом Игићем и Радомиром Петковићем, одбио је седам непријатељских јуриша. Слично је учинио и Четврти батаљон, под командом Мирка Шипке, Душана Ивановића. Божидара Давинића и Димитрија Петровића, наневши осетне губитке четничким јуришним таласима. Неколико бораца, међу којима и заменик команданта батаљона Предраг Игић, рањени су.

У јеку најжешће борбе јединицама Четврте српске понестало је муниције. Пушчани метак одједном је постао дуката вредан, али се нигде није могао набавити. Није било реално да борци искоче из заклона и противјуришем отимају муницију од петоструко бројнијег противника. О неугодностима са помањкањем муниције у Операцијском дневнику бригаде, 5. јула, записано је: „Борба постаје невероватно јака. Нашим појединим пушкомитраљезима је нестала муниција. Непријатељ са све новим појачањима наваљује и поред огромних жртава наставља са јуришима. Код нашег Првог батаљона потпуно нестаје муниције. Пушкомитраљесци су испалили и последње метке. Да не би угрозили и остале батаљоне, наређујемо повлачење. Повлачење се врши у реду. Долазимо до Котленика...”⁷⁶

Повлачењем свих бригада на нове положаје, по наређењу Штаба дивизије, одбрамбени фронт је скраћен на 50 км, али је опет био дуг и тежак за одбијање напада непријатеља. Четврта српска је заузела нови положај од Локвеника, тригонометар 1035, до села Жарева, Пета српска од Берде до Шилка, а Шеста српска бригада између Лепе горе, кота 1035, и Милуковића. Осамнаеста српска бригада, придодата Двадесет првој српској дивизији, држала је положаје на простору села Пожара,

⁷² Архив ВИИ, кут. 1045. рег. бр. 16-2.

Магова, Мерђеца и бранила правац од Блаца и Барбатовца. О новом распореду бригада Штаб дивизије депешом је известио Главни штаб НОВ и ПО Србије: „Јуче смо цео дан водили борбу са Калабићем, Немцима и Љотићевцима... (односи се на 5. јул 1944 - допуна М.Г.). Напустили смо Брус и положаје код Шошића..."⁷⁷

Добијено је нешто муниције. а командири чета, водова и десетина упозоравали су борце да метак испаљују само кад су сигурни да непријатеља неће промашити.

На новопоседнутим положајима на Локвенику Први батаљон се нашао у правом ватреном паклу. а слична ситуација је била и на ватреним линијама осталих батаљона Четврте српске бригаде. Непријатељ је 6. јула бесомучно наваливао да освоји доминантни Локвеник и стекне тактичку предност. Први батаљон пуштао је четнике на двадесетак метара и тада отварао ватру. Само у једном налету 20 четника је убијено, али се нису заустављали. У сагласности са Штабом бригаде Први батаљон се повлачи на повољније положаје, у рејону Хумке, у стопу праћен четницима. У најтежим тренуцима, када су четничке јуришне групе покушавале да се уклоне у борбени распоред Батаљона. на положај је стигао заменик команданта бригаде Петар Станковић. процењује тренутну ситуацију и Штабу батаљона наређује да узмицања више нема. Он је залегао иза једног стабла. пуцајући само кад је био сигуран да неће промашити. По њему се равнао стрељачки строј и нико није узмицао. Трећа чета која се налазила директно на правцу главног удара јединица четничке Горске гарде. у рејону коте 777. тешко је одолевала. али није узмицала. Четници су намеравали, долазећи од Радманова. да се домогну манастира Стрмца и доминантног гребена Лепе горе. Борба се наставља несмањеном жестином. Команда Прве чете одсудном одбраном задржава нападаче и наноси им губитке. У томе обрачуну погинуло је 7. а рањено 5 бораца Прве чете.

Процењујући да је тежиште напада главнине непријатељских снага усмерено на доминантне висове Јаворац. Лепенац. Пожар. Лепи гора. Липовац. Штаб дивизије наређује Шестој српској бригади да упорно брани Лепу гору. а Петој да јој обезбеди. у случају потребе. повлачење и прихват на Пожару и Лепенцу. Четврта српска бригада била је присиљена да устукне из рејона Хумке и да положаје заузме на Трупцу и Липи. Оваквим распоредом борбени поредак Двадесет прве српске

⁷² Архив ВИИ, кут. 1045. рег. бр. 16-2.

ударне дивизије био је прилично развучен од Блаташнице. југозападно од Великог Јастрепца, до реке Топлице јужно од Магова. Лево дивизијско крило, које је чинила Четврта српска бригада, било је у близини врхова Копаника преко којих су четнички корпуси јуришали. Постојала је реална опасност да удружени непријатељи крену из Благаца, Белољина, Куршумлије и других упоришта да би с леђа напали бригаде Двадесет прве српске дивизије и прекратиле им одступницу. Придодата Осамнаеста српска бригада није била довољна да то спречи. Главни штаб НОВ и ГТО Србије проценио је да се снажније мора осигурати одступница и прихват јединица Двадесет прве српске дивизије, наредивши Двадесет петој српској дивизији да одмах преузме ту улогу.

Пресудне борбе на целој линији фронта почеле су ујутру, 7. јула 1944. На положаје Четврте српске бригаде отворена је снажна минобацачка ватра. Трупац и Липу прекрили су облаци барутног дима. На ровове и заклоне бораца Четвртог батаљона пало је скоро 100 минобацачких граната. Нешто мање их је преорало ватрене линије осталих батаљона. У Операцијском дневнику је записано: „У току ноћи наставља се борба. Непријатељ довлачи све нове снаге... Рано ујутру непријатељ све жешће наваљује. Само на један наш сектор бачено је 97 мина... Наши нису хтели да одступе што довољно показује висок морал наших бораца...”⁷⁸

Бригаду су напали 1. и 5. четнички јуришни корпус. Дизали су праву халабуку и певали „Спремте се, спремите, четници.” Испалајујући минобацачке гранате, добијене од Немаца у Јошаничкој Бањи, громогласно су извикивали: „Краљ и Дража шаљу. Пали, не жали!”

На Јаворцу, на десном крилу Двадесет прве српске дивизије, батаљони Пете српске бригаде уз изузетне борбене напоре одбијали су Расинско-топличку групу четничких корпуса. Шеста српска бригада задржавала је 2. и 3. четнички корпус на западној страни Лепе горе, а Штаб дивизије координирао садејство бригада и вођење одступних борби.

Четврта српска бригада, и поред осетних губитака, није узмицала пред троструко бројнијим нападачима на падинама Малог Трупаца. Издвојено је 13 пушкомитраљезаца да сачекају најгушће групе четника који су изненађени и проређени убитачном ватром. Тиме је прекраћено њихово уклињавање у борбени распоред Бригаде.

⁷² Архив ВИИ, кут. 1045. рег. бр. 16-2.

Четничка Врховна команда није била задовољна борбеном активношћу 2. косовског четничког корпуса који је имао задатак да угрози бок и позадину борбеног распореда Двадесет прве српске ударне дивизије. Корпусу је прекорно предочено, 6. јула, да је 4. група јуришних корпуса постигла добре борбене резултате, и да би они били далеко бољи да није изостао бочни удар на одбрамбену линију противника. Затражено је да се то одмах изведе. Ујутру, 7. јула, 2. косовски четнички корпус је кренуо из Блажева да избије на десну обалу Топлице у рејону Мерџеза и Пачарађе, пређе на њену леву обалу и директно угрози лево крило и позадину Четврте српске ударне бригаде. Био је то синхронизовани напад са 4. групом четничких јуришних корпуса који су ударили у чело јединица Двадесет прве српске дивизије и са Расинско-топличком групом корпуса који су наступали од Бруса и Блаца, угрожавајући Пету српску бригаду на десном крилу дивизијског борбеног поретка. Из дубље позадине непријатељ је претио ударом у леђа јединицама Дивизије и прекраћивањем одступнице. Најопасније су биле јединице 27. бугарске дивизије, које су наступале од Прокупља и Куршумлије са намером да, у садејству са четничким јуришницима и осталим корпусима, опколе и униште јединице Двадесет прве српске дивизије. У неповољној ситуацији Штаб дивизије наредио је штабовима бригаде да се јединице, штитећи једна другу одступницу, повлаче према југоистоку и истоку, да избегну непријатељски ватрени обруч, пређу Топлицу на погодним газовима између Куршумлије и Доњег Плочника и предах потраже на слободној територији Топлице и ближе Пустој Реци. Команда 27. бугарске дивизије је проценила да њене јединице, без великих жртава, нису у стању да пресеку одступницу Двадесет првој српској дивизији, па им је наређено да узмакну у полазне гарнизоне. Главни штаб НОВ и ПО Србије наредио је Петнаестој и Седамнаестој српској бригади да се распореде на левом боку и делимично позадини Двадесет прве српске дивизије и потпомажу њене одступне борбе. Петнаеста српска бригада је нападала бугарске јединице поред реке Топлице од Смрдана до Куршумлије. Седамнаеста српска је садејствовала Четвртој српској бригади и борбе водила на простору од Блажева, Лукова, Жегрова до Куршумлије, на десном сливу Топлице.

Повлачење и одступне борбе Четврте српске бригаде су почели у преподневним часовима, 7. јула 1944, када је она противјуришем одбила 2. јуришни четнички корпус од Црне чуке, тригонометар 1.197, пројивши према Сагоњеви и Невади. О тим тренуцима командант бри-

гаде Миливоје Перовић записао је: „Поче повлачење. То је било 7. јула између 9. и 10. сати. Запамтио сам тај моменат као најтежи тренутак у партизанском ратовању. Да тога дана не беше густа магла и не обави нас. Четврта бригада би сигурно била преполовљена. ако би се и толико спасило... Сјурисмо се у реку Топлицу... Од великих напора и борбе. која је трајала непрекидно 52 сата. људи су били прегладнели и прежеднели. Низали су се потрбушке поред јаза који је натапао конопљу, набили главе у воду мутну као орање и пили је дуго и жудно...^{1,79}

После прекида борбеног додира са непријатељем у рејону Црне чуке. Штаб бригаде је наредио да се одступни марш оријентирно изводи преко Вишесела. Барбатовца, Трнаве, Доњег Плочника, реке Топлице и продужи у Ргаје. Пета српска бригада је обезбедила прихват јединица Шесте српске које су одступале са Пожара. Музаћа и тежиле да измакну преко Топлице у Доњи Дединац. Она је истовремено одбијала нападе четничких јединица. искористила њихово оклевање да поново крену у нападе и обазриво одступала према Тмавском забрану. Вршевцу. Барлову и Грабовници. на десној обали Топлице. У поподневним и ноћним сатима. 7. и 8. јула. цела Двадесет прва српска дивизија се повлачила према Топлици да би избегла опкољавање од далеко бројно и технички надмоћнијих непријатеља. У томе повлачењу батаљони Четврте српске имали су мање одступне окршаје на Барбатовачком брду. кота 515. у Барбатовачким виноградима. одбивши нападе четника. Наредни положаји су успостављени у Плашкову. на Тмавској чуки (540) и Тмавском забрану, али се непријатељ није усудио да их нападне. Знајући да је људство изузетно преморено, Штаб бригаде је одлучио да се заноћи на простору Тмавског забрана и Тмавске чесме. Од Штаба дивизије добијено је одобрење да Бригада остане на заузетим положајима. Опасност је. међутим. вребала из два правца: од јаким непријатељских гарнизона Куршумлије на југозападу. у којој се налазио батаљон бугарских војника и батаљон љотићеваца и Белољина. на североистоку. у коме је био 3. батаљон 122. бугарског пешадијског пука. Извиђањем је утврђено да Четвртој српској бригади непријатељ прети нападом од Куршумлије и Дубраве. северно од града. у коју су пристигле његове јединице. Оне се нису усудиле да предузму ноћни напад и заноћиле су на достигнутој линији. Сутрадан је Бригада прешла железничку пругу. друм и реку Топлицу. североисточно од Куршумли-

⁷⁹ Миливоје Перовић. *Хроника о ПусиојРеци*. Просвета. Београд 1951. стр. 179.

је. размествивши се у Ргајама и Широкиим њивама. Пета српска је стигла у Горњу Коњушу. Точаие и Бресник. а Шеста српска бригада на простор Грабовице и Доњег Дединца. Њихов прихват на десној обали Тошшце обезбеђивале су јединице Двадесет пете српске дивизије распоређене од Куршумлије до Прекадина. Четврта група четничких јуришних корпуса и 2. косовски четнички корпус доспели су до Гргура. Дубраве. Прескоча. Коњува и ту се задржали. Њихова дејства и наступања била су предвиђена до леве обале реке Топлице. Нешто дуже за тишје добро је дошло борцима Четврте српске и осталих бригада Двадесет прве српске дивизије да предахну. Било је извесног померања јединица и промена на борбеним положајима. Четврта и Осамнаеста српска бригада. привремено у саставу Двадесет прве српске дивизије. распоређене су у рејону Раче и Механе у очекивању жешћег напада бугарских и четничких јединица. Пета и Шеста српска бригада држале су положаје на простору између Бејашничке и Арбанашке реке са циљем да спрече упад непријатеља на слободну територију Топлице и даље.

Борбеним походом Двадесет прве српске ударне дивизије. односно њених бригада, на Копаоник и каснијим одступним борбама. двоструко су ометени планови удружених непријатеља да је опколе и униште. И не само њу него и остале српске дивизије: Двадесет другу. Двадесет четврту и Двадесет пету на југу и југоистоку Србије. Намера непријатеља је била да их сатера на прилично узани простор Јабланице. Пусте Реке и демаркационе линије према Косову. да их ту опколи и уништи једновременим ударима са свих страна. Ове намере су осујећене наређењем Главног штаба НОВ и 110 Србије да Двадесет прва српска дивизија дејствује према Жупи и Копаонику чиме је постигнуто да се непријатељске снаге развуку и омете њихова концентрација за удар на слободну територију Топлице. Јабланице и Пусте Реке. С друге стране немачки генерал Ханс Густав Фелбер, главнокомандујући свих непријатељских снага у двоетапној Јабланичко-топличкој операцији, шифровано названој „Трумф" и „Кераус", морао је одустати од намере да 4. групу четничких јуришних корпуса упуту у Санџак и Црну Гору ради спречавања напредовања Другог ударног корпуса НОВ и Оперативне групе дивизија према Ибру. Копаонику и јужној Србији. Четврта група четничких јуришних корпуса је преоријентисана и пре званичног почетка непријатељске офанзиве да дејствује против јединица Двадесет прве српске дивизије на Копаонику и Жупи. Борци и старешине Четврте српске и осталих бригада испољили

су право борбено умеће и храброст у освајању и одбрани доминантних копаоничких врхова и планинских заравни. До изражаја је дошло добро командовање на свим нивоима, остваривање борбене сарадње са суседима да се непријатељу задају озбиљни ударци и велики губици у живој сили. Борци и старешине Четврте српске бригаде били су морално снажни и у најкритичнијим тренуцима, када су гладовали и физички онемоћали прелазили у противнападе и задржавали нападе далеко надмоћнијег противника. Њихово борбено пожртвовање и патриотизам у борби против помагача окупатора достојни су дивљења и светли примери како се може постићи и на изглед немогуће. И овом приликом Штаб Четврте српске бригаде остваривао је завидно садејство са осталим бригадама, на појединим правцима пружао им помоћ, а такође је примао у ситуацијама када се острвљени непријатељи нису дали задржати. Одступне борбе од врхова Копаоника до Куршумлије, Белољина и реке Топлице умешно су вођене. Опкољавање Дивизије, захваљујући добром командовању њеног штаба, обезбеђењу прихвата најугроженијих јединица и садејства бригада, правовремено је избегавано и намере непријатеља су осујећиване. Непријатељу су поремећени планови у извођењу операције „Трумф“.

Операција „Трумф“ и кадровске промене

На основу прикупљених обавештајних података о покретима, распоређивању и концентрацији јединица удружених непријатеља, Главни штаб НОВ и ПО Србије правилно је проценио и закључио да ће уследити офанзивни удари на подручје Великог и Малог Јастрепаца и бројна потпланинска села чији су житељи били привржени народноослободилачкој борби. Предузете су мере да Шеснаеста српска бригада и Јастребачки партизански одред вештим маневрисањем избегну жешће окршаје са непријатељем и замке опкољавања. Штаб бригаде и Штаб одреда су обавештени о приближном бројном стању и распореду непријатељских снага у операцији „Трумф“. да 5. полицијски пук есесоваца и батаљон тенкова нападају из долине Западне Мораве. Расинско-топличка група и 4. група јуришних четничких корпуса и 2. косовски четнички корпус фронтално су наступали, на захтев немачког генерала Фелбера, од Куршумлије, Белољина, Блаца, Разбојне на југозападне успоне Великог Јастрепаца. Пет батаљона Српског

добровољачког корпуса пристизали су у село Тешицу и Кулину да продуже на висове Јастрепа. Бугарске јединице биле су распоређене на широком фронту од Мрамора на Јужној Морави преко Прокупља до Белољина. Папади на Јастребац и околину почели су 10. јула са циљем да се Шеснаеста српска бригада и Јастребачки партизански одред приморају на повлачење према бугарским и четничким положајима. Вештим маневрисањем, уз мање борбене окршаје. Бригада и Одред су измакли из ватреног обруча. прешли на слободну територију на десној обали Топлице и непријатељска офанзива „Трумф“ доживела је крах. Шеснаеста српска бригада је стигла у село Мрљак, јужно од Прокупља и укључила се у састав Двдесет пете српске дивизије. Јастребачки партизански одред је распоређен у Ргаје и Пестиш.

У време непријатељског офанзивног удара на подручју Великог и Малог Јастрепа, на партизански аеродром у Косанчићу, у Пустој Реци, слетела су, ноћу 10. и 11. јула, два савезничка авиона, у којима су били високи политички и војни руководиоци: Благоје Нешковић Михаило, секретар Покрајинског комитета КПЈ за Србију, Светозар Вукмановић Темпо, члан Врховног штаба НОВ и ПОЈ, Коча Поповић, дотадашњи командант Првог пролетерског корпуса, Мома Марковић, члан Главног штаба НОВ и ПО Србије, затим Љубинка Милосављевић, Радивоје Јовановић Брадоња, Србољуб Јосиповић, Милоје Милојевић, Ратко Софијанић, Раја Недељковић, Спасенија Бабовић Цана, Павле Илић, Миладин Ивановић, Рудолф Приморац, Миодраг Лазић, Рато Дугоњић, Милијан Неоричић и Војна мисија СССР-а, на челу са генералом Горшковом. Нешто раније савезничким авионом стигло је око 20 војних и политичких руководиоца, на челу са пуковником Љубодрагом Ђурићем, који су се падобранима спустили на слободну територију.⁸⁰

Долазак знатног броја војних и политичких руководиоца у Србију утицао је на промене у Главном штабу НОВ и ПО Србије, Штабу Двдесет прве српске ударне дивизије, штабовима осталих јединица, међу којима и Четврте српске ударне бригаде.

Командант Главног штаба Србије постао је генерал-лајтнант Коча Поповић, политички комесар Добривоје Радосављевић Боби (у његовом одсуству дужност је вршио Мома Марковић), заменик команданта

Исидор Ђуковић. *Двдесет прва српска дивизија*, Институт за савремену историју, Београд 1995. стр. 64.

пуковник Љубодраг Ђурић, а начелник штаба генерал-мајор Рудолф Приморац. Кадровске промене су извршене у Штабу Двадесет прве српске дивизије. Њен командант је постао пуковник Милоје Милојевић, раније заменик команданта Прве пролетерске дивизије, политички комесар Риста Антуновић, дотадашњи командант дивизије, заменик команданта Драгољуб Петровић Раде, дотадашњи политички комесар дивизије, начелник штаба Јован Ђурић, раније начелник штаба у Приморској бригади. Дотадашњи начелник штаба те дивизије Драгослав Петровић Горски прекомандован је на исту дужност у Двадесет пету српску ударну дивизију. У Четвртој српској ударној бригади, уместо заменика команданта Петра Станковића Љубе који је прекомандован на нову дужност, постављен је Ранко Стојић, раније командант батаљона у Другој пролетерској бригади. Уместо рањеног заменика команданта Трећег батаљона Петра Милашиновића, његову дужност је преузео Божидар Искреновић. Почетком јула је рањен заменик команданта Четвртог батаљона Божидар Давинић и заменио га је Радивоје Симић Рака, до тада командир Друге чете. У истом батаљону рањен је политички комесар Друге чете Божидар Ђикић и на упражњено место постављен Миливоје Михаиловић.

Опеш на Копаноник и натраГ

Неколико мирних дана у косаничким селима борци и старешине Четврте српске ударне бригаде искористили су да се опораве од изузетних борбених напора и гладовања на Копанонику и сиромашним селима на његовим обронцима. Борци су поклонили доста времена личној хигијени, купању, шишању, бријању, прању веша, крпљењу одеће и обуће. Чистили су и дотеривали оружје и ратну опрему. Све је морало беспрекорно да функционише кад су ратни дани често свањивали са неочекиваним изненађењима. Исхрана је била донекле редовнија, али скромна у раштрканим селима на брдовито-планинском земљишту. У Операцијском дневнику бригаде, 11. јула записано је: „Храну тешко набављамо. Ипак настојимо да се борци бар одморе.“⁸¹

У то време Четврта српска бригада је померена на положаје у региону Механе и Раче. Дванаестог јула је наступала узводно Косаницом. у

⁸¹ Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 16-2. Повратак на Копаноник изазвао је код Штаба бригаде и штабова батаљона сумњу да више команде нису имале веродостојне податке о непријатељу.

правцу Кутлова, Дегрмена, Мердара и ту се задржала на краћем одмор. Штаб бригаде је саопштио штабовима батаљона да ће се сутрадан продужити до Преполачких шанчева. на средокраћи друма између Куршумлије и Подујева. да се преузму положаји Седамнаесте српске бригаде. У покрету су биле Пета и Шеста српска бригада. Пета бригада је стигла из Доње и Горње Коњуше у рејон Рударе и успоставила везу са Шестом бригадом.

Покрет јединица Дивизије уследио је после процене Главног штаба Србије да ће удружени непријатељ, пошто је овладао Жупом, Расином, северном Топлицом, Малим и Великим Јастрепцем, наставити офанзивне ударе у намери да савлада српске дивизије на југу Србије. на простору омеђеном Јужном Моравом. Топлицом, Косаничком реком и планином Кукавицом. да масакрира цивилно становништво. сараднике и помагаче НОП-а. Да би се то спречило, Главни штаб Србије је одлучио да се најпре удари у десни бок борбеног распореда четничких јуришних корпуса на простору Блаца и Куршумлије.

Заменик команданта Главног штаба Србије Љубодраг Ђурић наредио је команданту Двдесет прве српске дивизије Милоју Милојевићу да се бригада концентришу у Малој Пуповици, Механама, Равном Шорту и припреме за наступање преко Куршумлијске Бање. Сагоњева, да би угрозиле десни бок и позадину четничких јединица и почеле напредовање према Малом Копаонику. У исто време Четврта српска бригада је стигла на Преполачке шанчеве да замени Седамнаесту српску бригаду на том положају, али је то одгођено изненадним наређењем Штаба дивизије да Четврта српска продужи према Водицама. Све је подређивано заповести Штаба дивизије да бригаде пређу комуникацију између Преполца и Куршумлије и продуже према Мерћезу, у подножју Копаоника. одакле су могле обухватним нападима угрозити бок и позадину четничких јединица на Јаворку и Лепенцу. Савлађивање четника на том простору омогућило би да се дејства продуже на Велики Јастребац у циљу ослобођења подјастребачких села.

Увече. 15. јула. заповешћу Штаба дивизије прецизирани су правци наступања и задаци бригада и почетак наступног марша. Леву дивизијску колону чинила је Четврта српска. а десну Пета српска бригада. Средњу колону чинили су Шеста српска бригада. Штаб дивизије и приштапске јединице. Њихов основни задатак био је да освоје доминантне положаје на Копаонику: Пожар. Равну главу. Црну чуку. Јаворац и да наставе да гоне непријатеља.

Покрет је уследио 16. јула, у раним јутарњим часовима. Увече су јединице Четврте српске, уз мање успутне чарке са непријатељским групама, стигле на Свињску главу. Обли камен и Оштру чуку. Пета и Шеста српска бригада су заузеле Пожар, Равну главу и Прну чуку. Јединице дивизије су извршиле дневни задатак пристизањем чак до Манастираца, Сагоњевских ливада и оближњих узвишења на којима су зановили. Њихову позадину штитила је Седамнаеста српска бригада и јединице Двадесет пете српске дивизије које су нападале непријатеља дуж реке Топлице од Куршумчије до Прокупља и према Блацу.

Ујутру су јединице Дивизије продужиле у дубину територије коју је непријатељ контролисао. Дивизијски нападни фронт био је прилично развучен и без довољнога садејства међу бригадама. На правцу главног удара према Јанковој клисури, Лепенцу и Јаворцу наступала је Шеста српска ојачана једним батаљоном Пете српске бригаде. Наступајући на помоћном правцу, Четврта српска бригада је освојила Локвеник, продужила у Шошиће, са намером да избије на друм између Блажева и Бруса. Три батаљона Пете српске бригаде цео дан су задржана на положајима у рејону Сагоњева, Црне чуке, Равне главе и у вечерњим сатима упућени у борбу код Јанкове клисуре. После продора Двадесет прве српске дивизије у источне пределе Копаоника и предвиђајући да она намерава на Велики Јастребац, Штаб 4. групе четничких јуришних корпуса је одлучио да то спречи офанзивним противнападима. За такав борбени подухват требало је стећи далеко већу бројну надмоћ у људству. Четници су имали довољно оружја и муниције. Немци су их издашно снабдели са 10 милиона пушчаних метака, више минобацача и артиљеријских оруђа. Јединицама Двадесет прве српске дивизије поново је недостајала муниција и храна за борце, а четничке јединице редовно су примале храну доиреману из најближих гарнизона.

Положаје 4. групе четничких јуришних корпуса у рејону Топлице и Косанице преузеле су јединице 27. бугарске пешадијске дивизије, упутивши се у жешће борбе са јединицама 25. српске дивизије. Четници су, дакле, извучени из стезања обруча око слободне територије Топлице, Пусте Реке и Јабланице и упућени у супротном смеру да одбијају нападе јединица Двадесет прве српске дивизије. План Главног штаба Србије био је да се непријатељске снаге разатаче и ометају у концентрацији према слободној територији и припремама за наставак офанзиве „Кераус“ („Чистка“). Пре покрета 4. групе четничких јуришних корпуса у сусрет јединицама Двадесет прве српске дивизије и

задржавања 2. косовског четничког корпуса на положајима Велика Шатра, Црна чука и Црквиште, поред друма између Куршумлијске Бање и Кургаумлије. Четврта српска бригада, напредујући по брдовитом терену изнад Грашевачког потока, приближила се Брусу очекујући отпор. Извиђањем је установљено да су четници на брзину напустили градић и удаљили се у непознатом правцу. Заплењено је 4.000 кг драгоценог брашна, али се оно није могло потпуно искористити за исхрану бораца пошто је пекара дневно могла испећи хлеб само за један батаљон. Положаје Шесте српске бригаде нападао је, 18. јула, више од 3.000 четника. Бригада им је пружала жесток отпор, али је ипак била присиљена да напусти Лепенац, Јаворац, Јанкову клисуру и поседне одабране положаје на Црној чуки и Пожару. Увече је, ојачана једним батаљоном Пете српске, прешла у противнапад, преотела Лепенац, четнике протерала преко потока Сибнице и даље до Блаца. У борби је погинуло 53, рањено 47 и заробљено 20 четника. Заплењено је 50 пушака и 2 пушкомитраљеца. Живот су изгубила 3, а рањено је 18 бораца.⁸² Штаб дивизије, који није имао поуздане податке о борбеном распореду и намерама 4. групе четничких јуриганих корпуса, претпостављао је, вероватно на основу нетачних података, да Расинско-топличка и 4. група четничких јуриганих корпуса узмичу у Жупу. Кад је увидео да надмоћније четничке јединице прелазе у јаче нападе, наредио је да се бригада регрупира и одбрамбени положај Дивизије ојача. Пета српска бригада је упућена према Јанковој клисури, Јаворцу и Мечку да садејствује са Шестом српском бригадом у предузимању противнапада на непријатеља. Батаљонима Четврте српске бригаде истовремено је наређено да крену из Бруса на југоисток, да заузму положаје на Црној чуки, Равној глави и Пожару и практично чине дивизијску резерву. Према наређењу Штаба дивизије, Пета и Шеста српска бригада 19. јула ујутру требало је да нападну непријатеља и одбаце га на полазне положаје. Четнички корпуси од око 8.000 војника, први су кренули у напад, засипајући минобацачком и артиљеријском ватром положаје Пете и Шесте српске бригаде. Први јуригани корпус наступао је из Сибнице према Рагаици и Црној чуки, кота 1063, да се домогне доминантног виста Пожар, тригонометар 1163, који су браниле јединице Четврте српске бригаде, а 3. јуригани четнички корпус из Трбуња према Музаћу да угрози десни бок дивизијског борбеног распореда. 5. јуришни корпус се

⁸² 36. НОР, том I, књ. 9, док. 32.

устремио из Чучала на Јаворац и Мечак, на одбрамбене линије Пете и Шесте српске бригаде. У нападу није учествовао 2. јуришни четнички корпус који није стигао да бугарским јединицама препусти дотадашње положаје, али и поред тога однос снага био је 4 према 1 у корист непријатеља. Командант 4. групе четничких јуришних корпуса, који је рачунао на премоћ у људству и наоружању, директивом број 3, саопштеном 19. јула командантима корпуса, изричито је захтевао следеће: „Наше трупе морају тући Двадесет прву дивизију и узети планински чвор Пожар - Лепа гора у своје руке. А потом, већ према ситуацији, мора се гонити ова дивизија са циљем да се уништи или разбије тако да више не остане способна за борбе за дуже време. Одступе ли партизани према Жупи и Јастрепцу, наше трупе ће се тада окренути за њима. Приме ли партизани борбу на Пожару и Лепој гори, наше трупе ће их тући, по сваку цену, а кад их на том положају разбију продужиће гоњење са задатком да што пре избију према Куршумлијској Бањи и ставе се у положај за спречавање извлачења партизана из Јабланице и за напад у правцу Јабланице са запада. Одступе ли партизани сами у правцу Јабланице, онда по заузећу Пожара морају се гонити без предаха до Куршумлијске Бање.”⁸³

У складу са директивом, четници су кренули жестоко, после минобачачко-артиљеријске паљбе, да освоје положаје Шесте српске бригаде на Јаворцу. Ватра бораца Првог и Трећег батаљона проређивала је њихове редове. За тренутак су застајали, рањенике упућивали даље од ватрене линије и опет нападали. Командант Првог батаљона Миодраг Јовановић Расинац наредио је командирима чета да борци на јурише четника узвраћају противјуришима. Понегде је долазило до борбе прса у прса. У таквим сударима живот је изгубио Раде Илић, командир Прве чете, а три борца су рањена. Тешке нападе издржао је Трећи омладински батаљон, који је имао неколико лакше и теже рањених бораца, међу којима Радоја Вукадиновића, чији је отац Милош Вукадиновић Вук, командир Друге чете Другог батаљона, нешто раније теже рањен. Отац и син су донети у бригадно превијалиште, а бригу о њима преузео је Данило Вукадиновић. Вуков син и Радојев брат. Четници су стално наваљивали понегде успевајући да се уклоне у дивизијски борбени распоред, али су у противнападима одбијани. Посебно су били угрожени положаји Пете српске бригаде на Јаворцу и

Крушевјанки зборник. Историјски архив Крушевца, бр. 3, година 1986-87, стр. 154.

брежуљцима исиред Сибице. Она је одбила више јуриша, али су четници покушавали да јој пресеку одступницу. Командант бригаде је забринут обавестио Штаб дивизије: „Наша бригада се налази на крајњим ћувицима Јаворца, према Сибници. Непријатеља смо отерали и разбили и нанели му губитке. Сада непријатељ иде са великим снагама у правцу Јаворка.”⁸⁴

Борбе су трајале целог дана и наредне ноћи, а неки положаји прелазили су више пута из руку у руке. Убијено је, рањено и заробљено доста четника. Јединице Двадесет прве српске дивизије имале су 5 мртвих и 12 рањених бораца и старешина.

Крајем дана Штаб дивизије, имајући у виду стални притисак и притисање појачања непријатељу, добио је одобрење Главног штаба Србије да бригада извуче из борбе. Процењено је да би даље вођење борби на Копаонику могло погоршати оперативно-тактички положај Дивизије и довести је у ситуацију да организује одсудну одбрану на Јаворцу, Лепенцу, Црној чуки и Пожару. Надмоћнијем непријатељу то је сасвим одговарало да је опколи, напада и доведе у безизлазну ситуацију. Иланиран је одступни марш правцем Пожар, Црна чука, Бугаре, Никодинова ливада, Жегрова и Шатре. Главни штаб Србије наредио је Двадесет петој српској дивизији да крене из рејона Космаче према Игришту и Сагоњеву и обезбеди прихват бригада Двадесет прве српске дивизије.

Бригаде су ноћу извучене из борбе и сврставане у одступну дивизијску колону. У запрежним колима и двоколицама рањеници су одвожени у партизанску болницу на Радан планини. Заштита рањеника је поверена Другој чети Другог батаљона чији је командир Милош Вукадиновић Вук био рањен, али није престајао да командује. Током припреме и почетка одступног марша, Четврта српска бригада добила је задатак да остане у заштитници на Пожару и Црној чуки. Ноћне борбе нису престајале, а у свитање прерасле су у прави ураган. Два батаљона Четврте српске, на ватреној линији на Пожару, одбијали су надмоћнијег противника. Успешно је брањена и Црна чука. Ујутру је постало још теже. Четници су наступали у правим буљуцима да сломе задржавајућу одбрану Четврте српске ударне бригаде. О драматичним тренуцима Боривоје Ромић је записао у Операцијском дневнику и ово: „Пред саму зору отпочињемо борбу. Дражиновци наваљују свим својим снагама. Са два батаљона задржавамо непријатеља. Борба је

⁸⁴ АрхивВИИ.кут. 1040, рег.бр. 39-3.

огорчена. Блиска на 20 метара. Непријатељ чешће врши јуриш али га ми одбијамо. Око 9 часова се повлачимо у правцу сагоњевске Црне чуке где такође остављамо обезбеђење. Одступање у правцу села Љутове па даље ка Крстатом Лазу. Непријатељ покушава да нам пресече ту линију одступања. Ми смо опет у заштитници. Непријатеља задржавамо и онда се повлачимо преко Мирнице. Жеграве, Куршумлијске Бање до Водице."⁸⁵

Командант 4. групе јуришних четничких корпуса сматрао је да је падом Црне чуке, кота 1197, стекао огромно преимућство и наредио потчињеним старешинама да се гоњење продужи без предаха. На јединице Четврте српске бригаде у дивизијској заштитници окомили су се 1. 3. и 5. четнички јуришни корпус. Први и 5. јуришни корпус наступали су од Црне чуке за Селову, у намери да пређу реку Топлицу и продуже за Игриште, али су борци и старешине Четврте српске пружали жесток отпор. Трећи јуришни четнички корпус је вршио гоњење од Сагоњева преко Неваде према Перуници, заправо дуж висова изнад леве обале Топлице, да би ефикасније тукао јединице Двадесет прве српске дивизије у одступању десном обалом реке. Ватра непријатеља брзо је постала безбедна, јер су Пета и Шеста бригада, Штаб дивизије и приштапске јединице ужурбано одлазили на југоисток. Четничка пуцњава највише је угрожавала рањенике који су одступали узводно речницом Банковицом да што пре изађу у рејон Игришта и Горње Мирнице. Рањенике је непосредно бранила њихова заштитница и јединице Четврте српске бригаде које су крајњим напором одбијале на сртаје многобројних четника.

У поподневним часовима, 20. јула 1944, претходнице Двадесет прве српске дивизије стигле су у рејон Мирнице, западно од Куршумлије и успоставиле везу са јединицама Двадесет пете српске дивизије која је преузимала раније намењену улогу прихвата и заштите. За претходницама је пристигла и главнина Дивизије. После вишечасовних борби Четврта српска бригада је препустила заштитничку улогу јединицама Двадесет пете српске дивизије и добила краћи предах. Штаб бригаде, са командантом Миливојем Перовићем и политичким комесаром Боровојем Ромићем, сумирао је ток и резултате борби на Копаонику извакши корисне поуке за наредне окршаје. У спречавању непријатеља да освоји доминантни вис Пожар јуначки је погинуо Радован

⁷² Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 16-2.

Миловановић, заменик политичког комесара Треће чете Четвртог батаљона. Командант бригаде Миливоје Перовић, под утиском голготе бораца у одступним борбама, записао је следеће: „Лагано је нузила уз венце обасјане летњим сунцем дуга жалосна колона изнемоглих људи. кола и коморе. Свуда поред пута лежали су заостали партизани, неки још при свести. Многе су ту и дражиновци затекли.

На Крстастом Лазу, више села Игришта, умало нас не пресекоше. Да би се извукла Пета бригада која беше заостала, ми смо морали четири сата задржавати њихове бесне јурише. Иресудни потез учини заменик команданта дивизије Раде Петровић. Он покупи четрнаест пушкомитраљеца, постави их на положај изнад једне простране ливаде и сачека. Полудели од обести, дражиновци ускоро излетеше на ливаду и стадоше јурити преко ње, забачених пушака преко рамена, вриштећи. Раде звизну у пиштаљку и сви аутомати одједном отворише ватру. По ливади се начини лом и на трен се двадесетак људи ваљало у крви. Остали побегоше главом без обзира и дуго се после не усудише да нападну на том правцу.”⁸⁶ У тој борби храброшћу се истакао и најмлађи пушкомитралезац и делегат вода Милован Мишевић.

После предаха, јединице Двадесет прве српске дивизије продужиле су из Мирнице и Велике Шатре преко Црне чуке, кота 889. Куршумлијске Бање, Равног Шорта, стигле сливу Мале Косанице, деоници железничке пруге у њеној долини, од Мердара до Раче, заузевши следећи распоред: Четврта српска у селу Маторову, Пета српска у Малој Косаници и Дегрмену, Шеста српска бригада у Кутлову и Саставцима. И јединице Двадесет пете српске дивизије биле су приморане да се повуку испред надмоћнијих четничких корпуса и заузму одбрамбене положаје код Бранкове куле, Превоја и Кртока. Доласком у међуречје Мале и Велике Косанице и југоисточно од Куршумлијске Бање, Двадесет прва и Двадесет пета српска дивизија нашле су се на удару два дана раније започете непријатељске офанзиве „Чистка”, на слободну територију Топлице, Пусте Реке и Јабланице.

У наступном и одступном маршу, у рејону Копаоника, Четврта српска бригада, у склопу борбених активности Дивизије, извршила је борбене и остале задатке. У наступању је успешно савладала непријатеља на левом крилу дивизијског борбеног распореда, овладала доминантним малокопаоничким висовима на томе правцу и ослободила Брус. У

М. Перовић, *Хроника о ПусшојРеци*, Просвета, Београд 1951, стр. 181.

одбрамбеним борбама добро је садејствовала са Петом и Шестом српском бригадом. бранећи своје положаје. У одступним борбама преузела је терет заштитнице зачеља Дивизије. упорно одолевајући нападима вишеструко надмоћнијег непријатеља. Без довољно муниције. најчешће гладни, жедни. психички и физички преморени. њени борци и старешине остали су морално чврсти и. изузев ретких изузетака, испољавали одлучност и храброст у обрачунима са непријатељем.

У чељустима непријатељске офанзиве „ Чистка”

У намери да опколи и уништи јединице под командом Главног штаба НОВ и ПО Србије, у првом реду Двадесет прву, Двадесет четврту и Двадесет пету српску ударну дивизију, Први јужноморавски и Јастребачки партизански одред. удружени непријатељи. под командом немачког генерала Густава Ханса Фелбера. кренули су 19. јула у силовит напад са више страна. уверени да успех неће изостати. Бугарска 27. пешадијска дивизија, под командом генерал-мајора Козарова. ојачана деловима Руског белогардејског заштитног корпуса, наступала је са северне и западне стране. од Житног Потока. Коњарника. Прокупља. Плочника. Куршумлије и освајала насељена места на слободној територији Тошшце. Садејствовале су јој неке јединице 22. и 29. бугарске пешадијске дивизије. После повлачења Двадесет прве српске дивизије са Копаоника и њене заштитнице, Двадесет пете српске дивизије, на простор Мале и Велике Косанице. за њима је наступала 4. група четничких јуришних и 2. косовски четнички корпус, који су извршавали наређења немачког генерала Фелбера и званично називани Четничка борбена група „Вајел”. Од Лесковца према Лебану наступала је немачка Борбена група „Дизенер”. јачине једног тенковског батаљона и два полицијска пука, чији је задатак био да се уклињава у слободну територију и уништава све пред собом. Пет батаљона Српског добровољачког корпуса фронтално су наступали према Бојнику. Косанчићу и Дољевцу. На демаркационој линији, успостављеној вољом немачког окупатора, између Србије и Косова, у рејону Орлове чуке. Китке. Лисице и Преполца. налазиле су се знатне снаге шиптарских балиста и квислинга. Немци су у офанзиви „Кераус” ангажовали око 40 хиљада војника против снага три дивизије НОВ и два партизанска одреда. јачи-

не око 8.000 бораца и старешина. Надмоћ непријатеља у живој сили и наоружању била је изразита.

Јединице 27. бугарске дивизије, после преласка на десну обалу Топлице, савладале су одбрамбену линију јединица Двадесет пете српске дивизије, стигавши на северне падине Соколовице, Видојевице и Арбанашке планине. У поподневним часовима, 21. јула, Бугари су наступали и на осталим правцима: од Прокупља према Бојнику и од Житорађе према Пасјачи, Коњарнику и Белом Камену. Они су напредовали у сусрет немачкој Борбеној групи „Дизенер“, јединицама Српског добровољачког корпуса и Српске државне страже које су наступале из рејона Лесковца и већ зашле у дубину слободне територије Пусте Реке и Јабланице. У неповољним приликама Главни штаб Србије, са командантом Кочом Поповићем, вршиоцем дужности политичког комесара Момом Марковићем, замеником команданта Љубодрогом Ђурићем и начелником штаба Рудолфом Приморцем, после свестраног разматрања борбене ситуације, одлучио је да се развучени фронт дивизија под њиховом непосредном командом прилично скрати ради успешнијег одолевања непријатељу и маневрисања.⁸⁷

Двадесет првој српској дивизији је наређено да наступа из Дегрмена и Кутлова на положаје у Бачијама, Соколовици и Гривоју. Штаб дивизије, с обзиром да је имао сагласност Главног штаба Србије да самосталније одлучује, озбиљно је рачунао на продор бригада у Топлицу, у позадину непријатеља, да би тиме угрозио његова офанзивна дејства на слободну територију Пусте Реке и Јабланице. У складу са таквом замишљу, Штаб дивизије наредио је штабовима бригада да поседну ове положаје: Шеста српска Бачије и Соколовицу, Пета српска Механе, а Четврта српска бригада Бранкову кулу, Превој и Крток. Полукружни одбрамбени положај Бригаде био је тако постављен да се одбију напади непријатеља са северне стране, од Куршумлије, долине Топлице и Космаче.⁸⁸

Ујутру, 22. јула, колоне Четврте српске бригаде успињале су се према Кртоку, кота 717, Превоју, кота 827, Бранковој кули, да би преузеле те положаје од Шеснаесте српске бригаде. Са висова и падина одједном су заштектали пушкомитраљези. Схвативши да су скоро зашли у непријатељски борбени распоред, командант и политички комесар Трећег батаљона су наредили да чете организовано узмичу и једна другој сти-

⁸⁷ 36, *НОР*, том I, књ. 9, док. 35.

⁸⁸ 36, *НОР*, том I, књ. 9, док. 35.

те одступницу. О том шненађењу у бригадном Операцијском дневнику записано је: „Рано ујутру добијамо наређење да поседнемо положаје око Водице (место јужно од Кртока и Превоја - прим. М.Г.) одакле непријатељ надире. Међутим, наш Трећи батаљон није дошао ни до прве косе, а наишао је на непријатеља. Просто се измешао са њима. Одмах се морало повући. Први батаљон се нашао у потоку, још не изашавши на косу и такође се одмах повлачио. Све је ово дошло услед слабе обавештајне службе Штаба дивизије. Видевши ситуацију, постављамо Други батаљон у заштитницу и повлачимо се у правцу Дегрмена.”⁸⁹

Заузимање тих положаја спречио је 3. јуришни четнички корпус. Истог јутра четнички корпуси, око 6.000 војника, офанзивно су наступали са линије између Мердара и Превоја, садејствујући пуковима 27. бугарске пешадијске дивизије који су стигли до Космаче, Товрљана, Горњег Статовца, Бублице и Дубраве, југоисточно од Куршумлије. Бугарски офанзивни фронт се надовезивао на борбени распоред недићеваца и љотићеваца испред Бојника, Савинца и Савиначке чуке. Јединице немачке Борбене групе „Дизенер” доспеле су у Мирошевце, Горицу, Брезу, Тулово и Чукљеник. Оваквим распоредом и наступањем остваривана је намера непријатеља да јединице под командом Главног штаба Србије сатера на узан простор Радана, Мајдана и Горњег Гајтана и ту их уништи. Штаб дивизије, с командантом Милојем Милојевићем, политичким комесаром Ристом Антуновићем, замеником команданта Драгољубом Петровићем Радом и начелником штаба Јованом Ђурићем, из часа у час је пратио стање на бојишту и бригадима наређивао како да се супротстављају надмоћном непријатељу. Основно је било да се избегне потпуно опкољавање, обезбеђују одступнице и врше пробоји ако нека од бригада буде опкољена. Истовремено су одржаване везе, углавном курирске, у недостатку радио-станица, са штабовима Двадесет четврте и Двадесет пете српске дивизије, у циљу остваривања борбене сарадње и садејства.

После неочекиваног ватреног судара са четницима у рејону Водица и Превоја, Четврта српска бригада је распоређена на положаје на Краварском вису и Дегрмену. Пета српска бригада била је у дивизијској резерви у Механама, а Шеста је преузела положаје Седамнаесте српске бригаде на Бачијама и Соколовици. У Механе је стигао Штаб дивизије и приштапске јединице.

⁶⁶ Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 16-2.

Непријатељ је жестоко нападао. 23. јула, на целом фронту, уведећи појачања и настојећи да потисне јединице Двадесет прве српске дивизије. Четврта група јуришних четничких корнуса нападали су ватрене линије Шесте српске бригаде, наступајући од Соколовог крша, тригонометар 1017, на њено десно крило и подилазећи Бачијама. Бугари су нападали положаје Једанаесте српске бригаде која је привремено била под командом Двадесет прве српске дивизије и штитила правац од Широких Њива. У јутарњим часовима непријатељ је снажно ударио на положаје Четврте српске бригаде у намери да је потисне и продужи у Добри до. Штаб бригаде, проценивши да противник прети затварањем одступнице, наредио је батаљонима да напусте положаје и одступе преко Трпезе и Доброг дола у рејон Секираче. Повлачење није текло лако. На брежуљцима изнад Доброг дола четници су поставили заседу и отворили ватру. Штаб бригаде, тражећи излаз из тешке ситуације, усмерио је Други батаљон, на челу са командантом Ћиром Орлићем и политичким комесаром Душаном Ивановићем, према Свињишту и Јокановићевом засеоку. Са њим је ишао Четврти батаљон, под командом Мирка Шипке, а Први батаљон, са командантом Радманом Савићем и политичким комесаром Радославом Стојиловићем, налазио се у заштитници изложен убитачној ватри у покушајима да одбије непријатеља. У тим окршајима живот су изгубила три, а рањено је неколико бораца. Трећи батаљон је одступио према Секирачи, изгубивши везу са Штабом бригаде. Три батаљона су успела да се извуку, али нису имали поуздане податке о непријатељу испред себе. Штаб бригаде је издао наређење да батаљони крену према Гајтанским вратима. Штаб дивизије планирао је да се напади непријатеља сузбијају и ноћу. 23. и 24. јула, изврши пробој преко Широких Њива и продужи у Топлицу. У томе се није успело због напада јаких четничких и бугарских снага и уследио је одступни марш преко Ображда. Сlišана и Бучумета на десну обалу Јабланице. Јединице Дивизије су маневрисале, успешно измицале из непријатељских клешта смрти. Четврта српска прва је доспела у Бучумет и на Јововића лћваде, укључила се у дивизијску колону која је прошла поред Медвеће и стигла на положаје на Тупалском вису, тригонометар 921. Тупалама и Дрводељи, кота 570. Северније, у Капиту, распоредила се Шеста, а још северније, у рејону Црног врха и Руњковца, на десној обали Јабланице, заузела је положаје Пета српска бригада. Борци и старешине били су јако гладни и уморни, а најисцрпљенији су добијали несвестице. У извештају Штабу дивизије да је Бригада стигла на Тупалски вис, поли-

тички комесар Боривоје Ромић и начелик Штаба Момчило Марковић Зоран. написали су и ово: „Синоћ су борци врло слабо јели. Сви се жале да су гладни. а као што и сами знате, преко мере преморени. За храну данас такође има слабих изгледа. Покушали смо да наручимо храну у Медвеђи и околним селима, али од тога нема ништа. Све се већ користи или је искоришћено. Извесни делови нашег Трећег батаљона који су јуче били пресечени (мисли се да им је пресечена одступница - прим. М.Г.) налазе се сада код Двадесет пете дивизије. Јавите нам шта да предузмемо за исхрану бригаде.”⁹⁰

Непријатељ је појачавао притисак. претећи Двадесет првој. Двадесет четвртој и Двадесет петој српској дивизији. партизанским одредима и збеговима народа који се кретао са својом војском, да ће их опколити и уништити. Главни штаб Србије, тражећи излаз из критичне ситуације, одлучио је 24. јула 1944. увече, да се пробој изврши преко Веље главе. тригонометар 1181. Китке, тригонометар 1154. да се пређе демаркациона линија и продужи у рејон Гњилана. У мемоарском делу „Рат и револуција”. Мома Марковић. тада вршилац дужности политичког комесара Главног штаба Србије, пише: „На целој територији водиле су се жестоке борбе. Заузимањем Бојника од стране недићеваца, онемогућено нам је да користимо аеродром са кога смо транспортовали рањенике и преко кога је добијана материјална помоћ савезника. После жестоких борби Немци су са 20 тенкова продрли у Лебане. а четници и Бугари до ГЈетровца и Гајтана. Тактика непријатеља је била опкољавање наших јединица и њихово сабијање на што ужи простор.

У таквој ситуацији Главни штаб Србије је био принуђен да тражи решење за свој правац кретања и одлучио је да се пређе на десну обалу Мораве. Али. и тамо су биле јаке немачке снаге. које су поселе долину Мораве. па се одлучило да се крене према Косову. у правцу Гњилана...”⁹¹

Бригадни комитет КПЈ Четврте српске. према сећању политичког комесара Боре Ромића. није био за покрет јединица према Гњилану и Косову. имајући у виду дотадашња ратна искуства.

⁹⁰ Дрхив ВИИ. кут. 1040, док. 47-3.

⁹¹ Момчило Марковић Мома, *Сећања, Рат и револуцију Србији 1941-1945.* књ. I и II. Београдски издавачки и графички завод. Београд 1987. стр. 294-295.

Маневар према Косову

Главни штаб Србије није располагао подацима о борбеним могућностима и распореду непријатеља на правцу којим је намеравао да упути Двадесет прву, Двадесет четврту и Двадесет пету српску ударну дивизију. Претпостављало се да су тамо мање јединице балиста и Немаца, али се убрзо показало да је стање друкчије.

На основу наређења Главног штаба Србије за пробој на Косово. Штаб Двадесет прве српске дивизије наредио је Четвртој српској бригади, 24. јула, да се помери у Мијовце и обезбеђује придодату дивизијску болницу. Пета српска бригада је распоређена да обезбеђује правац од Клајића и Буваца и главнину концентрише у Мелову, северно од Доње Оруглице. Она је истовремено имала задатак да штити правац од Бештице и Барја. Шеста српска бригада је стигла у рејон Доње Оруглице и обезбеђивала простор према Радевцима и Радевачкој чесми. Бригаде су се организовано повлачиле са ранијих положаја и усмеравале према планинским масивима на југу и Косову. Ојачане бригадне патроле су остављене ближе друму између Лебана и Медвеђе да осматрају и обавесте своје штабове ако примете покрете непријатељских јединица. У случају потребе, патроле су требале да пруже отпор и поступно се повлаче до бригада.

У подне, 25. јула, на састанку код Радевачке чесме, штабови Двадесет прве, Двадесет четврте и Двадесет пете српске дивизије добили су директиву Главног штаба 110В и ПО Србије за образовање маршевских борбених дивизијских колона за наступање и време за које се морају прећи поједине раздаљине. Двадесет прва српска дивизија имала је наређење да наступа правцем Маровци, Веља глава, тригонометар 1181, Китка, тригонометар 1154, Огоште, да продужи у Беривојце и Коретин на Кривој реци и ту предахне. За њом је истим правцем упућена Двадесет четврта српска дивизија, тада у резерви Главног штаба Србије. Маршрута Двадесет пете српске дивизије водила је преко Девојачког камена, Црног камена и Десивојца.⁹²

Распоред бригада у маршевском борбеном поретку Дивизије био је овакав: у претходници се налазила Пета српска бригада са циљем да увече, око 22 сата, освоји Вељу главу и продужи у Коретин. За њом је наступала Четврта српска бригада, припремљена да претходници

⁹² 36. НОР, том I, књ. 9, док. 178.

прискочи у помоћ. Шеста српска бригада образовала је десну дивизијску борбену колону да до Китке наступа са претходницом, потом врши бочно осигурање дивизијске главнине и упадне у Костадинце, западно од Огошта, а затим да продужи у Каменицу на Кривој реци. Покрет јединица био је далеко спорији него што се очекивало. Борцима је сметао скоро непроходан терен, чести успони, премор од вишедневних борби и глад. Уместо у 22 сата, јединице Двадесет прве српске дивизије стигле су Китки у свануће 26. јула, дочекане снажном пушчаном и пушкомитраљеском ватром балиста. Одмах се видело да доминантни вис неће бити лако освојити, али се није одустајало од такве намере. Другог излаза није ни било, пошто је непријатељ наступао са више страна у тежњи да опколи три дивизије. Отпор граничне балистичке јединице потпомагала је њихова артиљерија. Гранате су експлодирале у близини стрељачких стројева, али су борци, претрчавајући од стабла до стабла, били све ближе непријатељским положајима. У подилажењу балистичким рововима и траншејама предњачиле су групе бомбаша. Ручне бомбе су приморале балисте да искоче из својих јазбина. Уследио је јуриш и утврђења на Китки су освојена. Више од 1.000 балиста се повлачило уз жесток отпор, противнападе и постављање заседа. Највише су угрожавали десно крило и бок јединица Двадесет прве српске дивизије на достигнутој линији код Мале Липовице. Мужике и коте 831. Балисти су намеравали да задрже стрељачки строј Дивизије, али су протерани на десну обату Огоштке реке. Гоњење се није могло наставити услед њиховог жестоког отпора на супротној обали. Било их је више од хиљаду на простору од Врућевца до Бујковца, а очекивали су појачање из дубине своје одбране. Појачања су пристизала и на десну обалу Огоштке реке. Жешћи судари су уследили у преподневним часовима. Противнапад је уследио у десни бок дивизијског борбеног строја. Са висова Жује и Орман тепе балисти су отворили минобацачку, пушкомитраљеску и пушчану ватру. У напад су кренули и са десне обале Десивојске реке, правцем Мало Бујковце и Врућевце, желећи да преотму доминантни гребен Китку и изгубљене положаје. Жестока ватра јединица Четврте српске и осталих бригада није их заустављала. Пушкомитраљезац Другог батаљона Мирко Глушац залегао је у мањој вододерини и ока није одвајао од нишана. Јединачном палбом, штедећи муницију, обарао је балисте који су грабши напред. Помоћник му је био отац Душан, на време му давао пуне оквире и довикивао да жгадију не пушта напред. Ватру је отварао цео стрељачки строј батаљона и балисти нису имали изгледа да

нешто више постигну. Одједном су залегли на достигнутом ђувицима и нешто ређе отварају ватру. Командант батаљона Никола Орлић Ћира је проценио да очекују појачања и да ће још јаче напасти. Због тога је командирима и политичким комесарима чета Божидару Анђелковићу, Мирослави Милановић, Боривоју Перовићу, Мирку Поповићу, Мирку Перићу и њиховим заменицима наредио да командире водова, десетаре и борце припреме за одбијање још снажнијег напада балиста. У предвиђању се није преварио. Најпре су се огласили непријатељски минобацачи. Од учесталих експлозија проламали су се планински висови и удолине. Минобацачлије су тражиле пушкомитраљеска и митраљеска гнезда на положајима Другог батаљона. Једно су открили и засули ватром, усмртивши пушкомитраљесца Глушца и његовог оца. Упорно наваљујући, непријатељ је приморао јединице целе Дивизије да узмакну на коте 908, 837, на узвишења Мушице и Мале Липовице. Заузимањем коте 908 балисти су намеравали да избију северно од Китке и угрозе одступницу дивизијама под командом Главног штаба Србије. Да би се тај план осујетио, на коту 908 и околне брежуљке упућен је Трећи батаљон Четврте српске бригаде да их освоји. Командант и политички комесар батаљона одржали су краћи састанак са командама чета и предочили од колике је важности протеривање непријатеља са доминантног виса. Командир Прве чете Миодраг Здравковић и политички комесар Божидар Станковић су се зарекли да ће непријатеља потући на правцу наступања њихове чете. Њихово обећање прихватили су командир Друге чете Сретен Станковић, политички комесар Стеван Пјешчић, командир и политички комесар Треће чете, Божидар Искреновић и Видоје Љубић. Чете су добро припремљене за наступање и преко неповољног терена. У стрељачком строју, упоредо са борцима, наступали су командири и политички комесари. Балисти су немилице трошили муницију да прекину наступање храбрих бораца Трећег омладинског батаљона, али без успеха. У тешком наступању неколико бораца је рањено и они су брзо однети са ватрене линије. На домаку врха уследио је бомбашки окршај. Заплашени балисти су поскакали из заклона и дали се у бекство. Јурише омладинаца Трећег батаљона задовољно је посматрао командант Главног штаба Србије Коча Поповић.

На освојеној коти 908 борци и старешине Трећег батаљона су залегли у непријатељске заклоне и ровове да одбију противнапад у који су, после прегруписавања кренули балисти. Њихови минобацачи силовито су бомбардовали заклоне и зараван узвишења. У одбијању

противнапада није се пролазило без губитака. У једном заклону, на ивици узвишења, минобацачка граната је усмртила Оливеру Ивковић Ливку, храбру девојку, и још тројицу бораца, а двојицу теже ранила. Тешко је рањен заменик команданта дивизије Драгољуб Петровић Раде и непомичан стављен на носила. У супротстављању непријатељу Прва чета је изгубила командира и политичког комесара. Њихову дужност наставили су да извршавају заменици и одступања није било.

Док је Трећи батаљон заузимао коту 908, остале јединице прешле су у противнапад дуж целог фронта присиљавајући балисте да узмичу иреко Огоштке реке. Батаљони Четврте, Пете и Шесте српске бригаде покушавали су да се понегде укљине у непријатељски борбени распоред. На угрожене секторе балисти су, у договору са Немцима, довлачили тенкове, артиљерију и одморне снаге. Било је то спровођење заједничког противнапада и садејства да би се спречио продор јединица под командом Главног штаба НОВ и ПО Србије дубље на Косово. Осетило се то у наредним борбеним сударима и противнападима јединица 5. немачког полицијског пука и балиста. Главни штаб Србије и штабови дивизија у поподневним часовима 26. јула, увидели су да би пробој према Гњилану и Косову однео много жртава. Стога је одлучено да се наредне ноћи одступи према Лебану и на десну обалу реке Јабланице. Штаб Двадесет прве српске дивизије наредио је Четвртој, Петој и Шестој српској бригади да се извуку из борби са балистима и Немцима и упуте према Китки. Вељој глави и Шумнатој коси. Греликом повлачења највећи проблем био је ношење и заштита тешких рањеника, као и народа из више српских села који се није усудио да сачека балисте који би га масакрирали. О мучном повлачењу и трагичној судбини тешких рањеника Братислав Костић је написао: „Подручна болница, под притиском свеобухватне непријатељске офанзиве, била је у покрету уз минималну заштиту. Прихваћени су нови рањеници и болница, напуштајући слободну територију, нашла се на простору Веље главе. Непријатељ је успео да болницу одвоји од главнине наших снага и велики број рањеника зароби. Ту су албански балисти обавили главну, али прљаву улогу. Они су поубијали све тешке рањенике, међу њима и партизанку Велију Пејчић. Лакше рањенике који нису успели да побегну у те шумовите пределе, предали су немачким фашистима у Подујеву”¹⁹⁵

Извлачење јединица Двадесет прве српске дивизије из борбе са балистима и Немцима вршено је поступно и под заштитом Пете српске

Братислав Костић. *Необјављено сећање*. У власништву аутора.

бригаде на простор североисточно од Доње Оруглице. Мелова и Гагинаца. Четврта српска је заузела положаје у Доњој Оруглици, а Шеста српска бригада у Гагинцима. Пета српска бригада је преузела улогу заштитнице и резерве Главног штаба Србије. Ујутру, 27. јула, могло се назрети да ће дан бити тежак. Први батаљон Четврте српске бригаде сукобио се северно од Гагинца, у Бештици, са батаљоном недићеваца који су спречавали наступање према Барју. У краћој оштрој борби, уз припомоћ једног батаљона Шесте српске бригаде, недићевци су присиљени да одступе уз осетне губитке у људству и ратном материјалу. Имали су 15 мртвих и 40 рањених војника. Заплењена су, поред осталог, 3 тешка митраљеза и 1 пушкомитраљез. Убрзо је уследио заједнички напад удружених Бугара и недићеваца у леви бок и чело Шесте и Четврте српске бригаде. Започела је огорчена борба. Уз помоћ тенкова и артиљерије бугарске јединице су наступале са северозападне стране, од Липовице, а недићевци и Љотићевци са севера, из рејона Барја. Шестој српској бригади запређено је ватреним крилним обухватима, а тиме се у неприлици нашла и Четврта српска бригада. О неповољној ситуацији обавештен је Штаб дивизије, који је одлучио да се одступа на источну страну, у Лалинце и Коприве и тамо успоставе нови одбрамбени положаји. Овим одступањем остало је незаштићено десно крило Двадесет четврте српске дивизије, али је опасност отклоњена противнападом Седамнаесте српске бригаде која је одбила непријатеља у Мелово. У току борби откривено је да четничке јединице нису присутне на терену на коме су дејствовале пре неколико дана. Јужноморавска и Расинско-топличка група четничких корпуса и Немци остали су северније, у Јабланици, да претражују терен, малтретирају и пљачкају недужни свет. Четници и недићевци нису пропуштали прилику да мобилишу мушкарце, војне обвезнике.

Пре повлачења у Лалинце, Четврта српска је садејствовала Шестој српској у борби против наступајућег непријатеља. Уједно је садејствовала и јединицама Двадесет четврте српске дивизије у задржавању и одбијању непријатељског противудара. Увече се повукла у Лалинце, у подножју Кукавице, али без Првог батаљона који је Главни штаб Србије задржао у својој заштитници, а Пету српску бригаду у резерви. Непријатељ је увидео да ће тешко издржати наредне ударе дивизија под командом Главног штаба Србије и појачавао је достигнуте положаје. Доласком три немачка тенка из Лесковца у Липовицу, четника у

Клајиће и Бугара у Параштицу. непријатељ се надао да ће одбранили правце према Клајићима, Медвећи и долини Јабланице.

Краткотрајно затишје омогућило је Главном штабу Србије, штабовима дивизија и бригада. да анализирају тродневне тешке борбе. Показало се да је покушај продора према Гњилану и Косову изненадио непријатеља који није био у стању да предузме гоњење приликом наступања и повлачења дивизија под непосредном командом Главног штаба Србије, чиме су оне, макар и кратко, бме растерећене жестоког притиска са више страна. Увидело се да мештани појединих шиптарских села нису привржени народнослободилачкој борби, већ да подржавају балистичке формације „Бали комбетар“ које верно служе немачком окупатору. Штаб Двадесет прве српске дивизије је констатовао да су Четврта. Пета и Шеста српска бригада водиле борбу са бројно надмоћнијим и боље наоружаним непријатељем. уморне и гладне. али са високим моралом и храброшћу постизале успехе. У негативне појаве је сврстано самовољно удаљавање појединаца из јединица и недисциплина. У суштини гледано. замисао Главног штаба Србије није остварена.

У ратном дневнику Команде Групе немачких армија „Ф“ видљиво је. на основу онога што је записано 26. јула 1944, да непријатељ није схватио циљ наступања српских дивизија ка Косову. Констатујући да је операција „Кераус“ завршена, неистинито се тврди да је „главнина непријатељских снага снажно потучена и као таква повукла се преко српско-албанске демаркационе линије. Додир са непријатељем одржава се заштитницама. Операција је тиме завршена... Мада се у току операције није успело у разбијању главнине непријатељских снага. ипак је пошло за руком. нарочито масовном употребом четника. да се осујети намера непријатеља да продре у правцу Ибра.“⁹⁴

Процена Немаца о томе да је спречен продор Оперативне групе дивизије према Ибру. нетачна је. Група се убрзано приближавала левој обали Ибра да га форсира и преко Копаоника продре у Србију. О њеном наступању. Врховни штаб НОВ и ПОЈ известио је нешто раније Главни штаб Србије и то је имало значаја за наредна борбена дејства на југу Србије.⁹⁵

Борбе и маневрисања бригаде. од 19. јуна до 26. јула 1944. године. на простору до врхова Копаоника и натраг преко Косанице. Горње Ја-

⁹⁴ 36. НОР, том 12, књ. 4. Одласком четника према Ибру растерећене су наше снаге на Китки и Вељој глави.

⁹⁵ 36. НОР, том I. књ. 9. док. 42.

бланице и до Веље главе. на старој турској и арнаутској граници, биле су њене најтеже борбе док се налазила на простору јужне Србије. У даноноћним тешким сукобима са окупаторским, четничким и осталим квислиншким јединицама, осујећена је њихова намера да униште Четврту српску бригаду и остале јединице под командом Главног штаба НОВ и ПО Србије. Уједно је осујећена намера удружених непријатеља да зауставе наступање Оперативне групе дивизија из Санцака према долини Ибра, Копаоника и јужној Србији. У свему томе борци Четврте српске бригаде дали су изузетан борбени допринос, јуначки одолевали вишеструко надмоћнијем и боље наоружаном противнику и нису прошли без осетнијих губитака. Бригада је, наике, ушла у једномесечне борбене окршаје, приближно са 750 бораца, а из њих изашла са око 100 погинулих и више од 100 рањених. Известан број бораца самовољно су напустили јединице и вратили се кућама. И поред свих невоља, Бригада је била способна да извршава наредне борбене задатке.

Офанзивна дејства

Главни штаб Србије наредио је Штабу Двадесет прве српске дивизије да бригаде офанзивно наступају на север, на простор Јабланице, Пусте Реке и планине Радана, ради прогона четничких јединица које су злостављале и пљачкале народ. Четврта српска бригада, после обезбеђења терена за прихват савезничке помоћи у оружју и муницији, која је допремана транспортним авионима, кренула је преко Игришта и Шумана према Лебану и долини Јабланице. Њене јединице обезбеђивале су болницу тешких рањеника и опрезно напредовале. Истим правцем наступала је Шеста српска и Јастребачки партизански одред, а Пета српска бригада и даље се налазила у резерви и обезбеђењу Главног штаба Србије. О томе наступању у Операцијском дневнику бригаде записано је: „Целу ноћ путујемо. Рано ујутру стижемо у Нову Тополу. Дражиновци су јуче били у овом селу али су побегли“⁶⁶ Бригада је продужила западно и разместила се у селима: Грви и Трећи батаљон у Мрвошу. Други и два одељења пратећих оруђа у Врбовцу и Четврти батаљон у Плочи. Штаб бригаде сместио се, како су известили вршилац дужности команданта бригаде Ранко Стојић и поли-

⁶⁶ Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 16-2.

тички комесар Боривоје Ромић, у Милевину кућу у Мрвошу. Борбена ситуација је дозвољавала да се борци и старешине дуже одмарају и редовније хране. Штаб дивизије, који се налази у Свињарици, предвече је обавештен о размештају јединица Бригаде: тражено је упутство за формирање бригадне болнице, као и да се попуне упражњена командна места нижих старешина који су изгинули у последњим борбама. Штаб бригаде предочио је Штабу дивизије да се мањи број бораца Четврте српске налази у другим јединицама, неки случајно а неки намерно, да их нико не може контролисати и да раде шта хоће. Затражено је да се такви одмах спроведу у матичне јединице.

Наредног дана јединице Бригаде су остале на истом терену. Први батаљон држао је положај у Каменици, северно од Мрвоша, обезбеђујући правце од Петровца, Коњувца и Косанчића. Други је задржан у Врбовцу и једну чету је издвојио да штити тек формирану бригадну болницу. Трећи батаљон се налазио у бригадној резерви, а Четврти, ојачан противтенковским оруђима, на положају Плоче и Голи рид да обезбеђује правац од Лесковца.

Било је појединачних покушаја организовања дезертерства. Један борац је потајно наговарао неколико другова да побегну кућама. То је откривено и организатор је ухапшен. Штаб бригаде је понудио да организатора дезертерства упуту Штабу дивизије, или да добије одобрење да му суди.

Сређивање јединица и предах бораца су прекинути V поподневним сатима, 1. августа, када је примећена дуга колона бугарских војника у рејону Коњувца. Стигли су у Лозане и Турјане и заузели погодне положаје. Од Лебана, са јужне стране, наступала је друга бугарска колона, стигла у Прекопчелицу и запретила бочним ударом у борбени распоред Четврте српске бригаде. Бугарске јединице су продрле и западније, у рејон Горњег Бучумета. Бригада се налазила у неповољној ситуацији и повлачила се преко непосредног простора између Мијајлице и Прекопчелице у Слишане. Штаб дивизије, обавештен о томе шта се дешава, наредио је Штабу бригаде да два батаљона распореди на одбрамбени положај код Добре воде, а два упуту у рејон Власова. Први и Други батаљон, са вршиоцем дужности команданта бригаде Божидаром Кораћем и замеником политичког комесара бригаде Драгоманом Радојичићем Стамболијом, кренули су према Власову, а Трећи и Четврти су остављени у Ображди и Ивању. Поред Четврте српске бригаде, Штаб дивизије упуту је Пету и Шесту српску бригаду на простор Статовца да заједно

нападну четнике. приближе се друмској и железничкој комуникацији између Куршумлије и Прокупља и да их угрожавају.

У јутарњим часовима, кад су се Први и Други батаљон приближавали Власову, њихова претходница је приметила војску на месту одређеиом за зборно место Двадесет прве српске дивизије. Команданти и политички комесари батаљона Радман Савић. Радослав Стојиловић. Никола Орлић Ћира и Никола Радојевић. нису сумњали да је непријатељска војска испред њих. Вођа претходнице приближио се урбаним војницима. довикнувши им да одговоре ко су. Узвративши да су партизани из Једанаесте српске бригаде, почели су се размештати у оближње заклоне. Први батаљон се развио у стрелце и отворио ватру. Четници су одговарали истом мером и почела је двочасовна борба. Батаљон је намеравао да их примора на предају. али је изненада добио пушчану и пушкомитраљеску ватру у леђа. Убрзо се испоставило да су то јединице Пете српске бригаде које су, због необавештености. забуном кренуле да крче пролаз до одређеног зборног места Дивизије. Неспоразум је брзо отклоњен, али су то четници искористили и без губитака се повукли. За њима се запутила Пета српска у потеру. а јединице Четврте српске бригаде су поселе Мала врата и Јавор. кота 1096. на западној страни Радан планине. Истовремено су обезбеђивале правацод Магаша и Магашког брда на коме су биле бугарске јединице. Главнина бригаде приближавала се Косаници и саобраћајницама у њеној долини. јужно од Куршумлије. Три батаљона су наступала на иростор Механа и Мајданске планине да угрозе бок јединица Расинско-топличке групе четничких корпуса. које су одступале из рејона Горње Јабланице да би се придружиле бугарским јединицама у Куршумлији и околини да се заједно бране. Покрети батаљона Четврте српске нису извођени према плану. Трећи батаљон. са командантом Драгољубом Јовићем и политичким комесаром Велишом Бољевићем. није желео да напусти повољне положаје на Соколовом вису. док их не преузме нека јединица Двадесет четврте српске дивизије. Недалеко од батаљонског положаја извиђачи су открили да је 600 недићеваца прошло у Секирачу и да се доста четника налази у селу Мале "Баке. Није им се смело дозволити да заузму Соколов вис. Недићевци су били и на Иван кули. јужно од Мале Баке. Четврти батаљон. са командантом Мирком Шипком и политичким комесаром Душаном Ивановићем. налазио се на Великој Лопарди. Други батаљон. осим једне чете која је штитила бригадну болницу. продужио је, заједно са Првим батаљоном.

према Механама. Бригада је 3. августа, добила наређење да обезбеди простор у подножју Горњег Гајтана код Малих врата да сачекају и прихвате помоћ у оружју, муницији и одећи коју су савезнички авиони падобранима спуштали. У пошиљци је било највише рубља и војничке одеће. Сваком борцу додељене су две сивомаслинасте кошуље.

Из рејона Механе јединице Бригаде су упућене на нове положаје према Куршумлији. Батаљони су распоређени на Соколовици, Космачи и Малој Пупавици. Организовано је извиђање и прикупљање података о бројном стању, наоружању и саставу непријатељских јединица у Куршумлији и околини. Једна патрола се прикрала улазу у Куршумлију и дознала да у граду и оближњим упориштима има бугарских војника, недићеваца, љотићеваца и нешто Немаца. Калабићеви четници били су у Белом Пољу, а четници Боже Ивановића на источној периферији Куршумлије. На друму према Рачи примећена су два оклопна возила. На узвишењу Самокову, јужно од града, на раније уређеним положајима, из српско-турског рата 1876-1877, није било топова. Прикупљене податке Штаб бригаде је послао Штабу дивизије тражећи најновије вести о ситуацији код других јединица и месту до којег је стигла Оперативна група дивизија којој се ишло у сусрет. Убрзо је уследио одговор да је Оперативна група дивизија, под командом генерал-лајтнанта Пеке Дапчевића, коју су чиниле Друга пролетерска српска, Пета крајишка и Седмнаеста источнбосанска дивизија, форсирала Ибар, овладала гребеном Копаоника и да води тешке борбе са 1,2,3. и 5. јуришним четничким корпусом који спречавају њен продор у Жупу, Топлицу, Пусту Реку и Јабланицу.

Борбена ситуација је захтевала да јединице Четврте српске бригаде чешће мењају положаје и маневришу, да би успешније сузбијале нападе непријатеља и прелазиле у противнападе. Кад су бугарске јединице и четници избили у рејон Радан планине и Механа, батаљони Четврте српске су упућени на положаје код Иван куле да осујете њихово наступање. Две чете Првог батаљона поселе су положаје на коти 1126, на Равној планини, а једна је штитила бригадну болницу. Две чете Другог батаљона су распоређене на Соколовом вису, а једна на Оштрим кршевима. Трећи батаљон се налазио на брежуљцима поред Иван куле, са једном четом истуреном преко потока до Великих Ђака. Четврти батаљон је успоставио положаје изнад долине Косанице.⁹⁷

⁶⁶ Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 16-2.

На поседнутим положајима исхрана бораца и старешина била је боље организована. Интенданти и економи свакодневно су прибављали животне намирнице и упућивали јединицама на положају. Извршавало се наређење Штаба дивизије да бригаде формирају солидну интендантску службу, да батаљони имају интенданте, а чете економе. Било је прописано да јединице добијају дневно три кувана оброка. На овај начин превазилажена је ранија пракса да се десетине, водови и чете хране код сеоских домаћина. Нередовност у исхрани негативно је утицала на физичку кондицију и морал бораца и старешина.

Напади на Куршумлију

Оперативна група дивизија потукла је, 6. и 7. августа, 4. групу јурншних четничких корпуса и ослободила, 8. августа, Брус и више поткопаоничких села. Она је истовремено тежила да што пре успостави везу и садејство са јединицама Двадесет прве српске дивизије у рејону Куршумлије и Прокупља. На томе је инсистирао и Главни штаб Србије док су јединице Дивизије биле распоређене у рејону Иван куле, Равне планине, Великих и Малих Ђака, Соколовог виси, Гајтана, Бачија и Богујевца. Штаб дивизије је обавештен да ће Друга пролетерска и Пета крајишка ударна дивизија наступати према Куршумлији и удружени непријатељи у томе граду могли су им бити озбиљна препрека. Главни штаб Србије наредио је, 8. августа, Штабу Двадесет прве српске дивизије да њене јединице нападну и освоје јак непријатељски гарнизон на реци Топлици. Бригаде су увече добиле дивизијску борбену заповест и план напада на Куршумлију.

Напад је почео са извесним закашњењем, 9. августа у свануће. Јединице Четврте српске бригаде, после концентрације у Малој Пупавици и Каменици, наступале су преко Љуше на Самоково. Са полазних положаја у рејону Космаче, Крчмаре и Марине куле, јединице Пете српске бригаде су нападале поред реке Топлице, тежећи да овладају непријатељским отпорним тачкама код градског гробља и продуже према цркви. Други батаљон је упућен преко Топлице да наступа поред друма између Барбатовца и Куршумлије. Трећи батаљон је задржан у бригадној резерви у Богујевцу и Новом Селу, а Четврти се натазио далеко, чак код Црне чуке и није уведен у борбу.

У Куршумлији су се браниле јединице 122. бугарског пешадијског пука, чета Немаца полицијског пука „Дизенер“, батаљон Љотићеваца, батаљон недићеваца, неке јединице Топличког и 1. косовског јуришног четничког корпуса.

На Самокову, јужно од Куршумлије, на правцу наступања Трећег батаљона Четврте српске бригаде, развила се огорчена борба. Бомбашким нападима и јуришима, чете су освојиле неколико ватрених гнезда и бункера и нашле се пред рововима заштићеним бодљикавом жицом и минским пољима, Двојица бораца су рањени у покушају да просеку бодљикаву препреку. Брзо су изнети испод пљуска пушкомитраљеских и пушчаних зрна и однети у превијалиште. Чете су наизменично и заједно понављале нападе, али их је добро утврђени непријатељ одбијао испред сплетова бодљикаве жице. Прву чету предводили су командир Светомир Славковић, политички комесар Богдан Јовановић, његов заменик Витомир Станојевић и бринули да се не претрпе осетнији губици. Стрељачки stroj Друге чете, са командиром Сретенком Станковићем, политичким комесаром Радулом Радовићем, замеником политичког комесара Братиславом Костићем, заобилазећи нагазне мине, приближио се непријатељским рововима и саобраћајницама не успевши да покида жичане препреке. Бомбашке групе Треће чете, које су предводили командир Светислав Милетић и политички комесар Видоје Љубић, прокрчиле су пролазе до непријатељских ровова и упустиле се у бомбашке двобоје. У жестоком окршају рањени су командир Милетић и политички комесар Љубић. Они су журно склоњени са ватрене линије да им се укаже прва помоћ. Командовање четом преузео је водник Божидар Рајковић и борба је настављена. Први батаљон је нападао преко Марине куле и није се уклонио у град. Други батаљон се налазио у бригадној резерви у рејону Љуше, а Четврти је дејствовао од Бранкове куле.

Штаб бригаде је увидео да је непријатељ далеко јачи него што се претпостављало. У току борбе од мештана се сазнало да је дан пре напада на Куршумлију стигло доста немачких војника. О томе је начелник штаба бригаде Момчило Марковић Зоран написао Штабу дивизије: „Обавештени смо да је 7. овог месеца стигао већи број непријатељских војника и то већином Немаца који су одмах по доласку посетили сва околна села.“⁹⁸

⁹⁸ Архив ВИИ, рег. бр. 56-1/4.

Уследило је иовлачење према полазним положајима. Најтеже је било Трећем батаљону који је непријатељ покушао да гони. Одступало се дуж Самоковске косе, преко Љуше и Бранкове куле.

После напада бугарских јединица из рејона Микуљана, Пета српска бригада се повукла са линија у Куршумлији и одступила у Доњу Речицу и Велику Плану. Повлачење из Куршумлије није значило и престанак борби. Непријатељ је кренуо из града, домогао се Маричића брда и сукобио са јединицама Четврте српске бригаде. Користећи мрак борци Четвртог батаљона су подишли немачким положајима на Маричића брду, ката 604, отворили ватру на ровове и заклоне и Немце приморали да се повуку у Куршумлију. Батаљони Четврте српске распоређени су да успешно одбијају нападе и предузимају противнападе. Први батаљон се ушанчио у рејону Марине куле, ноћу силазио до железничке пруге и демонстративно нападао непријатељске положаје на периферији града. Други батаљон је повучен са непогодног положаја у рејону Бранкове куле и размештен у Малој Пупавици. На Голој коси испред Космаче налазио се Трећи батаљон који је контролисао источне прилазе Куршумлији. Штаб бригаде се сместио у Малој Пупавици, стално одржавајући везу са штабовима батаљона. Пета српска бригада, према наређењу Штаба дивизије, налазила се у Великој Плани и Горњој Речици и припремала за наредне борбе, а Шеста српска је штитила дивизијску болницу у Механама, аеродром поред Бојника и складиште ратног материјала у планини Соколовици.

Уз одобрење Главног штаба НОВ и ПО Србије, Двадесет прва српска дивизија привремено је, 13. августа, стављена под команду Штаба Оперативне групе дивизија, чија се главнина приближила Куршумлији. Истог дана је одлучено да се нападне непријатељски гарнизон. Сутрадан је уследила заповест да Куршумлију, у 23 сата, нападну Четврта српска са полазних положаја код Марине куле. Прва крајишка преко Самокова, Четврта пролетерска и делови Треће српске бригаде преко Мачковца. Пре почетка напада било је измена у правцима наступања Прве крајишке и Четврте српске бригаде. Трећи и Четврти батаљон Четврте српске су упућени преко Самокова, раме уз раме са Крајишничка, да појачају наступање према центру града. Први батаљон је наступао од Марине куле, прегазео Косаницу и непријатеља угрозио у рејону Циглане. Други батаљон, на десном крилу бригадног борбеног распореда, наступао је према згради Градске болнице. На свим правцима непријатељ је пружао жилав отпор. Пре напада у град је стигао

' батаљон бугарских војника и ојачао одбрану. Борба се водила за сваки ров, бункер, кућу и почетни успеси нису изостали. Први батаљон Четврте српске савладао је спољну непријатељску линију одбране и неколико отпорних тачака на улазу у град. Освојена је зграда болнице, у којој су тражени лекови и санитарски материјал. Уплашени дежурни лекар је промуцао да правог санитарског материјала нема пошто се у болници користе завоји од папира. Санитарски референт батаљона нашао је само неколико флашица јода и кутијица аспирина. Група бораца је претражила болничке собе и болничке ходнике. Наишли су на неколико болесница, унезверених од страха. У мушким собама нађено је неколико рањених четника и недићеваца који су очекивали најгоре, али су били изненађени коректним поступком бораца. Зачуђени су виркали испод покривача. У свести им је раније било усађено, од њихових крутих официра, да партизани никоме не праштају, а ово...? Рањени четници су се уверили да су били обмањивани. Упоредо са наступањем јединица Четврте српске у град се уклиндио Први батаљон Прве крајишке бригаде са командантом Љубомиром Јајчанином Белим, угрожавајући центар и неколико најбрањенијих зграда. Чета Саве Вакића садејствовала је са четом бораца Првог батаљона Четврте српске. Крајишници су освојили зграду железничке станице, теретне вагоне на колосецима, пуне муниције и осталог ратног материјала, али то нису могли евакуисати услед противудара немачких и бугарских јединица. Бомбашким нападима освојене су зграде Градске кафане и Соколског дома. Удружени непријатељи су се сређивали и припремали за противнапад. Силовито су кренули кад се почело раздањивати користећи надмоћ у људству и наоружању. Имали су намеру, поред потискивања јединица Прве крајишке и Четврте српске из града, да ухвате неког борца и примењивали су мање обухвате неких десетина и водова. У томе нису успевали захваљујући снажном отпору и вештом повлачењу бораца Прве крајишке и Четврте српске бригаде. Ујутру су борбе обустављене, а бригаде се разместили на полазним положајима. У анализама напада на гарнизон Куршумлију уочено је да подаци о бројном стању, распореду и наоружању непријатеља на спољној и унутрашњој линији одбране, са којима је располагао Штаб Оперативне групе дивизија, нису били тачни. У граду и околини, поред једног пука Српског добровољачког корпуса (љотићевци), непотпуног батаљона бугарских војника, одељења Немаца и мањих четничких јединица, нашао се, што није откривено, Гвоздени пук недићеваца, батаљон не-

мачких полицајаца и батаљои бугарских војника доведених из рејона Мерџеза да појачају спољну и унутрашњу одбрану. Удружени непријатељи имали су 12 артиљеријских оруђа и довољно граната да засипају стрељачке стројеве Четврте српске и осталих бригада у нападу. Непријатељ је био надмоћан у артиљерији. Док је однос снага у живој сили био приближно исти. Известан успех у нападу постигле су Прва крајишка и Четврта српска бригада, а остале нису оствариле очекиване резултате. У нападу са североистока, преко Пепељевца, један батаљон Четврте пролетерске и један батаљон Треће српске бригаде нису успели да савладају изузетно добро утврђену спољну линију непријатељеве одбране и ту су задржани целе ноћи. Делови Четврте пролетерске бригаде, који су наступали преко Голог брега и Микуљана, са северозападне стране, стигли су на периферију града, али су противнападом снажнијег непријатеља задржани на достигнутој линији и касније одбијени.

У борби за Куршумлију Четврта српска имала је једног мртвог и једног рањеног борца. Прва крајишка бригада је изгубила 4, а рањено је 16 бораца. Непријатељу су нанети следећи губици: убијен је 71 и рањено више војника. Девет их је заробљено.

Извлачењем на полазне положаје Четврта српска бригада није имала предаха. Њене јединице су упућене да руше жеезничку пругу и непријатељска утврђења североисточно од Куршумлије према Прокупљу. Код Пепељевца је постављена јача заседа дуж железничке пруге. Непријатељски воз који је наишао од Прокупља и Доњег Плочника, са два тенка у отвореним вагонима, у намери да прође у Куршумлију, засут је жестоком ватром из пешадијског оружја и противтенковских пушака. Један тенк је погођен и онеспособљен за дејство. Воз је устукнуо испод убитачне паљбе и одјурio у Доњи Плочник. Док је воз нападан, из зграде оближње железничке станице бугарски војници су отварали ватру и претили да ће кренути у противнапад. Тукли су из бункера поред станице, са карауле у Пепељевцу и оближњих заклона. Узвраћено им је пуном мером. Зграда железничке станице је нападнута, а њена посада савладана. Уништени су сви станични уређаји и зграда је запаљена. Бугарски војници су покушали да се одбране из добро утврђене карауле. Један је убијен у пружању отпора, а 8 их се предало. Заплењено је 10.000 метака и ратна опрема.

Истог дана Штаб Оперативне групе дивизија обавестио је Штаб Двадесет прве српске ударне дивизије да се обустављају заједнички на-

пади на Куршумлију и да се Дивизија опет ставља под команду Главног штаба Србије. Наредне ноћи Четврта српска бригада је напала непријатеља у Куршумлији. Борба је била жестока, али циљ није остварен.

Борбе су настављене у долини Топлице и дуж железничке пруге и друма према Прокупљу, одакле је Команда 27. бугарске пешадијске дивизије настојала да у Куршумлију упути знатнија појачања и одбрани друмску и железничку комуникацију. Јединице Четврте српске бригаде напале су, 16. августа, непријатељски воз који се запутио у Куршумлију. Локомотива и вагони су толико оштећени да се нису могли ни покренути. Из Прокупља је упућен други воз и појачање у Барлово. На прилазима железничкој станици и оштећеном возу развила се борба. Бугарски војници заузели су бусије поред пруге одбијајући нападе бораца Четврте српске бригаде који су покушавали да спрече одвлачење воза. Воз је, ипак, прикопчан за локомотиву приспелу из Прокупља и одвучен назад. Повлачење бугарских војника је искрришћено да јединице Четврте српске упадну у железничку станицу Барлово, униште 40 вагона и покидају железничку пругу на више места. У тој акцији заробљен је један бугарски војник и приведен на саслушање.

Штаб дивизије упутио је, 17. августа, писмо команданту бугарског гарнизона у Куршумлији у коме је указано на бесмисленост пружања отпора јединицама Народноослободилачке војске. Бугарима је понуђено да се предају и своје оружје окрену против Немаца. Очекиван је повољан одговор, али није ништа стигло. У Штабу дивизије је процењено да би се бугарски гарнизон предао да није добио знатно појачање од Барбатовца и 6 артиљеријских оруђа која су почела да гранатама засипају јединице Четврте српске бригаде на положајима од Марине до Бранкове куле.

Штаб Четврте српске посетили су Коча Поповић, командант Главног штаба Србије, Благоје Нешковић Михаило, секретар Покрајинског комитета КПЈ за Србију, Петар Стамболић, секретар АСНОС-а, њихови најближи сарадници и разговарали су командантом бригаде Миливојем Перовићем, политичким комесаром Боривојем Ромићем и њиховим заменицима Драгојлом Стојићем, Драгоманом Радојичићем Стамболијом и начелником штаба Момчилом Марковићем Зораном о борбеном моралу и осталим проблемима у батаљонима и четама. Тада је наговештено да ће уследити темељитија реорганизација и попуна људством у свим јединицама.

У Оперативној групи дивизија

У Игришту, северозападно од Куршумлије, састали су се, 19. августа 1944. командант Главног штаба Србије Коча Поповић и командант Оперативне групе дивизија Пеко Дапчевић, са сарадницима, да размотре остваривање наредних садејстава јединица под њиховом командом и остале заједничке задатке. На састанку је одлучено да се Друга пролетерска дивизија стави под команду Главног штаба Србије, а Двадесет прва српска ударна укључи у састав Оперативне групе дивизија. У складу с тим Друга пролетерска дивизија је усмерена према Топлици, Иустој Реци и Јабланици, а јединице Двадесет прве српске дивизије од Куршумлијске Бање до Велике Шатре, Сагоњева и југозападних обронака Великог Јастрепца. Четврта и Шеста српска бригада имале су задатак да непријатеља угрожавају на комуникацији између Куршумлије и Блаца, а Пета српска бригада стављена је под команду Штаба Пете крајишке дивизије, али је сутрадан враћена у састав своје дивизије.

Борбе у рејону Куршумлије нису престајале. Бугарска артиљерија често је тукла борбени распоред јединица Четврте српске бригаде, али непрецизно и губитака није било. Штаб дивизије наредио је Четвртој и Петој српској бригади да покушају да освоје добро брањени непријатељски гарнизон Куршумлију. Напад је почео у вечерњим часовима, 25. августа, наступањем стрељачких стројева Пете српске са северне, а Четврте српске бригаде са јужне и западне стране. Непријатељ се огорчено бранио на правцима наступања батаљона Четврте српске, подржаваних оруђима Пратеће чете. Пред бугарским рововима и бодљикавим препрекама задржане су јединице Пете српске и одбијене на полазне положаје. Шеста српска бригада истовремено је нападала неиријатељски гарнизон Блаце. У нападу на Куршумлију живот је изгубило 5 и рањена су 3 борца."

У подне, 28. августа, Штаб Двадесет прве српске дивизије добио је наређење Штаба Оперативне групе дивизија у коме, поред осталог, пише: ..Одлуком Врховног штаба НОВ и ПОЈ ваша дивизија улази у састав ове групе. Друга пролетерска бригада, која је до сада била у саставу Друге пролетерске дивизије, ући ће у ваш састав. У циљу реорганизације ваше дивизије и давања нових задатака, ваша дивизија мора

¹²⁵ 36. НОР, том I, књ. 13, док. 158.

бити концентрисаиа 29. овог месеца до 12 часова на иросторији: с. Дубовци, с. Бугарци. Вукосављевићи. с. Тршановци. Дртевци. тј. дуж комуникације с. Лепенац - Брус. Покрет са садашње просторије. извршите без обзира на долазак Друге пролетерске бригаде..."¹⁰⁰

Померање јединица Двадесет прве српске дивизије ближе Брусу и Копаонику било је условљено концентрацијом и противнападима 4. групе јуришних четничких корпуса. Расинско-топличке групе корпуса и 1. косовског јуришног четничког корпуса у намери да Оперативну групу дивизија присиле да одступи на Копаоник и преотму Жупу. Четници су заузели Александровац. успоставивши широк фронт од Криве Реке преко Бруса до Разбојне. Уследио је усиљени марш јединица Двадесет прве српске дивизије да што пре стигну на простор јужно од Бруса. Четврта српска бригада је маршевала преко Сагоњева и Лепе горе и сутрадан посела положаје у Савићима. Микуљанцима. Парађанима и Лапчевићима. Пета српска бригада стигла је преко Пожара и Лепе горе у рејон Лепенца, положаје успоставила у Тршановцу. Дртевцу и Малој Грабовици. После уништења једне бугарске јединице између Блаца и Белољина и ослобођења градића на Блаташници. Шеста српска бригада је стигла у Лепенац. Радовиће и Брђана.¹⁰¹ Ситуација на простору између Западне Мораве. Копаоника и Великог Јастрепца, мењала се из часа у час. Четничке јединице су имале иницијативу. Жестоко су нападале јединице Пете крајишке дивизије. под командом пуковника Милутина Мораче и Седамнаесте источnobосанске дивизије, са командантом Глигом Мандићем, да их приморају да одступе из Жупе и натерају у дубину Копаоника. Долазак јединица Двадесет прве српске дивизије, под командом пуковника Милоја Милојевића. на положаје југоисточно од Бруса, био је знатно појачање Оперативној групи дивизија. Уследило је прегруписивање јединица Оперативне групе дивизија и промене на положајима. с циљем да се у противнападу изврши обухват десног крила четничког борбеног распореда. За деснокрилни обухват непријатеља одређене су Друга. Четврта и Десета крајишка бригада, које су распоређене на ватрене линије у Ливађу. Мрамору. кота 1304, у бдизини Криве Реке и Мачковца. Шеста источnobосанска и Нетнаеста мајевичка бригада су размештене на Црном

¹⁰⁰ Исто. док. 42 и 179.

¹⁰¹ 36. НОР, том I, књ. 11, док. 57 и 96.

врху. тригонометар 1019, Великој чуки. тригонометар 905. Вртешки. Дреновачкој чуки, кота 704. и Стрмечкој реци да одсудно бране и затварају правце од Бруса. Прва крајишка и Шеста српска бригада имале су задатак да запрете обухватом левог четничког крила у рејону Разбојне. долином Расине. до Штитара и Купаца. Четврта и Пета српска бригада су задржане на достигнутим положајима, јужно од реке Расине. на делу између Лепенца и Разбојне. ради спречавања продора непријатеља на југ. Сутрадан, 29. августа, јединице Двадесет прве српске дивизије учврстиле су ове положаје: Четврта српска на десној обали Расине. од ушћа Стрмечке до ушћа Жиљске реке. На њеном десном крилу. на Јаворцу. распоредила се Пета српска бригада. спремна за напад према Расини и Разбојни. Шеста српска бригада држала је положаје у Цепници и штитила правац од Разбојне и Крушевца. Тај дивизијски распоред био је полазни положај за Четврту. Пету и Шесту српску бригаду за противудар на непријатеља северно од леве обале Расине.¹⁰²

Кад су јединице трију дивизија прикупљене на погодним одбрамбеним положајима. Штаб Оперативне групе издао је. 29. августа. заповест да се нападну четнички јуришни и остали корпуси и протерају на север. према Западној Морави. Трстенику и Крушевцу. Противудар је уследио увече на целој линији фронта Оперативне групе дивизија. Стрелачки строј Четврте српске бригаде прегазео је оплићалу Расину и наишао на празне четничке ровове и заклоне. Они су. изгледа. прозрели шта их очекује и побегли. Слично се догодило на правцима наступања осталих бригада. Четнички команданти правовремено су избегли крилне обухвате и јединице извлачили према десној обали Западне Мораве. Предузето је гоњење да се оне стигну и присиле на предају. Четврта српска је наступала преко Кривог Брода. Стројинаца, Доброљубаца. Боботе и допрла до Ратаја. источно од Александровца. Њено напредовање нису озбиљније ометале четничке јединице које су се ужурбано повлачиле. Бригада је била спремна за садејство са хевокрилним суседом, јединицама Седамнаесте источnobосанске дивизије. а такође са Шестом српском бригадом. на десном крилу. која је наступала преко Штитара и Новака да се приближи Ратају.

Организовани отпор у Ратају пружили су јединицама Прве крајишке бригаде. под командом Стеве Рауша. четници Летеће бригаде

¹⁰² 36. НОР. том I. књ. 11, док. 64.176.179.

Расинског корпуса и знатније снаге 2. косовског четничког корпуса. У најкритичнијем тренутку за Први и Трећи батаљон Прве крајишке. кад су четници јуришали од Пузељка и коте 264, у помоћ су им прискочили Први и Други батаљон Четврте српске бригаде. Први батаљон је ударио у центар, а Други у леви бок непријатеља. Употребљени су минобацачи да неутралишу непријатељска митраљеска гнезда, а потом је уследио заједнички јуриш Крајишника и Јужномораваца. Четници су почели да беже са ватрене линије у намери да се ушанче северније од Ратаја. Предузето је гоњење и четницима није дозвољено да се среде за озбиљнији отпор. У операцијском извештају Четврте српске бригаде је записано, поред осталог, следеће: „Не дозвољавајући да непријатељ на миру лепо поседне следећи положај, уз даље дејство нашег минобацача, наши батаљони су врло живо вршили јуриш за јуришем и узимали чуку по чуку. тако да је до првог мрака непријатељ био протеран са свих положаја, натеран у долину Мораве и даље. све до реке гоњен непрекидно од наших Првог и Другог батаљона...

Наших су два лакше рањени и један контузован. На нашем сектору непријатељ је имао 2 мртва, већи број рањених. Три смо заробили, од којих и једног Италијана. Запленили смо једног коња са самаром и 4 сандука бугарске муниције (око 3.000 метака) и већи број (око 10) дефанзивних талијанских бомби.¹⁰³

Противударом јединица под командом Штаба Оперативне групе дивизија задати су озбиљни ударци четничким јуришним и осталим корпусима. Територија Жупе и Расине опет је ослобођена. Јединице Четврте српске бригаде показале су завидну борбену вештину и оствариле садејство са Првом крајишком у рејону Ратаја када су заједно постигле завидну победу.

Сутрадан. 31. августа. Четврта. Пета и Шеста српска бригада су домаршовале, у поподневним часовима, у локат реке Расине, у рејон Лепенца, да успоставе нове положаје. приступе реорганизацији, кадровским променама и оспособљеније наставе борбе против удружених непријатеља. Четврта српска је распоређена у Лепенцу, Пета српска у Малој Грабовици и Шеста српска бригада у Стројинцима. Таквим распоредом, оне су затвориле правце од Златара и Крушевца.

¹⁰³ Архив ВИИ. кут. 1040. рег. бр. 39--5.

Организационе и кадровске промене у Дивизији и Бригади

У Штабу дивизије и бригадама извршене су првих септембарских дана значајне организационе и кадровске промене. Расформирана је Шеста српска бригада, а у састав Дивизије укључена Друга пролетерска која је стигла у Жиле и Брус. Уместо Ристе Антуновића за политичког комесара постављен је потпуковник Младен Марин, политички комесар Прве крајишке бригаде. Драгослав Ђорђевић Гоша постао је секретар Дивизијског комитета КПЈ. Гоша је раније био заменик политичког комесара Друге пролетерске бригаде. На чело Оперативног одсека Дивизије постављен је поручник Милош Бошковић.

Командант и политички комесар Четврте српске бригаде. Миливоје Перовић и Боривоје Ромић, премештени су на нове дужности и упућени у Главни штаб Србије. Дужност команданта бригаде поверена је мајору Гаји Војводићу, раније обавештајном официру Седамнаесте источнбосанске дивизије. Мајор Неђа Богићевић, дотадашњи политички комесар батаљона у Шестој источнбосанској бригади, прекомандован је на дужност политичког комесара Четврте српске бригаде. Начелник штаба Бригаде остао је Момчило Марковић Зоран. Заменик команданта бригаде постао је Ратомир Андрић Кмет, раније командант Шесте српске бригаде која је расформирана 1. септембра. Формирани су нови штабови батаљона и команде чета у Четвртој српској бригади.

Штаб Првог батаљона сачињавали су Радман Савић, командант. Кузман Николић, политички комесар. Боро Перовић, заменик команданта и Данило Мркић, заменик политичког комесара. Команду Прве чете чинили су Милдн Костић, командир. Драгомир Лазић, политички комесар и Олга Дедовић, заменик политичког комесара. На челу Друге чете били су Владислав Антић, командир. Радован Максимовић, политички комесар. Стојан Митровић, заменик командира и Јован Паовић, заменик политичког комесара. Команда Треће чете имала је следећи састав: Стеван Пушкаревић, командир, Ранко Машала, политички комесар. Хранислав Живојиновић, заменик командира и Братислав Дојчиновић, заменик политичког комесара. Дужност обавештајног официра батаљона вршио је Драган Голубовић.

У Штабу Другог батаљона били су: Никола Орлић Ћира, командант. Душан Ивановић, политички комесар, заменик команданта Мирко Шипка и заменик политичког комесара Милорад Вуловић. За

обавештајног официра постављен је Блажо Поповић. Команду Прве чете чинили су Милош Шћепановић, командир, Мирослава Милановић, политички комесар, заменик командира Радоје Ђушић, заменик политичког комесара Бранко Беговић. Командни састав Друге чете био је следећи: Милен Милуновић, командир, Стеван Пјешчић, политички комесар, заменик командира Радован Николић и заменик политичког комесара Недељко Милић. У Трећој чети командир је био Милентије Станимировић, политички комесар Бранислав Голубовић, заменик командира Душан Петровић и заменик политичког комесара Милован Вукосављевић.

Штаб Трећег батаљона имао је следећи састав: Драгољуб Јовић Лука, командант, Велиша Бољевић, политички комесар, Радивоје Симић, заменик команданта и Војислав Станојевић, заменик политичког комесара. Првом четом командовали су Светомир Славковић, командир, Богдан Јовановић, политички комесар, Божидар Рајковић, заменик командира и Витомир Станојевић, заменик политичког комесара. Команду Друге чете сачињавали су: командир Сретен Станковић, политички комесар Миливоје Михаиловић, заменик командира Спасоје Стојановић и заменик политичког комесара Братислав Костић. Трећом четом командовали су Душан Караџић, командир, Чедомир Андрић, политички комесар и Славка Ивановић, заменик политичког комесара.

Први батаљон Шесте српске, приликом њеног расформирања 1. септембра 1944, постао је Четврти батаљон Четврте српске бригаде. Штаб батаљона чинили су Миодраг Јовановић Расинац, командант, Радуре Мркић, политички комесар, Ђорђе Вукадиновић, заменик команданта и Радомир Петковић, заменик политичког комесара. У командама чета остали су командири, политички комесари и њихови заменици који су те дужности вршили и раније.

Борци расформираних батаљона Шесте српске бригаде су распоређени у Четврту и Пету српску бригаду, чиме се њихово бројно стање, рачунајући и новомобилисане младиће из Жупе и Расине, осетно повећало. Расформиран је Четврти батаљон Четврте српске бригаде, који је настао 20. маја 1944, и борбено дејствовао до 2. септембра исте године. Његови борци и старешине су распоређени у остале батаљоне.

После завршеног не баш малог посла, Четврта српска бригада, која је бројала више од 500 бораца, постројена је на сеоској ливади да ода почаст новом команданту, политичком комесару и њиховим заменицима и да се достојно опрости од дотадашњег команданта Миливоја

Неровића и политичког комесара Боривоја Ромића, који су је водили кроз бројне окршаје у којима је задавала озбиљне ударце удруженим непријатељима. Мајор Миливоје Перовић представио је новог команданта, мајора Гају Војводића. његовог заменика Ратомира Андрића Кмета и политичког комесара Неђу Богићевића. саопштивши да Драгоман Радојичић Стамболија остаје на дужности заменика политичког комесара и Момчило Марковић Зоран на дужности начелника штаба. Новом Штабу бригаде је пожелео да постиже победе. а постројеним борцима и старешинама да успешно извршавају ратне задатке. Командант Војводић. политички комесар Богићевић и заменик команданта Андрић кратко су говорили и обећали да ће Бригаду сложено водити из борбе у борбу до коначне победе над непријатељем.

Штаб бригаде и штабови батаљона имали су заједнички састанак на којем су разматрали предстојеће задатке. Уједно је указано шта се још мора побољшати у реорганизованим јединицама да би оне што беспрекорније борбено дејствовале. Наговештен је дужи борбени пут у западну Србију и према Београду.

Штаб дивизије наредио је. 3. септембра. да се Четврта и Пета српска бригада упуте из рејона Лепенца. узводно долином Расине. у Велике Рибаре. Милентију. Богосавце. Грчак и Тоскиће. западно и југозападно од Александровца.¹⁰⁴ Маршевским планом је предвиђено да бригада прођу кроз Брус који су раније неколико пута освајале. Четврта српска бригада је постројена пре поласка и уследила је смотра. Старешине су упозориле борце да воде рачуна о војничком изгледу и држању током проласка кроз Брус. Један филмски сниматељ. црвеноармејац, овековечио је јединице Четврте српске. Борци су љубопитљиво посматрали сниматеља. а неки га припиткивали кад ће се моћи видети на биоскопском платну.

У смирај дана бригадна маршевска колона. певајући партизанске и борбене песме. прошла је главном улицом Бруса. Бројни мештани клицали су Главном штабу Србије. Двадесет првој српској ударној дивизији. Врховном штабу НОВ и ПОЈ. Црвеној армији и западним савезницима.

Сутрадан. 4. септембра. на новом одредишту. настављено је сређивање јединица и отклањање пропуста који су могли имати нега-

¹⁰⁴ 36. НОР. том I. књ. 11. док. 104 и 179.

тивног одраза на њихову борбену и моралну чврстину. Бригадна комора је допуњена са 6 товарних коња за ношење тежих оруђа, муниције и хране. Запрежна кола, због неупотребљивости на планинским теренима, искључена су из коморе. Формирано је ново руководство бригадне болнице, а Душан Ђурић је постављен на дужност референта санитета бригаде. Формиран је бригадни вод за снабдевање, Вод курира. Културно-просветни одсек и културни одбори батаљона. Уведена је обавеза евидентирања бројног стања јединица и материјалних средстава. Постављен је обавештајни официр бригаде, а нешто касније и официр КОС-а. Известан број способнијих бораца предложени су за унапређење у подофицирске чинове. Било је другарских сусрета са борцима Прве крајишке ударне бригаде, размештене у Осредку. Крајишници су даровали Јужноморавцима три цака дувана из захвалности за садејство у Ратају.

ОДЛАЗАК ИЗ ЈУЖНЕ СРБИЈЕ

Преко Ибра на Чемерну

На основу одлуке Врховног штаба НОВ и Г10Ј. Оперативна група дивизија добила је наређење да напусти подручје Жупе. Расине и Копаоника и наступа у западну Србију и Шумадију. Марш је почео покретом према Ибру. Предузете су мере да се дивизије: Пета крајишка. Седамнаеста источnobосанска и Двадесет прва српска у почетку не упуштају у веће окршаје. У складу са таквим ставом. Четврта српска ударна бригада је домарширала у село Бурмазе и ту заноћила. Дивизијској концентрацијској просторији у рејону Бурмаза стигле су Друга пролетерска и Пета српска ударна бригада да се одатле, заједно са Четвртом српском, упуте газовима Ибра, на простору од ГГустог поља до Ушћа, да га прегазе и продуже у село Ђаково и Баровце и бране правце од Ивањице и Драгачева. Према плану Штаба Оперативне групе, јединице Двадесет прве српске чиниле су средњу, јединице Седамнаесте источnobосанске десну и јединице Пете крајишке дивизије леву наступну колону. У таквом распореду утаначен је наступни борбени поредак јединица Двадесет прве српске дивизије. Четврта српска бригада, са придодатом дивизијском хируршком екипом, била је средња дивизијска наступна колона. Леву колону чинила је Друга пролетерска, а десну Пета српска бригада. Штаб дивизије кретао се позади борбеног поретка Четврте српске бригаде, одржавао везу са штабовима бригада и утицао да се маршује према усвојеном плану.

Четврта српска бригада приближавала се долини Ибра прелазећи Вуково брдо, Савин лаз, Равну планину, Велику ливаду, Грчића поље и Ппланиницу. Маршевски поредак Бригаде изгледао је овако: Први батаљон. Други батаљон. Штаб бригаде. Пратећа чета. Бригадна болница. Трећи и Четврти батаљон. У таквом распореду јединице су предвече стигле на висове изнад Ибра, почевши припреме за спуштање низ

окомите литице. Командири чета и водова чекали су најпогоднији тренутак за савлађивање железничке, водене и друмске препреке. Ни њима није јасно кад ће уследити најпогоднији тренутак за савлађивање препрека. Можда одмах! У поноћ, пред зору? Мрак се разастире изнад полуснених и преморених бораца. Неки су утонули у сан, склупчали се, а оружје подметнули под главе. Не смета им понеки пуцањ из бункера поред Ибра и неуједначени шумови мотора у даљини. У сећању на те тренутке Гордана Крстић Петровић је написала: „Стојимо над Ибарском клисуром. Чују се шумови немачке моторизације, команде на немачком језику. Пролази и воз. Немци се повлаче из Грчке. Наређење наше команде је: У зору прелазимо пругу. Ибар и пут. Предстоји окршај са Немцима и савлађивање брзог Ибра. Све је спремно. Сва чула су напрегнута. Бројни смо. Велика је и снажна наша бригада. Успећемо, у то свакако не сумњамо. Поред сталног упозорења колоном се наједном пронесе: 'Црвена армија ступила на тле Југославије'. Вест је стигла из Штаба Првог пролетерског корпуса и ево хита до Дивизије, бригада, батаљона, чета, до сваког борца. Радост, грђење, тихо славље обузима све борце. Нова снага је у нама, слобода је све ближа. Све је то кратко трајало. Пред нама су Немци, пред нама је Ибар..."¹⁰⁵

У освит дана, 8. септембра, Први батаљон Четврте српске, у садејству са јединицама Друге пролетерске бригаде, сишао је на десну обалу Ибра, низводно од Ушћа, у намери да га форсира и осигура прелаз осталим јединицама. Према сећању команданта батаљона Радмана Савића, претходница у којој се он налазио нашла се испред непријатељског бункера поред железничког тунела и железничког моста преко реке. Испод моста се белео друм којим је пролазила непријатељска колона. Борци су се примирили у мрклом мраку и пропустили Немце да прођу. Први батаљон је прегазио реку, а чете су распоређене с обе стране прелаза да га обезбеђују. Командант батаљона позвао је минобацачлију Кокана да се заједно приближе бункерима поред железничког тунела. Пузећи, стигли су на потребну раздаљину. Кокан је притегао „донбул", а разорна мина је експлодирала у унутрашњости бункера и усмртила његову посаду. Браниоци другог бункера успели су да побегну.

Железнички мост код Зечевића штитили су борци Четврте српске и Друге пролетерске бригаде омогућавајући преосталим јединицама да

Гордана Крстић Петровић, рукопис. *Пре.мз преко Ибра*. У власништву ауторке.

убрзано прелазе на леву обалу и узмичу на околна узвишења. Ујутру, у 5 часова, командант бригаде Гајо Војводић обавестио је Штаб дивизије да је мост код Зечевића заузет, да је постављено двоструко обезбеђење и предложио: „Најхитније крените са свим деловима правцем који вам буде показивао курир - према нашем 13. батаљону. (Шифровани назив Првог батаљона - прим. М.Г.). Ја сам са 13 батаљоном...”¹⁰⁶

Преостале јединице Четврте српске ужурбано су се приближавале мосту, испитаним газovima реке и прелазиле на леву обалу. За њима је стигао Штаб дивизије и приштапски делови. Касните су Дивизијска и бригадна болница због тешких рањеника на носилима и стрмих препрека до реке. Штаб бригаде је наредио да се Први батаљон не повлачи из обезбеђења док и последњи рањеник не буде пренет на леву обалу Ибра. Носиоци рањеника и болничко особље споро су пристизали мосту и газovima реке. И у овој прилици се показало колико рањеници успоравају покретљивост јединица, али њихово збрињавање било је првенствена брига свих бораца и старешина. Провером је утврђено да су последње групе рањеника негде на средини стрмине Ибарске клисуре и да њиховим носиоцима треба више од пола сата да се приближе обезбеђеном прелазу. Нестрпљиво их ишчекујући, прибојавајући се налета снажнијих немачких јединица, командант Првог батаљона Радман Савић припремио је пакете експлозива да минира железнички и друмски мост на завршетку повлачења.

У поподневним часовима наишла је немачка моторизована колона и започела је оштрија борба. Први батаљон одбио је налете неколико тенкова и одбранио прелаз преко реке. За то време стигла је последња група тешких рањеника на носилима и запутила ее узводно Студеницом. За њом је кренуо Први батаљон после одбијања Немаца у разрушено Ушће. Одједном су се проломиле две снажне експлозије. Друмски и железнички мост били су срушени.

Ујутру, 8. септембра, Прва српска бригада је водила борбе са јединицама немачке Борбене групе „Ибар”. Немци су делимично потиснути, чиме су створени услови да борци и старешине, око 17 часова, пређу на другу обалу Ибра и продуже у Ђаково.¹⁰⁷

У дводневним борбама приликом преласка Ибра, Четврта српска бригада имала је 3 теже и 7 лакше рањених бораца. Убијено је 6 непри-

¹⁰⁶ Архив ВИИ, кут. 1040, рег. бр. 46-5.

¹⁰⁷ Исто, рег. бр. 53-5.

јатељских војника. а један је заробљен. Заплењено је 1.200 метака, 5 пушака, 10 коња, 2 седла и доста остале ратне опреме.¹⁰⁸

Бригада се удаљавала од Ибра праћена експлозијама граната које су немачки тенкисти насумице испаливали. Мокре одеће и обуће, уморни и гладни. борци су стигли на зараван планине Чемерне, заложили ватре да се огреју и просуше мокру одећу. Подељено је нешто суве хране за вечеру.

Рањеници су збринуте у Ђакову код манастира Студенице. Најтеже је било Велимиру Поткоњаку Лали, београдском матуранту. над којим су бдели његови саборци Гордана. Рада. Марко, Риста... Умро је слушајући њихове утешне речи. О његовим последњим тренуцима и сахрани Гордана Крстић Петровић је записала: „Ви идете у нове борбе. биће још жртава. слобода је близу, радујем се томе. То су му биле последње речи. Носимо га у шаторском крилу. ка школи у чијем га дворишту сахрањујемо уз белег по којем ћемо га наћи у слободи.“¹⁰⁹

На Чемерни је формирана извиђачка јединица која је недостајала Штабу бригаде. Њен командир постао је Витомир Љубојевић. а политички комесар Данило Вукадиновић. Командант бригаде кратко је објаснио шта су задаци извиђача упутивши их да обазриво наступају испред главнине Бригаде, поред планине Троглава и даље према Драгачеву. У селима су се распитивали за непријатеља. сазнавши да су четници отишли у непознатом правцу. Командир Љубојевић и политички комесар Вукадиновић обавестили су Штаб бригаде о свему што су у току дана открили. Сутрадан. 10. септембра. Бригада је наставила покрет за Осаницу. Извиђачи су опет ишли испред бригадне колоне. осматрајући терен по киши и сумаглици. На дужем путу нису приметили ништа сумњиво. О томе су обавестили команданта бригаде који је био задовољан сналажљивошћу тек формиране извиђачке јединице. У Осаници је уследио дужи предах Бригаде, сусрети и разговори бораца и мештана. Заведени четничком пропагандом. уплашени. неки домаћини неповерљиво су дочекали борце и старешине Четврте српске, или се скривали од њих. Домаћице су биле предусретљивије. Селом је брзо прострујало да није ништа тачно од онога што су четници говорили о партизанима. Слично се дешавало и у осталим селима. Неповерљивост је замењена предусретљивошћу. Штаб бригаде распоредио је

M8 Исто, рег. бр. 53-5.

¹⁰⁹ Гордана Крстић Петровић. рукопис. *Прелаз преко Ибра.*

батаљоне да добро осигурају правце од Горњег и Доњег Дупца и Вучковице, а извиђачи су истовремено испитивали терен према Гучи. У Осаницу је пристигла Пета српска бригада и успоставила положај према Ивањици. Друга пролетерска бригада се разместила у Дебелом Јасеиу. Штаб дивизије налазио се у Осаници и планирао, у складу са заповешћу Оперативне групе дивизија, наступање према Драгачеву и Пожеги. Уследила је дивизијска заповест да се нападне и ослободи Гуча. Пета српска бригада је ушла у Гучу, из које су четници побегли, а јединице Четврте српске бригаде штитиле су јој десни бок и одржавале везу са јединицама Седамнаесте источнбосанске дивизије које су стигле у Милатовиће. Друга пролетерска бригада је задржана у дивизијској резерви у рејону Котраже. О дневном догађају у ослобођеној варошици, у монографији Двадесет прве српске дивизије, записано је: „После подне у Гучи одржан велики политички збор, који су масовно посетили мештани околних села и Гуче. У говорима је објашњена спољна и унутрашња ситуација, стање на фронтима савезника и НОВЈ, одлука Краља Петра да распусти четничку Врховну команду, декларација избегличке аладе, позив врховног команданта НОВ и ПОЈ свима који још служе окупатора да до 16. септембра пређу на страну НОВЈ и придруже се борби за ослобођење земље. Политички зборови су одржавани и у селима у којима су се налазиле јединице 21. дивизије. Том приликом већи број мештана је добровољно ступио у јединице дивизије.”¹¹⁰

Дводневне тешке борбе у Пожеги

Јединице Оперативне групе дивизија су се приближиле значајној друмској и железничкој комуникацији за непријатеља у долини реке Ђетиње и Западне Мораве. Угрожен је гарнизон Пожега у коме се налазио батаљон есесоваца 7. СС немачке дивизије „Принц Еуген”, два батаљона недићеваца и неке четничке јединице. Град је био претворен у праву одбрамбену тврђаву.

Штабу Двадесет прве српске дивизије наређено је да јединице под његовом командом наступају из рејона Гуче према Пожеги коју треба да нападне ноћу, 13. и 14. септембра. У то време Штаб Оперативне групе дивизија није располагао подацима да главнина 14. пука 7. СС не-

¹¹⁰ И. Ђуковић, н.д. 123

мачке дивизије „Принц Еуген“ пристиже из Кремне према Ужицу и Пожеги, да је циљ поменуте дивизије да овлада долином Ђетиње. Западне Мораве и продре дубље у Србију. С правом се рачунало да ће јединице Пете крајишке дивизије обезбедити правац од Ужица према Пожеги, а јединице Седамнаесте источnobосанске дивизије од Каблара, Овчара и Чачка. Борбени догађаји. међутим, тећи ће неповољније него што је оцењивано у Штабу Оперативне групе и штабовима дивизија. Упоредо са припремама и извођењем напада на Пожегу, добијаће се свежи подаци о снази и намерама непријатеља. али то неће битије утицати на ток борбе.

Јединице Четврте српске, сходно наређењу Штаба дивизије, 13. септембра, нашле су се на прилазима Пожеги, с намером да је ослободе. у садејству са јединицама Друге пролетерске и Пете српске бригаде. Борцима и старешинама је објашњен значај ослобођења града. чиме ће се прекинути друмски и железнички саобраћај непријатељским јединицама у покрету од Ужица према Пожеги. Чачку. Горњем Милановцу, Краљеву, Крагујевцу и обратно. Четврта српска бригада приближавала се Иожеги. преко Вајзовине, Висибабе, долином Моравице и друмом од Ариља. У Горобиљу, Висибаби и Скрапежу посела је полазне положаје за напад. На левом крилу борбеног поретка Четврте српске, полазне положаје посела је Друга пролетерска бригада на простору Ђетиништа, Беловића брда, Честобродице и Зољевине, а Пета српска бригада на десном крилу, између Средњег брда и Гугаљског моста. Оваквим распоредом цела Дивизија је опколила Пожегу чекајући уговорени знак за почетак напада. Непријатељ је приметио шта се припрема и изненађење је изостало.

Напад на непријатеља у Пожеги почео је 13. септембра у 21 сат и 40 минута. Стрељачки стројеви батаљона Четврте српске настојали су да продру у град, али су дочекивани ураганском ватром из бункера и удвојених ровова заштићених сплетовима бодљикаве жице. На ватреној линији били су командант бригаде Гајо Војводић, политички комесар Неђа Богићевић. заменик команданта Ратомир Андрић Кмет. заменик политичког комесара Драгоман Радојичић Стамболија и начелник штаба Момчило Марковић Зоран. Немци су имали добро изграђен ватрени систем. којим су успешно одбијали бомбашке и јуришне групе. Употребљавани су минобацачи. распоређени у центру и на крилима борбеног распореда Бригаде. да неутралишу најотпорније ватрене тачке и олакшају наступање преко моста на Скрапежу. Ни њихово де-

јство није помогло да једнице пређу преко реке и продуже у град. Командант и политички комесар Првог батаљона. Радман Савић и Кузман Николић. подстицали су чете да се домогну моста на Скрапежу и бункера из којих су пламсали пушкомитраљежи. Прва чета. са командиром Миланом Костићем и политичким комесаром Драгомиром Лазићем Ђурицом, провлачећи се кроз кукурузе поред Скрапежа. заробила је четника са хармоником „органоло" на леђима и оружјем у руци. који у страху није ни покушао да се брани. Смирио се током испитивања. кад је чуо да му длака с главе неће мањкати. Хармоника је уступљена познатом батаљонском хармоникашу Груји који није одолео да засвира на ватреној линији. О необичној догодовштини Драгомир Лазић је записао. поред осталог, и ово: „Груја је већ пијан од музике. Чета се гнба и у такту повија за њим. Нисмо ни на небу ни на земљи. али закратко.

Тврдо беше пред Пожегом. Из града сукну отпор јачи него што смо очекивали. Нарочито лево. код моста на речици Скрапеж. Ту никако да приђемо бункерима. Бризгају светлећи меци из њихових зидина. Немци шарцима решетају наше редове: ми им одговарамо истом мером. Груја на хармоници изводи најтежу тачку..."¹¹¹

Приближујући се непријатељском борбеном распореду претходница Другог батаљона заробила је ојачану немачку патролу. Заробљеници су одмах саслушани. Један од њих течно је говорио српскохрватски. На питање политичког комесара Душана Ивановића где је научио наш језик. Швабо је објаснио да је рођен у Мокрину код Кикинде, да се презива Јулије Гец. да је Немац. фолксдојчер, мобилисан и распоређен у 14. пук 7. немачке СС „Иринц Еуген" дивизије. Открио је да је његов батаљон дан раније стигао у Пожегу и да се очекују још два батаљона из рејона Ужица. Касније се испоставило да га познаје, још од пре рата, извиђач Жарко Вукчевић и лако су се споразумели да остане у извиђачкој јединици. да хвата своје сународнике и преводи приликом њихових саслушања.

Једна чета Првог батаљона савладала је непријатељску спољну одбрану. ушла у град и приближила се згради железничке станице. С друге стране железничкој станици стигао је Трећи батаљон Пете српске. дочекан пушкомитраљеском ватром из бетонских бункера и

Драгомир Лазић. *Дромбу.ш, прича иззбирке Бригада*. „Багдала", Крушевца 1985. стр. 88-90.

ровова у њиховој близини. На иаљбу противника прецизно је узвраћено и стрељачки строј опрезно се померао напред. Командир чете Милетић издвојио је групу добровољаца да претрче, штићени палбом преосталих водова и чета, стотинак метара и улете у зграду железничке станице. Уследила је убитачна палба у непријатељске ровове и бункере и скоро ућуткала њихово оружје. Јуришлије Треће чете искористили су погодну прилику и експлозијама ручних бомби прокрчили улаз у зграду станице. Брзо су уништили станична постројења, али их је противнапад Немаца присилио да се повуку педесетак метара од станичне зграде и залегну у првобитне заклоне. Борци Првог батаљона угрожавали су Немце у рововима на рубу градског гробља и близу црквене порте. Жестоку пушкомитраљеску ватру трпели су батаљони Друге пролетерске бригаде. Густом митраљеском и пушкомитраљеском ватром, нагазним минама и жичаним препрекама, Немци су задржавали и јурише јединица Четврте српске бригаде. И поред ватрене надмоћи непријатеља, ударне групе Првог батаљона Четврте српске освојиле су неколико зграда и приближиле се непријатељским отпорним тачкама у рејону железничке станице. У покушајима да продуже напред на њих су сручивани смртоносни урагани. Групе бомбаша смело су се прикрадале појединим бункерима, али их нису успеле неутралисати. Напади и противнапади су се смењивали скоро целе ноћи. Есесовци су се жилаво бранили, очекујући да им у помоћ пристигну два батаљона из рејона Кремне. На достигнутим ватреним линијама у граду задржани су и батаљони Друге пролетерске и Пете српске ударне бригаде. У зору је Штаб дивизије проценио да се непријатељски гарнизон Иожега не може у том тренутку освојити и бригадама је дозволио да се повуку на полазне положаје. Друга пролетерска и Пета српска нису устукнуле на полазне положаје, користећи предност достигнутих ватрених линија у граду да касније лакше јуришају. У поподневним часовима, 14. септембра, два батаљона Пете српске бригаде били су око стотинак метара испред Немаца у рејону железничке станице и градског гробља. У покушајима да се ту одрже, чак и напредују, батаљони су имали више рањених бораца и старешина. Штаб бригаде је тражио од Штаба дивизије да се Дивизијска санитарска екипа упути готово на ватрену линију да збрињава најтеже рањенике.¹¹²

¹¹² Архив ВИИ, кут. 1040, рег. бр. 3-6.

Због неповољних положаја на достигнутим линијама, јединице Четврте српске бригаде су извучене из борбе да се боље припреме за наредне ноћне ударе на непријатеља. Из окршаја је изнето 15 рањених. 2 контузована и 2 погинула борца. Рањеници су упућени у болницу, а погинули сахрањени, уз војничке почести, на сеоском гробљу.

Наредне вечери најпре је уследила получасовна артиљеријска и минобацачка ватра на непријатељске odporне тачке и утврђења у граду. Док су топови и минобацачи грмели, стрељачки стројеви Друге пролетерске, Четврте и Пете српске бригаде чекали су да крену у напад. О тим тренуцима командант Четврте српске бригаде Гајо Војводић, 14. септембра, записао је и ово: да се Четврти батаљон налази непосредно пред градом, да ће још два поћи, одмах по паду мрака, својим правцем наступања. Он је тврдио да су сви спремни за напад и да ће дати све од себе да се непријатељ ликвидира.¹¹³

Престанак артиљеријско-минобацачке палбе, око 19 сати, био је знак бригаама да започну продор у град. Бомбашке групе неутралисале су најотпорније ватрене бедеме и бункере, а делови Првог батаљона Четврте српске савладали су непријатеља на мосту на Скрапежу и добили се неколико добро брањених кућа на периферији. Есесовци су се, проценивши да је то опасан ватрени клин у средишту њихове западне одбране, брзо регруписали и похитали да га неутралишу. Употребљене су ручне бомбе и бајонети. Надмоћнији противник у јуришу је преотео раније изгубљене зграде, мост и појачао њихову одбрану. Први батаљон је залегао на десној обали реке и задржао противнапад есесоваца. У почетку напада Други батаљон је упао у јужни део града и добро се утврдио у неколико зграда погодних за одбрану и напредовање. Четврти батаљон је искористио мање брањене међупросторе, заобишао неколико непријатељских бункера и митраљеских гнезда и доспео у приземне куће недалеко од зграде железничке станице. У судару са есесовцима обострано је одјекивала жестока палба. Штаб Четврте српске бригаде није имао везу са штабовима Друге пролетерске и Пете српске бригаде, тако да није ни знао колико су се њихови батаљони уклинили у непријатељску одбрану у граду да би организовао чвршће садејство и брже сламање есесовског отпора. И поред недовољног садејства, бригаде су се приближавале најосетљивијим деловима немачког распореда и мало је недостајало да га освоје. У поно-

¹¹³ Исто. Рег. бр. 4-6.

ћним часовима непријатељу је стигло појачање слабије брањеним правцем од Ужица. Батаљон есесоваца 14. пука 7. СС дивизије „Принц Еуген“ и батаљон четничког Пожешког корпуса пробили су се кроз разређену одбрану Прве крајишке бригаде и трком се уиутили у помоћ угроженом гарнизону у Пожеги. Најпре су ударили у леђа јединицама Пете српске бригаде на ватреним положајима код градског гробља, бункера и зграде железничке станице. Јединице Друге пролетерске бригаде у дубини града уклештили су жестоком ватром и ударима у чело и леђа. Пролетери су били принуђени да се повлаче из ватреног пакла, заједно са борцима Пете српске бригаде. У ноћном обрачуну обе стране су претрпеле знатне губитке. Друга пролетерска имала је 10 мртвих, 30 рањених, а Пета српска 7 погинулих и 20 рањених бораца и старешина. Ни Четврта српска бригада, приликом повлачења на полазне положаје, није прошла без губитака. Живот је изгубило 7, а рањено је 14 бораца и старешина. Кад се томе додају губици претходне ноћи и дана, бригаде Двадесет прве српске ударне дивизије заједно су имале 55 погинулих и 76 лакше и теже рањених бораца и старешина. Немци и њихови помагачи имали су 69 погинулих и око 130 рањених војника и официра.

У борби за Пожегу јединице Четврте српске бригаде, и поред неповољног правца наступања: брисани простор на прилазима граду, бетонски бункери, тврде зграде и остале препреке, испољили су храброст и умешност у наношењу удараца боље наоружаном и искусном непријатељу. Уочено је да новомобилисани борци немају неопходно искуство у уличним борбама и да га морају стицати у обуци и наредним освајањима већих градова и насељених места. Командири водова и чета предводили су јединице у нападима на поједина ватрена гнезда и блокове зграда, али садејство није увек повољно остваривано. Штабови батаљона су испољавали самосталност у командовању, најчешће се налазили на ватреним линијама, обично у командама чета, доприносили да се непријатељ ефикасније потискује и савлађује. Командант Трећег батаљона Драгољуб Јовић тешко је рањен док је предводио бомбаше да разоре непријатељски бункер код моста на Скрапезу. На место команданта одмах је постављен његов заменик Радивоје Симић Рака, а дужност заменика команданта нешто касније је поверена Милентију Станисављевићу.

Борба у Пожеги била је изузетно жестока због одлуке немачке Врховне команде да се непопустљиво бране правци долином Ибра.

Западне Мораве и даље према источној Босни, да би се тим правцем осигурало извлачење немачке Групе армија „Е“ када јој је угрожена одступница долином Јужне и Велике Мораве и преко Београда.

Наступни марш и борбе у Шумадији

После напуштања Пожеге батаљони Четврте српске бригаде распоређени су на простору Годовика, обезбеђујући правац према долини Ђетиње, Ужица и Пожеге. У поподневним сатима Штаб Оперативне групе дивизија наредио је Петој крајишкој, Седамнаестој источнобосанској и Двадесет првој српској ударној дивизији да маршују према Руднику. Аранђеловцу, Букуљи, уништавајући непријатељска упоришта и комуникације.¹²⁴ Штаб Двадесет прве дивизије наредио је Другој пролетерској, Четвртој и Петој српској бригади да ноћу, 14. и 15. септембра, поруше друм и железничку пругу између Пожеге и Чачка, као и да овладају Доњом Добрињом и Гојном Гором. У томе се успело, а потом је наређено да бригаде продуже према варошици Руднику. Три батаљона Четврте српске, сврстани у маршевски поредак, одмах су кренули за Прањане и успут их непријатељ није узнемиравао. Четврти батаљон, у коме су тренутно били политички комесар бригаде Неђо Богићевић и заменик команданта бригаде Ратомир Андрић Кмет, штитио је Дивизијску болницу у покрету и спорије наступао. Главнина бригаде стигла је према плану, у 22 сата, у Прањане и ту зановила. Четврти батаљон и рањеници каснили су више од два сата и починак добили у засеоцима Ерићи, Јочићи и Трифуновићи.

Наредног дана Бригада је стигла у Љутовницу и Каменито, у близини Горњег Милановца, наредбом Штаба дивизије одређена у дивизијску резерву приликом даљег покрета и напада на варошицу Рудник. Борци и старешине су обавештени да су јединице Седамнаесте источнобосанске дивизије ослободиле Горњи Милановац и да напредују према комуникацији између Тополе и Крагујевца. Бригаде Пете крајишке дивизије истовремено су избиле у Горње Бранетиће и Суворбор и тежиле према Аранђеловцу. У тренутном борбеном распореду Оперативне групе дивизија, у наступању у срце Шумадије, Двадесет прва српска ударна је била у центру, Пета крајишка на левом, а Седамнаеста

¹²⁵ 36. НОР, том I, књ. 13, док. 158.

источнобосанска дивизија на десном крилу. остварујући садејство. Било је извесних промена у правцима наступања, После освајања варошице Рудник, Друга пролетерска је добила наређење Штаба дивизије да обезбеђује тек ослобођени Горњи Милановац и штити правац од Чачка. Четврта српска бригада је распоређена да заузме Враћевшницу и Рогојевац и спречава продор непријатеља од Крагујевца и Кнића, према Горњем Милановцу. Четврти батаљон је заузео положаје у Барама. на средокраћи друма између Крагујевца и Горњег Милановца. Његове извиђачке јединице биле су активне у рејону Кутлова, Рогојевца и ближе Крагујевцу. Први батаљон, на десном крилу борбеног распореда. посео је рејон Љуљака да заштити правац од Кнића и контролише долину реке Груже. Трећи батаљон и Чета пратећих оруђа задржани су у бригадној резерви, спремни да појачају одбрану на најугроженијим местима. Други батаљон је обезбеђивао Дивизијску болницу и Бригадну амбуланту. Петој српској бригади је наређено да освоји упориште Страгари. штити правце од Тополе, Рудника, Аранђеловца и угрожава покрете непријатеља друмом од Крагујевца према Младеновцу. Оваквим распоредом јединице Двадесет прве српске дивизије преузеле су и дотадашње положаје Седмаесте источнобосанске дивизије која је упућена према Љигу да успостави везу са јединицама Првог пролетерског корпуса.¹¹⁵

Приликом покрета на нове положаје. Први и Четврти батаљон Четврте српске бригаде напали су у Враћевшници. 18. септембра увече. снажнију групацију претежно мобилисаних четника. брзо их савладали и правовремено стигли на одредиште. На тек поседнутим положајима у рејону Бара и Љуљака четници и Немци настојали су да батаљоне Четврте српске задрже и одбаце назад. у тежњи да умање појачани притисак према Крагујевцу. На простору Бара. Коњуше и околних села нашло се преко 3.000 припадника Шумадијске групе четничких корпуса, одред љотићеваца и нешто недићеваца. Њихову одбрану помагале су немачке тенковске и артиљеријске јединице. О томе је. 19. септембра. у извештају команданта бригаде записано: ..Данас око 17 часова дошла су од Крагујевца 3 велика тенка и са цесте из Љуљка тукли топовима наше положаје. лево и десно од цесте. Мост на Каменичкој реци био је срушен. али тенкови су прошли споредним путем. По паду мрака тенкови су се вратили. али где су заноћили нисмо могли

¹¹⁵ 36. НОР, том I, књ. 12, док. 64.

дознати. Могућност рушења комуникације Крагујевац - Горњи Милановац и објеката на њој. у циљу затварања исте. слаба је, јер поред срушених објеката могући су споредни пролази.

У току борби убили смо 10 четника а заробили 35, са свом опремом. Имали смо једног мртвог (политички комесар чете) и два рањена. Запленили смо 35 пушака и један тешки митраљез „брета“...¹¹⁶ Живот је изгубио Радован Максимовић, политички комесар Друге чете Првог батаљона, а ту дужност преузео је Лука Васовић.

Борбе су настављене ноћу. 19. и 20. септембра, а око 23 сата. уведен је у окршај Трећи батаљон који је пристигао у Доњу Врбаву и бригу о Дивизијској болници препустио другим јединицама. Штаб бригаде, увидевши да непријатељу пристижу појачања. желео је да спречи жешћи удар на своје развучене положаје. Најугроженије је било десно крило бригадног борбеног распореда, јер је главнина непријатељских снага намеравала да га неутралише обухватом из рејона Коњуше и овлада делом друма Крагујевац - Горњи Милановац на простору Белог Поља. Непријатељ је отворио убитачну ватру на јединице на десном бригадном боку у тежњи да их присили на повлачење. У прави час пристигао је Трећи батаљон из Доње Врбаве и ударио у бок непријатеља. Изненађене. трпећи губитке. непријатељске јединице ужурбано су узмицале, дајући отпор. према Кнежевом пољу. Барској коси. Љуљачкој главици и Коњуши. Увидевши да је њихова главнина натерана да узмиче испред бораца Четврте српске бригаде. Немци. четници и недићевци нису се усудили да пруже отпор у Барама и успаничени су побегли према Книћу. Они су имали осетне губитке. али и Трећи батаљон је имао жртава. Теже су рањени политички комесар батаљона Велиша Бољевић. чију је дужност преузео Иван Ороз. затим командир Друге чете Сретен Станковић. а на његово место је постављен дотадашњи заменик командира чете Спасоје Станојевић.

Наредног дана непријатељ је мировао и Бригада се одмарала на достигнутом положајима. У вечерњим часовима Штаб бригаде је обавештен од Штаба дивизије да немачке јединице наступају од Чачка према Горњем Милановцу у намери да угрозе позадину Двадесет прве српске. Пете крајишке и Седамнаесте источнобосанске дивизије. као и да успоре њихово наступање према друму Крагујевац. Младеновац и Београд. Због нове ситуације дошло је до промена положаја Друге

¹¹⁶ Архив ВИИ. кут. 1045. рег. бр. 3-2.

пролетерске, Четврте и Пете српске ударне бригаде. Четвртој српској бригади је наређено да пожури у сусрет непријатељу. да га сачека и туче, у случају продора кроз Горњи Милановац, на простору Неваде и Сврачковца и не дозволи да продужи у варошицу Рудник. У току покрета Штаб бригаде примио је обавештење да је Друга пролетерска бригада одбила Немце и четнике од Горњег Милановца према Луњевици и Јабланици. Овакав обрт условио је нешто друкчији распоред јединица Двадесет прве српске дивизије. Четврта српска је заузела положај на сектору Врлетних врата и Грчког гробља. На њеном десном крилу налазила се Друга пролетерска. а на левом Пета српска бригада у селу Церови. Штаб бригаде је обавештен да су немачке јединице, у наступању према Горњем Милановцу, законачиле у долини Грабовачке реке, да их треба напасти и одбити. Са положаја који честито није ни посела. Четврта српска бригада је кренула према Јабланици. Јасики и Трески. Услед дугог ноћног марша борци и старешине уморни су освојили у близини Грабовачке реке. намеравајући да одмах нападну непријатеља. Немаца. међутим. није било на видику. Прерано су кренули напред, ујутру ушли у Горњи Милановац и продужили према Руднику. Штаб бригаде. без јасног увида у ток целе борбене ситуације. чинио је што је могао. Најпре је наредио да се сустигне и нападне заштитница немачке главнине која је пролазила кроз Горњи Милановац. али то није озбиљније пореметило њено напредовање. Извесно време Бригада се задржала на Ржанику. Запису и Парцу. али су њен Трећи и Четврти батаљон били изложени ватри у леђа од четничких јединица које су пристигле из села Трепче. Борба је прихваћена. Неколико четника је погинуло и рањено, а један је заробљен и одмах саслушан. На основу добијених података закључено је да непријатељ напада на бригаде Двадесет прве српске дивизије из два правца: ојачани 14. пук СС дивизије „Принц Еуген“ из рејона Чачка и више од 1.000 Немаца, четника и недићеваца од Кнића. Штаб Четврте српске бригаде наредио је батаљонима да се распореде на Парцу. Малом и Великом врху и Клику и бочном ватром ометају покрете немачких колона друмом поред реке Деспотовице. На ватру је узвраћано и један борац је изгубио живот.

У сложеној борбеној ситуацији Штаб дивизије је одлучио да се непријатељ туче и прогони на простору Горњег Милановца и Рудника. Батаљони Пете српске спречавали су наступање Немаца према Руднику. Белановици и Тополи. Зачеље немачке колоне угрожавале су једи-

нице Друге пролетерске бригаде које су, ујутру 22. септембра, ушле у Горњи Милановац. Оне су нешто касније успоставиле положаје у Брђанима и Вујану и спречиле долазак појачања Немцима на Руднику. Четврта српска бригада поново је распоређена да заштити правац од Крагујевца према Горњем Милановцу. На новим положајима одмах се наша на удару 1. четничког шумадијског корпуса, јачине око 1.000 четника, који су нападали од Белог Поља, Горње и Доње Врбаве, Прњавора, Сврачковца и Горње Црнуће. Жестока борба се завршила протеривањем четничких јединица у Липовац. У извештају команданта бригаде Гаје Војводића о томе је записано: „У току дана водили смо борбу са око 1.000 четника које су успјели поново прикупити и то од њихових кућа. Ови четници синоћ су стигли из Рогојевца у Враћевшницу а јутрос кренули једним снагама преко Белог Поља и Доње Врбаве ка нама а јачим снагама преко Горње Црнуће ка Сврачковцу. Ми смо их дочекали и у краћој борби потиснули. У гоњење нисмо прелазили нешто због непостојања везе а нешто због курса који водимо према четницима (заробљавати стварајући ситуацију за то). У току јучерашњег дана убили смо 4 Немца а не једног како смо вам јавили...”¹¹⁷

Оштра борба у Липовцу

У сарадњи са штабовима батаљона. Штаб бригаде је настојао да се зароби што више четника који су одбијали позиве да се предају јединицама Народноослободилачке војске. Издвојено је десет извиђача, на челу са Витомиром Љубојевићем, Данилом Вукадиновићем и Милисавом Ђоковићем, да се опрезно запуте на територију коју су контролисали четници и дознају распоред њихових јединица и бројно стање. Извиђачка група је ишла поред друма који води од Горњег Милановца према Враћевшници и Крагујевцу. На издуженом пропланку извиђачи су приметили стадо оваца и чобаницу, која је била из оближњег Липовца. На питање да ли има четника и Немаца у њеном селу, она је отворено признала да је много четника стигло у Липовац, нешто мање у Враћевшницу, а да Немце није видела. Четници су свраћали у кућу њеног оца и она је из њиховог разговора сазнала да се плаше партизана, да су већном незадовољни и недавно присилно мобилисани. Де-

¹¹⁷ Исто. Рег. бр. 24-6.

војка је открила да су они одлучили да законаче у Липовцу и Враћевшници, распредивши се у скоро свим сеоским кућама и споредним стајама. О томе догађају Данило Вукадиновић је написао, поред осталог, и ово: „Девојка нам је дала заиста важне податке. Особито је био драгоцен податак да се већина четничких снага налази у Липовцу, а мањи део у Враћевшници и да су се ту сместили да заноће...”¹¹⁸

На основу података групе извиђача. Штаб бригаде одмах је наредио штабовима батаљона да у току ноћи опколе четнике у Липовцу и Враћевшници и савладају их.

Први батаљон је наступао преко Горње Црнуће, поред манастира Враћевшнице, стигао до Каменице. Кнежевачког гробља и Барске косе. Он је заузео значајна узвишења источно од Липовца и Враћевшнице да четницима онемогући одступање друмом преко Бара према Крагујевцу. Други батаљон је стигао преко Белог Поља до ЈБубачке косе, поставио обезбеђење према Барама и главнином се устремио на Липовац. Две чете Трећег батаљона су упућене директно на Враћевшницу, а једна на Таламбас да угрозе четничко упориште. Борба је почела у освит 23. септембра 1944. Буновни четници су грабили оружје, заузимали заклоне у сеоским кућама, двориштима, воћњацима и пружали отпор. Кад су добили ватру у леђа, иочели су да попуштају и беже. Многи су, увидевши да су у полуокружењу, прихватили позиве да се предају. Заробљено их је 108, већином мобилисаних, а 17 их је погинуло. Међу мртвима су били и двојица њихових официра који нису пристали да се предају. Четврта српска није имала губитака, једино је лакше рањен Бора Перовић, заменик команданта Првог батаљона. Заплењено је око 100 пушака, 2 митраљеза, сандук муниције, мање количине остале ратне опреме и један телефон у Враћевшници.

Пред Штаб бригаде доведени су заробљеници, који су уплашено ишчекивали шта ће их снаћи. Комесар бригаде им се обратио критикујући их што су се оиределили за окупатора и предано му служили до заробљавања. Није прећутао да добро зна шта је присилна мобилизација, уз претњу смрћу, нагласивши да се то могло избећи доласком у партизанске јединице. Од заробљеника је затражио да открију ко је од њих малтретирао недужни народ и патриотски опредељене грађане. Суздржавање прозваних је прекраћено кад су они показали на њихове

Данило Вукадиновић. Необјављени запис о извиђачима Четврте српске. У власништву аутора.

предводнике. Десетак осумњичених је смештено у привремену затворску просторију, а комесар бригаде је позвао преостале да добровољно постану борци Четврте српске ударне бригаде. Педесетак их је пристало, а остали су желели да се врате кућама. Комесар им је обећао да ће бити пуштени под условом да се више никада не ухвате у издајничко коло. Са неверицом су то примили, све док им није дозвољено да крену у родна места. Добровољци су одмах распоређени у борбене јединице. Већина њих храбро су се борили до коначног ослобођења наше земље, неки изгубили живот, задобили теже и лакше ране у борбама са Немцима и њиховим помагачима. Појединци су, испољивши завидну храброст, одликовани, постали десетари и командири водова.

После краћег предаха у Враћевшници и Липовцу, Штаб бригаде је примио наређење Штаба дивизије да батаљоне усмери на непријатеља у Борчу и Гружи. Уследило је наређење да се батаљони, 24. септембра ујутру, прикупе у рејону сеоске кафане у Доњој Врбави. Долазак на ту просторију протекао је без потешкоћа. Штабови батаљона су примили наређење да јединице распореде на положаје у Јасици, Буковику, Равном Гају и Слемену, западно од непријатељског упоришта Борча. Положаји су поседнути уз слабија пушкарања и непријатељ је предосетио шта му се припрема. Извиђачи су одмах ангажовани да испитају терен и прикупе податке о непријатељу. Они су приметили мање четничке јединице у покрету јужно од Вујана, на друму између Чачка и Горњег Милановца. Предвече је једна немачка јединица наишла на положаје Трећег батаљона и започела је оштра борба, али су Немци одбијени. Време се одједном погоршало. Из долине Западне Мораве дизала се густа магла, па је будност пооштрена да непријатељ не би изненада напао. Штаб бригаде, који се налазио у Појати под Сљеменом, добио је податке да се заменик команданта Шумадијске групе четничких корпуса, мајор Марко Марковић, налази у својој кући у Борчу. Одлучено је да се он жив ухвати, а тај подухват поверен је обавештајном официру бригаде Славку Томашевићу Душку и јединици извиђача, са командиром Витомиром Јубојевићем и политичким комесаром Данилом Вукадиновићем.

Ноћу 27. и 28. септембра извиђачи су кренули у акцију. Ноћ је била мрачна и кишовита, тако да су извиђачи неопажено ушли у Борач приближивши се овећој бело окреченој кући. У близини није било четника, који су вероватно раније побегли. Обавештајни официр Томашевић, кога су извиђачи штитили с оружјем на готовс, отворио је не-

закључана врата куће, налетевши на дежурног који није пружио отпор. На питање где се налази мајор Марковић, младић је показао према вратима спаваће собе. Вође извиђача и њихови пратиоци улетели су у собу, затекавши у њој мајора са млађом женом. Мајор није пружио никакав отпор. Извиђачи су детаљно извршили претрес целе куће, пронашавши један војни радио-апарат немачке производње, ташну пуну докумената о Шумадијској групи четничких корпуса, једну ручну бомбу и пиштољ. Извели су мајора у густо мрак и добро га чували да га четници не би преотели у изненадном противнападу. Затим су га одвели у Штаб бригаде који се налазио у покрету са Четвртим батаљоном који је улазио у Борач. Прави „живи језик“, зналац збивања у четничким јединицама у Шумадији и шире, мајор Марковић је дао драгоцене податке о њиховим намерама и сарадњи са Немцима.

Киша је често пљуштала по положајима бораца у рејону Врбаве, Васовог гроба и Борча. Желећи да искористе невреме, четници су неочекивано 27. септембра, напали јединице Четврте бригаде, на простору западно од Борча, али су одбијени на полазни положај. Преостали део дана је искоришћен да се борци на смену одморе у сеоским кућама. Већина бораца је осећала приличан замор од даноноћних борби, а неки су добили назеб. О тим проблемима командант бригаде Војводић је известио команданта дивизије Милоја Милојевића извештајем у коме је, поред осталог, написао: „Јавите нам где сте, како је распоређена наша дивизија и који је наш највероватнији задатак. Наша је војска доста уморна јер не спавамо ниједно вече до поноћи, откако смо се растали, сем једну. Већ имамо 10 болесних који су више уморни него болесни.“¹¹⁹

Извештај је, изгледа, утицао да Штаб дивизије не инсистира на борбеним дејствима Бригаде која је неколико наредних дана искористила за одмор и сређивање јединица. Први и Други батаљон су распоређени у Доњу Врбаву, са задатком да штите правац од Борча и Бечевице и организују стално извиђање. Трећи батаљон је смештен у Бело Поље да извиђа простор према Коњуши и Љуљцима, а Четврти батаљон је упућен у рејон Враћевшнице и Прњавора да се попуни новопристиглим људством и обезбеђује правац према Барама. Батаљони су, без обзира на тренутни размештај, имали главни задатак да спрече продор непријатеља друмом од Крагујевца према Книћу, Горњем Милановцу и Чачку. Непријатељ се, међутим, није појављивао. Штаб бригаде је

¹¹⁹ Архив ВИИ. кут. 1040. фасц. 6, док. 41.

искористио неочекивани предах за анализу минуле борбе. Јединице су попуњаване младићима који су мобилисани у шумадијским селима и добровољцима, пристиглим из удаљених крајева, чак из Београда и околине. Извођена је и краћа борбена обука у руковању оружјем, извођењу напада и одбране, у одбиру и припремању заклона, указивању прве помоћи рањенику на ватреној линији. Одржавани су партијски и скојевски састанци на којима је отворено расправљано о разним проблемима у јединицама, предлагано како да се нежељене појаве одстране, учврсти самосвесна дисциплина, јача другарство и морал.

Приближаваље главном граду и сусрет са црвеноармејцима

Крајем септембра расформирана је Оперативна група дивизија и формирана Прва армијска група, са командантом Пеком Дапчевићем и политичким комесаром Мијалком Тодоровићем Плавим. У њен састав ушле су дивизије Првог пролетерског и Дванаестог ударног корпуса, међу којима и Двадесет прва српска ударна дивизија. Прва армијска група је првенствено формирана ради лакшег командовања и остваривања међусобног садејства и садејства са јединицама Црвене армије у предстојећој сложеној операцији за ослобођење Београда. Ушавши у састав Прве армијске групе, бригаде Двадесет прве српске ударне дивизије: Друга српска пролетерска, Четврта и Пета српска ударна бригада наставиле су да дејствују, по утврђеном плану, у Шумадији спремно очекујући наређење за наступање према Београду.

Почетком октобра извиђачи и обавештајци Четврте српске стално су прикупљали податке о распореду, бројном стању и борбеном моралу непријатеља. За кратко време поуздано је утврђено да се четири бригаде 1. шумадијског четничког корпуса налазе на простору Борча, Опалића и Гривча, као и да имају подршку Немаца који их снабдевају оружјем и муницијом. У Враћевшници није било непријатељске војске, али су се понекад појављивале четничке тројке и петорке и чиниле зулуме. И морал четничких јединица, утврдила је обавештајна служба, није био на завидној висини. Већина мобилисаних четника били су деморалисани и дезертерство није била реткост. У таквој ситуацији Штаб Друге пролетерске бригаде, са командантом Љубишом Веселиновићем и политичким комесаром Миливојем Радовановићем Фарбином, предложио је Штабу Четврте српске бригаде да заједно нападну. 3.

октобра, четничке јединице на простору Остре, Треиче. Прислонице. Прељине и Милићеваца. Пошто је предлог прихваћен, разрађен је заједнички план напада и наступања обе бригаде. Први и други батаљон Четврте српске напали су 1. грузанску летећу и Левачку четничку бригаду. Вишечасовна борба се завршила приморавањем четничких јединица да напусте положаје и одступе по мраку према Книћу. Трећи батаљон је наступао преко Коњуше, Брестовца и Бечевице. не наишавши на снажнији четнички отпор. Код зграде основне школе у Бечевици четници су залегли у законе у намери да зауставе батаљонски стрељачки строј. У жељи да се прође без губитака, политички комесар бригаде Неђо Богићевић, командант батаљона Радивоје Симић Рака, политички комесар Иван Ороз и заменик политичког комесара Војислав Станојевић, упутили су командире и политичке комесаре чета Светомира Славковића, Богдана Јовановића, Спасоја Стојановића, Слободана Петковића, Душана Карацића и Чедомира Андрића да искористе мрак и угрозе бокове и позадину непријатељског борбеног распореда. Уследио је снажан напад на четнике у згради школе и они нису дуго издржали. Њихова главнина избегла је пресецање одступнице и побегла. За њом су пристале преостале групе четника, али нису далеко умакле. Предузето је гоњење и том приликом ослобођена је Топоница. Опланић и Гривац. Четврти батаљон упао је у Баре и у краћем пушкарању растерао четничке двојке и тројке.

У борби је убијено 5 и заробљено 14 четника. Бригада није имала губитака. Заплењено је 350 килограма брашна, 50 килограма масти. 1 казан и 1 радио-апарат.

Наредна два дана није било борбе. Немци су кренули из Крагујевца према Враћевшници и Горњем Милановцу, али су се вратили без упуштања у борбу. Батаљони Четврте српске имали су следећи распоред: Први у бригадној резерви код доњоврбавске школе, Други у Белом Пољу, Трећи и Четврти у Враћевшници са задатком да спречавају продор непријатеља комуникацијом од Крагујевца према Горњем Милановцу. Штаб бригаде, приштапске јединице и Чета пратећих оруђа били су смештени у Доњој Врбави. Убрзо је уследило наређење Штаба дивизије да јединице Бригаде врше мобилизацију у местима која контролишу, првенствено у Белом Пољу, Враћевшници, Рогојевцу и Борчу. Мобилизацију су истовремено вршиле Друга пролетерска и Гета српска бригада у селима која су ослободиле. Штабовима батаљона Четврте српске издата су детаљна упутства како да се спроводи

мобилизација војних обвезника, рођених од 1910. до 1927. године и како да се обезбеди њихов прихват у јединицама. Први батаљон је вршио мобилизацију у Белом Пољу и Липовцу. Други у Љуљцима, уз истовремено обезбеђење од Крагујевца и обавезно успостављање чврсте везе са Трећим батаљоном у Коњуши и Четвртим у Кнежевцу и Каменици. Приликом покрета јединице Другог батаљона су се сукобиле са 2. грузанском четничком бригадом на прилазима селу Љуљцима. У оштрој борби четници су потиснути у јужни део села, али се убрзо смрачило и борба је обустављена. Ујутру, 7. октобра, у помоћ Другом упућен је Трећи батаљон, четници су протерани из јужног дела Љуљака и мобилизација је несметано настављена. У борби је погинуло 5 и заробљено 6 четника. Други и Трећи батаљон нису имали жртава.

Увече, 9. октобра. Штаб дивизије наредио је Штабу бригаде да се батаљони упуте на простор Добраче, Кнежевца и Рамаће. Покрет је изведен под неповољним временским условима и без додира са непријатељем. Сутрадан је стигло ново наређење: да Бригада продужи у Сараново. Покрет јединица је успорен у близини друма Крагујевац - Топола на коме се појавила немачка моторизована колона од 250 камиона штићених од више тенкова. У камионима су били немачки војници који су се враћали у Крагујевац и често отварају ватру из свих расположивих оружја. Удаљавањем немачке колоне, бригадна колона је продужила, по великом невремену и раскалањем земљишту, преко Чумића и Светлића, да што пре стигне циљу. Три батаљона су стигла у Чумић, зановишавши у згради сеоске школе и оближњим кућама. Борци су одмах утонули у дубок сан да се опораве од великог напора. На маршу су се истовремено налазиле Друга пролетерска и Пета српска бригада. Било је то у складу са наређењем Штаба Првог пролетерског корпуса да бригаде Двадесет прве српске дивизије, пошто су своје дотадашње положаје препустиле бригадама Седамнаесте источнбосанске ударне дивизије и Чачанском партизанском одреду, нападну и ослободе Велику Плану. У поменутом наређењу, поред осталог, пише: „Најхитније са свим снагама крените правцем село Сараново, Баничина, Велика Плана.

Ваш задатак је да што пре ликвидирате Велику Плану и спојите се са Црвеном армијом. Пета дивизија биће лево од вас у циљу заузећа Паланке, а Седамнаеста ће бити на просторији Чумић - Јарушица, затварајући правац од Крагујевца..."¹²⁰

¹²⁰ 36. НОР, том I. кн>. 13, док. 84.

Штаб дивизије наредио је Другој пролетерској, Четвртој и Петој српској бригади, 11. октобра, да крену из Чумића, Саранова и Горње Јарушице и што пре стигну на простор Велике Планае и Раче. Ситуација на бојишту брзо и неочекивано се мењала. У време покрета према циљу напада. Штаб Четврте српске је дознао, а то се брзо пронело дуж батаљонских маршевских колона, да су јединице Црвене армије и јединице Четрнаестог корпуса НОВЈ стигле на десну обалу Велике Мораве у рејону Свилајнца, као и да су црвеноармејци већ прешли реку и потукли Немце код Марковца и Лапова. Истовремено се дознало да су немачке јединице напустиле Велику Плану и Смедеревску Паланку и да се претходнице црвеноармејаца налазе у близини, у рејону Башина, Клоке и Наталинаца. Борци и старешине једва су чекали да се сретну са црвеноармејцима. У десет сати извиђачи су обавестили Штаб бригаде да је извиђачка јединица Црвене армије прошла кроз Наталинце, у наступању према Тополи, у којој су биле знатније немачке снаге, да је тамо дочекана снажном ватром и одбијена назад. Командант бригаде Војводић и заменик команданта Андрић су одлучили да крену, са групом извиђача, у сусрет црвеноармејцима. У извештају команданта Четврте српске, 11. октобра, Штабу дивизије, записано је и ово: „Извидница победника код Москве и Стаљинграда у Наталинцима. Ја сам дошао са извиђачким водом код њих. Они су ишли ка Тополи и у борби имали 10 рањених и 2 мртва... Они желе да их појачамо са једним батаљоном и ја ћу то учинити у току ноћи ако ми одобрите...”¹²¹

Штабу Четвртог батаљона је наређено да се упути у Наталинце и распореди чете на положај западно од села да штите прилазе од Тополе. Сусрет са црвеноармејцима био је братски. Пролазећи у колони кроз Наталинце, борци Четвртог батаљона су клицали непобедивој Црвеној армији, великом Совјетском Савезу и победи над фашизмом.

Командант бригаде и заменик политичког комесара бригаде Драгоман Радојичић Стамболија су преноћили у Наталинцима и командира извиђачке јединице, на његов захтев, детаљно упознали какав је приближно распоред и јачина наших и непријатељских снага у срцу Шумадије. Капетан, црвеноармејац, био је изузетно задовољан добијеним подацима и радио-везом је обавестио претпостављене с ким се сусрео и какво је расположење према црвеноармејцима.

¹²¹ АрхивВИИ.кут. 1041. рег.бр. 18-1.

Ујутру, 12. октобра, стигао је један официр, црвеноармејац, са поруком генерала Жданова, команданта 4. гардијског механизованог корпуса Црвене армије, да командант бригаде Војводић дође у његов штаб. Он се кратко консултовао са члановима Штаба бригаде и сви су се сагласили да се Ждановљев позив не може одбити. Официр је понудио Војводићу да седне у приколицу моторбицикла и повезао га друмом источно од Наталинаца. У необјављеним сећањима Војводић каже: „Негде на путу наишла је огромна колона возила, тенкова, оклопних аутомобила. Ми смо стали поред друма, и када су наишла велика штапска кола, официр је дао знак и она су стала. Стала је и колона. Из штапских кола изашао је генерал Жданов. Руковао се са мном срдечно и насмејан узвикнуо: Здравствујте командант Титове бригаде! Изволите са мном у штапска кола да вам кажем какав је ваш задатак? Он је затражио да један батаљон Четврте српске бригаде наступа у претходници његове колоне на путу за Београд. За тако нешто нисам имао дозволу Штаба дивизије са којим нисам могао успоставити везу због квара телефонских линија...”

Штапска кола су се зауставила у Наталинцима, што је искористио командант Војводић да се посаветује са члановима Штаба бригаде. Они су били мишљења да треба испунити захтев генерала Жданова и Штаб дивизије касније обавестити о свему. Војводић даље наставља: „У претходници 4. мотомеханизованог корпуса одредио сам Четврти батаљон, на челу са командантом Мијом Јовановићем Расинцем, замеником команданта Ђорђем Вукадиновићем, политичким комесаром Радулом Мркићем и замеником комесара Радомиром Петковићем. Из Штаба бригаде смо кренули заменик политичког комесара Драгоман Радојичић Стамболија и ја. Мом заменику Ратомиру Андрићу Кмету сам наредио да о томе извести Штаб Двадесет прве српске дивизије и са главнином бригаде извршава добијене задатке. Четврти батаљон се попео на тенкове и камионе мотострељачког батаљона црвеноармејца, а Стамболија и ја у оклопна кола команданта 14. мотомеханизоване бригаде под командом пуковника Никитина и уследио је покрет према Београду...”¹²²

У току дана Штаб дивизије добио је извештај о одласку Четвртог батаљона и команданта бригаде са црвеноармејцима. У новонасталој

¹²² Гајо Војводић, *Сећања на учешће Четврте српске у Београдској операцији*. У власништву аутора.

ситуацији, ослабљена за један батаљон прекаљених бораца. Двадесет прва српска дивизија је кренула из рејона Наталинаца, Раче и Вишевца на север према Београду. Четврта српска је маршевала према Ковачевцу код ослобођеног Младеновца, у којем је заноћила. Пета српска бригада је наступала преко Башина и стигла у Јагњило десетак километара јужно од Младеновца. С њом се налазио Штаб дивизије и приштапске јединице. Мештани су срдечно угостили борце и старешине. Јединице Друге пролетерске бригаде су прешле друм и железничку пругу између Младеновца и Смедеревске Паланке и заноћиле у Кусадку. Сутрадан је цела Дивизија наставила да се плански приближава источној и југоисточној страни Београда да би учествовала у борби за његово ослобођење.

Четврта српска ударна бригада у вишедневним борбама у Шумадији, у рејону Рудника, Горњег Милановца, на друму за Крагујевац. Кнић и других места успешно је извршавала борбене задатке и непријатељу наносила осетне ударе. У садејству са Другом пролетерском спречавала је продор Немаца и четника према Горњем Милановцу и Руднику. Ометала је покрете немачких моторизованих колона од Крагујевца према Книћу, Краљеву и Чачку и обратно. Практично је потукла јединице Шумадијског четничког корпуса и заробила знатан део његовог људства. Успешно је политички деловала, организовала народне зборове, извршила мобилизацију војних обвезника на терену који је ослободила и контролисала и знатно увећала сопствено бројно стање. Успешно је сарађивала са мештанима села која је ослободила и помогла у успостављању нове народне власти.

Наступањем јединица Црвене армије из Бугарске, која је капитулирала 9. септембра 1944. у источну Србију и долину Велике Мораве, остварено је борбено и стратешко садејство Прве армијске групе НОВ и Четвртог мотомеханизованог корпуса Црвене армије, пресечена одступница Групи немачких дивизија „Е”, јачине око 350.000 војника и официра, и створени услови за ослобођење Београда. У заједничкој и сложеној Београдској операцији знатну подршку пружали су ваздухопловне јединице и јединице Речне ратне флотиле Црвене армије. Немачка Група армија „Е” била је присиљена да се повлачи долином Ибра, Западне Мораве, преко тешко проходног терена и западне Србије у источну и североисточну Босну и Славонију, претрпевши велике губитке.

УЧЕШЋЕ У БЕОГРАДСКОЈ ОПЕРАЦИЈИ

Рапе уз рапе са црвеноармејцима

Битка за Београд започела је 13. октобра нападом на спољну линију немачке одбране која се пружала од десне обале Саве код Обреновца преко Авале до Гроцке на десној обали Дунава. Град на ушћу двеју река бранили су делови 737. пука 117. немачке ловачке дивизије, један тврђавски пук. Допунски батаљон 7. СС дивизије „Принц Еуген“, 28. ландесшицен батаљон, неколико полицијских батаљона, један рударски батаљон из Костолца, 38. моторизовани противавионски артиљеријски пук, неколико дивизиона артиљерије 2. оклопне немачке армије, око два батаљона тенкова, делови Српског добровољачког и Руског белогардејског заштитног корпуса, делови 5. моторизованог полицијског пука и два батаљона 75. пука 118. ловачке дивизије. Те јединице бројале су више од 20.000 војника, подофицира и официра, наоружаних најсавременијим пешадијским наоружањем и са довољно муниције. Поменутој непријатељској групацији подршку је давало 40 тенкова и више од 170 топова и минобацача.¹²³

У нападу на непријатеља у Београду учествовала је Прва армијска група НОВЈ у чијем су саставу биле Прва и Шеста пролетерска, Пета, Једанаеста, Шеснаеста, Двадесет прва, Двадесет осма и Тридесет шеста ударна дивизија. С њима су нападале, остварујући одлично садејство, знатне снаге Црвене армије: 4. гардијски механизовани корпус, 73. гардијска и 236. стрељачка дивизија, три артиљеријске бригаде, шеснаест пукова артиљерије, минобацача и самоходних оруђа, Противтенковска артиљеријска дивизија и три самостална противавионска артиљеријска пука.¹²⁴

¹²³ Колектив совјетских и југословенских аутора, *Београдска операција*, Војноисторијски институт Југословенске народне армије, Београд 1964. стр. 216-217. У даљем тексту: Београдска операција. ВИИ. 1964. стр.

¹²⁴ Исто.стр. 218.

Напад на спољни систем немачке одбране Београда уследио је, у вечерњим сатима, 13. октобра, тако рећи из покрета. Једну од најбрањенијих ватрених тачака представљала је Авала, са монументалним Спомеником Незнаком јунаку, коју су напали црвеноармејци Мотострељачког батаљона 14. механизоване бригаде и Четврти батаљон Четврте српске ударне бригаде. Нападу је претходило получасовни артиљеријски удар артиљеријског дивизиона црвеноармејаца из непосредне близине, са ватрених положаја код Шупље стене. При томе се бринуло, на захтев команданта Четврте српске бригаде, да се експлозијама граната не оштети или поруши Споменик Незнаком јунаку. После делимичног артиљеријског неутралисања положаја целог пука немачких војника на падинама и врху Авале, у рововима и бункерима обезбеђеним сплетовима бодљикаве жице и минским пољима, уследио је јуриш бораца Четвртог батаљона и црвеноармејаца Мотострељачког батаљона. Они су се такмичили ко ће први стићи на врх Авале и разбити немачку одбрану. У стрељачком строју били су командант и политички комесар Четвртог батаљона, Мија Јовановић Расинац и Радуле Мркић, њихови заменици Ђорђе Вукадиновић и Радомир Петковић, командири и политички комесари чета и њихови заменици. Наступање је успоравала снажна непријатељска ватра и оштри успони. Вреву пуцњаве повремено су надјачавале команде да борци ускачу у непријатељске ровове и земунце, које није било лако открити у густом шумском растињу и мраку. Десетина бораца, с којима је наступао заменик политичког комесара батаљона Радомир Петковић Срећко, одједном се нашла на удару двоструко веће групе Немаца који су излетели из маскираних ровова и шипражја. Они су кренули у противнапад више из очајања и безизлаза, него уверења у озбиљнији успех. Почела је борба прса у прса. У помоћ десетини прискочио је цео вод бораца и ратна срећа се преокренула. Неколико Немаца је убијено, а преживели су јурнули низбрдицом да умакну у Зуце. Врх Авале био је све ближи борцима Четвртог батаљона и црвеноармејцима. Борци и старешине подржавали су једни друге у наизменичном пребацивању према врху, у отварању бреша у непријатељској одбрани и неутралисању митраљеских гнезда. Вешто наступање је уродило плодом. Немци су били присиљени да умакну, остављајући неколико мртвих, од Споменика Незнаком јунаку на Авали и спаса потраже у Белом Потоку. Радујући се заједничком борбеном успеху, борци Четвртог батаљона и црвеноармејци честитали су једни другима. Скоро у исто

време. из иривца од Пиносаве, хотелско здање на Авали освојиле су две чете Првог батаљона Прве пролетерске бригаде и чета црвеноармејаца. Поред оружја и ратног материјала, заплењена је не баш скромна војничка вечера коју су пролетери поделили са борцима Четвртог батаљона Четврте српске и црвеноармејцима. У хотелском апартаману, нађена је нетакнута богата вечера и неотворена флаша вина. Била је то последња трпеза генерала Шнекенбургера, команданта немачке одбране Београда. који је нешто раније смртно рањен у борби за Авалу.

Кад су Немци натерани у бекство, генерал Жданов је изразио задовољство због успеха његових јединица и борбености Четвртог батаљона Четврте српске бригаде. Команданту бригаде Војводићу рекао је да његови борци имају високе борбене квалитете и да не заостају за црвеноармејцима.

Док је Четврти батаљон освајао врх Авале и продужио, 14. октобра ујутру, према Кумодражу, главнина Четврте српске бригаде је наступала од Младеновца да би се приближила Малој Иванчи и Београду. Истим правцем маршевала је Друга пролетерска бригада, а Пета српска према Шепшину и Дражњу. спремне за увођење у борбу. Према заповести Штаба Прве армијске групе Двадесет прва српска дивизија. односно Друга пролетерска. Четврта српска, без Четвртог батаљона. и Пета српска бригада. одређене су у општу резерву Прве армијске групе и распоређене на простор Белог Потока. Зуца и Лештана. Борци су били незадовољни што остају у резерви и неки су отворено говорили да је њихово борбено умеће потцењено. Убрзо ће се показати да ће они поднети већи терет борбе од оног у уличним борбама у граду.

После заузимања спољне линије непријатељске одбране јединице Прве армијске групе НОВЈ и Црвене армије стигле су. 14. октобра, пред добро утврђену унутрашњу линију немачке одбране Београда. која се пружала од Саве преко Чукарице. Бановог брда. Раковице, Бањице, Малог и Великог Мокрог Луга, Звездаре. Великог Врачара и Винче на Дунаву. Истог дана на заједничком састанку Команде 4. гардијског механизованог корпуса Црвене армије и Штаба Прве армијске групе НОВЈ. одређени су правци главног и помоћног удара на унутрашњу линију и дубину непријатељске одбране у Београду. јединице које ће то извести и начин садејства. У складу с тим договором. Штаб Прве армијске групе издао је борбену заповест Првом пролетерском и Дванаестом ударном корпусу за напад њихових јединица на непријатеља у ко-

јој је. поред осталог, наглашено: „Наш корпус (Први пролетерски) и јединице Дванаестог корпуса добиле су задатак да заједно са мотомеханизованим јединицама корпуса Совјетске армије ликвидирају немачке окупаторске трупе и њихове помагаче у Београду. Ми данас извршавамо историјску задаћу у овој рату тиме што главни град наше отаџбине ослобађамо од немачко-фашистичког ропства и недићевско-четничке издаје и враћамо га свом народу и отаџбини.“¹²⁵

У нападу је ангажовано осам дивизија Прве армијске групе, међу којима и Двадесет прва српска, затим 4. гардијски механизовани корпус. 73. гардијска и 236. стрељачка дивизија Црвене армије. После жестоке артиљеријске припреме из 300 топова и минобацача и 24 вишесцевна ракетна бацача звана „каћуше“ на правцу главног удара, с циљем да продру преко Бањице и Вождовца у центар града. наступале су јединице Прве пролетерске дивизије, у садејству са 36. гардијском тенковском бригадом, у чијем се саставу налазио и Четврти батаљон Четврте српске бригаде и 13. гардијска механизована бригада. На помоћном правцу. преко Жаркова, Бановог брда и Чукарице, нападале су јединице Дванаестог ударног корпуса: Једанаеста крајишка, Шеснаеста војвођанска и Двадесет осма славонска ударна дивизија. На десном крилу борбеног распореда. у захвату Смедеревског друма. унутрашњу одбрану града нападале су јединице Пете крајишке дивизије, напредујући према Коњарнику и Великом Врачару. На правцу главног удара успешно се напредовало. Четврти батаљон Четврте српске бригаде наступао је, у саставу 36. гардијске тенковске бригаде црвеноармејаца. преко Бањице и Вождовца и код Аутокоманде имао жешћи окршај. У четворочасовној борби заробљено је око 500 немачких војника и официра. Наступање је продужено према Карађорђевој парку и Славији. Четврти батаљон био је подељен у групе које су се налазиле на тенковима црвеноармијске бригаде или позади њих да им пружају ватрену подршку. Немци су пружили снажан отпор у рејону Славије. спречавајући продор према улици краља Милана (сада Српских владара) и Теразијама. Јединице 36. тенковске бригаде и Четврти батаљон Четврте српске променили су првобитни правац наступања и кренули од Славије, водећи уличне борбе. према Котеж-Неимару. Душановцу и Маринковој бари. После вишечасовног маневрисања уништавања непријатељских отпорних тачака, у рејону Маринкове

¹²⁵ 36. НОР, том I, књ. 13, док. 158.

баре. борци су добили петнаестак минута предаха. У оближњој њиви, у купама кукурузовине, примећено је неколико Немаца. Командант батаљона Мија Јовановић Расинац је командовао да се њива опколи и претражи. Борци су без опаљеног метка позвали Немце да се предају. Из скровишта од кукурузовине изашло их је више од 200, са подигнутим рукама. Заплењено је њихово оружје и муниција са неколико радио-станица. Заробљени немачки официри одмах су саслушани да би се откриле праве намере њихове јединице. Без устезања су признали да су се желели провући у сусрет јединицама Борбене групе „Штетнер“ која се налазила негде на путу у рејону Смедерева и Гроцке.

*Увођење јединица Двадесет прве српске дивизије
у жестоке борбе*

Ујутру, 15. октобра, Штаб дивизије располагао је подацима да се претходница Борбене групе „Штетнер“, потискујући Прву крајишку бригаду и делове 15. механизоване бригаде црвеноармејаца, од друма Смедерево - Гроцка, упорно приближава источној периферији Београда. Четвртој српској бригади је наређено да одмах заузме борбени положај у рејону Малог и Великог Мокрог Луга и спречава продор непријатеља друмом од Гроцке и Болеча у источни део Београда. Пета српска бригада је распоређена на линији Забран, Бандера, Голо брдо, да затвори правац између Лештана и Белог Потока и врши извиђање према Болечу и Врчину. Обе бригаде имале су обавезу да остваре чвршће садејство и да једна другој, у случају непријатељског напада, притекну у помоћ и штите бокове. Из дивизијске резерве Друга пролетерска бригада упућена је у уличне борбе у граду, заправо њена три батаљона, да ојачају ударну моћ Прве пролетерске дивизије. Двадесет прва српска дивизија очигледно је ослабљена, слањем Друге пролетерске у уличне окршаје, у часу кад се суочавала са претходницом непријатељске Борбене групе „Штетнер“, јачине окр 30.000 војника који су незауостављиво напредовали и поред покушаја Прве крајишке бригаде и јединица 15. механизоване бригаде црвеноармејаца да то учине. По свему судећи Штаб Прве армијске групе НОВЈ и Команда 4. гардијског мотомеханизованог корпуса Црвене армије нису проценили намере непријатеља: да жели да продре у град и двоструко ојача сопствене снаге да пружи огорчени отпор пре повлачења преко моста на Сави и понтонског прелаза на Ади циганлији.

Први батаљон Четврте српске бригаде чаучео је положаје на Стојчином брду, поред друма у Малом Мокром Лугу, добро их учврстио, ојачао противтенковским топом и противтенковским пушкама да би спречио наилазак непријатеља од Гроцке и Болеча. Други батаљон је залегао поред друма у Великом Мокром Лугу да бочном ватром угрожава непријатељску моторизовану колону и њену леву побочницу. Трећи батаљон, према замисли заменика команданта бригаде Ратомира Андрића Кмета и политичког комесара Неђе Богићевића, задржан је у бригадној резерви да према потреби прискочи у помоћ на најугрженијим местима успостављеног борбеног распореда Првог и Другог батаљона. Четврти батаљон, са командантом бригаде Гајом Војводићем и замеником политичког комесара Драгоманом Радојичићем Стамболијом, наступао је са црвеноармејцима 36. гардијске бригаде према згради Опсерваторије на Звездари и водио тешку борбу са непопустљивом немачком одбраном. У нападу је погинуло неколико бораца и заменик политичког комесара батаљона Радомир Петковић Срећко, а његову дужност нешто касније преузео је Десимир Мрдаковић, до тада политички комесар Прве чете истог батаљона.

Штабови Двадесет прве српске и Пете крајишке дивизије, с командантима Милојем Милојевићем и Милутином Морачом, успоставили су добру везу и заједнички планирали како да се дочека и туче непријатељска групација на путу од Смедерева и Гроцке за Београд. Прва крајишка бригада, после повлачења из Смедерева, придодата је привремено Двадесет првој српској дивизији. Десета крајишка и Двадесет прва српска шумадијска бригада су распоређене у рејону Калуђерице и Шугавца, кота 171, северозападно од Болеча, да ојачају борбене позиције Четврте и Пете српске бригаде, сачекују и туку немачку претходницу. Први батаљон Четврте крајишке бригаде, чија је главнина већ продрла дубоко у град, до Техничког и Правног факултета и ближе железничкој станици „Дунав“, задржан је у Малом Мокром Лугу да успостави фронтални положај источно од села и одбије налете немачких јединица које издрже бочне ударе Четврте и Пете српске. Двадесет прве шумадијске и Десете крајишке бригаде. На источној периферији града успостављен је солидан одбрамбени фронт који је требало да осујети намере претходнице групе „Штетнер“ да се пробије у Београд.

Кад су допрли до Болеча, 15. октобра поподне, Немци су отворили жестоку артиљеријску и минобацачку ватру на положаје јединица Двадесет прве српске и Пете крајишке дивизије. Артиљеријског бомбардо-

вања нису били поштеђени ни батаљони Четврте српске. Експлозије граната највише су преорале положаје Двадесет прве српске шумадијске бригаде на Шеварицама и Шугавцу, узвишењима с обе стране друма западно и северозападно од Болеча. Немци су срачунато користили убитачни учинак артиљерије и пожурили напред. Друмом је наступала њихова 92. моторизована бригада, а на њеним боковима стрељачки стројеви 99. брдског пука. Немци су јуришали преко Болечице, доспели на Шеварицу и Шугавац. У жестоком судару понегде је долазило до борбе прса у прса, а мртвих и рањених било је на обе стране. Борци Двадесет прве шумадијске бригаде били су приморани да се повуку испред далеко бројнијег противника. Удар непријатеља на положаје на Забрану нису издржали Други и Четврти батаљон Пете српске бригаде, који су се повукли на нове положаје у близини Лештана. Притисак Немаца није попуштао и они су се упорно приближавали Малом Мокром Лугу, без обзира на страх и повремене бочне ударе неких јединица Двадесет прве српске и Пете крајишке дивизије. У поноћним часовима стигли су Стојчином брду и директно се сукобили са борцима Првог батаљона, под командом Радмана Савића. Другог батаљона са командантом Мирком Шипком. Развила се огорчена борба у којој је надмоћнији непријатељ употребљавао топове и минобацаче да стекне још већу предност. У борбу је уведен Трећи батаљон, под командом Радивоја Симића Раке, да појача одбрану Четврте српске бригаде. У пресудним тренуцима немачкој претходници је придолазило појачање и она је жестоко наваљивала да прокрчи пролаз кроз ватрени положај Четврте српске бригаде, у чему је поступно успела. У студији „Београдска операција“, о ноћним борбама 15. и 16. октобра записано је и ово: „Заподенут је жесток бој који је трајао целу ноћ. Иако су трпели велике губитке (само у судару код Малог Мокрог Луга имали су око 360 мртвих), хитлеровци су упорно настојали да се пробију у град. Ноћу су успели да делом снага продру у улице Београда на правцу Коњарника, Цветкове механе и Великог Врачара...”¹²⁶

Поред Четврте, Пете српске и Двадесет прве шумадијске бригаде, Немцима су се жестоко супротстављали Десета крајишка. Први батаљон Четврте крајишке бригаде и 14. гардијска механизована бригада црвеноармејаца, не дозволивши им да прошире простор поред друма да би њихова главнина била поштеђена бочне ватре и изненадних препада.

Београдска операција, Војноисторијски институт, Београд 1964. стр. 238.

Немачку претходницу, јачине око 2.500 војника и официра. подржаваних тенковима. самохоткама, артиљеријом разних калибара, ноћни продор у источно предграђе скупо је коштао и она је, ујутру 16. октобра, одсечена од своје главнине и опкољена. Четврта и Пета српска бригада убиле су 360, раниле 50 и заробиле 25 немачких војника.

Повлачење јединица Четврте српске бригаде од друма у Малом Мокром Лугу нису одобрили заменик команданта бригаде Ратомир Андрић Кмет и политички комесар Неђо Богићевић. Они су наредили да се батаљони врате на раније положаје чиме су знатно допринели да се немачка претходница одсече од главнине која је пристизала из правца Смедерева, Гроцке и Болеча. Преморене јединице су напустиле Велики Мокри Луг. доспеле на ватрене линије поред друма у Малом Мокром Лугу и наставиле да задржавају немачке јединице пристигле из рејона Гроцке и Болеча да не ојачају њихову претходницу уклићену у граду. О тим променама у бригадном извештају записано је. поред осталог. ово: „Крајишници су се повукли и Руси са тенковима, па су се наши (Први батаљон) повукли од друма. Но. ми смо их поново повратили на положаје ка друму...”¹²⁷

Ујутру је командант дивизије Милоје Милојевић наредио да се јединице Четврте и Пете српске бригаде помере источније, на простор Калуђерице и ближе Болечу, да заштите правац према Лештанима и спрече да главнина немачке групације не скрене са Смедеревског друма и пречицом покуша да се пробије преко Вождовца. Бановог брда и Чукарице, коју су држали у својим рукама, до понтонског прелаза на Сави и пређе у Срем.

Уништење немачке претходнице и главнине

На улазу у источни део Београда, јединице немачке претходнице сачекиване су и жестоко тучене. У противнапад на непријатеља укључио се Четврти батаљон Четврте српске бригаде. са деловима 36. гардијске тенковске бригаде. да спречава његов продор дубље у град и удар у леђа јединицама Прве пролетерске. Пете крајишке. Шесте личке пролетерске дивизије и јединицама Црвене армије у жестоким уличним окршајима у ширем и ужем центру. Истовремено су анга-

¹²⁷ Архив ВИИ. кут. 1041. рег. бр. 31-1.

жоване Друга пролетерска и Четврта крајишка бригада, извучене из борби у граду. да се окоме на Немце који су наступали улицом краља Алексапра (данашњи Булевар револуције), приближили се Вуковом споменику и згради Техничког факултета. У средини Александрове улице. на невеликом простору. настао је прави ватрени кркљанац. Јуришне групе бораца Друге пролетерске. Четврте крајишке, Четвртог батаљона Четврте српске бригаде. уз подршку црвеноармејаца и њихових тенкова. улетале су у гомиле ошамућених Немаца и немилосрдно их ликвидирали. Преживели су бежали према зградама ближе школи „Војислав Илић“, али су сустигани и уништани. Друга група немачке претходнице опкољена је у рејону Коњарника и принуђена да положи оружје. Најжешће је одолевала трећа група која је доспела до Великог Врачара. Садејством и концентричним ударом јединица Десете крајишке, Двадесет прве српске шумедијске бригаде и 14. гардијске механизоване бригаде, она је јуришима и бочним обухватима потпуно уништена. Савлађивање снажне непријатељске претходнице. у чему су учествовали и батаљони Четврте српске бригаде. имало је пресудну улогу за наставак борби у центру града и очување достигнутих линија.

Без обзира на почетни неуспех и пораз претходнице. Борбена група „Штетнер“ није одустајала од намере да се споји са немачким јединицама које су водиле борбу у Београду. Њена главнина. 1. брдска и 117. немачка дивизија. група „Витман“ и друге јединице. ојачане артиљеријом и тенковима. приближавале су се положајима Четврте и Пете српске бригаде западно од Болеча и положајима јединица Пете крајишке дивизије распоређених на источној периферији града. Штабови Пете крајишке и Двадесет прве српске ударне дивизије упозорили су штабове бригаде да се непријатељ не сме пропустити и по цену знатнијих жртава. Штаб Прве армијске групе. на основу процене да се тежиште борбе преноси на источну и југоисточну периферију града. одлучио је да се извесне снаге упуте да појачају одбрамбене линије јединица Двадесет прве српске и Пете крајишке дивизије и правац према Авали. Међу првима припремљен је Четврти батаљон Четврте српске бригаде да се врати у састав матичне јединице. У рејон Кумодража упућен је Трећи батаљон Друге пролетерске бригаде и Друга личка пролетерска бригада, а Прва крајишка бригада усмерена је у Зуце. Њиховим доласком знатно ће се ојачати положаји Четврте и Пете српске бригаде. Из Баната је пристигла Дванаеста војвођанска бригада и распоређена на ватрену линију у рејону Великог Врачара. Из борби на Чукарици и

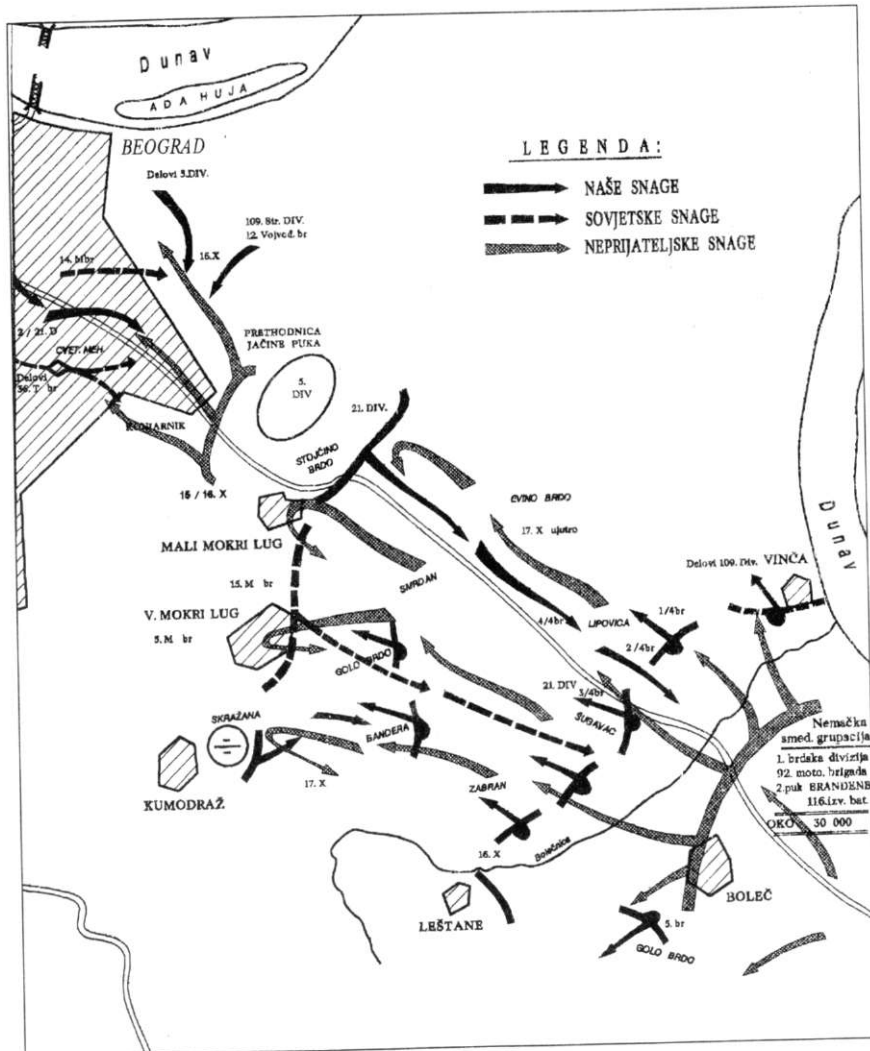
Бановом брду извучене су Пета крајишка козарска и Дванаеста крајишка ударна и Тридесет друга српска мачванска бригада и упућене према Авали. У томе правцу су оријентисане и бригаде Шеснаесте и Тридесет шесте војвођанске ударне дивизије. Команда 4. мотомеханизованог корпуса Црвене армије постепено је упућивала на угрожени сектор 14. гардијску механизовану, 36. тенковску, 15. гардијску, 5. самосталну гардијску мотострељачку бригаду, два пука 109. гардијске стрељачке дивизије и 509. самостални пук.

Без обзира на огромну надмоћ непријатеља. Штаб дивизије наредио је Четвртој и Петој српској бригади да офанзивно дејствују и пре пристизања појачања нападну непријатеља код Болеча и одбију га према Гроцкој. У дивизијском наређењу за напад стоји: „... Дејствујте офанзивно на непријатеља који одступа од Гроцке. Комуникација се мора потпуно и безусловно пресећи, а непријатељ уништити. Одржавајте везу са руским тенкистима и артиљеријом и тражите њихову помоћ.“¹²⁸

Непријатеља су нападали Трећи батаљон дуж друма за Болеч, а Други и Први батаљон Четврте српске лево од комуникације. Први батаљон је наступао према Винчи да би Немце одвојио од Дунава и покушао их савладати. На десном крилу Трећег батаљона наступала су два батаљона Пете српске ударне бригаде са којима је успешно садејствовано. Једна чета је остављена на Стојчином брду, тригонометар 270. у батаљонској резерви и да послужи за евентуални прихват у случају изненадног одступања. Батаљони обе бригаде наступали су прилично тешко. Убитачна непријатељска ватра најпре је сручена на Други батаљон Пете српске, који је потиснут до Болечице чиме је угрожено десно крило и чело стрељачког строја Трећег батаљона Четврте српске бригаде. У помоћ Другом батаљону прискочиле су јединице Трећег и Четвртог батаљона и непријатељ је одбијен.

У 20 сати Други и Трећи батаљон Четврте српске, у садејству са батаљонима Пете српске бригаде, извели су три јуриша на Немце код Болечке механе и нису их поразили. У то време генерал Штетнер је увидео да су мали изгледи да главнина његове групације извојује победу наступањем Смедеревским друмом у Београд и одлучио да крене сасвим лево, преко Кумодража и Вождовца. Одржао је кратак састанак са потчињеним командантима и усмено им наредио шта да раде.

¹²⁸ 36. НОР, том I, књ. 13, док. 188

БРИГАДА У БЕОГРАДСКОЈ ОПЕРАЦИЈИ, ОКТОБРА 1944.

Напади су почели ноћу. 17. октобра у 2 сата, на положаје батаљона Четврте и Пете српске бригаде на левој обали Болечице, на Забран северно од Лештана на Кусак и Липовицу, са намером да главнина Борбене групе „Штетнер“ освоји Велики и Мали Мокри Луг и преко Големе ливаде избије на Вождовац. Били су то снажни бочни и чеони удари на јединице Двадесет прве српске ударне дивизије са тежњом да се пренесу на положаје 15. гардијске мотомеханизоване бригаде црвеноармејаца у рејону Великог и Малог Мокрог Луга. Немачка артиљерија сручивала је праве урагане на борбени распоред Другог и Трећег батаљона Четврте српске бригаде. али губитака није било захваљујући снажљивости бораца и старешина и добрим заклонима. После артиљеријске припреме Немци су извели. уз подршку тенкова, јуриш с обе стране друма, од моста на Болечици према Шугавцу и Липовици. Две чете Трећег батаљона после снажног отпора присиљене су да одступе друмом за Мали Мокри Луг, на положај чете остављене на Стојчином брду, да би се тамо припремиле за одлучну одбрану. Начелник штаба бригаде Момчило Марковић Зоран обавестио је Штаб батаљона црвеноармејаца на Липовици да Немци незадрживо напредују у томе правцу. а да две чете Другог батаљона, које одступају дајући отпор. треба прихватити да се прегрупишу и припреме за противнапад. Са штабовима нападнутих батаљона били су заменик команданта. начелник штаба и политички комесар бригаде. Веза са Првим батаљоном који је нападао Винчу, допро до сеоске цркве и обале Дунава, била је изгубљена.

Узвишење Липовица изузетно је сметало главнини немачке Борбене групе „Штетнер“ и њен командант је тражио да се оно неутралише. Густе стрељачки строј Немаца полулучно се приближавао и претио бочним обухватима. Нападаци су узвишење и његове падине засипали са стотинама граната и митраљеских рафала из тенкова на Смедеревском друму. У заклонима, борци и старешине Другог батаљона. са командантом Мирком Шипком и политичким комесаром Душаном Ивановићем. чекали су да најгоре прегрми и да узврате силовитом ватром. На узвишењу се налазио и батаљон црвеноармејаца. под командом капетана Леонова. са којим је успостављено чврсто садејство. Борци Другог батаљона и црвеноармејци су се зарекли да непријатељ може напред само преко њих мртвих. И држали су се датог завета. Немци су пуштени на добачај ручних бомби и ошинути пакленом ватром. Понегде је долазило до борбе прса у прса. Далеко бројнији не-

мачки војници сумануто су ускакали у ровове и заклоне црвеноармејаца и бораца Другог батаљона. али су одбијани ударцима кундака. бајонетима, ватром из пиштоља и аутомата. Ровови су се пунили крвљу рањених и мртвих. Први јуриш Немаца је одбијен, али су се они брзо прибрали. поново ударивши у чело и бокове Другог батаљона и батаљона црвеноармејаца. Напади и противнапади нису престајали. У бригадном извештају о наставку борбе је записано: „Што се дан ближио. напади су били све жешћи. тако да се очигледно приметно да се труде да по сваку цену ликвидирају још по ноћи. то упориште (мисли се на Липовцу. кота 176, објашњење М.Г.) и по мраку лакше продру у сам град. Но. то им није пошло за руком.“¹²⁹

Јединице 1. немачке дивизије жестоко су нападале батаљоне Пете српске бригаде истовремено када и батаљоне Четврте српске бригаде, потисли их од Болечице на Шугавац и појачавали ватрене ударе. Узвраћано им је противнападима, али су тешко задржавани и сузбијани. Четврти батаљон се бранио у Лештанима. Први. Други и Трећи источно од Великог Мокрог Луга.

Липовица је и даље била трн у оку генералу Штетнеру и главнини његових јединица. У освит дана петоструко јачи нападачи изненада су се појавили на боковима борбеног распореда батаљона црвеноармејаца и Другог батаљона Четврте српске. немилосрдно сатирући све пред собом. Запретили су опкољавањем оба батаљона. На десном крилу Прва чета. са командиром Милошем Шћепановићем. политичким комесаром Мирославом Милановић. замеником командира Радојем Ђушићем и замеником политичког комесара Бранком Беговићем. одбијала је буљке Немаца. Командир чете је рањен и команду је преузео његов заменик. У најкритичнијем тренутку дотрчао је командант батаљона да помогне у спречавању Немаца да се обухватним наступањем домогну позадине левог бока четног борбеног распореда. Задржавани су ручним бомбама и сасређеном ватром аутоматског оружја док им није пристигло појачање. Истом силином нападали су чету црвеноармејаца на левом крилу Прве чете и уследило је повлачење. На левом крилу. на положају Друге чете. са командиром Радованом Николићем. политичким комесаром Николом Кнежевићем и њиховим заменицима Миливојем Стојиљковићем и Недељком Милићем. било је драматичније. С њима се нашао политички комесар батаљона Душан Ива-

¹²⁹ Архив ВИИ. кут. 1041. рег. бр. 9-1/2.

новић који је понављао да одступања нема. Он тренутно није знао да су Немци јуришајући чету раздвојили на два дела, да је нешто бораца измакло из ватреног загрљаја и да је велико питање да ли се може одолети сада десетоструко јачим нападачима. У близини се чула оштра команда капетана Леонова црвеноармејцима да не попуштају, што је охрабрило политичког комесара Ивановића да борцима узвикне да јуришају. Он је одмах кренуо из заклона. Рафали његовог аутомата косили су нападачи и присилили да унеколико устукну. Њихов узмак је коришћен да се борци и црвеноармејци извлаче из окружења. Командир чете Николић, комесар Ивановић и неколико најодважнијих бораца и пушкомитраљеца бранили су одступницу. Немци су опет налетели са очигледном намером да Другој чети спрече узмицање из ватреног пакла. У одбијању њихових наизменичних јуриша смртно је погођен комесар батаљона Душан Ивановић, а теже ране је задобио политички комесар чете Никола Кнежевић. Неколико бораца је рањено и погинуло. Непријатељски куршуми нису мимоишли командира чете Радована Николића који је рањен командовао проређеној чети како да се извлачи најмање тученим правцима. О скоро безизлазној ситуацији у бригадном извештају је написано: „... Нешто Руса и цела наша чета на левом крилу нису се одмах повукли. Нашу чету су Немци јаким налетом још и кроз средину пресекли. Командир је рањен и борци су се пробијали у разним правцима. Око 40 бораца нису одступили са батаљоном. За њих се не зна ништа. Рањени су још шесторица бораца. 4 су одступили, за 2 се не зна. Погинуо је комесар батаљона и још 5 нових бораца...”¹³⁰

Проређени Други батаљон се повукао на одбрамбену линију код Малог и Великог Мокрог Луга, десно од положаја Трећег батаљона чије су се две чете, уз жесток отпор Немцима, нешто раније ту повукле, уз помоћ Треће чете остављене на Стојичином брду да обезбеђује прихват и штити једну ракетну јединицу црвеноармејаца.

После неколико дана боравка у Четвртом батаљону који је садејствовао са јединицама 36. тенковске бригаде у наступању од Наталинаца и уличним борбама у граду, у току ноћи вратио се у Мали Мокри Луг командант бригаде Гајо Војводић. Он је одмах преузео команду над Први.м. Другим и Трећим, а Четвртом батаљону наредио да крене од

130 Исто, стр. 2.

Аутокоманде, где се тренутно затекао, према периферији и Смедеревском друму.

Постигући извесне успехе у наступању од Болеча, у ширем захвату с обе стране Смедеревског друма, Немци су појачавали нападе. Употребили су стотине артиљеријских оруђа да раскину одбрамбене линије јединица Двадесет прве српске ударне, Пете крајишке ударне дивизије и 15. гардијске механизоване бригаде Црвене армије. Борци Другог и Трећег батаљона Четврте српске бригаде били су у рововима, испред Малог Мокрог Луга, које су Немци раније ископали, заклоњени од прегршти гелера, али су тешко подносили артиљеријски наизменични тутањ и експлозије. Командир Треће чете Душан Караџић је изјавио: „... Гранате су трескале свуда око нас, па и по нашим рововима. Иако су то били дубоки ровови, ми смо се врло неугодно осећали. За све нас био је ово нови начин ратовања, а за већину младих бораца и прво ватрено крштење. Од силног удара и блеска граната поскакивали смо у рововима скоро до површине. Иако је била жестока артиљеријска ватра, захваљујући рововима нисмо имали већих губитака. Свега два-три рањеника. Рањен је тешко само борац Живко Живковић из Рушња...“¹³¹

Артиљерија и „каћуше“ црвеноармејаца жестоко су узвраћали непријатељу. На удару се нашао и борбени поредак 15. гардијске механизоване бригаде која је морала устукнути у тенковске ровове ближе периферији града. Немци су ушли у Мали Мокри Луг и продужили даље. Нису се усудили да напредују Смедеревским друмом, знајући како им је дан раније претходница тамо завршила, већ су скретали више лево тражећи мање брањене правце. Лево од борбеног распореда једшца Двадесет прве српске дивизије и 15. гардијске механизоване бригаде одбрамбени бедем учврстиле су бригаде Пете крајишке ударне дивизије: Двадесет прва српска шумадијска на Коњарнику и Лаудановом шанцу, Четврта крајишка у рејону коте Велики Врачар и Десета крајишка на Карабурми. С њима су садејствовале знатне тенковске снаге јединица Црвене армије.

У преподневним и поподневним часовима, 17. октобра, док су се два батаљона Четврте српске бригаде жестоко супротстављали непријатељу на свом одбрамбеном правцу, Немци су кренули између Великог Мокрог Луга и Кумодража, преко Стражаре и Дренове, да избију на Милошевац и Вождовац. Њихова јача претходница приближила се ко-

Душан Караџић. *Из необјав. много сећања*. У власништву аутора.

мандном месту Штаба Двадесет прве српске дивизије. на коти 310 источно од Кумодража, у намери да освоје доминантни вис. У близини се налазила ватрена линија батерије топова црвеноармејаца који су отворили ватру на непријатеља, мало га збунили и кратко задржали. Кад су се прибравили, Немци су потрчали да јуришом освоје топове. Црвеноармејци су се лавовски бранили пешадијским оружјем. одбијајући поновљене јурише нападача. Командант дивизије Милоје Милојевић, заменик команданта Драгољуб Петровић Раде и политички комесар Младен Марин дограбили су оружје у руке и повели борце приштапске јединице да се придруже црвеноармејцима. Изненађени препадом. Немци су изгледа проценили да лако неће освојити топове и доминантно узвишење и затражили су подршку сопствене артиљерије. распоређене у захвату Смедеревског друма позади. да бомбардује кумодрашке падине. Експлозије су учестале и право је чудо да су гранате подбациваче и пребацивале борбени распоред одбране Штаба дивизије и батерије топова. Док се то дешавало. угроженом месту трком су пристизали борци Трећег батаљона Друге пролетерске бригаде да би одбили непријатељске јурише. И њих није мимоилазила артиљеријска канонада. али их није спречила да задрже наредни још силовитији јуриш немачких војника и заштите Штаб дивизије и батерију топова црвеноармејаца који су имали доста губитака. Нешто касније пристигао је дивизион „каћуша“ да немачке јуришне групе одбија на полазне положаје.

У време окршаја у Малом и Великом Мокром Лугу. Кумодражу и на целој источној периферији града, због извлачења знатних снага Прве армијске групе НОВЈ и 4. гардијског мотомеханизованог корпуса Црвене армије на више угрожено подручје. уличне борбе на достигнутим линијама у Београду нису престајале. али су вођене са мањим интензитетом. Јединице Прве пролетерске дивизије: Прва пролетерска. Трећа крајишка пролетерска, Бригада „Италија“, Осма црногорска ударна бригада. стигле су до Коларчеве улице, зграде Народног позоришта, затвора Елавњаче. електричне централе на Дорћолу. у Душанову. Страхинића Бана. Браће Југовића, Господар Јевремову и остале побочне улице и тежиле добро брањеном Калемегдану. Јединице Шесте личке пролетерске дивизије освајале су Теразије. блок зграда министарства, оивичених Немањиним и Кнеза Милоша улицом. тежећи Савском мосту и хотелу „Бристол“. Јединице Двадесет осме славонске ударне дивизије су наступале Сарајевском улицом и крва-

риле у згради Министарства саобраћаја, а делом и на Чукарици коју су Немци изузетно бранили због понтонског прелаза на Сави. код Аде цнганлије, одакле је пут водио у село Бежанију и дубље у Срем. Немачка одбрана града практично је држала неку врсту мостобрана од Калемегдана, узводно десном обалом Саве. са тежиштем одбране зграде железничке станице. Савског моста и поменутог простора на Чукарици.

ПроШивнапад према Болечу и опкољавање Немаца

Немачки удар могао се задржати снажним и комбинованим противударом у чело и бокове немачких јединица. За то су припремљене јединице Двадесет прве српске ударне дивизије. 15. гардијске мотомеханизоване бригаде. ојачане дивизионом вишецевних бацача ракета и подршком авијације 3. украјинског фронта. Вишецевни бацачи „каћуше“ прецизно су тукли немачке јединице на друму од Малог Мокрог Луга према Болечу. Наизменично су долетале групе бомбардера Јуришне ваздухопловне дивизије. штићене ескадрилама ловаца да смртносносе товари бомби сручују на немачку моторизовану колону. издужену од Болеча према Малом Мокром Лугу. Подршка авиона знатно је доприносила да се изводе противнапади. сужава ватрени обруч око Борбене групације „Штетнер“ и осујећују њене намере да уђе у Београд. У противнапад су енергично прешле јединице 15. гардијске мотомеханизоване бригаде. под командом пуковника Андријанова, којима су се придружиле јединице Четврте и Пете српске и Друге пролетерске бригаде. Преотети су изгубљени положаји у Малом и Великом Мокром Лугу и непријатељ је одбијен из рејона Кумодража. Наступање је настављено дуж Смедеревског друма. Уништавана су возила. артиљеријска оруђа и тенкови непријатеља. До мрака непријатељ је протеран до Болечице где се и даље жилаво бранио.

Штабови Прве армијске групе НОВЈ и јединица Црвене армије одлучили су да се немачка Борбена групација „Штетнер“ опколи на Смедеревском друму, у ширем рејону Болеча. и уништи. Најтежи борбени задатак поверен је ојачаној Двадесет првој српској ударној дивизији. У Операцијском дневнику Четврте српске бригаде констатовано је да је 17. октобра. у 17 сати и 30 минута, добијено ново наређење Штаба дивизије и наведено следеће: „У циљу потпуне ликвидације непријатељске групе која се налази стешњена од Београда и од Гроцке

између снага Црвене армије и НОВЈ, врши се обухватни напад са 5 бригада: Прва крајишка, Друга личка и Пета српска са јужне стране, Друга пролетерска од Малог и Великог Мокрог Луга, а наша бригада (Мисли се на Четврту српску - прим. М.Г.) обухвата са северне стране правцем: Липовица - Клупе - Винча. са задатком да ликвидира непријатеља ако га има у Винчи, цепајући с тим непријатељске снаге у Великом Селу и Ритопеку. У договору са Русима и Другом пролетерском одлучили смо ради истовремености у нападу из села Велики Мокри Луг да на задатак кренемо у 3 часа 18. овог месеца..."¹³²

11прошло је више од 9 сати од издавања наређења Штаба дивизије за напад и договора јединица да приступе његовом извршењу. Генерал Штетнер је то користио за грозничаво тражење излаза из безизлазног положаја. Трунчицу спаса видео је у освајању Авале, у нади да се одагле домогне Топчидера и Кошутњака и јединице усмери на извлачење преко понтонског моста на Сави код Чукарице и Аде циганлије. Од Авале се могло и западније према Обреновцу и Шапцу. Овај подухват је изискивао темељно прегруписавање Борбене групе „Штетнер“, напуштање артиљерије, возила и тенкова. Војници, подофицири и официри могли су понети само лично наоружање, довољне количине муниције, „панцерфаусте“ и лаке минобацаче. Доносећи такву одлуку, генерал Штетнер је поверио обавештајном официру, поручнику др Ротфуксу, да му је то најтежа одлука у животу. Можда је слутио да је и последња, јер ће убрзо погинути. У претпоноћним часовима, 17. октобра, Немци су се прегруписали у три борбене групе: „Витман“, „Хилбрант“ и „Бранденбург“ и користећи мрак непримећени кренули према Авали. Северно од Врчина лева колона групе „Витман“ наишла је на колону Прве крајишке бригаде која је хитала у напад код Болеча. Развила се борба прса у прса. Немци нису одустајали од намере да се домогну друма јужно од Авале. Десна колона истоимене групе прокрала се у Зуце и сударила са јединицама Дванаесте крајишке бригаде. Стекла је борбену надмоћ и продужила уз падине Авале да се домогне њеног врха...

Држећи се плана напада, јединице ојачане Двадесет прве српске ударне дивизије кренуле су у напад, у 3 сата 18. октобра, у садејству са 15. гардијском механизованом бригадом црвеноармејаца, противника потукле на левој обали Болечице, продрле у Болеч и наставиле да

¹³² Архив ВИИ, кут. 1041, рег. бр. 9-2/2а.

уништавају непријатељску заштитницу. На друму поред Болеча затечена је огромна ратна техника и тешко наоружање које су Немци напустили покушавајући да се изђуку из обруча.

Напад на непријатеља изводила је Четврта српска бригада наступањем преко Збеговишта и Осовишта, донекле заобилазно, да лакше избије у рејон Винче и са северне стране угрози Немце у рејону Болеча. Успут није имала борбеног додира са непријатељем. У Винчи је успоставила везу са јединицама Црвене армије којима се раније прикључио њен Први батаљон, када му је пресечена одступница, услед продора Немаца на Липовицу и одступања Другог батаљона у Мали Мокри Луг. Први батаљон, са командантом Радманом Савићем, политичким комесаром Кузманом Николићем, њиховим заменицима Бором Перовићем и Данилом Мркићем, даноноћно је водио борбе, у садејству са црвеноармејцима на положајима северозападно од Болеча, на линији од Болечке цркве до Липовице. Убио је 35 и заробио 52 немачка војника. У борби су погинула 2 и рањено 5 бораца. Заплењено је 7 пушкомитраљеза, 6 аутомата, 70 пушака, 8 пиштоља, 3 пиштоља за испаливање светлећих ракета, 40 комплетних војничких униформи и 100 пари чокула. Први батаљон се одмах укључио у састав Бригаде, а такође и Четврти батаљон који је стигао из Београда у Винчу.

Четврта српска бригада осванула је, 18. октобра, у пуном саставу у рејону Винче и Болеча. За време садејства са 36. гардијском бригадом на прилазима Београду, у борбама у граду. Четврти батаљон убио је 523 и заробио 63 непријатељска војника. Запленио је 4 пушкомитраљеза, 81 пушку, 16 пиштоља, 80 униформи, 75 пари чокула, знатне количине муниције и остале ратне опреме.

Батаљони Четврте српске према плану су избили на Смедеревски друм затекавши огроман ратни плен: моторна возила, артиљеријска оруђа, тенкове, разну ратну опрему напуштену од Борбене групе „Штетнер“ која је ноћу измакла према Зуцама, Врчину и Авали. Бригади је наређено да прикупља ратни плен и заробљава сакривене немачке војнике у кукурузним њивама, у Винчи, Болечу, Ритопеку, Калужерици и Лештанима. Друга пролетерска и Пета српска бригада упућене су за непријатељем да га туку и заробљавају. Борбена група „Витман“ чији је десни бок, заправо правац од Београда, штитила борбена група „Хилдербрант“, а леви бок и позадину група „Лангроцк“. није одустајала од намере да се пробије из ширег окружења и узмиче према Сави. Команди опкољене немачке групације упућен је ултиматум да

положи оружје, али је то одбијено. Уследили су напади и противнапади скоро целог дана. Немци су изложени жестоком бомбардовању из ваздуха. ватри вишецевних бацача ракета и артиљерије. Гинули су свуда у подножју Авале и ретко се предавали. Ојачана Двадесет прва српска дивизија разбила их је у првом налету и приморала да напусте сву моторизацију и тешко наоружање.¹³³

У прикупљању и деоби плена било је неспоразума између црвеноармејаца и бораца Четврте српске бригаде. Није поштовано раније договорено - да свакоме припадне оно што у борби заплени. Црвеноармејци су желели да узму сва возила и наоружање које им се свиди. Борци Четврте српске бригаде су запленили, поред осталог, око 30 камиона, али су имали само 3 возача. Да им црвеноармејци не би узели камионе, командант бригаде је наредио да у сваку кабину возила седну двојица бораца, као „возачи“ и чекају наређење за покрет. Наишла је група црвеноармејаца који су брзо открили да борци у камионима не знају да возе. Избацили су их напоље, сели за управљаче и камионе одвезли. Кад је то дознао командант бригаде Војводић љутит је дошао да се увери како је остао без највреднијег плена и грдио несуђене возаче. У том часу наишао је генерал Жданов који је Војводића упознао још раније, у Наталинцима недалеко од Тополе. Кад му је објашњено да су црвеноармејци на своју руку одвезли камионе који су ратни плен Четврте српске бригаде, он је обећао да ће се грешка донекле исправити. Зауставио је први заплењени камион који је наишао и великодушно га дао команданту Војводићу. Остали камиони никад нису враћени. Борци су ратни плен ставили на коњске запреге из заплењене непријатељске коморе и одвезли у бригадну интендантуру у Кумодражу. Увече су три батаљона упућена у Калуђерицу, у дивизијску резерву, а један је остао на Смедеревском друму да настави да сакупља ратни плен и проналази сакривене немачке војнике. Са главнином је отишао Штаб бригаде и сместио се у кући Милије Марковића у Калуђерици.

Жестока ноћна борба у рејону Авале и оближњих села настављена је ноћу, 18. и 19. октобра. Немце су тукле, поред јединица Двадесет треће српске, јединице Нете крајишке, Једанаесте крајишке и Тридесет шесте војвођанске дивизије. У борбу су уведене Друга пролетерска и Пета српска бригада. Батаљони Друге пролетерске' заузели су полазне

¹⁰⁴ 36. НОР, том I, књ. 11, док. 104 и 179.

положаје за папад у рејону Белог Потока п Пиносаве, а батаљони I [ете српске брпгаде на северној страни Авале. Бригаде су успоставиле чврсту везу и разрадиле план заједничког напада и садејства. Проценивши да се не могу извући из окружења нреко положаја бригада Двадесет прве српске дивизије. Немци су наумили источном страном Авале. на Врчин и Циганске куће. али су наишли на упорну одбрану јединица Двадесет треће српске дивизије и скренули према Шупљем камену и Рипњу. Тамо су их дочекали Трећи и Четврти батаљон Прве крајишке и одбили. Иосле краћег затишја. у поноћним сатима 18. и 19. октобра. они су обновили напад. искористили створену брешу у борбеном распореду Прве крајишке и доста их је измакло у Рипањ. На томе правцу су дочекани ватром јединица Двадесет треће српске, Једанаесте крајишке дивизије, јединица Нрвене армије. задржани у наступању и присиљени да се повуку у обруч из кога су нешто раније изашли. Неколико јачих група измакло је противудару у Рипњу, побегло према Сави и Обреновцу. али су успут тучене и трпеле губитке. У ноћној борби код Шупљег камена Борбена групација „Штетнер“. сада разврстана у три помињане групе. претрпела је велике губитке у мртвима. рањенима и заробљенима. Цогинуо је генерал Штетнер и неколико виших официра. И поред свега. Немци нису прихватили поновљени позив да положи оружје. Стешњени у рејону Зуца и Врчина. грчевито су се бранили и гинули. Припремљен је. 19. октобра ујутру. заједнички удар јединица Црвене армије и Прве армијске групе НОВЈ да се жилави противник сасвим уништи.

Штаб Двадесет прве српске дивизије наредио је Штабу Четврте српске бригаде да њене јединице преузму положаје Друге личке пролетерске бригаде на простору Мајдана. Великог и Малог Камена и наставе да савлађују дезорганизованог и деморалисаног непријатеља. Први и Трећи батаљон упућени су у Лештане да успоставе везу са Другом личком и да се укључе у завршницу борбе испод источних и југоисточних обронака Авале. До примопредаје положаја у рејону Мајдана није дошло због немогућности да се усиостави веза са јединицама Друге личке које су предузеле гоњење непријатеља и неке се удаљиле чак до Циганских кућа у Врчину. 0 приморавању непријатеља да капитулира. у књизи „Београдска операција“ записано је: „Ујутро 19. октобра, после трочасовне артиљеријске ватре и непрекидних удара совјетске јуришне авијације. непријатељ је почео да се пре-

даје. До краја дана основна маса немачко-фашистичких снага опкољених југоисточно од Београда бита је ликвидирана..."¹³⁴

Истог дана увече, после коначног пораза остатака немачке Борбене групације „Штетнер“ југоисточно од Авале, Штаб дивизије наредио је Четвртој српској бригади да се смести у Мали Мокри Луг.

Иосле уништења немачке групације у рејону Авале, тежиште борбе против Немаца и њихових помагача опет је пренето у ужи део града у коме оне нису ни престајале, на Теразије, палату „Албанија“, прилазе Калемегдану и Савском мосту, на ужи део Чукарице и Аду циганлију. Непријатељ је трпео ударе за ударима и узмицао. Ноћу 19. и 20. октобра јединице Прве пролетерске дивизије и црвеноармејци сколили су непријатеља на Калемегдану и приморали да узмиче преко Саве и гине. Ујутру је освојена Калемегданска тврђава у којој су се срели генерали Владимир Иванович Жданов и Пеко Дапчевић, честитавши један другом на победи јединица којима су командовали. Минуле ноћи освојена је упорно брањена палата „Албанија“ на чијем је врху храбри борац Младен Петровић истакао дугу тробојну заставу, са петокраком у средини, чије је вијорење најављивало коначни долазак слободе у поносни и никад покорени Београд. У преподневним сатима борбе су вођене за освајање Савског моста да би се обезбедио прелаз на Сајмиште, за Бежанију и Земун. На мост су јуришале јединице 13. гардијске механизоване бригаде, 814. и 211. стрељачког пука црвеноармејца, Тринаесте пролетерске бригаде „Раде Кончар“. Двадесет друге српске космајске бригаде и постигле успех. Београд је био ослобођен, што је потврђено и почасним топовским салвама са бедема Калемегдана. Београђани су одмах изашли на улице да честитају својим ослободиоцима и да се заједно веселе.

Јединице Четврте српске бригаде, и поред силне жеље њених бораца и старешина, нису се могле упутити у град да учествују у слави. Ујутру, 20. октобра, један батаљон је задржан у Калуђерици, код зграде основне школе, да прима ратни материјал и оружје које су мештани околних села однели са Смедеревског друма у намери да га присвоје. Њиховој самовољи је доскочено наређењем Штаба дивизије да све узето одмах врате, што су они и учинили. Један батаљон је упућен у Болеч да претражи попрште недавне борбе, сакупи остатке вреднијег плена

Београдска операција, Војноисторијски институт, Београд 1964. стр. 247.

и доиреми у бригадну интендантуру. Батаљони су увече враћени у Мали Мокри Луг на коначиште.

Штаб бригаде, у кући Лазара Петровића у Малом Мокром Лугу, анализирао је учешће у бици за Београд и губитке нанете непријатељу у вишедневним борбама. У извештају је записано да је Четврта српска бригада убила 501, заробила 115 немачких војника, подофицира и официра. Запленила је доста оружја и ратног материјала: 186 пушака, 18 пушкомитраљеза, 31 пиштољ, 50.000 метака, 2 камиона, 170 униформи, 265 пари цокула, знатне количине ручних бомби, чизама, шињела, пелерина, шаторских крила, ранаца, фишеклија, опасача, ћебади и осталог. Заплењена су 4 коња и 15 запрежних кола. Бригада је имала 16 мртвих и 21 рањеног и 67 бораца залуталих у друге јединице. Од наоружања је изгубљен један тешки митраљез (прегазио га тенк) и 6 пушкомитраљеза. Ови подаци, кад се констатују губици Бригаде, нису потпуни, свакако због немогућности да се тога тренутка изврше детаљне провере у водовима, четама и батаљонима. Накнадним истраживањем се дознало да је живот изгубило 39, а рањено око 60 бораца и старешина. У осмодневним борбама погинули су: Војислав Анђелковић, Жика Атанасковић, Божидар Божовић, Влајко Гођевац, Никола Голубовић, Момир Дамјановић, Петко Димић, Миливоје Ђоловић, Живко Живковић, Душан Ивановић, Селимир Јевтић, Бранислав Јовановић, Драгутин Лукић, Милан Лукић, Миодраг Марковић, Станимир Марковић, Ђузепе Миланези, Александар Милосављевић, Боривоје Миљковић, Живојин Минић, Младен Митровић, Владимир Нешковић, Властимир Нешковић, Милан Пантелић, Радомир Петковић, Боривоје Перић, Богољуб Радосављевић, Најдан Рајковић, Милош Савић, Боривоје Самојловић, Димитрије Самуел, Миодраг Стаменић, Драгослав Станисављевић, Станимир Стевановић, Душан Стефановић, Милорад Стефановић, Петко Тешић, Душан Шакић и Јордан (непознато презиме) у други.

После тешких борби на прилазима Београду, борци Четврте српске бригаде нису имали времена за озбиљнији предах. Наређено им је да помогну месним НО одборима у проналажењу и сахрани многобројних непријатељских војника, изгинулих на простору Малог Мокрог Луга до Болеча и Гроцке. Исти задатак имала је Друга пролетерска у Белом Поточку, Кумодражу и Пета српска бригада у Лештанима, Зуцама и Врчину.¹³⁵ Убрзо је примећено да се у рејону Авале и селима према

¹³⁵ 36. НОР, том I, књ. 14, док. 70 и 79.

Обреновцу скривају групе немачких војника. па је Штаб дивизије наредио Другој пролетерској. Четвртој и Петој српској бригади да се укључе у чишћење тог терена. Четврта српска је увече 21. октобра. премештена у Пиносаву под Авалом и сутрадан је претраживала терен чак до села Бождаревца. На њеном десном крилу наступале су јединице Пете српске бригаде које су стигле до Гунцата. Дивизијским планом било је предвиђено да се претрес терена настави до Великих Црљена. Сибнице и Венчана, али је то измењено и бригаде су враћене у Београд. Четврта српска је размештена у Малом Мокром Лугу. Пета српска у згради школе „Војислав Илић“, а Друга пролетерска бригада на Душановцу. У Малом Мокром Лугу није било услова за удобнији смештај јединица Четврте српске бригаде и она је убрзо прешла у зграду школе „Ћирило и Методије“ у граду. Штаб дивизије налазио се у добро обезбеђеној згради на Вождовцу.

У бици за Београд борци и старешине Четврте српске бригаде испољили су ратничку умешност, сналажљивост и храброст у жестоком сударима са далеко бројнијим, искусним и боље наоружаним непријатељем. Успешно су остваривали међусобно садејство. садејство са суседним и јединицама црвеноармејаца. Посебно је занимљива подршка и садејство Четвртог батаљона са 36. механизованом бригадом и Мотострелачким батаљоном црвеноармејаца у борбама на падинама Авале и нешто касније у Београду. Посматрајући како борци Четвртог батаљона савлађују Немце на падинама Авале. генерал Жданов их је одлично оценио нагласивши да су борбеношћу и моралом једнаки са његовим прекаљеним ратницима. Старешине, од најнижег до највишег нивоа командовања. скоро свуда. у променљивим и неповољним условима борбе испољили су ефикасност у командовању. предузимању противнапада. организовању одбране. бочних удара и опкољавања непријатељских јединица. Штаб бригаде успешно је процењивао настале борбене ситуације. иако су се оне често мењале. Бригада би постигла још веће борбене резултате да је Четврти батаљон стално био у њеном саставу. Иако је бринуто да се претрпе што мањи губици. они се објективно гледано нису могли избећи због силине удара немачких јединица које су јуришале да се избаве из окружења и избегну уништење. Бригада је масовније попуњена неколико дана пре почетка Београдске операције младим и војнички недовољно оспособљеним људима који су мобилисани у Шумадији и уведени у тешке вишедневне борбе. Они су највише страдали и то је била озбиљна опомена Штабу

бригаде и штабовима батаљона да се борбеној обуци убудуће посвети далеко већа пажња. Бригада је нанела осетне губитке противнику у живој сили и ратној техници. На правцима наступања њених батаљона живот су изгубили, поред неколико виших официра, познати немачки генерали Шнекенбургер, командант немачке одбране Београда и Штетнер, командант истоимене немачке борбене групације.

Смотра и дефиле на Бањици

У ослобођеном Београду јединице Четврте српске бригаде изводи-ле су интензивну војну обуку. Нарочито је увежбавано маршевање парадним кораком, чему раније није посвећивана скоро никаква пажња. држање оружја о рамену у таквим приликама, поздрав одсечним покретом главе лево и десно. Свакодневно је оружје тако чишћено да је блистало. Није занемаривана чистоћа униформи бораца и старешина и лична хигијена. За то су постојали повољни услови у зградама у којима се Бригада сместила. Борцима и старешинама није било јасно зашто се толико увежбава парадни стројеви корак који доноси знатан физички замор. Они нису знали да је Штаб дивизије, 24. октобра, издао строго поверљиво наређење Четвртој и Петој српској и Другој пролетерској бригади да се припреме за параду пред врховним командантом Титом, приликом његовог доласка из Вршца у главни град. На крају наређења руком је било дописано да се Титов долазак држи у тајности.¹³⁶

Упоредо са припремама за смотре и параду, у јединицама бригаде је одржавана политичка настава. Највише је говорено о значају ослобођења Београда и предстојећим борбама за коначно ослобођење земље. Донекле је живнуо културно-просветни рад, који је дуже времена био занемарен због свакодневних покрета и борби против непријатеља у Шумадији и на прилазима Београду, Културно-просветни референти су са отреситијим борцима увежбавали извикивање значајних политичких парола приликом учествовања у предстојећој паради. Сашивене су од квалитетног материјала нова бригадна и батаљонске заставе.

Наређењем Штаба Првог пролетерског корпуса, 26. октобра 1944, посредством Штаба дивизије достављеним и Четвртој српској бригади, детаљно је објашњено да ће у Београду, на Бањици, 27. октобра, врхо-

¹³⁶ Архив ВИИ, кут. 1042, рег. бр. 42-1

вни командант НОВ и ПОЈ, маршал Јосип Броз Тито. извршити смотре јединица које су учествовале у ослобођењу Београда и ту се задржале. Пета српска бригада је добила задатак да обезбеђује трибину на којој ће се налазити највиши политички и војни руководиоци, на челу са маршалом Титом. представници слободарског Београда и Савезничке војне мисије. У наређењу је записано да се јединице Двадесет прве српске ударне дивизије (Друга пролетерска. Четврта и Пета српска ударна бригада) после смотре упућују у Срем, у рејон Бежаније и Сурчина.¹³⁷

Ноћ уочи параде падала је јака и хладна киша. а ујутру је дунуо хладан ветар. Борци и старешине су се забринули да се свечаност може одгодити. Свима је лакнуло кад су постројени и кренули на Бањицу. У подневним часовима јединице су постројене испред новоизграђене трибине. У строју за смотру Четврта српска се нашао између Друге пролетерске и Прве коњичке бригаде.

У пратњи генерал-лајтнанта Коче Поповића. команданта Главног штаба Србије. генерал-лајтнанта Арсе Јовановића. начелника Врховног штаба и генерал-лајтнанта Пеке Дапчевића, команданта Прве армијске групе. врховни командант и маршал Јосип Броз Тито извршио је смотру постројених бригада које су дале огроман допринос у борби 'за ослобођење Београда. Очигледно задовољан војничким изгледом и држањем бораца и старешина. он је застао на средини огромног строја и узвикнуо: „Смрт фашизму. другови!“ Хиљаде бораца су узвратили: „Слобода народу!“ Већина бораца Четврте српске и осталих бригада тада су први пут изблиза видели свога врховног команданта. После смотре Тито се вратио за говорницу код трибине и, поред осталог. рекао: „У најтежим данима рата, у најстрашнијим офанзивама, ја сам увијек мислио у себи: У Београду смо отпочели устанак, у Београду ћемо га побједоносно и завршити! Тај велики дан сада је дошао. Међу нама мали је број оних који су кренули у устанак 1941. Они су положили своје животе у темеље ове земље да би она била слободна и онаква какву народ жели. Њихов примјер слиједиле су хиљаде других људи ове земље. Сваку палу пушку прихватило је десет нових руку. То смо и данас видјели на овој смотри. Нека је слава палим борцима за ослобођење Југославије, за ослобођење њеног главног града Београда.“¹³⁸

¹³⁷ Исто.рег.бр. 46-1/1.

¹³⁸ Петар Вишњић. *Бишка за Србију*, књ. 2. Београдска књига 1984. стр. 382.

После је уследио дефиле истројених јединица. Газећи чврстим кораком, поносно уздигнутих глава, борци и старешине Четврте српске су прошли испред трибине на којој су били, поред врховног команданта, високи политички и војни руководиоци наше земље, представници савезничких војних мисија и генерал-лајтнант Владимир Иванович Жданов, командант 4. мотомеханизованог корпуса Црвене армије, чије су јединице дале огроман допринос у ослобођењу Београда.

Са осталим бригаама, са Бањичког поља Четврта српска је продужила маршевским кораком у центар града. На улицама је било много Београђана који су одушевљени поздрављали своје ослободиоце. На тргу Славији, окићеном српским и југословенским заставама, транспарентима, борци Четврте српске, који су марширајући певали борбене песме, поздрављени су овацијама грађана. Више младића је излетело из гомиле света на тротоарима тражећи да постану борци Четврте српске која је силазила према Савском мосту и одлазила, у саставу Двадесет прве српске ударне дивизије, у вишемесечне тешке борбе у Срему за коначно ослобођење земље од окупатора и квислинга.

НА СРЕМСКОМ ФРОНТУ

Долазак на Црну линију немачке одбране

После смотре на Бањци јединице Четврте српске ударне бригаде прешле су преко моста на Сави у Београду и увече, 27. октобра, стигле у село Бежанију у коме су зановиле. За њима су пристигле јединице Пете српске бригаде и сместиле се у кућама ближе сеоској цркви и згради основне школе. Друга пролетерска је продужила у село Сурчин. За време дводневног борава у Бежанији одржана је интензивна војна и политичка обука бораца и старешина Четврте српске. Новомобшсани борци и добровољци су савладали основне борбене радње: подилажење непријатељској ватреној линији, коришћење природних заклона, употребу оружја и ручних бомби. Новајлије су извеле и једно гађање из пушка и пушкомитраљеза бојевом муницијом. На часовима политичке обуке су упознати са тренутном ситуацијом на бојиштима у нашој земљи и савезничким фронтима. Највише их је обрадовало сазнање да је у шестодневним жестоким борбама ослобођен источни Срем, укључујући Руму, да се борбе настављају на прилазима Сремској Митровици, Великим и Малим Радинцима. Није се тајило да предстоји покрет јединица Четврте српске бригаде у правцу линије фронта и увођење у борбу.

Борбе у Срему практично су припремане у току завршних окршаја за ослобођење Београда. Командант Прве армијске групе, генерал-лајтнант Пеко Дапчевић, наредио је, 19. октобра 1944. у 15 сати и 30 минута, команданту Дванаестог ударног корпуса, генерал-мајору Данилу Лекићу, поред осталог, следеће: „Ви сјутра, 20. на 21. прелазите са дивизије код Скеле и Бољевца (Мисли се на форсирање Саве и наступање у дубину Срема - прим. М.Г.). Код вас долази један руски капетан да постави понтоне - помогните им. Једну бригаду хитно пребаците у село Скела. Пеко.”¹³⁹

Архив ВИИ. Књига депеша Првог пролетерског корпуса. кут. 372, рег. бр. 40-1.

На основу тог наређења и наређења Штаба Корпуса. Једанаеста крајишка, Шеснаеста и Тридесет шеста војвођанска дивизија почеле су да форсирају Саву. 21. октобра. да би избиле на њену леву обалу и започеле борбе. То потврђује и наређење Првој војвођанској бригади, 21. октобра. у коме пише: „... одмах по пријему наређења форсирање (прелаз) реке Саве на сектору Скела - Купиново, стварајући ужи мостобран са оне стране реке Саве, обезбеђујући пребацивање главнине наше дивизије.“¹⁴⁰

Насгупању дивизија Дванаестог корпуса у дубину источног Срема супротстављали су се остаци немачке Борбене групе „Штетнер“ и тек пристигле јединице немачке дивизије „Бетхер“, која се утврдила на каналу Јарчини, на тзв. Браон линији, да пружи жестоку одбрану. Немачка Врховна команда, на Хитлерово инсистирање да се „сремски цеп“ брани по сваку цену, почевши од краја лета 1944. израдила је седам фортификацијски добро урађених одбрамбених линија: Браон. прву Зелену. Жуту. Црну. Црвену. двоструку Нибелуншку и другу Зелену линију. Јединице Двадесет прве српске дивизије. међу којима и Четврта српска бригада. освајаће изузетно добро утврђене Црну. Црвену. двоструку Нибелуншку и последњу Зелену линију немачке одбране. Претходно за десет дана борби јединице Дванаестог ударног корпуса освојиће Браон и прву Зелену линију. а у садејству са јединицама Првог пролетерског корпуса. односно Шесте личке пролетерске дивизије и Жуту линију која се простирала источно од Сремске Митровице преко Великих Радинаца. Шуљма. Бешенова. Јаска и Фрушке горе до Дунава.

Штаб Двадесет прве српске дивизије наредио је. 29. октобра. штабовима Друге пролетерске. Четврте и Пете српске бригаде да крену према линији фронта. код Сремске Митровице да преузму положаје јединица Шеснаесте војвођанске дивизије која се требала упутити. заједно са јединицама Тридесет шесте војвођанске дивизије. преко Дунава. у борбе у западној Бачкој и Барањи. Четврта српска бригада, с којом се налазио и Штаб дивизије. из Бежанпје се запутила у ослобођене Михаљевце. Друга пролетерска је стигла у Прхово. а Пета српска бригада у Карловчић. Сутрадан је настављено приближавање линији фронта. Четврта српска је стигла у Добринце. Пета српска у ГЈећинце. Штаб дивизије у Руму. а Друга пролетерска бригада у Краљевце. Ујутру. 31. октобра, Четврта српска је продужила у Јазак и код Ривице била

¹⁴⁷ Архив ВИИ. кут. 1045. рег. бр. 7-2.

изложена непријатељској ватри, али није имала мртвих и рањених. Штаб дивизије стигао је у Павловце, ГТета српска у Ривице и Друга пролетерска бригада у Врдник. На достигнутим линијама јединице Дивизије биле су сасвим близу непријатеља, спремне да се упусте у борбу. Кад је Шеснаеста војвођанска дивизија ослободила. 1. новембра, Сремску Митровицу. јединицама Двадесет прве српске дивизије наређено је да избију у Лаћарак. западно од Сремске Митровице. да нападају Мартинце. Кузмин и теже Шиду. Њихов наступни марш заустављен је на Црној линији немачке одбране која се пружала од леве обале Саве дуж Генералног канала, западно од Лаћарка, Манђелошким потоком, до тригометра 173, преко Лежмирског брда. Кувеждина. Пиштинца, Визића и Нештина на Дунаву. Део Црне линије, почевши од реке Саве и дуж Генералног канала до друма и железничке пруге према Шиду, угрозиле су јединице Двадесет прве српске ударне дивизије. На њиховом десном крилу, дуж Манђелошког потока, у рејону Манђелоса. Лежмира и на обронцима Фрушке горе, биле су јединице Шесте личке пролетерске дивизије. а северније, према Нештину и Дунаву, јединице Тридесет шесте војвођанске дивизије која је убрзо повучена са фронта. У то време, наређењем Штаба Првог пролетерског корпуса. чије су јединице у целости преузимале фронт у Срему, формирана је Оперативна група дивизија, у циљу офанзивнијег дејствовања и међусобног садејства, коју су сачињавале Шеста личка пролетерска, Једанаеста крајишка ударна и Двадесет прва српска ударна дивизија.

Једномесечно крварење у блату, снегу и на голомразици

Штаб дивизије наредио је штабовима Друге пролетерске. Четврте и Пете српске ударне бригаде да њихове јединице поседну положаје испред непријатељске Црне линије, да предузимају нападе, освајају поједина упоришта и напредују чак до Шида. Био је то нереалан офанзивни наступ, без довољног познавања бројног стања, наоружања и распореда непријатељских јединица. Немци су се ужурбано. после губитка Жуте линије. прегруписавали на самом фронту и по дубини да спрече губитак Црне и Црвене линије сопствене одбране. У том циљу, 2. новембра 1944, расформирана је немачка дивизија „Бетхер". а 118, немачкој ловачкој дивизији поверено командовање и одбрана на целом фронту у Срему.

Јединице Четврте српске бригаде, чије је бројно стање било око 1200 бораца, из покрета су заузеле. ноћу 1. и 2. новембра, положаје испред Генералног канала и недовољно припремљене за ратовање на равничарском земљишту, чекале наређење да крену напред. Први батаљон, са командантом Радманом Савићем, политичким комесаром Кузманом Николићем, њиховим заменицима Бором Перовићем и Данилом Мркићем. налазио се на левом, Трећи под командом Радивоја Симића Раке. Ивана Ороза и њихових заменика Милентија Станисављевића и Витомира Станојевића, у средини и Други. са командантом Мирком Шипком, политичким комесаром Витомиром Стојановићем и њиховим заменицима Михајлом Павловићем и Милорадом Вуловићем, на десном кргау бригадног борбеног распореда за напад. Чета пратећих оруђа са командиром Александром Стојановићем, политичким комесаром Владимиром Караном и његовим замеником Стојаном Стефановићем. придодата је Другом батаљону да га потпомаже у савлађивању непријатеља између железничке пруге и друма за Мартинце. Четврти батаљон, са командантом Миодрога Јовановићем Расинцем, политичким комесаром Радулом Мркићем и заменицима Ђорђем Вукадиновићем и Десимиром Мрдаковићем, задржан је у бригадној резерви у Лаћарку. Успостављена је веза и уговорено садејство са Штабом Друге пролетерске бригаде која се налазила на полазном положају за напад северно од железничке и друмске комуникације за Кузмин и Шид. Са командантом придодате артиљеријске јединице Црвене армије договорено је да његова оруђа дејствују само на захтев Штаба бригаде који се налазио западно од Лаћарка.

У свануће. 2. новембра. испаливањем светлеће ракете. дат је знак стрељачким стројевима чета и батаљона Четврте српске да се трком, преко брисаног простора, приближе Генералном каналу и покушају прећи на другу страну коју је непријатељ добро утврдио. Дуж 3 метра дубоког и прилично широког Генералног канала запламтеле су пушке и пушкомитраљези, оглашавали се минобацачи и ручне бомбе. Канал је бранила увежбана и наоружана немачка Борбена група „Линденблат“, заштићена минским пољима. рововима и бункерима. Непријатељски минобацачи наносили су губитке јуришним стројевима Четврте српске. Одмах се увидело да су слаби изгледи да се непријатељ савлада. да се продре у Мартинце. продужи. како је замишљено, за Кузмин и Шид. Јутро је донело веће неприлике. Затечени на брисаном простору. на потпуно равном земљишту. без било каквих природних

заклона, борци Четврте српске тешко су могли назад, а још теже напред, услед убитачне ватре непријатељског оружја. На инсистирање Штаба бригаде чете и батаљони наизменично су јуришали на Канал, али без успеха. Поједине бомбашке групе, под заштитом пушкомитраљеца, стизале су рубу Канала, али га нису могле прећи. Употребљен је једини минобацач да неутралише најотпорније ватрене тачке, али то није било довољно. Посебну опасност представљао је бетонски бункер код железничког моста на Каналу из чијих су отвора трештали пушкомитраљеци и митраљеци, посебно угрожавајући јурише бораца Другог батаљона. У осам сати, када група бомбаша није успела да угрози ватрену тврђаву, затражена је подршка батерије црвеноармејаца. Директним погоцима граната бункер је начет, а Немци су побегли преко железничког моста да се отуда бране. Црвеноармејци су сасредили артиљеријску ватру на супротну страну, на добро маскиране земљане бункере да их неутралишу и подрже јурише вода бораца који су намеравали преко моста да овладају другом обалом Канала и створе мањи мостобран за прихват целе чете. У овоме се није успело, али застоја није било. Јуриши су понављани, а падале су и жртве. Тешко је рањен командир Владислав Антић, који је убрзо издахнуо. Смртно је погођен и политички комесар исте чете Лука Васовић, а команду над Другом четом преузели су њихови заменици Стојан Митровић и Јован Паовић. Са ватрене линије изношени су тежи и лакши рањеници, којима је указивана помоћ и затим су транспортовани у бригадно превијалиште и амбуланту у Лаћарку. У преподневним сатима Штаб дивизије усмено је наредио Штабу бригаде да се Генерални канал освоји и по цену жртава. Штабовима батаљона је наређено да чете наставе да јуришају и прелазе преко Канала. Наређење је примљено са чуђењем, јер би ново претрчавање преко брисаног простора, изложеног дејству непријатељске артиљерије и минобацача, значило узалудне жртве. Високог борбеног морала, ризикујући сопствене животе, командири и политички комесари чета Милан Костић, Драгомир Лазић, Стојан Митровић, Милорад Стефановић, Стеван Пушкаревић, Ранко Машала, Радоје Ђушић, Мирослава Милановић, Миливоје Стојиљковић, Милан Витас, Душан Петровић, Бранислав Голубовић, Светомир Славковић, Богдан Јовановић, Спасоје Стојановић, Слободан Петковић, Душан Карацић и Чедомир Андрић, повели су стрелачке стројеве својих јединица у јуриш. Опет се није пролазило без мртвих и ра-

њених. У подне се увидело да је дању заиста немогуће прећи преко Канала. Стога је уследило наређење да се напад обустави и јединице задрже на достигнутим линијама. Непријатељска артиљерија и минобацачи нису престајали да бомбардују положаје Четврте српске, чак и Лаћарак, а нарочито јединице Првог батаљона на делу Канала ближе левој обали Саве. Бригада је имала 18 мртвих, 46 рањених, већином теже и 4 теже контузованих бораца и старешина. Нешто касније у болници је умрло 8 тежих рањеника и број мртвих је нарастао на 26 бораца и старешина.¹⁴¹

Штаб бригаде дисциплиновано је извршавао наређења Штаба дивизије, препоручивши штабовима батаљона да се искористи мрак, подиђе непријатељској Црној линији, преброди водена препрека и непријатељ присили да одступа. У томе се није успело, јер је непријатељ осветљавао светлећим ракетама предњи крај своје одбране и жилаво се бранио. Показало се да је неопходна снажнија артиљеријска подршка да неутралише непријатељску /инију одбране и олакша јурише стрелачког строја бригаде. У припремама напада пропуштено је да се јединице снабдеју приручним инжињеријским пловним средствима да би без потешкоћа прешле преко дубоке и 20 до 30 метара широке водене препреке. Пропуст је Штаба дивизије и штабова бригада што нису располагали поузданим подацима о јачини и намерама непријатеља.

Увече су Немци прешли у противнапад на положаје Другог батаљона у намери да се ту укљине и створе услове за продор према Лаћарку. Дочекани су снажном ватром и одбијени. У току вишечасовне борбе и њихови губици нису били мали. Погинуло је око 70 и рањено 98 војника, подофицира и официра.¹⁴² Користећи мрак и прелазећи у противнападе, јединице Другог батаљона опет су безуспешно покушавале да пређу Канал. На тим правцима једино су Немци протерани на супротну обалу и тако створени услови да се борба настави поред водене препреке.

¹⁴¹ Подаци о броју погинулих и рањених бораца, уписаних у Монографију, потичу из Операцијског дневника бригаде и осталих аутентичних докумената који су гласани после сваке борбе. Знатан број бораца, међутим, преминуо је касније у превизијалиштима, амбулантама и болницама. Стога се број погинулих бораца повећао у односу на податке у Операцијском дневнику, бригадним и осталим извештајима. Отуда разлика у броју погинулих у Монографији, њеном Уводу и приложеном Списку бораца и старешина који је накнадним истраживањима знатно допуњен за поједине борбена Сремском фронту и касније. Архив ВИИ, куг. 1045, рег. бр. 6-2/2.

¹⁴² 36. НОР, том I, књ. 10, док. 77 и 93.

Сутрадан. 3. новембра, није дошло до битнијих промена на линији тек успостављеног фронта. Борци Четврте српске бригаде искористили су мрак да ископају више ровова и земљаних заклона на достигнутој линији дуж леве обале Канала. На њиховом десном крилу, од комуникације Лаћарак - Шид до левог крила борбеног распореда јединица Шесте личке пролетерске дивизије, ровове су ископале јединице Друге пролетерске бригаде. Копањем ровова, траншеја, земуница, на равничарском и подводном терену борци и старешине Четврте српске и осталих бригада су схвативши да улазе у фронтске борбе, без могућности за озбиљније маневрисање и избегавање чеоних судара са непријатељем. У намери да пређу на супротну обалу Канала, јединице Четврте српске су кренуле у снажнији напад. Једночасовна борба се завршила без жељених резултата, а јединице су устукнуле на полазне положаје. Настављено је утврђивање положаја и осматрање непријатељске линије одбране. Ништа необично није се дешавало. Штаб бригаде је одлучио да мањи део бораца остане на предњој линији одбране, а већина је упућена у оближње сеоске куће да се огреју и одморе. Борци и старешине Другог батаљона, због немогућности да дању изађу из ровова и заклона и пређу преко брисаног простора, остали су на положају више од 24 сата.

Штаб Двдесет прве српске ударне дивизије и Штаб Оперативне групе дивизија стално је, без обзира на реалне могућности, инсистирао да се нападне Канал и продре у дубину непријатељске одбране. У том циљу Штаб дивизије позвао је команданте бригада у Сремску Митровицу на састанак у 14 сати, да би се размотрио план наредних напада на непријатељску линију одбране и напредовања према Кузмину и Шиду. Командант дивизије Милоје Милојевић, кад је чуо образложење да Четврта српска и Друга пролетерска бригада не могу сломити отпор непријатеља на Каналу, на правцима куда су нападале, одобрио је извесна прегруписавања. Одлучено је да се тежиште напада усмери преко Канала код Војновића млина и Државне пустаре. На томе делу Канал је био нешто ужи и плићи. Одређен је начин и редослед увођења јединица у борбу. Четврти батаљон Четврте српске је усмерен на Канал код Војновића млина да садејствује са батаљоном Друге пролетерске бригаде приликом преласка на десну обалу. Остали батаљони су држани у приправности да, ако Четврти батаљон успе, појачају његове нападе и разарају противничку одбрану. Претходно, кад је кишовити сумрак прекрио равницу, јединице Пете српске, до тада у ди-

визијској резерви. преузеле су положаје јединица Четврте српске бригаде, спремне да се и оне укључе у напад.

Борба је почела у 20 сати. Кишоносни облаци су нестали иза висова Фрушке горе и месечина је осветљавала равницу. Батаљони Друге пролетерске, ојачани Четвртим батаљоном Четврте српске бригаде. чекали су артиљеријску подршку да лакше подиђу непријатељу. Огласила се батерија топова и тутањ „каћуша“ црвеноармејаца. али је њихова паљба брзо умукла. Стрељачки стројеви трчећи су прилазили Каналу, тучени ватром са супротне обале, али нису заустављени. Успостављен је мали мостобран, али непријатељ није попустио и грчевито се бранио. Чистина је спречавала борце ојачане Друге пролетерске да јуришом освоје и следеће линије непријатељске одбране. Лево од Војновића млина и Државне пустаре, према Сави, два батаљона Пете српске бригаде су покушавали да се пребаце преко Канала и напредују према Мартинцима. У томе су спречени убитачном непријатељском ватром. бодљикавом жицом и минским пољима. Жестока борба није престајала на правцу наступања стрељачких стројева ојачане Друге пролетерске бригаде. који нису могли напред да прошире мостобран и створе услове за увођење у борбу Првог, Другог и Трећег батаљона Четврте српске да угрозе непријатеља у Мартинцима. У зору је наређено да бригаде, остављајући један батаљон на положају, главнину повуку у Лаћарак. Чалму и Сремску Митровицу. Три батаљона Четврте српске су размештена у западном делу града у кућама поред друма за Лаћарак. Четврти батаљон је тренутно остао у саставу Друге пролетерске бригаде. Предах није дуже трајао. У поподневним часовима Штаб дивизије наредио је Штабу Четврте српске да њена три батаљона крену на прву борбену линију. да поседну положај одакле су Друга пролетерска и Четврти батаљон. минуле ноћи. напали и донекле потиснули жилавог непријатеља. У састав Бригаде вратио се Четврти и заједно са Првим батаљоном заузео предвиђене положаје. Батаљонима је придодата батерија топова и „каћуша“ на утврђеним каросеријама камиона. постављеним 2 километра иза ватрене линије. Трећи батаљон је распоређен да их заштити од непријатељског противнапада. 0 почетку и току напада у Операцијском дневнику бригаде. поред осталог, записано је: „Општи напад почео је у 19 часова... Успоставили смо телефонску везу од првих линија до батерије. Трећи батаљон поставили смо у заштиту топова. који је у исто време друга линија фронта.

Од 19 до 24 часа обадва наша батаљона вршили су 7 јуриша. Сваком јуришу претходило је бомбардовање немачких положаја од стране руске батерије, која је била под нашом командом. У више јуриша нашим је полазило за руком да потисну Немце из првих ровова, но они су редовно већим снагама, у оштрим противнападима наше натраг одбацивали. непријатељ је непрекидно тукао наше положаје са више тешких бацача и неколико топова. Имали смо два мртва и једног рањеног. Врло јака борба чула се такође десно од нас..."¹⁴³

Ујутру је уследио још жешћи јуриш на непријатеља. Претходно је батерија топова црвеноармејаца, са осам плотуна брзом паљбом, засула непријатељску Црну линију одбране. Јуриш бораца Четврте српске одбијен је митраљеском и пушкомитраљеском ватром из непријатељских бункера и ровова. Јединице су устукнуле на полазне положаје, у влажне ровове и земунце, у којима су цвкотали од хладноће. Много бораца није имало погодну обућу и одећу за ратовање у зимским условима. Штаб дивизије је обећао да ће одећа и обућа ускоро бити допремљени из Београда. Борци су озбиљно боловали од прехладе и умањивана је борбена моћ јединица.

Кад је увидео да изостају усиеи, поред залагања јединица Четврте и Пете српске и Друге пролетерске бригаде у покушајима да освоје део Црне линије немачке одбране. Штаб дивизије, у опширнијем извештају Штабу првог пролетерског корпуса који је стигао у Руму да непосредније командује потчињеним јединицама на линији фронта, предложио је: „... да се знатније снаге упуте преко Фрушке горе на Ердвик и дођу Кузмину са запада, где би се одсекле снаге на простору Мартинаца..."¹⁴⁴ Предлог је прихваћен. Јединице Шесте личке пролетерске дивизије су кренуле у обухватни маневар преко Визића. Љубе, Кукујеваца да непријатељу угрозе леви бок и позадину борбеног распореда. С чела су истовремено нападале јединице Двадесет прве српске дивизије: Четврта и Пета српска ударна, док је Друга пролетерска била у дивизијској резерви у Сремској Митровици. Јединице Тридесет шесте војвођанске дивизије наступале су од Манђелоса према Чалми. Бингули и Кукујевцима. Непријатељ је у борбу увео резервне снаге и одбио нападе. Ујутру, 6. новембра, непријатељска артиљерија гранатама је засула предњи крај и дубину положаја Четврте и Пете српске бригаде. Њеног

¹⁴³ Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 6-2/2.

¹⁴⁴ 36. НОР, том I, књ. 10, док. 23.

дејства није поштеђен и западни део Лаћарка. Користећи артиљерију, немачки војници су напали положаје Четврте српске бригаде, ачи су одбијени уз губитке од 16 погинулих и 19 рањених. У одбијању непријатељског јуриша живот су изгубили 2 и рањено 5 бораца.

Муњевити истади немачких борбених група

Команда немачке 118. ловачке дивизије није се мирила са поразом на делу Црне линије у Фрушкој гори, у селима у њеном подножју, чиме је дивизијско лево крило било озбиљно угрожено, као и цео систем одбране на преосталом делу Црне линије. Брижљиво је припремљен жесток напад да се преотме део изгубљене Црне линије и обезбеди сигурније поседање наредне Црвене линије. За муњевити напад на положаје јединица Треће личке пролетерске и Пете војвођанске ударне бригаде, у рејону Манђелоса, ангажоване су немачке борбене групе „Хагендорн“ и „Варвик“, ојачане тенковима и самоходним оруђима. ГТоложаје Четврте и Пете српске бригаде напале су јединице немачких борбених група „Линденблат“ и „Цимерман“. Напади непријатеља почели су у свануће, 7. новембра, на свим правцима, а главни удар је усмерен на Трећу личку и Пету војвођанску бригаду. Уз подршку тенкова, артиљерије и минобацача, Немци су заузели Манђелос, намеравали у Сремску Митровицу да избију за леђа јединицама Двадесет прве српске дивизије и да им пресеку одступницу. У тешкој борбећој ситуацији Штаб оперативне групе дивизија предузео је мере да се знатније снаге упуте према Манђелосу да би прекратиле наступање непријатеља. За то време разбуктавала се жестока борба на положајима Четврте и Пете српске бригаде на Генералном каналу. Из Сремске Митровице ужурбано су стигле јединице Друге пролетерске бригаде, прешле у стрељачки строј на десном крилу дивизијског борбеног распореда и дејства наставиле према Манђелошком потоку и Државној пустари. Напади Немаца постајали су све жешћи. Посебно су се окомили на Трећи батаљон Четврте српске, али су одбијени. Шеснаест их је убијено и двоструко више рањено. У сузбијању немачких јуришлија истакли су се борци Прве чете, са командиром Светомиром Славковићем, политичким комесаром Богданом Јовановићем и њиховим заменицима, Божидаром Рајковићем и Радомиром Павловићем. Јовановић је теже рањен и однет у болницу, а дужност политичког комесара иоверена је

Миливоју Михаиловићу. Истог дана теже је рањен Ранко Машала, политички комесар Треће чете Првог батаљона и његову дужност је преузео Момчило Ђуровић, после повратка са Првог конгреса УСАОС-а који је одржан од 16. до 19. новембра 1944. у Београду.¹⁴⁵

Борба је настављена на целом фронту од реке Саве дуж Генералног канала, Маиђелошког потока и друма од Манђелоса за Сремску Митровицу. Припремана је резервна одбрамбена линија северно и северозападно од улаза у град. Било је предвиђено да је поседне Друга војвођанска бригада са задатком да непријатељу не допусти, уколико налети друмом од Манђелоса, да продре у град, да се домогне зграда и улица погодних за вођење дуготрајних борби. О тим тренуцима је записано и ово: „У кружној линији ископани су бројни ровови и заклони, а противтенковска оруђа постављена на правце одакле су могли наићи непријатељски тенкови и оклопна возила. У копању ровова и заклона добровољно су помагали многи грађани Сремске Митровице, а жене су припремале храну и доносиле борцима на положаје. За одбрану су припремане и зграде у центру града. Деца и старији су припремани да напусте град.“¹⁴⁶

О припреми резервне одбрамбене линије и њеном поседу оба вештен је Штаб Двадесет прве српске ударне дивизије и тиме је отклоњена сумња да непријатељ може освојити Сремску Митровицу и наћи се иза леђа Четвртој и Петој српској и Другој пролетерској бригади. На манђелошком правцу, поред тога, непријатељ је задржан и припремани су противнапади да се одбије на полазне положаје. Дуж Генералног канала, после жестоких јуриша на ватрене линије Четврте и Пете српске бригаде, Немци су узмакли у своје ровове и заклоне. Њихова артиљерија никако није престајала да дејствује, засипајући гранатама равницу источно од Генералног канала. Лаћарка, чак и Сремску Митровицу. Њој је контрирала артиљерија и „каћуше“ црвеноармејаца, помажући стрељачким стројевима Четврте и Пете српске бригаде да се одрже на положајима.

УСАОС - Уједињени савез антифашистичке омладине Србије, Хронологија радничког покрета и СКЈ 1919-1979, том II, 1941-1945, Народна књига Институт за савремену историју, Београд 1980, стр. 317.

Милорад Гончин. Урововима Сремско? фронта. Војноиздавачки и новински центар, Београд 1988, стр. 53.

Новонастало стање је условило извесне промене у борбеном распореду јединица Четврте српске бригаде. Штаб дивизије наредио је Штабу бригаде да се стрељачки стројеви ушанче у рејону гробља и Лаћарку, као и да успоставе чврсту везу са јединицама Пете српске бригаде, на левом крилу, према Сави, са јединицама Друге пролетерске бригаде, код Туцаковића млина и на комуникацији између Сремске Митровице и Манђелоса. Бригаде су имале задатак да ископају чврсте одбрамбене линије да одбију непријатеља. Без обзира на близину Немаца, батаљони Четврте српске бригаде су успели да се без губитака извуку на нове положаје, у 17 сати, као и да их учврсте за одсудне борбе. Први батаљон се налазио на левом, Трећи и Други у средини, а Четврти на десном крилу бригадног борбеног распореда. Штаб бригаде се налазио у близини, у северозападном делу Лаћарка, остварујући непосредне контакте са штабовима батаљона. Непријатељ није угрожавао тек успостављену одбрамбену линију. Једино се његова артиљерија повремено оглашавала, али непрецизно. Борци и старешине Четврте српске су заноћили у тек ископанним рововима и земуницама.

Сутрадан, 8. новембра, целог дана лила је ледена киша. Немци нису нападали. Повремено су прелетале ескадриле авиона Црвене армије, које су у бришућем лету скретале према рејону Манђелоса и бомбардовале немачке јединице. Потмули тутањ експлозија чуо се чак до Лаћарка и обале Саве. Смањена борбена активност непријатеља на положаје Четврте српске и преношење тежишта одбране у подручје Фрушке горе, омогућили су Штабу бригаде да Трећи батаљон упути у Лаћарак на одмор, а да остали батаљони преузму део његовог положаја.

У зору, 9. новембра, непријатељ је одступио из Манђелоса који је више пута прелазео из руку у руке. Извиђањем је утврђено да се Немци повлаче из ровова и бункера дуж Генералног канала и Манђеловског потока. Напуштали су Црну линију одбране и поседали Црвену која се пружала од лакта реке Саве преко Пановаче, Мартинаца, Међеша, Баракута, Ердевика и Љубе, до Илока на Дунаву. Штаб дивизије наредио је штабовима бригада да се непријатељ гони и туче. Јединице Четврте српске бригаде прешле су Канал код Војновића млина и Државне пустаре, осигурале десни бок и продужиле да напредују у намери да овладају делом Црвене линије немачке одбране испред Мартинаца. Четврти батаљон је претраживао Државну пустару и успоставио везу са суседним јединицама. Наступање главнине Бригаде према северној страни Мартинаца најпре је ометало подводно земљи-

ште. најчешће глиб до колена, затим Немци. ушанчени у раније ископаним и уређеним одбрамбеним објектима. Штаб бригаде је претпостављао. планирајући упад у Мартинце, да ће они побећи и да им не треба дозволити да некажњени измакну.

Немци су чекали у згради железничке станице и заклонима у близини. Претходницу Другог батаљона су припустили на 30 метара удаљености и отворили ватру. Борци су узвратили рафалима из аутомата. Цео батаљон је заустављен 150 м од зграде железничке станице. на брисаном простору. Борци и старешине ископали су плитке ровове да се заштите у очекивању наређења за напад на цело непријатељско упориште. Први и Четврти батаљон приближили су се северној страни Мартинаца. а Трећи батаљон је задржан у бригадној резерви. на једном салашу. око 800 м иза прве ватрене линије. У ипадима да се домогну првих кућа у Мартинцима. борци оба батаљона дочекивани су противнападима Немаца и приморавани да узмичу на полазне положаје. Рубом села маневрисао је непријатељски тенк, отварајући топовску и митраљеску ватру да подржи противнападе својих јединица. У нападима на добро брањено упориште рањено је 8 бораца и старешина. Рану је задобио командир Прве чете Другог батаљона Радоје Ђушић и његову дужност је преузео Божидар Мартиновић.

Незадовољни узмаком са достигнутих линија, борци и старешине су се повукли у ровове и заклоне испуњене леденом водом која није пресахњивала и под сноповима кукурузовине. У бригадном Операцијском дневнику о томе је записано: „Киша није престајала. Око 20 часова почео је дувати врло хладан ветар и пролетале су ледене иглице. Борце, до коже мокре, пробијао је ледени ветар. Ровови су пуни воде. Склоништа није нигде било. Ноћ је била изванредно мрачна...”¹⁴⁷

У току ноћи, непримећен од непријатеља. Трећи батаљон је заменио на положају остале батаљоне који су упућени у Лаћарак и оближње салаше да борци и старешине просуше одећу и обућу. да се окрепе сном и нахране.

У састав Двадесет прве српске ударне дивизије стигла је Тридесет прва српска ударна бригада, са командантом Миодрагом Нешићем Кешом и политичким комесаром Момчилом Вучековићем. Њен долазак значио је много за пораст бројног стања и ударне моћи Дивизије. О тој бригади у дивизијској монографији написано је. поред осталог.

¹⁴⁷ Архив ВИИ. кут. 1045. рег. бр. 7-2.

следеће: „У Сремску Митровицу је 8. новембра у 10 часова. по киши и хладноћи. стигла из села Јарак 31. српска бригада. и по наређењу Штаба 1. пролетерског корпуса, ушла у састав 21. дивизије. Бригада је формирана 3. октобра 1944. у варошици Љиг од по два батаљона 21. и 22. српске бригаде. Била је попуњена старешинама из пролетерских бригада и новим борцима из Шумадије и западне Србије. Под командом Штаба 36. дивизије борила се за ослобођење Обреновца. а затим је учествовала у чишћењу терена око Лазаревца, Ваљева и Шапца. У Шапцу се са око 1.750 својих бораца ноћу уочи 4. новембра пребацила преко Саве у Срем. Борци су већином били млади. неискусни и необучени. а старешине искусне у маневарско-покретном партизанском ратовању на брдско-планинском земљишту. Бригада је први пут сишла у равни Срем и ушла у један нови фронтални и позициони рат на равном земљишту...“¹⁴⁸

У?рожавање Црвене линије непријатељске одбране

Штаб дивизије свакодневно је захтевао да бригаде офанзивно делују. На упоришта Мартинце и Кузмин планиран је напад. 10. новембра увече. из неколико праваца. Тридесет прва српска бригада. која је исте вечери преузела положаје Пете српске бригаде. добила је задатак да противника туче у источном делу Мартинаца и према Сави. Другој пролетерској бригади је наређено да овлада комуникацијом за Кузмин и угрози истоимено непријатељско упориште. На Мартинце су усмерени Трећи и Четврти батаљон Четврте српске. Бригадама су придодата два дивизиона артиљерије Црвене армије да их подржавају у нападу и неутралишу непријатељске бункере и најотпорније ватрене тачке. Истовремени напад бригада изненада је одложен због закашњења Друге пролетерске услед велике удаљености и непознавања терена на који је ноћу упућена. На крају, све се свело на узнемиравање непријатеља и притиске на истуреније делове његове одбране. У ватреним чаркама освануо је тмуран и магловит дан. Повремено је падала киша помешана са снегом. Нешто раније Трећи батаљон Четврте српске се повукао из окршаја са Немцима у близини железничке станице и

Исидор Ђуковић. *21. српска дивизија*, Институт за савремену историју. Београд 1995. стр. 198.

цркве у Мартинцима и отишао на салаш североисточно од села. Његове положаје преузео је Четврти батаљон и ватрене чарке нису престајале. Целог дана није престајао притисак на део непријатељске Црвене линије коју су угрожавале Четврта српска и остале бригаде Дивизије. У упоришту Мартинцима одједном је умукла паљба немачких пушкомитраљеза и минобацача. Штаб батаљона је посумњао да Немци напуштају упориште и деснокрилну чету упутио да им прекине одступницу друмом за Кузмин. Један вод неометан је избио на тај друм и са западне стране опрезно се приближавао Мартинцима. Истовремено је дејствовала артиљерија и „каћуше“ црвеноармејаца на зграду железничке станице и торањ сеоске цркве са којег се оглашавао немачки пушкомитраљез. Батаљон је напустио ровове и ушао у село. Развила се жестока блиска борба. Немци су се жилаво бранили из полуфушене зграде железничке станице. Из Кузмина им је кренуло у помоћ 5 камиона војника и једно оклопно возило. Снажном ватром одбили су деснокрилну чету Четвртог батаљона од друма. доспели у Мартинце и придружили се браниоцима да предузму противнападе. Четврти батаљон се повукао на своју линију одбране коју је препустио, у поноћним часовима. јединицама Пете српске бригаде да наставе нападе и отишао у Лаћарак.

Одласком Шеснаесте и Тридесет шесте војвођанске дивизије у Нови Сад и Сомбор. борбе на Црвеној линији немачке одбране наставиле су јединице Првог пролетерског корпуса: Шеста личка на десном. Једанаеста крајишка ударна у средини и Двадесет прва српска ударна дивизија на левом крилу корпусног борбеног распореда. Њихово укупно бројно стање било је око 20.000 бораца и старешина.¹⁴⁹ У саставу Првог пролетерског корпуса биле су Прва пролетерска и Пета крајишка ударна дивизија. али су оне задржане у Београду и Вршцу и нешто касније упућене на Сремски фронт. Немци су имали. такође, око 20.000 војника и официра дуж Црвене линије, груписаних у четири борбене групе: „Линденблат“, „Цирнгибл“, „Ердман“ и „Цимерман“. Командовање немачким јединицама поверено је, 12. новембра, генерал-лајтнанту Јозефу Киблеру, команданту новоформиране Корпусне групе „Киблер“. Борбена група „Линденблат“ држала је положаје испред бригаде Двадесет прве српске ударне дивизије и спречавала њихово напредовање у дубину Срема.

¹⁵⁴ 36. НОВ, том I. књ. 10, док. 109.

Културно-просветне активности и кадровске промене

После вишедневних исцриљујућих борби. Четврта српска бригада је повучена са прве борбене линије у дивизијску резерву и разместила се у топлим кућама и споредним стајама у Лаћарку. Неочекивани предак који ће потрајати чак 9 дана, добро ће доћи борцима и старешинама да се посвете војној обуци, културно-просветном раду и осталим активностима од значаја за војничку и моралну чврстину јединица. Организована су разна такмичења. Добијани су листови „Борба“ и „Политика“, радо читани појединачно и на групним састанцима са неписменима. Омиљено штиво био је и бригадни лист „Јединство“. Пракса описмењавања бораца је настављена. Она ће се временом усавршавати на аналфабетским течајевима. У бригадном листу описано је како су описмењавани борци Трећег батаљона: „У првим клупама седели су они који тек почињу да пишу. За њих сам на табли написао крупним словима: а, о, и, с, т, да прво њих науче да пишу. Иза ових долазе они који већ знају да пишу неколико слова. Са њима се ради у клупама - пишу слоге. У последњим редовима су они који знају скоро сва слова, или су их сва научили па и даље вежбају. Они већ сами један другоме говоре шта да напишу и један другог контролишу. Међу њима су другарице - све три већ пишу писма. Повремено једна од њих излази до табле да пише по диктату...”

Предак у Лаћарку је коришћен да борци и старешине гледају филмове, неки по први пут у животу. У биоскоп су одлазиле и јединице са ватрене линије. О томе је Гордана Крстић, културно-просветни референт Другог батаљона и члан Пропагандног одсека бригаде, поред осталог, написала и следеће: „... У томе је дошао курир Штаба батаљона и рекао да се наша чета спреми за покрет јер идемо у Сремску Митровицу да гледамо представу Борба за Стаљинград. Колона наше чете полази. У очима наших бораца види се радост и у исто време интересовање јер многи још нису били у биоскопу...”

Слика за сликом се ређала, али једна од најупадљивијих била је када су се јужне трупе Црвене армије састале са северним и почеле се грлити и љубити у слободним улицама Стаљинграда. Та слика је оставила дубок утисак на наше борце. Сада је тек у сали почело клицање и аплауз Црвеној армији. Представа се завршила громком музиком совјетских маршева. Светлост се упалила. На лицима свих присутних

бораца видела се радост. Наша колона полази. Идемо према селу Лаћарку..."¹⁵⁰

Културно-просветне активности у јединицама Четврте српске бригаде биле су на завидној висини и добро организоване. Њихови покретачи били су културно-просветни одбори у четама и батаљонима. Поред анафетских течајева постојале су драмске секције, хорови, међу њима познати хор Расинаца, редакције четних и батаљонских новина. За борце и народ приређиване су приредбе које су биле добро посећене. Њихов садржај чинили су шаливи и озбиљни скечеви, борбене и народне песме, рецитације, а нешто касније Нушићеве комедије и позоришни комади наших познатих писаца.

Средином новембра и касније догодиле су се значајне кадровске промене. Формирано је неколико бригадних приштапских јединица. Командант бригаде Гајо Војводић је упућен на школовање у Војну академију СССР-а. Стеван Адамовић, првоборац, заменик команданта Тридесет прве српске, постао је командант Четврте српске ударне бригаде. Ратомир Андрић Кмет, заменик команданта бригаде, прекомандован је у Главни штаб НОВ Србије. На упражњено место заменика команданта убрзо је постављен Миодраг Јовановић Расинац, командант Четвртог батаљона. Дужност команданта поменутог батаљона поверена је Мирку Шипки, команданту Другог батаљона. Са војног курса вратио се Ђира Орлић који је постављен за команданта Другог батаљона. Заменик команданта истог батаљона постао је Александар Стојановић, командир Пратеће чете бригаде која је расформирана децембра 1944. Обавештајни официр бригаде постао је Драган Голубовић и убрзо га је заменио Стеван Пушкаревић, до тада шеф одсека наоружања бригаде. Интендант бригаде био је Павле Павловић, а официр ОЗН-е Стојан Стефановић. Омладински руководиоца бригаде Милорад Максимовић прекомандован је у Извиђачку чету, а његова дотадашња дужност је поверена Вељку Радоњићу. Шеф одсека наоружања бригаде је постао Радман Савић, командант Првог батаљона. За команданта истог батаљона постављен је Гојко Ињац који је прекомандован из Двадесет прве српске шумадијске бригаде. Заменик политичког комесара Прве чете Првог батаљона Олга Дедовић је рањена и ту дужност је преузео Младен Пурић. Он је касније контузован и дужност заменика комесара је поверена Душану Ћирковићу. У Лаћарку је по-

¹⁵⁰ Архив ВИИ, кут. 1042, рег. бр. 10-5.

гинуо Милентије Станисављевић, заменик команданта Трећег батаљона и на ту дужност је постављен Сима Ђукановић. Тукући непријатеља ватром из пушкомитраљеза, живот је изгубио Радомир Павловић, заменик политичког комесара Прве чете Трећег батаљона, а његову дужност је преузео Радисав Бадњаревић. У борби западно од Лаћарка рањен је Братислав Костић, заменик политичког комесара Друге чете Трећег батаљона и Сретен Стефановић је постављен на исту дужност. На командним и политичким дужностима промене су биле честе због жестине судара са непријатељем и страдања старешина који су предводили борце у нападима и јуришима.

Средином новембра формирана је Чета за везу. Командир чете постао је Миливоје Илић, политички комесар Живојин Туровић, а Добривоје Вучуровић заменик политичког комесара. Скоро у исто време формирана је Противтенковска батерија, састава два вода, наоружана противтенковским топовима добијенима од артиљеријских јединица Црвене армије. Командир батерије био је Звездан Предраговић, политички комесар Мирко Поповић, а његов заменик Радомир Вељковић. У Лаћарку је формирана и Чета инжењерије. Њен командир је постао Христивоје Недељковић, политички комесар Владимир Вукелић и заменик комесара Косана Бек Крца. Бригадни радни вод је прерастао у Позадинску чету од око 60 бораца. Њено бројно стање на крају рата достигло је бројку од 150 бораца и старешина. За командира чете постављен је Братислав Дојчиновић, а за политичког комесара Мирослав Ђорђевић. Уз постојећу Пратећу чету, са командиром Александром Стојановићем, политичким комесаром Радмилом Дачићем, замеником политичког комесара Стојаном Стефановићем и Четом извиђача, са командиром Витомиром Љубојевићем, политичким комесаром Данилом Вукадиновићем, замеником командира Жарком Вукићевићем, у Бригади је постојало 5 самосталних чета и Батерија противтенковских топова. Неколико месеци касније формиране су Чета аутоматичара и Чета противтенковских пушака. У батаљонима су формиране пратеће чете. Медицинско-санитетски батаљон је формиран при Штабу дивизије. У његовом саставу била су ова одељења: пријемно, терапеутско, интерно и за евакуацију рањеника.

Поново на ватреној линији

После одмора и сређивања јединица. Четврта српска добила је 19. новембра наређење да преузме ватрене положаје јединица Тридесет прве српске бригаде на простору од железничке пруге Сремска Митровица - Кузмин, па лево, до обале Саве. У први мрак Први и Други батаљон су пристигли на одредиште и смена јединица Тридесет прве српске је завршена до 19 сати. Дивизијски борбени распоред у рејону Мартинаца, пред Црвеном линијом непријатељске одбране, изгледао је овако: Друга пролетерска се налазила на десном, Пета српска у средини и Четврта српска бригада на левом крилу. Тридесет прва српска бригада се налазила у дивизијској резерви и на заслуженом предаху у Лаћарку. С обзиром на смањену непријатељску борбену активност, испред јединица Двадесет прве српске дивизије обично су два батаљона Четврте српске бригаде извесно време држани на положају и касније су их смењивали батаљони из резерве. Борци су користили извесно заштитиште да утврђују положаје, у духу наређења Штаба бригаде да се продубљују постојећи плитки и копају нови ровови за стојећи став, траншеје, саобраћајнице, земунице и земљани бункери. Радови су понегде извођени под надзором црвеноармејских инжењеријских подофицира и официра. Била је то практична обука под звиждуком непријатељских зрна и граната.

Време се одједном пролепшало. У атарима које су Немци напустили, у близини положаја, борци су помагали мештанима у берби кукуруза. У то ратно време сваки убрани клип кукуруза много је значао за исхрану народа и војске. Штаб дивизије предочио је штабовима бригада да се првенствено обезбеде поседнути положаји, а после одвајају јединице за упућивање да помажу у берби. У одломку из хронике „У рововима Сремског фронта“, наводи се: „У сарадњи са командантима батаљона, командирима и политичким комесарима чета, сачињаван је распоред одласка у кукурузна поља. На положају, спремна да дочека и одбије непријатеља, обично је остајала једна чета из сваког батаљона, а остале, водећи рачуна да то противник не дозна, брале су кукуруз, заједно са омладинском радном четом и ужурбано га возиле даље од линије фронта. Развиле се право другарско такмичење. Вредноћом су се истицали познати бомбаши, пушкомитраљесци и минобацачије. Коморције су, ипак, показале више спретности у одвајању клипова од

стабљика. На њихов рачун било је пошалица. Неко је, наиме, приметио да је време да се и коморције у нечем истакну."¹⁵¹

У варљивом затишју на линијама фронта, извиђачи и обавештајци имали су пуно посла. (Од њих је тражено да улове „живе језике“, да би се на тај начин дошло до најсвежих података о бројном стању, фортификацијским објектима, наоружању и осталоме на Црвеној линији немачке одбране на коју је припреман одлучујући напад. Са ловом „живих језика“ испред положаја јединица Четврте српске бригаде, заправо предњег краја непријатељске одбране код Мартинаца, није било среће. Штаб бригаде је одлучио да се група извиђача, са командиром и политичким комесаром чете, Витомиром Љубојевићем и Данилом Вукадиновићем, замеником командира Жарком Вукићевићем, заобилазним правцем убаци у дубину непријатељског борбеног распореда и тамо изненади неког непријатељског војника или официра.

Припреме за ризични препад извршене су брзо и темељно. До зуба наоружани извиђачи су кренули у акцију, прешли преко понтонског моста на Сави код Сремске Митровице, убрзано продуживши узводно десном обалом реке. Водили су их двојица мештана из Лаћарка и чамцем превезли на леву обалу Саве, у близини Вишњићева, у дубљу непријатељску позадину. Ноћ је била мрачна, а услед јаке кише земљиште расквашено и местимично права каљуга. Извиђачи су сутрадан, неопажени од непријатеља, стигли циљу. Успоставили су везу са неколико чланова Месног народноослободилачког одбора у Вишњићеву и појединим мештанима, приврженима НОП-у, сазнавши од њих да Немци понекад залазе у село и свраћају у сеоску гостионицу. Командир Љубојевић, политички комесар Вукадиновић и заменик командира Вукићевић су проценили да се успех може постићи упадом у гостионицу, ако у њу сврати мањи број Немаца, или постављањем клопке негде у Вишњићево. Двојица мештана су ангажовани да осматрају правце одакле су Немци могли наићи и да то брзо јаве извиђачима који су се скривали у неколико сеоских кућа.

У преподневним сатима командир и политичком комесару извиђача дотрчао је мештанин, обавестивши их да више од 100 немачких војника улазе у Вишњићево. Малобројна група извиђача, пошто им се није могла супротставити, одмах је измакла из села. Кад су били си-

Милорад Гончин. *Урововима Сремског фронта*. Војноиздавачки и новински центар. Београд 1988, стр. 65.

гурни да су се Пемци поделили у мање групе по сеоским кућама, извиђачи су поставили заседу у рушевинама ближе мосту на Босуту и чекали. Добро су видели сеоску гостионицу, али у њу нико није навраћао. Наишла је једна млада мештанка која је на молбу командира извиђача пристала да шетка у близини и обавести о наласку Немаца. Убрзо је приметила немачку патролу у дубини сеоске улице и довикнула да Немци долазе. Тројица немачких патролција очигледно су се упутили према мосту на Босуту на коме су остала двојнца извиђача да обезбеђују одступницу и прихват осталима. Кад су Немци наишли поред рушевина, извиђачи су се устремили да их живе ухвате и дочекају пуцњима. На ватру је узвраћено. Двојица патролција су убијени, а њихов вођа теже рањен и заробљен. Извиђачи су га однели преко моста на Босуту, да га саслушају у оближњој шуми. О драматичним тренуцима Данило Вукадиновић записао је, поред осталог, ово: . . . Док сам ја био у заштитници групе Љубојевић је, уз помоћ једног извиђача који је знао немачки језик, саслушао заробљеника. Он је престрашен изнео све што је знао. Због тешке ране и крварења заробљеник није био у стању да се креће и остављен је поред једног дрвета..."¹⁵²

Извиђачи су оручили да се не враћају заобилазним путем, преко Саве и кроз Мачву, већ право кроз Босутске шуме и дубину непријатељског борбеног распореда. Ноћ им је добро дошла да се неопажено врате у Лаћарак. Њихов подухват је омогућио да се прикупе драгоцени подаци који су корисно послужили Штабу бригаде у планирању освајања дела Црвене линије непријатељске одбране.

Крајем новембра вршене су обимније припреме да се непријатељ потисне са добро утврђених 30 километарских положаја између Саве и Дунава и продре у његову дубину, чак до Винковаца, Вуковара и Жупанье. У састав Двадесет прве српске дивизије укључена је Прва коњичка бригада, самостална јединица Првог пролетерског корпуса. Сада је Штаб дивизије имао под својом командом 5 бригада, али није био задовољан због слабијег бројног стања у односу на остале дивизије Првог пролетерског корпуса. За двадесет дана борби у Срему бригада Двадесет прве српске дивизије имале су више од 350 рањених и погинулих бораца и старешина. Отуда се Штаб дивизије обратио писмом Главном штабу Србије наводећи: „Дивизија сада има у саставу Другу пролетерску, Четврту, Пету и Тридесет прву српску бригаду. С обзи-

Данило Вукадиновић. *Необјављена сећања*, стр. 18. У архиви аутора.

ром да смо из Београда морали одмах кренути за Срем, то иисмо стигли да мобилишемо ништа. те је тако наша дивизија најмалобројнија у корпусу. Дивизија прима кроз кратко време (око 10 дана) совјетско наоружање и биће нам потребан већи број људи да би могли прихватити примљено наоружање. С обзиром да смо ми српска дивизија. то се вама обраћамо да нам дате људство које мобилишете за потребну попуну. Узимајући у обзир ово што можемо добити са територије Београда. нама треба да би прихватили наоружање око 1.000-1.500 људи од којих што више артиљераца.

Ми старешине и борци 21. српске дивизије стараћемо се да достојно репрезентујемо свој назив, српске у свим покрајинама наше земље. он-ако као у бици за Београд..."¹⁵³

Главном штабу Србије писмо је уручио Раде Петровић. заменик команданта дивизије и усмено га образложио. Он је упућен са Сремског фронта на школовање у Академију „Ворошилов" у Совјетском Савезу и његово место у Штабу дивизије није попуњавано. Захтев за попуном јединица Дивизије није остао без одјека. Почеле су пристизати групе новомобилисаних војних обвезника који су распоређивани и у Четврту српску бригаду. Новајлије су другарски дочекиване од старијих и искусних бораца који су им помагали да се што пре и безболније прилагођавају суровим ратним условима.

Пораз непријатеља на Црвеној и Нибелушикој линији

Штаб Првог пролетерског корпуса, са командантом Пеком Дапчевићем и политичким комесаром Мијалком Тодоровићем. разрадио је, крајем новембра 1944. план офанзивног дејства на Црвену линију непријатељске одбране и енергичан продор у њену дубину. Предвиђено је и садејство са јединицама 68. стрељачког корпуса Црвене армије. које су стигле из рејона Чачка у источни Срем. Јединице црвеноармејаца. подржаване од Дунавске речне ратне флотиле, имале су задатак да наступају узводно десном обалом Дунава. од Илока према Сотину и Вуковару. За тај подухват биле су припремљене 52. и 223. дивизија поменутог корпуса. Лево од њих. почевши од висова изнад Илока. дуж Црвене линије биле су распоређене дивизије Првог пролетерског кор-

¹³⁶ Архив ВИИ. кут. 1042. рег. бр. 42-1

пуса: Прва пролетерска на десном, Једанаеста крајишка ударна у центру и Двадесет прва српска ударна дивизија на левом крилу корпусног борбеног распореда. Пета крајишка ударна дивизија се налазила у корпусној резерви, а Шеста личка пролетерска у Београду на обуци и пре-наоружању. Једанаеста крајишка ударна дивизија је ојачана Артиљеријском бригадом Пете крајишке дивизије и са два пука артиљерије црвеноармејаца. Штаб корпуса је захтевао од штабова дивизија да се бригаде припреме да истовремено, после артиљеријског бомбардовања непријатељске линије одбране, крену да је освајају. Сходно томе, Штаб Двадесет прве српске ударне дивизије издао је 2. децембра у 13 часова, заповест бригаама да ослободе Мартинце и Кузмин, да непријатеља гоне према Бачинцима, Адашевцима, Илинцима, Липовцу, Нијемцима, Комлетинцима, Отоку и да ослободе Бошњаке и Жупању. Четврта српска и Друга пролетерска бригада имале су задатак да потуку непријатеља у Кузмину, а Пета и Тридесет прва српска у Мартинцима. После освајања тих непријатељских упоришта, Прва коњичка бригада је припремљена да избије на чело дивизијског борбеног распореда, да гони и савлађује непријатеља. Брдска и Противтенковска батерија дивизијске артиљерије и Батерија „каћуша“ имале су задатак да бригаама у нападу пружају подршку.¹⁵⁴

Ноћу, 2. и 3. децембра, Први и Трећи батаљон Четврте српске посели су полазне положаје за напад на простору између зграде жељезничке станице у Мартинцима и Кузмина. Иза њих су се налазили Други и Четврти батаљон, а на полазне положаје истовремено су изашли батаљони Друге пролетерске, Пете и Тридесет прве српске ударне бригаде. Ноћ је протицала уз понеки пуцањ на положајима непријатеља. У свануће, команданти бригада су обавестили команданта дивизије да су јединице на полазним положајима спремне да крену у напад. Командант бригаде Стево Адамовић и начелник штаба Момчило Марковић Зоран ујутру су желели да још једном провере борбени распоред. Обојица су неопрезно изашли из једног заклона, са топографским картама у рукама. Одједном, начелник штаба бригаде се затетурао и пао на земљу. Командант бригаде је прискочио у помоћ. Тешко рањени Марковић убрзо је однет у болницу у Сремској Митровици у којој је преминуо. Тужна вест да је начелник штаба подлегао тешким ранама ражалостила је његове блиске другове, све борце и старешине

¹⁵⁴ 36. НОВ, том I. књ. 10, док. 109.

Четврте српске бригаде.

У 8 сати. 3. децембра. почела је артиљеријска канонада на Црвену линију непријатељске одбране од Илока на Дунаву до леве обале Саве код Мартинаца. У бришућем лету наизменично су долетали авиони. обележени упадљивим црвеним петокракама. бомбардујући немачке одбрамбене циљеве. Двочасовно дејство артиљерије и бомбардовање из ваздуха омогућили су да се непријатељ савлађује на предњем крају његове одбране и продире у њену дубину. Стрељачки стројеви Првог и Трећег батаљона Четврте српске кренули су на непријатеља у бункерима, рововима и саобраћајницама. Дочекивани су снажном ватром. па је одмах било јасно да артиљеријско и ваздушно бомбардовање није неутралисало најотпорније ватрене тачке. Испред немачких положаја биле су мине изненађења: нагазне, одскачне и затезне. представљале невидљиву и тешко савладиву препреку. А митраљеви и пушкомитраљеви нису престајали да туку унакрсним рафалима. У првом јуришу рањено је неколико бораца, међу којима Славка Ивановић, заменик политичког комесара Треће чете Трећег батаљона. члан Главног одбора УСАОС-а, изабрана на Првом конгресу у Београду. двадесет дана раније. Њену дужност у чети преузео је Милорад Јововић. Нешто касније теже је рањен Светомир Славковић. командир Прве чете истог батаљона. док је предводио стрељачки строј. Командовање четом одмах је преузео Божидар Рајковић. У бригадном операцијском дневнику записано је да је минобацачком ватром разбијено 7 непријатељских бункера и уништена послуга на аутоматским оруђима. Из строја је избачено 40 непријатељских војника. Бригада је имала осетније губитке: 4 мртва и 25 рањених бораца и старешина.¹⁵⁵

И остале бригаде Двадесет прве српске дивизије биле су принуђене да устукну на полазне положаје. Друга пролетерска се распоредила на простору Баракута и Шидине. Пета српска код железничке пруге и коте 85. а Тридесет прва српска бригада у рововима и земуницама поред Генералног канала. Очекивани успех у првом нападу је изостао на целој Црвеној линији непријатељске одбране. Чекала се ноћ да се опет крене. У 19 сати батаљони Четврте српске поновили су нападе истим правцем, али су Немци одолевали и трпели губитке. У зору јединице Четврте српске бригаде повукле су се на полазне положаје и нешто касније у Лаћарак да предахну и сачекају наредно наређење Шта-

¹⁵⁵ Архив ВИИ. кут. 1045. рег. бр. 11-1/2.

ба дивизије. У преподневним сатима. 4. децембра, увиђајући да се непријатељска одбрана не може сломити само ударима у њено чело. Штаб дивизије је одлучио да се Тридесет прва српска бригада иовуче са ватрене линије источно од Мартинаца. да заобилазним путем, преко Саве и Мачве, удари непријатељу у леђа. Њене положаје истог дана у подне преузели су батаљони Четврте српске бригаде. Претходне ноћи десно се пресудни преокрет на правцу наступања Прве пролетерске. Једанаесте крајишке ударне дивизије и 52. стрељачке дивизије Црвене армије. Оне су успеле да делимично, а затим постепено, освоје Црвену линију од Илока на Дунаву до Ердевика и наставе гоњење већ скоро разбијених непријатељских борбених група. Прва пролетерска, Пета крајишка козарска, Тридесет друга српска мачванска бригада у подне су заузеле Ердевик и наставиле да напредују према Шиду. Десно крило непријатељске одбране код Мартинаца и Кузмина било је озбиљно угрожено ударом из позадине и прекраћивањем одступнице. Да то спрече. Немци су се ужурбано почели повлачити да што пре запоседну двоструку Нибелуншку линију њихове одбране. Јединице Двадесет прве српске дивизије предузеле су гоњење. Четврта српска бригада. у садејству са осталим јединицама. протерала је непријатеља, 5. децембра. из Кукујеваца и Бачинаца, убила 8 и заробила 19 немачких војника. Заплењено је њихово оружје, муниција и опрема.

Гонећи непријатеља јединице Четврте и Пете српске избиле су пред Адашевце у којима се непријатељ средио и отворио жестоку ватру. Са кровова неких кућа тукли су немачки пушкомитраљеви. али су батаљони одговорили на паљбу. У Алманаху „Две године Четврте српске ударне бригаде“, о борби у Адашевцима је записано и ово: „Отворили смо ватру на кровове... На прозоре првих кућа. Стигли су наши минобацачи. Тукли су страховито. Целог дана лежали смо у блату, у барама, а кад је пао мрак заорило се из наших грла победоносно: Урааааа! Извршити смо снажни неодрљиви јуриш и Адашевци су ослобођени...”¹⁵⁶

У борби је убијено и рањено 17 и заробљено 13 непријатељских војника. Заплењено је око 7.000 пушчаних метака. 85 минобацачких граната. 1 тешка бреда. 1 противавионски митраљез, 1 пушкомитраљез. 32 пушке и нешто остале ратне опреме. Бригада је имала следеће губитке: 3 борца су погинула и 11 их је рањено.

¹⁵⁶ *Две године 4. српске ударне бригаде, 1943-1945.* Политички одсек 4. српске ударне бригаде, 1945 (интерно издање), стр. 38.

Наступање је настављено према Илннцима и Нијемцима. На челу борбене колоне избиле су јединице Пете српске, а за њима су хитале јединице Четврте српске бригаде. Непријатеља није било на видику, али је постојала опасност да може напасти у шумљеним пределима између Илинаца и Нијемаца. Да би се то осујетило обавештајни официр Првог батаљона Пете српске бригаде добио је задатак да са групом извиђача извиди какво је стање на друму према селу Нијемцима куда су намеравале јединице Пете и Четврте српске бригаде. Извиђачима се придружио председник Месног НО одбора Илинаца, добар зналац тог терена. На њих је убрзо налетела коњска запрега пуна усташа, али је извиђач Кондић убио тројицу, док су двојица лакше рањених побегли. На прилазу Нијемцима четворочлана извиђачка група, под командом обавештајног официра Вељка Поповића Жуће, на превару је разоружала око 200 домобрана и њиховог сатника. Извиђачима су у помоћ пристигли заменик команданта батаљона Милетић, командир чете Јовановић и заробљеници су одведени у Илинце. Тек тада јединице Четврте и Пете српске бригаде могле су да пређу мост на Босуту и стигну у Нијемце. С њима је садејствовала Друга пролетерска бригада не допуштајући непријатељу да се среди за снажнији отпор. На помоћном правцу, лево од главнине Двадесет прве српске дивизије, наступала је Тридесет прва српска бригада која је савладала непријатеља у Босуту, Сремској Рачи и Јамени и тежила према Дреновцима и Босутским шумама, ближе железничкој и друмској комуникацији између Брчког и Винковаца. Прва коњичка бригада потукла је усташе и Немце у Малој Вашици, напредовала према Липовцу, у намери да избије у Врбању и Дреновце и онемогући саобраћај преко моста на Сави код Брчког. У томе ју је спречио поплављени терен Босутских шума које коњи нису могли савладати. На десном крилу Двадесет прве српске дивизије, на делу двоструке Нибелуншке линије немачке одбране, код Товарника, Ловаса и осталих упоришта, тешке борбе водиле су јединице Прве пролетерске и Једанаесте крајишке дивизије, а још северније, уз Дунав према Сотину јединице Црвене армије и Треће војвођанске бригаде. Двострука Нибелуншка линија у целини је савладана 7. децембра, у жешћим окршајима, и непријатељ је присиљен да се повуче на последњу, седму линију одбране у Срему - Зелену линију која се пружала од Сотина на Дунаву преко Берка, Орлика, Иривлаке, Отока, Дреноваца, Ђурића и Рачиноваца на левој

обали Саве, десетак километара источио од Брчког. Избијањем на ову линију јединице Двадесет прве српске ударне дивизије држале су фронт широк око 35 километара, озбиљно угрозиле железничку пругу и друм између Брчког и Винковаца, од изузетног значаја за извлачење главнине немачке Групе армије „Е“ јачине око 350.000 војника и официра, која се повлачила преко западне Србије, источне Босне и западног Срема у Винковце и распоређивала на најугроженије секторе фронта у нашој земљи и Мађарској. Стога је командант немачке Групе армије „Е“ генерал-пуковник Александар Лер упозорио. 7. децембра 1944. генерал-мајора Јозефа Киблера, команданта истоимене корпусне групе на Сремском фронту, да би њено повлачење са Зелене линије погоршало стање на простору између Саве и Драве, да би за немачке јединице било погубно да изгубе железничку пругу и друм од Брчког до Винковаца.

НАПАДИ И ПРОТИВНАПАДИ У РЕЈОНУ ОТОКА И ЗЕЛЕНЕ ЛИНИЈЕ

Комлешинци су одбрањени

Ујутру. 7. децембра, бригада Двадесет прве српске ударне дивизије. наступним маршевима и успутним борбама. избиле су на Зелено линију непријатељске одбране у намери да је сааладају и продру према Жупањи, Церни и Бошњацима. На томе правцу, поред неколико насељених места. преуређених за трајнију кружну одбрану. село Оток је представљало ватрени осинак и тешко савладиву заштиту дела железничке пруге и друма између Брчког и Винковаца. На томе простору биле су распоређене немачке јединице Борбене групе „Ајнзеле", усташе и домобрани. Њихов основни циљ био је да задрже наступање јединица Двадесет прве српске дивизије и одбране животно значајну саобраћајницу за немачке јединице Групе армије „Е" и остале. почевши од обале Саве до Винковаца. У томе смислу консолидован је североисточни део Зелене линије од Оролика. Берка. до Сотина. пред који су избиле јединице Прве пролетерске. Једанаесте крајишке ударне дивизије и јединице 68. корпуса Црвене армије. Том простору приближавале су се и јединице Пете крајишке ударне дивизије.

Најдубљи продор и уклињавање у непријатељски борбени распоред постигла је главнина Двадесет прве српске ударне дивизије. Већ 7. децембра ујутру. Пета српска ударна бригада је упала у Оток и започела тешке борбе. Смењивали су се јуриши и противјуриши. али су због снажних противнапада од Привлаке и налета оклопног воза железничком пругом од Брчког батаљони Пете српске морали узмицати према Комлетинцима и. јужније, према Доњем Новом Селу. Немци и усташе су предузеле гоњење. У тим драматичним тренуцима од Комлетинаца су пристигла три батаљона Друге пролетерске бригаде. са противтенковским оруђем. ради напада на немачке тенкове пристигле од Привлаке. из покрета прешли у напад и непријатеља одбили у Оток.

Јединице Четврте српске бригаде истог дана држале су положај северно од средокраће друма између Комлетинаца и Отока и сукобиле се са четом Немаца који су стигли од Шидских Бановаца у намери да упадну у Комлетинце и угрозе залеђину Друге пролетерске и Пете српске бригаде које су водиле борбе код Отока. Трећи и Четврти батаљон Четврте српске бригаде пустили су Немце на блиску раздаљину и засули их убитачном ватром из пушака и пушкомитраљеза. У Операцијском дневнику бригаде је записано да је у краткотрајном жестоком окршају убијено и рањено 30, а заробљено 13 Немаца. Међу заробљеницима се нашао 1 официр и 2 подофицира. Заплењена су 2 пушкомитраљеза, неколико пушака и остала ратна опрема. Преживели Немци су умакли кроз кукурузна поља према Оролику и Слаковцима.¹⁵⁷

Први батаљон је придодат Другој пролетерској и Петој српској бригади да појача њихове противнападе у одбијању непријатеља у полазно упориште Оток. Батаљон је смело нападао десни бок непријатеља, нанео му осетне губитке: 50 мртвих и рањених. У окршају су погинула 3 и рањено 10 бораца Првог батаљона. Заплењено је 10 пушака, знатне количине муниције и разне ратне опреме. Наредне ноћи јединице Четврте српске бригаде су остале на достигнутој линији северно од Комлетинаца и на делу обале Босута, а Штаб бригаде и приштапске јединице били су у Комлетинцима.¹⁵⁸

Бригада је сутрадан држала исти положај североисточно од Комлетинаца и припремала се да крене у напад на непријатеља у Отоку. Напад је уследио наредне ноћи. Непријатељски војници су пружили жесток отпор. Дан се није смео дочекати на брисаном простору на прилазима упоришту и јединице Четврте српске бригаде узмакле су на полазне положаје. Напади, ипак, нису обустављени. У Операцијском дневнику Четврте српске бригаде, 9. децембра је записано: „Поновљен је напад на село Оток. Борба је трајала од 10 часова па све до ноћи. У нападу је садејствовала наша артиљерија која је већином пребацивала циљеве али је то после поправљено...”¹⁵⁹

Сутрадан су штабови Друге пролетерске и Четврте српске ударне бригаде разрадили заједнички план напада и садејства да се непријатељу у Отоку нанесу ударци и пољуља његова одбрана. Јединице Четврте

¹⁵⁷ Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 11 1/2

¹⁵⁸ Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 12-2.

¹⁵⁹ Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 12 2.

српске, међутим, прерано су се упустиле у борбу. у часу кад су јединице Друге пролетерске бригаде посedale полазне положаје. Непријатељ је то искористио, силовити противнапад сасредио на јединице Четврте српске. које су се домогле неколико кућа на рубу села. и одбио их назад. Два сата касније стрељачки строј Друге пролетерске бригаде напао је непријатељско упориште. али није савладао његову одбрану. Једино је железничка пруга порушена на неколико места чиме је спречен долазак оклопног воза да помогне угроженој посади.¹⁶⁰

Стање на положају Четврте српске. северно од друма од Комлетинаца према Отоку. као и на положајима Друге пролетерске бригаде јужно од истог друма. није се мењало и 11. децембра. Повремено се оглашавала непријатељска артиљерија, али су њени погоци били непрецизни. Оток су надлетали авиони са црвеним петокракама, који су бацили неколико бомби да уздрмају непријатељску одбрану, али то није искоришћено за предузимање снажнијег напада. Истовремено се оглашавала непријатељска артиљерија тукући дубину борбеног распореда јединица Двадесет прве српске ударне дивизије, у рејону Комлетинаца и Доњег Новог Села. Њена мета била је дивизијска резерва: Прва коњичка и Пета српска бригада. али овим јединицама нису нанети никакви губици.

На левом крилу дивизијског 'борбеног распореда. више од 20 километара јужно од Отока. два батаљона Тридесет прве српске бригаде напали су упориште Врбању. а један батаљон је штитио правац од Дреноваца. После жестоке борбе и пристизања појачања из Жупање угроженом упоришту Врбањи. батаљони Тридесет прве српске бригаде су одступили на Равни канал и Бистру код Сољана. У борби је убијено 15 и рањено 20 непријатељских војника. Живот је изгубило 9. рањено 10 и нестало 5 бораца Тридесет прве српске бригаде.¹⁶¹

Непријатељ у Отоку је користио сваку прилику да пређе у противнапад на јединице Друге пролетерске и Четврте српске бригаде како би растеретио притисак на предње линије своје одбране. По неповољном кремену. уз артиљеријску и минобацачку ватру. 12. децембра. Немци су напали положаје Петог батаљона Друге пролетерске бригаде. југоисточно од села. кратко се уклинили у његов борбени распоред, али су противнападом одбијени у Оток. На положајима Четврте

¹⁶⁰ 36. НОР. том I. књ. 10. док. 127 и 134.

¹⁶¹ 36. НОР. том I. књ. 10. док. 134 и 151.

српске било је мањих припуцавања и непријатељ се није усудио да предузме озбиљнији напад. Најугроженије су биле јединице Тридесет прве српске бригаде, које су Немци и усташе покушали да одбаце од дела железничке пруге од Врбање према Брчком и засипали артиљеријским ураганима. После су удружени непријатељи предузели жешћи напад, али су одбијени. У томе је значајну улогу имала ескадрила јуришних авиона који су у ниском лету бомбама и митраљеским рафалима засипали непријатељски стрељачки строј. У томе сукобу убијено је 70 Немаца и усташа и више их рањено.

Истог дана, у подне, извршене су промене у командовању немачким јединицама на Сремском фронту. Корпусна група „Киблер“ је расформирана и њене јединице стављене под команду Штаба 34. немачког армијског корпуса, под командом генерала авијације Хелмута Фелмија, чије су снаге имале фронтове и у долинама горњег тока Дрине, средњег и доњег тока Драве. Штаб тог корпуса сместио се у Нуштру код Винковаца, иза Зелене линије немачке одбране, да што непосредније командује потчињеним јединицама. У то време немачке положаје у Срему бранило је око 40.000 немачких и квислиншких војника и официра, подржаваних ватром 160 артиљеријских оруђа, знатног броја тенкова и оклопних возила. Положаји су били фортификацијски савремено уређени, отпорни према најжешћој артиљеријској и минобачачкој ватри, налетима бомбашких и јуришних група.

Прегруписавање снага и офанзивни удари

Штаб Првог пролетерског корпуса НОВЈ, са командантом Пеком Дапчевићем, политичким комесаром Мијалком Тодоровићем и начелником штаба Савом Дрљевићем, наредио је, 13. децембра 1944, да се понове офанзивни удари на непријатељску линију одбране, у садејству са 52. и 223. дивизијом Црвене армије, код Сотина, Грабова, Берака, Оролика, Привлаке, Отока и Врбање. ГПланираним офанзивним ударима претходило је извесно прегруписавање јединица Првог пролетерског корпуса и усклађивања садејства са јединицама Црвене армије. Положаје Прве пролетерске и Пете крајишке дивизије од Берака до Босута, до десног крила борбених положаја Двадесет прве српске ударне дивизије, посела је Једанаеста крајишка ударна дивизија. Прва пролетерска и Пета крајишка ударна дивизија преузеле су линију

фронта у рејону Берака од 223. дивизије Црвене армије која је померена у други нападни ешелон. иза 52. дивизије Црвене армије код Сотина. Овим прегруписавањем Двадесет прва српска дивизија није померана са достигнутих положаја у дужини већој него код свих осталих дивизија Првог пролетерског и 68. корпуса Црвене армије.

Тежиште главног напада било је усмерено на део непријатељског фронта код Грабова. ширине око 5 километара, за чији су пробој и неутралисање одређене Прва пролетерска и Пета крајишка дивизија, са задатком да после наступају према Негославцима. Томпојевцима, Петровцима и Нуштру. Дивизије црвеноармејаца имале су задатак да освоје Сотин. Вуковар и Винковце. Двадесет прва српска дивизија је ојачана 117. артиљеријским пуком Црвене армије да је потпомаже у нападу на Оток, Привлаку и железничку пругу према Брчком. Она је истовремено имала задатак да оствари садејство са деснокрилним суседом, Једанаестом крајишком дивизијом и да заједно надиру према Жупањи.¹⁶²

Дивизијска заповест за напад на непријатеља на помоћном правцу затекла је Другу пролетерску, ојачану једним батаљоном Пете српске и Четврту српску ударну бригаду на дотадашњим положајима источно и југоисточно од Отока. Прва коњичка и главнина Пете српске бригаде биле су у дивизијској резерви. Три батаљона Четврте српске бригаде налазили су се у рововима и заклонима. припремљени да обухватним нападом угрозе североисточну и северну страну Отока и друм према Привлаки. Један батаљон је држан у резерви и ради утврђивања резервних положаја. Немци и усташе у Отоку, не слутећи да предстоје жестоки удари на целој дужини Зелене линије њихове одбране. неочекивано су кренули у напад на борбени распоред Четврте српске бригаде у намери да је одбију према Комлетинцима. За тили час развила се огорчена борба. На брисаном простору испред предњег краја бригадних положаја остајала су тела убијених и рањених. Нешто касније се дознало да је убијено 38 и рањено 52 непријатељска војника. С обзиром на жестину судара Бригада је имала незнатне губитке: 2 мртва и 13 рањених бораца и старешина.

Ујутру. 14. децембра у 7 сати и 20 минута. разлегла се артиљеријска канонада на главном и помоћним правцима удара јединица Првог пролетерског корпуса НОВЈ и јединица 68. корпуса Црвене армије. Кад је артиљеријска паљба престала. бригаде Прве пролетерске. Пете и

¹⁵⁴ 36. НОВ, том I. књ. 10, док. 109.

Једанаесте крајншке и Двадесет прве српске ударне дивизије скоро истовремено, свака на своме правцу наступања, кренуле су у напад на непријатеља на Зеленој линији његове одбране. Противник је одолевао понављаним нападима и јуришима, Код Отока је извео противнапад да спречи избијање Четврте српске бригаде на друм у рејону Привлаке. у томе донекле успео, њене деснокрилне јединице присилио да се незнатно повуку и одбранио животну значајну комуникацију. Непријатељ је имао 12 мртвих и 20 рањених војника, а Бригада једног рањеног борца. Борба је трајала све до мрака. Преморени борци су прижељкивали макар и краћи предах, али су увече батаљони Друге пролетерске и Четврте српске бригаде наставили да нападају непријатеља, дочекивани ватреним ураганима. противнападима и одбијани назад. Надмоћ непријатеља све више је долазила до изражаја. Штаб дивизије и штабови бригада касно су дознали да је непријатељско упориште ојачано пристизањем свежих и добро наоружаних јединица 118. немачке ловачке дивизије, батаљона гестаповца, усташа и домобрана. Само на правцу напада Четврте српске ударне бригаде отпор је пружало и прелазило у противнападе више од 2.000 непријатељских војника. претежно наоружаних пушкомитраљезима, митраљезима. аутоматима, минобацачима и топовима. Њихова ватрена моћ била је далеко јача од оружја бораца и старешина Четврте српске. Сличан однос снага и наоружања био је, такође. на правцу напада ојачане Друге пролетерске бригаде. У таквој ситуацији штабови бригада су одлучили да се искористи мрак и јединице извуку на полазне положаје. У незавидној ситуацији нашле су се јединице Тридесет прве српске ударне бригаде у рејону Врбање и Сољана. Оне су доживеле прави потоп кад су Немци и усташе провалили насии поред набујале Саве да би се вода излила у Босутске и Спачванске шуме и претворила их у огромно језеро. У последњем тренутку батаљони Тридесет прве српске избегли су давлeње узмицањем у Вишњићево и Липовац.

Кад дводневни офанзивни напади јединица Првог пролетерског корпуса и 68. корпуса Црвене армије нису уродили плодом, уследило је наређење да се организује активна одбрана и учвршћују поседнути положаји. Без обзира на одбрамбену оријентацију и даље се није одустајало од офанзивних намера да се сломи Зелена линија немачке одбране. продужи у њену дубину. освоје Винковци. Вуковар. Жупања и оствари садејство са јединицама Шестог славонског ударног корпуса НОВЈ. У краткотрајном затишју уследиле су значајне промене у борбеном ра-

спореду јединица Првог пролетерског корпуса и осталих на Сремском фронту. Кад није успео да савлада одсек непријатељског фронта код Сотина. 68. корпус Црвене армије. почевши од 16. децембра. повучен је из борби на Сремском фронту и упућен у Мађарску. у састав 4. гардијске армије. да се одмори и касније дејствује против Немаца у рејону Блатног језера. У споразуму са Врховним штабом НОВ и ПОЈ и врховним командантом. маршалом Јосипом Брозом Титом. командант Трећег украјинског фронта маршал Толбухп. под чијом је командом била и 1. бугарска отачествена фронтовска армија, донео је одлуку да се она упути на Сремски фронт и садејствује са Првим пролетерским корпусом у остваривању наредних офанзивних удара на Зелену линију непријатељске одбране. На сектор поменуте линије од Сотина преко Грабова до Оролика стигле су, од 18. до 20. децембра, 3. и 8. бугарска дивизија и поселе предвиђене положаје. Оне су ноћу 18. и 19. децембра. преузеле положаје Прве пролетерске. Пете крајишке ударне дивизије и део фронта јединица 68. корпуса Црвене армије код Сотина. Јединице Прве пролетерске дивизије су повучене да предахну у Адашевцима. Малој Вашици. Беркасову и Шиду. Једшшце Пете крајишке дивизије дошле су у Шидске Бановце. Ннјемце и Подграђе да се одморе и припреме за наредне борбе. Из састава Дивизије изашла је Двадесет прва српска (шумадијска) бригада и укључена у Двадесет прву српску ударну дивизију, уместо Друге пролетерске бригаде која је отишла са Сремског фронта у састав Друге пролетерске дивизије. Њене положаје. у рејону коте 84 и Иванетићевог салаша. преузела је Пета српска ударна бригада. Десно од ње. на простору од Босута и јужније. до друма између Отока и Комлетинаца. били су добро утврђени положаји Четврте српске ударне бригаде. Двадесет прва. Тридесет прва и Прва коњичка бригада биле су у дивизијској резерви у Комлетинцима, Адашевцима, Бачинцима и Доњем Новом Селу. На десном крилу дивизијског борбеног распореда. од Босута према Оролику и левом крилу 8. бугарске дивизије. положаје су држале јединице Једанаесте крајишке дивизије са којима је остваривано садејство у нападима на непријатеља и одбрани достигнутих линија. Терет борби примиле су јединице Двадесет прве српске ударне дивизије. у првом реду Четврта и Пета српска бригада. на скоро 40-километарском фронту. преморене у честим педесетодневним окршајима под неповољним временским условима. Дивизијски фронт, истина. донекле су скратиле природне непогоде. плављењем терена Босутских и Спачванских шума. стварањем

језера и тешко пролазних каљуга. Све то није било довољно да се занемари одбрана на левом крилу дивизијског борбеног распореда да непријатељ не би приредио неко непријатно изненађење.

Прегруписавање и замену јединица на Зеленој линији одбране истовремено је вршио и Штаб 34. немачког армијског корпуса да би се снажније супротставио налетима јединица Двадесет прве српске ударне и осталих дивизија Првог пролетерског корпуса. Ојачана 117. немачка ловачка дивизија, под командом генерал-лајтнанта Аугуста Витмана, преузела је положаје 118. немачке ловачке дивизије која је упућена на бојиште у Мађарској. Немци су фортификацијски ојачавали положаје у рејону Отока и Привлаке и североисточније, дуж Зелене линије према Сотину и Дунаву.

После обостраних прегруписавања. Штаб Двадесет прве српске ударне дивизије, на основу обавештајних података, добијених претежно саслушавањем заробљеника, обавестио је штабове бригада да се у Отоку и околини налази око 5.000 Немаца, усташа и домобрана, а у Привлаци једна усташка и једна домобранска бојна. Њихови предњи положаји, посебно ојачани густим минским пољима, сплетовима бодљикаве жице, испред јединица Двадесет прве српске дивизије, делом су били ослоњени на десну обалу Босута, затим се пружали источно од Привлаке, Отока, Спачве, Врбање и даље непоплављеним тереном уз комуникацију према Сави и Брчком.¹⁶³ Штаб 34. немачког армијског корпуса одлучио је да се Зелена линија одсудно брани и обезбеђује извлачење јединица немачке Групе армије „Е“ из североисточне Босне и њихово увођење у борбу делом на Сремском фронту и на фронту испред јединица Црвене армије у Мађарској. Из стално прикупљаних обавештајних података Штаб дивизије чак је прозreo да може уследити офанзивни удар непријатеља на бригаде на предњем крају одбране, нарочито на Четврту, Пету и Двадесет прву српску (шумадијску), најистуреније према Зеленој линији немачке одбране, да их одбије што даље од комуникација које није испуштао из руку. Штаб Првог пролетерског корпуса настојао је да предухитри намере непријатеља, планирајући да се освоје Оток и Привлака и угрози јак гарнизон Винковци обухватним наступањем јединица Двадесет прве српске дивизије са јужне, југозападне и западне стране.

¹⁹⁰ Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 3-1/7.

Чешверодневне жесшоке борбе у рејону Ошока и Привлике

Заповешћу Штаба Првог пролетерског корпуса НОВЈ било је предвиђено да јединице трију дивизија: Пете и Једанаесте крајишке и Двадесет прве српске ударне, ујутру 22. децембра. сврстане у три борбене наступне колоне, нападну јединице немачке Борбене групе „Ајнзеле". За напад на Зелену линију непријатеља у рејону Сотина и Грабова ангажоване су две бугарске пешадијске дивизије. уз подршку два артиљеријска пука. два дивизиона „каћуша" и Артиљеријског одреда Дунавске речне ратне флотиле Црвене армије. Артиљеријску подршку двеју артиљеријских бригада имале су и јединице Првог пролетерског корпуса. На правцу главног удара на непријатеља нашле су се јединице Двадесет прве српске ударне дивизије и њен деснокрилни сусед. Пета крајишка ударна дивизија. односно Прва крајишка бригада са којом је Четврта српска бригада остваривала садејство у јуришима на североисточни и северни део Отока.

Напад је почео у предвиђено време. После једночасовне артиљеријске припреме уследио је јуриш стрељачких стројева Четврте српске на непријатељске ровове. бункере и куће. преуређене у одбрамбене објекте, на североисточном рубу упоришта. са намером да продру до цркве и зграде железничке станице. Батаљони Двадесет прве српске бригаде. под командом Љубомира Јајчанина Белог и Јове Рогана. напали су јужни део Отока у намери да освоје зграду железничке станице. Циглану. да избију у центар упоришта и ту се сретну са батаљонима Четврте српске бригаде. Остваривање овакве замисли није пролазило без појединачних и групних подвига бораца и старешина и неминовних жртава. Пета српска бригада штитила је правац од Спачве и Врбање да спречи долазак оклопног воза у помоћ непријатељу у Отоку.

Први батаљон Четврте српске бригаде. са командантом Гојком Ињцем. политичким комесаром Кузманом Николићем. њиховим заменицима Бором Перовићем и Данилом Мркићем. савладао је прву линију непријатељске одбране и запретио дубљим продором у немачки и усташки оснијак. Милорад Андеселић Гаре. заменик командира чете. предводећи групу бомбаша и пушкомитраљеца, први је упао у добро брањену кућу на рубу Отока и, уз помоћ другова. уништио њену посаду. Храброшћу се истакао и Александар Јовановић Шнајца. заменик политичког комесара чете. који је јуришајући тешко рањен у врат и леђа. Другови су га изнели под кишом куршума да му болничарка

Јелена Дамјановић укаже помоћ. Жестина јуриша се није смањивала. У јуришу предњачи командир вода Михаило Станковић. уз кога су Властимир Мојсиловић, Здравко Петровић, Милојко Селенић, Драгољуб Селенић, али њихово наступање прекраћује снажна експлозија. Пао је тешко рањени Мојсиловић, коме је прискочио у помоћ командир вода Станковић. На земљи је непомичан лежао Милојко Селенић поред испуштеног пушкомитраљеза. Кад га је брат Драгољуб покушао пренети у оближњи заклон и он је клонуо пресечен рафалом усташког пушкомитраљеза. Ударне и бомбашке групе нису се заустављале и по цену знатних жртава. Крчећи пролаз у дубину упоришта рањени су Душан Луковић, Градимир Јоксимовић. Андреја Милошевић. Спасоје Косовац, који су наставили борбу и тек у поподневним часовима болничарки допустили да им превије ране. Водник Златко Јездовић. са пушкомитраљезом у рукама. привукао се немачком бункеру и засипао га кратким рафалима. Пушкомитраљезац Лазар Ољачић са брисаног простора испред суседног бункера, лежећи на оснеженој стрњици. рафалима заслепљује противника у бетонираним утврђењу и друговима омогућава да пузећи напредују. Немци. усташе, гестаповци. користе кровове неколико кућа и одозго туку пушкомитраљеском и митраљеском палбом. Командант батаљона Ињац наредио је командиру минобацачлија Милошу Стевовићу Милентијевцу да се минобацачима туку кровови кућа. Мирослав Матић и Жика Сретеновић минобацачом су срушили кров једне зграде. уништавајући непријатељско ватрено гнездо. Минобацачлијама је узвраћено топовском палбом из упоришта, али су се они склонили иза насипа канала у близини. Немци и усташе су добили појачања из дубине Отока. Охрабрује их минобацачка и артиљеријска подршка са западне стране упоришта. Понегде искачу из заклона и јуришају. Међу првим кућама на северној страни упоришта долази до борбе прса у прса. Непријатељски војници беже испред ударне групе у којој су пушкомитраљезац Борислав Чолић. Гаврило Антић, делегат вода, Живко Спасојевић и други. Делегат Антић у трку је осетио јак бол у пределу кука. мало се занео и приљубио земљи. Опипао је рану која је много крварила. Двојица бораца су га однели у оближњи ров. У окршај је уведена цела Четврта српска бригада и равница је још више узаврела од силног тутња разног оружја, експлозија ручних бомби. нагазних мина и артиљеријских граната. Непријатељу су наносени осетни губици. али он то надокнађује сталним појачањима. Повећава се бројка мртвих и рањених бора-

ца и старешии у стрељачком строју Бригаде. Помоћ рањенима на ватреној линији свесрдно пружају Јелена Јовановић, Обрад Глигоријевић, Душан Ђирковић, Светислав Лазаревић, упућују их у ровове и заклоне да тамо сачекају ноћ, да под окриљем мрака буду однети преко брисаног простора у бригадно превијалиште. Рањени Радомир Спасојевић је превијен и болничар га намерава одвести у ров на рубу села. Он је то одбио, вративши се на ватрену линију. Његов пример следило је још неколико лакше рањених бораца. Вод смелих, под командом Душана Крајичића трпи жесток удар гестаповача и усташа и узмиче из кућа на крају села у ровове и заклоне стотинак метара позади. Да би спречио непријатељске војнике да не нахрупе кроз недовољно брањени простор, командир вода организује противнапад, први стиже до куће из које експлозијама ручних бомби истерује Немце и друговима командује да освајају суседне зграде. А тамо непријатељ је поставио смртоносне замке: нагазне и мине изненађења. Неколико их је експлодирало и ранило тројицу бораца. Командир вода Крајичић их износи у заклон и позива болничарку да их превије. У чланку „Кроз Четврту српску ударну бригаду“. Марија Гајић, руководилац Пропагандног одсека бригаде, написала је и ово о пожртвовању бораца: „Милошевић Веља са, 'зорком' долази до немачког бункера где је рањен у стомак. Сам се вуче по земљи вукући за собом 'зорку'. Живота Павловић, извлачећи рањене другове и сам бива рањен, али даље покушава да вуче друга кога је већ ставио на носила. Богдановић Миладин, омладинац 18 година, гађа тако прецизно са својом 'зорком' да Немци падају као снопље... Николић Живко погинуо је у првом јуришу омогућавајући својим 'брэнгалом' пребацивање својих другова. Ђорђевић Чедомир, стари борац и пример неустрашивости. Љубинка Митровић, четни санитарски референт, једна је од најхрабријих болничарки и бораца у батаљону. Свој санитарски материјал врло често замени пушкомитраљезом... Превија другове на брисаном простору, преноси их сама и чак им аутоматско оружје вуче собом...“¹⁶⁴

На правцу наступања јединица Двадесет прве српске шумадијске и Пете српске ударне бригаде смењивали су се јуриши и противјуриши. Први и Четврти батаљон Двадесет прве српске освојили су предњу линију непријатељске одбране, добро утврђену циглану и 21 кућу у југоисточном делу села. Почетни успех је искоришћен да се напредује

¹⁵⁵ Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 11-1/2.

према згради железничке станице, у сусрет јединицама Четврте српске бригаде које су очекиване са северне стране упоришта. Ватром из зграде железничке станице. околних утврђења и заклона дуж насипа железничке пруге, Немци и њихови помагачи су спречили наступање јединица Двадесет прве српске шумадијске бригаде, прешли у противнапад и успели, и поред огорченог отпора. да их одбију на полазне положаје. Јединице Пете српске бригаде изводиле су нападе од Иванетићевог салаша преко железничке пруге према Бранковцима и уједно штитиле правац од Брчког и Врбање. Четврти батаљон, заобилазећи непријатељске предње положаје, стигао је близу зграде железничке станице у Отоку, ту дочекан жестоком паљбом и приморан да се повлачи. Јединице Прве крајишке бригаде. на десном крилу стрељачког строја Четврте српске бригаде, наступајући друмом од Привлаке, заузеле су неколико кућа у северном делу Отока и дочекане убитачном ватром непријатеља, нису могле даље.

У поподневним сатима Штаб дивизије је увидео да се непријатељско упориште не може освојити по дану. рачунајући да се више може постићи ноћним нападима. Штабовима бригада је дозвољено да јединице извуку на полазне положаје. у ровове и заклоне. да ту предахну. добију нешто хране и чекају.

У сутон је почело изношење рањеника Четврте српске и осталих бригада на друм према Комлетинцима да их запрежна возила транспортују у бригадно превијалиште. Мрак је добро дошао да непријатељ не примети шта се дешава и паљбом из митраљеца и минобацача не омета спасавање рањеника.

У бригадном превијалишту др Јован Чанковић, медицинске сестре Љиља. Вера, Милица, Миланка, спремни су очекивали да укажу помоћ тежим и лакшим рањеницима. Најпре су донета носила са тешко рањеним Александром Јовановићем Шнајцом. првоборцем из Расине. замеником политичког комесара чете. Др Чанковић му указује помоћ и упућује га у Дивизијску болницу у селу Нијемцима. Превијалиште се брзо напунило рањеницима. Др Чанковић, при светлости петролејске лампе, обрађује ране најтежих рањеника да их оспособи за упућивање у болницу. Застаје пред призором који није видео у својој лекарској пракси: 15-годишњи борац Спасоје Станковић Пинча дланом придржава око које је избијено из очне дупље. Уз речи утехе, дечаку-борцу се пажљиво указује помоћ и он се упућује очном лекару у позадинској болници. На хируршки сто болничари су ставили Милорада

Андеселића Гарета, коме лекар прегледа пребијену помодру ногу. препоручује ампутацију у Дивизијској болници да се спречи гангрена. Гарета је то одбио и сутрадан му није било спаса. У превејалиште је ушао рањени заменик команданта Четвртог батаљона Ђорђе Вукадиновић. првоборац, тражећи од болничара Воје да му превеј ране и да серум против тетануса. Болничар оклева јер не жели да указује помоћ без лекара. Заменик команданта убеђује болничара да му се жури да не закасни у поноћни напад на Оток. добија помоћ и враћа се на положај. Атмосферу у бригадном превејалишту, 22. децембра увече. дочарао је Владимир Каран и овим записом у бригадном листу: „Крај стола друг Додић узима податке о рањеницима и даје им инјекције. Мала Радунка доноси чај и загрева прозебле другове. Друг Тиквић преноси другове у кола. То су они који се транспортују даље. Љиља помаже доктору у превејању. Све иде како треба... Дође друг Светислав из 6. чете 2. батаљона, који је нагазио на мину и она му однела ногу. Ја га упитам како му је а он одговори: Ништа ми није жао него што сам неспособан за војску. али свеједно ја ћу полако гурати за њима до Берлина!... Ноћ је већ увелико а у нашем превејалишту стална је живост јер рањеници стално пристижу..."

Ноћни напад јединица Двадесет прве српске дивизије био је жешћи од дневног. Бригаде су углавном наступале раније одабраним правцима и домогле се претходно напуштених линија. Истог дана формиран је Комбиновани батаљон од бораца и старешина Тридесет прве српске бригаде и уведен у борбу. под командом Лазара Попиводе, код моста преко Спачве. да замени истурене јединице Пете српске бригаде, да одбија налете непријатеља од Врбање и руши железничку пругу. Увече је Прва коњичка бригада, са командантом Срећком Стојадиновићем, до тада у дивизијској резерви, стигла бреши коју су начиниле јединице Пете српске бригаде на железничкој прузи, продужила у Врањево, рејон Градишта и Жупање да ствара пометњу у дубљој непријатељској позадини. Батаљони Четврте српске бригаде у јуришима преотели су неколико часова раније напуштени део непријатељског упоришта упорно се уклињавајући у његову дубину. Опет се развила борба на живот у смрт. Немци и усташе добили су појачање у тенковима и смелије се бранили. Са северне стране у Оток су упала два батаљона Прве крајишке бригаде и садејствовали са јединицама Четврте српске бригаде на своје левом крилу. Заједнички удари на непријатеља доносили су успехе. али су Немци и усташе чешће прелазили у против-

нападе, уз појачану подршку тенкова и минобацача, сузбијали борбене групе Четврте српске и приморавали да узмичу. И батаљони Двадесет прве српске шумадијске бригаде добили су се циглане и периферије Отока. али нису могли даље услед снажног непријатељског отпора. Јединице Пете српске бригаде користиле су мрак да непријатеља изненаде у западном делу упоришта, али су противнападима одбијене назад. на Бранковац и невелика узвишења у близини. Запаљени објекти и светлеће ракете стварали су добру видљивост. користећи борцима да се лакше оријентишу и избегавају највише тучена места, што је довело до знатно мање губитака него у минулом дану.

После поноћи, 23. децембра. бројно надмоћнији непријатељ је ударио таквом силином у чело и бокове стрељачких стројева Четврте српске и осталих бригада, уклињених у Отоку, да му се тешко одолевало упркос високој борбености и моралу бораца и старешина. Да се не би претрпели високи губици у правом ватреном паклу. јединице Четврте српске, ватром подржавајући једна другу и штитећи одступницу. организовано су узмицале из упоришта. у ровове и траншеје из којих су кренуле у нападе. спасавајући рањене и износећи погинуле другове. Слично се дешавало код јединица Пете српске и Двадесет прве српске шумадијске бригаде које су одбијене на полазне положаје. У зору борба је ослабила. Повремено се оглашавала непријатељска артиљерија и минобацачи. Измењивани су краћи и дужи пушкомитраљески и митраљески рафали.

Према извештајима Штаба дивизије бригаде су имале, у нападима и противнападима 22. и 23. децембра, следеће губитке: 146 мртвих и 466 рањених бораца и старешина, У исто време Немци и усташе имали су око 400 мртвих, 600 рањених и заробљених 22 војника. подофицира и официра.¹⁶⁵

Увиђајући да притисци јединица Двадесет прве српске и Пете крајишке дивизије не престају. Немци су довели на линију одбране у Отоку и Привлаки знатне делове 524. немачког пука. 21. ловачки пук 11. ваздухопловне пољске дивизије. скоро 2 дивизиона артиљерије и чету инжењерије. Знатније снаге могли су довести у рејон Отока због слабости борбене активности 3. и 8. бугарске дивизије и неуспеха у савлађивању непријатеља на одсеку Зелене линије фронта од Сотина преко Грабова и Берка до Оролика. Бригаде Двадесет прве српске дивизије

¹⁶⁵ 36. НОР, том I. књ. 10, док. 152.153 и 165.

предузеле су, 24. децембра, снажније нападе којима је претходила артиљеријска подршка. Јединице Четврте српске бригаде нападале су истим правцем као раније, заузеле више кућа на рубу Отока, али су задржане приликом продора у дубину села и противнападом јачег непријатеља примораване да се повлаче. Противнападима су заустављене и јединице Пете српске и Двадесет прве српске шумадијске бригаде и после жешћих окршаја присиљене да узмичу на полазне положаје.

Колики је значај придаван сатирању непријатеља и заузимању железничке и друмске комуникације у рејону Отока и Привлаке, од животног значаја за извлачење немачке Групе армија „Е“ из западне Србије и источне Босне, најбоље потврђује долазак команданта Првог пролетерског корпуса Пека Дапчевића и команданата дивизија Милоја Милојевића и Милутина Мораче на ватрену линију испред Отока. Посматрајући јурише бригада Двадесет прве српске ударне дивизије, они су видели да борци и старешине чине све што је у њиховој моћи да савладају противника, али да им то не полази за руком због његове бројне надмоћи, преимућства у тенковима, артиљерији, фортификацијски солидно урађеним одбрамбеним објектима и доброј одбрамбеној линији у целини. Команданту корпуса је преостало да процени да ли би настављање офанзивних удара довело до резултата кад се примећивало да су Четврта, Пета и Двадесет прва српска шумадијска бригада преморене и проређене у дотадашњим борбама. У консултацијама са штабовима дивизија и бригада преовладало је мишљење да се офанзивне борбе наставе.

Хладноћа је све више стезала, а већина бораца и старешина Четврте српске бригаде у рововима и заклонима на домаку Отока није скривала да би се боље осећали у јуришима на непријатеља него у влажним земљиним удубљењима у којима су се смрзавали. Њиховој жељи донекле је удовољено сутрадан, 25. децембра, када су два батаљона, уз минобацачку подршку, улетела у упориште, неутралисали неколико ватрених тачака, али су били заустављени у напредовању. На њиховом левом крилу јуришали су батаљони Двадесет прве српске бригаде, али нису успели да упадну у непријатељски борбени распоред. На десном крилу Четврте српске бригаде, на друму између Отока и Привлаке, непријатељ је понављао нападе на Прву крајишку ударну бригаду, али није успео да је одбије са достигнуте линије.

Ноћу, 26. и 27. децембра, јединице Четврте и Двадесет прве српске шумадијске бригаде повучене су у Комлетинце на одмор и сређивање.

Њихове иоложаје преузеле су јединице Пете и Тридесет прве српске бригаде које су наставиле да узнемиравају непријатеља.¹⁶⁶

Четврта српска ударна бригада упорно је нападала непријатеља у Отоку. У томе је добрим делом успела и неоспорно би у потпуности извршила задатак да непријатељу, у најкритичнијим тренуцима, није пристизало знатније појачање. Понекад је изостајало неопходно садејство са левокрилним и деснокрилним суседима у нападу да се брже неутралишу поједине најотпорније ватрене тачке удружених непријатеља. Морал бораца и старешина био је изузетно висок. што доказује и упорност више рањеника да се са завојима на свежим ранама врате на ватрену линију. До изражаја је дошло другарство када су одважни борци и старешине. ризикујући сопствене животе, спасавали рањене другове испред непријатељских ровова. бункера и налета тенкова.

У Комлетинцима Штаб бригаде, штабови батаљона, команде чета, вршили су анализе минулих борби, сагледавајући недостатке и добре стране напада и одбране. У јединицама је извођена војна и политичка обука бораца. а посебна пажња је посвећивана да се новопристигли борци што више обуче за ратовање у равници и савлађивање брисаних простора испред непријатељске линије одбране.

На захтев Штаба дивизије, Штаб бригаде је сачинио извештај о губицима у мртвима и рањенима у четверодневним борбама у Отоку. у коме је записано да је погинуло 58. рањено 146 бораца и старешина. а 1 је контузован.

Због погибије. рањавања и одласка на војне курсеве неколико старешина, у батаљонима, четама и водовима уследиле су кадровске промене. Стојан Митровић постао је командир Прве чете Првог батаљона. уместо Милана Костића који је упућен на војни курс. Радојко Стојановић је постављен за командира Друге чете. уместо дотадашњег командира Стојана Митровића. Заменик политичког комесара Прве чете постао је Душан Ђирковић. уместо контузованог Младена Пурића. Момчило Ђуровић, политички комесар Треће чете. рањен је у првом јуришу на Оток, 22. децембра, а дужност комесара чете је поверена Данилу Вукадиновићу, до тада комесару Извиђачке чете. У Другом батаљону тешко је оболела Мирослава Милановић. политички комесар Прве чете. а њену дужност је преузео Мирослав Арсић. У Трећој чети нешто раније за командира је постављен Војислав Пешић. уместо Душа-

¹⁶⁶ Архив ВИИ. кут. 1047. рег. бр. 7-1/7.

на Петровића, а Марко Раствоић за политичког комесара уместо Бранислава Голубовића. Не постоје подаци да ли је било кадровских промена у Трећем и Четвртном батаљону. Једино се зна да је Стеван Пушкаревић Лала постао обавештајни официр бригаде и да је заменик команданта бригаде Миодраг Јовановић Расинац упућен на виши војни курс.

Гјретпоследњег дана 1944. године. Штаб бригаде организовао је састанак са штабовима батаљона да се сумирају анализе акција на Оток. продискутује о неким разликама у мишљењима и уобличи наредни борбени задаци. Састанак је водио командант бригаде Стеван Адамовић и старешине усмеравао да кратко и јасно казују своја запажања. Наглашено је, поред осталог, да десетари, командири водова, чак и неки командири чета, немају довољно искуства за ратовање на равном и непокривеном земљишту и предузете су мере да се то убрзаније решава.

На целој Зеленој линији непријатељске одбране владало је затишје, изузев 28. децембра, када је командант 1. бугарске армије, генерал Маринов, добио одобрење од маршала Толбухина да бугарске јединице, у садејству са јединицама Пете и Једанаесте крајишке дивизије, нападну непријатеља у рејону Оролика. И овај напад није успео, али је уследио одлазак 1. бугарске армије на фронт у Мађарску. Сада су положаје на Сремском фронту у целости преузеле јединице Првог пролетерског корпуса НОВ и ПОЈ Југославије. Двадесет прва српска дивизија остала је на дотадашњим положајима и преузела део фронта Пете крајишке дивизије, северније од Отока до Босута, која је заменила 3. бугарску дивизију код Сотина и Грабова. На Нову 1945. годину Прва пролетерска дивизија преузела је положаје 8. бугарске дивизије од Грабова до Оролика. Јединице Једанаесте крајишке дивизије утврдиле су положаје западно од Ђелетоваца да би затвориле правац од Привлаке. У складу са новонасталим распоредом, Четврта српска бригада је посела положаје од коте 80 на реци Босуту до коте 87, северно од друма између Отока и Комлетинаца да штити југоисточни правац од Привлаке. Тридесет прва српска бригада распоређена је од коте 87 јужно, до Дриња да спречава продор непријатеља из Отока. Двадесет прва српска ударна бригада преузела је положаје јединица Пете српске ударне бригаде од Дриња до Спачве и штитила простор према Ђурђевића салашу. Оваквим распоредом бригаде Двадесет прве српске дивизије држале су око 10 километара фронта на сувом земљишту, а недоступно им је било око 26 километара поплављеног земљишта уз железничку пругу према Сави и Брчком. Нешто касније вода ће донекле

спласнути. потпуно смрзнути. услед ниских температура и непријатељ ће то умешно искористити да изненада изведе муњевити напад на Четврту српску и остале бригаде Двадесет прве српске дивизије.

Драматична ноћ и дан у Комлетинцима и на Босуту

Нову 1945. годину борци и старешине Четврте српске бригаде дочекали су у рововима, извиђачким активностима, на мртвој стражи, предстражарским местима да осујете било какво изненађење од непријатеља у близини. У поноћ је Живан Станишић, делегат вода, кренуо из рова у ров да борцима Боривоју Недељковићу, Милутину Ђегићу, Радославу Пешићу, Јозефу Јесеничком, Милосаву Гајићу, Раденку Којићу и осталима честита новогодишњи празник и пожели што бржу победу над непријатељем. Политички комесари батаљона Иван Ороз и Кузман Николић сишли су у ровове и траншеје да борцима и старешинама пожеље успеха у борбама у наступајућој години. Иоделени су скромни поклон пакети, пристигли однекуд из позадине, са честиткама најчешће насловљенима: „Драги и непознати друже“, у којима су пошиљаоци писали разне поруке и највише прижељкивано - да се крвави рат што пре заврши. Први дан Нове године није протекао мирно на положајима Четврте српске бригаде. Повремено су засипани експлозијама непријатељских артиљеријских и минобацачких граната, али губитака није било. На изазове непријатеља одговарала су артиљеријска оруђа која су придодата Четвртој српској бригади. Време је било доста хладно и облачно. Штаб бригаде налазио се у Комлетинцима.

Одлуком Врховног штаба НОВ и ПОЈ и врховног команданта маршала Јосипа Броза Тита, 1. јануара 1945, формиране су Прва, Друга и Трећа југословенска армија. Први пролетерски корпус преименован је у Прву југословенску армију, са командантом Пеком Дапчевићем, политичким комесаром Мијалком Тодоровићем и начелником штаба Савом Дрљевићем, у чији су састав ушле Прва пролетерска, Шеста личка пролетерска, Пета и Једанаеста крајишка ударна, Двадесет прва српска ударна дивизија и Прва коњичка бригада. Армија је тада бројала око 55.000 бораца и старешина.¹⁶⁷ Њен је циљ био да освоји последњу Зелену линију немачке одбране у Срему и напредује у дубину Славоније.

¹⁵⁴ 36. НОВ, том I, књ. 10, док. 109.

! Ia положају јединица Четврте српске бригаде, 2. јануара. није било борбених дејстава. осим обостране артиљеријске ватре и извиђачких активности. Хладноћа је све више стезала. Земљу и мочварне пределе окувао је лед. Трећи јануар је донео трагично изненађење за јединице Двадесет прве српске ударне дивизије. Њих су нападе. под непосредном командом Штаба 34. немачког армијског корпуса. јединице ојачане 7. немачке СС дивизије „Принц Еуген“ са циљем да их униште. да се растерете притиска на деоницу железничке пруге и друма од Привлаке и Отока према Врбањи, да избију на двоструку. раније изгубљену. Нибелуншку линију њихове одбране. Немачке јединице, јачине око 10.000 добро увежбаних војника, подржавала је бројна артиљерија. 30 тенкова и самоходних оруђа. Штаб Двадесет прве српске дивизије и штабови бригада нису располагали подацима о намерама непријатеља. Било је. истина. неких претпоставки. на основу скромних обавештајних података. да знатније немачке и усташке снаге пролазе друмом од Привлаке у Оток. али је погрешно закључено да се оне повлаче у дубину своје одбране. У нешто касније написаном дивизијском извештају искрено се признаје: „... 0 непријатељској припреми нисмо имали никаква обавештења. осим то да је 1. овог месеца увече дошло 10 камиона и нешто пешадије из Привлаке...

Залеђењем воде у Босутским шумама наш фронт се продужио и достигао ширину 24 километара у облику дубоког цепа. Увидели смо да у једној озбиљној ситуацији нећемо моћи фронт одржати због његове ширине и облика...“¹⁶⁸

Ујутру. 3. јануара. на предњем крају одбрамбених дивизијских положаја, на левом крилу, биле су јединице Двадесет прве српске шумадијске бригаде, односно Први и Четврти батаљон. ојачани са две батерије противтенковских топова, око пола километра од железничке пруге јужније од Отока. Штаб бригаде. преостали батаљони. комора и Бригадна болница били су у Комлетинцима. У средини дивизијског борбеног распореда, на Каналу испред Отока, јужно од друма за Комлетинце, налазио се Четврти батаљон Тридесет прве српске бригаде. а северно Први батаљон. Штаб бригаде. два преостала батаљона. и позадинске јединице налазили су се у западном делу Комлетинаца. Други и Четврти батаљон Четврте српске бригаде били су северније. до реке Босу-

Исидор Ђуковић. 21. *српска дивизија*, Институт за савремену историју. Београд 1995. стр. 258.

та. на линији Црито. Рипача. Скела. до моста на реци. Штаб бригаде, Први и Трећи батаљон, били су у северном делу Комлетинаца.

Стотине минобацачких и артиљеријских граната засули су Комлетинце. Доње Ново Село, разносиле кровове зграда. преоравале улице и баште, на снежној подлози остављале црне кратере из којих се ширио мирис сагорелог експлозива. Тучени су и положаји Четврте српске и Тридесет прве српске бригаде, али нешто мањим интензитетом. Жестоко артиљеријско бомбардовање непријатељ је највише сасредио на положаје батаљона Двадесет прве српске шумадијске бригаде куда је усмерио правац главног удара, да изврши крилни обухват. да продре у залеђину јединица Двадесет прве српске дивизије. да избије на друм према селу Нијемцима, да им пресече одступницу на источну страну, да их обухвати ватреном потковицом, гони на север до обале Босуца и ту уништи. Ојачани 14. немачки СС пук. уз подршку 30 бело обојених тенкова и самоходних оруђа. наступао је преко Рајковаче, Иванитећевог и Ђурђевића стана да што пре овлада друмом за Нијемце. Јединице Двадесет прве српске бригаде пружале су жесток отпор нападачима и нису их могле зауставити. Дивизијско лево крило било је сломљено и узалудно је покушавано. противнападима два батаљона Двадесет прве српске и једног батаљона Тридесет прве српске бригаде. да се бочним противнападима пресече непријатељски ватрени клин и поремети његово померање напред. Нешто слабија артиљеријска и минобацачка ватра сасипана је на положаје Четврте и Тридесет прве српске бригаде. а стрељачких стројева непријатеља још није било на видуку. Обема бригадама главна опасност се приближавала с леђа. а није ништа озбиљније предузимано да се то избегне. Напротив, командант дивизије је наредио да се положаји испред Привлаке и Отока упорно бране. да јединице. затечене у Комлетинцима, спрече непријатеља да уђе у село. Из резерве су покренуте јединице Пете српске бригаде да спрече продор есесоваца у позадину дивизијских борбених положаја.

Први батаљон Четврте српске, са командантом Гојком Ињцем и политичким комесаром Кузманом Николићем и Трећи батаљон, са командантом Раком Симићем и политичким комесаром Иваном Орозом. трком су стигли у јужни и југоисточни део Комлетинаца и отворили ватру на непријатеља. Починјала је борба на живот и смрт. Командант бригаде Стеван Адамовић и политички комесар Неђо Богићевић. праћени од курира, међу којима се храброшћу и сналажљивошћу исти-

цао Милош Тодоровић. иожурили су у Други и Четврти батаљон у рововима према Привлаки и Отоку. Команданти батаљона Ћира Орлић и Мирко Шипка упознали су команданта бригаде са незавидном ситуацијом и спремношћу бораца и старешина да се енергично супротставе непријатељу.

У 6 сати и 30 минута немачки тенкови и пешадија су допрли до Господарских њива док је њихова артиљерија бесомучно тукла друм од Комлетинаца према селу Нијемцима куда су одступали рањеници и позадинске јединице угрожених бригада. Са достигнуте линије јединице 14. немачког СС пука су продужиле у два правца. према Доњем Новом Селу. југоисточно од Комлетинаца. да осигурају свој десни бок. затим на север. да овладају друмом западно од Нијемаца и избију на Босут. Командант Четврте српске бригаде. иако се налазио на предњем крају бригадних положаја. успео је да успостави телефонску везу са командантима Првог и Трећег батаљона и дозна шта се дешава југоисточно и источно од Комлетинаца. Знајући какву би опасност представљало избијање есесоваца на друм и Босут. источно од Комлетинаца. он је командантима батаљона наредио да. у садејству са осталим јединицама затеченим у селу, покушају да то осујете и тако осигурају одступницу јединицама на положајима испред Отока и Привлаке. И поред снажног отпора. немачки тенкови су избили на друм. једни кренули. уз подршку пешадије. у источни део Комлетинаца. а други према западном делу села Нијемаца и мосту на Босуту. На улазу у Комлетинце развила се огорчена борба. Два противтенковска топа су припремљена да сузбију тенкове. а борци Четврте српске бригаде и остали одбијали су есесовце у маскирним белим оделима. Тенкови су клопарали гусеницама. убрзавали, тукли топовима и митраљезима. Нишанција противтенковског оруђа добро је нанишанио и трзнуо окидач. Топ је грунуо. поскочио. распршио снег. граната погодила ојачани део оклопа првог тенка. рикочетирала у муњу и експлодирала иза оближње куће. Нишанција другог топа промашио је белу ватрену тврђаву и наумио да наредном гранатом заустави њен смртоносни ход. Предухитрен је прецизном топовском и митраљеском ватром из тенковских купола. Кад су сасвим открили положај противтенковских оруђа, тенкови су јурнули да их здробе и продиру у дубину Комлетинаца. За њима су трчали немачки војници и појачавали паљбу. Отпор им је пружан на сваком кораку. Борци Трећег батаљона Четврте српске нападаче су задржавали и борбом прса у прса. Грувале су

ручне бомбе. Командант батаљона Радивоје Симић Рака, заменик команданта Сима Ђукановић, политички комесар Иван Ороз и заменик политичког комесара Витомир Станојевић били су у стрељачком строју и примером показивали како се непријатељ проређује и задржава. Тенкови су тучени и противтенковским пушкама и нису заустављени. Убрзо је постало јасно да су неке јединице Четврте српске. Двадесет прве српске и Тридесет прве српске бригаде скоро опкољене и тражио се излаз из обруча. У јеку најжешћих судара са непријатељем живот је изгубило више бораца и старешина Четврте српске бригаде, међу којима политички комесар батаљона Иван Ороз и његов заменик Витомир Станојевић. Командант првог батаљона Гојко Ињац је наредио да две чете. пружајући отпор и штитећи једна другој одступницу, узмичу у северни део села. Трећа чета, с политичким комесаром Данилом Вукадиновићем. налазила се у западном делу Комлетинаца и спречавала продор Немаца и њихових тенкова друмом од Отока када су јединице Четврте и Тридесет прве српске бригаде одступиле са предњег краја дивизијског борбеног распореда. Чета је убитачном паљбом дуго задржавала и проређивала стрељачки строј непријатеља. намамљен скоро на јуришну удаљеност и чистину и после се повукла на северну страну. Напуштањем прве линије одбране испред Привлаке и Отока. Други и Четврти батаљон Четврте српске бригаде су се повукли на Дуге ливаде, северно од Комлетинаца, да ту заузму борбене положаје и спречавају продор непријатеља према мосту на Босуту југозападно од Ђелетоваца. Немци су били нешто бржи. Дошло је до правог борбеног кркљанца на Дугим ливадама. не само Другог и Четвртог батаљона. него и батаљона који су одступали из Комлетинаца и налетали на непријатеља да се извуку из ватреног обруча. О драматичним обр-тима у бригадном извештају написано је и ово: „Пре него што су батаљони избили на одређену линију (Мисли се на Дуге ливаде, прим. М.Г.) непријатељска моторизација је избила на реку Босут. код коте 80. јачине 3 тенка веће тонаже. на којима је било и пешадије. Батаљони из западног дела Комлетинаца. потиснути преко Дугих ливада према коти 84 и даље на коту 83. пробили су изванредан део непријатељског положаја код коте 83. очистивши 8 непријатељских бункера, а изванредан део (мисли се вероватно на борце и старешине. прим. М.Г.) прешао је између коте 83 и 80. Прелаз се вршио преко реке Босут јер је био за-леђен. Тим батаљонима тенкови су на отвореном пољу нанели осетне губитке. После пробијања ових батаљона и прелаза преко реке Босут.

од Рипаче преко Дугих њива. правац на Широке њиве. избили су наши остали батаљони, са командантом бригаде. који су напали јаком ватром два непријатељска тенка типа „Пантер“. одбили их у село Комлетинце и несметано, са обезбеђењем, вршили пребацивање тих снага преко моста код коте 80 и источно од моста. преко леда у шуму Брадарицу. Непријатељски тенкови који су били испред нас. под нашим притиском. отворили су врло слабу ватру, тако да нисмо претрпели теже губитке. Одлучност у овом пробоју била је велика..."¹⁶⁹

Низводно десном обалом Босута, на мосту у селу Нијемцима и околини. куда су одступале остале јединице Двадесет прве српске дивизије, на друму западно од села. којим се повлачила комора и остали позадински делови Четврте српске бригаде, било је панике и крвавих обрачуна са непријатељем. Немачки тенкови су избили на мост у намери да претутње на леву обалу Босута и продуже према Илинцима. Вашици и Шиду. Њиховим избијањем на мост одсечена је одступница комори и позадинским деловима Четврте српске и јединицама осталих бригаде. Неколико тенкова и стрељачки строј есесоваца су се острвили на коморције Првог. Другог и Трећег батаљона. многе поубијали и неколико их заробили. Живе главе једино су изнеле коморције Четвртог батаљона узмичући пречицама према главнини бригаде.

У тренуцима налета немачких тенкова на мост, из села Нијемаца је евакуисана Дивизијска болница, а неколико бораца са противтенковским пушкама залегли на левој обали да туку челичне грдосије. У близини се затекао командант дивизије. генерал-мајор Милоје Милојевић. приметио да један борац са противтенковском пушком. уместо да гађа челни тенк на мосту. запаничен излази из заклона у намери да побегне. На командантов повик зашто бежи. нишанција противтенковке унезверен је промуцао да долази много тешких тенкова који се не могу зауставити... Командант Милојевић је разумео младог и неискусног борца. из руку му истргао противтенковску пушку и нанишанио у челни тенк на мосту. Погођени тенк је успоравајући зашкрипао и осталима препречио пролаз. Заустављање тенкова значајно је умањило ударну и ватрену моћ непријатељских јединица.

У рејону Ђелетоваца и коте 80. мост на Босуту последње су прелазиле јединице Четврте српске бригаде. после 13 сати. уз ватрену подршку и прихват јединица Треће крајишке пролетерске бригаде. под

¹⁶⁹ Архив ВИИ. кут. 1045. рег. бр. 1-1/7.

командом Влада Бајића, чији су положаји на рубу шуме Брадарице. Алмаша и северније, до коте 111. били добро ојачани минским пољима, противтенковским препрекама и непробојни за непријатеља. На сектору села Нијемаца у помоћ јединицама Двадесет прве српске дивизије пристигле су Пета крајишка козарска из Илинаца и Прва пролетерска бригада из Шидских Бановаца. Око 10 сати ступиле су у борбени контакт са непријатељем, нешто касније прешле у противнапад, да би у вечерњим часовима по два батаљона обе бригаде овладали десном обалом Босута и успоставили мостобран са ослонцем на циглану и цркву у Нијемцима. Јединице Четврте српске и делови осталих бригада који су избегли уништење код коте 80 и моста у њеној близини, заузимали су положаје на левој обали Босута и низводно према селу Нијемцима. Увече је дивизијски положај стабилизован и припреман је противнапад да би се немачке јединице одбиле према Комлетинцима. У садејству са јединицама Прве пролетерске и Пете крајишке козарске бригаде. Пета српска бригада је извршила противудар из Подграђа, увече преотела Доње Ново Село од непријатеља и успоставила мостобран на десној обали Босута. Због неповољног односа снага у корист непријатеља, јединице Прве пролетерске бригаде су се, после поноћп. 4. јануара 1945. повукле преко моста који су минирале, на леву обалу Босута. Истовремено јединице Нете крајишке и Пете српске бригаде су се повукле према Подграђу и задржале ужи мостобран на десној обали реке. Истог дана Штаб Прве армије наредио је Штабу Двадесет прве српске дивизије да се поседнути дивизијски положаји одсудно бране док не стигне Шеста личка пролетерска дивизија из Београда да их преузме и офанзивно дејствује.

У поподневним часовима, 4. јануара, на угрожено подручје пристизале су Прва, Друга и Трећа личка и Двадесет друга српска космајска бригада и преузимале положаје јединица Двадесет прве српске дивизије. Прве пролетерске и Пете крајишке козарске ударне бригаде.

У армијској резерви

Јединице Двадесет прве српске дивизије, сходно наређењу Штаба Прве армије, повучене су са фронта у Адашевце, Гибарац и Бачинце. Четврта српска бригада се прикупљала у Ђелетовцима, ту боравила дан и ноћ и отишла у Адашевце, јужно од Шида, да се срећује, попуња-

ва новомобилисаним борцима и припрема за наредне борбе. Време је коришћено и за појачану војностручну и политичку обуку. Штаб бригаде анализирао је минуле борбе у рејону Комлетинаца и то сажео у извештај у коме се, поред осталог, приказују следећи губици: да је Бригада имала 54 мртва, 55 рањених и 98 несталих. већином бораца из батаљона који су водили борбу источно од Комлетинаца. За нестале је речено да је мало вероватно да су заробљени. да се сматра да су се они загубили приликом пребацивања преко Босута. Од ратног материјала и оружја изгубљено је или оштећено 3 минобацача. 5 митраљеза. 9 пушкомитраљеза. 50 пушака. 26 руских стројница. 4 противтенковске пушке. 1 ручни минобацач „донбул“ и 30 мина за минобацаче. Поред тога, у батаљонским коморама које су биле без заштите и страдале од немачких тенкова и пешадије на друму источно од Комлетинаца. изгубљено је 18 руских пушкомитраљеза, 12.000 метака. 43 коња, 8 запрежних кола. 10 казана. 8 километара телефонске линије и 20 противтенковских мина. Граната непријатељског топа погодила је возило у коме се налазила радио-станица и уништила је. Уништена је архива три батаљона. Спасена је архива Штаба бригаде и Четвртог батаљона.

У борби су убијена, на сектору напада и одбране Четврте српске бригаде. 52 и рањено 112 непријатељских војника.¹⁷⁰

Штаб бригаде је учинио и више него што је објективно могао у изузетно неповољној борбеној ситуацији. Уместо да добију похвалу за командовање и личну храброст, војничке казне су изречене команданту бригаде Стеви Адамовићу, политичком комесару Неђи Богићевићу и заменику политичког комесара Драгоману Радојичићу Стамболији. Казне су изречене без правог разлога. Приликом њиховог изрицања није се дубље улазило у свестраније сагледавање узрока пораза јединица Двадесет прве српске дивизије у лакту Босута и рејону Комлетинаца. Узроци нису били у морално јаким и храбрим борцима и старешинама Четврте српске и осталих бригада, који су доведени у безизлазну ситуацију због неких нелогичних претходних потеза. Из сачуваних докумената види се да су јединице Дивизије у то време држале скоро две трећине дужине Сремског фронта, на изузетно неповољном земљишту, иретежно непогодном за укопавање и фортификацијско уређење, због обилних подземних вода и повремено двоструке надмоћи боље наоружаног и опремљеног непријатеља. Његова

¹⁷⁰ Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 1-1/7.

надмоћ стално се повећавала прстипањем делова Групе немачких армија „Е“ из Босне у Срем и Славонију. Њихова предност, поред поменутог, била је у знатном броју тенкова и оклопних возила. У то време јединице Двадесет прве српске дивизије и остале на Сремском фронту нису имале никакве тенковске подршке. Остаје нејасно зашто, на пример. Први пролетерски корпус није добио подршку макар једне тенковске бригаде Црвене армије, уместо двеју пешадијских дивизија 68. стрељачког корпуса, која се ефикасно могла употребити за нападе на брежуљкастом земљишту, чак и друмском комуникацијом од Комлетинаца према Отоку. Привлаки и Винковцима. Двадесет прва српска дивизија, без обзира на повремене попуне новомобилисаним борцима, била је стално најмалобројнија у Првом пролетерском корпусу и без одговарајуће артиљеријске подршке. ГТримера ради. ваља указати да је Шеста личка пролетерска дивизија, у часу кад је преузела положаје на Босуту, 4. и 5. јануара 1945, бројала 16.000 бораца и старешина, скоро троструко више од Двадесет прве српске дивизије, као и да је наоружана новим оружјем руске производње још у Београду. Њени борци су обучени како да рукују тек примљеним пушкама, пушкомитраљезима и осталим оружјем. Једино су јединице Двадесет прве српске дивизије, међу којима и Четврта српска ударна бригада, наоружаване руским наоружањем, тако рећи, на ватреној линији код Отока, Привлаке и у Комлетинцима. Део тог наоружања, неочишћен за употребу, запленили су есесовци у противудару 3. јануара. Остаје нејасно зашто Двадесет прва српска дивизија, на сличан начин као Прва пролетерска, Пета крајишка, Шеста личка пролетерска, није повучена са линије фронта у Београд да се тамо попуни, пренаоружа и борци кратко обуче да ефикасно рукују новим оружјем. И формирање Артиљеријске бригаде Дивизије, за разлику од осталих дивизија на Сремском фронту, текло је споро и неодговорно. То је имало негативне последице због недовољне артиљеријске подршке бригаама у нападима на непријатељску линију одбране, поготову кад је 68. стрељачки корпус Црвене армије отишао са Сремског фронта, а са њим и руске артиљеријске јединице.

Извесна количина руског оружја подељена је борцима Четврте српске бригаде у Комлетинцима, дан-два пре непријатељског напада. Међу њима је било 650 тек пристиглих новајлија, без могућности да се макар кратко обуче, па га многи нису умели да употребе у најкритичнијем тренутку кад су спасавали своје животе. У бригадном извешта-

ју о томе је записано: „Већина људства у бригади је ново, од тога 650 људи који су примљени последњих дана и нису уопште учествовали у борби... Кратко време њиховог боравка у бригади, држање положаја као и примање новог руског оружја јесте разлог да већина тих људи није знала правилно употребити своје оружје, а то им је уједно и било прво ватрено крштење...”¹⁷¹

Без обзира на неповољан исход борбе у рејону Комлетинаца и лакту Босуца, борци и старешине Четврте српске бригаде, затечени у скоро безизлазној ситуацији, најмање својом кривицом, испољили су високу борбеност и моралну чврстину. Више самопоуздања и одважности иказали су Други и Четврти батаљон, приликом повлачења са положаја пред Привлаком и касније, јер су борци и старешине правовремено обавештени да им предстоје судари са немачким тенковима и добро се припремили за противтенковску борбу. Јединице Првог и Трећег батаљона снажно су се одупирале непријатељу на југоисточним и источним прилазима Комлетинцима (Трећа чета Првог батаљона и на западној страни), потом у самом насељу и под борбом измицали на север, према Босуту. Кад су изашли на оснежену чистину постали су живе мете за тенкове који су их проређивали и газили. И поред тога, борбена умешност и морал већине бораца и старешина остали су на достојној висини, а извесне несналажљивости било је код млађих командира водова и одељења, без довољно борбеног искуства и самоиницијативе.

Сагледавање узрока борбених неуспеха у Комлетинцима је интензивирано после 5. јануара уопштеном оценом да командовање није било на висини, да штабови нису прозрели намере непријатеља и организовали садејство између јединица. Оваква оцена није реална када је у питању Штаб Четврте српске бригаде и штабови њених батаљона, чак и оних који су имали осетне губитке. Прихватљиво је само једно - да Штаб Четврте српске није довољно знао намере непријатеља. Међутим, није ни могао да их зна кад је правац главног непријатељског удара био усмерен на обухват левог крила дивизијског борбеног распореда, а Четврта српска бригада, односно њена два батаљона, били су на десном крилу и непријатељ туда није прошао.

Формирана је посебна комисија да утврди одговорност чланова Штаба дивизије. Комисију су сачињавали заменик политичког комесара дивизије Станоје Брајовић, заменици политичких комесара Че-

¹⁷¹ Исто.

тврте. Пете и Тридесет прве српске и Артиљеријске бригаде Драгоман Радојчић Стамболија, Јован Крстић Мргуд. Владимир Дујић и Маријан Василић. Командант дивизије Милоје Милојевић. политички комесар Младен Марин и начелник штаба Ново Матуновић, нису се држали одбранашки. ГЈрема сачуваним документима. били су строго самокритички расположени, допустивши да им се припише и понешто за шта објективно нису били одговорни. На основу свега политички комесар дивизије Марин предложио је да командант дивизије и он буду смењени. Изгледа да је то једва дочекано и одмах спроведено. За команданта дивизије наименован је Владо Бајић. дотадашњи командант Треће крајишке пролетерске бригаде, првоборац, искусни ратник који је касније проглашен за народног хероја Југославије. Политички комесар дивизије постао је Мирко Јовановић. дотадашњи политички комесар Прве пролетерске бригаде. првоборац из Крагујевца. касније одликован Орденом народног хероја. Дужност начелника штаба дивизије поверена је Миливоју Максимовићу. Они су успешно наставили да командују и руководе Дивизијом без обзира на низ тешко савладивих тешкоћа. у првом реду умањење њене ударне моћи, не од непријатеља, него расформирањем Двадесет прве српске шумадијске и распоредом њених бораца и старешина у преостале три бригаде: Четврту. Пету и Тридесет прву српску бригаду у коју је укључен цео Четврти батаљон. Из Дивизије истовремено је изузета Прва коњичка бригада и придодата Шестој личкој пролетерској дивизији. Наредни тешки борбени окршаји чекали су јединице Двадесет прве српске дивизије са далеко мањим бројним стањем у људству него у осталим дивизијама Прве југословенске армије.

У Адашевцима свакодневно су предузимане мере да се јединице Четврте српске што више оспособе војнички и морално-политички. да се боље наоружају и обуче да рукују савременим оружјем. Било је и кадровских промена. Драгомир Дазих, дотадашњи политички комесар Прве чете Првог батаљона, постао је политички комесар Трећег батаљона. уместо погинулог Ивана Ороза. Дужност политичког комесара поменуте чете, уместо Лазића, преузео је Вучета Кнежевић. Заменик политичког комесара батаљона, после смрти Витомира Станојевића. постао је Владимир Каран. Промена је било на командним и политичким дужностима у водовима и четама.

Седмог јануара у јединицама Четврте српске бригаде. уз нешто богатију трпезу, борци и старешине су прославили православни Божић.

Штаб бригаде уиутио је божићне честитке штабовима батаљона и свима борцима и старешинама. Било је то извесно изненађење. поготово за новомобилисане борце. којима је непријатељска пропаганда раније пунила уши да партизани не поштују верске и народне обичаје.

У Бригаду су свакодневно пристизале групе бораца и старешина који су се загубили у свеопштем метежу, 3. јануара. прикључили јединицама осталих бригада или се самостално пробијали кроз непријатељски борбени распоред. Њихов повратак значио је бројно повећање и већу борбену готовост јединица и Бригаде у целини.

Штаб дивизије наредио је. 8. јануара 1945, да Штаб Четврте српске бригаде упути један батаљон у Сремску Рачу. на левој обали Саве. да је штити узводно до Јамене, а такође с оне стране реке, од Бијељине и Семберије. На задатак је упућен Четврти батаљон, са командантом Мирком Шипком. замеником команданта Ђорђем Вукадиновићем. политичким комесаром Радулом Мркићем и његовим замеником Десимиром Мрдаковићем. Батаљон се задржао на положају на томе терену само недељу дана и услед новонастале неповољне ситуације на целој линији Сремског фронта, убрзаним маршем, дугим око 20 километара. вратио се у састав Бригаде.

Штаб Прве армије предузимао је мере. у првој половини и средином јануара, да се учвршћују линије на предњем крају одбране и изграђују резервне на правцима куда је очекиван главни продор немачких и квислиншких јединица. Бригаде Двадесет прве српске дивизије. Четврта и Тридесет прва српска. утврђивале су положаје од Шида према Малој Вашици на југозападу и даље према Босуту. Обично су по два батаљона сваке бригаде изводила радове а преостали су задржавани у Адашевцима, на одмору. војно-стручној и политичкој обуци.

НЕМАЧКА ОФАНЗИВА „ЗИМСКА ОЛУЈА“

Заушављање непријатеља код Шаретрада и Новак Бапске

После избијања немачких јединица на Босут, Штаб 34, немачког армијског корпуса тајно је припремао и његове три дивизије извеле, 17. јануара у свануће, напад на јединице Прве југословенске армије у намери да их потуку и продуже у дубину њиховог борбеног распореда. Уз снажну артиљеријску и тенковску подршку, јединице 7. немачке СС дивизије „Принц Еуген“, које су ноћу довођене у рејон Сотина, прошле су кроз борбени поредак 117. немачке ловачке дивизије на томе одсеку фронта. наставиле да напредују главним правцем према Ловасу. Товарнику и Шиду. а помоћним низводно десном обалом Дунава. преко Опатовца, Мохова, Шаренграда и Илока. Есесовци су освојили предњи крај одбране јединица Пете крајишке дивизије. постигли изненађење. нанели им осетне губитке. незауоставиво напредовали да избију за леђа главнини Прве армије, да јој прекрате одступницу од Босута, Оролика, Берка и Чаковаца. Немачка 117. ловачка дивизија истовремено је напала положаје Прве пролетерске дивизије у рејону Грабова, Берка и Ђелетоваца у намери да продужи у Шидске Бановце и Товарник. Јединице 41. немачке тврђавске дивизије углавном су напале одбрамбене положаје Шесте личке пролетерске дивизије у селу Нијемцима и дуж реке Босута. Ситуација се неповољно развијала на целој ширини фронта Прве југословенске армије. Немачке јединице. наступајући друмом од Сотина у подне су се приближиле Товарнику. а друмом поред Дунава Мохову. Њихово напредовање друмом за Товарник задржавале су јединице Једанаесте крајишке дивизије. пристигле од Новак Бапске. Услед повлачења јединица Пете крајишке дивизије незаштићено је остало десно крило Прве армије, са наслонем на десну обалу Дунава и обронке Фрушке горе. Штаб армије одмах је наредио Штабу Двадесет прве српске дивизије да се њене бригаде убрзаним

маршем упуте преко Шпда и Новак Бапске у рејон Шаренграда да чау-ставе и одбијају нападе немачких јединица. Покрет је брзо уследио, али није у целости изведен како је било замишљено. У Шиду, кад су се граду приближавали Немци, у 15 сати, кад су грађани напуштали своја огњишта. Четврта српска бригада је задржана, на захтев Штаба Прве армије, да брани положаје на котама 115 и 121, источно од Церја и одбија нападе непријатеља. И поред жестоког отпора, Немци су сутрадан, 18. јануара, упали у Шид и огорчене борбе нису се смањивале. Јединице Четврте српске су продужиле из рејона Шида, преко Новак Бапске у Шаренград, да се придруже Петој и Тридесет првој српској бригади које су већ водиле борбе на десном крилу армијског борбеног распореда, задржавале и одбијале непријатељске јединице. Из покрета је, тако рећи, Бригада заузела борбене положаје западније од Шаренграда, распоредивши Први и Трећи батаљон у рејону Куле и Луга. Други батаљон је остварио садејство са јединицама Тридесет прве српске бригаде и заједно су одбили напад непријатеља на коту 98. Наредног дана, 19. јануара, Бригада је променила положаје да би ефикасније дејствовала и садејствовала са суседом. У дивизијском операцијском дневнику о томе је записано: „Четврта бригада: ио наређењу Штаба дивизије Бригада је посела положаје: кота 138 - источна ивица шуме Воћин - Света Петка са деловима испред Пајзаш пустаре, везујући се лево са Десетом крајишком, а десно са нашом Петом бригадом. Према наређењу Штаба дивизије Бригада у садејству са Петом крајишком дивизијом извршила напад на село Новак Бапска. После тешке борбе Бригада се повукла на полазне положаје услед несадејства крајишких јединица...”¹⁷²

Сутрадан, 20. јануара, Четврта српска бригада није мењала поседнуте положаје. Непријатељ је задржан у наступању. С обзиром на задатак јединица Двадесет прве српске и осталих дивизија Прве армије да офанзивно дејствују, Штаб дивизије наредио је Четвртој српској да оствари садејство са Првом и Десетом крајишком бригадом и освоји упориште Новак Бапску. Пета и Тридесет прва српска бригада добиле су наређење да упорно бране поседнуте положаје и заједно, у претпоноћним сатима, предузму напад на непријатеља. Напад на Новак Бапску подржавале су јединице Артиљеријске бригаде, неутралишући непријатељске отпорне тачке. Борци Четврте српске наступали су са

¹⁷² 36. НОР, том I, књ. 18, док. 59.

североисточне, а Прве и Десете крајишке бригаде са источне и југоисточне стране упоришта. Немци су увидели да неће издржати добро организовани напад и почели су узмицати друмом и пречицама за Ловас. Уследило је гоњење. Батаљони Четврте српске бригаде су наступали Грубановљевом, Сенцином. Кнебловом салашу и Церику и непријатеља протерали 5 километара назад. И Прва и Десета крајишка. у садејству са Четвртом српском бригадом, одбиле су непријатеља 3 километра југозападно од Новак Бапске. Истог дана Четврта српска бригада успоставила је положаје на Бабином долу и Зобишту. а Пета и Тридесет прва српска бригада преотеле нешто раније изгубљене положаје на простору коте 132. Убијено је 60 и рањено 40 непријатељских војника. Погинуло је 7, рањено 49 и контузовано 5 бораца и старешина. у целој Дивизији. Губици Четврте српске били су: 3 мртва. 19. рањених и 5 контузованих.¹⁷³

Жестоке борбе на целом Сремском фронту су настављене и непријатељ је делимично потискиван. Шеста личка пролетерска и Једанаеста крајишка ударна дивизија заузеле су Шид и Беркасово и непријатеља протерале на источну страну Товарника. Јединице Двадесет прве српске ударне дивизије биле су изложене ударима непријатељске артиљерије. противнападима тенкова и пешадије. али су их одбили на полазне положаје. Увече, 21. јануара. Четврта српска ударна бригада је извучена из окршаја на левом крилу дивизијског борбеног распореда и упућена у резерву у Шаренград. Њене положаје преузеле су јединице Тридесет прве српске бригаде. Чврстом одбраном на достигнутом положајима од десне обале Дунава. између Шаренграда и Мохова. затим југозападније од Ловаса. јединице Двадесет прве српске дивизије стабилизовале су десно крило армијског борбеног распореда. Тога дана Штаб дивизије известио је Штаб Прве армије: ..Наше лево крило је пред Ловасом. Борбе се воде. На правцу Шаренграда и Мохова борбе су јаче. Непријатељ се упорно брани. Треба тући Мохово...!'^{TM}

У Штабу Прве југословенске армије ужурбано је припремљен план противнапада на целој линији фронта. да би се непријатељ протерао на положаје на којима се налазио до 17. јануара 1945. Прва армија је појачана Другом пролетерском дивизијом. са командантом Средојем Урошевићем и политичким комесаром Милијом Станишићем, чије су

¹⁷³ Исто. Док. 57.

¹⁷⁴ Архив ВИИ. кут. 258. рег. бр. 35-3.

јединице ирипремљене да непријатељу наносе ударце на положајима западно и северозападно од Новак Бапске, са наслонем на лево крило јединица Двадесет прве српске дивизије, да напредују према Ловасу, Томпојевцима и Миклеушевцима, Њој је садејствовала и Пета крајишка ударна дивизија. Двадесет прва српска ударна дивизија добила је задатак да ликвидира непријатељска упоришта Мохово и Опатовац и настави енергично гоњење према Сотину. Једанаеста крајишка ударна дивизија је усмерена на Товарник да га ослободи и остане у армијској резерви у Шиду. Задатак Прве пролетерске дивизије био је да напада непријатеља у Илачи, Шидским Бановцима и даље на западу. Шеста личка пролетерска дивизија је усмерена на Илинце. Нијемце и Комлетинце, а Прва коњичка бригада да јој штити леви бок од Босутских шума.

Штаб армије, саопштивши да је непријатељ заустављен, да су ослобођени Новак Бапса, Беркасово, Адашевци, Мала Вашица и Шид, да се борбе настављају испред Мохова и Ловаса на северном и Илинаца на јужнијем делу фронта, захтевао је да јединице Двадесет прве српске дивизије наступају на простору од Дунава до Раковог салаша, коте 123 и 125, Светог Илије, Папугиног и Дудашевог салаша, да енергичним гоњењем продуже у рејон пустаре Грабово...¹⁷⁵ Напади су извођени према плану Штаба дивизије и штабова бригада. Пета и Тридесет прва српска биле су у првом, а Четврта српска бригада у другом стрељачком строју за напад на предњи крај непријатељске одбране. Артиљеријску подршку бригаама пружала су артиљеријска оруђа на висовима позади и прецизно засипала непријатеља на коти 132, Теларовићевом, Грубановљевом и Публовом салашу. У 12 сати јединице Пете и Тридесет прве српске бригаде су освојиле коту 128 и Публов салаш, али нису могле даље. Непријатељу су у помоћ пристигле око две чете војника. Уследио је његов жесток противнапад и бригаде су устукнуле на ползани положај. Бригаде су увече, уз артиљеријску подршку непосредним гађањем, неколико пута безуспешно јуришале да освоје предњи крај непријатељске одбране. Напади су настављени до дубоко у ноћ, чак преко брисаног простора, али је стање остало непромењено. Вејао је снег праћен јаким ветром. У тој борби убијено је 75 и рањено 175 непријатељских војника, подофицира и официра. Губици Дивизије били су 33 мртва и 157 рањених бораца и старешина.¹⁷⁶

¹⁷⁵ 36. НОР, том I, књ. 18, док. 29.

¹⁷⁶ Исто, Док. 59.

Сутрадан. 23. јануара, смењвали су се јуриши и противјуриши на правцу напада јединица Двадесет прве српске дивизије. На њиховом левом крилу максимум борбености улагале су јединице Друге пролетерске дивизије. али су тешко могле напред због снега. Артиљерија Двадесет прве српске дивизије проналазила је циљеве у немачкој линији одбране покушавајући да их неутралише. Све је то потпомагало Пету и Тридесет прву српску бригаду да подилазе непријатељским рововима и бункерима и на јуришну раздаљину. Између њих су дошли Први и Трећи батаљон Четврте српске и напади су појачани. Иза њих се налазио, у другој линији борбеног распореда. Четврти батаљон. а Други у бригадној резерви у Шаренграду. У нападу код Грубановљевог салаша и коте 128. јединице Пете и Тридесет прве српске. уз посредну подршку јединица Четврте српске бригаде. освојиле су два доминантна немачка бункера, значајна за њихову левокрилну одбрану на делу фронта према Дунаву. У противнападу. под убитачном ватром. Немци су поново освојили бункере. Први и Трећи батаљон Четврте српске. подељени у групе, упорно су настојали да се кроз снег приближе непријатељу на домашај ручних бомби. Командир Прве чете Трећег батаљона Божидар Рајковић предводио је групу пушкомитраљезаца да разоре бункер који је већ прелазио из руку у руке. Док је другове упозоравао да се чувају, осетио је јак бол у пределу ноге. Добрила Вукмировић. делегат вода, обазриво га је одвукла у заклон, препустила болничару и носиоцима рањеника. У чети је било још губитака. Погинуо је заменик командира Будимир звани Црнотравац и неколико је бораца лакше и теже рањено. У Команди чете остао је неповређен само Радисав Бадњаревић и настојао. заједно са командирима водова. да осигура непробојан бедем за непријатељске јуришлије. Борбени строј Првог батаљона трудио се да начини брешу у жилавој противничкој одбрани. Предводећи најсмелије бомбаше и пушкомитраљесце у противјуришу. смртно је рањен Радојко Стојановић, командир Друге чете Првог батаљона. Команду над проређеном четом преузео је Драго Хацић. Са замеником командира Душаном Луковићем, политичким комесаром Павлом Ристићем и замеником политичког комесара чете Јованом Паовићем, он је успешно командовао и стрељачки строј тако водио да непријатељ претрпи осетније губитке. Борбе нису престајале наредне ноћи и јутра. али су нешто касније скоро престале. У минулом дану јединице Четврте српске бригаде имале су 31 мртвог и 94 рањена.

Непријатељ је вероватно имао веће губитке у живој сили. али се то није могло проверити.

Процењујући да је Прва југословенска армија, после седмодневних одбрамбено исцрпљујућих борби. у којима је погинуло 1.537 и рањено 4.668 бораца и старешина. тренутно недовољно снажна за жешћа офанзивна дејства. њен Штаб је одлучио, уз сагласност врховног команданта Тита и Врховног штаба, да се пређе на активну одбрану. Уследила је заповест Штаба армије штабовима дивизија за поседање и утврђивање положаја, у којој се истиче: „И поред наших борби и упорних напада наше јединице нијесу успјеле разбити непријатељску одбрану на линији село Мохово. село Товарник. село Илинци.

Ради тога. и да би јединице припремили за слиједеће офанзивне акције, извршићемо потребна помијерања јединица и организовати чврсту одбрану дејствујући офанзивно са потребним снагама...¹⁷⁷

У духу поменуте заповести јединице Двадесет прве српске ударне дивизије задржале су углавном дотадашње положаје од Дунава до коте 98. западно од Шаренграда. да спречавају продор непријатеља од Мохова и Опатовца. Артиљеријска бригада је распоређена у рејону коте 134. јужно од Шаренграда. Противтенковска оруђа су постављена нешто напред. југозападно од села. да сачекају немачке тенкове ако крену друмом од Мохова. Тешки минобацачи су постављени у рејону Пањевине, коте 98 и 134 да концентричном ватром могу тући непријатељске положаје.

Штаб Четврте српске бригаде. у сарадњи са штабовима батаљона. својски се побринуо да се поседнути положаји припремају за упорну одбрану, да се изгради, уз знатнију помоћ Дивизијског инжењеријског батаљона, одмах после његовог формирања, више фортификацијски значајних објеката и поставе поља противтенковских и противпешадијских мина.

Рањавање и смртно страдање старешина у скоро свакој већој борби налагали су Штабу бригаде да се упражњена места одмах попуњавају. Уместо смртно рањеног заменика политичког комесара Првог батаљона Данила Мркића. првоборца. раније већ рањаваног. на ту дужност је прекомандован Јован Паовић. до тада заменик политичког комесара Друге чете у истом батаљону. ратним искуством и храброшћу дорастао своме претходнику. Дужност заменика политичког комесара поменуте

¹⁷⁷ Исто. Док. 35.

чете поверена је Стојану Чутурилу. Рањеног Витомира Стојановића, политичког комесара Другог батаљона, на тој дужности наследио је Милован Вукосављевић. У Првој чети, уместо Божицара Мартиновића, за командира је постављен Радоје Ћушић, а место погинулог заменика политичког комесара чете Бранка Беговића није попуњено. Упражњено је остало и место рањеног командира Друге чете Миливоја Стојиљковића и дужност је вршио његов заменик. Командир Треће чете Војислав Пешић тешко је рањен у рејону Новак Бапске и убрзо је умро, а дужност командира је поверена заменику командира. У јануару је рањен политички комесар исте чете Марко Растовић и до његовог оздрављења дужност је вршио Илија Брајер. Уместо тешко рањеног командира Прве чете Трећег батаљона Божицара Рајковића, командирску дужност преузео је Светомир Славковић који се вратио из болнице. Извесних промена је било на командним и политичким дужностима у водовима и десетинама у целој Бригади.

У борбама од 17. до 24. јануара 1945. Четврта српска ударна бригада успешно се супротстављала непријатељу, прелазила у противнападе, знатно доприневши да се заустави његово офанзивно наступање и да се делимично одбије назад. Заједно са крајишким јединицама, у критичним тренуцима избацила је жилавог противника из добро брањеног упоришта Новак Бапске и успешно га протерала неколико километара на запад, на положаје источно од Ловаса. У жестоким седмодневним борбама је потврђено да су се борци и старешине Бригаде брзо оспособили, после неугодности 3. јануара, у рејону Отока, Комлетинаца и Нијемаца, да противнику наносе озбиљне ударце. Њихову борбеност и моралну политичку чврстину нису могли умањити ни неповољни временски и остали услови: висок снег, ниске температуре, мразеви, слаба исхрана, дотрајала одећа и обућа. Успешно је остваривано садејство са суседним бригадама, садејство између батаљона и чета у одбрани и нападу. Добро је организована артиљеријска подршка приликом припреме сопствених и одбијања непријатељских напада. Иако Бригада није имала непосредну подршку јуришних и бомбардерских ескадрила, борци и старешине су могли да чују грмљавину товара бомби и митраљирање у дубини непријатељског борбеног распореда, најчешће на правцима куда су се кретали бело обојени немачки тенкови, што није остало без утицаја на морал и борбено расположење.

На положају, обуци и остале активности

После обостране обуставе офанзивних дејстава, кад се увидело да ће се фронт углавном стабилизovati дуж Нибелуншке линије немачке одбране, чиме су јединице Прве југословенске армије биле одбачене од комуникације Брчко - Винковци и Зелене линије. јединице Четврте српске бригаде чврсто су затвориле правац од непријатељских упоришта Мохова и Ловаса. На њиховом левом крилу положаје су држале јединице Треће српске ударне бригаде. Непријатељ се није усуђивао да предузме неки озбиљнији напад на истурене положаје Четврте српске бригаде у рововима и заклонима западно од Шаренграда. Штаб бригаде је одлучио да се непријатељ изненађује и узнемирава. Уз артиљеријску подршку, користећи мрак, чета бораца Другог батаљона се прикрала предњем делу непријатељске одбране, поред друма на улазу у Мохово, пушкомитраљеском ватром и експлозијама ручних бомби засула неколико бункера и ровова, изазвавши узбуну. Непријатељски војници насумице су тукли и борци су се повукли без губитака. Понекад је долазило до артиљеријских и минобацачких двобоја. Нешто јачи напад, у рејону Мохова, извели су делови Четвртог батаљона, ноћу 27. јануара, да се боље процени како се непријатељ утврдио. У томе нападу 4 борца су рањена. Бригада је наредне ноћи повучена на одмор у Шаренград. Њене положаје преузеле су јединице Пете српске бригаде и неких већих сукоба тренутно није било.

У топлим сеоским собама борци су донекле одахнули од тешких борби и опорављали се од назеба. Оболелима је указивана и лекарска помоћ. Штаб бригаде, штабови батаљона и команде чета, предузели су мере, у складу са наређењем Штаба дивизије, да се сваки погодан тренутак користи за војну и политичку наставу. У јединицама Четврте српске бригаде повучено је старо оружје, претежно немачке и енглеске производње, а додељено ново, добијено као војна помоћ из Совјетског Савеза. При Штабу дивизије формиран је Војни курс за заменике командира чета и водова на који је упућено и 30 старешина из Четврте српске бригаде.

Масовна војна обука је почела, пише у Операцијском дневнику 31. јануара, када је цела Бригада увежбавала стројеви корак за изненадно најављену свечаност наредног дана. Првог фебруара Бригада је продефиловала, у Шаренграду, испред команданта дивизије, потпуковника Владе Бајића и осталих старешина, а затим се постројила да чује ње-

гов говор приликом уручивања победничке заставе тада најбољем Четвртом батаљону Четврте српске бригаде за изузетне борбене резултате у бици за Београд и касније на Сремском фронту. О свечаним тренуцима ратни извештач Павле Докнић записао је у бригадном листу, поред осталог, да је командант дивизије указао на значај међубригадног такмичења. Четвртом батаљону честитао на постигнутом успеху и пожелео срећу у наредним борбама. Из његових руку лепо украшена застава на којој је писало „Батаљону победнику“ уручена је једном од најхрабријих младих бораца. На изузетном признању се захвалио политички комесар батаљона Радуле Мркић и обећао да ће борци и старешине још жешће наставити да туку окупатора и његове помагаче. Он је прочитао и поздравне телеграме команданту Прве армије и осталима. Политички комесар бригаде Неђо Богићевић је истакао: „Ви, борци Јабланице, Топлице. Пусте Реке и Црне Траве. добри сте борци. Ви сте код Београда убили преко 680 Немаца. Ишли сте из борбе у борбу. Ударајте и даље по мрском непријатељу. Угледајте се на велике борце славне Црвене армије. Надам се да ће вам ова застава дати подстрека за још већа дела и да је никада нећете испустити из руку...“¹⁷⁸ Док је он говорио небом су брујале ескадриле наших авиона, надлетале непријатељску линију одбране и саобраћајнице у њеној позадини. засули их бомбама чије су се експлозије на далеко чуле. У име бораца и старешина Пете српске бригаде, Четвртом батаљону поздраве и честитке испоручио је командант бригаде Теодосије Парезановић. Заменик политичког комесара дивизије Станоје Брајовић пожелео је борцима Четвртог батаљона да се њихова застава ускоро залепрша над Загребом и Љубљаном. У име Артиљеријске бригаде говорио је политички комесар Димитрије Палигорић, обећававши да ће артиљерци непогрешиво гађати непријатељске бункере. На крају су борцима и старешинама додељени ордени и медаље за храброст. ГТотом је почело весеље. Међутим. неочекивано брзо дошло је до одласка на линију фронта. Штаб Прве армије наредио је, 1. фебруара, да Двадесет прва српска дивизија, поред држања дотадашњих. преузме и положаје Друге пролетерске дивизије која је упућена у Илок на одмор. обуку и раоружање новим оружјем. Оваквим распоредом положаји јединица Двадесет прве српске дивизије знатно су проширени. чак до Трумићевог салаша. коте 145 и десног крила Прве пролетерске диви-

Бригадни лист *Јединство*.

зије североисточно од Шнда. Смена на положајима извршена је у сумрак 2. фебруара и непријатељ то није приметио. Први, Други и Трећи батаљон Четврте српске бригаде, испративши пролетере, залегли су у њихове ровове и бункере које су бригадни и дивизијски инжењерци још ојачавали. У бригадној резерви, у Новак Бапској, распоређен је Четврти батаљон. Па новопоседнутом одсеку фронта успостављена је чврста веза са левокрилним суседом, организована извиђачка и обавештајна активност. Брзо је откривено да се испред борбеног распореда Четврте српске бригаде налазе јаче јединице 117. немачке ловачке дивизије у добро изграђеним одбрамбеним објектима. Наредни дан је прошао у обостраном осматрању. Немци су у касним вечерњим сатима напали на спој јединица Двадесет прве и Прве пролетерске дивизије, у рејону шуме Калиле, о чему се у дивизијском Операцијском дневнику каже: „На положају није било никаквих промена до 21,30 часова, када је непријатељ после краће али јаке припреме ватром из својих аутоматских оруђа и минобацача покушао са пребацивањем према положајима суседне нам Осме црногорске бригаде, као и нашег левог крила. Наши минобацачи, као и артиљерија, узвратили су јаком ватром на непријатељске положаје, чиме су осујећени непријатељски пешадијски напади...”¹⁷⁹

Ни 4. фебруара непријатељ није мировао. Јаку ватру пешадијског оружја је сасредио на предњи крај положаја Трећег батаљона. Правовремено му је узвраћено и узмакао је брже-боље на полазне положаје. Сутрадан се није усудио да покуша да приреди изненађење, али се огласио артиљеријском и минобацачком ватром. Убрзо је уследила артиљеријска грмљавина из дубинског распореда Четврте српске ударне бригаде и непријатељска артиљерија је ућуткана. Штаб бригаде је наредио да Четврти батаљон, задржан у бригадној резерви у Новак Бапској, преузме ватрене положаје Првог батаљона. Смена је извршена под окриљем мрака и Први батаљон је повучен у бригадну резерву. Наредних неколико дана, до 9. фебруара, Бригада се налазила на поседнутим положајима и није имала озбиљнијих сукоба са непријатељем. Једино је понекад било артиљеријских двобоја, дејства минобацача, припуцавања на циљеве у непријатељском борбеном распореду и извиђачких активности.

¹⁷⁹ 36.НОР, том I, књ. 18, док. 90.

Штаб Прве југословенске армије наредио је, 8. фебруара, да се јединице Прве пролетерске и Двадесет прве српске ударне дивизије, у циљу одмора, повуку са линије фронта, да их замене Пета и Једанаеста крајишка ударна дивизија. Замена је вршена постепено и завршена за два дана. Јединице Пете крајишке дивизије преузеле су положаје јединица Двадесет прве српске дивизије која је распоређена у армијску резерву и размештена у Илоку и околини. У исто време са Сремског фронта је повучена Друга пролетерска дивизија и упућена у рејон Мачве да се укључи у састав Друге југословенске армије. После ових смена и прегрупација на првој линији Сремског фронта биле су Пета крајишка, Шеста личка пролетерска, Једанаеста крајишка ударна дивизија и Прва коњичка бригада. У другом ешелону биле су I [рва пролетерска и Двадесет прва српска ударна дивизија.¹⁸⁰

Четврта српска бригада размештена је у кућама у источном делу Илока и одмах се приступило извођењу војне и политичке обуке са војницима и старешинама. Први дан је проучавана ратна служба и извођење одступног марша. Настава је трајала више од месец дана, али је упоредо настављено пренаоружање јединица. Обука је једино прекидана када су јединице Четврте српске бригаде одлазиле на линију фронта и нападале непријатеља, а касније су надокнађивани изгубљени часови. Најпре је темељито савлађивана јединична обука и постепено се прелазило на сложеније облике. На терену је извођено развијање јединица за борбу, од десетине до батаљона, подилажење непријатељским положајима, напад на насељено место и остало. Јединице Четврте српске извеле су у фрушкогорским удолинама и бојево гађање из новог оружја руске производње. Штаб бригаде је организовао 15-дневне курсеве за командире десетина и водова. Бригада је војнички и на друге начине свестрано припремана за сламање непријатељске одбране у Срему и коначно ослобођење наше земље. Колико се постигло, за релативно кратко време, у обуци бораца и старешина, потврђује и закључак Дивизијског комитета КПЈ, 20. фебруара, у коме се каже: „Војнички сектор коме су у овој ситуацији били подређени сви остали да би што пре јединице оспособио у војничком погледу, организовао је ниже војничке курсеве по бригадама и у Дивизији. Борци су упознали своје оружје и стекли поверење у њега, руководиоци су

¹⁸⁰ Исто. Док. 70.

проширили своја знања тако да је у овом погледу Дивизија направила видан корак напред..."¹⁸¹

Полишички и партијски рад

Политичком образовању бораца и старешина Бригаде свакодневно је посвећивана дужна пажња. Стање се временом побољшавало. поготово после преименовања Првог пролетерског корпуса у Прву југословенску армију, када су усвојени једнообразни планови политичког рада у јединицама. Покретачи тога посла и његови најревноснији извршиоци биле су организације КПЈ и СКОЈ-а. њихови комитети, политички комесари и њихови заменици. Побољшању политичког рада у јединицама НОВЈ, а тиме и у Четвртој српској бригади, знатно је допринело и Директивно писмо Централног комитета КПЈ, упућено 14. јануара 1945. поред осталих, дивизијским комитетима КПЈ у НОВ Југославије. У њему је, посред осталог, наглашено: „Наши политички радници морају у много чему променити метод политичког рада, који треба да постане жив, непосредан, близак и јасан неугој маси војника. Поред тога, да би могли успешно извршити овај задатак, дужни су уложити максимум труда на васпитању самих себе..."¹⁸²

На основу директиве политичког комесара дивизије Мирка Јовановића, политички комесар Четврте српске бригаде Неђо Божићевић и заменик политичког комесара Драгоман Радојичић Стамболија, разрадили су једномесечни план политичког и партијског рада. Планом је било обухваћено неколико карактеристичних тема, пошто је Бригада наступала дубље у Хрватску: Историја хрватског народа са посебним освртом на ослободилачке покрете и борбе хрватског народа и познате вође из тих борби. Положај Хрватске у бившој Југославији и национално питање. Споразум Цветковић - Мачек. КПЈ доследни борац за решење националног питања. Усташе. Хитлерова агентура. Комадање Хрватске између Немачке, Италије и Мађарске. Мачек, издајник националне и демократске борбе хрватског народа и његова по-

¹⁸¹ Архив ЦК СКЈ, бр. 43/45.

¹⁸² 36. НОР, том II, књ. 15, док. 158: *Хронологија радничког покрета и СКЈ 1919-1979*, том II, 1941-1945. Народна књига. Институт за савремену историју, Београд 1980, стр. 329-330, редни бр. хрон. јед. 3928.

дршка усташама и њиховим злоделима. Хрватски народ у народно-ослободилачкој борби и развитак устанка... Увид у разраду тих тема које су политички комесар бригаде и његов заменик очигледно добили да их унесу у поменути план. показује да им је једнострано приступано, да су више служиле за дневне пропагандне политичке потребе него што су засниване, бар неке. на свестраном сагледавању историјских чињеница и стварне истине. Помиње се. на пример. комадање Хрватске између Немачке. Италије и Мађарске, али се занемарује суштина - да је Хитлер створио Независну Државу Хрватску. која му је остала верни сателит до последњег дана његовог живота и Другог светског рата. Његово наређење немачким генералима на Сремском фронту да „сремски цеп“ бране по сваку цену није издато само због Групе армије „Е“ него и због одбране усташке државе коју је крајем рата сматрао делом источне границе Рајха. У обради тема о устанку и учешћу хрватског народа у НОБ-у прећуткивано је његово малобројно учешће. поготово 1941. и 1942. године. када су Срби у Хрватској листом устали на оружје да се спасавају од усташких покоља и потпуног истребљења. У партизанским одредима и бригадама у Хрватској борачки и старешински састав. у већини случајева. чинили су Срби. 80-90%. После капитулације Италије стање се донекле мењало. најпре у Далмацији. Приморју и Горском котару. а касније и у осталим крајевима. Др Влатку Мачеку је приписана сарадња са усташама. али чињенице сведоче да је он био заточен од усташке атасти најпре у родном Купинцу код Загреба. затим око 8 месеци у логору Јасеновац и касније у неком стану у Загребу. Обрађивано је и решавање националног питања. уз нагласак да је КПЈ била једини доследан борац за његово решење. са призвуком да су Хрвати били национално угњетавани у Краљевини Југославији. а добро је познато да су добили своју Хрватску бановину и да су Срби у њој били обесправљени. Борци и старешине Четврте српске бригаде пажљиво су слушали политичке комесаре - предаваче - и нема података да је било неких озбиљнијих расправа.

Из сачуваних материјала о политичком раду у бригадама Двадесет прве српске дивизије може се видети да су борци и старешине показали далеко веће интересовање за теме о Црвеној армији. у чију су снагу веровали. изградњи социјализма у Совјетском Савезу. КПЈ и облицима њене организације и деловања у војсци. о Кримској конференцији и политичком уређењу нове Југославије. Примећено је. после проучавања улоге Партије у руковођењу НОП-ом и изградњи нове народне

власти. да су многи борци схватили да њен члан може постати сваки патриота и поштен човек. На политичким часовима проучаван је значај споразума Тито - Шубашић. уз подсећање како је крат> Петар II Карађорђевић, својим указом крајем августа 1944, укинуо Врховну команду Југословенске војске у отаџбини, у ствари четничку Врховну команду. наређујући Дражи Михаиловићу да његове јединице пређу на страну НОП-а. Генерал Михаиловић није послушао претпостављеног и наставио је по старом - да ратује против НОВЈ. Борци и старешине Четврте српске бригаде детаљно су упознати какав је значај и улога Народноослободилачког фронта у политичком животу. помоћи јединицама на ратишту и обнови ратом порушених села и градова.

Одржавани су састанци најодговорнијих старешина за политички рад у Дивизији и бригадама, Један такав састанак политичког комесара дивизије и политичких комесара Четврте. Пете. Тридесет прве српске и Двадесет прве артиљеријске бригаде одржан је 15. фебруара у Илоку. Из дневног реда се види да је свестрано расправљано о политичком стању у јединицама, актуелним политичким догађајима, припремама за предстојећу прославу 27. марта и годишњице настанка Црвене армије. Разговарано је о широј литератури која се може набавити и користити. Из свестране размене мишљења, сагледавања стечених искустава. проистекао је закључак да се политичко образовање спроводи циљно, да политички комесари и њихови заменици брину о успеху. да се уведе пракса посете рањеним друговима и прикупљају добровољни прилози за народ у крајевима пострадалим у рату.

На следећем састанку политичког комесара дивизије са политичким комесарима бригада. 1. марта, проширен је број тема за политичко образовање. међу којима је и ова: „Развитак Народноослободилачке борбе српског народа у Првом и Другом српском устанку" и „Предводничка улога Народноослободилачког покрета Југославије на Балкану..." Са праксом осавремењивања и проширивања политичких тема је настављено.

У политичком васпитању запажену улогу имала је дневна и остала штампа, разне политичке брошуре које су добијане посредством политичког комесара дивизије. његовог заменика и старешина задужених за унапређење политичког рада у јединицама. Лист „Борба". тада орган КПЈ. обавезно је читан у свим јединицама Четврте српске бригаде. а поједини значајнији прилози су проучавани на групним читалачким часовима. Написи из „Борбе" обично су проучавани на основу пре-

поруке политичког комесара бригаде Неђе Богићевића политичким комесарима батаљона и чета да би се постигло то да се пажња сасређује у свим јединицама на тренутно најактуелније проблеме.

Партијски и политички живот и рад у Бригади прожимали су се и тешко их је разграничити. Партијска организација, по устаљеном обичају, сматрана је најодговорнијом за укупно борбено и морално-политичко стање и остале активности у Бригади. Отуда су се чланови КПЈ и СКОЈ-а стално трудили да дају све од себе у интересу јачања борбене готовости јединица и осталима служили за пример у борбеном и осталом прегалаштву. И поред неоспорног залагања видљиви су и неки пропусти. Секташтво је било бољка у Четвртој српској бригади, уосталом као и у целој Дивизији, када је занемаривано примање у КПЈ и СКОЈ младих бораца. У омасовљењу партијских организација занемаривана је и Директива ЦК КПЈ, од 14. јануара 1945, у којој је наглашено да је секташење озбиљан проблем који се мора превазилазити. Дивизијски комитет КПЈ је указивао бригадним комитетима да се млади борци масовније примају у редове Партије и СКОЈ-а. Захтеви нису остајали без одјека.

Дивизијска партијска конференција, одржана 20. фебруара у Илоку, којој су присуствовала 204 делегата, значајно је допринела побољшању партијског и политичког живота и рада у свим бригадама Дивизије. Комунисте Четврте српске бригаде представљали су изабрани делегати Милорад Вуловић Деспот, Гордана Крстић, Марија Гајић, Вељко Брајовић, Мирослав Стојиловић и остали. Конференцију је отворио Станоје Брајовић, секретар Дивизијског комитета и заменик политичког комесара дивизије. Усвојен је следећи дневни ред: Војно-политичка ситуација у нашој земљи и свету. Организациони проблеми КПЈ у Дивизији, Улога и задаци чланова КПЈ у извршавању борбених задатака Дивизије. Избор делегата за Покрајинску конференцију КПЈ за Србију. Реферате су поднели Мирко Јовановић, политички комесар дивизије, Станоје Брајовић, партијски руководилац и Владо Бајић, командант дивизије. Претходно је делегате и госте поздравио Крсто Попивода, у име ЦК КПЈ, а Риста Антуновић, командант Дивизије у њеном формирању, у име Покрајинског комитета КПЈ за Србију. У раду Конференције учествовао је и Мома Марковић, члан Покрајинског комитета КПЈ за Србију. У време одржавања Дивизијске партијске конференције, у Четвртој српској бригади било је 278 чланова КПЈ и 9 кандидата за чланове КПЈ, а само три месеца раније (21. новембра

1944.) од 1.300 бораца и старешина било је 210 чланова КПЈ и 150 чланова за кандидате КПЈ.¹⁸³ О раду Конференције сажето је написано у дивизијској Монографији, аутора Исидора Ђуковића и ово: „Чланови КПЈ су у садржајним, аргументованим и отвореним излагањима анализирали резултате свог рада, критички се на њега освртали и тражили боља решења за постојеће проблеме. Оцењена је важност војно-политичких проблема у земљи и свету као и њихов утицај на догађаје у Југославији и стање у Дивизији. Јединствено је било опредељење за борбу до потпуног ослобођења и у оријентацији за независан, слободан и равноправан развој земље после рата. Комунисти су се обавезали да ће остати у првим редовима борбе за ослобођење, прогресиван друштвени развој и изградњу равноправне, социјалистичке, федеративне и демократске Југославије...”¹⁸⁴

Крајем фебруара Драгоман Радојичић Стамболија, заменик политичког комесара бригаде, прекомандован је на нову дужност.

Културне и просветне активности

Политичке, партијске и културно-просветне активности су се често прожимале, свестрано утичући на борбеност, морал, пораст културног и образовног нивоа бораца и старешина Бригаде. Прожимање тих утицаја највише се манифестовало у обележавању значајних историјских догађаја, сарадњи са народом, припремању и давању културних приредаба за народ и војску. У Четвртој српској и осталим бригадама Двадесет прве српске дивизије свечано је прослављена 27-годишњица Црвене армије, 8. март, Дан жена, 27. март, четворогодишњица рушења Тројног пакта између Краљевине Југославије и Хитлерове Немачке, Светска омладинска недеља и други датуми.

На пространој заравни у Илоку, 23. фебруара 1945. на Дан Црвене армије, постројене су јединице Двадесет прве српске дивизије. На украшеној трибини нашли су се угледни гости и чланови Штаба дивизије. Командант дивизије Владо Бајић извршио је смотру постројених бригада, одавши им признање за успехе у борби против непријатеља. Политички комесар дивизије Мирко Јовановић нагласио је значај за-

¹⁸³ Исидор Ђуковић, *21. српска дивизија*, Институт за савремену историју, Београд 1995, стр. 208.

¹⁸⁴ Исто, стр. 291-292.

једничке борбе Црвене армије и НОВ Југославије. Његово излагање, као и претходно, наишло је на бурно одобравање бораца и народа Илока и околине, који је масовно присуствовао слављу. Са посебном пажњом борци и мештани су саслушали говор политичког комесара Нрве југословенске армије Мијалка Тодоровића и председника Областног народнослободилачког одбора Мазнића. На крају је представник Црвене аршије капетан Николај Иванович говорио о значају заједничке борбе двеју братских армија против фашиста којима се ближи крај. Његово излагање било је попраћено честим клицањем народу Совјетског Савеза и Црвеној армији. Званични део је завршен читањем наредбе о унапређењу 172 подофицира и официра у више чинове и парадом јединица Четврте, Пете и Тридесет прве српске бригаде. Поподне су била спортска такмичења. потом је војна музика свирала борбене и народне песме. Увече је одржана приредба за војску и народ.

За Међународни дан жена, 8. март. у јединицама Четврте српске ударне бригаде одржани су часови о значају 8. марта. историјату борбе жена за равноправност у друштву и њиховом учешћу у НОБ-и. Оживљена су сећања на предводнице женског покрета Клару Цеткин и Розу Луксембург. као и на жене хероје у борби против фашизма. Истакнуте су и жене-борци Четврте српске бригаде. од којих су многе спасавале рањенике испод кише куршума и указивале им прву помоћ. Увече је одржана уметничка приредба. Бригадни хор је отпевао химну „Хеј Словени“. а потом је изведен занимљив културно-уметнички програм. Славље се завршило игранком и весељем.

У непосредној близини фронта, уз снажну грмљавину артиљерије у близини, обележен је 27. март. дан када је наш народ одбио пакт режима Цветковић - Мачек са Хитлеровом Немачком. На прослави су били, поред постројених бораца Четврте српске бригаде, мештани околних села, Културна екипа УСАОЈ-а и Културна екипа Двадесет прве српске дивизије. Смотру постројених јединица Бригаде, у пратњи њеног команданта Стеве Адамовића. извршио је командант дивизије Владо Бајић. О значају 27. марта говорили су политички комесар дивизије Мирко Јовановић. политички комесар Артиљеријске бригаде Димитрије Палигорић, један мајор Црвене армије и политички комесар Четврте српске бригаде Неђо Богићевић. У бригадном листу „Јединство“ дописник Миле Плећаш је написао, поред осталог. и ово: „На крају, говорио је комесар Неђо Богићевић, мајор. Врло живо и темпераментно, он је кроз перспективу 27. марта говорио о коначној

и победи над фашизмом и о неразлучивом братству и јединству наших народа..¹⁸⁵

У делу уметничког програма културне групе УСАОЈ-а и Дивизије извеле су неколико хорских песама, рецитација, скечева, фолклорних игара и одушевиле присутне.

Светска омладинска недеља је прослављена према упутствима Централног одбора УСАОЈ-а и Централног комитета СКОЈ-а. Омладинским организацијама у нашој земљи и Југословенској армији упућени су позиви да се масовно укључе у прославу. Посредством руководиоца СКОЈ-а у Дивизији позив је стигао секретару Бригадног комитета СКОЈ-а Боривоју Крстићу, крајем фебруара, да се иомену та недеља прослави у времену од 21. до 28. марта 1945. године, да то треба сматрати акцијом од међународног значаја и решавање извесних проблема који се испољавају у омладинској организацији. Борбеним јединицама је препоручено да се могу... организовати митинзи и конференције омладине, могу се давати приредбе, вежбати у руковању са оружјем, разна спортска натјечања и слично... На овом питању, на питању прославе ове недеље треба ангажовати читаву скојевску организацију и поставити као обавезно спровођење плана кога треба да донесу бригадни комитети СКОЈ-а...¹⁸⁶

У Четвртој српској бригади Светска омладинска недеља је прослављена у складу са упутством, у такмичарском духу између јединица и појединаца и резултати нису изостали.

Организатор бројних културних и просветних активности били су Пропагандни одсек бригаде и културно-просветни одбори у батаљонима и четама. Претеча Пропагандног одсека, био је културно-просветни референт од самог формирања бригаде. На тој дужности се налазио Бора Ромић, оставши на њој док није именован за политичког комесара бригаде. У то време зачеле су се занимљиве културно-просветне активности одлично прихваћене од бораца и народа у јужној Србији. У тешким борбеним условима издат је и бригадни лист „Други бригадир“, са интересантним прилозима, који је уредио Бора Ромић. На челу Пропагандног одсека, формираног почетком септембра 1944. године, била је Марија Гајић, потом Радуле Мркић, Данило Вукадиновић и Драгомир Лазић Ђурица. Услед нарасталих потреба Одсек је имао, из

¹⁸⁵ Бригадни лист *Јединство*, бр. 5, стр. 21

¹⁸⁶ Лрхив ЦК СКЈ, фонд ЦК Скоја, бр. 1945-35.

месеца у месец, све више посла на културном и просветном уздицању бораца и старешина. Рад је организован по секторима. У првом плану били су аналфабетски течајеви. Организована су многа предавања из општег образовања. У јединицама је било бораца са фотоапаратима и њима је омогућавано да снимају борбена дејства и остала значајнија дешавања. Временом се накупило прилично фотографија и приређиване су занимљиве фотографске изложбе које су борци радо посећивали. Пропагандни одсек свакодневно је бринуо о издавању бригадне штампе: бригадног листа „Јединство“, батаљонских и четних новина, зидних новина, писању разних парола на видљивим местима и усменим новинама. Новост на линији фронта биле су усмене новине. За време предаха Четврте српске бригаде у Илоку приређене су усмене новине за које су многи борци први пут чули. О догодовштину са усменим новинама Марија Гајић је записала у бригадном листу: „Шта је то друже Иване, некакве усмене новине? - Чуо сам за новине, али не за усмене - говори друг Цветан из Трећег батаљона и чека да види те новине које су усмене. - Вечерас дајемо први број усмених новина посвећених Црвеној армији - каже друг Павле и ето почиње: појављује се комесар бригаде и говори о Кримској конференцији... А онда друг начелник Спасић (Миодраг Спасић, начелник штаба бригаде, прим. М.Г.) о моћи и снази Ирвене армије. Другови пажљиво слушају и мисле на храбре црвеноармејце. На позорници се појави један друг карикатуриста и црта слику Хитлера са фау оружјем, а иза кулиса се чују звуци хармонике која свира „каћушу“, омиљену совјетску песму. То изазива опште интересовање. То другови још нису видели и зато пажљиво гледају како руке карикатуристе изводе тако лако покрете и за минут слика је готова“.

Учесницима усмених новина борци су упутили више питања и развила се жива дискусија. На крају је бригадни хор складно и милозвучно отпевао: „Листај горо, цветај цвеће - Црна Гора у бој креће...“ Расположени Цветан, излазећи из дворане, пригнуо се другару и прокоментарисао: „Ето, Иво, ово су усмене новине. Питаш шта хоћеш и одмах добијеш одговор...“

Увођење шројне формације

После једномесечне интензивне војне и политичке обуке, садржајног културно-просветног рада и спортских активности, подређених

основном задатку једнида Двадесет прве српске дивизије да се што боље војнички и морално-политички припреме за предстојећи пробој немачке утврђене зоне Сремског фронта. Четврта српска ударна бригада је упућена из рејона Илока на леву обалу Дунава, у рејон Бача и Бачког Новог Села да ојача Прву бригаду Корпуса народне одбране Југославије (КНОЈ) и Једанаесту војвођанску бригаду. Обавештајним каналима се дознало да непријатељ намерава да се пребаци из рејона Сотина на леву обалу Дунава и угрози слободну територију Бачке. Покрет је уследио непосредно после наређења Штаба дивизије. Јединице су домаршовале обали Дунава код Бачке Паланке, шлеповима и скелама превезле се преко реке и продужиле циљу. Штаб бригаде је успоставио везу са штабовима Прве бригаде Кноја и Једанаесте војвођанске бригаде које су штитиле леву обалу Дунава супротно од непријатељских положаја на Сремском фронту. Заједнички је договорено да се главнина Четврте српске бригаде смести у Бачу, да се на положај у Бачком Новом Селу наизменично упућује по једна чета, а у случају веће опасности и цео батаљон. Предузимане су мере да се поседнути положаји уз реку боље изграде. На томе послу, под надзором команданта бригаде Адамовића, ангажовани су претежно инжењерци и омладинске радне јединице из Бача и Бачког Новог Села. Непријатељ се није усудио да форсира реку и време је коришћено да се Бригада реорганизује, да са четворне пређе на тројну формацију.

У то време Трећем омладинском, некадашњем црнотравском батаљону, одато је признање за минуле борбене и остале успехе. Пред бригадним стројем, омладинским делегацијама Пете и Тридесет прве српске бригаде и Дунавске речне ратне флотиле Црвене армије, Батаљону је свечано уручена, са образложењем да је најбољи у Србији, прелазна застава Уједињеног савеза антифашистичке омладине Србије. Уз пригодни говор заставу је уручио представнику Батаљона политички комесар дивизије.

Реорганизација Бригаде је вршена на основу упутства и нове формације коју је Штаб бригаде примио, 5. марта, од Штаба дивизије, да би се постигла врхунска борбена спремност јединица и побољшало командовање. Посао реорганизовања и прилагођавања насталим променама трајао је неколико дана. Суштинска промена била је у следећем: од постојећа четири батаљона Четврте српске бригаде формирана су три стрељачка и сваки је имао три стрељачке чете. Прн Штабу бри-

гаде задржане су постојеће и формране нове самосталне чете и водови. У батаљонима је постојећа Пратећа чета подељена на две: Митраљеску и Минобацачку. После реорганизације Штаб бригаде сачињавали су Стево Адамовић, командант, Неђо Богићевић, политички комесар, Радоња Бараћ, начелник штаба, заменик команданта Милан Чубрило Ћић, заменик политичког комесара Милорад Вуловић Деспот, омладински руководиоца Боривоје Крстић, обавештајни официр Стеван Пушкаревић Лала, командант позадине бригаде Павле Павловић, официр Одељења заштите народа (ОЗН-а) Стеван Секић и референт санитета Ранка Комадинић. При Штабу бригаде формиран је Артиљеријски одсек, са начелником Ђорђем Вукадиновићем, да обезбеди обједињено и оптимално коришћење артиљеријских оруђа Бригаде и батаљона. Пропагандни одсек је задржан без промена, тренутно са вршиоцем дужности начелника, Маријом Гајић, али је то место било предвиђено за неког од политичких комесара батаљона. Постојале су Позадинска чета, са командиром Братиславом Дојчиновићем и политичким комесаром Мирославом Ђорђевићем, Чета за везу, командир Миливоје Илић, политички комесар Живојин Туровић, заменик комесара Добривоје Вучуровић и убрзо Олга Дедовић. Инжињеријска чета бригаде, са командиром Хрививојем Недељковићем, политичким комесаром Владимиром Вукелићем и замеником политичког комесара Косаном Бек Крцом, Чета извиђача, командир Велимир Туровић, заменик командира Жарко Вукићевић, политички комесар Бранко Пјешчић. Чета противтенковских пушака формирана је 8. марта. За њеног командира је постављен Александар Стојановић, за његовог заменика Живко Бадњаревић, за политичког комесара Милан Витас и његовог заменика Драго Кецојевић. Постојала је Противтенковска батерија, ојачана водом противавионских митраљеза, чији је командир био Звездан Предраговић, политички комесар Мирко Поповић и заменик политичког комесара Милован Вукосављевић. Постојала је и Санитетска чета бригаде коју су чинили заштитни, хигијенски, транспортни и вод за превијање рањеника. У саставу Команде позадине бригаде помињу се Транспортна чета, Ветеринарска амбуланта, Артиљеријска радионица и Радионица за разну ратну опрему.

После реорганизације Штаб Првог батаљона имао је следећи састав: командант Гојко Ињац, политички комесар Кузман Николић, заменик политичког комесара Јован Паовић и ађутант батаљона (фун-

кција уведена уместо заменика команданта) Боро Перовић. Команду Прве чете сачињавали су Стојан Митровић, командир, Вучета Кнежевић, политички комесар и његов заменик Душан Ћирковић. На челу Друге чете били су Драго Хаџић, командир, Милорад Стефановић, политички комесар и заменик политичког комесара Стојан Чутурило. У Трећој чети командир је био Милисав Лукић, политички комесар Момчило Ђуровић и његов заменик Милорад Масловарић. Команду Митраљеске чете батаљона чинили су Хранислав Живојиновић, командир, Слободан Ђорђевић, политички комесар, Велимир Спасић, заменик политичког комесара, а Минобаџачке чете Добросав Јовић, командир, Јован Каровић, политички комесар, Божидар Петковић, заменик командира и Миле Плећаш, заменик политичког комесара.

У време реорганизације највише старешина расформираног Четвртог батаљона прекомандовано је у Други батаљон у чијем су штабу и командама чета настале знатне измене. Командант поменутог батаљона постао је Мирко Шипка, политички комесар Славко Мартан, заменик политичког комесара Десимир Мрдаковић и ађутант батаљона Трифун Буха. Командир Прве чете био је Петар Вуканић, политички комесар Душан Крајиновић, заменик командира Златомир Дамјановић и заменик политичког комесара Пантелија Бошковић. У Другој чети командир је постао Миливоје Величковић, политички комесар Риста Рацо и његов заменик Добривоје Марковић. У Команди Треће чете били су командир Станислав Младеновић, политички комесар Радослав Стаменковић. Командир Митраљеске чете био је Стојан Ђорђевић, политички комесар Момчило Рогић, заменик командира Периша Лаловић и заменик политичког комесара Душан Васић. Минобаџачку чету предводили су командир Милован Копривица, политички комесар Миодраг Иванић и заменик командира Сава Црњак.

Штаб Трећег батаљона сачињавали су Радивоје Симић Рака, командант, Драгомир Лазић Ђурица, политички комесар, Владимир Каран, заменик политичког комесара и Сима Ђукановић, ађутант батаљона. У Првој чети командир је био Стојан Петровић, политички комесар Миливоје Михаиловић и заменик политичког комесара Радисав Бадњаревић. Другом четом су командовали Спасоје Стојановић, командир, Ђура Врбавац, политички комесар и Сретен Стефановић, заменик политичког комесара. Командир Треће чете био је Душан Караџић, политички комесар Чедомир Андрић и заменик политичког комесара

Милорад Јововић. На челу Митраљеске чете били су командир Александар Трајковић, политички комесар Драган Марковић и заменик политичког комесара Драгослав Димитријевић. Минобацачком четом командовали су Милорад Милутиновић, командир, Божидар Југовић, политички комесар и Будимир Поповић, заменик командира.

Са оваквим саставом Штаба бригаде, штабова батаљона и команди чета и реорганизованим и новоформираним јединицама. Бригада је припремљена за пробој немачке линије одбране на Сремском фронту и завршне борбе за коначно ослобођење земље. У последњих месец дана рата састав штабова батаљона и команди чета мењаће се скоро свакодневно, услед рањавања и погибије више старешина на командним и политичким дужностима.

ПРИПРЕМЕ ЗА ПРОБОЈ СРЕМСКОГ ФРОНТА

На иравцу главноГ удара

Штаб бригаде примио је наређење Штаба дивизије 21. марта, да се Четврта сриска. са положаја на левој обали Дунава у Бачкој. из Бача и Новот Бачког Села. врати преко Бачке Паланке у Срем. Бригада је без успутних задржавања стигла у питомо фрушкогорско село Сот, кратко време ту биваковала. изводећи војну и политичку обуку бораца и старешина и продужила у Беркасово североисточно од Шида. У исто време Штаб Прве армије наредио је Штабу дивизије да бригаде под његовом командом замене јединице Једанаесте крајишке дивизије у рововима пред Товарником и Ловасом. Дивизијском борбеном заповешћу. 22. марта. Тридесет првој ударној бригади је наређено да преузме и поседне положаје од коте 114 преко коте 98 и средокраће друма од Шида према Товарнику до Корова. а Петој српској да залегне у ровове и земунице од коте 114 до Калиле. Четврта српска бригада је задржана у дивизијској резерви у Беркасову и да изводи вежбе „батаљон у наступању“ и гађање бојевом муницијом. Примопредаја положаја изведена је увече. непримећено од непријатеља. успостављена веза са деснокрилним суседом. јединицама Прве пролетерске дивизије. а на лево.м крилу са јединицама Шесте личке пролетерске дивизије. Дивизијска Артиљеријска бригада разместила је оруђа у рејону Беркасова и повремено тукла предњу линију непријатељске одбране источно од Товарника. Немачки артиљерци су узвратили са 12 граната и промашили циљеве. У јединицама Четврте српске настављена је интензивна војна и политичка обука да се надокнади време изгубљено на положајима у Бачкој. У Дивизијском операцијском дневнику о томе је записано: . . . пре подне: ратна служба. обезбеђење батаљона у наступном маршу. рад ирихватнице. предњег одељења. патрола претходница при наиласку на јачег непријатеља: по подне: припреме за извршење

школског и бојног гађања."¹⁸⁷ Сутрадан, 24. марта, јединице Бригаде извршиле су гађање из пушака и аутоматског оружја и постигле добре резултате. Гађање је извођено и наредног дана, све до краја месеца. Поред гађања бојевом муницијом, јединице Четврте српске бригаде истовремено су увежбавале „... напад четама појединачно на утврђену линију непријатељског положаја, заузеће линије, гоњење непријатеља и предаја рапорта по свршетку борбе“.¹⁸⁸ Из овако интензивне обуке борцима и старешинама није било тешко наслутити да их очекују сурови обрачуни са непријатељем на делу Нибелуншке линије његове одбране. На часовима политичке наставе комесари и делегати водова саопштили су борцима да је НОВ Југославије преименована у Југословенску армију, да је формиран њен Генералштаб, образложивши да је то учињено, поред осталог, зато што је она израсла у четврту по величини и борбеној моћи војну силу у Европи.

Почетком априла бригаде Двадесет прве српске дивизије ужурбаном су се припремале за сламање немачке одбране на Сремском фронту. Добро увежбана Четврта српска заменила је Пету српску бригаду на ватреној линији од коте 141 до коте 140, наставши се у првој линији ровова између Треће крајишке пролетерске на десном и Тридесет прве српске бригаде на левом крилу. Јединице Бригаде су наставиле да појачавају тек поседнуте положаје, да осматрају непријатеља, копају приближнице и крче пролазе кроз минска поља до прве линије немачке одбране.¹⁸⁹ У тим активностима било је мањих окршаја и незнатних жртава. Минери су открили минско поље испред борбеног распореда Трећег батаљона и ноћу га разминирали. Учестала су и насилна извиђања, а снајперисти су свакодневно били активни.

Партијске и скојејевске организације припремале су борце и старешине Четврте српске бригаде да се несебично боре у предстојећим ударима. Пропагандни одсек бригаде је обезбедио штампарски и остали материјал за редовно издавање бригадног листа „Јединство“, батаљонских и четних новина. Дописници су посебно припремљени, као и фото-репортери, да наступају у борбеном поретку јединица, опишу шта се све догађало и то доставе редакцијама. Чланови Пропагандног

¹⁸⁷ 36. НОР, том I. књ. 18. док. 116.

¹⁸⁸ ИСТО.

¹⁸⁹ 36. НОР, том XI. књ. 1. док. 57.

одсека добили су задатак да у ослобођеним селима и градовима организују писање парола, приредбе и весеља за народ и војску.

У планирању пробоја Нибелуншке линије немачке одбране и њене дубине у Срему. Генералштаб Југословенске армије и Штаб Прве армије су планирали да се непријатељ уништи крилним обухватима и ударом у чело. Стога су јединице Прве армије сврстане у две оперативне групе. Прва је била Северна, у чијем су саставу биле Прва пролетерска, Двадесет прва српска, Двадесет друга српска, Чetrдесет друга и Чetrдесет осма македонска дивизија, главнина Друге тенковске и Инжињеријска бригада. Северна група дивизија имала је задатак да сломи чело непријатељске одбране на Сремском фронту. Групом су командовали начелник штаба ГТрве армије Милутин Морача и политички комесар армије Мијалко Тодоровић. Другу, Јужну оперативну групу чиниле су Босанска група, Друга пролетерска, Пета крајишка ударна, Седамнаеста источnobосанска дивизија и батаљон тенкова и Босутска група, састава Шеста личка пролетерска, Једанаеста крајишка ударна дивизија и Прва коњичка бригада. Босанска група дивизија имала је задатак да напредује кроз североисточну Босну, узводно Савом, да освоји Брчко, форсира реку и успостави садејство са Босутском групом дивизија да заједно угрозе десни бок и позадину немачке одбране на Сремском фронту, да се западно од Винковаца, у рејону Микановаца, сретну са јединицама Треће југословенске армије и немачким јединицама спрече повлачење из Срема. Ова замисао остваривана је нешто спорије, услед снажног непријатељског отпора и рушења моста преко Саве у Брчком, чиме је знатно успорен прелазак Босанске групе дивизија у Срем и Славонију.

У сасређивању на правац главног удара, Четврта српска бригада препустила је дотадашње положаје, ноћу 9. и 10. априла, од коте 141 до коте 100, јединицама Чetrдесет друге македонске дивизије и преузела положаје Тринаесте пролетерске бригаде. На тај начин Четврта српска бригада се нашла у рововима, саобраћајницама и земуницама северно од Трунићевог саташа до Безименог салаша, северозападно од коте 141, заправо до левог крила борбеног распореда Треће крајишке пролетерске бригаде. Овим померањем Четврта српска и Трећа крајишка пролетерска бригада су се нашле на правцу главног удара на двоструку линију Нибелуншке одбране непријатеља. Преузимање и поседање нових положаја извршено је скоро неприметно, према наређењу и упутству Штаба бригаде штабовима батаљона. Сада је ширина фронта бригаде.

која је бројала око 2.000 бораца и старешина, износила само километар и по. Први батаљон се налазио на десном. Други у центру и Трећи на левом крилу бригадног борбеног распореда, у рововима у цик-цак линији. Два противтенковска топа придодата су Трећем, а четири Другом батаљону. Њима су придодата и по два противавионска митраљеза. Штаб бригаде налазио се у близини, у шуми поред коте 141 и одржавао сталну везу са штабовима батаљона. Поред њега се налазила Чета аутоматичара. Чета извиђача, Инжињеријска чета, Бригадно прихватилиште за рањенике и Чета противтенковских пушака. У очекивању наређења за пробој и освајање утврђене зоне непријатељске одбране на њиховом правцу, батаљони су копали приближнице до непријатељских ровова и бункера, откривали изворе снажније ватре и главне отпорне тачке. Ноћу су инжињерци и минери залазили у непријатељска минска поља, демонтирали мине и обележавали пролазе до непријатељских ровова и заклона. Извиђачи и обавештајци су прикупљали податке о бројном стању, распореду и наоружању немачких јединица. Поуздано се дознало, када је ухваћен непријатељски „живи језик“, да се испред Четврте српске бригаде налазе делови 963. немачке тврђавске бригаде „Клоц“ и 1232. пука 41. немачке пешадијске дивизије. Њихови ровови били су изграђени у цик-цак линијама и заштићени прикривеним бетонским бункерима. У заклонима у шуми Церје била је њихова моторизована артиљерија. Штаб 41. немачке дивизије, његови заштитни делови и батерија топова били су у рејону салаша Сенца.

У другом ешелону, иза борбеног распореда Четврте српске бригаде, налазио се батаљон тенкова Друге тенковске бригаде, за подршку у пробоју, а 500 м даље оруђа Артиљеријске бригаде Двадесет прве српске ударне дивизије. Тридесет прва српска бригада налазила се у дивизијској резерви у рејону Телека и коте 200. Пета српска ударна бригада превезла се скелом, ноћу 7. априла, преко Дунава, продужила у Бачко Ново Село и Букин и започела припреме за десант у позадину левог крила немачке одбране у Срему код Опатовца да привуче знатније снаге противника и олакша пробој на правцу главног удара.

Почетак краја Сремског фронта

Уочи пробоја фронта, Северна оперативна група дивизија и мала је следећи борбени поредак: на десном крилу Прва пролетерска, од десне

обале Дунава, источно од Мохова, до Безименог салаша. Од ње је део фронта држала Четврта српска бригада Двадесет прве српске Дивизије до Трунићевог салаша. У источном рејону Товарника и јужније до Илинаца и Мале Вашице биле су распоређене јединице Четрдесет друге и Четрдесет осме македонске дивизије. На простору Батроваца, Липовца и Апшеваца на Босуту налазила се Двадесет друга српска ударна дивизија.

Према изјави касније заробљеног генерал-мајора Хаузера, команданта 41. немачке дивизије. Борбена група „Бренер“ држала је положаје десном обалом Дунава од Сотина до Опатовца и штитила леви бок Нибелуншке линије одбране од евентуалног десанта у њену позадину. Гврђавска 903. бригада „Клоц“ бранила је део фронта од Теларовићевог салаша до северног дела Товарника. Она је тактички била подређена Штабу 41. немачке дивизије и остваривала садејство са њеним пуковима, распоређеним од Товарника преко Илинаца до оуке Босута у рејону Батроваца и Липовца. На том одсеку фронта, на левој обали Спачве до њеног ушћа у Босут, били су Немачко-арапски и Севернокавказски батаљон. У заповести Северне оперативне групе дивизија за пробој Сремског фронта, за разлику од изјаве немачког генерал-мајора Хаузера, нешто друкчије ирнказан је распоред немачких снага: да 41. немачка дивизија брани Нибелуншку линију фронта од Мохова на Дунаву до Илинаца јужно од Товарника, да се на томе сектору налазе делови 12. и 13. усташко-домобранске дивизије, јачине око 8 батаљона и батаљон белогардејаца. У дубини одбране налазио се 440. и 523. пук и делови 11. немачке дивизије. На основу ових података командант, генерал-мајор Милутин Морача и политички комесар, пуковник Мијалко Тодоровић, издали су заповест Северној оперативној групи дивизија, 11. априла 1945. да сутрадан изврше напад на целој ширини фронта, да освоје Нибелуншку линију и напредују у дубину немачког борбеног распореда. Па основу тога Штаб Двадесет прве српске ударне дивизије издао је заповест потчињеним јединицама да се припреме и правовремено крену у тешки бој на правцу главног удара. У извештају Штаба Четврте српске бригаде о томе је записано: „Једанаестог априла 1945. године, у 16 часова, примљена је заповест од Штаба дивизије Он, строго поверљиво, број 43, за почетак напада и офанзиву. У 16 часова одржан је састанак Штаба бригаде ради проучавања заповести. У 17 часова одржан је састанак Штаба бригаде са штабовима батаљона, командама стрељачких чета и командама самосталних чета, на коме је детаљно проучен план и дато наређење у погледу силине налета, ју-

риша. искоришћавања ватре и скока у јуришу...¹⁹⁰ Ворци и старешине нестрпљиво су ишчекивали да што пре сване. и да крену у напад.

Напад је најпре почео на крилима борбеног распореда Северне оперативне групе дивизија. На измаку 11. априла, ојачана Осма српска ударна бригада започела је форсирање Босута у рејону Батроваца и ширење на левој обали реке. дочекана убитачном ватром и противнападима непријатеља. Пета српска ударна бригада, уз подршку монитора Дунавске ратне флотиле Црвене армије, извршила је десант у рејону Опатовца, успоставила и ширила мостобран, одбијајући противнападе Немаца и усташа.

Ујутру, 12. априла, у 4 сата и 45 минута, на правцу главног удара отпочела је артиљеријска канонада 120 артиљеријских оруђа на непријатељске ровове и бункере. Многе гранате су експлодирале на правцима одабраним за јурише и наступање Првог батаљона на десном, Другог у средини и Трећег на левом крилу стрељачког строја Четврте српске бригаде. За десетак минута артиљеријског бомбардовања тек озеленеле површине су поцрнеле. стубови дима и прашине дизали су се у висину. а левкасти кратери зјапили у начетим рововима и земунцима. Погођено је и неколико бетонских бункера. Завршетак силовите артиљеријске и минобацачке паљбе пропратили су налети ескадрила авиона. који су изручили товари бомби дуж непријатељске линије одбране. у њеној дубини, митраљирајући непријатељску артиљерију. После петнаестоминутне канонаде, на знак да јуришају, борци и старешине Четврте српске стуштили су се на непријатеља. У његове ровове и бункере убациване су ручне бомбе, сручивани смртоносни рафали аутомата и пушкомитраљеза. Понегде је долазило до борбе прса у ирса и обрачуна бајонетима. На правцу јуриша бораца Првог и Другог батаљона побијено је и заробљено више од батаљон Немаца. У сламању њиховог отпора истицали су се Трифун Буха. Милан Пупић, Божидар Николић. Петар Вуканић, Душан Крајиновић, Пантелија Бошковић, Стојан Митровић. Миливоје Величковић. Ристо Рацо, Добривоје Марковић. Коста Крстић. Радослав Стаменковић. Мате Стојановић, Стојан Ђорђевић и остали. Неки од њих нису прошли без рањавања. Силина ватреног удара бораца и старешина Првог и Другог батаљона, на челу са командантима и политичким комесарима Гојком Ињцем. Светозаром Тинкићем, Мирком Шипком и Славком Марта-

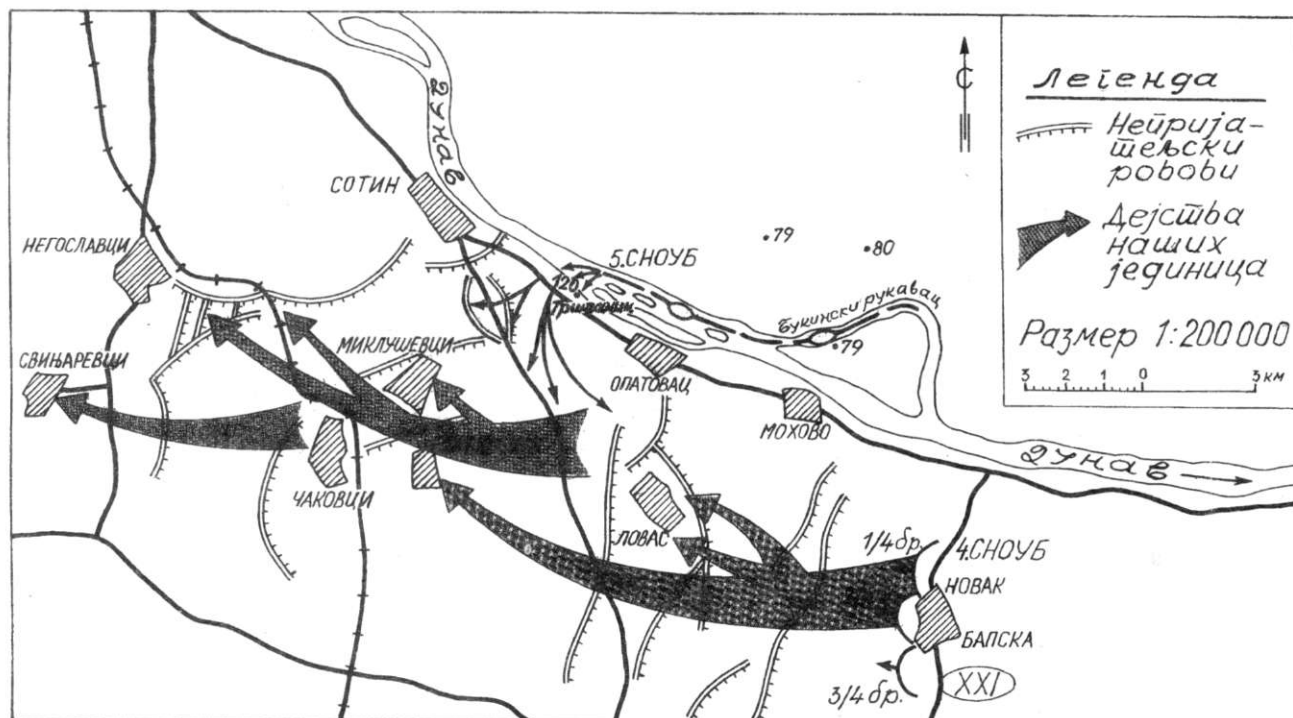
¹⁹⁰ Архив ВИИ. кут. 1045, рег. бр. 3-1/7.

ном. није сплашњавала ни пред наредном линијом непријатељске одбране. Кроз створену брешу загрмели су тенкови Трећег тенковског батаљона. сејали панику и смрт међу немачким гренадирима који су избежумљени бежали према упоришту Ловасу. Створену брешу користиле су јединице Тридесет прве српске бригаде да се увде у борбу и појачавају нападе. Немци су били изузетно упорни у одбрани на правцу напада Трећег батаљона Четврте српске бригаде, задржавајући његов јуриш запречном митраљеском ватром из ровова и бункера и добро маскираним нагазним минама. Неколико бораца је рањено и погинуло. а остали су легли на земљу и нишанили у пушкарнице непријатељских бункера и ровова. Командир чете Душан Караџић није се мирио са неподвижним застојем борбе. Позвао је заменика командира Чедомира Дубака. заменика политичког комесара Милорада Јововића и командире водова Хранислава Божовића. Николу Вешковића и Добривоја Митровића Гарета да на команду да се јуриша први крену. Командант батаљона Радивоје Симић Рака и политички комесар Драгомир Лазичић Турица су захтевали да истовремено јуришају и две преостале чете. са командирима и политичким комесарима Светомиром Славковићем. Стојаном Петровићем. Спасојем Стојановићем и Ђуром Врбавцем. Видећи застој целог Трећег батаљона док су се Први и Други дубоко уклонили у двоструку Нибелуншку линију немачке одбране. командант бригаде Стево Адамовић. заменик команданта Милан Чубрило Ћић. политички комесар Неђо Богићевић и заменик политичког комесара Милан Даљевић. одмах су одлучили да се Трећи батаљон појача Четом аутоматичара и тако сломи последња непријатељска препрека. Чета аутоматичара за тили час је дотрчала командном месту Штаба бригаде. спремна да продужи на ватрену линију. Командант бригаде призвао је командира Чете аутоматичара Милана Костића Ацу. политичког комесара Милета Арсића, командире водова Сретена Јаковљевића. Љубишу Голубовића и Лесковчанина, чије име није запамћено, показао им стрељачки строј Трећег батаљона, борце у лежећем ставу пред непријатељским ватреним осинацима и наредио да им се помогне. Командир чете Костић одмах је командовао да Други вод крене за њим. Први на десном и Трећи на левом крилу стрељачког поретка. Чим су приметили да аутоматичари наступају преко равног земљишта. Немци су осули ураганску ватру да их одбију. Командир чете и командири водова су понављали да се претрчавањем и пузећи избегавају смртоносни хици. У наступању је било осетних губитака.

Погинули су командир Првог и Трећег вода и 15 аутоматичара. Рањени су командир чете, заменик командира и 50 бораца. Преостали аутоматичари, на челу са политичким комесаром чете Милетом Арсићем, командиром вода Љубишом Голубовићем који је преузео дужност командира чете и делегатима вода Јовом Микшом и Драгом Врбавцем, остварили су садејство са левокрилном четом Трећег батаљона, са командиром Спасојем Стојановићем Брком да, без обзира на губитке, јуришају да освете пале и рањене другове. На ватрену линију, истрчавши из рова бригадне осматрачнице, дотрчао је заменик команданта бригаде Милан Чубрило Ћић, ватром из аутомата косио непријатељске војнике док није смртно рањен у главу. Борци Трећег батаљона понављали су јурише на тешко освојиве препреке и најзад упали у непријатељске ровове, саобраћајнице и бункере. Командир чете Душан Карацић у трену је ускочио у непријатељски ров, ухватио се у коштац са разјареним и снажним немачким подофициром и савладао га. За командиром је стигла цела чета бораца. Немце хватали за гуше, убијали бајонетима, кундацима и експлозијама ручних бомби. У крвавом обрачунању животе су изгубили Чедомир Дубак и Хранислав Божовић. У главу је рањен командир Карацић, али је наставио да командује проређеном четом. И левокрилна чета у батаљонском борбеном поретку изгубила је командира Спасоја Стојановића Брку. Његову дужност преузео је Драгутин Милијић и јуриш је настављен. У истом стрељачком строју погинуо је заменик политичког комесара батаљона Владимир Каран и његову дужност преузео је нешто касније Драган Голубовић. У окршају, савлађивању и заробљавању немачких војника, истакли су се борци Прве чете, са неустрашивим командиром Стојаном Петровићем, првоборцем из слободарског пусторечког села Вујанова, који је смртно погођен предводећи групу пушкомитраљезаца и бомбаша. Дужност командира чете одмах је поверена Цветку Јаковљевићу и без застоја се напредовало. За непун сат борбе пробијен је непријатељски предњи крај одбране на целој ширини испред стрељачког строја јединица Четврте српске бригаде и претежно друга линија на којој је пружан слабији отпор. Немци и усташе бежали су у добро утврђено упориште Ловас и даље у дубину своје одбране. Уследило је гоњење да би им се нанели што жешћи ударци.

Други батаљон, у центру борбеног распореда бригаде, сатирао је непријатеља, заузевши добро брањени салаш А. Сенца, југоисточно од Ловаса, овладао делом друма према Товарнику и продужио у рејон ко-

12. АПРИЛ - Продој Сремској фронтџа. Први дан офанзиве

М. Држић

те 125. Први батаљон је усмерен да освоји добро утврђено и ојачано одбеглим немачким војницима, са дела освојене Нибелуншке линије. упориште Ловас. Већ у 7 сати и 30 минута претходнице батаљона су стигле на источни и југоисточни руб села и сукобиле се са надмоћнијим непријатељем. Пристигла је главнина батаљона. која се упустила у тешке јурише. упала у непријатељске ровове и заузела трећину Ловаса. У нападу се истакла Трећа чета, са тек постављеним командиром Златомиром Дамјановићем и политичким комесаром Вељком Михаиловићем. уместо Милисава Лукића и Момчила Ђуровића. који су страдали два сата раније предводећи борце у јуришу на предње линије непријатељске одбране. Сукоб са Немцима био је жесток. Трећи батаљон. после неочекиваног задржавања испред прве линије Нибелуншке немачке одбране и њеног освајања, ужурбано је напредовао да надокнади изгубљено време. Прешао је простор звани Рана Јабука. растерао непријатељске војнике на делу друма између Сотина и Товарника и скоро стигао у раван са Другим батаљоном, на десном крилу. који је постигао успехе. Оба батаљона су заобишли Ловас са јужне стране тежећи да што пре угрозе непријатеља у Томпојевцима и Миклушевцима. С њима су били командант и политички комесар бригаде. Првом батаљону је препуштено да упориште Ловас држи у блокади и да га постепено осваја. На левом крилу Четврте у борбу је уведена Тридесет прва српска бригада. ојачана са неколико тенкова. да савлада непријатеља северно од друма Шид - Винковци. избије у Бокшић и на железничку пругу између Шидских Бановаца и Чаковаца. На десном крилу Четврте српске бригаде. северно од Ловаса, незауоставиво су напредовале бригаде Прве пролетерске дивизије: Трећа крајишка пролетерска, Тринаеста пролетерска и Прва пролетерска да избију у рејон Пустаре Грабово и Сотина. Њиховом успеху у борби против немачке Борбене групе „Бренер“ знатно је допринела Пета српска ударна бригада форсирањем Дунава. уз подршку Дунавске речне ратне флотиле Црвене армије. стварањем ширег мостобрана, привлачењем знатних непријатељских снага на себе. чиме је знатно ослабљена њихова прва одбрамбена линија и сломљена у првом налету јединица Прве пролетерске дивизије. На правцу главног удара јединице Прве пролетерске и Двадесет прве српске ударне дивизије напредовале су и постизале више него што се очекивало. Једино је упориште Ловас држано у ватреном окружењу и Немци и усташе нису пристајали да положе оружје. Застој је донекле настао на правцу помоћног удара Прве армије. код Батроваца. Липовца и Апшеваца.

због силовитих артиљеријских удара на јединице Двадесет друге дивизије, противнапада и непопустљивости Немаца и њихових помагача. У преподневним сатима. 12. априла. задржано је наступање Четрдесет друге и Четрдесет осме македонске ударне дивизије да не освоје Товарник. Илинце. Илачу, и продуже комуникацијом за Шидске Бановце и Винковце. У поподневним сатима наступиће преокрет и јединице 41. немачке дивизије напустиће Нибелуншку линију одбране и гоњене ужурбаном се повлачити.

Босанска група дивизија. уз велике напоре и оскудна пловна средства. форсирала је Саву у рејону Брчког и сусрела се. 11. априла. са Босутском групом дивизија, чиме је обједињена Јужна оперативна група дивизија, под непосредном командом генерал-лајтнанта Пека Дапчевића. за заједнички наступ према Жупањи. Славонији. Старим Микановцима и југозападно од Винковаца да би угрозили дубљу позадину Сремског фронта.

Борба за Ловас

Сунце се ближило зениту обасјавајући упориште Ловас које је било делимично у диму и пламену. Немци су одбијали да се предају спречавајући продоре чета Првог батаљона у дубину села. Бранили су се свим расположивим средствима. из тешко уочљивих заклона и црепова издигнутих на крововима кућа. Из једне куће у центру. поред раскрснице. повремено се оглашавало немачко артиљеријско оруђе према зградама иза којих су залегли борци Прве чете. На позив командира прпстигао је вод противтенковских пушака да неутралише убитачно оруђе. Нишанције противтенковки Јовановић и Радовић. скривени у одводном уличном каналчићу ућуткали су топ смештен на кућним вратима. Немачки артиљерци су замахали белом крпом у знак предаје. Значајна отпорна тачка тако је елиминисана и Чета је могла педесетак метара напред, до следеће ватрене препреке.

На црквеном торњу Немци су савили митраљеска гнезда. угрозивши скоро целу Прву чету. а највише десетину коју је предводио Добривоје Крстић. Командант батаљона је наредио да се противтенковски топ довуче ближе стрељачком строју. После другог пуцња црквени торањ и митраљеска гнезда су се звонећи суновратили у напрсле зидице. Отпор Немаца и усташа је савладан и у црквеној порти и околним зградама.

У стрељачком строју у Ловасу нашао се и бригадни фоторепортер Драгић Радивојевић који се прикључио Првом батаљону. После пробо-

ја Нибелуншке линије снимио је непријатеља у бекству. Смртно је рањен док је фотоапарат приносио оку да фотографише напад групе бораца преко брисаног простора. Иза њега су остале стотине драгоцених историјских снимака борбених дејстава и разних активности бораца и старешина Четврте српске и осталих бригада Двадесет прве српске ударне дивизије.

На раскрсници недалеко од цркве пламте оружја из усташког бетонског бункера. Ране задобија командир чете Андрија Милошевић и команду над четом преузима Алекса Продановић. Штаб батаљона препоручује командама чета да се заузима кућа по кућа. Командант батаљона предлаже командирима да је најсигурније кроз зидове кућа. Командир Друге чете Драго Хацић примећује да борцима није једноставно да напредују кроз зграде без прозора на зиду супротно од улаза. Командант батаљона узме пијук наслоњен уз зид без прозора снажно замахну и неколико цигала изби напоље. Кроз отворе борци су изненађивали и тукли непријатељске војнике.

У 11 сати у југозападни део упоришта дотутњала су 4 тенка да подрже Први батаљон у тешком напредовању. Са тенковских купола загрмели су топови и заштектали митраљези. Немци су их дочекали ватром из противтенковских топова и „панцерфауста“. Један тенк је оштећен и посада једва извукла живе главе. Преостали тенкови су устукнули у заклоне и нису престајали да туку да би прокрчили пролаз дубље у упориште. На вод бораца Треће чете налетела су три камиона. вукући топове, у жељи да измакну из упоришта и покушају побећи. Ошинути су густом пушкомитраљеском ватром и заустављени, а артиљерци су се предали. Један се одмах понудио да цев брзометног оруђа окрене у најжешће брањене ватрене тачке, што је одобрио командант батаљона. Остала оруђа постала су плен бораца чете, а њихова посада одведена у сабиралиште за ратне заробљенике. У поподневним часовима долази до извесног прегруписавања јединица Првог батаљона да би се тешка борба докрајчила. У бригадном извештају о томе пише: „У 15 часова једна чета нашег батаљона напада непријатеља у Ловасу са североисточне стране. Непријатељ се повлачи према шуми Пањику. У 16 часова Први батаљон потпуно ликвидира Ловас и креће за бригадом...“¹⁹¹

¹⁹¹ Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 3-2/7.

Уморним и гладним борцима Штаб батаљона је омогућио да се одморе и нахране. Потом је уследио покрет да се сустигну Други и Трећи батаљон који су освојили упоришта Чаковце, железничку станицу Грабово и увече стигли у Негославце у којима је Бригада заноћила са придодатим дивизијским Инжињеријским батаљоном и Трећим дивизионом Артиљеријске бригаде. Мештани Негославаца одушевљено су дочекали ослободиоце, спремивши им богату вечеру и удобно преноћиште. Штаб бригаде био је задовољан резултатима 12-часовне борбе. Батаљони су готово без предаха савладали око 30 километара дубинске одбране непријатеља, убили око 100 и заробили 350 непријатељских војника. Заплењено је 100 пушака, 10 пушкомитраљеза, 4 минобацача, 4 топа, 30 моторних и 30 запрежних возила, 1 телефонска централа, 3 радио-станице, 30 минобацачких граната, знатне количине пушчане муниције и разне ратне опреме. Бригада је имала осетне губитке: погинуло је, 12. априла 1945, 51 и рањено 309 бораца и старешина. Утрошено је 50.000 пушчаних и митраљеских, 15.000 метака за аутоматске и 2.000 метака за противтенковске пушке, 2.000 метака за противавионске митраљезе, 1.318 минобацачких и топовских граната.¹⁹²

Северна оперативна група дивизија, под командом Милутина Мораче и Мијалка Тодоровића, постигла је изузетне борбене резултате, посебно њено десно крило и центар у пробоју Нибелуншке линије немачке одбране и гоњењу непријатеља, у чему су предњачиле јединице Четврте српске ударне, Тридесет прве српске ударне, Прве пролетерске, Треће крајишке пролетерске и Пете српске ударне бригаде. Увече, 12. априла, јединице Прве пролетерске дивизије ослободиле су Вуковар, а две бригаде Двадесет прве српске ударне дивизије приближиле су се североисточној страни Винковаца и јаким немачким и усташким упориштима на тој страни. Четрдесет осма македонска дивизија, изузев Четрнаесте македонске бригаде, заноћила је источно од Винковаца, а Двадесет друга српска дивизија је стигла у рејон Доњег Новог Села, Комлетинаца и Отока. Четрдесет друга македонска дивизија тренутно се налазила у армијској резерви.

¹⁹² Исто.

Ослобођење Винковаца

Јединице Четврте српске бригаде кратко су се одмориле у Негославцима. Штаб дивизије наредио је Штабу бригаде да се, у свануће, 13. априла, батаљони припреме за покрет, успостави садејство са Тридесет првом српском бригадом, ради заједничког дејства на немачка и усташка упоришта у близини Винковаца и продуже у град на Босуту. Обе бригаде су освануле у рејону Петроваца и нису наишле на отпор непријатеља. Мештани су дочекали ослободиоце музиком, цвећем и богатим доручком. Борци су се послужили и без застоја продужили према означеним циљевима. Други батаљон Четврте српске бригаде је замакао у шуму Дубраву, а Трећи је наступао поред мочваре за Маринце. За њим се кретао Први батаљон и заједно су савладали мањи отпор непријатеља у селу. Потом су две чете Трећег батаљона издвојене у десну бригадну побочницу према железничкој прузи између Бршадина и Нуштра. Јединице Тридесет прве српске бригаде, уз подршку тенкова и артиљерије, у краткој и жестокој борби потукле су непријатеља у Церићу, продужиле на добро утврђени Нуштар, оствариле садејство са јединицама Четврте српске бригаде и заједно га напале. Упориште Нуштар је неутралисано у подне. Батаљони Четврте српске добили су двочасовни предах да се снабдеју муницијом и упознају са планом упада у Винковце.

Други батаљон је наступао с обе стране насипа железничке пруге од Нуштра према граду. На његовом десном крилу наступао је Трећи батаљон, а бок му је штитио Први батаљон нападајући непријатеља у источном делу Острова. Напад на Винковце са северне, североисточне и источне стране почео је око 13 часова. Поред јединица Четврте српске бригаде које су наступале са севера, јединице Тридесет прве српске бригаде угрожавале су североисточну, а делови Четрнаесте македонске део источне периферије града. Прва и Друга македонска ударна бригада нападале су у захвату друма од Мирковаца. Напад су подржавали Први и Трећи тенковски батаљон Друге тенковске бригаде и Артиљеријска бригада Двадесет прве српске дивизије. Дејства артиљеријских и минобацачких оруђа Четврте српске бригаде обједињавао је начелник одсека бригадне артиљерије Ђорђе Вукадиновић, настојећи да противтенковски топови и минобацачи разоре најтврђе ватрене препреке непријатеља: бетонске бункере и зграде преудешене V тврђаве за дужу одбрану. Оруђа велике разорне моћи догурана су у стрељачки строј да непосредно уништавају најотпорнија ватрена гне-

зда Немаца и усташа. Не осврћући се на убитачну ватру непријатеља. Вукадиновић се нашао на ватреној линији, поред оруђа која су успешно дејствовала не скривајући задовољство због утирања пролаза за предстојећи јуриш јединица Другог батаљона. Кад је уследио знак да се јуришом продире у град, он је потрчао са осталима, али је тешко рањен у груди убрзо клонуо. Из борбеног строја однет је у бригадно превижалиште, а потом у болницу у којој је касније издахнуо. У незадрживом јуришу бораца Другог батаљона било је осетних жртава. Рањен је командир Прве чете Петар Вуканић кога је заменио Златомир Дамјановић. Ране је задобио заменик политичког комесара чете Пантелија Бошковић и његова дужност је поверена Илији Аранђеловићу. Командир Друге чете Миливоје Величковић, који је дан раније распоређен на ту дужност, уместо погинулог Стојана Митровића, теже је рањен и командовање четом преузео је Божидар Мартиновић. Без рана није прошао ни командир Треће чете Коста Крстић, на дужности само један дан, уместо Станислава Младеновића, палог у пробоју Сремског фронта. За командира чете одређен је Стојадин Мосић и без застоја се напредовало. Старешине водова, чета и батаљона, без обзира на упозорења, стално су били у јуришним и стрељачким стројевима показујући изузетну храброст. Стога их је априла и маја 1945. године заиста много рањено и погинуло.

Упоредо са јединицама Четврте српске, непријатеља у Винковцима успешно су тукле јединице Тридесет прве српске и македонских бригада. Град је ослобођен у 20 сати. Јединице Четврте српске законачиле су у неколико зграда на периферији. Штаб бригаде је повољно оценио залагање јединица у минулој борби и Штабу дивизија, поред осталог, написао: „У целој овој борби цела бригада је показала ударност и издржљивост, као и дисциплину. Све команде чета и штабови батаљона сналажљивост и борбеност...”¹⁹³

У борби за Винковце погинуло је 10 и рањен 51 борац и старешина Бригаде. У извештају нема података о непријатељским губицима у живој сили, оружју и ратном материјалу. У дивизијском извештају, у који су свакако урачунати и подаци добијени од Четврте српске бригаде, наводи се да је непријатељ имао следеће губитке: око 500 мртвих и 460 заробљених војника и официра. Заплењено је 20 моторних возила и

¹⁹³ Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 3-2/7.

знатне количине осталог ратног плена. Јединице Дивизије имале су укупно 26 мртвих и 116 рањених бораца и старешина.¹⁹⁴

Ослобођењем Винковаца завршене су жестоке борбе за утврђену сремску зону немачке одбране, у чему је Четврта српска ударна бригада, наступајући на правцу главног удара, поднела изузетан терет. За два дана борбених дејстава постигла је оно што је планирано за три, потврдивши да њени борци и старешине имају високе борбене и моралне квалитете за ратовање. Они су то испољавали скоро пола године ратујући у сремској равници, у почетку необучени за рововску војну, неопремљени за зимске услове, претежно наоружани трофејним оружјем и оружјем раније добијеним од савезника Енглеза за које често нису имали довољно муниције. На положајима између Лаћарка и Мартинаца, почетком новембра 1944, борци су приручним алатом почели да копају ровове, траншеје и земунице. Ровове и заклоне често су плавиле подземне воде и мало су вределе простирке од сламе и кукурузовине да се избегну прехладе, промрзлине и разне болештине. У то време, у неповољним условима, јединице Четврте српске и осталих бригада Двадесет прве српске дивизије, скоро свакодневно су нападале непријатеља који се налазио у добро утврђеним фортификацијским одбрамбеним објектима, заштићенима чак и минским пољима и жичаним препрекама, повезаним саобраћајницама и ојачаним рововима за стојећи став. Напади су извођени без неопходне артиљеријске подршке и бомбашко-митраљеске групе сналажљивошћу и срчанашћу су настојале да разбију непријатељске бункере и нису пролазиле без осетних жртава. Догађало се и то да су поједини штабови, чак и виши, услед непознавања и потцењивања јачине непријатеља, доносили погрешне одлуке за нападе и офанзивна дејства по сваку цену и јединице излагали осетнијим губицима. Обавештајна служба, почевши од Генералштаба, Штаба Прве армије, преко штабова дивизија и бригада, није увек постизала очекиване резултате у прикупљању значајних података о непријатељу. Она је имала низ препрека да нађе сараднике у непријатељским редовима и да их максимално искористи. Понегде се, ипак, успевало и јединице су свестраније припремане и увођене у борбу. У таквим приликама непријатељ је изненађиван и постизани су бољи борбени резултати. Обавештајни официр Четврте српске бригаде смело је понекад залазио у дубљу позадину непријатеља и праворе-

¹⁹⁴ 36. НОР, том XI, књ. 1, док. 89.

мено извештавао шта је открио. Невоља је била и у томе што су обавештајни иодаци, услед честих покрета и промене положаја непријатељских јединица, брзо застаревали. Од почетка борби у Срему, 21. октобра 1944. стално је инсистирано да јединице Првог пролетерског. Дванаестог ударног корпуса и касније Прве југословенске армије, офанзивно дејствују, да за кратко време, за неколико дана, избију у рејон Винковаца, Вуковара, Жупање и продуже у Славонију, без обзира што је непријатељ имао 7 припремљених линија одбране и бранио их до последњег даха. Четврта српска бригада је крварила највише на Црвеној код Мартинаца и Зеленој код Отока и Комлетинаца. На крају је била присиљена, са осталим бригадама Двадесет прве српске дивизије, 3. јануара 1945. да се повуче, попуни новомобилисаним борцима и упути на сектор фронта код Новак Бапске, Ловаса и Шаренграда. Недовољна војнострукна обученост мобилисаних умањивала је ударну моћ Бригаде и значила више губитака у живој сили. Зато се у предасима између две борбе и смене на положајима прибегавало војној обуци. Организована једномесечна обука у јединицама Четврте српске бригаде трајала је, са десетодневним прекидом док се Бригада налазила на положају у Бачкој, око четрнаест дана. Борци су извели гађање бојевом муницијом, увежбавали извођење напада, одбране, израду земуница, саобраћајница, минирање, разминир/ње, маскирање и остало.¹⁹⁵

Без обзира на бројне тешкоће и непогодности за ратовање у равници, без тенковске подршке до пробоја Сремског фронта и недовољне артиљеријске припреме, борци и старешине Четврте српске бригаде нису поклекли пред далеко надмоћнијим и боље наоружаним непријатељем. Њихов борбени морал био је стално на завидној висини. Борбе Бригаде на Сремском фронту представљају, поред мањих неуспеха, блиставе странице историје њеног борбеног пута.

¹⁹⁵ 36. НОР, том \ш. 18. ДОК.88

КРОЗ СЛАВОНИЈУ

Напади и прошивнапади у Ђакову

После избијања на линију Жуиња. Винковци и западно од Вуковара и Борова, јединице Прве југословенске армије су се нашле на правцу главног удара за коначно ослобођење земље, на савском правцу. са задатком да што пре избију у Загреб и на југословенско-аустријску границу. На њиховом десном крилу. на дравском правцу. биле су јединице Треће југословенске армије које су тежиле према Марибору. Друга југословенска армија је наступала јужно од Саве. кроз северну и средњу Босну. Штаб 34. немачког армијског корпуса је намеравао да задржи и успори наступање дивизија Прве југословенске армије и успостави тзв. Крешимирову одбрамбену линију. почевши од Јаруга на Сави преко Врпоља. Стризивојне, Ђакова. Горјана до Валпова на Драви. Успостављањем Крешимирове линије. Штаб 34. немачког армијског корпуса штитио је извлачење из горњег тока реке Босне и рејона Добоја јединице 21. немачког армијског корпуса у Славонију и омогућавао њихово увођење у борбу. Штаб Прве југословенске армије сматрао је да су непријатељске снаге поразом у Срему дезорганизоване и да се ужурбано повлаче. Стога је уследило наређење да се оне гоне и уништавају. Гоњење је започело 14. априла када су јединице Прве армије стигле на следеће положаје: Прва пролетерска у Горјане и Ђаковачку Сатницу. Двадесет прва српска ударна у наступању према Ђакову. Четрдесет осма македонска ударна на источним прилазима Стризивојни, Пета крајишка ударна испред Бераваца и Седамнаеста источнбосанска дивизија у рејону Градишта и Бабине Грете. Прва коњичка и Друга тенковска бригада биле су у Винковцима. Прва армија се нашла. у ствари. пред Крешимировом одбрамбеном линијом коју ће тешко освојити. Процена Штаба армије да је непријатељ у расулу и бекству није била реална. Сутрадан, 15. априла. Штаб армије добио је

нове податке да непријатељ организује упорну одбрану Славонског Брода. Стога је главнију својих снага, међу којима се налазила и Двадесет прва српска дивизија, упутио заобилазним правцем преко Ђакова, Ђаковачке Греде, да продиру у дубину Славоније, до Плетернице и Славонске Пожеге. Овим маневром непријатељ је у Славонском Броду угрожаван са северозападне и западне стране и спречавана му је одступница друмом и железничком пругом према Новој Градишци, Новској и Загребу. Са источне и североисточне стране Славонском Броду приближавале су се Пета крајишка и Седамнаеста источнобосанска дивизија и водиле огорчене борбе против жилавог противника.

Ујутру, 14. априла, јединице Двадесет прве српске дивизије, у чији се састав вратила Пета српска ударна бригада, пошле су из рејона Винковаца у тешке борбе кроз Славонију. Четврта српска бригада је наступала преко Јармине, Мрзовића, Врбице, Вучеваца да се што пре приближи јаком непријатељском гарнизону Ђакову. У Вучевцима је дошло до борбе са групом немачких војника. Први и Други батаљон су отворили ватру и непријатељ је побегао. Батаљони су продужили према Вишковцима, непријатељском упоришту североисточно од града. Падала је пролетња киша, а блато је отежавало покрете. Први батаљон избија северно од Вишковаца да поседне доминантни вис и лакше продире у упориште. Немци истовремено журе вису и долази до сусретне борбе. Одбијени су уз осетне губитке. Стрељачки строј Првог батаљона упада у упориште и упушта се у борбу за сваку кућу и двориште. Експлозије ручних бомби потресају најотпорније одбрамбене тачке непријатеља. Највише успеха постпже група бомбаша на челу са Драганом Ђаковићем, који пузећи изненађује Немце у кућама преуређеним за одбрану. О тој борби Недељко Јешић је, поред осталог, написао: „Немци падају у гомилама. Наши их митраљежи страшно косе. Поред канала налазимо доста мртвих. Неки се ућутали и праве се да су мртви. Али, ми их брзо оживљавамо. Заплењена је једна читава комора, три радио-станице, неколико телефонских апарата, много војничког одела, два тешка минобацача и много осталог материјала...”¹⁹⁶

Наношењем пораза батаљону Немаца 41. тврђавске дивизије у Вишковцима, јединице Четврте српске бригаде продужиле су према

¹⁹⁶ *Две године 4. српске ударне бригаде, 1943-1945*, Политички одсек 4. српске ударне бригаде. (интерно издање). Београд 1945. стр. 53.

Ђакову у намери да га ослободе. Други батаљон је наступао дуж железничке пруге од Владисаваца, Трећи батаљон поред канала Јашове, а Први у другом ешелону и бригадној резерви. Увече су поседнути полазни положаји за напад на град. Јединице Тридесет прве српске бригаде стигле су до железничке пруге између Ђакова и Стризивојне, заправо до источне стране града, где су на снажан отпор непријатеља узвраћале ватром из свих врста оружја. У 17 сати су покушале да се укљине у град, али су противнападом одбијене. Са поседнутих положаја на североисточној страни, Ђаково су напале, у 20 сати, јединице Четврте српске бригаде и постизале успехе. Оруђа Артиљеријске бригаде ређе су дејствовале због оскудице у гранатама. Недостајала је и тенковска подршка због задржавања придодатог тенковског батаљона у Винковцима да се снабде горивом, мазивом и муницијом. На јуриш су кренули борци и старешине Трећег батаљона, ускочили у немачке ровове и бункере и отворили улаз у дубину града. Немци су се повукли, напустивши зграду железничке станице и бункере у њеној близини. Трећа чета, са командиром Душаном Карацићем, политичким комесаром Милорадом Јововићем и замеником политичког комесара Стојаном Костадиновићем, заробила је неколико немачких војника-пекара - који нису обавештени од претпостављеног старешине да се повуку и мирно су пекли хлеб не слутећи шта ће их снаћи. Они су збуњени тврдили да је њихова војска вероватно напустила град, али се њиховом исказу није смело поверовати. поготово кад је једна грађанка посведочила да је много усташа и Немаца у рововима у парку у средини Ђакова. Трећа чета опрезно је залазила у дубину града. Са њом је упоредо наступала Друга чета коју су предводили командир Драгутин Милијић и политички комесар Ђура Врбавац. У нападу је и Прва чета, са командиром Цветком Јаковљевићем, политичким комесаром Лазаром Игњатовићем и замеником политичког комесара Милорадом Петровићем. ТорњевиЂаковачке катедрале начичкани су митраљеским гнездима из којих повремено одјекују рафали. Пушкомитраљецац Војислав Васић цео рафал испалује према средини торња. Трећи батаљон је тежио катедрали и згради Градске болнице. Командант батаљона Радивоје Симић Рака и политички комесар Драгомир Лазић Ђурица, не знајући да непријатељу пристиже појачање: 47. и 65. пук 22. немачке гренадирске дивизије, ојачани са два дивизиона топова и батеријом тешких хаубица, нису сумњали да ће непријатељски гарнизон ускоро капитулирати.

И јединице Првог и Другог батаљона сломиле су непријатељску спољну одбрану и наступале према центру града. Ич више отпорних тачака. повезаних снажним ватреним системом, Немци и усташе су пружили жесток отпор и задржали јединице Четврте српске бригаде. Увођењем у борбу пристиглих појачања и користећи надмоћ у артиљерији, борба се разбуктала у послепоноћним сатима. Немци су напали на Четврту и Тридесет прву српску бригаду да их присиле на повлачење из града на полазне положаје и брисани простор на периферији. Уличне борбе се расиламсавају. Командант бригаде Стево Адамовић се нашао у Штабу Другог батаљона, чије су чете, ојачане батеријом топова за непосредно дејство, зашле дубоко у град. Немачки војници нападају Батаљон, који мора да се повуче. Притиску је био изложен и I [рви батаљон. Командант бригаде тражио је појачање од Штаба дивизије, очекујући да ће пристићи знатније снаге да Ђаково угрозе с јужне и источне стране и непријатеља приморају да тамо упути најборбеније јединице које су се устремиле на батаљоне Четврте српске. Од појачања стигла је само Чета аутоматичара Пете српске бригаде, која се јуначки борила, али то није било довољно да се јуриши непријатеља осујете. У свануће борба је достигла кулминацију. Немци су се домогли зграде железничке станице, неколико бункера у близини који су им били добар заклон. Напала их је Трећа чета Трећег батаљона, али без успеха. После регруписавања Чета опет прелази у противнапад и наилази на прави ватрени пакао. Више бораца је рањено. У помоћ рањеним друговима прискачу болничарке Злата Пауновић, Рада Анђелковић, Стојанка Николић, Христина Петровић и остале, склањају их у заклоне и указују им прву помоћ. Несносна паљба одјекује у источном и североисточном делу града. Чују се оштре команде на српском да се не одступа и на немачком језику да се ситовитије напредује. Командир вода Бабић се устремio на непријатељско пушкомитраљеско гнездо и пада смртно погођен. Заставоноша Раде Деспотовић развио је батаљонску заставу и другове позивао да јуришају. Лепршаво знамење Трећег батаљона кидају рафали гренадирског и усташког оружја. За Деспотовићем погурени трче Лазар Игњатовић и цео вод бораца да помогну друговима који воде борбу прса у прса. Замахује се кундацима и бајонетима, уз крике и самртна роптања. Један борац Другог вода и немачки гренадир истовремено потезу пиштоље и обојица падају смртно погођени. Смртоносни хитац није мимоишао ни заставоношу Деспотовића. Неколико бораца покушавају да га извуку, али митра-

љеска и иушчана зрна одбијају их у заклоне. Немци се припремају да се домогну заставе коју је УСАОС Србије доделио најбољем омладинском батаљону. Командант батаљона Радивоје Симић Рака скаче из заклона, са неколико хитаца пиштоља одбија налет тројице Немаца, граби заставу и уз страхан бол у грудима враћа се у заклон. Болничарка му је превила рану и на носилима је однет са ватрене линије, а команду над Батаљоном преузео је Мирко Чубрило.

На силовите нападе Немаца противнападима је узвраћао Други батаљон, са командантом Мирком Шипком, политичким комесаром Славком Мартаном и замеником политичког комесара Божидаром Николићем. У тренутку кад је командирима чета наредио да непријатеља покушају одбити са периферије у унутрашњост града, полазећи из заклона у стрељачки строј, командант батаљона је погођен снајперским хицем у главу. Дезорјентисан, продужио је према групи Немаца и усташа скривених иза оближњих кућа. Батаљонски курир, иако рањен у колена, прискочио је ошамућеном команданту, хитро га повукао у прокоп дуж улице и одвео назад. Командант Шипка је убрзо одвежен, са осталим рањеницима, у болницу у Винковцима. Командовање батаљоном поверено је Милану Пупићу који је на тој дужности остао до завршетка рата. У јуначком отпору и рејим противнападима, јединице Другог батаљона су проређивале редове непријатеља, али су имале и знатних губитака. У јуришу је тешко рањен командир Прве чете Златомир Дамјановић, на тој дужности само два дана, који је издахнуо на рукама болничара. Команду над четом преузео је Силвестер Клинци и он је убрзо смртно погођен. Истог дана проређена чета добија трећег командира Ђорђа Ристића и наставља да се јуначки бори. И Друга чета има осетних губитака. Рањен је њен командир Божидар Мартиновић, а живот је изгубио политички комесар Миодраг Симоновић. Њихове дужности преузели су Драгољуб Васиљевић и Љубомир Стублинчевић. Минобацачка чета Другог батаљона изгубила је заменика командира Саву Црњака. Први батаљон је приморан да се повлачи, али је имао мањих губитака. Рањен је командир Треће чете Златомир Дамјановић и однет у болницу. За командира чете постављен је Миломир Марковић и њена борбеност није попустила. Извиђачка чета бригаде лавовски се борила. Заменик командира чете Стеван Ковачевић тешко је рањен у обе ноге. Да не би жив пао нападачима у руке, он је активирао ручну бомбу, прекиратио живот себи и двојници усташа који су по-

кушали да га саатадају. У јуришу су погинули командир вода Ђорђе Ђеран, Јона Митровић и Радомир Миловановић.

Ноћна и јутарња борба у Ђакову била је тежа и крвавија за борце и старешине Четврте српске бригаде од иробоја немачке линије одбране на Сремском фронту и наступања у њену дубину. О томе сведочи опширнији запис Лазара Игњатовића у коме се каже: „Наши редови су све ређи. Смрт нам одузима најбоље другове. Муниција је на измаку. Бранимо се бомбама и револверима. Свањива и сунце обасјава страшно разбојиште. Лешеви прекривају улице, има их и на пољима, у дво-риштима, собама, свуда. У бесу страшне мржње леже партизан и Немац чврсто припијени у самртничком хрвању. Нн у смрти се нису измирили. Међу њима не може бити помирења...”¹⁹⁷

Батаљони Четврте српске бригаде, пружајући отпор, извукли су се североИстично од града, на равницу испред Вишковца, на брзину ископавши ровове за лежећи став и заклоне. Тридесет прва српска бригада се ушанчила на источној и југоисточној страни града. Са осматрачнице на катедрали, Немци су имали добар преглед борбеног распореда јединица Двадесет прве српске дивизије. Ангажован је 22. немачки артиљеријски нук да нештемидице гранатама засипа борбени распоред Четврте, Пете и Тридесет прве српске бригаде. Тукли су и минобацачи. Једна минобацачка граната је експлодирала у близини осматрачког места политичког комесара бригаде Неђе Божићевића и инструктора теоретског рада бригаде Данила Вукадиновића, у тренутку кад су пошли за јуришним стројем да одбијају налет Немаца и усташа из града. Уз помоћ бораца, пошто је био рањен у кук десне ноге, Вукадиновић је досиео у бригадно превијалиште и дан касније у болницу у Винковцима.

Немци су користили артиљеријску и минобацачку подршку и често прелазили у противнападе. У подне непријатељ се окомио на десно крило Тридесет прве српске бригаде да се што дубље уклони у њен борбени распоред и прибегне бочном удару. Пола сата касније у борбу је уведена бригадна резерва и непријатељ је одбијен на полазни положај на периферији града. Непријатељски топови и минобацачи наизменично су наставили да туку и рањавају борце и старешине бригаде на положају. Артиљеријска бригада Дивизије није имала довољно граната да узвраћа пуном мером. Штаб Четврте српске бригаде предложио је Штабу дивизије да се топовском палбом разруши непријатељс-

ка осматрачница на торњу катедрале. Предлог није прихваћен с образложењем да се рушења морају поштедети споменици изузетне културне и историјске вредности.

У 16 сати уследио је жешћи напад на положаје Тридесет прве српске бригаде и излаз се тражио у повлачењу. У критичном часу Четврта и Пета српска бригада силовито су удариле V леви бок нападача. нанеле им прилично губитака и одбите их у град.

У Монографији Двадесет прве српске дивизије написано је, поред осталог, да је непријатељ, 15. априла, имао следеће губитке: „240 мртвих и 68 заробљених војника. заплена су два топа хаубице 105 мм, три радио-станице. осам „шараца“. једно бензинско складиште. два магацина оружја и веће количине друге ратне опреме. У исто време погинула су 62 и рањено је 317 бораца и старешина из 21. Дивизије...”¹⁹⁸

Штаб Прве армије. увиђајући да се Славонски Брод не може. без већих губитака. освојити наступањем преко Стризивојне, Врпоља. Доњих Андријеваца, Гарчина и Трњана, мења правац главног удара главнине својих дивизија, упућујући их кроз средишњу Славнију на Петерницу, Славонску Пожегу. Пакрац и Дарувар. Овим маневром уједно се избијало и западно од Славонског Брода чиме је угрожавана одступница знатнијих непријатељских снага из добро брањеног гарнизона према Новој Градишки, Новској и Загребу. У почетку прегруписавања Шеста личка дивизија је упућена. из армијске резерве, према Ђакову да оствари садејство са Двадесет првом српском ударном дивизијом да заједнички потуку непријатеља у Ђакову и околини. Штабови дивизија заједнички су разрадили ман напада и увођења бригада у борбу. Пола сата пре напада на град, сат пре поноћи. непријатељ је осетио шта му се припрема и жестоко напао јединице Тридесет прве српске бригаде на полазним положајима источно и југоисточно од града. У помоћ угроженој бригади притекле су јединице Четврте и Пете српске ударне бригаде са положаја североисточно од града. На северозападној и западној страни. код Ђаковачке Сатнице и Ђаковачких Селаца. на полазним положајима биле су бригаде Шесте личке пролетерске дивизије и нису ступиле, у договорено време, у борбу. због немогућности да ускладе садејство и наступање у град заједно са бригадама Двадесет прве српске дивизије које су одбијале противнападе непријатеља.

Исидор Ђуковић. *21. српска дивизија*. Институт за савремену историју. Београд 1995. стр. 339.

Ујутру, 16. априла, дошло је до промене борбеног распореда јединица Четврте српске бригаде. Штаб бригаде добио је наређење од Штаба дивизије да Први батаљон упути западно од Ђакова, у Ђаковачке Селце, да појача положаје јединица које су спречавале непријатеља да побегне на ту страну. За њим су стигли Други и Трећи батаљон и Један батаљон Пете српске бригаде. Одмах је остварено садејство са Првом личком пролетерском бригадом и блокирани излази на западној страни града. Видећи да су скоро у потпуном окружењу, Немци и усташе тражили су начина како да се извуку бесомучно отварајући артиљеријску ватру на батаљоне. У томе нису усели. Поподне су одлучили да се извлаче југозападним правцима од Ђакова, преко Пишкореваца и Драгодина. Увече су кренули одабраним правцем и истовремено пружали отпор у граду. Заједничким ударом Четврте, Пете, Тридесет прве српске ударне и Треће личке пролетерске бригаде непријатељ је приморан да узмиче из Ђакова далеко брже него што је планирао.

У борбама. 16. априла 1945, бригаде Двадесет прве српске дивизије убиле су 160. рашије и заробиле 152 непријатељска војника и официра. Заплениле су знатне количине оружја, муниције и 5 моторних возила. Јединице Дивизије изгубиле су 57, & рањен је 261 борац и старешина.¹⁹⁴

У тродневним борбама за Ђаково борци и старешине су показали изузетну храброст и високу моралио-политичку свест. У борбу су међутим, увођени из покрета, без познавања јачине непријатељског гарнизона и чињенице да му пристиже помоћ два иука ивкусних војника. ојачаних снажном артиљеријом. На Бригаду се, кад је била на домаку победе већ у првој ноћи борбе и допрла до центра града и катедрале, устремио двоструко надмоћнији противник и одбио је на полазне положаје. Она је имала солидну артиљеријску подршку, али није било довољно граната за артиљеријска оруђа. Недостајала је тенковска подршка, иако је Друга тенковска бригада била у близини, у Винковцима, али није имала довољно горива, мазива и артиљеријске муниције за тенковска оруђа. Почетни неуспех био је последица процене Штаба армије да је непријатељ у расулу, морално сломљен и да га треба офанзивно гонити и уништавати. Затајила је обавештајна служба која није правовремено открила да ће Штаб 34. немачког армијског корпусу, успостављањем Крешимиривс линије одбране и регруписавањем јединица, пружити жесток отпор јединицама Прве југословенске

¹⁹⁹ Зб.НОР, томX1. књ.1, док, 89.

армије. Штаб Двадесет ирве српске дивизије није био у могућности да бригадама, увођенима из покрета у борбу, пружи прецизније податке да ће Немци и усташе ојачати сопствени гарнизон у живој сили и наоружавању и створити услове за извођење снажнијих противнапада. Стање се брзо променило кад је Штаб армије увидео на какве се препреке наилази и Шесту личку дивизију упутио да садејствује са Двадесет првом српском дивизијом у сламању и гоњењу непријатеља у региону Ђакова. И последњег дана борбе, 16. и 17. априла, Четврта српска ударна бригада, без обзира на осетне губитке, до краја је потврдила изузетну борбеност али сада уз далеко мање губитке. Поред неколико бораца живот је изгубио командир Прве чете Првог батаљона Алекса Продановић, а ране је задобио политички комесар Вучета Кнежевић. Дужност командира преузео је Станимир Атанасковић, а политичког комесара Миле Плећаш.

Погинули борци и старешине су сахрањени у заједничку гробницу у парку недалеко од катедрале у Ђакову и подигнут им је заједнички споменик (вероватно је то јединствен случај у НОР-у да се одмах учини) у који су уклесана имена и презимена њих 172.

На Попиним ливадама, на домаку ослобођеног града, извршена је попуна Бригаде новомобилисаним борцима, тек пристиглима из Србије. Скоро 200 новајлија је распоређено у чете и батаљоне и добили су савремено наоружање. Они су раније, у центрима за обуку, стекли основна војничка и борбена знања. Лепо време је погодовало и за смотру Бригаде. Батаљони су постројени и команданти су поднели рапорте команданту бригаде. После смотре постројених јединица, Штаб бригаде се нашао на импровизованој позорници. Политички комесар бригаде обратио се борцима и старешинама речима да су Штаб бригаде, Штаб дивизије и виша војна команда задовољни њиховим радом и борбеношћу и наставио: „Од вас су се исковали челични херојски борци. Наше су заставе шибане куршумима ишле незадрживо напред. Јуриши Трећег и Другог батаљона незапамћени су у нашој војсци. Први батаљон је у овом месту доказао непријатељу ударну снагу наше бригаде. Још два три оваква јуриша и рат је свршен, непријатељ је уништен. Слава и хвала палим борцима, херојима Југословенске армије...”²⁰⁰ После је говорио командант бригаде истичући да је потпуно задовољан борбеношћу и квалитетима бораца, подофицира и офици-

ра. После смотре уследиле су ирииреме јединица за дужи наступни марш и борбе у дубини Славоније.

Освајање есесовских и усташких упоришта

Према заповести Штаба дивизије Четврта српска бригада је кренула, 18. априла ујутру, наступним маршем кроз питоме пределе Славоније да избије на друм између Плетернице и Славонског Брода да би спречила саобраћај између непријатељских гарнизона и Славонске Пожеге. Штаб Прве армије био је незадовољан успореним наступањем Прве пролетерске дивизије, њеним неуспехом у освајању Плетернице и кашњењем осталих дивизија у савлађивању непријатеља у Славонском Броду. Стога су Четврта, Пета и Тридесет прва српска бригада упућене у томе правцу да својом ударном моћи појачају нападе и допринесу да се одбрана непријатеља брже сломи.

Јединице Четврте српске бригаде убрзано су маршевале, са истуреним побочницама и заштитницама, правцем Ђаковачки Селци, Кондрић, Мајар, Левањска Варош, Слободна Власт, Пака и Каленић. Бригада се сместила у Каленићу да сачека заповест Штаба дивизије за наредна дејства, да се борци и старешине одморе од напорног маршевања. Убрзо је Штаб бригаде примио усмено наређење Штаба дивизије да јединице продуже у Врчин До и да се постепено уводе у борбу. У 13 сати Бригада је стигла на одредиште. Њој је придодат Дисциплински батаљон Прве армије и тако ојачана добила је задатак да освоји више непријатељских упоришта, да овлада комуникацијом између Плетернице, Андријеваца и Славонског Брода. Први батаљон, са командантом Гојком Ињцем, политичким комесаром Светозаром Тинкићем, одмах је упућен западно од Врчин Дола, северно и јужно од коте 241, да преузме положаје једног батаљона Осме црногорске бригаде и угрози део друма од Плетернице према Кадиновцима. За њим је пристигао Други батаљон, једну чету распоредио на ватрени положај јужније, а преостале задржао у батаљонској резерви. На левом крилу борбеног распореда Бригаде, у рејону коте 247 и Јокачине, распоређен је Трећи батаљон. Дисциплински батаљон се налазио нешто северније, у рејону Горњег Згона, у потпуности потчињен Штабу бригаде. Оваквим распоредом јединице Четврте српске бригаде, односно главнина Двадесет прве српске ударне дивизије, држала је, 19. априла, део фронта између

Прве пролетерске која је нападала Плетерницу и Једанаесте крајишке ударне дивизије чије су јединице угрожавале Славонски Брод са западне стране, друмску и железничку комуникацију из тог града према Новој Градишци и Загребу.

У смирај дана Бригади је наређено да туче непријатеља на добро утврђеним оближњим висовима и упориштима. Трећи батаљон и Дисциплински батаљон, остварујући садејство, истовремено су напали у 20 сати, непријатеља распоређеног и утврђеног на брдовитом терену одакле је штитио прилазе делу комуникације и упоришту Грижићима. Борба се водила целе ноћи и непријатељ је издржао више поновљених напада. Први батаљон је остварио постављени задатак, у садејству са Другим батаљоном, освојивши упориште Фркљевце, Кадиновце и Белице, чиме је пресечена значајна комуникација за непријатеља. У намери да се постигну још већи успеси, једна чета Првог батаљона упућена је на упориште Заграђе, на домаку долине Орљаве и железничке пруге од Плетернице према Батрини. Преостале чете су нападале непријатељске положаје западно од освојеног друма и угрожавале упоришта Грижиће. Жестоке борбе су вођене целог дана и није се пролазило без губитака. Живот је изгубило 20. априла, 13 и рањена су 73 борца и старешине. Погинуо је политички комесар батаљона Светозар Тинкић и његову дужност преузео је Кузман Николић. Рањен је командир Прве чете Андрија Милошевић који се дан раније вратио из болнице. Дужност командира је поверена Станимиру Атанасковићу. Живот је изгубио, предводећи борце у нападу на усташе и есесовце, командир Друге чете Драго Хаџић и командовање четом преузео је Душан Луковић. Истог дана рањен је политички комесар поменуте чете Мирко Благојевић и та дужност је поверена Милораду Стефановићу. Ране је задобио и командир Митраљеске чете Милан Радосављевић, који је однет у болницу. За командира чете постављен је Михајло Станковић. У Другом батаљону рањен је командир Прве чете Ђорђе Ристић и командовање четом поверено је Радоју Ђушићу. У Трећем батаљону рањен је политички комесар Треће чете Милорад Јововић и његову дужност је преузео Боривоје Варга. Погинуло је и рањено неколико командира водова и одељења.

Борбе су настављене и ноћу. Нешто раније Други батаљон је усмерен на Горњи Згон, уместо Дисциплинског батаљона који је повучен са положаја и придодат Тридесет првој српској бригади, на левом крилу дивизијског борбеног распореда, која је водила тешке борбе за

коту 160 изнад Андријеваца. кључну тачку одбране Славонског Брода. Са њом је остваривано садејство наступањем Другог и Трећег батаљона. после заузимања непријатељских упоришта Грижића и Крајачића, с обе стране друма према Андријевцима. Први батаљон је наступао, 21. априла после поноћи, западно од друма. да се нађе на висовима северно од Старог Слатиника. Штаб дивизије телефонски је затражио да се Други и Трећи батаљон упуте за Првим и да успоставе заједнички положај на домаку Старог Слатиника. Први батаљон се нашао у центру борбеног распореда бригаде, на Кућишту, да напада непријатеља на koti 168. На његовом левом крилу био је Други батаљон, усмерен на непријатеља у Обрижу. а Трећи на десном крилу, са тежњом да освоји коту 195. Бригада је ојачана са 4 тенка који су придодати Првом батаљону. Имала је задатак да освоји непријатељске отпорне тачке северно од Старог Слатиника, сломи отпор непријатеља у томе упоришту, избије на друм и железничку пругу и прекине одступницу усташама и Немцима из Славонског Брода за Нову Градишку и даље. Немци и усташе, знајући да им друмска и железничка комуникација живи значе, добро су се припремили за одбијање напада Четврте српске бригаде и предузимање противнапада.

У 16 сати стрељачки стројеви три батаљона. уз краћу артиљеријску подршку. напали су непријатељску утврђену линију. Борци Првог батаљона јуришом су освојили коту 168 и продужили даље. Подржавани су топовском и артиљеријском ватром из тенкова који су се теже кретали на брдовитом земљишту. Трећи батаљон је отерао непријатеља са коте 195. Други батаљон је нападао противника на добро утврђеном Обрижу и није га заузео. Борба се све више распламсавала. Немци и усташе су добили појачање и кренули у противнапад. Дочекивани су жестоком палбом. али се нису дали зауставити. Преотели су доминантна узвишења и отклонили опасност за саобраћајнице иза њихових леђа. Батаљони Четврте српске су устукнули на полазне положаје. У нападима и противнападима јединица Четврте српске бригаде, 21. априла 1945, погинуло је 11 и рањен 81 борац и старешина. Међу рањенима у Другом батаљону били су командир Друге чете Драгољуб Васиљевић. политички комесар Минобацачке чете Миодраг Иванић и заменик политичког комесара Митраљеске чете Душан Васић. Дужност командира Друге чете поверена је Ђури Лукићу. У тродневним борбама непријатељ је имао 45 мртвих. 200 рањених и 15 заробљених

војника, подофицира и официра. Заплењена су 4 минобацача, 4 камиона, а 5 их је уништено.²⁰¹

Ујутру, 20. априла. Оперативна група Прве пролетерске дивизије, у којој се привремено налазила и Пета српска бригада, ослободила је Плетерницу и гонила непријатеља преко Жежевика. Церја и Нове Капеле. Неколико сати раније Пета крајишка и Седамнаеста источnobосанска дивизија ушле су у Славонски Брод и непријатеља приморале да одступа друмом и железничком пругом према Новој Градишци и Окучанима. Отуда је разумљиво зашто су Немци и усташе одсудно пружали отпор, чак до 22. априла ујутру, Четвртој и Тридесет првој српској ударној бригади да не овладају поменутиим комуникацијама од Андријеваца до Старог Слатиника док се нису извукли у жељеном правцу.

Штаб дивизије наредио је штабу Четврте српске бригаде да се у зору, 22. априла, нападне упориште Стари Слатиник. У борбу је најпре кренуо Први батаљон. Борци су опрезно наступали и на њихово изненађење наишли на пуне ровове, бункере и зграде припремљене за одбрану. Командант батаљона одмах је известио команданта бригаде да се непријатељ повукао.

Северозападно од Славонског Брода, у захвату дела друма према Плетерници, упориштима и комуникацијама у долини Орљаве, Четврта српска бригада је водила жестоке борбе против јединица 7. СС немачке дивизије „Принц Еуген“ и 3. усташко-домобранске дивизије. Есесовци и усташе имали су добро утврђене положаје око својих упоришта: бројне ровове, бункере, жичане препреке и прикривена минска поља. Они су били добро увежбани за борбе на брдском и пошумљеном земљишту и предузимање противнапада. Већша бораца Четврте српске бригаде, с обзиром да су дуго ратовали у равници Срема, нису имали довољно искуства за ратовање на претежно непрегледном терену, али су се брзо прилагодили новонасталој ситуацији и постизали задовољавајуће борбене успехе. Старије и искусније старешине, научени партизанском начину ратовања на југу и западу Србије, стечено знање су преносили на млађе и вештина партизанског ратовања постепено је долазила до изражаја. Било је отежано одржавање везе и остваривање садејства између појединих штабова, команди чета и јединица, али су курири и везисти у критичним тренуцима улагали изузетне напоре да обавештења и поруке правовремено достављају на

¹⁵¹ Архив ВИИ, кут. 1045, рег. бр. 3-2/7.

одговарајуће адресе. И у овим борбама несташница граната је условила да се јединицама Четврте српске бригаде ускраћује артиљеријска подршка у нападима на упоришта чије отпорне ватрене тачке претходно нису неутралисане жешћом артиљеријском припремом.

Освајањем Славонског Брода. Плетернице, Славонске Пожеге и низа упоришта на њиховој западној страни. јединице Прве армије су наставиле да гоне непријатеља према Новој Градишки. Окучанима. Новској. Бановој Јаруги. јужније поред Саве и северније кроз Славонију. према Пакрацу и Дарувару. На десном крилу јединице Треће армије су заузеле Подравску Слатину и продужиле дравским правцем да ослободе Вировитицу и наступају према Марибору. Друга југословенска армија, ослободивши Добој. Босански Брод. Дервенту. приближавала се Бањалуци и тежила горњем току Уне.

Двадесет прва српска дивизија чинила је лево крило армијског борбеног распореда за наступање главним правцем према Новској и Загребу. Па њеном десном крилу наступала је Прва пролетерска дивизија и непријатељ се тешко одупирао силини њиховог удара. Примењивана је тактика заобилажења и обухвата непријатељских упоришта и гарнизона. избегавање фронталне борбе и губитака у живој сили и ратној техници. Проналажена су слабије брањена места у одбрани противника и тамо усмеравани најжешћи напади. Четврта српска бригада у томе се добро сналазила. у садејству са Петом и Тридесет првом српском бригадом. у доста брзом наступању.²⁰²

Од Орљаве до Новске и Јасеновца

Јединице 41. немачке дивизије успоставиле су одбрамбену линију на десној обали Орљаве. 22. априла. да спрече наступање Четврте, Пете и Тридесет прве српске бригаде према Новој Градишки. Трећа усташко-домобранска дивизија држала је положаје у Живикама и спречавала наступање узводно левом обалом Саве. Изненада су налетела 2 немачка авиона, бомбардовали и митраљирали најистуреније јединице Четврте српске бригаде. али им нису нанели губитке. У борбама у току дана убијена су 22 и заробљено 57 непријатељских војника. Јединице

²⁰² 36.НОР. том I. књ. I. док. 106.

Двадесет прве српске дивизије имале су 6 мртвих и 27 рањених бораца и старешина.²⁰³

Штабови Двадесет прве српске и Прве пролетерске дивизије успоставили су садејство и разрадили план да њихове јединице протерају Немце и усташе са поседнутих положаја. За борбу и гоњење непријатеља истовремено су припремљене Прва коњичка и Друга тенковска бригада. Немци су се скоро неприметно ноћу повукли и до озбиљније борбе није дошло.

Сутрадан је настављено наступање јединица Двадесет прве српске дивизије и осталих на десном крилу њеног борбеног поретка. Непријатељ је измицао и на источним прилазима Новој Градишци успоставио задржавајућу одбрану, почевши од Адамоваца преко Запоља. Бодоваљаца до Орубице на Сави. Штаб дивизије, у сарадњи са штабовима бригада, разрадио је план напада на поменути линију и непријатељски гарнизон Нову Градишку. У центру дивизијског борбеног распореда налазила се Четврта српска, на левом крилу Пета српска и на десном крилу Тридесет прва српска бригада. Борба је почела увече и трајала скоро целе ноћи на спољним прилазима граду. Ујутру, 24. априла, јединице Четврте и Тридесет прве српске продрле су у Нову Градишку, а Пета српска бригада је заузела железничку станицу. Немци и усташе у нереду су се повукли оставивши 83 мртва и 20 рањених. У граду и околини заробљено је 346 непријатељских војника, подофицира и официра. Заплењене су знатне количине оружја, муниције и разне ратне опреме. Погинуло је 7 и рањена 33 борца и старешине Дивизије.²⁰⁴

Непријатељ је гоњен без предаха. Бригаде су ослободиле Машиће, Медаре, Драгалић, Доње Богићевце, Горице и Горњу Трnavу. Непријатељ се прибрао у рејону Окучана. Три пука 41. немачке дивизије успоставили су одбрамбени положај, тукући топовима и минобацачима јединице Двадесет прве српске дивизије да их спрече у наступању. Борба је вођена ноћу 24. и 25. априла и Четврта српска бригада је приморала непријатеља да одступа. Ујутру, 25. априла, Бригада је заузела Окучане, Лађевац, Горњи и Доњи Рајић и остваривала садејство са Тринаестом пролетерском бригадом „Раде Кончар“ на десном крилу. На левом дивизијском крилу наступала је Пета српска бригада и освајала мочварни и пошумљени простор према левој обали Саве. Непријатељ се изнена-

²⁰³ 36. НОР, том XI, књ. I, док. 106.

²⁰⁴ Исто.

да зауставио заиадно од Рајића. на десној обали речице Капљенац. према каналу Струг и обали Саве. да спречи наступање јединица Двадесет прве српске дивизије према Новској. злогласном усташком логору Јасеновац, затим северозападније. према Липовљанима и Бановој Јаруги. Штаб Прве армије. нешто раније, после пораза непријатеља у Новој Градишки. дајући наредне борбене задатке Двадесет првој српској ударној дивизији, захтевао је и ово: „По избијању у област Новске Двадесет прва српска дивизија оријентисаће једну своју бригаду ка Јасеновцу у циљу ликвидације непријатељског упоришта у истом (оставити обезбеђење логора и сачувати логор и документацију).²⁰⁵ Из наведеног је очигледно да је бринуто да се предузму мере да се учини колико је могуће да се сачува све што је сведочанство о усташким злочинима и крволоштву. Јединице Трдесет прве српске бригаде напале су делове 3. усташко-домобранске дивизије на Капљенцу. јужно од друма за Новску. истовремено када су јединице Четврте српске бригаде тукле непријатеља у Горњем Рајићу. прешле речицу и стигле на канал Струг Јасеновац је био на домаку. али су добијени подаци да је злогласни логор без живе душе и разрушен. Претходне вечери јединице Пете српске ударне бригаде нашле су у Кленуку и Врбовљанима око 58 логораша који су некако успели да савладају усташке целате. 22. априла. када се побунило око 2.000 заточеника и већином страдали у неравноправном обрачуна са усташама. У Монографији Дивизије Исидор Ђуковић је написао: „Прихваћени логораша били су на граници живота и смрти. После опоравка сви. осим једног најисцрпљенијег, добровољно су стугшли у 21. дивизију. Они су први саопштили весту побуне логораша у Јасеновцу и предочили да још има одбеглих логораша који се крију у мочварама не само од усташа већ од свих људи, јер никоме не верују...“²⁰⁶

На прилазима Новској и Јасеновцу непријатељ се грчевито бранио. рушио мостове и постављао бројне одбрамбене препреке да спречи наступање јединица Двадесет прве српске дивизије. Уједно је утврђивао одбрамбену линију на реци Илови да задржи победоносно наступање дивизија Прве југословенске армије. У таквој ситуацији Штабу Двадесет прве српске дивизије је наређено да јединице упућује и северније од Новске. према Бановој Јаруги. Кутини и Дугом Селу. Пре-

²⁰⁵ Исто. Док. бр.

²⁰⁶ Исидор Ђуковић. н.д. стр 355.

груписавањем јединица Четврта српска је преузела дотадашње положаје Пете и Тридесет прве српске бригаде, 26. априла, које су упућене на десно крило дивизијског борбеног распореда. у рејону Кричке п Брезовца Субоцког. да туку и гоне непријатеља. Артиљеријска бригада Дивизије заузела је ватрене положаје у Ливађанима да подржава јединице у наступању.

Ноћу, 26. и 27. априла, јединице Четврте српске бригаде нападале су непријатеља у захвату друма и железничке пруге према Новској. Заузети су Јазавица и Воћарица и угрожено упориште Новска. Убијено је и рањено 45 непријатељских војника. Без губитака нису прошле и јединице Бригаде. Живот су изгубила 3. а рањена су 22 борца и старешине. Непријатељ је настојао да се ослободи притиска на Новску. истог дана кренуо у жесток противнапад на батаљоне Четврте српске и развила се огорчена борба. Бригада је издржала први налет непријатеља. преузела иницијативу. на противнапад узвратила противнападом. угрозила упориште Пакленицу и ту се учврстила. Сада се њен део фронта протезао од Кошутарице на Сави до Пакленице на 4 километра источно од Новске.

На новоуспостављеној линији немачке одбране од Драве преко Билогоре. дуж реке Илове. преко Пакрачке Пољане. Новске. Јасеновца, узводно левом обалом Уне до Босанског Новог. Штаб 21. немачког корпуса је намеравао да његових шеснаест дивизија задрже наступање јединица Прве, Друге и Треће југословенске армије, да би се добило у времену за њихово извлачење у Словенију и Аустрију. На правцу наступања Прве југословенске армије налазиле су се 22. 41,181. 369. немачка и 1,3,7,8. и 9. усташко-домобранска дивизија. У резерви је била 7. СС немачка дивизија „Принц Еуген“ и остале борбене снаге јачине једне бригаде. Прва армија располагала је само са седам дивизија: Првом пролетерском, Петом крајишком ударном. Шестом личком пролетерском. Једанаестом крајишком ударном. Двадесет првом српском ударном. Четрдесет другом македонском ударном и Четрдесет осмом македонском ударном и са три бригаде: Првом коњичком. Другом тенковском и Инжињеријском бригадом. У тренутку кад су поменуте јединице офанзивно наступале, форсирале Илову и нападале преостале делове непријатељске одбрамбене линије. Штаб 34. немачког корпуса је одлучио да их противнападом одбије. да би осигурао повлачење сопствене главнине преко Кутине. Иванић-Града. Дугог

Села и Загреба према Словенији и Аустрији да се тамо предају енглеским и америчким трупама.

Ујутру, 28. априла. 7. СС немачка дивизија „Принц Р.уген“ извела је удар из рејона Пољане. продужила према Антуновцу. Уљанику. Благородовцу, Крештеловцу. Храстовцу и Имсовцима. Из рејона Гарешнице истовремено је ојачана 9. усташко-домобранска дивизија ударила у бок 48. македонске и освојила положаје 42. македонске ударне дивизије. Усташе и есесовци су намеравали да зађу за леђа Петој крајишкој ударној и Шестој личкој пролетерској дивизији које су угрожаване и са чела наступањем 1. усташко-домобранске и 369. немачке легионарске дивизије. Уз жесток отпор те дивизије су узмакле на леву обалу Илове. успоставиле нове положаје и предузимале противнападе да избегну опкољавање и веће губитке. Непријатељских напада нису биле поштеђене ни јединице Двадесет прве српске ударне дивизије у тежњи да се спречи њихово притицање у помоћ дивизијама на Илови и удар у десни бок и позадину борбених колона есесоваца. Удар Немаца и усташа усмерен је и на јединице Четврте српске бригаде на домаку Новске. Уз снажнију артиљеријску подршку непријатељ је понављао нападе. али је стално одбијан на полазне положаје односећи мртве и рањене. И бригада је имала губитака. У Првом батаљону, поред осталих. рањен је командир Друге чете Обрадин Пузић и заменио га је Александар Миливојевић. Рањени су политички комесар исте чете Милорад Стефановић и његов заменик Стојан Чутурило чију је дужност преузео Берислав Томашић. Политички комесар Другог батаљона Славко Мартан рањен је три дана раније и на ту дужност постављен је Вељко Радоњић. Батаљон је имао рањених старешина и у борбама 28. априла. Рањени су политички комесар Прве чете Бранислав Матковић. командир Треће чете Стојадин Мосић и дужност командира је преузео Живота Алексић. Живот је изгубио политички комесар чете Милутин Ђорђевић. Нешто раније теже је рањен заменик политичког комесара Друге чете Чедомир Рабасовић и та дужност је поверена Милану Трајковићу. У Трећем батаљону рањен је политички комесар Друге чете Радивоје Марковић и на место комесара постављен је Радомир Супић. У Митраљеској чети Другог батаљона теже је рањен политички комесар Мочило Рогић и његову дужност је преузео Велибор Николић.

Без обзира на привремени застој на Илови и целој линији фронта. Штаб Прве југословенске армије није одустајао од офанзивних намера. гоњења и савлађивања непријатеља. Дивизијама је омогућено. после

задржавања и неутралисања непријатељског офанзивног противнапада, да се донекле одморе и предузму, 2. маја, нападе и наступање раније предвиђеним правцима. Примећено је, међутим, 30. априла, да се Немци, усташе и домобрани почињу повлачити са одбрамбених положаја на Илови и јужније према Сави. Штаб Прве армије наредио је потчињеним дивизијама и бригадама да крену у напад и гоњење и непријатељу не дозволе да некажњен измакне за бројна злодела кча је починио у Југославији. Четврта српска бригада, на своме иравцу наступања, уз подршку артиљерије, напала је непријатељску линију одбране у Пакленици и тежила да упадне у добро брањено упориште Новску. На њеном десном крилу, у средини дивизијског борбеног распореда, дејствовала је Тридесет прва српска бригада источно од Липовљана, а на десном крилу Пета српска бригада, у рејону Бујавице и Јамарице.

После савлађивања непријатељске одбране у Пакленици, јединице Четврте српске бригаде су упале у упориште Новску и заузеле, у освит 2. маја, непријатељске odporне тачке. Преживели непријатељски војници у нeredу су бежали друмом према Загребу, а за њима су пристале јединице Трећег батаљона. Батаљон је без озбиљнијег отпора ушао у Нову Субоцку и наставио према 4 километра удаљеним Липовљанима. За њим су пристигли Први и Други батаљон и кратко се задржали у Новој Субоцкој. Испред њих, на прилазима Липовљанима, чула се учестала пуцњава. Штаб бригаде обавестио је штабове Првог и Другог батаљона да немачке јединице, непознате јачине, одбијају стрељачки stroj Трећег батаљона од Липовљана. Очекивало се наређење да му се упути појачање, али догодило се нешто друго. Први и Други батаљон су враћени у Новску. Трећи батаљон се повукао од Липовљана и заузео положај западно од Нове Субоцке. Штаб бригаде упутио је Први батаљон према селу Јасеновцу и злогласном усташком логору да претражи тамошњи терен, да хвата скривене усташе, заштити највеће губилиште Срба, Јевреја, Рома, југословенских родољуба, у стању у коме га нађе до доласка чланова комисије за утврђивање ратних злочина. Други батаљон је добио задатак да претражи Новску и околину и хвата сакривене непријатељске војнике. За кратко време заробљено је 8 немачких војника, 42 усташе и домобрана. Потрага за скривеним непријатељем није прошла без мањих окршаја у којима је рањен политички комесар Друге чете Љубомир Стублинчевић и нешто касније Јакша Јеличић који га је заменио. Истог дана за политичког комесара постављен је Драгослав Јовановић.

Први батаљои, с командантом Гојком Ињцем, политичким комесаром Кузманом Николићем и замеником политичког комесара Јованом Паовићем, без борбе је ушао у Јасеновац и затекао приближно слично стање какво су нешто раније описали побегли логораши. Сећајући се тога 2. маја, заменик командира Прве чете Здравко Муњић је написао: „Улазимо у село Јасеновац. На све стране мирис паљевине. Највише нас је потресао мирис спаљеног људског меса што потиче од запаљених логораша које су усташе побиле пре повлачења. На све стране само се виде згаришта која још пушњаре и догоревају. Од зграда су остали само зидови. јер су кровови, врата, прозори изгорели. Призор је стравичан. Прошли смо овај део страве и ужаса и наилазимо на још један у пољу иза насеља. Код оваца дечак стар око 8 година. Од њега желимо да сазнамо бар нешто о страхотама које смо малочас видели. Дечко је, на жалост, избеумљен и ништа нисмо могли дознати. Касније нам је неки мештанин објаснио да је дечко био сведок кад су његове родитеље усташе бациле у ватру да живи изгоре. Од тога језивог призора дечко је изгубио памење.”²⁰⁷

Извиђачи су опрезно отишли узводно левом обалом Саве, западно од Јасеновца. да провере да ли има усташко-домобранских јединица у Крапју и оближњим селима. Команданту батаљона донели су вест да је противник раније побегао чак до Великог Краљева и да нема никаквих изгледа да се врати. Проценивши да нема скоро никакве опасности за Јасеновац и околину. Штаб батаљона је одлучио да Другу чету и Вод аутоматичара привремено остави да заштите развалине усташког логора док то не учине органи народне власти. а преостале су враћене у састав Бригаде.

Гоњење без застоја

У време припрема за енергично гоњење непријатеља и борби у региону Новске. било је кадровских промена у Штабу бригаде, Штабу Трећег батаљона и Пропагандном одсеку бригаде. Уместо погинулог ађутанта команданта бригаде Ристана Кеновића тренутно нико није одређен на упражњено место. На дужност политичког комесара Трећег батаљона постављен је Данило Вукадиновић. дотадашњи начелник

Здравко Муњић. *Необјав. вено сећање.* У архиви аутора.

Пропагандног одсека бригаде, а Драгомир Лазић Ђурица. дотадашњи политички комесар поменутог батаљона. постао је начелник Пропагандног одсека. Они су се, у ствари, заменили на дужностима. Било је мањих кадровских промена у водовима и десетинама.

Штаб бригаде наредио је Штабу Трећег батаљона да његове чете крену. 3. маја до 12 сати, из Нове Субоцке у напад на непријатеља у Липовљанима. Батаљон је правовремено кренуо на извршење борбеног задатка и без већег отпора заузео Липовљане. Непријатељ је, предосећајући stradанију, умакао према Бановој Јаруги. Штаб батаљона у Липовљанима је успоставио везу са деловима Пете и Тридесет прве српске бригаде и утаничио извесна садејства у даљем наступању. После краћег предаха у Липовљанима, јединице Трећег батаљона су наступале према селу Кривај, на путу за Банову Јаругу, лако га ослободиле, избиле на леву обалу Пакре и сукобиле се са немачким заштитницима. Краћа борба се завршила повлачењем Немаца и стварањем услова да Батаљон пређе на десну обалу реке и успостави мостобран за продор у Банову Јаругу. Значајно непријатељско упориште, железничка и друмска раскрсница, освојени су без већег сукоба, о чему је командант батаљона Мирко Чубрило одмах обавестио начелника штаба бригаде Радоњу Бараћа. Батаљону је наређено да продужи североисточно од Банове Јаруге, да на левој обали Илове заузме положаје и туче непријатеља на супротној страни набујале реке. У Бановој Јаруги заробљена су 2 немачка војника и 5 домобрана. Батаљон није имао губитака.

У ослобођено место најпре је стигао Други, а нешто касније Први батаљон, без Друге чете, са командиром Александром Миливојевићем, и Водом аутоматичара, који су остављени да обезбеђују подручје Јасеновац. Штаб бригаде, у сарадњи са штабовима батаљона, разрадио је план форсирања Илове, ноћу 3. и 4. маја, у садејству са Петом и Тридесет првом српском бригадом. У припреми форсирања реке и гоњења непријатеља брижљиво су коришћени подаци Штаба дивизије да су мостови на Илови порушени, да је њена десна обала добро утврђена за пружање отпора и да није познато бројно стање немачких јединица остављених у заштитници њихове главнине.²⁰⁸

После поноћи, 4. маја, јединице Четврте српске и осталих бригада, спремне су чекале, са расположивим пловним средствима, да крену преко Илове да успоставе мостобране и задају ударце непријатељу. Са

²⁰⁸ Архив ВИИ, кут. 258, рег. бр. 52-5.

супротне обале очекивана је жешћа ватра и ометање челних јединица Четврте српске да довуку чамце и понтоне у реку. Немци су најпре припуцавали и њихово оружје ускоро је сасвим утихнуло. Претпостављало се да не знају шта их очекује и да притајени чекају. А десило се нешто друго: користећи мрак кришом су напуштали положаје и повлачили се у дубину своје одбране. Кад се то дознало јединице Четврте српске и осталих бригада Дивизије, брзо су форсирале Илову и преузеле гоњење. Северније од њих реку су прешле и јединице 42. македонске ударне дивизије и продужиле за непријатељем који је ужурбано измицао. Испред борбеног распореда Двадесет прве српске дивизије, у чијем се средишту налазила Четврта, на њеном левом крилу Тридесет прва и на десном Пета српска ударна бригада, на фронту од подножја Мославачке горе до Кутине и јужније до Лоње, отпор су пружале 41. немачка, 7. СС немачка „Принц Еуген“ и 9. усташко-домобранска дивизија. После преласка Илове Први и Други батаљон Четврте српске бригаде су наступали правцем Збеговача, Гојилице, Шартовац, Миклеушка и допрле до Горње Јеленске. Трећи батаљон истовремено је ослободио Безгову Греду, Илову, Батину, Кутину, Репушницу, Горњу Грачаницу и наишао на отпор непријатеља у Володеру. У наступању је заробљено 27 непријатељских војника и двојица усташа су убијени.

Јединице Трећег батаљона у стрељачком строју прилазе Володеру. Задржава их ватра немачких заштитница, а њихова главнина узмиче. Извиђачи су приметили немачке минере да постављају експлозив да сруше мост на друму, пожурили испред стрељачког строја и рушитеље узели на нишане. Одјекнули су наизменични рафали аутоматског оружја и усмртили минере. Мост је сачуван и лакше се могло напредовати у упориште Володер. На рубу села налазило се неколико напуштених непријатељских бункер[^] и ровова. Извиђачи су их прешли и довели се оближњих кућа да се заклоне иза њихових зидова. Из дубине сеоских улица оглашавају се немачки и усташки пушкомитраљежи. Командир вода извиђача упозорава другове да се неопрезно не излажу фијуку врелих зрна. Понекад долети минобацачка граната, експлозијом уздрма земљу, куће, прозоре на којима прскају стакла. Све то не може да заустави јединице Трећег батаљона које хитају супротном крају упоришта. О томе је Драго Стојковић, поред осталог, написао: „Неколицина усташа као заштитница налазили су се на крају села. Похватани су. Ми смо их послали даље... Стрељачки строј батаљона пристиже. На десном крилу се отворила страховита ватра. Горе небо и

земља. Испред нас на једном брежуљку непријатељ се утврдио и упорно се брани. То је сигуран знак да ће се увече повући. Пред зору смо заузели немачке положаје и кренули даље..."²⁰⁹

Јединице Четврте српске заузеле су Поповачу. Велику Лудину. Видрењак, Обедишче, овладале мостом на речици Чесми и успоставиле мостобран на њеној десној обали. Упоредо су напредовале Пета и Тридесет прва српска бригада, освајале непријатељска упоришта и једнодневни дивизијски борбени учинак био је изузетан. Убијено је 80 и заробљено 59 непријатељских војника, подофицира и официра. Заплењено је 76 пушака, 2 пушкомитраљеза, 2 пиштоља, једно артиљеријско оруђе, 2 аутомобила, 1 камион, двоја запрежна кола, доста муниције и разног ратног материјала. Дивизија је имала 7 мртвих, 27 рањених и 7 несталих бораца и старешина. У Четвртој српској бригади рањен је, поред осталих, командир Прве чете Првог батаљона Станимир Атанасковић и дужност командира преузео је Здравко Муњић.²¹⁰

Сутрадан, 5. маја, Штаб дивизије наредио је штабовима бригада да се гоњење непријатеља настави у захвату железничке пруге и друма, главним правцем Криж, Иванић-Град, Дуго Село и Загреб. Прву већу препреку јединицама Дивизије представљао је добро утврђени Криж. Штаб Двадесет прве српске и Штаб Четрдесет осме македонске дивизије су одлучили да њихове јединице заједнички освоје непријатељско упориште. Напад је почео у 13 сати, уз претходну артиљеријску подршку дивизијске артиљерије и дејство минобацачких чета батаљона. Први батаљон Четврте српске бригаде, ојачан једним батаљоном Седме македонске бригаде, напао је упориште Криж са источне, а Пета српска бригада са северне стране. Са њом су садејствовала и два батаљона Четврте српске бригаде. Са јужне стране Криж је заобишла, савладавши више отпорних тачака. Тридесет прва српска бригада и угрозила га са западне стране. Напад су потпомагале и појачавале Трећа и Шеснаеста македонска бригада у борбеном поретку иза Четврте и Пете српске бригаде. Непријатељ није издржао силу удара, трпео је губитке и пружајући отпор умакао према Лоњи да се тамо покуша средити и успоставити одбрамбене положаје. Губици непријатеља у Крижу и околини били су следећи: 170 мртвих и 163 заробљена

²⁰⁹ *Две године 4. српске ударне бригаде, 1943-1945*, Политички одсек 4. српске ударне бригаде, Београд 1945.

²¹⁰ *Зб. НОР*, том X1. књ. 1. док. 133.

војника, подофицира и официра. Јединице Двадесет прве српске дивизије имале су 24 мртва и 138 рањених бораца и старешина. Уништена су 52 непријатељска камиона и складиште муниције. Заплењено је 13 камиона, 6 коња, двоја запрежна кола, 250 килограма експлозива, 52 пушке, 2 пушкомитраљеза, 4 минобацача, око 70.000 метака и знатне количине разног ратног материјала.²¹¹

У борбама у Крижу и околини. Четврта српска бригада није прошла без губитака у мртвима и рањенима. Рањени су, поред осталих, командир Прве чете Првог батаљона Здравко Муњић, а командирску дужност преузео је Благоје Ранковић. У Првој чети Трећег батаљона рањени су политички комесар Павле Михаиловић и заменик политичког комесара Драгослав Лазић. Дужност политичког комесара поверена је нешто касније Лазару Игњатовићу који се вратио из болнице. Место заменика политичког комесара тренутно је остало непопуњено.

Заузимањем Крижа бригаде Двадесет прве српске дивизије убрзале су гоњење непријатеља. Четврта српска бригада је прешла реку Лоњу, освојила упоришта Лупоглав. Стару Лоњу и Прикрај, избила на друмску и железничку раскрсницу источно од Дугог Села које су бранне јединице 41. немачке и 3. усташко-домобранске дивизије. На њеном левом крилу Пета српска бригада је протерала непријатеља из Пречеца и Андриловеца и са југоисточне стране угрожавала упориште Дуго Село. Тридесет прва српска бригада се задржала у борби у Иванић-Граду који је ослободила, заробивши 7 есесоваца и 10 усташа. На десном кршу борбеног поретка Двадесет прве српске дивизије наступала је Шеста личка пролетерска, а на левом Четрдесет друга македонска дивизија. Штабови дивизија стално су одржавали везе и бринули да се остварује садејство у складу са наређењем Штаба Прве армије да се непријатељ енергично гони и ослободи Загреб. С јужне стране Загребу су се приближиле јединице Друге југословенске армије, под командом Коче Поповића, припремљене да пређу Саву и воде уличне борбе у граду.

На новим положајима у рејону Дугог Села, немачке и усташке јединице су се припремале за дужи отпор. На предњем крају сопствене одбране поставили су бројне нагазне и противтенковске мине и друге препреке. У поподневним часовима, 7. маја, у напад су кренуле јединице Четврте српске на десном, Пете српске у средини и Тридесет прве српске бригаде на левом крилу дивизијског борбеног поретка.

²¹¹ Исто.

Артиљеријска бригада, са ватрених положаја у Горњој Греди, подржавала је стрељачке стројеве у нападу. Четворочасовна борба, све до 18 сати, није дала очекиване резултате. Штаб дивизије наредио је штабовима бригада да се непријатељ сатире јуришима и угрожавањем његових бокова. Јуришни стројеви јединица Четврте српске освојили су упоришта Грачец и Брековљане, а Тридесет прве српске бригаде Пухово и Копчевец. Увече је заузето упориште Дуго Село и непријатељ се повлачио према Церју, Сесветима, Медведници и Загребачкој гори. На томе простору концентрисале су се 7. немачка СС дивизија „Принц Еуген“, 41. немачка тврђавска, 181. немачка пешадијска и 7, 8. и 9. усташко-домобранска дивизија с намером да се бране до последњег даха.

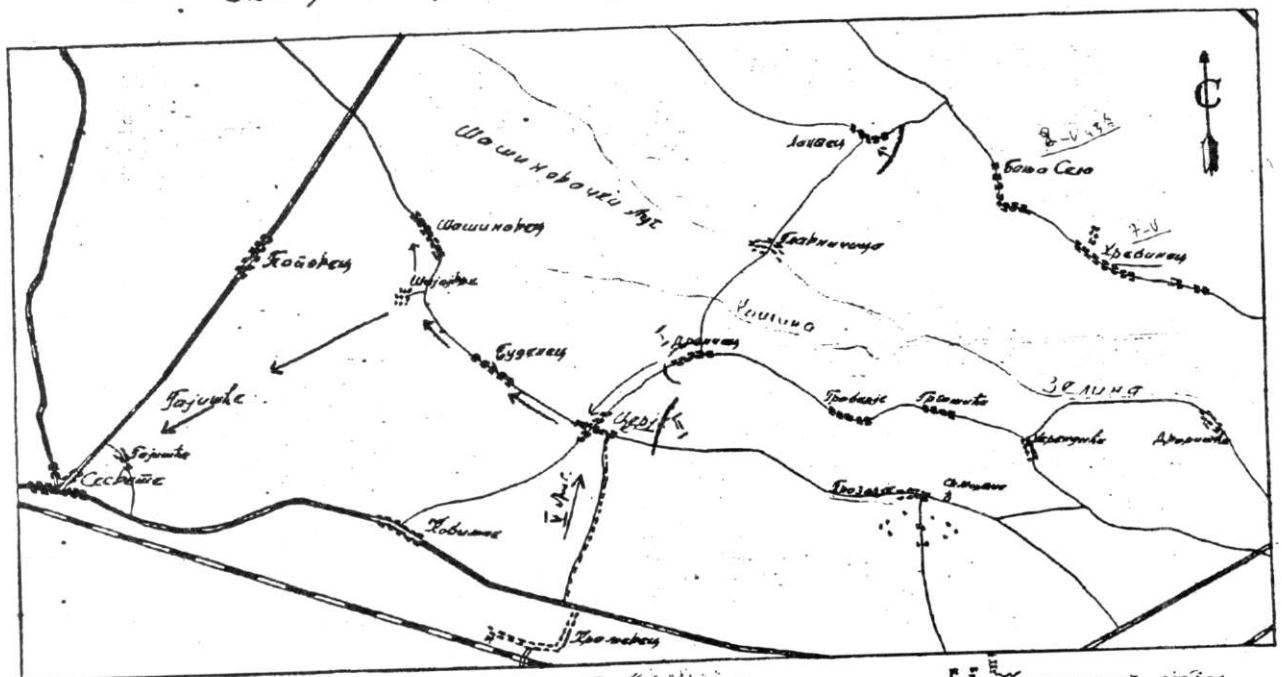
Гоњење је настављено, уз мање сукобе са непријатељским заштитницама. Четврта српска је наступала према Прозорју. Церју, Мокрицама, а Пета и Тридесет прва српска бригада правцем Краљевац, у намери да га заузму из покрета, али се у томе није успело.

Јачи отпор у Церју и околини

Батаљони Четврте српске бригаде нису посустајали у гоњењу непријатеља. Ноћу, 7. и 8. маја, због недовољног познавања терена и слабе видљивости, јединице су се нешто спорије кретале према јаком непријатељском упоришту Церју. Осмог маја, у 3 сата, Трећи батаљон је стигао у Бања Село, у коме су борци предахнули док су извиђачи испитивали правац према Лактецу. Штаб батаљона је обавештен да у селу има много непријатељских војника, да их је умор толико савладао да спавају дубоким сном. Чете су одмах припремљене да се неопажено прикаду Лактецу и непријатељу приреде изненађење. У свануће је почела борба најпре на југоисточној страни. Немачки војници и усташе буновни су грабили оружје и покушавали да се одбране. У њиховим редовима завладала је паника, посебно на друму на улазу у село, на коме су борци Вода противтенковских пушака уништили 3 камиона, пуна ратне опреме, а 2 запленили, без возача који су побегли. Заплењена су 2 топа и 1 противавионски митраљез. Плена је било далеко више, али се није могао одмах прикупити због дејства непријатељске артиљерије из рејона Сесвета.

Први батаљон је наступао правцем Херендићи. Грогошићи, Граберје. стигао у Дренец, североисточно од Церја, у 7 сати. заузео по-

Скица борби за Церје 8-V-1945 год.

Шед саобраћајних водова,
Б. Приземит

Размера 1:70.000-

Командант мјеста
Адванс
10/1

ложаје запад-но од села и осигурао правац од Шашиновеца. Шашиновечког луга и Главичице. На тој страни, гоњен и тучен од јединица Трећег батаљона, непријатељ се повлачио према Поповцу и Сесветима. Из Бање Села Други батаљон је дошао преко Гргошића и Граберја на лево крило борбеног распореда Првог батаљона, за борбу се распоредио у пошумљеном пределу око 700 метара источно од Церја. У-10 сати Штаб бригаде је наредио да батаљони, у 12 сати, нападну непријатеља и освоје упориште. Њима је придодат Трећи батаљон, али се није могао извући са раније поседнутог положаја услед убитачног дејства непријатељске артиљерије и аутоматског оружја. С јужне стране Церју се приближавао један батаљон Пете српске бригаде да у прави час појача нападе. Борба је почела у подне, према плану, али се није развијала брзином како се желело. Непријатељ се жестоко бранио на североисточном рубу упоришта, са звоника и крова сеоске цркве, преудешене у ватрену тврђаву, на прилазним путевима, из бункера, ровова и сеоских кућа. У тренутку кад се поверовало да ће Немци и усташе одговорити да прихватају позиве да се предају, они су смогли снаге да изведу противнапад. Највише су се окомили на Прву чету, са командиром Благојем Ранковићем, која је приморана да се повлачи и трпи губитке. Рану је задобио и командир чете. Командант батаљона наређује командиру Треће чете Миломиру Марковићу и политичком комесару Вељку Михаиловићу да се прискочи у помоћ суседној чети и бочном ватром проређује стрељачки строј нападача. Сада су Прва и Трећа чета преузеле иницијативу, прешле у противнапад и непријатеља одбиле на полазни положај. Добро усклађеним садејством батаљони су настојали да истовременим ударима савладају противничко упориште. Опет им је узвраћено противнападима немачких и усташких јединица које их нису успеле одбити назад. Вршилац дужности команданта бригаде Миодраг Јовановић Расинац, уместо оболелог команданта Стеве Адамовића, затражио је подршку тенкова да помогну у савлађивању непријатељског отпора у Церју и околини. Убрзо је дотуњало 6 тенкова друмом од Граберја у Дренец који су продужили у Церје. Упоредо са њима наступа стрељачки строј Првог батаљона и започиње одлучна битка. Стрељачки строј Другог батаљона јуриша са источне стране, а јединице Пете српске бригаде са јужне стране Церја. 0 налету тенкова и јуришу бораца и старешина Драгослав Вељковић је записао: „Тенкови гурају напред и крче пут. Наши борци јуре за њима. Развија се кратка али снажна борба. Ми то користимо и без зас-

тоја гурамо напред. Ту је и Други батаљон заједно са нама. Настаје Једно опште гоњење. журно без двоумљења. Хитамо напред. Немци беже као помахнитали. Сустижемо их. обарамо, пуне су улице малог села. Сви журе само да стигну тенкове. Са свих страна чује се само: 'Јуриш! Ура!' и то тако снажно да се слива све у један глас..."²¹²

У 17 сати непријатељ у Церју је разбијен и дао се у бекство према Шашиновецу. Батаљони настављају гоњење преко Буденеца и Шишај врха. Тенкови грме друмом. На првом је командант Првог батаљона Гојко Ињац и рафалима из стројнице обара фашисте. У једном тренутку скаче са тенка у покрету да зароби групу Немаца и усташа. не слутећи да их. из оближње шуме. пристиже двадесетак пута више. О драматичном тренутку Драгослав Вељковић сведочи: „У том наилази читав стрељачки строј. Немци помишљају на предају. дижу руке у вис. али кад виде да нас нема много они прибегавају лукавству и уместо предаје врше јуриш на нас. Гојка рањавају у цеваницу и он пада. И у моменту нашег прилажења њему. непријатељ је био бржи и како је он излетео сувише напред и тешко га рањава у главу. Врши.мо снажан налет и одробљавамо команданта... Има другова који још не знају да је командант погинуо. Све се одиграло за тренутак... Немачких рањеника на све стране. Дуго су наши митраљеви косили њихову колону. Немци су дуго падали. Нисмо им остали дужни за палог команданта."²¹³ Командовање Првим батаљоном преузео је Мирко Чубрило и напади нису малаксавали. У Шашиновецу је заробљена већа групација непријатељских војника. Заплењено је 30 пушака. 5 пушкомитраљеза. 30 минобацача. 30 запрежних кола препуних разне ратне опреме и сандука муниције.

Батаљони Четврте српске бригаде без застоја хитају Гајишћу и Сесветама. Подржавају их тенкови у борбеном поретку и не наилазе на жешћи отпор. Борба у Сесветама кратко је трајала. Непријатељ је прихватио позив да положи оружје. Бригада је заноћила у Сесветама у ишчекивању борбеног наређења за сутрашњи дан. Штаб бригаде је анализирао минуле борбе у Церју и околним упориштима и утврдио да је убијено 100. рањено 300 и заробљено 30 непријатељских војника. подофицира и официра. И Бригада је имала губитака. Поред више рањених и погинулих бораца. из борбеног строја избачено је и неко-

²¹² *Две године 4. српске ударне бригаде, 1943-1945*, Политички одсек 4. српске ударне бригаде. Београд 1945. стр. 62.

²¹³ Исто.стр. 63.

лико старешина. У Првом батаљону рањен је командир Прве чете Благоје Ранковић, али лакше, и на дужност се вратио после дводневног лечења. Рањен је командир Митраљеске чете Михајло Станковић и заменио га је Димитрије Родић. У Другом батаљону рањени су командири Прве и Друге чете. Радоје Ђушић и Ђура Лукић, а живот је изгубио командир Митраљеске чете Светозар Маринковић. Уместо Ђушића командовање четом је поверено Драгомиру Стојковићу, а Лукић се брзо вратио из болнице на ранију дужност. Командир Митраљеске чете постао је Пуниша Лаловић. Заменик политичког комесара Треће чете Трећег батаљона Стојан Костадиновић је погинуо и његову дужност је преузео Радивоје Васић. Рањен је и политички комесар Друге чете Радомир Супић.

Рат после капитулације нацистичке Немачке

Освајањем Церја и Сесевета јединице Двадесет прве српске дивизије, у складу са дан раније издатом заповешћу Штаба Прве армије да се ослободи Загреб и непријатељ гони према југословенско-аустријској граници, добиле су наређење да наступају у град на Сави правцем Дубрава, Максимир, Јелачићев трг, Савска цеста и даље, да садејствују са суседима, јединицама Шесте личке пролетерске на десном и јединицама Четрдесет осме македонске дивизије на левом крилу борбеног распореда. Очекиване су жешће уличне борбе у граду, али њих није било. Злочинац Анте Павелић, његова влада, усташе, немачке и домобранске јединице нешто раније су се повукле из Загреба. У граду су остављене мање заштитне јединице које су пружиле слабији отпор, приликом напада и преласка преко Саве, 8. маја 1945. пре подне. Четрдесет пете српске, Двадесет осме славонске и нешто касније Тридесет девете крајишке ударне дивизије из састава Друге југословенске армије. У појединим улицама вођене су мање борбе са остацима непријатељских јединица, проналажене скривене усташе и домобрани. У те акције биле су укључене и неке јединице Двадесет прве српске дивизије. Загреб је тако ослобођен заједничким борбеним напорима и дејствима поменутих јединица Прве и Друге југословенске армије.

Борцима и старешинама Четврте српске и осталих бригада Двадесет прве српске дивизије саопштена је радосна вест да је нацистичка Немачка безусловно капитулирала, али да то још не значи крај рата за

јединице Југословенске армије којима немачке и квислиншке снаге пружају отпор и настоје да се извуку преко југословенско-аустријске границе. Самим тим јединицама Двадесет прве српске дивизије предстојало је гоњење непријатеља од Загорја до Цеља у Словенији. Четврта српска бригада је распоређена у Подсусед да се њени батаљони одморе и припреме за наредне покрете. Извиђачи су активни и претражују околни пошумљени терен. Са њима су обавештајни официри и њихови помоћници. Они обавештавају Штаб бригаде да се знатне снаге Немаца, усташа и домобрана налазе у близини, у Медведници, да не пристају да обуставе отпор. Убрзо се огласила непријатељска артиљерија и више граната сручила на Подсусед, на рејон размештаја јединица Четврте српске бригаде. Гелери су ранили начелника штаба бригаде Радоњу Бараћа и других губитака није било. Без обзира на очигледни изазов, јединице бригаде нису кренуле у потеру. Штаб бригаде строго је поштовао наређење Штаба дивизије да се сутрадан, 10. маја, настави гоњење преко Запрешића, Дубравица, Старе Васи, Светог Петра, Подсреда, Пилштања, Планине при Севници и Лашкога јужно од Цеља. Планирани наступни марш могао се делимично и мењати уколико би неке неподвижене околности успоравале његово извршење.

Стање на фронту у Југославији, после капитулације фашистичке Немачке, било је следеће: немачке и квислиншке снаге нису прихватале безусловну капитулацију, наставиле су да се боре и повлаче правцем Цеље, Дравоград да би умакле у Аустрију да се предају англо-америчким трупама. У томе су их спречавале, разоружавале и заробљавале јединице Прве армије наступајући према Цељу, јединице Друге армије продором према Новом Месту и Зиданом Мосту и јединице Треће армије које су ослободиле Марибор и напредовале према Рогашкој Слатини и Дравограду. Моторизовани одред Четврте југословенске армије и јединице Четврте оперативне зоне избиле су у рејон Целовца и Корушку. Био је то почетак опкољавања главнине немачке Групе армије „Е“, односно 6 немачких дивизија и бројних квислиншких јединица. Значајну улогу у томе имале су и јединице Двадесет прве српске ударне дивизије: Четврта, Пета, Тридесет прва српска и Артиљеријска бригада на својим правцима наступања и савлађивања непријатеља. У почетку наступања примећиване су групе домобрана и без борбе их је разоружано око 460.

Претходница Треће чете Другог батаљона, коју је предводио делегат вода Лаза, попела се на кров једне напуштене куће да боље ос-

мотри околину. Делегат Лаза и другови одмах су приметили, на изласку из оближње шуме, вод војника у сивкастим униформама и одлучили да их притајени сачекају. Заузели су добре заклоне, препознавши домобране. Кад су пришли, борац Милан је узвикнуо да стану и упитао ко су. Уследио је одговор да је то генерал Пешић, заповедник 13. домобранске дивизије и његови пратиоци. На захтев да се преда и потчињенима нареди да то учине, без поговора је послушао. Заробљеници су одмах спроведени у Штаб бригаде.

После коначења у Старој Васи, Краљевцима и Мрачанима, бригаде су сутрадан, 11. маја, наставиле гоњење непријатеља и без успутних борби стигле у рејон Козја у Словенији. Од леве дивизијске побочнице стигла је Штабу дивизије и штабовима бригада вест да се од Кршког и долине Саве приближавају хиљаде усташа и њихових породица да продуже према југословенско-аустријској граници. Знајући да усташе не пристају да се предају, Штаб дивизије, са командантом Владом Бајићем и политичким комесаром Мирком Јовановићем, предузео је мере да се силом разоружавају и заробе. Бригаде су се брзо престојиле из маршевог борбеног поретка у стрељачке стројеве да заштите бокове и зауставе наступање остатака 1.3.7.8. и 9. усташко-домобранске дивизије, њихових симпатизера и породица. Усташе су се најпре устремиле на артиљеријске јединице Дивизије, али су дочекане снажном ватром устукнуле. После су затражили да преговарају, захтевајући да им се допусти да продуже пут. Енергично им је узвраћено да се одмах предају. Одговорили су јуришем на положаје Друге чете Трећег батаљона Тридесет прве српске бригаде коју су потисли према Козју и навалили кроз начињену брешу да је проширују и осигурају пролаз хиљадама осталих. Противнападом суседних јединица су одбијени на полазне положаје, али их је умакло више од две сатније према Цељу. Бригаде су искористиле краткотрајно затишје да се прегрупишу.

Јединице Четврте српске бригаде распоредиле су се на узвишењима поред друма од Подсреде до Козја. На десном крилу, северозападно од Козја, ватрени бедем успоставиле су јединице Тридесет прве српске бригаде. На левом крилу, западно од Подсреде, пролаз усташама је затворила Пета српска бригада. Дивизијска Артиљеријска бригада распоредила је своја оруђа да дејствују са висова у близини Подсреде.²¹⁴ Борбена ситуација је условљавала да се касније, ради бољег садејства и

²¹⁴ Архив ВИИ, кут. 253, рег. бр. 36-1/7.

ефикаснијег противудара на усташке јединице. настави са извесним прегруписавањем на више угроженим правцима и заузимањем погоднијих положаја. Батаљони Четврте српске бригаде осванули су. 12. маја, на овим борбеним положајима: Први, у рејону коте 407. источно од друма између Подсреде и Козја. Други северозападније. на брдима поред истог друма, а Трећи батаљон у пошумљеном и бреговитом пределу северније од Козја, поред комуникације за Плиштањ. Ноћ је протичала релативно мирно. Борцима и старешинама пружио се прилика, уз ојачана обезбеђења и страже. да мало одспавају на ватреним линијама.

Ујутру. у 5 сати. уследио је жешћи напад усташа на јединице Првог батаљона распоређене на коти 407 и Росици. Командант и политички комесар батаљона наредили су командирима чета Здравку Муњићу, Александру Миливојевићу. Миломиру Марковићу. командирима Минобацачке и Митраљеске чете. Божидару Петковићу и Димитрију Родићу, да јединице тако усмеравају да зликовце усташе немилосрдно туку и да одступања нема. Усташе су претрпеле велике губитке, али се нису помириле са узмицањем и поново су јуришале. Опет су засути ватром из свих оружја и одбијени остављајући доста мртвих и рањених. Без обзира на губитке. нападе су преусмеравали на положаје Другог и Трећег батаљона мислећи да ће тамо створити бреше и наставити да се повлаче. Командант бригаде је проценио. с обзиром да су усташке јединице пристизале једна за другом, да Други и Трећи батаљон појача Четом аутоматичара. Командант је наредио командиру и политичком комесару чете Љубиши Голубовићу и Милету Арсићу да аутоматичаре поведу друмом северно од Козја да извиде шта се тамо дешава и туку усташе. Са северне стране допирала је неуједначена пуцњава и потврђивала да Други и Трећи батаљон нису поштеђени усташких напада.

Аутоматичари су задихани стигли на седласти гребен. у чијем се пошумљеном подножју чула пушкомитраљеска и пушчана паљба. Командир и политички комесар чете тренутак су застали да процене ко пуца и како да успоставе везу са Другим и Трећим батаљоном. Изненадило их је неколико бораца Другог батаљона који су уплашени излетели из шуме на чистину и објаснили да троструко надмоћније усташе потискују њихов батаљон да би прошли према Цељу. У очигледној неприлици није се смело оклевати. Командир Голубовић и политички комесар Арсић наредили су командирима водова да аутоматичаре распореде рубом гребена и чекају непријатеља који се приближавао. Командир чете је залегао иза једног дрвета и упозорио да се

ничје оружје не сме огласити пре његовог аутомата. Усташе су прилазиле кроз проређену шуму, стрепећи да не буду изненађени. Било их је више од једног батаљона. Други талас се назирао кроз проређено дрвеће и хитао да се придружи онима при врху успона. Једна чета, реално ценећи, без обзира што је имала аутоматско оружје, тешко је могла одбити вишеструко бројније усташе. Командир и политички комесар су рачунали да првим плотунима и рафалима усташама нанесу што веће губитке. Кад су се приближили на 200 метара, усташе су засуте ватром из аутомата и пушкомитраљеза. Много их је убијено, али пристизало им је појачање и нису престајали да јуришају. Припремали су и крилни обухват Чете аутоматичара. Командир и политички комесар су наредили да се водови извлаче под борбом и један другом штите одступницу. Аутоматичари су се повлачили уз пошумљену падину, према положају јединица Трећег батаљона. Наишли су на пуне ровове и заклоне, пуне чаура које су потврђивале да се ту водила жестока борба. Према пуцњави командир чете је оценио да се Трећи батаљон налази у подножју планине и Чету је ивео у томе правцу. Недостајала су три борца за које се није знало да ли су погинули или заробљени. Чету је сустигао курир са наређењем команданта бригаде да се врати у Козје.

Трећи батаљон, са командантом Мирком Чубрилом и политичким комесаром Данилом Вукадиновићем, нападнут је ујутру и огорчено се борио да задржи и одбије усташке јединице. Командири и политички комесари чета Живан Томић, Лазар Игњатовић, Властимир Јовановић, Сретен Стефановић, Миле Радојевић, Милорад Јововић, Драган Марковић, умешно су усклађивали садејство чета да убитажније дејствују и проређују нападаче. Трећа чета, са вршиоцем дужности командира Милетом Радојевићем и тек постављеним командиром чете, коме име није запамћено, који је дужност примио, тако рећи, на ватреној линији, у трку је стигла на једну ливаду, испред густе шуме у којој су били усташки јуришници. Изнад глава бораца зазујали су пушчани и пушкомитраљески меци. Командир чете и Милета Радојевић су ускочили у прокоп на ливади и командовали да се непријатељ немилосрдно туче. На ватреној линији били су командант батаљона Чубрило, политички комесар Вукадиновић, ађутант батаљона Сима Ђукановић, заменик политичког комесара Драган Голубовић. Развила се беспштедна борба. Усташе су истрчавале, у згуснутом поретку, из оближње шуме. Много их је убијено, али се нису дали зауставити. Стотинак их је дотрчало, узвикујући „Напред усташе!”, на

двадесетак метара испред бораца Треће чете у намери да их прегазе и отворе пролаз према друму за Цеље. Командир чете је узвикнуо да се ручним бомбама и паљбом аутоматског оружја ирекрате јуриши околних зликоваца. Експлозије су учестале, смртно погођене усташе су падале, а преживеле узмицале према левом крилу стрељачког строја не престајући да отварају ватру. Куршуми су погодили командира чете у груди. Умирући, довикнуо је Радојевићу да настави да командује. Борба не јењава. Пола ливаде је прекривено телима погинулих и рањених усташа, а нове групе пристижу и угрожавају лево крило борбеног распореда батаљона. Чују се јауци и самртни ропци. Усташе у црним униформама узмичу неколико корака, нагло се окрећу и још жешће туку. Куршум је погодио вршиоца дужности командира чете у десно раме, али он не престаје да командује. Пузећи одлази на лево крило стрељачког строја да помаже у сузбијању усташких јуриша. Примећује политичког комесара батаљона Данила Вукадиновића како хицима из пиштоља обара најокорелије усташке јуришлије. Проређене усташке групе малаксавају, борци искачу из заклона и долази до борбе прса у прса. Мало је усташа преживело и побегло. Рањеном Милету Радојевићу Рада Анђелковић, референт санитета батаљона, превила је рану.

Јединице Четврте српске и осталих бригада Двадесет прве српске дивизије успешно су спречавале усташе да не прођу према Цељу и Аустрији и наносиле им огромне губитке. Само 12. маја убијено је 266 и заробљено 635 усташа. Заплењено је њихово оружје и 40 запрежних кола разног ратног материјала. Двадесет прва дивизија имала је 33 мртва и 72 рањена борца и старешине. Од тога броја Четврта српска бригада имала је 19 погинулих, 36 рањених и 10 несталих бораца и старешина.²¹⁵

Штаб дивизије и штабови бригада сачинили су план, 12. маја увече, да се остаци усташких јединица опколе и униште. Ујутру, 13. маја, започела је жестока борба. Четврта српска је нападала западно од друма Козје - Подсреда. Пета српска од Великог и Малог Камена и Чрета, а Тридесет прва српска бригада од Окића, Слатине, Горјана до Копривице. Нападе је потпомогала Артиљеријска бригада из свих расположивих оруђа. Усташе су се нашле у ватреном обручу без икаквог изгледа да се спасу. Њихов отпор постепено је попуштао, већина их изгинула и заробљена, а незнатан број побегао. Заробљено их је око 600 и одмах

²¹⁵ 36. НОР, том XI, књ. 1, док. 140.

су спроведени у сабиралиште ратних заробљеника.²¹⁶ Сутрадан, 14. маја, већу групу усташа која се скривала у пошумљеним пределима Великог Камена, Окића, Копривнице, напале су бригаде Двадесет прве српске дивизије и заробиле скоро 500. Заплењено је њихово оружје, муниција и ратна опрема. Овим нападом сломљен је отпор делова пет усташко-домобранских дивизија и завршене борбе Четврте српске ударне бригаде која се наредног дана вратила у Козје.

На деветнаестомесечном борбеном путу дугом 4.200 километара, од Добре Воде на Јастрепцу, Расине, Пусте Реке, Црне Траве, Јабланице, Топлице, преко Шумадије, Београда, Срема, Славоније, Загреба, до Козја у Словенији, прослављена Четврта српска ударна бригада скоро свакодневно је водила мање и веће борбе против удружених непријатеља: Немаца, усташа, четника, недићеваца, бугарских фашиста, љотићеваца, балиста и њихових помагача. Убила је 3.264 и заробила 4.115 непријатељских војника, подофицира и официра. Запленила је 3.748 пушака, 67 митраљеза, 24 топа, 48 минобацача, више вагона муниције, 34 моторна возила и огромне количине разне ратне опреме. Уништила је 10 непријатељских тенкова, 31 моторно возило, 25 топова, више локомотива и возова и 2 авиона. Те резултате Бригада је постигла у 50 већих битака и бројним мањим окршајима са непријатељем.

У свима сукобима са удруженим непријатељима, борци и старешине Четврте српске ударне бригаде су испољавали самопрегор, високе моралне квалитете, храброст и борбену снажљивост. Већина је одликована ратним одликовањима, а знатан број и Споменицом 1941. За изузетну храброст, командовање и руковођење, Орденом народног хероја Југославије одликовани су први командант бригаде Драгослав Петровић Горски, Стојан Љубић, Страхиња Ераковић, Владимир Букилић, звани Поп Мића, Пане Ђукић Лимар, Петар Станковић Љуба и Драгољуб Петровић Раде, који су постали узор борцима и старешинама у целој Србији и шире. Поред личне храбрости, стално потврђиване на бојном пољу, они су командовали крупнијим јединицама НОВ које су се често хватале у коштац са вишеструко надмоћнијим непријатељем и задавале му озбиљне ударце. У првој борби после формирања, Друга јужноморавска бригада, под командом Драгослава Петровића Горског и Владимира Букилића показала је завидне борбене вредности, протерала бугарске окупаторске војнике из Велике Плане под

²¹⁶ Исто, Док. 136.

Јастрепцем и наставила да постиже победе у наредним борбама. У борбеном строју у свим нападима на непријатељска упоршпта и гарнизоне редовно су се налазили команданти бригаде. почевши од њеног првог команданта Горског. а касније Стојана Љубића. Страхине Ераковића. Владимира Букилића, Миливоја Перовића и Стеве Адамовића. Љубић. Ераковић и Букилић. за кратко време изгубили су животе предводећи стрељачке стројеве Бригаде у нападу на непријатеља. Народ јужне Србије испевао је бројне песме својим херојима. које и данас живе.

За велики допринос у победи над фашистичким окупаторским јединицама и домаћим издајницима, Четврта српска ударна бригада је одликована, међу првих двадесет бригада НОВ и ПОЈ, 24. јула 1944. Одлуком Председништва АВНОЈ-а. Орденом народног ослобођења.²¹⁷ Касније. 1953. године. одликована је Орденом заслуга за народ са златном звездом. Посебна признања су одата Трећем омладинском (црно-травском) ударном батаљону коме је додељена заставица Уједињеног савеза антифашистичке омладине Србије. У образложењу је истакнуто да је поменути батаљон био најбољи у борбама на Копаонику и да је најбољи у целој Србији. Победничка заставица је додељена и Четврто-м батаљону. 1. фебруара 1945. у Шаренграду. тада најбољем у Дивизији. који се нарочито истакао у борбама за Београд и касније у борбеном и осталом такмичењу на Сремском фронту и завршним операцијама.

У току Народноослободилачког рата и непосредно после ослобођења. прослављена Четврта српска бригада била је значајна школа и расадник кадрова. Из њених редова израсло је стотине официра. чак и са највишим генералским чиновима. којима је предано радило на изградњи и јачању оружане снаге наше земље. Доста њих је било на високим функцијама у органима власти. у друштвено-политичким структурама. привредл. образовној и културној делатности и разним другим значајним дужностима.

У мирнодопским ?арнизонима

После победе над непријатељем и разбијања остатка усташких и немачких група у пределу Великог Камена. Окића и Копривнице у

Словенији. Четврта српска ударна бригада се наша, 20. маја 1945. заједно са Петом и Тридесет првом српском бригадом, да заједнички обеље годишњицу своје Двадесет прве српске ударне дивизије. Сутрадан су уследиле свестране тродневне припреме за повратак у Србију.

На основу заповести Штаба Прве армије, 23. маја 1945. бригаде су сутрадан, у зору, кренуле преко Запрешића, Подсреде, Стењевца, Врапчета и стигле у Загреб. Батаљони Четврте српске постројени су прошли кроз град. Борци су марширајући певали партизанске и слободарске песме, продуживши у Криж који су раније ослободили. У томе месту одржана је скромна свечаност поводом рођендана врховног команданта Тита, а потом су бригадне колоне наставиле да маршују до железничке станице у Ориовцу у Славонији. У том месту борци и старешине су се укрцали у воз и одвезли на железничку станицу у Земуну. Одатле су се упутили у Коњичку касарну да се одморе и неколико дана припремају за свечани дефиле, у саставу Дивизије, за пролазак кроз Београд.

Парада је уследила 7. јуна 1945. и Београђани су одушевљено поздравили јединице Дивизије које су учествовале, скоро осам месеци раније, у борбама за ослобођење нашег главног града. Грађани су масовно изашли на улице, клицали борцима и засипали их свежим цвећем. Дочек у Београду неизбрисиво је остао у пријатном сећању свих бораца и старешина.

Истог дана Бригада је продужила у свој први мирнодопски гарнизон Пирот, у коме су се сместили ШШаб бригаде и Трећи батаљон. Први батаљон привремено је распоређен у Књажевац, а Други батаљон у Белу Паланку. Убрзо је касарна у Пироту оспособљена за смештај свих батаљона и свакодневну војно-стручну и политичку обуку. За кратко време јединице су успешно савладале појединачну, а затим и десетичну обуку. Описмењавани су војници који су претежно пристизали са Косова да служе војни рок и у већини били неписмени.

У гарнизону Пироту створени су повољни услови да се квалитетно побољшају културне активности. Изведене су уметничке приредбе које су биле на завидној висини. Редовно су издаване четне и батаљонске зидне новине и истицане на прометнијим местима у касарни. У њима су сарађивали многи борци и старешине, стекли прва новинарска знања и после демобилизације се оиределили за позив новинара.

Јединице Бригаде повремено су се укључивале, кад су војничке обавезе то омогућавале, у обнову и улепшавање града, као и у веће пољопривредне радове.

Спортске активности много су значиле у побољшању физичке кондиције војника и старешина и стално су унапређиване. Формиран је бригадни фудбалски тим, који је скоро сваке недеље имао утакмице са неким од локалних или тимова бригада у суседним гарнизонима и дивизијским фудбалским тимом и често побеђивао. Пажња је посвећивана лакој атлетици, одбојци, кошарци и шаху.

За време боравка у Пироту, Бригада је постигла значајне резултате у свима областима активности: војној, политичкој, културно-просветној, спортској и сарадњи са народом.

Поменуте активности донекле су поремећене одласком Четврте српске бригаде у гарнизон Куршумлију да би се искоренили остаци одметничких банди које су вршљале у Косаничком срезу и према старој српско-турској граници, од Преполца до Брајине, сејале страх и убијале недужне људе. Јединице су тако припремљене да свакодневно, са јединицама КНОЈ-а, предузимају потере за одметницима, да им наносе осетне губитке и неутралишу њихово деловање. У Алманаху „Две године Четврте српске“ записано је, поред осталог и ово: „Ту се одмах видела вредност нашег борца, ратника са богатим искуством и мајстора свога оружја. За кратко време падају нам у руке неколико главних четничких зликоваца... За три месеца на терену Косанице Бригада је похватала или јој се предало преко 80 четника. У тим акцијама ми смо дали и драгоцену жртву. Пао је у служби народа Рака Симић, командант Трећег омладинског батаљона...“²¹⁸

У то време вршене су припреме за изборе за посланике Уставотворне скупштине. Борци и старешине Бригаде, боравећи на терену, имали су знатног учешћа у предизборној кампањи. Захваљујући и њиховом агитовању међу народом, у срезу косаничком на биралишта је изашло више од 96 одсто бирача.

У Куршумлији Бригада је прославила, 20. новембра 1945, двогодишњицу формирања. С поносом се може истаћи да је она дала огроман допринос победи над окупаторским фашистичким јединицама и домаћим издајницима. Њено име, борбени и остали успеси, убележени су златним словима у историји наше Народноослободилачке борбе и Другог светског рата.

²¹⁸ *Две године 4. српске бригаде*, Београд 1945.

НАРОДНИ ХЕРОЈИ ЧЕТВРТЕ СРПСКЕ БРИГАДЕ

ДРАГОЉУБ ПЕТРОВИЋ - ГОРСКИ

СТОЈАНЉУБИЋ-СТОЛЕ

САВА

БРАКОВИЋ-СТРАХИЊА

ВЛАЦИМИР БУКИЋ-ПОП МИЊА

ПЕТАР СТАНКОВИЋ-ЉУБА РАКЕТА

ПАНЕ ЋУКИЋ-ЛИМАР

ДРАГОЉУБ ПЕТРОВИЋ-РАДЕ

*СЛЕВА НАДЕСНО: ПЕТАР
СТАНКОВИЋ ЉУБА, САВА
ЕРАКОВИЋ СТРАХИЊЛ И
СТОЈЛН НИКОЛИЋ ЈОЛЕ*

*ПРВИ БАТАЉОН (РАСИНСКИ) У СЕЛУ БРЕСТОВЦУ, ПУСТА РЕКА,
5. ДЕЦЕМБАР 1943.*

*ДРУГИ БАТАЉОН (ЈАБЛАНИЧКИ) У СЕЛУ БРЕСТОВЦУ, ПУСТА РЕКА,
5. ДЕЦЕМБРА 1943.*

*ТРЕЋИБАТАЉОН (ЦРНОТРАВСКИ) У СЕЛУ БРЕСТОВЦУ, ПУСТА РЕКА,
5. ДЕЦЕМБАР 1943.*

*ШТАБ БРИГАДЕ. УГОРЊЕМРЕДУ, СЛЕВА НАДЕСНО: САВА БРАКОВИЋ
СТРАХИЊА, ЗАМЕНИК КОМАНДАНТА, ДРАГОСЛАВ ПЕТРОВИЋ
ГОРСКИ, КОМАНДАНТ. УДОЊЕМ РЕДУ: ДР МИЛИВОЈЕ ПЕРОВИЋ,
НАЧЕЛНИК ШТАБА, ДРАГОЉУБ ПЕТРОВИЋ РАДЕ, ПОМОЋНИК
ПОЛИТИЧКОГ КОМЕСАРА, ВЛАДИМИР БУКИЛИЋ ПОП МИЋА,
ПОЛИТИЧКИ КОМЕСАР, У ВУЈАНОВУ, ЈАНУАРА 1944.*

ОСЛОБОЂЕНА ТЕРИТОРИЈА ЈУЖНЕ СРБИЈЕ 1943.

Ратни дневник

I батаљона II Јужнопољске
народно-ослободилачке партизанске
бригаде

1943

20-III - Формирање бригаде у Долинци.
У 17 часова фронтана су пред својом
парезица Главни Штаб о формирању
II бригаде и постављању командир
особа.

21-III - Око 14 часова одавана је сватост
свадом формирања бригаде код штеда
Јидлањске реке на Јасиреду. Бригада
буде и I бригада. На сватости су
Говорили грр Милоје у име Главни
штаба, грр Милосав у име ПК КВ
Србу, грр Срба у име ПК Своба, а
грр В. Бугарчић, командир II бригаде у
име штаба бригаде и грр Предраг,
командир I бригаде у име штаба I
бригаде. Затим су културно просветни
изводи те бригаде штеда, устали фр
штаба. Сви извођачи су о штеда
важности извођача партизанских
бригада у српској војсци.

ФАКСИМИЛ ПРВЕ СТРАНЕ РАТНОДНЕВНИКА ПРВОБТАЉОНА,
КОЈИ ЈЕ ВОДИО НИКОЛА БУГАРЧИЋ

ГРУПА БОРАЦА И РУКОВОДИЛАЦА БРИГАДЕ, ДЕЦЕМБРА 1943.

*ШТАБ БРИГАДЕ ИА КОПАНИКУ. КЛЕЧИ ДР МИЛИВОЈЕ ТМРОВИЋ
СТОЈЕ СЛЕВА НА ДЕСНО: БОРИВОЈЕ РОМИЋ, ДРАГОМАН РАДОЛИЧИЋ
И МОМЧИЛО МАРКОВИЋ*

ГРУПА РУКОВОДИЛАЦА НА ПАРТИЈСКОМ КУРСУ, ПОЧЕТКОМ 1944.

САВА ЕРАКОВИЋ СТРАХИЊА И ПЕТКО ВУКОВИЋ (СЕДЕ) СА ГРУПОМ ДРУГОВА

*ШТАБ БРИГАДЕ И ШТАБ ТРЕЋЕГ
БАТАЉОНА УПРЕДАХУБОРБИ
НА КОПАОНИКУ*

*ДРАШКО ТУРЧИНОВИЋ, КОМАН-
ДАНТДРУГОГБА ТАЉОНА,
СТОЈИ У СРЕДИНИ, ПОГИНУО У
БОРБИНА БАРЈУ, ДЕЦЕМБРА 1943.*

ЧЕТНИЧКИ КОЉА ЧИ НА ДЕЛУ

ПОЛАЗНИЦИ ПОЛИТИЧКОГКУРСА СКОЈ-а, СЛАВНИК
КРАЈЕМ ЈАНУАРА 1944.

НА ЈАСТРЕПЦУ ПОСЛЕ ЛОМНИЧКЕ БОРБЕ. С ЛЕВА НА ДЕСНО:
СВЕТОМИР СЛАВКОВИЋ ЗЛАТАН, СЛАВКА ИВАНОВИЋ, ТРАЈЧЕ ИЗ
ДРУГОГБАТАЉОНА, ПЕТАР МИЛАШИИРОВИЋ БАНЕ,
ЈОВАНКА МИТРОВИЋ И СРЕЋКО СТАНОЈЕВИЋ

Штаб
IV српске удар бригаде
13. X. 1944.

1.

МНО. ВМРА
2023 БАН - С. П. ДАВНОТ 2023
№ 55-6/4
1944

Штабу 21 српске удар дивизије Москва

Послужили смо до вашој забавести.
На нашој дивизији нападао, одмах код Ш. Коту
Луја, нападнимо смо на дубе Маршала
Малиновског. Тајноста смо се одна ош-
разумели. Није било судана. Дале, у близини
и Влуге нападнимо смо на 12. војвођинску
бригаду и најзад у Ринги биле су тако
је прво Маршала Малиновског и нашо
I батаљон. I батаљон је с нама ухва-
тио возу још 16:00 ч. и био савио
са нама на металним колосајима изема
Целизница, који су били у Белегу. Овај
батаљон имао је пуноко човјека, Руси
их хвали код наших севања. Тајноста
IV батаљона ухватила је возу с нама
још једног, а батаљон нас савио у
Ринги. Тако сада имамо комплетну
бригаду.

Што се тиче наше, Руси су I батаљон
одвели. Наредити ми да у же коло-
наре док су они готово сви мостови-

ФАКСИМИЛ ПРВЕ СТРАНЕ ИЗВЕШТАЈА ШТАВА БРИГАДЕ ШТАБУДИ-
ВИЗИЈЕ ИЗ БОРБЕ ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ БЕОГРАДА

БРИГАДА УПОКРЕТНА СРЕМСКОМ ФРОНТУ

ОПИСМЕЊАВАЊЕ НЕПИСМЕНИХ

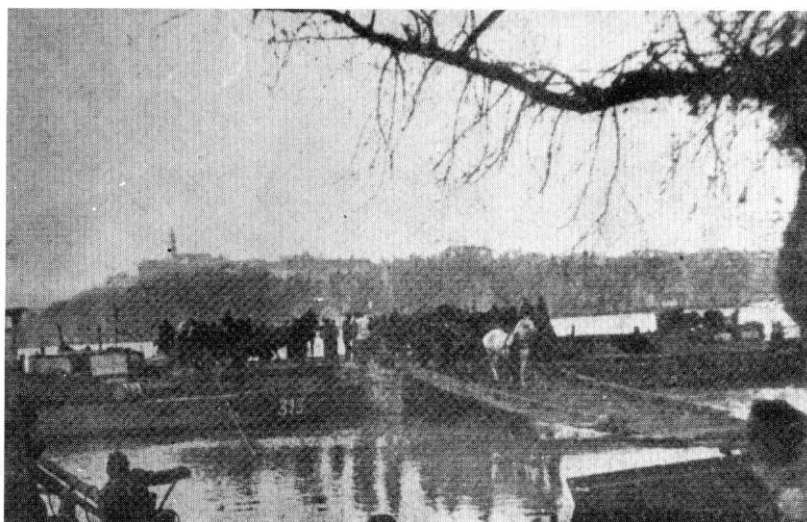

ОДНОШЕЊЕ РАЂЕНИКА У БРИГАДНОУАМБУЛАНТУ

НЕМЦИ СЕ ПРЕДАЈУ

ПРЕЛАЗАК ПРЕКО ДУНАВА КОД ИЛОКА

ПУШКОМИТРАЉЕЗАЦ ДЕЈС ТВ УЈЕ

*ШТАБ БРИГАДЕ ИЗДАЈЕ БОРБЕНЕ ЗАДАТКЕ ШТАБОВИМА БАТАЉОНА
ПРЕ НАПАДА НА НЕПРИЈАТЕЉА НА СРЕМСКОМ ФРОНТУ*

*СА ЗАСТАВОМ УСАОС-а, КОЈУЈЕ ТРЕЋИ ОМЛАДИНСКИ БАТАЉОН
ДОБИО КАО НАЈБОЉИ У СРБИЈИ: ИЛОК, 23. ФЕБРУАРА 1945*

МИТРАЉЕСКО ОДЕЛЕЊЕ НА ПОЛОЖАЈУ

ПРЕДАХИЗМЕЂУ ДВЕ БОРБЕ

*МИНОБАЦАЧЛИЈЕ, СА ПОЛИТИЧКИМ КОМЕСАРОМ ЧЕТЕ
ЈОВИЦОМ КАРОВИЋЕМ, ЖУРЕ НАПОЛОЖАЈ. ФЕБРУАР 1945.*

ЗИДНЕ НОВИНЕ УВЕК СУПРИВЛАЧИЛЕ ПАЖЊУБОРАЦА

У КОМПЕТИНЦИМА, ДЕЦЕМБРА 1944. СЛЕВА НАДЕСНО: НИКОЛА
ОРЛИЋ ЋИРА, ГОРДАНА КРСТИЋ, МИЛОРАДВУЛОВИЋ ДЕСПОТ,
МИРОСЛАВА МИЛИЋЕВИЋ АЊЋА, ДРАГО И МИЛИЋ

КОМАНДАНТ ПРВЕ АРМИЈЕ ПЕКО ДАПЧЕВИЋ ОБИЛАЗИ ЈЕДИНИЦЕ
ЧЕТВРТЕ СРПСКЕ БРИГАДЕ НА ПОЛОЖАЈУ НА СРЕМСКОМ ФРОНТУ.
ЛЕВО ОДЊЕГА СУ КОМАНДАНТ БРИГАДЕ СТЕВАН АДАМОВИЋ,
ПОЛИТИЧКИ КОМЕСАР ДИВИЗИЈЕ МИРКО ЈОВАНОВИЋ И
КОМАНДАНТ ДИВИЗИЈЕ ВЛАДО БАЈИЋ

НОВИНЕ СУСТИГЛЕ УРОВОВЕ

БРИГАДНИ ОРКЕСТАР УВЕСЕЉАВА НАРОДИБОРЦЕ, БАЧ, МАРТА 1945.

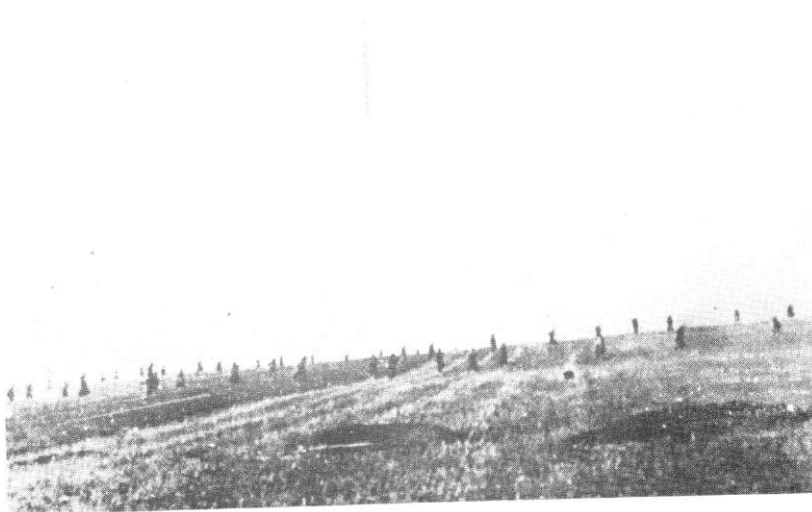

*СВЕЧАНОСТ ПРИЛИКОМ ПРЕДАЈЕ ЗАСТАВЕ ЧЕТВРТОМ БАТАЈБОНУ
КАО НАЈБОЉЕМ УДВАДЕСЕТ ПРВОЈ СРПСКОЈ УДАРНОЈ ДИВИЗИЈИ,
ШАРЕНГРАД, МАРТ 1945.*

ИЗВИЂАЧКА ЈЕДИНИЦА БРИГАЈЕ НА СРЕМСКОМ ФРОНТУ

ПРОБОЈ СРЕМСКОГ ФРОНТА, 12. АПРИЛА 1945.

*БОРЦИ БРИГАДЕ ГИРИЈИКОМ ОСЛОБАЂАЊА ЈАСЕНОВЦА
АПРИЛА 1945.*

ГОЊЕЊЕ НЕПРИЈАТЕЉА ПОСЛЕ ГРОВОЈА СРЕМСКОГ ФРОНТА

ЧЕТА АУТОМАТИЧАРА ПРЕДЗАГРЕБОМ 1945.

СМОТРА БРИГЛЕ УКОЗЈУ, МАЈЛ 1945.

КОМАНДАНТЪБАТАЉОНА МИРКО ШИПКА САДРУГОВИМА

ДОЧЕК ЧЕТВРТЕ СРПСКЕ УДАРНЕ БРИГАДЕ, 5. ЈУНА 1945, УБЕОГРАДУ

САСТАВ ВРИГЛДР. ПРИ ФОРМИРАЊУ*

Штаб бригаде:

ПЕТРОВИЋ С. Драгослав. командант
ЉУБИЋ В. Стојан, заменик команданта
БУКИЛИЋ Ж. Владимир. политички комесар
ПЕТРОВИЋ Л. Драгољуб. помоћник политичког комесара
ПЕТРОВИЋ М. Радован. начелник штаба

Помоћне службе при штабу бригаде:

Др ПЕРИШИЋ-МАРКОВИЋ 0. Драгиња. референт санитета
ВУПОВИЋ С. Милорад, омладински руководиоцац
КОСТАДИНОВИЋ Љубомир. интендант бригаде

САСТАВ ПРВОГ (РАСИНСКОГ УДАРНОГ) БАТАЉОНА

Штаб батаљона

ЂУКИЋ 0. Пане, командант
ЂУРОВИЋ Максим, заменик команданта
БУГАРЧИЋ С. Никола. политички комесар
АЛЕКСИЋ Н. Божидар. помоћник политичког комесара

Команда прве чехије:

МИЈАТОВИЋ В. Живојин, командир
НИКОЛИЋ М. Кузман. политички комесар
МИЛАШИНОВИЋ М. Петар. помоћник политичког комесара

* Биографски подаци дати су у оквиру списка бораца ове монографије

Команда друге чеше:

САВИЋ Р. Радман, командир
СГОЈЛОВИЋ Лх Радослав, политички комесар
КУЗМАНОВИЋ Д. Милоје, помоћник политичког комесара

Команда треће чеше:

ВЕСКОВИЋ М. Божидар, командир
ЦВРТКОВИЋ Р. Мирослав, политички комесар
ГІЕТКОВИЋ М. Радомир, помоћник политичког комесара

АДАМОВИЋ Персида	ЛАЗИЋ Б. Драгомир
АНТИЋ Н. Драгослав	ЛАЗИЋ Б. Милош
АГГИЋ А. Нжола	ЛУКИЋ М. Живорад
БОГДАНОВИЋ М. Миладин	МАКСИМОВИЋ Љ. Радосав
БРАЈОВИЋ Вељко	МАРИЋ С. Милорад
ВАСИЋ С. Љубомир	МАРКОВИЋ В. Милош
ВЕЉКОВИЋ М. Радомир	МАШАЛА С. Ранко
ВУЛИЋ Д. Владимир	МИЛАДИНОВИЋ Д. Смиљко
ГАВРИЛОВИЋ М. Пстар	МИЛАНОВИЋ М. Миленија
ГОЛУБОВИЋ С. Драган	МИЛАНОВИЋ Ж. Мирослава
ГРУЈИЋ Д. Миодраг	МИЛЕНКОВИЋ Р. Милош
ДЕДОВИЋ Д. Олга	МИЛОВАНОВИЋ Ж. Радован
ДРАГОЈЛОВИЋ М. Јован	МИЛОСАВЉЕВИЋ Милић
ЂОРЂЕВИЋ Мирослав	МИЛУНОВИЋ М. Милен
ЂУРИЋ В. Драгиша	МИЉКОВИЋ Ј. Владимир
ЖИВОЈИНОВИЋ С. Лазар	МИЉКОВИЋ Д. Синиша
ЖИВОЈИНОВИЋ Н. Бранислав	МИНИЋ В. Миодраг
ИВАНОВИЋ Р. Миодраг	МИХАИЛОВИЋ Властимир
ИЛИЋ Ж. Бранислав	МЛАДЕНОВИЋ М. Драгица
ЈАНКОВИЋ Б. Миодраг	ІП:ДИЋ Д. Ранко
ЈАПУНЦИЋ И. Петар	НОЖИЦА Бранко
ЈАЋИМОВИЋ С. Милослав	ОРЕЛ Јован
ЈОВАНОВИЋ Божидар	ПАВЛОВИЋ Р Будимир
ЈОВАНОВИЋ Љ. Живорад	ПАВЛОВИЋ М. Војислав
КАРАН И. Владимир	ПАВЛОВИЋ Б. Драги
КОСТИЋ М. Јован	ПАВЛОВИЋ Ж. Ненад
КОСГИЋ Р. Милан	ПАВЛОВИЋ Б. Радомир
КУРНИК Ф. Борис	ПАЛИЋ М. Ђорђе

ПАГРНОГИЋ А. Велимир
ПАУНОВИЋ Ж. Живорад
ПЕКОВИЋ М. Драгољуб
ПЕТКОВИЋ В. Милован
ПЕТРОВИЋ Р. Војислав
ПЕТРОВИЋ Н. Лазар
ПЈЕШЧИЋ Стеван
ПУРИЋ С. Мтаден
ПУРИЋ Д. Радојица
РАДОВИЋИИ. Радул
САВИЋ Д. Милан
СИМИЋ М. Радивоје
СТАМЕНКОВИЋ Т. Миодраг

СТЕФАНОВИЋ В. Светомир
СТОЈАДИНОВИЋ Р. Милисав
СТОЈАНОВИЋ А. Александар
СТОЈАНОВИЋ Д. Душан
ГГОЈАНОВИЋ Мирослав
СТУПЉАНИН Д. Добривоје
СТУПЉАНИН С. Спасоје
ТОПАЛОВИЋ Душан
ТРНАВАЦ В. Раденко
ЦИЦМИЛ Аћим
ЧУЉИЋ М. Радоје
ШИПКА Г. Мирко

САСТАВ ДРУГОГ (ПУСТОРЕЧКО-ЈАБЛАНИЧКОГ) БАТАЉОНА

Штаб баша. 1>она:

ТУРЧИНОВИЋ Б. Никола, командант
ПАВЛОВИЋ К. Михајло - Батрић, заменик команданта
ЖИВКОВИЋ М. Трајко, политички комесар
ВИЛИЋ Д. Милан, помоћник политичког комесара

Команда прве чете:

МАКСИМОВИЋ Обрен, командир
ПАВЛОВИЋ Р. Божидар, политички комесар
ТОПАЛОВИЋ Чедомир, помоћник политичког комесара

Команда друге чете:

ПЕРОВИЋ М. Боро, комесар
СУБОТИЋ Лазар, политички комесар
ЖАКУЛА Мтаден, помоћник политичког комесара

Команда треће чете:

МУЈОВИЋ К. Зарија, командир
РОМИЋ П. Боривоје, политички комесар
РАДОВАНОВИЋ Стево, помоћник политичког комесара

АНЂЕЛКОВИЋ Божидар
АНТИЋ Стана
АРСИЋ Славко
АЦИЋ Богдан
БАРАЦ Радомир
БЕГОВИЋII Бранко
БЕГОВИЋ Ц. Драгиша
БЈЕЛИЦА Димитрије
БОЖОВИЋ Василије
БОЉЕВИЋ Велиша
БРАДИВ Радиша
ВАСИЋ Петко
ВЕСЕЈШНОВИЋ Илија
ВУКАДИНОВИЋ М. Милош
ВУЧУРОВИЋ Добривоје
ВУКАНОВИЋ Стево
ВУКАШИНОВИЋ Д. Милосава
ВУКАШИНОВИЋ МИЛЈТИИ
ВУКИЋ Б. Стојанка
ВУКИЋЕВИЋ Т. Жарко
ВУКМИРОВИЋ Радомир
ВУЛЕТИЋ Ђорђе
ГАВРА - није установљено презиме
ГИЛИЋ Александар
ГОЛУБОВИЋ Мирко
ГЛУШАЦ П. Мирко
ДАМЂАНАЦЋ. Радомир
ДАШИЋ Вукман
ДИМИЋ В. Аранђел
ДИНИЋ Милован
ДРАГИЋЕВИЋ Александар
ДРАШКОВИЋ Б. Ненад
БИКИЋ С. Добрунка
ЂУРОВИЋ К. Милош
ИБРОВЧИЋ Бата
ИЛИНЧИЋ И. Блажо
ИЛИНЧИЋ И. Јагош

ИЛИНЧИЋ И. Јован
ЈОЛЦИЋ Б. Недељко
КПИКОВАЦ Бранко
КОВАЧЕВИЋ А. Љубомир
КОМАДИНИЋ Милорад
КРИВОКАПИЋ Војин
КРИВОКАГМЋ Жарко
КРИВОКАПИЋ Ш. Љубомир
КРСТ Ш Д. Витомир
КРСТИЋ С. Добросав
КРСГИБ Крста
КРСТИЋ Ђ. Стојанка
ЛУКИЋ М. Душан
ЉУБИЋ Т. Бора
МИЛИЋЕВИЋ Т. Милован
МИЛИЋЕВИЋ Ратко
МИЛОСАВЉЕВИЋ Драгутин
МИНИЋ Мило
МИТРОВИЋ Никола
МИТРОВИЋ Н. Радисав
МИШЕВИЋ М. Милован
НЕДЕЉКОВИЋ Б. Милош
НИКОЛИЋ А. Божидар
НИКОЛИЋ Г. Бранко
НИКОЛИЋ Митар
НИКОЛИЋ Б. Станоје
НИКОЛИЋ Станоје
НИКОЛИЋ Стојан
„СЛАВОНАЦ" - није установљено
име и презиме
МИЛЕ - није установљено презиме
ПЕРИШИЋ В. Драгољуб
ПЕТКОВИЋ А. Миодраг
ПЕТКОВИЋ Љ. Ранко
ПЕТРОВИЋ С. Димитрије
ПЕТРОВИЋ М. Лазар
РАДИВОЈЕВИЋ С. Никола

РАДОЈЕВИЋ С. Никола	СТАНИШИЋ Ђорђе
РАДОВИЋ Љубо	СТАНИШИЋ Ђ. Милорад
РАДОЊИЋ Лука	СТАНИШИЋ Мирко
РАНЂЕЛОВИЋ С. Љубинка	СТАНКОВИЋ М. Чедомир
САВИЋ С. Александар	СТОЈАНОВИЋ Т. Војислав
СИМИЋ Ј. Милосав	СТОЈИЉКОВИЋ А. Милшоје
СИМИЋ М. Милосава	ТОДОРОВИЋ Михаило
СИМОНОВИЋ М. Радмило	ТОРБИЦА Никола
СПАЈИЋ Милош	ШАРАНОВИЋ М. Радуле
СПАСИЋ В. Велимир	ШЋЕПАНОВИЋ Милош

САСТАВ ТРЕЋЕГ (ЦРНОТРАВСКОГ УДАРНОГ) БАТАЉОНА

Штаб истребне батаљона

ВУКОВИЋ Б. Петко. командант
СТАНКОВИЋ Т. Петар. заменик команданта
КОЦИЋ Живко. политички комесар
НИКОЛИЋ Ј. Стојан. помоћник политичког комесара

Команда прве чете:

ЈОВИЋ Ђ. Драгољуб. командир
ИСКРЕНОВИЋ Божидар. заменик командира
СТАНОЈЕВИЋ Војислав, политички комесар
ЦВЕТАНОВИЋ Душанка. помоћник политичког комесара

Команда друге чете:

ДАВИНИЋ Р. Божидар. командир
СТАНКОВИЋ Сретен. заменик командира
ИВАНОВИЋ Душан. политички комесар
ДИМИТРИЈЕВИЋ Д. Јован. помоћник политичког комесара

Команда треће чете:

ИГИЋ Предраг. командир
ЗДРАВКОВИЋ Миомир. заменик командира
ТРАЈКОВИЋ Драгутин. политички комесар
СТАНОЈЕВИЋ В. Витомир. помоћник политичког комесара

АМБРУЦИЈАН Ђорђе
АРАНЂЕЛОВИЋ С. Стојан
БОШКОВИЋ Р. Савка
ВИДАНОВИЋ П. Гојко
ДИКИЋ Ј. Тодор
ДИМИТРИЈЕВИЋ Т. Војислав
ДОЈЧИНОВИЋ Ђ. Братислав
ДОЈЧИНОВИЋ Драгутин
ДОЈЧИНОВИЋ Д. Иван
ДОЈЧИНОВИЋ П. Томислав
ЂОРИЋ Р. Стеван
ЗДРАВКОВИЋ С. Загорка
ЗДРАВКОВИЋ С. Милош
ИВАНОВИЋ Д. Бранка
ИВАНОВИЋ Б. Славка
ИВАНОВИЋ В. Цветко ^
ИГЊАТОВИЋ Сава
ИЛИЋ Р. Иван
ИСКРЕНОВИЋ М. Војислав
ЈАКОВЉЕВИЋ П. Цветко
ЈОВАН из Обилића - презиме
непознато
ЈОВАНОВИЋ Б. Будимир
ЈОВАНОВИЋ Д. Драгица
ЈОВАНОВИЋ Б. Миодраг
ЈОВАНОВИЋ О. Сретен
ЈОВИЋ Ђ. Славица
ЈОЦИЋ С. Божидар
КИТАНОВИЋ Р. Милован
КИТАНОВИЋ С. Милутин
КОСТИЋ Ј. Братислав
КРСТИЋ М. Новица
ЛЕПОЈЕВИЋ Р. Алекса
ЛЕПОЈЕВИЋ Р. Раде
ЉУБИЋ Н. Видоје
МАШОВИЋ Ђ. Миливоје

МИЛЕТИЋ С. Светислав
МИЈЧИЋ Т. Мирослав
МИТРОВИЋ М. Драгослав
МИТРОВИЋ Ј. Јованка
МИХАИЛОВИЋ Ј. Миливоје
МИХАИЛОВИЋ Витомир
МЛАДЕНОВИЋ Т. Миодраг
МОМЧИЛОВИЋ Д. Стојан
НИКОЛИЋ Милија
НИКОЛИЋ Н. Оливера
ПАВЛОВИЋ Б. Мтаден
ПАУНОВИЋ Д. Станко
ПЕЈЧИЋ Р. Велија
ПЕЈЧИЋ С. Милсав
ПЕТКОВИЋ Влајко
ПЕТКОВИЋ С. Станко
ПЕТРОВИЋ М. Градимир
ПЕТРОВИЋ С. Михаило
ПЕШИЋ В. Вукадин
РАДИВОЈЕВИЋ Б. Душан
РАДИВОЈЕВИЋ С. Радосав
РАДИВОЈЕВИЋ М. Станко
РАЈКОВИЋ В. Божидар
РАЈКОВИЋ В. Мирослав
СИМОНОВИЋ Р. Ненад
СЛАВКОВИЋ Ц. Светомир
СПАСИЋ С. Душан
СПАСИЋ М. Милорад
СТАМЕНКОВИЋ В. Душан
СТАМЕНКОВИЋ Стојан
СТАНКОВИЋ Р. Божидар
СТАНКОВИЋ Ђ. Радован
СТАНКОВИЋ С. Цветко
СТАНОЈЕВИЋ Р. Алекса
СТАНОЈЕВИЋ В. Ватрослав

СТАНОЈЕВИЋ Д. Радослав
СТЕФАНОВИЋ Н. Витомир
СТЕФАНОВИЋ А. Иван
СТЕФАНОВИЋ М. Сретен
СТЕФАНОВИЋ Ј. Стојан
СТОЈАНОВИЋ В. Боривоје
СТОЈАНОВИЋ Д. Божидар
СТОЈАНОВИЋ Ц. Живојин
СТОЈИЉКОВИЋ Ј. Светислав

СТОЈКОВИЋ Д. Божидар
СТОШИЋ М. Ђорђе
СТОШИЋ Стојан
ТРАЈКОВИЋ П. Александар
ТРАЈКОВИЋ Добривоје
ЦВЕТАНОВИЋ М. Аранђел
ЦВЕТАНОВИЋ Љубомир
ВУЧКОВИЋ Драгутин

Од наведеног списка првог строја бригаде могуће је да је неколико бораца изостављено из разлога што су приликом формирања бригаде били болесни или ангажовани на посебним задацима, те су при реконструкцији првог строја бригаде путем сачуваних фотографија сва три батаљона њихова имена изостављена.

СПИСАК БОРАЦА ЧЕТВРТЕ СРПСКЕ УДАРНЕ БРИГАДЕ

Уводне напомене

На оснивачкој скупштини Секције бораца Четврте српске бригаде (1989.) који живе у Београду, закључено је да Извршни одбор Секције треба да се ангажује на прикупљању материјала и изради концепције у вези са издавањем монографије ове бригаде. Формиране су редакција и комисија за прикупљање података о Бригади са приоритетним задатком да прикупи податке о свим борцима Бригаде. Због тога је штампан евиденциони лист у који је требало унети основне податке о сваком борцу, који је, ма у ком периоду био у нашој Бригади. На тај начин почела је да се ствара евиденција о борцима Бригаде, при чему су се на овом послу значајно ангажовале све секције наше Бригаде из унутрашњости Србије, као и бројни општински одбори Савеза бораца, на основу замолнице Републичког одбора СУБНОР-а Србије.

Рад на прикупљању података о борцима Бригаде мукотрпан је посао који по правилу траје више година, те иницијативе и ангажованост појединаца на овом задатку добијају на пуном значају. Посебно треба истаћи ангажованост на овом послу следећих другарца и другова: Чедомир Андрић, Божидар Анђелковић, Марко Бајић, Славка Ивановић, Божидар Рајковић, Милорад Јововић, Бранислав Костић, Властимир Мојсиловић, Божидар Николић, Јагош Илинчић, Љубомир Булајић, Кристина Петровић-Јовановић, Велимир Јовановић, Драгослав Вељковић, Драган Голубовић, Петар Милашновић, Мирко Шипка, Милован Вукосављевић, Љубиша Голубовић, Добривоје Марковић, Димитрије Петровић и др.

Изузетан допринос, у вези са списковима Четврте српске Бригаде, дао је друг Кузман Никוליћ, како у погледу методолошке обраде података, истраживачког рада коришћењем бројних извора да би се дошло до што

комплетнијег списка бораца Бригаде, тако и у коначном уобличавању спискова бораца наше Бригаде, који се штампа у овој монографији.

Обухватност имена бораца Бригаде (6.442) који су дати у монографији, доста је висока, мерена према обухватности имена бораца бригаде НОВЈ у до сада објављеним монографијама. Могуће је да у презентираним списку у монографији, у односу на стварно стање, недостаје највише неколико стотина имена бораца Бригаде. Број погинулих бораца је 1665, а број погинулих који нису обухваћени у приложеном списку, по нашој процени, износи свега 2-3% од списка који објављујемо.

За извештај број бораца Бригаде недостајали су подаци о датуму и месту рођења, занимању, месту погибије и сл. Такође, за један број бораца Бригаде познато је само име, а не и презиме, а за неке је остало непознато и име и презиме, па се воде под ознаком П. П. уз остале познате податке. И поред немања комплетних података за наведену скупну бораца Бригаде сматрали смо да треба објавити и овако непотпуне податке о њима, и унети их у презентирани списак бораца наше Бригаде.

Посебно напомињемо, да и поред тежње да се искажу максимално тачни биографски подаци за сваког борца из ратног периода, могуће је да има непотпуних, па и нетачних података код појединаца, због чега се свима извињавамо.

Бројни су извори података на бази којих је сачињен списак бораца Четврте српске бригаде. Наводимо неке од најважнијих:

- Архив Војноисторијског института ЈНА.
- Архив Института ВМА за војно-медицинске и научне информације и документацију.
- Евиденција општинских одбора Савеза бораца у Републици Србији.
- Евиденција секција бораца наше бригаде у Нишу, Ваљево, Осечини и Крушевцу.
- Наредбе о постављењима и одликовањима појединих бораца Бригаде.
- Листови Бригаде, батаљона и чета из времена ратног периода.
- Подаци из разних публикација и објављених чланака.
- Подаци појединаца на основу сећања.
- Подаци добијени на групним састанцима у Секцији Бригаде у Београду и др.

АВДИЋ ЈБАЉА. Кожинце. Прокупље. У Бригади од краја децембра 1943.
 АВРАМОВИЋ Владимира ДРАГИША. рођен 1920. Голобок. Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Рањен 20. априла 1945. код Старог Слатника.
 АВРАМОВИЋ Д. ВИТОМИР. рођен 1916. Ломница. Деспотовац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. годше.
 АВРАМОВИЋ Хривоја ДРАГОСЛАВ, рођен 1927. Сепци. Рача. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Водник у 3. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. године
 АВРАМОВИЋ Животе ЉУБИСАВ. рођен 1923. Д. Буковица. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, у чети за везу.
 АВРАМОВИЋ Митосава МАРКО. рођен 1927. Грчац. Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. Рањен 20. априла 1945. код Старог Слатника; 40% инвалид.
 АВРАМОВИЋ Ђорђе МИЛАН. рођен 1914. Велика Каменица. Ктадово. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
 АВРАМОВИЋ Цветка МИЛОЈЕ, рођен 1909. Г. Оровица. Љубовија. земљорадник. У Бригади од 6. децембра 1944.1. чета 4. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. код Кошетинаца (или 23. јануара 1945. код Мохова).
 АВРАМОВИЋ Стој. МИЛОРАД, рођен 1918, Друговац. Смедерево. земљорадник. У Бригади од марта 1945, дошао из Космајске бригаде. Водник.
 АВРАМОВИЋ Божидара РАДОСЛАВ, Смедеревска Паланка.
 АВРАМОВИЋ Митра СВЕТОЗАР. рођен 1926. Голобак. Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од 4. фебруара 1945. у 3. чети 1. батаљона; рањен 20. априла 1945. у Старом Слатнику.
 АДАМОВИЋ М. БОРИСАВ. рођен 1924. Јасенак. Обреновац. земљорадник. У Бригади од 25. децембра 1944: болничар у 2. батаљону. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.
 АДАМОВИЋ ЉУБОМИР. Прокупље. У Бригади од августа 1944: дошао из 18. српске бригаде.
 АДАМОВИЋ Новака ПЕРСИДА. рођена 1925. Крчуле. Владимирци. домаћица - живела у Крушевцу. У Бригади од оснивања до августа 1944. помоћник политкомесара 2. чете 1. батаљона.
 АДАМОВИЋ Властимира СВЕТОЗАР. рођен 1922. Врање. учитељ. У Бригади од децембра 1944, у 2. батаљону. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
 АДАМОВИЋ Саве СТЕВАН. рођен 1920. Волар. Приједор. подофицир Југословенске војске. Учесшж НОБ-а од 1941. године. До ступања у Бригаду био заменик команданта Тридесет прве српске бригаде. У Бригаду дошао и био командант од 21. новембра 1944. до краја рата.

- АЗИРОВИЋ МИЛИВОЈЕ, рођен 1924. Вујаново, Бојник. Ром. У Бригади од децембра 1943. у 2. батаљону.
- АКСЕНТИЈЕВИЋ Милана БОРИСАВ. рођен 1927. Својново, Параћин, земљорадник. Био у 3. чети, 4. батаљона. Погинуо 7. фебруара 1945. године код Илока.
- АКСЕНТИЈЕВИЋ Милосава СТАНИСЛАВ, рођен 1926. Својново. Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо 15. априла 1945. године у Бакову.
- АКСЕНТИЈЕВИЋ СГАНОЈЕ, рањен децембра 1944. (или јануара 1945). У јединицу се вратио 31. марта 1945. године.
- АЛБИЋ Јована ЈОВАН. рођен 1927. Брза Паланка. Кладово. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 2. чети 1. батаљона.
- АЛЕКСИЋ Велимира БЛАГОЈЕ, рођен 1927. Вранић. Барајево. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 3. чети 1. батаљона. Погинуо 6. маја 1945. пред Крижем.
- АЛЕКСИЋ Новице БОЖИДАР. рођен 1924. Наупара. Крушевац. гимназијалац. У НОБ-у од 1941. У Бригади од формирања. Био помоћник политичког комесара у Ударном батаљону Расинског партизанског одреда. Био помоћник политичког комесара Првог ударног батаљона до прекоманде 10. марта 1944. године.
- АЛЕКСИЋ Добривоја БРАНКО. рођен 1924. Маскаре. Варварин. У Бригади од децембра 1944. године.
- АЛЕКСИЋ Животе ВЕСЕЛИН, рођен 1913. Велика Иванча. Мчаденовац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Водник у 2. чети 2. батаљона. Рањен 3. фебруара 1945. Поново рањен код Прозорја. Умро у болници у Загребу.
- АЛЕКСИЋ Драга ВИДАК. рођен 1922. Видне. Никшић. земљорадник. Избеглица са Косова. живео у Балчаку, Прокупље. У Бригади од 15. децембра 1943. до августа 1944, у 1. батаљону.
- АЛЕКСИЋ Милована ВИТОМИР. рођен 1920. Велика Иванча. Мчаденовац. ковач. Погинуо 21. априла 1945. код Плетернице.
- АЛЕКСИЋ Животе ДРАГИША, рођен 1927. Својново. Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у Санитетском воду 2. батаљона. Рањен два пута - код Шаренграда и 21. априла 1945, код села Андријевци.
- АЛЕКСИЋ Ранђела ДРАГОЉУБ. рођен 1925. Првонек, Врање. земљорадник. Био у 3. чети 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- АЛЕКСИЋ Јанићија ДРАГОМИР. рођен 1926, Рашевица. Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у 1. чети 2. батаљона. Нестао 3. маја 1945. код Новене.

- АЛЕКСИЋ ДРАГОМИР, рођен 1920, Велика Сугубина. Крагујевац. земљорадник. Био у 1. чети 1. батаљона. Рањен 8. маја 1945. године.
- АЛЕКСИЋ ЖИВКО, рођен 1920. (или 1925.). Памијача, Лозница, земљорадник. У Бригади од 1. новембра 1944. у 2. чети 2. батаљона до 21. новембра 1944.
- АЛЕКСИЋ Борисава ЖИВОТА. рођен 1924. Гола Гтава. Ваљево. У Бригади од 25. октобра 1944. у културно-просветном одбору 2. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Миклушевца.
- АЛЕКСИЋ Борисава ЛАЗАР. рођен 1926. Г. Речица. Прокупље. У Бригади од 2. септембра 1944. у 1. чети 3. батаљона. Дошао из 6. бригаде.
- АЛЕКСИЋ Василија ЛАЗАР. рођен 1926, Видне, Никшић. Избеглица са Косова, земљорадник. Живео у Балчаку. Прокупље.
- АЛЕКСИЋ Ристе ЉУБОМИР, рођен 1922. Г. Речица, Прокупље. У Бригади од 1. јуна 1944, десетар у Митраљеској чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- АЛЕКСИЋ МИЛОРАД. рођен 1925. Калиманићи. Горњи Мшановац, земљорадник. У Бригади од 1. октобра 1944. у 3. чети 1. батаљона. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- АЛЕКСИЋ Војислава МИЛУТИН. рођен 1921. Брајковац. Крушевац. земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944. у Радном воду 2. батаљона. Рањен 21. марта 1945. (нехотице ножем).
- АЛЕКСИЋ МИОДРАГ, рођен 1925, Брасина. Мали Зворник. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. десетар у 3. чети 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- АЛЕКСИЋ Велимира СПАСОЈЕ, рођен 1922, Вранић. Барајево. земљорадник. У Бригади од 6. децембра 1944, у 3. чети 1. батаљона. Погинуо 6. маја 1945. код Крижа.
- АЛЕКСИЋ - СТЕВАНОВИЋ Велисава ЖИВОТА. рођен 1923. Текија, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 7. јуна 1944. Командир чете у 2. батаљону. Рањен децембра 1944. пред Отоком. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- АЛЕКСИЋ Божица СТАНИСЛАВ. рођен 1925. Поточац. Параћин. земљорадник. У Бригади од 25. децембра 1944. у 3. чети 1. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945 (утопио се у Босуту).
- АЛЕНДАР Ђ. МЕХМЕД. рођен 1928, Љубушки. радник у Београду. Био у Воду везе 3. батаљона. Тешко рањен 12. априла 1944, умро 14. априла 1945. у Бачкој Паланци.
- АЛИЛКОВИЋ ВЛАДИМИР. 1. батаљон. Рањен 20. априла 1945. године. Умро у болници.
- АЛИЈИВИЋ Љубе МАМУТ. рођен 1910. Штулац. Лебане. Ром. музикант.

- АЛИМПИЈЕВИЋ Марика МИЛУН, рођен 1913. Тулеж. Арапђеловац. земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944, у Пратећој чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју Сремског фронта.
- АЛИМПИЋ Љубинка ЖИВОРАД, рођен 1921, Накучани, Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 3. чети 4. батаљона. Рањен 20. децембра 1944. пред Отоком.
- АЛИМПИЋ ЗАГОРКА, из Лознице (или околине). Болничарка у 2. батаљону. Погинула у јануару 1945. године.
- АЛИМПИЋ Ненада ИВКО, 1925. Накучани. Шабац. земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944. водник у Чети за везу.
- АЛИМПИЋ Ристивоја МИТИШ, рођен 1921. Накучани, Шабац. земљорадник. Био у 3. чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945.
- АЛИМПИЋ Николе СПАСОЈЕ, рођен 1924. Накучани. Шабац. земљорадник. У Бригади од 11. новембра 1944. у Чети за везу. Нестао 3. јануара 1945. код Комлетинаца.
- АЛИНЧИЋ МИЛЕНКО, рођен 1913. Београд. У Бригади од новембра 1944. Радна чета Бригаде.
- АЛИЋ Светозара ЖИВКО, рођен 1923. Осечина. земљорадник. У Бригади од 13. марта 1945. у 1. чети 1. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- АЛИЋ Николе МИЛОВАН, рођен 1922. Осечина, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 3. чети 2. батаљона.
- АЛИЋ Светислава СТЕВАН, рођен 1926. Осечина, земљорадник. Био у Митраљеској чети 3. батаљона. Рањен 15. априла 1945. код Ђакова.
- АЛУРОВИЋ Милана ВЛАДАН, рођен 1920. Горња Омашница. Трстеник, земљорадник. У Бригади од 16. новембра 1944. године.
- АЛФРЕД Андрије АНДРИЈА, рођен 1923. Шушара. Вршац. земљорадник. Био у 3. батаљону. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро у болници у Земуну 20. априла 1945. године.
- АМБИНОВИЋ МИЛУТИН, био у 3. чети 4. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- АМБРУЦИЈАН ЂОРЂЕ, рођен 1922. Врање. берберин. Јерменин. У Бригади од формирања до маја 1944. године.
- АНДЕСИЛИЋ Милосава ДОБРИЛА, рођена 1926. Савинац. Бојник. чобаница. У Бригади од децембра 1943, болшгчарка 2. чете 2. батаљона. На старој граници, 26. јула 1944. заробљена и одведена у логор у Немачкој. Враћена се из заробљеништва.
- АНДЕСИЛИЋ Милосава МИЛОРАД, рођен 1924, Савинац. Бојник. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944; дошао из 6. српске бригаде. Заме-

ШК командира 3. чете 1. батаљона. Тешко рањен 22. децембра 1944. код Отока. Умро 23. децембра 1944. у Дивизијској болници у селу Нијемцима.

АНДЈ10ВЕЦ Ј1. СЈ1АВКО. политички делегат у 4. батаљону. Рањен 12. јануара 1945. године.

АНДРЕЈЕВИЋ МИ. ПИСАВ, рођен 1926. М. Моштаница, Обреновац, земљорадник. Био у 1. чети 3. батаљона. Рањен 4. фебруара 1945. године.

АНДРЕЈЕВИЋ Божидара РАДОМИР, рођен 1927, Г. Крупац, Алексинац, ученик средњотехничке школе. У Бригади (противколска батерија) од марта 1945. Дошао из Артиљеријске батерије 21. дивизије.

АНДРЕЈИЋ Милете РАДОМИР, рођен 1927. Стари Трстеник. Трстеник, земљорадник. Био у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. пред Ловасом.

АНДРЕЈИЋ Божидара РАДОСЛАВ, рођен 1918. Голобак. Смедеревска Паланка, земљорадник. Водник у 3. батаљону.

АНДРИЈЕВИЋ МИЛОЈКО, рођен 1910. Плеш. Александровац, земљорадник. Био у 2. чети 2. батаљона. Рањен 9. децембра 1944. код Кошетинаца. Умро у Дивизијској болници у Комлетинцима.

АНДРИЋ Радојице БОГОЈБУБ, рођен 1923. Драгијевица, Осечина, земљорадник. У Бригади од 9. октобра 1944. 2. чета 3. батаљон. Оболео 25. новембра 1944. Упућен кући.

АНДРИЋ Чедомира БОЖИДАР, рођен 1921. Драгијевица. Осечина, земљорадник. Погинуо 17. јануара 1945. код Шаренграда.

АНДРИЋ БОРИСАВ, Београд. Био у 1. чети 1. батаљона. Погинуо 15. априла у Ђакову.

АНДРИЋ Крстивоја ДИМИТРИЈЕ, рођен 1924. Остружањ, Осечина, надничар. У Бригади од 10. октобра 1944. Радни вод 3. батаљон.

АНДРИЋ ДОБРИВОЈЕ, рођен 1912. Свињиште. Куршумлија, земљорадник. У Бригади био само у јуну 1944. Вратио се у своје село, у месну милицију. Погинуо 1944. несрећним случајем.

АНДРИЋ Марјана ДРАГОМИР, рођен 1924. Свињиште. Куршумлија, кројач. У Бригади од 2. септембра 1944. Дошао из 6. српске бригаде. Помоћник политичког комесара Извиђачке чете. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

АНДРИЋ Пантелије ДРАГОМИР, рођен 1926, Криваја, Шабац, земљорадник.

АНДРИЋ Живорада ДРАГУТИН, рођен 1919. Драгијевица. Осечина, писар у општини. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 2. батаљон. Погинуо 2. новембра 1944. код Лаћарка.

АНДРИЋ Војислава ЖИВАДИН, рођен 1927. Рипањ, Београд, земљорадник. Био у 1. чети 3. батаљона. Контузован 13. априла 1945. код Вишковаца.

АНДРИЋ Петра ЖИВОРАД, рођен 1927. Београд. У Бригади од 13. јануара 1945. у 1. чети 4. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде.

- АНДРИЋ Светислава ЖИВОТА. рођен 1924. Драгијевица. Осечина, земљорадник. Био у 3. чети 3. батаљона. Рањен 21. јануара 1945. пред Шаренградом. Поново рањен 8. маја 1945. Умро 9. маја 1945. у Дугом Селу.
- АНДРИЋ Цветка ИЛИЈА. рођен 1923, Завлака. Крунањ. каменорезац. У Бригади (1. чета 3. батаљон) од 8. марта 1945. Дошао из Космајске бригаде. Контузован 21. априла 1945. године.
- АНДРИЋ Радована ЉУБОМИР, рођен 1919. Свињиште. Куршумлија, земљорадник. У Бригади од 5. јуна 1944. до 25. јула 1944. године.
- АНДРИЋ Стојана МИЉКО. рођен 1923. Коњуша. Осечина, земљорадник. У Бригади од 1. новембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. године у Бакову.
- АНДРИЋ Драгутина МИРКО. рођен 1926. Свињиште, Куршумлија, ученик. У Бригади од 2. септембра 1944. Дошао из 6. српске бригаде. Политкомесар чете п.т. пушака.
- АНДРИЋ Илије МИХАИЛО, рођен 1920, Криваја. Шабац. У Бригади од октобра 1944, курир 3. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- АНДРИЋ Милорада РАДОВАН. рођен 1923. Јасенак, Обреновац, земљорадник. Био у 3. чети 2. батаљона. Попшuo 15. априла 1945. у Бакову.
- АНДРИЋ Новице РАТОМИР. рођен 1913. Свињиште. Куршумлија. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригаду ступио 2. септембра 1944. Пре тога био командант дотадашње Шесте јужноморавске бригаде. Био заменик команданта Бригаде до средине новембра 1944. године.
- АНДРИЋ Јована РАТОМИР. рођен 1913. Свињиште. Куршумлија. У Бригади од 2. септембра 1944. до средине новембра 1944. године. Заменик команданта Бригаде.
- АНДРИЋ СИМА, рођен 1917. Надаљ, Жабал. избеглица у Београду. У Бригади од 20. октобра 1944. до рањавања. 2. новембра 1944. у Лаћарку.
- АНДРИЋ Новице ЧЕДОМИР. рођен 1922. Свињиште. Куршумлија. У Бригади од 2. септембра 1944. Политички комесар 3. чете у 3. батаљону.
- АНЂЕЛИЋ Лазе ДУШАН. рођен 1914. Волиње. Двор. радник у Београду. Био у 3. батаљону. Попшuo 6. маја 1945. код Брцковљана.
- АНЂЕЛИЋ ЉУБИША. у Бригади од марта 1945. године. Дошао из Космајске бригаде.
- АНЂЕЛИЋ Трипка МИЛОРАД. рођен 1923. Поскурице. Крагујевац. земљорадник. У Бригади од почетка децембра 1944. 3. чета 2. батаљон.
- АНЂЕЛИЋ МИЛОРАД. рођен 1908, Д. Коњувце, Бојник. земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944. водник Вода везе у 2. батаљону. Рањаван 22. новембра 1944. код Лаћарка и 26. априла 1945. код Рајића.

- АГБЕЈИЋ МИОДРАГ, у Бригади од марта 1945. у 2. чети 3. батаљона. Рањен 14. априла 1945. пред Баковом.
- АНЂЕЈКОВИЋ Стамена БОЖИДАР, рођен 1921, Слишане, Лебане. Живео у Београду, ученик средње школе. У Бригади од децембра 1943. до октобра 1944. у 5. чети 2. батаљона.
- АНЂЕЛКОВИЋ Трајка БОЖИДАР, рођен 1918, Каменина, Бојник, земљорадник. У Бригади од 22. марта 1944. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетанцима. Заменик командира 2. чете у 2. батаљону и командир батерије.
- АНЂЕЛКОВИЋ БРАНКО, Косачић, Бојник. Погинуо код Ужичке Пожеге 14. септембра 1944.
- АНЂЕЛКОВИЋ ВЛАДАН, рођен 1927, Житковац, Алексинац, земљорадник. У Бригади од 13. новембра 1944. у 3. чети 4. батаљона. Промрзао 2. фебруара 1945. године.
- АГЉЕЛКОВИЋ Милоја ВОЈИСЛАВ, Текија, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944. Погинуо при ослобођењу Београда.
- АНЂЕЛКОВИЋ Властимира ДОБРОСАВ, Породин, Атексинац, земљорадник. Био у 1. батаљону. Рањен 15. априла 1945. у ЂакОву.
- АНЂЕЖОВИЋ ДРАГОМИР, рођен 1921, Бабша Пољана, Врање. У Бригади од 17. јануара 1945. у 3. чети 1. батаљона.
- АНЂЕЛКОВИЋ Величка ЖИВОЈИН, рођен 1911, Плавце, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.
- АНЂЕЛКОВИЋ Ђорђа МИЛАН, рођен 1927, Београд. Био у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. године. Умро 15. априла 1945. у војној болници у Новом Саду.
- АНЂЕЛКОВИЋ МИЛИВОЈЕ, рођен 1925, Балчевац, Меровина, земљорадник. У Бригади од 12. јуна 1944. у 1. чети 4. батаљона. Погинуо 16. јуна 1944. године код Блаца.
- АНЂЕЛКОВИЋ Марка МИЛИСАВ, рођен 1926, Заклопача, Гроцка, земљорадник. Био у 3. чети 3. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- АНЂЕЛКОВИЋ Стојана МИЛОРАД, рођен 1919, Стубла, Бојник, земљорадник. У Бригади од формирања. Чета за везу, водник-заставник. Рањен 26. априла 1945. у Д. Рајићу.
- АНЂЕЛКОВИЋ Ђорђа МИЛОШ, рођен 1927, Београд. 1. батаљон. Рањен (вероватно) 12. априла 1945. Умро 15. априла у болници у Новом Саду.
- АНЂЕЛКОВИЋ Цветка МИРКО, рођен 1922, Стубла, Бојник, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. до ослобођења Београда.
- АНЂЕЛКОВИЋ Радомира МИХАИЛО, рођен 1908, Коњувце, Бојник, земљорадник. У Бригади (курир при штабу) од 6. маја 1944. до рањавања. 2. новембра 1944. године.

- АНЂЕЛКОВИЋ Ненада НЕГОСАВА. рођена 1915. Славник. удата у Каменици. до! Лица. У Бригади. болничарка у иривијалинт'. од 21. јула до 2. августа 1944. године.
- АНЂЕЛКОВИЋ (АРАНЂЕЛОВИЋ) НИКОЛА, рођен 1925, Београд. У Бригади од маја 1944, у 1. батаљону. Оболео од ТБЦ и 14. августа 1944. упућен у Италију.
- АНЂЕЛКОВИЋ Синадина РАДМИЛА. рођена 1924. Косанчић, Бојник. У Бригади од 2. септембра 1944. референт санитета 2. батаљона. Рањена два пута. Друштвоткод Пожеге 15. септембра 1944. године.
- АНЂЕЛКОВИЋ Добросава СЛАВОЉУБ. рођен 1927. Алексинац, земљорадник. У Бригади од јуна 1944. у 2. чети 4. батаљон. Рањен 12. новембра 1944.
- АНЂЕЛКОВИЋ Јанађија СГАНМИР, рођен 1926. Витановац. Крушевац. У Бригади од септембра 1944. у 2. батаљону. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку. Умро у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- АНЂЕЛКОВИЋ Томислава СТАНОЈЕ, рођен 1910. Бучумет. Медвеђа. службеник у општини. У Бригади од 2. септембра 1944. Био шеф канцеларије Бригаде. Рањен 26. јула 1944. године.
- АНЂЕЛКОВИЋ Стојка СТОЈАДИН. рођен 1927. Биљача. Бујановац. земљорадник. Био у 2. батаљону. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- АНЂЕЛКОВИЋ СТОЈАН. Шавце. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.
- АНЂЕЛКОВИЋ ХРАНИСЛАВ. рођен 1925. Балпчевац. Меровина. земљорадник. У Бригади (1. чета 4. батаљона) од 12. јуна 1944. Погиуно 16. јуна 1944. код Блаца.
- АНИЋ Владимира БОЖИДАР. рођен 1919. Друговац. Смедерево. ковач. У Бригади од марта 1945. у 2. чети 3. батаљона. Погиуно 12. априла 1945. код Новак - Баске.
- АНИЋ Милана ДРАГОСЛАВ. рођен 1926. Друговац. Смедерево. земљорадник. У Бригади од марта 1945. 1. чета 3. батаљон. Рањен 15. априла 1945. године код Ђакова.
- АНИЋ Радивоја ЖИВОТА. рођен 1920. Друтовац. Смедерево. ћурчија. У Бригади од марта 1945. године.
- АНТИЋ Љубисава БОРИВОЈЕ. рођен 1924. Поточац, Параћин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Заробљен 3. јануара 1945. у Комлетинцима. Умро од тифуса у логору у Загребу.
- АНТИЋ Стојана В.ПАДИМИР. рођен 1927. Власина. Сурдулица. зидар. У Бригади од 14. јануара 1945, у 2. чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. године код Кусановца.

- АНТИЋ Илије ВЛАДИСЛАВ, рођен 1914, Кацабаћ, Бојник, земљорадник; наредник (резервни) Југословенске војске. У Бригади од маја 1944. Командир 2. чете 1. батаљона. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку и истог дана умро у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- АНТИЋ ВОЈИСЛАВ, рођен 1927. Влашки До. Жабари. Био у 1. чети 1. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја. "
- АНТИЋ Живка ГАВРИЛО, рођен 1921. Београд, графичар. У Бригади од 4. маја 1944. Политички делегат у 3. чети 1. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- АНТИЋ Стојана ДОБРОВОЈЕ, рођен 1923, Власина. Сурдулица, земљорадник. У Бригади од пролећа 1944. у 2. чети 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- АНТИЋ ДРАГОЉУБ, рођен 1927. Доње Синковце, Лесковац. У Бригади од 2. септембра 1944. у 3. батаљону.
- АНТИЋ Николе ДРАГОСЛАВ, рођен 1922, Страгаре, Трстеник. живео у Великој Дренови, земљорадник. У Бригади од формирања, у 2. чети 1. батаљона. Почетком маја 1944. прекомандован.
- АНТИЋ Станка ДРАГУТИН, рођен 1922, Големо Село, Врање. Био у 3. чети 2. батаљона. Погинуо 8. маја 1945. код Дугог Села.
- АНТИЋ ЖИВОРАД, рођен 1927, Београд. У Бригади од новембра 1944. у 1. чети 4. батаљона.
- АНТИЋ Миодрага ЖИВОТА, рођен 1922. Драгоцвет, Светозарево. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 1. чети 1. батаљона. Нестао 3. маја 1945. код Новске (или погинуо 8. маја 1945. код Дугог Села).
- АНТИЋ Анте ЗЛАТКО, рођен 1915, Летовиште, Владичин Хан, бравар. У Бригади од децембра 1943, заменик командира Пратеће чете Бригаде.
- АНТИЋ Милојка ЈУГОСЛАВ, рођен 1925. Маскаре. Варварин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 1. чети 1. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.
- АНТИЋ Душана КРСТА. рођен 1914. Поточац, Параћин. У Бригади од децембра 1944. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- АНТИЋ МИЛАДИН. Био у 3. чети 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. године код Дугог Села.
- АНТИЋ Б. МИЛАН. рођен 1927. Богава. Деспотовац. радник. У Бригади од 19. децембра 1944. годше.
- АНТИЋ Сретена МИЛОРАД. рођен 1924. Горње Штипље, Светозарево. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 3. чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.

- АГГГИЋ Будимира МИОДРАГ, рођен 1919. Сечаница. Ниш. У Бригади од 5. јуна 1944. у 2. батаљону. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- АНТИЋ Адама НИКОЈА, 1903. Страгаре. Трстеник. земљорадник. У Бригади од њеног оснивања до маја 1944. Стрељан у Крушевцу по ослобођењу.
- АНТИЋ СТАНА. Злата. Прокупље. У Бригади од њеног оснивања, у 2. батаљону.
- АНТИЋ ХРИСТИВОЈЕ, рођен 1925. Перутина, Дољевац. Био у Противколској батерији. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- АНТИЋ (СТАНКОВИЋ) Анте МИЈИРАД, рођен 1920. Летовиште, Владичин Хан. У Бригади од пролећа 1944. у Пратећој чети.
- АНТОНИЈЕВИЋ Алексе ВИТОМИР, рођен 1922, Ђуринци, Сопот, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 3. чети 4. батаљон. Оболео 1. јануара 1945. године.
- АНТОНИЈЕВИЋ Велимира МИЛУТИН, рођен 1925, Младеновац (околша). земљорадник. У Бригади од марта 1945. у 2. батаљону. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.
- АНТОНИЈЕВИЋ Алексе МОМЧИЛО, рођен 1920. Ђуринци. Сопот, земљорадник. Воднику 2. батаљону. Погинуо 21. априла 1945. године код Старог Слатника.
- АНТОНИЈЕВИЋ Миладина РАДОВАН, рођен 1927, Мала Иванча, Сопот. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Водник у чети п.т. пушака. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- АНТОНИЈЕВИЋ Радомира РАНИСЛАВ, рођен 1921. Ђуринци, Сопот. земљорадник. У Бригади од марта 1945, у 2. батаљону. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.
- АНТОНИЈЕВИЋ Радосава СЛАВКО, рођен 1927. Својново, Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.
- АНТОНИЈЕВИЋ СЛОБОДАН. Био у 1. чети 4. батаљона. Рањен 12. јануара 1945. године.
- АНТОНИЈЕВИЋ ТОМИСЛАВ, рођен 1929. Београд. У Бригади од 25. октобра 1944, 4. батаљон. Рањен 11. новембра 1944. код Мартинаца.
- АГГГОНИЋ Миливоја АНДРИЈА, рођен 1926. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. у 2. чети 2. батаљона. Рањен 8. априла 1945. код Товарника.
- АНТОНИЋ Светозара БОРИСАВ, рођен 1926. Варна. Шабац. земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944. Чета за везу. Рањен 16. априла 1945.
- АНГОНИЋ Милана ДРАГОМИР, рођен 1924. Стража. Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 1. батаљон.

АНТОНИЋ РАНИСЛАВ, рођен 1921. Стража, Лозница, земљорадник. Био у 3. чети 2. батаљона.

АНТОНИЋ Владимира СГЕВАН, рођен 1924, Стража, Лозница, ковач. Био у 2. чети 3. батаљона. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.

АПОСТОЛОВИЋ Живојина ДУШАН, рођен 1925, Богдање. Трстеник. пинтер. У Бригади (чета п.т. пушака) од децембра 1944. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

АРАМБАШИЋ Данила ТАНАСИЈЕ, рођен 1922. Барајево. земљорадник. У Бригади (Извиђачка чета) од 27. новембра 1944. Рањен 12. априла 1945.

АРАМИЋ Чедомира МИЛАН, рођен 1920. Ражана. Косјерић, земљорадник. У Бригади од 23. децембра 1944. 2. чета 2. батаљон.

АРАНЂЕЛОВИЋ АЛЕКСАНДАР, земљорадник.

АРАНЂЕЛОВИЋ БОРА, из јужне Србије. Био у 4. батаљону. Контузован 2. новембра 1944. у Лаћарку.

АРАНЂЕЛОВИЋ Љубомира ДРАГОЉУБ, рођен 1922. Милошевац. Велика Шана, земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944. у 2. чети 2. батаљона.

АРАНЂЕЛОВИЋ Вукашина ИЛИЈА. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. у 1. чети 2. батаљона, помоћник политичког комесара чете. Погинуо 12. маја 1945. код Козја.

АРАНЂЕЛОВИЋ МИЛОЈКО, рођен 1926. Бели Поток, Лесковац. Био у 3. чети 1. батаљона.

АРАНЂЕЛОВИЋ Страхинје СТОЈАН, рођен 1921. Брод. Црна Трава. У Бригади од оснивања до краја рата. Политички делегат у 3. батаљону.

АРАНЂЕЛОВИЋ Д. ЧЕДОМИР. рођен 1924, Крушевац. У Бригади од децембра 1944. године.

АРАНЂЕЛОВИЋ ЧЕДОМИР. из јужне Србије. земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.

АРАНЂЕЛОВИЋ. аутомеханичар. Ниш. Политички делегат у 3. чети 2. батаљона. Погинуо у Лаћарку, 2. новембра 1944. године.

АРИЗАНОВИЋ Станка НИКОЈА. Црна Трава. Погинуо марта 1944.

АРНАУТОВИЋ Илије МИЛОШ. рођен 1917. Совљак. Уб, земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944. у 3. чети 1. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. код Комтетинаца.

АРНАУТОВИЋ Драгића МИОДРАГ. рођен 1926. Липолист. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 1. чети 4. батаљона. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова. остао слен.

АРНАУТОВИЋ ТАТОМИР, десетар у 3. батаљону. Рањен 20. априла 1945. код Старог Слатника.

- АРСЕНИЈЕВИЋ Радисава БОГДАН. рођен 1919, Даросава. Аранђеловац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. Водник у 3. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 16. априла 1945. код Ђакова.
- АРСЕНИЈЕВИЋ Милована БОРИВОЈЕ. рођен 1922, Влашки До. Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- АРСЕНИЈЕВИЋ Зарије ЈАНКО. рођен 1921. Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 1. батаљон. Погинуо 2. новембра 1944. код Лаћарка.
- АРСЕНИЈЕВИЋ Драгомира ЈОВАН. рођен 1924. Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. код Комлетинаца.
- АРСЕНИЈЕВИЋ МИКАН. рођен 1912. Обајгора. Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.
- АРСЕНИЈЕВИЋ Милорада МИЛИСАВ, рођен 1927. Прогореоци, Аранђеловац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. у 1. батаљону; дошао из 2. шумадијске брш"аде. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- АРСЕНИЈЕВИЋ Трифуна НЕНАД, рођен 1924. Доње Лесковице. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. Водник у 2. чети 1. батаљона. Рањен 23. јануара 1945. пред Шаренградом.
- АРСЕНИЈЕВИЋ Радована МИЛИЋ. рођен 1921, Доње Лесковице, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. чета 4. батаљон. Рањен 3. јануара код Комлетинаца.
- АРСЕНИЋ ЖИВОРАД. рођен 1923. Дружетић. Коцељева, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у 3. батаљону. Рањен 8. децембра 1944. године пред Отоком.
- АРСЕНИЋ МИОДРАГ. рођен 1926. Вуковар. Избегаша у Београду. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 4. батаљон. Рањен 13. децембра 1944. код Отока.
- АРСЕНОВИЋ Младена ЖИВАН. рођен 1924. Букор. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 2. батаљону.
- АРСЕНОВИЋ Будимира ЈБУБОМИР. рођен 1925, Букор. Шабац. земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944. у 2. чети 4. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Умро у Дивизијској болници у селу Нијемцима.
- АРСЕНОВИЋ Милосава ЉУБОМИР. рођен 1914. Велика Моштаница. Београд, земљорадник. У Бригади од 17. новембра 1944. у 1. чети. 1. батаљона. Зароб. ген 3. јануар 1945. Одробљен у Загребу.
- АРСЕНОВИЋ Илије МИОДРАГ. рођен 1926. Букор. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 2. батаљону; рањен 23. децембра 1944. пред Отоком. Погинуо 14. априла 1945. године.

АРСИЋ Трајка АЛЕКСАНДАР. рођен 1924. Штулац. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944. у 1. чети 3. батаљон. Рањен 13. септембра 1944. код Пожеге, упућен у Италију. По повратку поново рањен 23. јануара 1945.

АРСИЋ БОГОЉУБ, рођен 1926, Мали Мокри Луг, Београд, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у 3. батаљону. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку.

АРСИЋ БРАНКО, рођен 1925. Радкина Бара. Ниш. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 2. чети 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Бакову.

АРСИЋ Миливоја БРАНКО. рођен 1921, Голубовац. Трстенгас. земљорадник. У Бригади од 16. новембра 1944. у 2. чети 1. батаљона.

АРСИЋ ВИДОЈЕ, Реткоцер, Медвеђа. земљорадник. У Бригади од децембра 1943. до августа 1944. Десетар у 2. батаљону.

АРСИЋ Стевана ВЛАЈКО. рођен 1927. Прешево. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 3. чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.

АРСИЋ Андреје ВУКАШИН. Бучумет. Медвеђа. земљорадник. У Бригади од оснивања. у 2. чети 2. батаљона.

АРСИЋ Трајка ВУКАШИН. Штулац. Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, у 4. батаљону.

АРСИЋ Трајка ГРАДИМИР, Штулац. Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, у 4. батаљону.

АРСИЋ Драгутина ЂОРЂЕ, Штулац. Лебане, земљорадник. У Бригади од маја од августа 1944. годше.

АРСИЋ Јована КРСТА. рођен 1906. Бучумет. Медвеђа. земљорадник. У Бригади од маја 1944, у 2. чети 2. батаљона.

АРСИЋ Душана ЛАЗАР. рођен 1912, Штулац. Лебане. земљорадник. У Бригади од 10. маја 1944, у 3. чети 4. батаљона.

АРСИЋ МИЛИВОЈЕ. Био у 1. батаљону. Погинуо код Мартинаца новембра 1944. године.

АРСИЋ МИЛИСАВ. Био у Пратећем воду.

АРСИЋ МИЛОСАВ. рођен 1923, Влашки До, Жабари, земљорадник. У Бригади од 4. децембра 1944, у 1. чети 1. батаљона.

АРСИЋ Петра МИОДРАГ. рођен 1922. Крагујевац. У Бригади од 13. јануара 1945. Дошао из 2. шумадјске бригаде. Рањен 24. јануара 1945. Политички заробљен у Италији.

АРСИЋ Душана СЛАВКО. рођен 1924, Штулац, Лебане. земљорадник. У Бригади од 10. маја до августа 1944. 1. чета 4. батаљон.

АРСИЋ СЛАВКО. рођен 1901, око Брестовца. Лесковац. земљорадник. У Бригади од децембра 1943. Погинуо 28. марта 1944. на Белом Камену.

АРСИЋ Миладина СГАНКО, рођен 1924, Опази, Третеник. земљорадник. У Бригади од марта 1945. у п.т. воду 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

АРСИЋ Милана СТАНОЈЕ. рођен 1924, Негосавље, Медвеђа. земљорадник. У Бригади од децембра 1943, у 3. чети 2. батаљона. Рањен у Кацабаћу грешком друга. Умро 15. априла 1944. у Брестовцу.

АРСИЋ Димитрија СТОЈАДИН, рођен 1906, Црни Врх. Медвеђа. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. Дошао из 6. српске бригаде. Нестао 3. јануара 1945. код Комлетинаца.

АРСИЋ Крсте СТОЈАН. Конопница. Власотинце, земљорадник. Погинуо 7. јула 1944. грешком друга.

АРСИЋ Станка СТОЈАН, рођен 1927, Превалац, Врање. земљорадник. Био у Митраљеској чети 3. батаљона. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.

АРСИЋ Илије ЧЕДОМИР. рођен 1923, Стубла, Бојник. земљорадник. У Бригади од оснивања до јула 1944. Разболео се.

АРЧУНОВИЋ ИЈИЈА. Био у 3. чети 1. батаљона. Рањен 12. маја 1945. године код Козја.

АСАНБЕГОВИЋ АВДИЈА. рођен 1927. Камичак, Кључ. живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, у 3. чети 4. батаљона. Рањен 14. децембра 1944. код Отока.

АТАНАСКОВИЋ Влајка ДОБРОСАВ. рођен 1920. Доње Коњувце. Бојник, фарбарски радник. У Бригади од маја 1944, водник. Погинуо 3. јануара 1945. код Комлетинаца.

АТАНАСКОВИЋ Јована ЖИВОТА. рођен 1922, Мали Мокри Луг, Београд, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 2. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Убрзо умро у болници.

АТАНАСКОВИЋ Милића ЖИКА. Доње Коњувце. Бојник, обућар. У Бригади од маја 1944, у 4. батаљону. Погинуо 19. октобра 1944. код Београда.

АТАНАСКОВИЋ Вукосава РАДОЈКО. рођен 1921. Риђевштица. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 24. децембра 1944: десетар у 1. чети 1. батаљона. Погинуо код Плетернице 20. априла 1945. године.

АТАНАСКОВИЋ Тихомира РАДОСАВ. рођен 1927. Мачковац, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 8. децембра 1944. Рањен 22. децембра 1944. године код Отока.

АТАНАСКОВИЋ Влајка СТАНИМИР, око 20 година. Доње Коњувце. Бојник, ученик. Водич и командир чете у 1. чети 1. батаљона.

АТАНАЦКОВИЋ БОГОЉУБ, вод за везу 1. батаљона.

АТАНАЦКОВИЋ БОЈКО. Алексинац, хармоникаш. У Бригади од фебруара 1945. у Пропагандном одсеку.

АТАНАЦКОВИЋ ТАТОМИР. рођен 1913. Бегејци. Десетар у 1. батаљону. Рањен 20. априла 1945. код Плетернице.

АТРИЋ МИЈИВОЈЕ. рођен 1909. Трновац. Госпић, радник. У Бригади од 15. новембра 1944. у 2. чети 2. батаљона. Погинуо 3. децембра 1944. године код Мартинаца.

АЋИМОВИЋ Живојина ВОЈИСЛАВ. рођен 1924, Туђин. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. у 2. чети 3. батаљона. Оболео и отпуштен 25. октобра 1944. године.

АЋИМОВИЋ Живорада ИЛИЈА, рођен 1925, Туђин, Осечина, земљорадник. У Бригади од 8. октобра 1944; десетар у 3. чети 3. батаљона.

АЋИМОВИЋ Живојина ЈЕЗДИМИР, рођен 1921, Туђин, Осечина. земљорадник. У Бригади од 8. октобра 1944. водник у 2. чети 3. батаљона. Пошћуо 12. априла 1945. код Ловаса.

АЋИМОВИЋ Лазара ЈОРДАН. рођен 1920. Каленић. Уб. земљорадник. У Бригади од 16. октобра 1944; водник у 1. батаљону. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

АЋИМОВИЋ Милана ЉУБОМИР. рођен 1926, Крагујевац. студент. У Бригади од 23. септембра 1944; политички делегат у Извиђачкој чети. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

АЋИМОВИЋ МИЛОСАВ, у 2. чети 3. батаљона. Рањен 14. априла 1945. године у Ђакову.

АЋИМОВИЋ Милорада МИРКО, рођен 1922. Осладић, Ваљево. земљорад-Шк У Бригади од 8. октобра 1944; десетар у 2. чети 3. батаљона.

АЋИМОВИЋ Петра РАДОСАВ, рођен 1920. Крушевица. Лазаревац. земљорадник. У Бригади од јануара 1945. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.

АЋИМОВИЋ СРБА. рођен 1924. Прогореоци. Аранђеловац, земљорадник. Водник у 3. чети 3. батаљона. Рањен 23. јануара 1945. код Шаренграда.

АЦКОВИЋ ЉУБИША. рођен 1924. Осипаоница. Смедерево. земљорадник. Био у 3. батаљону. Погинуо 7. маја 1945. код Лактенице.

АЦИЋ БОГДАН. Витомирица. Пећ. земљорадник. У Бригади од оснивања до 14. децембра 1943. када је прекомандован у Косовски батаљон. Погинуо маја 1944. на Карадашу. у борби са балистима, у Првој косовској бригади.

БАБАНИЋ Војислава МИЈУТИН. рођен 1926. Азања. Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од марта 1945; дошао из Космајске бригаде.

БАБИЋ Ивана АЛЕКСАНДАР. рођен 1927. Мала Иванча. Сопот. кројач. У Бригади од 25. септембра 1944. Био у 3. чети 2. батаљона. Рањен 2. новембра 1944. код Лаћарка. Фебруара 1945. вратио се у Бригаду.

- БАБИЋ Јеврема АЛЕКСАНДАР. рођен 1926, Липолист, Шабац. пинтер. У Бригади од новембра 1944. у 1. чети 3. батаљона. Промрзао 12. јануара 1945. вратио се 22. марта 1945. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро после 22. априла у болницу Бачкој Паланци.
- БАБИЋ Светозара ВЛАДИМИР, рођен 1924, Бојник. У Бригади од 12. априла 1944. Водник 2. вода у 1. чети 4. батаљона. Рањен 23. јануара 1945. године пред Моховом.
- БАБИЋ Владимира ДЕЈАН. рођен 1919, Липолист. Шабац. зем.градник. Погинуо у Ђакову, 14-16. априла 1945. године.
- БАБИЋ Владислава ДЕЈАН, рођен 1923, Бања Лука. студент. живео у Београду. У Бригади (вероватно) од 1944. Политички делегат у 2. чети 3. батаљона. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- БАБИЋ ДРАГИЦА. рођена 1927. Трњане, Алексинац. У Бригади од маја 1944. Болничарка у 2. батаљону. Погинула 22. децембра пред Отоком.
- БАБИЋ КОСТАДИН. из Пз'сте Реке. земљорадник. У Бригади од маја 1944. Био у 4. чети 2. батаљона. Рањен 23. децембра 1944. пред Отоком.
- БАБИЋ (АРСИЋ) МАРИЈА. из Панчева. живела у Београду. У Бригади од марта 1945. године: дошла из Космајске бригаде. Била политички комесар чете за везу.
- БАБИЋ Миленка МИЛЕН. рођен 1927. Чаири. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 15. децембра 1944. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- БАБИЋ Јеврема МИЛИЋ. рођен 1919, Липолист. Шабац. живео у Београду. радник. У Бригади од новембра 1944. Био у 1. чети 3. батаљона. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову (или 20. априла на друму Ставонски Брод - Капела).
- БАБИЋ Гвоздена МИРОСЛАВ. рођен 1925. Брезовица. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у Митраљеској чети 2. батаљона. Рањен 14. фебруара 1945. и 26. априла 1945. код Д. Рајића.
- БАБИЋ Станка РАДЕ. рођен 1918. Трубар. Дрвар. шлосер. У Бригади од октобра 1944. године. Био у Чети за везу. Рањен 18. децембра 1944. Ампутирана му десна нога.
- БАБИЋ СВЕТИСЛАВ. рођен 1926. Мала Иванча. Сопот. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. у 3. чети 2. батаљона. Рањен 2. новембра 1944. код Лаћарка.
- БАДЊАРЕВИЋ Буре ЖИВКО. рођен 1921, Дренце. Медвеђа. рударски радник. У Бригади од 2. септембра 1944, командир Чете противтенковских пушака. Дошао из 6. српске бригаде. Рањаван 5 пута. Рањен 2 пута 22. децембра 1944. (2. батаљон) пред Отоком.
- БАДЊАРЕВИЋ Милана МИЛОРАД, рођен 1927. Дренце. Медвеђа. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде).

- БАДЊАРЕВИЋ Милоша РАДИСАВ, рођен 1927, Дренце. Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, помоћник политичког комесара 2. чете 3. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде. Рањен 5. априла 1945.
- БАЈИЋ Душана БОГДАН, рођен 1925, Земун. У Бригади од новембра 1944. у 3. чети 3. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. године.
- БАЈИЋ Радована КОСТАДИН, рођен 1927, Горњи Гајтан. Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. Водник у 2. чети 2. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде. Рањен 23. децембра 1944, вратио се 4. априла 1945.
- БАЈИЋ Милисава КРСТО, рођен 1928, Горњи Гајтан, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. Био политички делегат вода у 3. чети 2. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде. Новембра 1944. прекомандован у Корпус народне одбране.
- БАЈИЋ Вукашина МАРКО, рођен 1925. Остружањ. Осечина. абаџијски радник. У Бригади од 16. октобра 1944. Био пушкомитраљезац у 3. чети 1. батаљона. Рањен 23. јануара 1945. код Шаренграда.
- БАЈИЋ Душана МИЈИВОЈЕ, рођен 1923, Мокрш, Кикпнда, живео у Београду. У Бригади од 20. октобра 1944. у 2. чети 4. батаљона. Рањен априла 1945. године.
- БАЈИЋ Миће МИЈИШ, рођен 1919, Винце - Бадина Вода. Бања Лука. живео у Београду, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 3. чети 2. батаљона. Рањен 24. априла 1945. пред Д. Рајићем.
- БАЈИЋ Трифуна НЕНАД, рођен 1927. Јабучје. Лајковац. ђак. Десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. пред Ловасом.
- БАЈКИЋ Живадина РАДОСЛАВ, рођен 1921. Град Сталаћ. Крушевац. поткивач. У Бригади од формирања до почетка фебруара 1944. год1ше. Био у 3. чети 1. батаљона.
- БАЈРАМОВИЋ САБИТ, из Пусте Реке. Ром. земљорадник. У Бригади од маја 1944. до краја рата. Водник у Чети за везу.
- БАЈРАМОВИЋ ИЛИЈА, Београд, радник. У Бригади од новембра 1944. у 1. чети 3. батаљона. Рањен 4. децембра 1944. код Кузмина. Умро 5. децембра 1944. у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- БАКАЛОВИЋ Мшојка БРАНИСЛАВ, рођен 1924, Рипањ. Београд. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. Водник у Чети противтенковских пушака. Погинуо у Козју 12. маја 1945. године.
- БАКИЋ Јована БЛАГОЈЕ, рођен 1920 (1925), Међуводе. Босанска Дубица, живео у Београду, кројач. У Бригади од новембра 1944. у 3. чети 1. батаљона. Погинуо 8. новембра 1945. код Космаче у Косаници, од четника.
- БАКЛАЈИЋ САВА, живео у Београду, радшк. У Бригади од новембра 1944. у 1. чети 1. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. пред Ловасом.

- БАЛУЦИЋ Милана ЂОРЂЕ.** рођен 1924. Брза Паланка, Кладово. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 1. чети 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. пред Старим Слатником.
- БАНКОВИЋ ИЛИЈА.** Бучумет, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од маја 1944. у 1. чети 3. батаљона. Рањен 3. децембра 1944. испред Мартинаца. Умро 5. децембра 1944. у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- БАНКОВИЋ МИЛАН.** Мерошина. земљорадник. У Бригади од јуна до августа 1944. године.
- БАНКОВИЋ (СИМИЋ) Владимира МИРКА,** рођена 1926. Прокупље, домаћинца. У Бригади од 2. септембра 1944: дошла из 6. српске бригаде. Болничарка у Бригадном превизијалишту до рањавања 7. новембра 1944. у Лаћарку.
- БАНКОВИЋ Лепоја СТОЈАН.** рођен 1923. Бучумет, Медвеђа. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. Водник Вода везе 2. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде.
- БАНОВИЋ Живана МИЛОШ.** рођен 1922. Стража, Лозница. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десегар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. код Лаћарка.
- БАНОВИЋ Тихомира МИОДРАГ.** рођен 1926, Буковик. Аранђеловац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. Био у Чети за везу. Прешао из 2. шумадијске бригаде.
- БАНОВИЋ Љубисава СЕЛИМИР.** рођен 1922. Дружетић. Коцељева. земљорадник. У Бригади од 21. октобра 1944, извиђач у 4. батаљону. Оболео у фебруару 1945. године.
- БАНОВИЋ Светозара СЛАВКО.** рођен 1915. Пожега. У Бригади од новембра 1944. четни старешина у Противколској батерији. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- БАНОВИЋ Љубисава СРБОЉУБ,** рођен 1920. Дружетић. Коцељева. земљорадник. У Бригади од 21. октобра 1944. извиђач у 4. батаљону. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- БАНОВИЋ Степана СРЕЋКО.** рођен 1919. Велико Паланчиште. Приједор. радник. У Бригади од 13. јануара 1945. у 1. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- БАРАЊИ Антал ЈОЗЕФ.** рођен 1924. Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945, у 3. чети 1. батаљона. Дошао из 15. војвођанске бригаде. Рањен 16. августа 1945. код Ђакова.
- БАРАЋ Шиме РАДОЊА.** рођен 1914, Слуњ, подофицир Југословенске војске. У Бригади од јануара 1945. Од марта 1945. начелник штаба Бригаде. Рањен 9. маја 1945. године.

- БАРАЦ** Тодора **РАДОМИР**. рођен 1925, Власово. Прокупље, кројач. У Бригади од формирања, у 2. чети 2. батаљона. Октобра 1944. прекомандован у Пратећи батаљон 1 корпуса. Рањен 19. марта 1944. на Ргаји и 7. маја 1945. код Дугог Села.
- БАРИШИЋ** Вида **МИЈОВАН**. рођен 1915, Бујаковац, Босанска Дубица. радник у Београду, избеглица. У Бригади од марта 1945, (прекомандован из 22. српске бригаде), десетар у 1. чети 3. батаљона. Рањен 5. маја 1945. године код Крижа.
- БАРДАШ** К. **ФРАЊО**. рођен 1915. Нови Сад. monter. У Бригади од фебруара 1945, у 3. чети 1. батаљона. Дошао из 15. војвођанске бригаде. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- БАРЈОНИЈЕВИЋ** **МИЛЧА**, из Београда. У Бригади од 17. априла 1945. у 1. чети 1. батаљона. Рањен 22. априла код Врчин Дола.
- БАРУГЦИЋ** Чедомира **МАРКО**, рођен 1923. Букор, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 3. чети 3. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- БАТОЋАНИН** Гвоздена **МИЛАН**, рођен 1924, Ошаци. Трстенник. земљорадник. У Бригади од марта 1945, прешао из Космајске бригаде. Погинуо 13. априла 1945. испред Винковаца.
- БАТОЧАНИН** Добривоја **МИЛАН**. рођен 1927. Ошаци. Трстенник. земљорадник. У Бригади од марта 1945. дошао из Космајске бригаде.
- БАТОЧАНИН** Гвоздена **РАДОЈЕ**, рођен 1923. Ошаци, Трстенник. земљорадник. У Бригади од марта 1945, дошао из Космајске бригаде. Рањен 10. априла 1945. године.
- БАУМАН** Николе **МИХАИЛО**. рођен 1925. Земун, Немац. радник у „Икарусу“. У Бригади од новембра 1944, водник у 2. чети 3. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- БАУРЕК** **ДУШАН**. живео у Београду. радник. У Бригади од новембра 1944. Рањен 22. децембра 1944. године пред Отоком. Умро у Дивизијској болници у селу Нијемци.
- БАЦКИЋ** Милоја **АЛЕКСАНДАР**, рођен 1927, Селевац. Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од марта 1945. у 2. чети 2. батаљона, дошао из Космајске бригаде. Рањен априла 1945. године.
- БАЧИЋ** **МИЛОРАД**. рођен 1924, Липолист. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 3. чети 2. батаљона. Рањен у пробоју фронта 12. априла 1945. године.
- БАШИЋ** **БОЖИДАР**, рођен 1907. Богдаши. Ливно. радник у Београду. У Бригади од марта 1945. у Противтенковском воду 2. батаљона. Дошао из 22. српске бригаде. Рањен 15. априла 1945. у Вакову.

- БАШИЋ ВИНКО.** рођен 1927. Лодинац. радио у Београду. У Бригади од новембра 1944. године.
- БАШИЋ Коете ИЛИЈА.** рођен 1922, Тузла. у Београду од 1938. књиговецац. У Бригади од новембра 1944. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- БЕАТОВИЋ Обрена ИЛИЈА.** Буревац, Прокуље. избеглица из Македоније. У Бригади од 16. децембра 1943, воднику 1. батаљону. Погинуо 7. јула 1944. на месту 36 „Трупац“ -- Копаоник.
- БЕГОВИЋ Петка БРАНКО.** рођен 1927. Речица. Куманово. избеглица. Прокупље. У Бригади од формирања. помоћник политичког комесара 4. чете 2. батаљона. Рањен 18. јануара 1945. на Фрушкој Гори. Умро 21. јануара 1945. у Дивизијској болници у Илоку.
- БЕГОВИЋ Цветка ДРАГИША.** рођен 1928. Македонија, избеглица. Прокупље. У Бригади од формирања. Погинуо 23. јануара 1944. код Горње Драгуже. Тогошца.
- БЕГОВИЋ Чедомира ДРАГОМИР.** рођен 1925. Трњане. Алексинац. У Бригади од маја 1944. године.
- БЕГОВИЋ Божидара ЈБУБОМИЛ,** рођен 1922, Трњане. Алексинац. грађевински радник. У Бригади од маја 1944. болничар у 3. чети 2. батаљона. Рањен 28. априла 1945. код Засовице.
- БЕГОВИЋ Чедомира МИОДРАГ,** Житорађе. У Бригади од маја 1944. у 2. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- БЕК Јосипа КОСАНА.** рођена 1925, Буковик. Аранђеловац. домаћица. У Бригади од 13. јануара 1945. дошла из 2. шумадијске бригаде. Била политички делегат вода у Митраљеској чети. Рањена 2. маја 1945. од mine (слена и без једне ноге).
- БЕК ЈОСИГГ** Немац. У Бригади (вероватно) од новембра 1944. 1. чета 4. батаљон. Рањен 24. новембра 1944. код Мартинаца.
- БЕКИЋ ЈБУБОМИР.** У Бригади од новембра 1944. у 1. чети 2. батаљона. Рањен 24. новембра 1944. код Мартинаца.
- БЕКРИЋ С. МИЛОВАН.** рођен 1926, Доње Злегиње. Александровац. земљорадник. У Бригади од јануара 1945. у 1. чети 2. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- БЕЈА Ф. ФРАНЦ,** Мали Иђош. земљорадник. У Бригади од фебруара 1945: дошао из 15. војвођанске бригаде. Десетар.
- БЕЛОМАРКОВИЋ Нинка СВЕТОМИР.** рођен 1914. Засавица у Мачви. Сремска Митровица. земљорадшк. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро 18. априла 1945. у Новом Саду, у болници.

- БЕЉИН Николе ЖИВОЈИН, рођен 1927. Београд. У Бригади од 12. фебруара 1945. у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945.
- БЕЉИЋ ИЈИЈА, (вероватно) са југа Србије. Водник у 3. батаљону од новембра 1944. Непознато шта је даље било са њим.
- БЕЉИЋ Милица ЈАНКО, рођен 1923, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десетар.
- БЕЉИЋ Драгојла ЉУБИСАВ, рођен 1921, Горња Црниљева. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. у 1. чети 3. батаљона. Рањен 29. новембра 1944. код Мартинаца.
- БЕЉУЉЕВИЋ М. СТАНИМИР, рођен 1926, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од 26. октобра 1944. у 3. чети 3. батаљона.
- БЕМ Јосипа ЈОСИГ1, рођен 1919, Бела Црква у Банату. У Бригаду дошао септембра 1944. у групи Космајаца и Београђана. Десетар у 2. батаљону. Погинуо 12. априла 1945. године.
- БЕНКО Петера ПЕТЕР, рођен 1926, Мали Иђош, келнер. У Бригади од 26. фебруара 1945, у 1. чети 1. батаљона. Дошао из 15. војвођанске бригаде. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца. Убрзо умро.
- БЕСТЕРИ Лидија ЈАНОШ, рођен 1926, Фекетић, Иђош. пољопривредни радник. У Бригади од 26. фебруара 1945, (прекомандован из 15. војвођанске бригаде). Погинуо 20. априла 1945. код Билице.
- БЕНЧИК Мартона ПЕТЕР, рођен 1919. Мали Иђош. берберин. У Бригади од 26. фебруара 1945, у 1. чети 1. батаљона. Прекомандован из 15. војвођанске бригаде. Рањен 12. априла 1945. године.
- БЕНЧИК Ференца ФЕРЕНЦ, рођен 1925. Фекетић, Мали Иђош. У Бригади од фебруара 1945, у 2. чети 1. батаљона. Дошао из 15. војвођанске бригаде. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.
- БЕРИЋ МИЛАН, рођен 1923, Мачвански Причиновић. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 2. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- БЕРИЋ МИРКО, рођен 1923. Београд. У Бригади од новембра 1944. политички комесар у 1. батаљону. Рањен 15. априла 1945. код Ђакова.
- БЕРКО Стевана СТЕВАН, рођен 1927. (или 1922). Богојево. Апатин, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- БЕРТИЋ МИХАИЛО. Београд. У Бригади од марта 1945: дошао из Космајске бригаде. Погинуо 20. априла 1945. код Билице.
- БЕЋАРЕВИЋ Животе МИОДРАГ. Марковац. Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, у 1. чети 2. батаљона. Дошао из 2. шумадиске бригаде. Погинуо 17. јануара 1945. испред Новак Банске.

- БЕЋИРОВИЋ ЈУСА.** рођен 1902. Касничак. радник. У Бригади од септембра 1944. у 2. чети 4. батаљона. Рањен новембра 1944. у Лаћарку. Вратио се у јединицу 16. децембра 1944. године.
- БЕИШЛИЋ СЛАВКО.** рођен 1925, Врбље, Нова Градишка, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, водник у 1. чети 3. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Церја.
- БИБЕР.Ј. ПАВЛЕ,** рођен 1920, Винковци, живео у Београду. У Бригади од 4. априла 1945. у 2. батаљону. Дошао из 32. српске бригаде.
- БИЛЕНЧИЋ НИКОЛА.** живео у Београду. У Бригади од јануара 1945, дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- БИЛИЈАН БОРКО.** живео у Београду. У Бригади од септембра 1944. у 2. батаљону. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку.
- БИЈБИЋ Томислава БРАШСЛАВ,** рођен 1926, Брезовица. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро у Дивизијској болници у Соту.
- БИНАНОВИЋ Божидара ЖИВОТИЈЕ,** рођен 1914. трстенички срез, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, водник. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.
- БИНИЋ Станоја ЉУБИША.** рођен 1927. Голубовац, Трстеник. земљорадник. У Бригади од марта 1945: дошао из Космајске бригаде.
- БИНИЋ Милана МИЛУТИН,** рођен 1926. Голубовац. Трстеник. земљорадник. У Бригади од марта 1945; дошао из Космајске бригаде.
- БИРО Жежефа ЈОЗЕФ.** рођен 1924, Фекетић, Мали Иђош. У Бригади од фебруара 1945. болничар санитетског вода 3. батаљона. Дошао из 15. војвођанске бригаде.
- БИРО Пал ФРАЊО.** Фекетић. Мали Иђош. У Бригади од фебруара 1945: дошао из 15. војвођанске бригаде. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- БИРТАШЕВИЋ Борисава ЉУБОДРАГ.** рођен 1926, Селевац. Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од марта 1945. у 3. чети 2. батаљона. Дошао из Космајске бригаде.
- БИРТАШЕВИЋ МИЛОЈЕ,** рођен 1926. Селевац, Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од марта 1945. у 2. чети 2. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 6. априла 1945. године.
- БИРТИЋ Веселина ЖАРКО.** рођен 1923. Рудна Гчава. Мајданпек. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 16. априла 1945. код Ђакова.
- БИСЕНИЋ Милорада ДЕСИМИР.** рођен 1927, Голобок, Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од марта 1945: дошао из Космајске бригаде.

- БИ СЕ Ш Ћ Животе ДРАГОЉУБ**, рођен 1924, Голобок, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од марта 1945, у 3. чети 2. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- БИ СЕ Ш Ћ Сретена МИЈОЈКО**, рођен 1927, Голобок, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од марта 1945. вођа минобацачког одељења у батаљону. Дошао из Космајске бригаде.
- БИСЕРЧИЋ МИОДРАГ**, земљорадник. У Бригади од марта 1945, у 2. чети 3. батаљона. Дошао из 32. српске (Мачванске) бригаде. Гининуо на положају 12. априла 1945. године.
- БИСЕРЧИЋ СТЕПАН**, земљорадник. У Бригади од марта 1945; дошао из 32. српске бригаде (Мачванска). Погинуо 12. априла 1945.
- БИСЈШМОВИЋ СЕЈИМ**, рођен 1898, Мирошевце, Лесковац, Ром, чувар поља. У Бригади од 2. септембра 1944; дошао из 6. српске бригаде.
- БИЈЕЛИЋ ДУШАН**, рођен 1911, Београд. У Бригади од новембра 1944. у 2. чети 4. батаљона. Погинуо 22. децембра 1944. код Отока.
- БЈЕЛИЦА ДИМИТРИЈЕ**, рођен 1923, Нови Буревац, Прокупље, ученик. У Бригади од формирања до априла 1944. Био секретар Скоја 2. батаљона.
- БЈЕЛИЦА Комнена ЖИКА**, рођен 1920, Нови Буревац, Прокупље. У Бригади од 2. септембра 1944; био обавештајни официр 4. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде. Рањен јануара 1945. године.
- БЛАГОЈЕВИЋ Лазара АЛЕКСА**, рођен 1926, Црвице, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Рањен 12. априла 1945. године.
- БЛАГОЈЕВИЋ Симе АЛЕКСА**, рођен 1925, Црвице, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. У 1. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- БЛАГОЈЕВИЋ АЛЕКСАНДАР**, рођен 1924, Гараши, Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. Био у Инжењеријској чети. Дошао из 2. шумадијске бригаде.
- БЛАГОЈЕВИЋ Милорада БОКСИН**, рођен 1926, Милутовац, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, у 2. чети 3. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 7. маја код села Краљевци.
- БЛАГОЈЕВИЋ Вукашина ВЕЛИМИР**, рођен 1927, Маринце, Дољевац, земљорадник. У Бригади од маја 1944, водник у 2. батаљону. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.
- БЛАГОЈЕВИЋ Божидара ДРАГОМИР**, рођен 1910, Ктока, Топола, земљорадник. У Бригади од јануара 1945, инструктор у санитетском воду 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.

- БЛАГОЈЕВИЋ ДРАГОСЛАВ, рођен 1919, Адровац, Рача, земљорадник. У Бригади од јануара 1945, у Радном воду 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде.
- БЛАГОЈЕВИЋ Љутомира ЂОРЂЕ, рођен 1924, Бучје, Трстеник. земљорадник. У Бригади од марта 1945, у чети аутоматичара. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- БЛАГОЈЕВИЋ Анте ЈОВАН, рођен 1923, Тропоње. Свилајнац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.
- БЛАГОЈЕВИЋ Илије ЈОВАН, рођен 1924, Грабовица, Кладово, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 2. чети 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- БЛАГОЈЕВИЋ Чедомира КРСТА, рођен 1924. Магаш. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944, 2. батаљон.
- БЛАГОЈЕВИЋ Светозара ЛЕПОСАВА, рођена 1910. Белосавци. Топола. У Бригади од 13. јануара 1945, у бригадном превијалишту. Дошта из 2. шумадијске бригаде.
- БЛАГОЈЕВИЋ Драгољуба ЉУБОМИР, Винча. Гроцка, земљорадник. У Бригади од марта 1945: дошао из Космајске бригаде.
- БЛАГОЈЕВИЋ МИЛАН, рођен 1925. Поскурице, Крагујевац. земљорадник. У Бригади од јануара 1945: дошао из 2. шумадијске бригаде.
- БЛАГОЈЕВИЋ Чедомира МИЛОВАН, рођен 1925. Поскурице. Крагујевац. радник. У Бригади од јануара 1945; дошао из 2. шумадијске бригаде.
- БЛАГОЈЕВИЋ Милоша МИРКО, рођен 1920. Крток, Војнић, столар. У Бригади од јануара 1945. био политички комесар 2. чете 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 20. априла 1945. код Билице.
- БЛАГОЈЕВИЋ Живојина РАДОМИР, рођен 1920, Винча. Гроцка, земљорадник. У Бригади од марта 1945. у санитарском воду 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Погинуо 12. априла 1945. године.
- БЛАГОЈЕВИЋ Петра РОСА, рођена 1922, Врбица, Аранђеловац, болничарка у бригадном превијалишту. У Бригади од јануара 1945. Дошла из 2. шумадијске бригаде. Погинула 15. априла 1945. у Ђакову.
- БЛАНСЕТИЋ (или БЛАЖЕВИЋ) Ивана НИКОЛА, рођен 1926, Штивица. Нова Градишка, радник. У Бригади од новембра 1944. у митраљеској чети 3. батаљона. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- БЛИДАРЕВИЋ Станоја АЛЕКСАНДАР, рођен 1922. Љубичевац. Кладово. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- БОБИЋ ДРАГОЉУБ, рођен 1919, Славонска Пожега. У Бригади од 4. октобра 1944. у 3. чети 2. батаљона. Рањен 9. новембра 1944, у Лаћарку. Умро 10. новембра 1944. у Дивизијској болници у Сремској Митровици.

- БОГАТЕЉ Кристијана ФРАНЦ, рођен 1925. Скрањек. Кочевје, живео у Београду. У Бригади од септембра 1944. Извиђачка чета. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- БОГДАНОВИЋ Вукашина БОЖИДАР, рођен 1918. Радикина Бара. Ниш. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у Противколској батерији. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- БОГДАНИЋ БОРИВОЈЕ, Београд. У Бригади од новембра 1944. водник у Пратећој чети Бригаде. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- БОГДАНОВИЋ Светозара БОРИСАВ, рођен 1920. Радикина Бара, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у Противколској батерији. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- БОГДАНОВИЋ Драгомира ВЕЈИМИР, рођен 1915, Милошевац, Велика Шана, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 3. батаљон.
- БОГДАНОВИЋ Мшоја ВЕЈИМИР, рођен 1924. Горњи Брестовац, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 2. чета 3. батаљон.
- БОГДАНОВИЋ ВЕЉКО, рођен 1926, Радикина Бара. Ниш, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Контузован 15. априла 1945. године у Ђакову.
- БОГДАНОВИЋ Божидара ДАНИЈИО, рођен 1914, Милошевац. Велика Шана. земљорадник. У Бригади од марта 1945. Болничар у 3. чети 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде.
- БОГДАНОВИЋ ЖАРКО. Београд. У Бригади (вероватно) од марта 1945: дошао из Космајске бригаде.
- БОГДАНОВИЋ Божина ЖИВОТА, рођен 1926, Својново. Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.
- БОГДАНОВИЋ Станка ЈАЗАР, рођен 1923. Кутиница. Гарешница, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- БОГДАНОВИЋ Милорада МИЛАДИН, рођен 1927, Медвеђа, Трстеник. У Бригади од формирања, заменик командира 3. чете 2. батаљона. Рањаван 4 пута: 20/21 јануара 1944. у Влахову, крајем маја 1944. у Горњој Јабланици. 23. децембра 1944. код Отока и 12. шја 1945. у Козју.
- БОГДАНОВИЋ Аксентија МИЛИВОЈЕ, рођен 1924, Бучумет, Медвеђа. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. Секретар Скоја у 2. батаљону. Дошао из 6. српске бригаде. Оболео, инвалид 70%.
- БОГДАНОВИЋ Вукашина МОМЧИЛО, рођен 1924, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 3. батаљон.

- БОГДАНОВИЋ** Владимира **ПЕТАР**. рођен 1923, Краљевци, Рума, земљорадник. У Бригади од марта 1945. Био политички делегат 5. чете 2. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 20. јануара 1945. код Новак Банске.
- БАЈИЋ** Стојадина **МИЈАН**. рођен 1922, Својново. Параћин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у Противтенковском воду 3. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Ћакову.
- БОГИЋ** Милана **РАЈКО**, рођен 1926, Доња Градина. Босанска Дубица. поштар. У Бригади од марта 1945. Био у 2. чети 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 24. априла 1945. код Окучана.
- БОГИЋ** - **ПЕТРОВИЋ** Живојина **СТАНИСЛАВ**, рођен 1923. Својново. Параћин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 3. чети 3. батаљона. Погинуо 9. фебруара 1945. код Новак Банске.
- БОГИЋЕВИЋ** **ВЕСЕЛИН**. Београд. У Бригади од марта 1945. у 1. чети 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен априла 1945.
- БОГИЋЕВИЋ** Ћире **ВЛАДАН**. рођен 1926. Велика Плана. Прокупље. земљорадник. У Бригади од јуна 1944. у 3. чети 3. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Церја.
- БОГИЋЕВИЋ** **НЕДЕЉКО**. рођен 1917. Богиневићи. Даниловград. земљорадник. Учесник НОБ-а од 1941. До ступања у Бригаду био политички комесар батаљона у Шестој источнобосанској бригади. Од 2. септембра 1944. до краја рата био политички комесар Бригаде.
- БОГИЋЕВИЋ** Милије **СТАНОЈЕ**. рођен 1924, Крњево, Велика Гллана. радник. У Бригади од децембра 1944. у 3 чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Брковљана.
- БОГОЈЕВИЋ** **СЛАВКО**, Голубинци, Стара Пазова, ученик. У Бригади од октобра 1944, у 1. чети 3. батаљона. Рањен 24. децембра 1944. код Отока.
- БОГОСАВЉЕВИЋ** Живојина **ДРАГОЉУБ**, рођен 1924, Лопатањ, Осечина, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, у 2. чети 3. батаљона.
- БОГОСАВЉЕВИЋ** Јована **ЖИВКО**. рођен 1925, Лучице, Пожаревац, земљорадник. У Бригади од јануара 1945, био у Противтенковском воду 2. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- БОГОСАВЉЕВИЋ** Радована **МИЛАН**. рођен 1927, Богава, Деспотовац. земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944, у 1. чети 2. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Чемернице.
- БОГУНОВИЋ** Дмитра **ЂОРЂЕ**. рођен 1925, Зрмања. Грачац. трговачки помоћник. У Бригади од септембра 1944. водник у 1. чети 3. батаљона. Рањен 3. децембра 1944. код Мартинаца.
- БОЖИН** Милана **ЕМИЛ**. рођен 1906. Жабаљ.

- БОЖИНОВИЋ БРЛНИСЛАВ.** рођен 1925, Београд, зидар. У Бригади од новембра 1944, политички делегат у 6. чети 2. батаљона. Рањен 21. јануара 1945. код Шаренграда.
- БОЖИНОВИЋ П. РАНКО.** рођен 1927. Округлица. Сврљиг, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.
- БОЖИЋ ДРАГОЉУБ,** у Бригади од септембра 1944. у 6. чети 2. батаљона. Рањен 9. новембра 1944. у Лаћарку.
- БОЖИЋ Милорада ДУШАН.** рођен 1923, Доња Лесковица. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. у радном воду 3. батаљона.
- БОЖИЋ Шпире ИЛИЈА.** рођен 1915. Пригревак, Бугојно. радник у Београду. У Бригади од априла 1945. Био у 2. чети 2. батаљона. Рањен 2. маја 1945. код Пакленице.
- БОЖИЋ Јездимира ЉУБИСАВ.** рођен 1912, Поцерски Метковић. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у Противколској батерији. Погинуо 12. априла код Ловаса.
- БОЖИЋ Луке МИЛАН,** рођен 1922, Црвице, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 2. чети 3. батаљона. Рањен 15. априла 1945. године у Ђакову.
- БОЖИЋ Светислава СТАНКО.** рођен 1924. Горња Оровица, Љубовија. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у Митраљеској чети 3. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- БОЖОВИЋ БОЖИДАР,** из лесковачког краја. У Бригади од 2. септембра 1944, дошао из 6. српске бригаде. Погинуо при ослобађању Београда.
- БОЖОВИЋ ВАСИЛИЈЕ,** Витомирица. Пећ. У Бригади од децембра 1944. Прекомандован. Погинуо 1944. у Косовском батаљону.
- БОЖОВИЋ ВУК,** Топоница. У Бригади од 2. септембра 1944; дошао из 6. српске бригаде.
- БОЖОВИЋ Миливоја ХРАНИСЛАВ.** рођен 1928. Доњи Гајтан. Медвеђа. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. водшж у 3. чети 3. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде. Погинуо 12. априла 1945. године.
- БОИЧИЋ Јована ДРАГОМИР,** рођен 1925, Београд, аутомеханичар. У Бригади од октобра 1944, водник у 3. чети 1. батаљона. Рањен 9. новембра 1944. код Лаћарка и 23. децембра 1944. код Отока. Погинуо 12. априла 1945. године код Ловаса.
- БОЈАНИЋ ИЛИЈА.** Био у 2. чети 3. батаљона. Рањен 2. маја 1945. код Новске.
- БОЈАНИЋ САВО,** рођен 1920, Вођини, Подравска Слатина. радник. У Бригади од новембра 1944. Био у 3. чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. године код Кусановца.

БОЈИЋ Драгомира ВАСИЈТИЈЕ, рођен 1923. Београд. столар. У Бригади од марта 1945. Био у 1. чети 2. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 9. априла 1945. Умро 10. априла 1945. у Дивизијској болници у Соту.

БОЈИЋ ПЕТАР, рођен 1912, Боговина. Богевац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 1. чети 3. батаљона. Рањен 22. јануара 1945. код Шаренграда.

БОЈИЧИЋ Матије ИВАНКО, рођен 1926. Лопатањ. Осечина. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Био у воду везе 2. батаљона. Контузован 3. јануара 1945. у Комчетницима.

БОЈОВИЋ ДРАГАН. Био у 1. чети 3. батаљона.

БОЈОВИЋ ЉУБИСАВ, рођен 1921, Тучково. Пожега. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. Био у Радној (позадинској) чети Бригаде. Двапут оболевао - 5. децембра 1944. и 10. фебруара 1945. године.

БОЈОВИЋ Светозара МИЛИНКО, рођен 1914, Лозањ, Горњи Милановац. У Бригади од септембра 1944. Био у 2. чети 2. батаљона и у артиљерији. Промрзао 24. јануара 1945. године.

БОЈОВИЋ ПЕТАР, Краљево (или околина). У Бригади од маја 1944. прекомандован из Озренског партизанског одреда.

БОЈОВИЋ Вујице СРЕЋКО, рођен 1926. Тучково. Пожега. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. Био у 2. чети 2. батаљона. Оболео 19. марта 1945.

БОЈЧИЋ Мшутина РАДОВАН, рођен 1924. Београд. У Бригади од новембра 1944. године.

БОКАН Матије АЛЕКСАНДАР, рођен 1924, Доњи Сивет. Мурска Собота. радник у Београду. У Бригади од марта 1945. у 1. чети 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.

БОЛОЈЕВИЋ ЈОВАН. У Бригади од 17. априла 1945. Рањен 20. априла 1945. године код Билице.

БОЉЕВИЋ Јанка ВЕЛИША, рођен 1914. Стијена. Подгорица. избеглица из Македоније. студент права. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригади од формирања: био политкомесар чете и политкомесар 3. батаљона. Рањен 19. септембра 1944. код Враћевшнице.

БОНЧИЋ ЈЕЗДИМИР, рођен 1919. Зеница. У Бригади од јануара 1945: дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

БОРАДИ ЈОСИП, Мали Иђош. У Бригади од фебруара 1945. био у 1. батаљону. Дошао из 15. војвођанске бригаде. Рањен 26. априла 1945. код Нуштара.

БОРДАШ Кларе ФЕРЕНЈЈ, рођен 1925. Нови Сад. monter. У Бригади од фебруара 1945, био у 3. чети 1. батаљона. Дошао из 15. војвођанске бригаде. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

- БОРИСАВЉЕВИЋ Марка ЖИВОРАД**, рођен 1925. Арнајево. БараЈево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 3. чети 3. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. године.
- БОРИЋ ВЈАДИМИР**, рођен 1928, Марибор, живео у Београду. У Бригади од децембра 1944, у 3. чети 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. године код Андријеваца.
- БОРИЋ МИЈОВАН**, рођен 1915. Бијаковац. Босанска Дубица. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 1. чети 3. батаљона. Рањен 5. маја 1945. године код Крижа.
- БОРОВАЦ ВОЈИСЛАВ**, рођен 1926, Винковци. У Бригади од 4. маја 1945. у 1. чети 3. батаљона.
- БОРОВЊАК**Тихомира **АЛИМШИЈЕ**, рођен 1927, Брезна. Горњи Милановац. обућар. У Бригади од септембра 1944. у 2. чети 2. батаљона. Погинуо 8. маја 1945. код Церја.
- БОСАНАЦ ПЕТАР**. У Бригади од новембра 1944. водич.
- БОСИКИЋ ДРАГОМИР**, рођен 1926, Осеченица, Мионица. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Био у Интендантури бригаде.
- БОСИЉКИЋ Т. ВЕЛИЗАР**, рођен 1911, Горњане. Бор. У Бригади од децембра 1944. године.
- БОСИЉЧИЋ** Радована **БОГОЉУБ**, рођен 1926. Беомушевић. Ваљево. трговачки помоћник. У Бригади од октобра 1944. десетар у 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. Умро 28. августа 1945. у болници у Новом Саду.
- БОШКОВИЋ Ш. БЛАГОЈЕ**, рођен 1911, Никшић. правник. У Бригади од маја 1944, до августа 1944. Био у 3. чети 1. батаљона.
- БОШКОВИЋ** Вукашина **БУДИМИР**, рођен 1924, Степојевац. Лазаревац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. Био у 2. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 28. априла 1945. код Новске.
- БОШКОВИЋ ДРАГИША**, рођен 1921. Милошевац, Војнић. У Бригади од новембра 1944, члан културно-просветног одбора 3. батаљона. Рањен априла 1945. године.
- БОШКОВИЋ ЖАРКО**, Београд. У Бригади од октобра 1944. Био у 3. батаљону. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Погинуо 8. новембра 1944. код Лаћарка.
- БОШКОВИЋ МИЛИНКО**, Г. Бејашница, Прокупље. У Бригади од маја 1944. Био пушкомиталезац у 1. батаљону. Дошао из Топличког одреда. Погинуо 5. јула 1944. на Великој Огледни, Копаоник.
- БОШКОВИЋ** Радомира **МИОДРАГ**, рођен 1925. Бегалица. Гроцка. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 1. чети 1. батаљона.

- БОШКОВИЋ Љубомира РАДИША**, рођен 1927. Михајловац. Смедерево. земљорадник. У Бригади од септембра 1944, био у 3. чети 2. батаљона. Дошао из Космајског одреда. Контузован јануара 1945.
- БОШКОВИЋ Александра ПАНТЕЛИЈА**, рођен 1920, Грделица, Лесковац. кројач. У Бригади од 2. септембра 1944. Био помоћник политичког комесара 1. чете 2. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде. Рањен 13. децембра 1944. код Отока и у априлу 1945.
- БОШКОВИЋ (МАРИНКОВИЋ) Радована САВКА**, рођена 1927. Самчекинци. Црна Трава. У Бригади од формирања до краја априла 1944. године. Била у 3. батаљону.
- БОШЊАКОВИЋ Саве ДРАГУТИН**, рођен 1919, Пријездић, Ваљево. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Погинуо 3. јануара 1945. годгше у Комлетинцима.
- БОШЊАКОВИЋ Драгољуба ЖИВОЈИН**, рођен 1926. Сенаја. Мтаденовац, машшовођа. У Бригади од октобра 1944. у 3. батаљону. Погинуо 3. јануара 1945. код Босуца.
- БРАДИЋ Драгослава МИЛУТИН**, рођен 1926. Медвеђа. Трстеник. ученик. У Бригади од 9. марта 1945. Политички делегат у 1. батаљону. Дошао из Космајске бригаде. Погинуо 20. априла 1945. код Билица.
- БРАДИЋ РАДИША**. Власово, Прокупље. У Бригади од децембра 1943. године 1. чета 2. батаљон.
- БРАЈЕР Стевана ИЛИЈА**, рођен 1922, Београд. трговац. Политички комесар 3. чете 2. батаљона. У Бригади од 13. јануара 1945. године. Дошао из 2. шумадијске бригаде.
- БРАЈОВИЋ ВЕЉКО**, рођен 1925, ученик. У Бригади од формирања. у 1. батаљону. Културно-просветни референт батаљона.
- БРАЈОВИЋ ЧЕДОМИР**. Био у 1. чети 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. године код Андријеваца.
- БРАНКОВИЋ БОРИСАВ**, рођен 1909, Суводол, Смедерево. земљорадник. У Бригади од марта 1945; дошао из Космајске бригаде.
- БРАНКОВИЋ Анђелка БРАНКО**, рођен 1911. Рипањ. Београд, земљорадник. У Бригади од јануара 1945. Десетар у 1. батаљону. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- БРАНКОВИЋ Радоја ВЕРОЉУБ**, рођен 1924, Миличница. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, водник у 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. убрзо умро.
- БРАНКОВИЋ Богдана ДОБРИВОЈЕ**, рођен 1922. Ракинац. Велика Плана. земљорадник. У Бригади од јануара 1945: довддо из 2. шумадијске бригаде.

- БРАНКОВИЋ Радисава ДОБРИВОЈЕ**, рођен 1913, Обилић. Бојник, земљорадник. У Бригади од јануара 1944. године.
- БРАНКОВИЋ Војислава ДОБРОСАВ**, рођен 1921. Плавце. Бојник. земљорадник. У Бригади од децембра 1943, водник.
- БРАНКОВИЋ Вучића ЖИВАН**, рођен 1925, Доњи Степош. Крушевац. земљорадник. У Бригади од маја 1944; дошао из крушевачких партизанских одреда. Погинуо 4. децембра 1944. пред Мартинцима.
- БРАНКОВИЋ Спасоја ИВАН**. Смедерево, гимназијалац. У Бригади од марта 1945. године. Био политички делегат у 3. чети 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде.
- БРАНКОВИЋ Драгољуба МИЈАН**, рођен 1926. Остружница. Београд. земљорадник. У Бригади од марта 1945; дошао из Космајске бригаде.
- БРАНКОВИЋ Ј. МИЈЕНКО**, (Постоји само податак из наредбе бр. 29 да је орикован медаљом за храброст).
- БРАНКОВИЋ МИЛИВОЈЕ**, рођен 1912. Дражањ. Гроцка. земљорадник. У Бригади од марта 1945; дошао из Космајске бригаде. Рањен 12. априла 1945.
- БРАНКОВИЋ МИХАИЛО**, околина Младеновца. живео у Београду. У Бригади од октобра 1944. Био у пуковској батерији. Погинуо 3. децембра 1944. код Мартинаца.
- БРАНКОВИЋ Стевана МЛАДЕН**, рођен 1923, Горњи Матејевац, Ниш, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у Противколској батерији. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- БРАНКОВИЋ Радисава СТАНКО**, рођен 1903, Обилић. Бојник. У Бригади од маја 1944. Радио у штабу Бригаде. Рањен 16. октобра 1944. код Београда.
- БРАСОВЕНИ Иштвана ИШТВАН**, рођен 1925. Мали Иђош. земљорадник. У Бригади од фебруара 1945. Био у 3. чети 3. батаљона. Дошао из 15. ВОЈВОЂАНСКЕ бригаде. Погинуо 12. априла 1945. године.
- БРЗАКОВИЋ Будимира ВЛАДИСЛАВ**, рођен 1923. Липолист, Шабац. земљорадник. У Бригади од децембра 1945.
- БРЗАКОВИЋ Сретена ЖИВАН**. Винча, Гроцка, земљорадник. У Бригади од марта 1945; дошао из Космајске бригаде.
- БРЗАКОВИЋ Душана МИЛОЈЕ**, рођен 1923, Винча. Гроцка, земљорадник. У Бригади од јануара 1945, био у чети противтенковских пушака. Дошао из 2. шумадијске бригаде.
- БРЗАКОВИЋ ТОДОР**, рођен 1923. Дрезга. Пећ. земљорадник. Био у 2. батаљону. Рањен 12. априла 1945.
- БРЗАНОВИЋ**, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у извијачком одељењу 1. батерије. Погинуо 15. новембра (или 29.) 1944. код Мартинаца?

- БРЗИЋ Љубомира РАДОСАВ**, рођен 1921. Обреж. Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 2. чети 1. батаљона. Погинуо 13. априла 1945. код Винковаца (или 20. априла 1945. код Бановца).
- БРЗИЋ Радисава БРАНИСЛАВ**, рођен 1919. Обреж. Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 3. чети 1. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- БРКИЋ Милутша БРАНКО**, рођен 1926, Обреж, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 4. чети 2. батаљона.
- БРКИЋ Стојана БРАНКО**, рођен 1926, Јасика, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 4. чети 2. батаљона.
- БРКИЋ Милоша ЈОВАН**, рођен 1921, Дувљанић. Маглај. У Бригади од новембра 1944, у 2. батаљону. Погинуо 12. априла 1945. године.
- БРКИЋ МИЈАН**, рођен 1924. Трбушница, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у митраљеској чети 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- БРКИЋ Стојана МИХАИЛО**. Јасика. Крушевац, столар. У Бригади од децембра 1944. болничар у противколској батерији. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- БРКИЋ А. НИКОЛА**. рођен 1920, Друговац. Смедерево. земљорадник. У Бригади од марта 1945; дошао из Космајске бригаде.
- БРКОВИЋ Петра МОМИР**, рођен 1926. Пријездић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у 1. чети 2. батаљона до јануара 1945. године.
- БРКОВИЋ Петра ТОДОР**, рођен 1923, Пријездић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. десетар у 2. батаљону у чети аутоматичара. Рањен 12. априла 1945. године.
- БРОЂАНАЦ Тодора МИЛОСАВ**, рођен 1927, Велика Дренова. Трстеник. земљорадник. У Бригади од марта 1945. у 3. чети 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Теже рањен 12. априла 1945. године.
- БРУКИЋ Живојина ЂОРЂЕ**, рођен 1924. Грабовица. Кладово. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 3. чети 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја. Умро после 27. јуна 1945. у болници у Гајдобри.
- БРУКИЋ Живојина МАРЈАН**, рођен 1920, Грабовица. Кладово. земљорадник. У Бригади од 2. априла 1945. у 1. батаљону.
- БРУКИЋ Крста МИЛАН**, рођен 1918. Грабовица. Кладово. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 3. чети 1. батаљона. Рањен 5. маја 1945. године код Крижа.
- БРУСИЈА - ЛОНЧАРЕВИЋ СТЕВАН**, рођен 1921, Београд. У Бригади од новембра 1944. у 2. чети 2. батаљона. Рањен 2. фебруара 1945. године.

- БУБАЈ10 Илије ДМИТАР**, рођен 1919. Личко Петрово Село, Бихаћ. земљорадњ. У Бригади од 23. априла 1945, у 2. чети 2. батаљона. Рањен 24. априла 1945. код Богдашева. погинуо 28. априла 1945. код Пакленице.
- БУБОЊА ИЛИЈА**, рођен 1922, Бока Которска, живео у Београду. У Бригади од децембра 1943, у 2. чети 2. батаљона. Оболео од ТБЦ и 19. септембра 1944. транспортован у Италију на лечење.
- БУГАРИНОВИЋ Милана ИЛИЈА**. рођен 1927, Рудна Глава. Мајданпек. У Бригади од фебруара 1945. године.
- БУГАРЧИЋ Светислава НИКОЛА**, рођен 1921, Краљево. студент. Учесник НОБ-е од 1941. године. Дошао у Бригаду са дужности политичког комесара из Расинског ударног батаљона Расинског партизанског одреда. У Бригади од формирања; политички комесар Првог ударног батаљона. а од 19. јуна 1944. обавештајни официр Двадесет прве српске ударне дивизије.
- БУГАРЧИЋ РАДОМИР**. у Бригади од 17. априла 1945. Рањен 19. априла 1945. код Врчин Дола.
- БУДИСАВЉЕВИЋ БОЖИДАР**, рођен 1925. Арнајево, Барајево, земљорадњ. У Бригади од октобра 1944, 3. чета 3. батаљона. Погинуо 12. априла 1945.
- БУДИСАВЉЕВИЋ ДИМИТРИЈЕ**, рођен 1917. из околине Београда. Био у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. маја 1945. у Козју, убрзо умро.
- БУДИЋ ДРАГОСЛАВ**, из Прокушва, ученик. У Бригади од маја 1944. Био у културно-просветном одбору 1. батаљона.
- БУКИЛИЋ ВЛАДИМИР**. рођен 1919. Велика Брајина. Медвеђа. Богословију завршио 1940. Учесник НОБ-а од 1941. Пре постављања за политичког комесара Бригаде. био политички комесар Батаљона у Првој јужноморавској бригади. У Бригади од формирања био политички комесар Бригаде, а потом и командант Бригаде. Погинуо 28. марта на Пасјачи, Бели камен као командант Бригаде. Народни херој.
- БУКУМИРОВИЋ - (Крстовић) Тихомира ДОБРИЛА**, рођена 1927. Крагујевац, живела у Прокупљу. У Бригади од 1. јуна 1944. године. Била болничарка у 3. батаљону.
- БУЛАЈИЋ Милутина АНЂЕЛКО**, рођен 1921. Балчак. Прокупље. земљорадњик. У Бригади од децембра 1943. године до краја рата. Био водник у 2. чети 2. батаљона.
- БУЛАЈИЋ ЈОВАН**. Бучинце. Прокупље. Болничар.
- БУЛАЈИЋ Васитија ЉУБОМИР**. рођен 1924. Балчак. Прокупље. У Бригади од децембра 1943. водник у 2. чети 2. батаљона. Рањен 2. новембра 1944. године у Лаћарку.
- БУЛАТОВИЋ ВОЈИСЛАВ**. са Косова. У Бригади од децембра 1943. године.

БУЈАТОВИЋ ИЛИЈА. Ново Момчилово. Житорађа. У Бригади од почетка 1944. Погинуо на Копаонжу. (вероватно) 20. јула 1944. године.

БУЉ СТЕВАН. рођен 1924. Брувно. Грачац, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944. у 2. чети 2. батаљона.

БУЉАНДРИЋ ПАВЈЕ. Београд. У Бригади од јануара 1945. године, у 1. чети 3. батаљона.

БУЉАНДРИЋ ПЕТАР. рођен 1925, Београд. У Бригади од јануара 1945. у Извиђачкој чети.

БУНАРИЋ СЛАВКО. Био у 2. батаљону. Рањен јануара 1945. године.

БУНИКИЋ Милосава ИЛИЈА, рођен 1915, Мироч, Мајданпек, ковач. У Бригади од децембра 1944. године.

БУРЗАНОВИЋ (или БРЗАНОВИЋ) Илије СТЕВАН. рођен 1912. Горња Драшевина, Подгорица, живео у Београду. У Бригади од јануара 1945. десетар у 1. чети 2. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

БУРИЋ БОЖИДАР. рођен 1924, Јагодина. У Бригади од децембра 1944. у 1. чети 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крпжа.

БУРСАЋ Петра ЈОВАН. рођен 1923, Плавно, Книн. У Бригади од јануара 1945. Био у 1. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.

БУТРИЋ Милана СЛАВОЉУБ. рођен 1923. Метковић. Богатић. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. болничар.

БУХА ТРИФУН. рођен 1911, Невесиње. живео у Београду. У Бригади од марта 1945. Био заменик командира 2. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

БУЧАНОВИЋ Тодора БОЖИДАР. рођен 1928. Црнајка. Мајданпек. У Бригади од децембра 1944. године.

БУЧАНОВИЋ Димитрија ЖАРКО. рођен 1913. Црнајка, Мајданпек. У Бригади од децембра 1944. године.

БУЧАНОВИЋ Илије СПАСОЈЕ. рођен 1911. Црнајка. Мајданпек. У Бригади од децембра 1944. године.

ВАГИЋ Ивка МИЛИВОЈЕ. рођен 1926. Врчин. Гроцка. ђак. У Бригади од октобра 1944. у 2. батаљону. Погинуо 2. новембра 1944. код Лаћарка.

ВАСИЋ Младена МИЛОШ. рођен 1926. Драгиње. Коцељево. музикант. У Бригади од новембра 1944. у 3. чети 1. батаљона. Погинуо 25. априла 1945. код Д. Рајића.

БАЈИЋ Бранка МИЈБКО. рођен 1927. Бресно Поље. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 1. батаљону. Рањен 12. априла 1945. године.

- БАЈИЋ Добросава МИОДРАГ**, рођен 1923. Бресно Поље, Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 2. чети 1. батаљона. Рањен 25. децембра 1944. код Отока.
- ВАЈС - (СГОШИЋ) Исидора НАДА**, рођена 1920, Београд. студент. У Бригади од почетка августа 1944. године до ослобођења Београда. Била уиравник амбуланте.
- ВАНБРАК РАДОЈИЦА**, рођен 1908. Рогачица, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 1. чети 1. батаљона. Контузован 7. маја 1945. код Кусановца.
- ВАНИЋ Павла МИОДРАГ**, рођен 1920, Вукманово, Ниш, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, болничар у 1. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ВАНЦИЋ Саве ДРАГОМИР**, рођен 1919, Лшолит, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године, водник у 1. батаљону. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ВАНЧИЋ Саве ДРАГОМИР**, рођен 1927, Мисача, Аранђеловац, рудар. У Бригади од јануара 1945. год!ше. био у Инжињеријској чети. Дошао из 2. шумадијске бршаде.
- ВАЊИЋ Павла МИОДРАГ**, рођен 1920. Вукманово, Ниш. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. болничар у 1. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ВАРГА БОРИВОЈЕ**, рођен 1920. Будишешта. У Бригади од јануара 1945. Био политички комесар 2. чете 3. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- ВАРКОЊИ Михајла ИШТВАН**, рођен 1924. Фекетић. Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од фебруара 1945; дошао из 15. војвођанске бригаде. Погиуо 13. априла 1945. код Винковаца.
- ВАРНИЧИЋ Драгослава ДОБРИВОЈЕ**, рођен 1927. Мала Моштаница, Обреновац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 1. чети 1. батаљон. Рањен 16. априла 1945. кодБакова.
- ВАСИЛИЋ Марка МИЛИВОЈЕ**, рођен 1921, Цветуља. Крупањ. земљорадшк. У Бригади од новембра 1944. у 3. чети 2. батаљона. Промрзао 21. јануара 1945. године.
- ВАСИЉЕВИЋ ДРАГИША**, рођен 1923. Лознац. Ачекснац. земљорадник. У Бригади од маја до краја јула 1944. у 1. чети 4. батаљона.
- ВАСИЉЕВИЋ Милисав ДРАГОЉУБ**, рођен 1917. Орашац, Аранђеловац. земљорадник. У Бригади од јануара 1945. Заменик командира 2. чете 2. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 21. априла 1945. годше код Андријеваца.

- ВАСИЉЕВИЋ Спасоја ДРАГОЉУБ.** рођен 1926. Радујевац, Неготин. У Бригади од децембра 1944, у Пратећој и минобацачкој чети 2. батаљона.
- ВАСИЉЕВИЋ Љубомира МИОДРАГ,** рођен 1924. Ариље. гимназијалац. У Бригади од јануара 1945. Политички делегат у 3. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- ВАСИЉЕВИЋ С. МИОДРАГ,** вођа митраљеског одељења у 2. батаљону. Рањен 8. маја 1945. код Липика.
- ВАСИЉЕВИЋ Танаска МИОДРАГ.** рођен 1923, Горња Сабанта - Крагујевац. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. десетар у противколској батерији. Рањен 25. јануара 1945. код Шаренграда и 20. априла 1945. године код Врчин Дола.
- ВАСИЉЕВИЋ Радована МИХАИЛО,** рођен 1923, Кочане. Македонија, избеглица. Прокупље. У Бригади од децембра 1943. Политички комесар 3. чете 1. батаљона. Рањен 19. марта 1944. на Ргајском вису и 9. августа 1944. године у Косаници.
- ВАСИЉЕВИЋ МИХАИЛО.** рођен 1926, Ђерановица, Ђуилане, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у позадинској чети бригаде.
- ВАСИЉЕВИЋ ПЕТАР.** рођен 1907, Борча. Београд, земљорадник. У Бригади од јануара 1945. био у позадинској чети бригаде. Дошао из 2. шумадијске бригаде.
- ВАСИЉЕВИЋ РАДОМИР.** рођен 1920. живео у Михајловцу, Смедерево, земљорадник. У Бригади од марта 1945. био у чети противтенковских пушака. Дошао из Космајске бригаде.
- ВАСИЉЕВИЋ Богдана РАДОШ,** рођен 1925, Планиница, Трстешж. земљорадник. У Бригади од марта 1945; дошао из Космајске бригаде. Рањен 12. априла 1945. године.
- ВАСИЉЕВИЋ САВА.** рођен 1924. Заклопача, Гроцка. земљорадник. У Бригади од марта 1945. Био у 3. чети 1. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 20. априла 1945. код Билица. умро истог дана у болници у Равном.
- ВАСИЋ АЛЕКСАНДАР.** рођен 1921, Стража. Лозница. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 1. батаљону. Рањен 5. децембра 1944. године.
- ВАСИЋ БОРИСАВ,** Братачић, Осечша. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. до 3. јануара 1945, у 3. чети 1. батаљона.
- ВАСИЋ Здравка БРАНИСЛАВ.** рођен 1926, Каленић. Уб. земљорадник. У Бригади од јануара 1945. Био у 1. чети 3. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.
- ВАСИЋ Животе ВАСИЛИЈЕ,** рођен 1927. Својново. Параћин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 3. чети 4. батаљона. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда.

- ВАСИЋ Драгомира ВЛАДИМИР, рођен 1924. Богдање, Третеник, земљорадник. У Бригади од марта 1945, у 2. чети 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Погинуо 12. априла 1945. године.
- ВАСИЋ Миливоја ВОЈИН, рођен 1925, Каменица, Коцељево, земљорадник. У Бригади од јануара 1945, водник у 1. чети 3. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Погинуо 27. априла 1945. код Јазавице пред Новском.
- ВАСИЋ Обрада ДОБРИВОЈЕ, рођен 1918, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 2. батаљону. Рањен 7. априла 1945. године.
- ВАСИЋ Саве ДУШАН, рођен 1923, Београд. У Бригади од новембра 1944. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.
- ВАСИЋ Сретена ДУШАН, рођен 1923, Лукавица, Лазаревац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Био у 1. чети 2. батаљона. Рањен 23. децембра 1944. године код Отока.
- ВАСИЋ Радована ЖИВАН, рођен 1926, Причевић. Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.
- ВАСИЋ Војислава ЖИВОРАД, рођен 1925. Братачић. Осечина. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 3. чети 1. батаљона. Рањен 4. децембра 1944. пред Мартинцима и 5. априла 1945. годше.
- ВАСИЋ Радована ЖИВОТА, рођен 1926, Причевић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у 1. чети 3. батаљона. Промрзао крајем децембра 1944. године.
- ВАСИЋ Божидара ЈОВАН, рођен 1925, Бабајић, Љиг, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. десетар у 4. батаљону. Рањен 23. јануара 1945. код Шаренграда и 12. априла 1945. године.
- ВАСИЋ Станислава ЉУБОМИР, рођен 1923, Пољна. трговачки помоћник. У Бригади од формирања до почетка маја 1944. када је прекомандован. Политички комесар 1. чете 1. батаљона.
- ВАСИЋ Филша МИЛАН, рођен 1922. Богдање. Трстеник. земљорадник. У Бригади од марта 1945. Десетар у 3. чети 2. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. У Козју. 12. маја 1945. рањен у главу и убрзо умро у болници.
- ВАСИЋ 0. МИЛИВОЈ, рођен 1925, Лшолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 1. чети 3. баталлиа. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.
- ВАСИЋ Б. МИЛИВОЈЕ, рођен 1925. Београд, дреер. У Бригади од марта 1945, био у 2. чети 1. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Погинуо 12. априла 1945. године.
- ВАСИЋ МИЛОЈЕ- Био у 3. батаљону. Рањен 25. априла 1945. године код Доњег Рајића.

- ВАСИЋ Младена (или Стевана) МИЈ10Ш, рођен 1926, Драгиње, Коцељева. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Рањен 25. априла 1945. код села Доњи Рајић. Убрзо је умро.
- ВАСИЋ Живојина МИЈУТИН, рођен 1926, Београд, дреер. У Бригади од октобра 1944, у 3. батаљону. Рањен 15. априла 1945. у Бакову (или 12. априла). Умро у путу за болницу.
- ВАСИЋ Драгутина МИОДРАГ, рођен 1919. Медвеђа, Трстеник. музикант. У Бригади од децембра 1944, у 1. чети 3. батаљона. Рањен 22. јануара 1945. код Мохова, а 8. маја код Прозорја од нагазне мине.
- ВАСИЋ Милића МИРОСЛАВ, рођен 1923, Тропање, Свилајнац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у Митраљеској чети 3. батаљона. Погинуо 6. маја 1945. код Крижа.
- ВАСИЋ Луке МОМЧИЛО, рођен 1925, Братачић, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у 3. чети 1. батаљона. Рањен 8. маја 1945. године код Прозорја.
- ВАСИЋ ПЕТКО, Колочеп, Гњилане, земљорадник. У Бригади од формирања до априла 1944. Био у 2. чети 2. батаљона.
- ВАСИЋ РАДИВОЈЕ, рођен 1927, Јагњило. Мтаденовац. ђак. У Бригади од марта 1945, био у чети за везу. Дошао из Космајске бригаде.
- ВАСИЋ Илије РАДОМИР, рођен 1926, Ђуринци, Сопот, земљорадник. У Бригади од јануара 1945. Био у 1. чети 3. батаљона. Дошао из 2. шумадјске бригаде. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- ВАСИЋ РАДОСЛАВ. По сећању - учествовао у културно-просветном раду у Лаћарку и Комтетинцима.
- ВАСИЋ РАЈКО, био у Митраљеској чети 1. батерије. Рањен 19. априла 1945. године код Равна.
- ВАСИЋ Миливоја СВЕТИСЛАВ, рођен 1912, Букар. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 2. чети 1. батаљона. Рањен 3. јануара 1945. године у Комлетинцима.
- ВАСИЋ Чедомира СЛОБОДАН, рођен 1926, Галовић. Коцељево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у 3. чети 3. батаљона. Рањен у Бакову 16. априла 1945. године.
- ВАСИЋ Михаила СРЕТЕН. рођен 1926, Галовић, Коцељево. земљорадник. Бригади од октобра 1944. Рањен 14. фебруара 1945. на Фрушкој Гори. Умро у Илоку у Дивизијској болници. 14. фебруара 1945. године.
- ВАСИЋ СТАНИСЛАВ. земљорадник. Био у 1. батаљону. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ВАСКОВИЋ Антанаса ВОЈИСЛАВ. рођен 1908. Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја до краја јула 1944. у 4. батаљону.

- ВАСКРСИЋ (СТОЈАНОВИЋ) Јована ЛЕПОСАВА**, рођена 1926. Миклеуш, Подравска Слатина, избеглица у Београду. У Бригади од марта 1945. бита у санитарском воду 1. батаљона. Дошла из Космајске бригаде.
- ВАСОВИЋ Шћепана ЛУКА**, рођен 1925, Орлане, Косово, живео у Стубли, Медвеђа, ученик. У Бригади од 2. септембра 1944. Политички комесар 2. чете 1. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде. Погинуо 2. новембра 1944. године код Лаћарка.
- ВАСОВИЋ Саве МИЛЕТА**, рођен 1923. Горњи Бранетићи. Горњи Мшановац, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. Рањен (вероватно) у јануару 1945. године.
- ВАСОВИЋ Анте МИЛОРАД**, рођен 1923, Будањ, Пружине. Живео у Стубли. Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. у 3. чети 3. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде.
- ВАТКОВИЋ Велимира ДРАГУТИН**, рођен 1918. Дубље, Свилајнац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 2. чети 3. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца. Умро у болници у Равном. 22. априла 1945.
- ВАЦКОВИЋ Драгутин**, рођен 1923, Рипањ, Београд, радник. У Бригади од новембра 1944. у 3. батаљону. Тешко рањен 15. априла 1945. у Ђакову. Највероватније умро у болници.
- ВАШТАК МАНДОР**, рођен 1920, Шушара, Бела Црква, земљорадник. У Бригади од фебруара 1945, у 1. чети 3. батаљона. Дошао из 15. војвођанске бригаде. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола. умро у Дивизијској болници.
- ВЕИЗОВИЋ Петра МОМЧИЛО**, рођен 1925. Вишесава, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 3. чети 3. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. код Комлетинаца.
- ВЕИЗОВИЋ Петра МОМЧИЛО**, рођен 1928, Београд, ђак. У Бригади од 16. новембра 1944. Погинуо 3. децембра 1944. код Мартинаца.
- ВЕИНОВИЋ М. ЛАЗАР**, рођен 1915, Сред. Бушевић, Босански Петровац, живео у Београду. У Бригади од марта 1945. у 2. чети 1. батаљона. Дошао из Космајске бригаде.
- ВЕКИЋ Драгутина ЉУБИВОЈЕ**, рођен 1927, Сталаћ, Ћићевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, курир у 1. батаљону. Рањен у априлу 1945.
- ВЕЛИМИРОВИЋ Милана АЛЕКСАНДАР**, рођен 1925, Лешница, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године. Политички делегат у 1. чети 2. батаљона.
- ВЕЛИМИРОВИЋ Велка БОРИСАВ**, рођен 1919. Бегалица, Гроцка, земљорадник. У Бригади од марта 1945; дошао из Космајске бригаде. Погинуо у рејону Товарижа, вероватно 12. априла 1945. године.

- ВЕЛИМИРОВИЋ Драгутина ВЕЛИМИР**, рођен 1924. Бучинце. Прокуље, ученик. У Бригади од 20. маја 1944. у 2. чети 4. батаљона. Дошао из Топличког одреда. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- ВЕЛИМИРОВИЋ Драгутина ДОБРОСАВ**, рођен 1921. Бегалица. Гроцка, земљорадник. У Бригади од марта 1945, у 1. чети 1. батаљона. Дошао из Мачванске бригаде. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- ВЕЛИМИРОВИЋ Драгутина МИЛУТИН**, рођен 1926, Лешница. Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 2. батаљона. Рањен 2. децембра 1945. године.
- ВЕЛИМИРОВИЋ МИХАИЛО**, Бучинце, Прокупље. У Бригади од 20. маја 1944; дошао из Топличког одреда.
- ВЕЛИМИРОВИЋ Косте РАТКО**, рођен 1915, Дружетић, Коцељева, земљорадник. У Бригадиодновембра 1944. године.
- ВЕЛИМИРОВИЋ Драгутина СТАНКО**, рођен 1925, Лешница. Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Десетар у 3. чети 1. батаљона. Рањен 23. јануара 1945. код Шаренграда и 14. априла 1945. код Витковаца.
- ВЕЛИМИРОВИЋ**. Лешница. Лозница. У Бригади од новембра 1944. године.
- ВЕЛИСАВЉЕВИЋ Т. БЛАГОЈЕ**, рођен 1925, Стрмостен, Деспотовац, земљорадник. У Бригади од фебруара 1945. у 3. батаљону. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- ВЕЛТОВИЋ Ж. ВУКАДИН**, рођен 1923, Чиниглавци. Пирот. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 2. чети 1. батаљона. Рањен 26. априла 1945. у Доњем Рајићу.
- ВЕЛИЧКОВИЋ Драгомира БОГДАН**, рођен 1925. Лазаревац. Крушевац, земљорадник. У Бригадиод марта 1945: дошао из Космајске бригаде.
- ВЕЛИЧКОВИЋ Станка БОРИВОЈЕ**, рођен 1927. Белишево. Владичин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 2. батаљон. Погинуо 8. маја 1945. код Прикраја.
- ВЕЛИЧКОВИЋ Алексе ВИТОМИР**, рођен 1925. Радикина Бара. Ниш, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у Радном воду 1. батаљона. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- ВЕЛИЧКОВИЋ Веселина ВЛАДИМИР**, рођен 1925. Гарашин. Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од јануара 1945: дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 20. априла 1945. у Билицама. Умро у Дивизијској болници у Равном.
- ВЕЛИЧКОВИЋ Живојша ВУКАДИН**, рођен 1923. Пирот. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 2. чети 1. батаљона. Рањен 26. априла 1945. у Доњем Рајићу.

- ВЕЛИЧКОВИЋ Петра ДИМИТРИЈЕ**, рођен 1921. Клајић, Лебана, столар. У Бригади од маја 1944. Био командир 1. чете 4. батаљона. Дошао из Јабланичког одреда. Погинуо 20. јула 1944. на Црној Чуки на Копаонику.
- ВЕЛИЧКОВИЋ Лазара ДОБРОВОЈЕ**, рођен 1924. Велики Дреновац. Алексицац, кројач. У Бригади од маја 1944. водник у 3. чети 3. батаљона. Рањен 10. априла 1945. године.
- ВЕЛИЧКОВИЋ Михаила ЖИВОРАД**, рођен 1926, Лугавчина. Смедерево. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 3. чети 3. батаљона. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- ВЕЛИЧКОВИЋ Миодрага ЛАЗАР**, рођен 1924. Гари. Крушевац. земљорадник. У Бригади од септембра 1944.
- ВЕЛИЧКОВИЋ Јована МИЛИВОЈЕ**, рођен 1926, Турјане, Бојник. сеоски слуга. У Бригади од формирања. командир 2. чете 2. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- ВЕЛИЧКОВИЋ ПРЕДРАГ**, Врање. У Бригади (вероватно) од маја 1944. године, у 2. батаљону.
- ВЕЛИЧКОВИЋ Душана РАДОЈЕ**, рођен 1921. Велика Дренова. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 2. чети 2. батаљона. Оболео од ТБЦ. Умро 28. маја 1945. у болници у Новом Кнежевцу.
- ВЕЛИЧКОВИЋ Видоја РАДОМИР**, рођен 1921. Градиште. Бела Паланка. металски радник. У Бригади од новембра 1944, десетар у 1. батаљону. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола. Умро у болници.
- ВЕЛИЧКОВИЋ Драгослава РАДОСЛАВ**, рођен 1927. Велика Дренова. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 3. чети 3. батаљона. Промрзао 6. фебруара, а рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- ВЕЛИЧКОВИЋ Николе РАДОСАВ**, рођен 1926, Велики Мокри Луг, Београд, земљорадник. У Бригади од јануара 1945, у 4. чети 3. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде.
- ВЕЛИЧКОВИЋ РАДОСЛАВ**, рођен 1927, Велика Трнава. Гарешница. У Бригади од новембра 1944, у 1. чети 3. батаљона. Рањен 1. фебруара 1945. други пут 15. априла 1945. у Ђакову.
- ВЕЛИЧКОВИЋ Видоја СРЕТЕН**, рођен 1919, Градиште. Бела Паланка. студент. У Бригади од септембра 1944, у 4. батаљону. Дошао из Космајског одреда. Рањен 2. новембра 1944. код Лаћарка. Умро у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- ВЕЛИЧКОВИЋ Александра СТАНА**, рођена 1921, Лозане. Бојник. У Бригади од маја 1944. Била у 2. батаљону.

ВЕЛОШЕВИЋ Обрада ЖИВАДИН, рођен 1925. Умчари, Гроцка, земљорадник. У Бригади од јануара 1945. у 1. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадске бригаде. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

ВЕЉКОВИЋ ВЛАДИМИР. Био у 3. чети 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Бишца. Умро у болници 21. априла 1945. године.

ВЕЉКОВИЋ ВОЈИМИР. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову. По неким подацима умро у болници.

ВЕЉКОВИЋ Живана ВОЈИСЛАВ. рођен 1919. Крњево. Велика Плана. радник. У Бригади од децембра 1944. године.

ВЕЉКОВИЋ Зарија ДРАГИША. рођен 1927. Голобок. Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 3. чети 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

ВЕЉКОВИЋ ДРАГОЉУБ. био у 2. чети 2. батаљона. 17. маја 1945. примљен у болницу на хируршком одељењу.

ВЕЉКОВИЋ ДРАГОМИР. рођен 1924. Ниш, земљорадник. У Бригади од фебруара 1945. у 1. батаљону. Погинуо 28. априла 1945. код Новске.

ВЕЉКОВИЋ Сибина ДРАГОСЛАВ. рођен 1910, М. Крушевица. Варварин. учитељ. У Бригади од фебруара 1945. у 1. чети 1. батаљона. Резервни поручник Југословенске војске.

ВЕЉКОВИЋ Стојана ДУШАН, рођен 1924. Ковин. графичар. У Бригади од јануара 1945, у 1. чети 2. батаљона. Рањен априла 1945. године.

ВЕЉКОВИЋ Стевана ЖИВАДИН, Текија, Крушевац, земљорадник. У Бригади од јуна 1944, десетар у 3. батаљону. Погинуо 12. априла 1945.

ВЕЉКОВИЋ ЖИВАДИН, био у 1. чети 1. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.

ВЕЉКОВИЋ Љубомира ЖИВАН. рођен 1924. Прњане. Шеготин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Умро убрзо по завршетку рага.

ВЕЉКОВИЋ ЖИВАНА. рођена 1924. Коичић. Прокупље. У Бригади од јуна 1944. болничарка у 3. чети 1. батаљона. После рањавања, 22. децембра 1944. задржана у МСБ 21. дивизије.

ВЕЉКОВИЋ Јована ИЛИЈА. рођен 1921. Мали Мокри Луг. Београд. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.

ВЕЉКОВИЋ Мподрага ЈАЗАР. рођен 1924. Гари. Крушевац. радник у фабрици. У Бригади од 4. септембра 1944. у 1. чети 1. батаљона. Јануара 1945. прекомандован у 1 аршју.

ВЕЉКОВИЋ МАРКО. рођен 1922. Чечина, Дољевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у Пратећој и Минобацачкој чети 1. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.

- ВЕЉКОВИЋ Андона МИХАИЉ10, рођен 1923, Кацабаћ. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.
- ВЕЉКОВИЋ Ђорђа МИХАИЛО. рођен 1920. Кацабаћ. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.
- ВЕЉКОВИЋ Светозара РАДИСАВ, рођен 1926, Ћићевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у 3. чети 3. батаљона. Контузован 12. маја 1945. у Козју.
- ВЕЉКОВИЋ Милорада РАДОМИР, рођен 1926, Гари, Крушевац, хармоникаш. У Бригади од формирања. Секретар СКОЈ-а 1. батаљона и политички комесар батерије.
- ВЕЉКОВИЋ Миљка РАДОМИР, рођен 1926, Гари, Крушевац, бравар. У Бригади од 4. септембра 1944. Десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока и 8. маја 1945. код Загреба (тада био у Инжењерјском батаљону дивизије).
- ВЕЉКОВИЋ Диштрија СГАСОЈЕ, рођен 1927, Миријево. Београд, ученик техничке школе. У Бригади од децембра 1944. Био у 1. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ВЕЉКОВИЋ Богољуба СРЕТЕН, рођен 1913, Ћифлик. Бела Паланка. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 3. чети 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- ВЕЉОВИЋ ДРАГИЋ. Оплаић, Кнић, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. године.
- ВЕЉОВИЋ Стевана ЖИВАДИН. Текије, Крушевац, земљорадник. У Бригади од јуна 1944, десетар у 3. батаљону. Погиноу у пробоју фронта. 12. априла 1945. године.
- ВЕРБИЋ Радована БОЖИДАР. Бољковци. Горњи Милановац. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у 3. батаљону. Рањен 12. априла 1945. године.
- ВЕРЕСГАНОВ Владимира СТЕВАН. рођен 1917. Београд. Војна академија. интендантски потпоручник Југословенске војске. У Бригади од 2. априла 1945. водник у 3. чети 2. батаљона. Дошао из заробљеништва. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- ВЕРЕШ Шандора АЛЕКСАНДАР. рођен 1926. Нови Сад. ученик. Живео у Београду. У Бригади од новембра 1944. у 3. чети 3. батаљона. Рањен код Ловаса 12. априла 1945. године.
- ВЕРИЋ (или ВЕЛИЋ) И. АНТОН. рођен 1917. Дреновци. Жупања. У Бригади од новембра 1944, у 1. чети 2. батаљона. Дошао из Космајске бригаде.
- ВЕРЕШ МИХАИЛО. рођен 1920. Стара Пазова, земљорадник. Био у 3. батаљону. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.
- ВЕРШИЋ Антона ЈОСИП, рођен 1916. Вицевац. Бенковац. Био у 3. батаљону.

- ВЕСЕЈШНОВ** (или **ВЕСЕЛИНОВИЋ**) Лазара РАДЕ. Нови Сад. Био у 2. батаљону. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- ВЕСЕЛИНОВИЋ** (КОВАЧЕВИЋ) ДОБРУНА. рођена 1924. Бања. Исток на Косову. Избеглица. Прокупље. У Бригади од формирања до краја октобра 1944, када је оболела. Била у 3. чети 2. батаљона.
- ВЕСЕЛИНОВИЋ** ЂОРЂЕ, у Бригади од 17. априла 1945. Контузован 20. априла 1945. у Врчи Долу.
- ВЕСЕЛИНОВИЋ** ИЛИЈА, рођен 1915. Велес, радник у Земуну. Учесник НОБ-а од 1941. године. У Бригади од формирања. Био политички комесар чете Првог батаљона до маја када је прекомандован из Бригаде.
- ВЕСЕЛИЋ** ПАВЛЕ. рођен 1925. Савковић. Љубовија. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Био десетар у Митраљеској чети 3. батаљона. Контузован 15. априла 1945. у Ђакову.
- ВЕСЕЛИЋ** Чедомира ЦВЕТКО. рођен 1925, Савковић, Љубовија, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Био десетар у 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. годше.
- ВЕСИЋ** Саве ДУШАН, рођен 1923. Београд, ученик. У Бригади од марта 1945. Био политички комесар Митраљеске чете 2. батаљона. Дошао из Комсајске бригаде. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- ВЕСИЋ** Владимира ЖИВОРАД. рођен 1923, Доња Бадања, Лозница. живео у Лешници. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 3. чети 2. батаљона. Погинуо 9. децембра 1944. код Отока.
- ВЕСИЋ** РАДОВАН. рођен 1921. Кусадак. Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у радном воду 3. батаљона.
- ВЕСИЋ** ЈБубе СИМЕУН. рођен 1924. Остружањ. Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у 1. батаљону. Нестао код Сота (вероватно погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта).
- ВЕСКОВИЋ** ДРАГОСЛАВ. рођен 1914. Обреж. Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 1. батаљону. Рањен јануара 1945. године код Шаренграда.
- ВЕСНИЋ** Чедомира ЦВЕТКО. Негосавље. Медвеђа. Био у 3. чети 3. батална.
- ВЕГУЛОВИЋ** САЛИХ. рођен 1911. Латковић. Љиг. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 2. чети 2. батаљона. Оболео у фебруару 1945. године.
- ВЕСКОВАЦ** Станоја СТАМЕНКО, рођен 1924. Рићевштица, Трстеник, земљорадник. У Бригади од јануара 1945. у 1. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 23. јануара 1945. пред Моховом.
- ВЕСКОВИЋ** Милисава БОЖИДАР. рођен 1924. избеглица са Косова у Великој Дренови, обућарски радник. Учесник у НОБ-у од 1941. До ступања у Бригаду био командир чете у Ударном батаљону Расинског парти-

занског одреда. У Бригади био командир Треће чете у Првом батаљону. Прекомандован на Косово средином децембра 1943. године.

ВЕШКОВИЋ Михаила **НИКОЉА**. рођен 1929. Мердаре. Куршумлија, земљорадник. У Бригади од 3. јуна 1944, водник у 3. чети 3. батаљона.

ВИДАКОВИЋ **ЗОРАН**, из јужне Србије. Био у 3. чети 3. батаљона. Оболео 15. новембра 1944.

ВИДАКОВИЋ (и **ВИДЕНОВИЋ**) **Луке** **МАТО**, рођен 1921. Стражинци, Шид, десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.

ВИДАНОВИЋ (и **ВИДАКОВИЋ**) **Поте** **ГОЈКО**. рођен 1926, Раков Дол, Бабушница. У Бригади од формирања. 1. чета 3. батаљон. Погинуо 15. септембра 1944. у нападу на Пожегу.

ВИДОВИЋ Благоје **МИЛОРАД**, рођен 1908 (1898). Ђуревац, Прокупље. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. Писар у 2. батаљону. Дошао из 6. српске бригаде. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

ВИДОЈЕВИЋ **Стевана** **ВЕСЕЛИН**. рођен 1924, Грабовница. Кладово. земљорадник. У Бригади од фебруара 1945. у 2. чети 2. батаљона.

ВИДОЈЕВИЋ **МИХАИЛО**. Био у 1. чети 3. батаљона. Аутор написа у четном листу.

ВИДОЈКОВИЋ **Крсте** **ДРАГУТИН**. рођен 1922. Држановац, Житорађа. земљорадник. У Бригади од маја 1944. у 1. чети 3. батаљона.

ВИЛИЋ Добросава **МИЛАН**. рођен 1923. Обреновац, бравар. Радио у Индустрији мотора у Раковици у Београду. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригади од формирања; био помоћник политичког комесара Другог батаљона до рањавања између 20. и 21. јануара 1944. на Влахову.

ВИЛОТИЈЕВИЋ Миодрага **РАДОМИР**. рођен 1922. Вишесава. Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 1. батаљону. Погинуо 3. (или 4.) децембра 1944. пред Мартинцима.

ВИЛОТИЋ **Косте** **ЖИВОТА**. рођен 1921, Драгијевица. Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 2. чети 3. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. код Комлетинаца (или се утопио у Босуту).

ВИРИЈЕВИЋ **БОЖИДАР**. рођен 1923. Жуње, Брус, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у Противтенковском воду 3. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.

ВИРТНЕР **ШАНДОР**. Марковац. Врпац. У Бригади од фебруара 1944: дошао из 15. војвођанске бригаде. Рагвен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.

ВЕЛИСАВСКИ (или **ВИСЛАВСКИ**) **Јакова** **ГАВРИЛО**. рођен 1922. Нови Бечеј, живео у Београду, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 1. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. По неким подацима умро у болници.

ВИТАС Јована **МИЛАН**. рођен 1919. Почитељ, Мајдан. Госпић, студент технике. У Бригади од јануара 1945. Политички комесар ПТ пушака. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Лакше рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

ВИЋЕНТИЈЕВИЋ Паша **ЖИВАН**. рођен 1924. Доња Буковица. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен 24. децембра 1944. код Отока. Други пут рањен 20. марта 1945. године.

ВИЋЕНТИЈЕВИЋ (Павић) Ивана **СВЕТОЗАР**. Зарубе. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 2. чети 2. батаљона. Погинуо око 7. фебруара 1945. на Фрушкој Гори.

ВИЧИЋ **ВЕСЕЛИН**. рођен 1927, Г. Катун, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у 3. чети 1. батаљона. Промрзао 24. јануара 1945.

ВИЧИЋ **ДРАГОМИР**. Г. Катун, Варварин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, водник у 2. батаљону.

ВИШАЊ **БОРИВОЈЕ**. рођен 1919. Чекмин. Лесковац. У Бригади (вероватно) од маја 1944. Био у 2. батаљону. Погинуо 2. новембра 1944. у Лаћарку.

ВИШЊА Јеташа **ЈЕТАШ**. рођен 1923, Вукићево. Нови Бечеј. Био у 2. чети 2. батаљона. Рањен 2. маја 1945. код Новске.

ВИШЊИЋ Мирчете **ДУШАН**. рођен 1924. Брајковац, Лазаревац. земљорадник. У Бригади од јануара 1945; дошао из 2. шумадијске бригаде.

ВЛАДИСАВЉЕВИЋ Аксентија **МИХАИЛО**, рођен 1921, Војска. Свилајнац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 2. чети 2. батаљона.

ВЈАДОЈЕВИЋ **ВЕЛИМИР**. рођен 1927. Шарлинце, Дољевац, земљорадник. У Бригади од маја 1944, у 3. чети 4. батаљона. Рањен 22. (23) децембра 1944. код Отока.

ВЛАЈИЋ Деспота **ДОБРИВОЈЕ**. рођен 1926. Рашевица. Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

ВЛАЈКОВИЋ Р. **ВОЈИМИР**. Био у 2. чети 1. батаљона. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову (или 21. априла 1945. код Андријеваца).

ВЛАХОВИЋ Николе **БОЖИДАР**. рођен 1923. Балчак. Прокупље. У Бригади од децембра 1943. године.

ВЛАХОВИЋ **МОМИР**. Туларе. Медвеђа. Био у 3. чети 2. батаљона до маја 1944. а потом у 15. српској бригади, заменик командира чете.

ВОЈВОДИЋ Ников **ГАВРИЛО**. рођен 1915. Радомир. Грађани. Цетиње, дипломирани правник; активни учесник у предратном напредном студентском покрету на Београдском универзитету. Учесник НОБ-а од 1941. Пре ступања у Бригаду био начелник Обавештајне службе Седамнаесте босанске дивизије. Командант Бригаде од 2. септембра 1944. до новембра 1944. када је упућен на школовање у Совјетски Савез.

ВОЈВОДИЋ Мирка МИЈУТИН, рођен 1923, Прокуиље. гимназијалац. У Бригади од маја 1944. Прекомандован у 24. дивизију. Погинуо јула 1944. на Копаонику, испод Мркоњског вуса.

ВОЈИНОВИЋ Властимира ВЕЈИМИР, рођен 1922, Ђуринци, Сопот, земљорадник. У Бригади од марта 1944, у 2. чети 4. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен априла 1945. године.

ВОЈИНОВИЋ Јанка ДРАГОЉУБ, рођен 1908, Горњане, Бор. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у Радном воду 1. батаљона. Рањен од нагазне мине 28. априла 1945. код Новске.

ВОЈНОВИЋ КРСТА, рођен 1910, Јабучевац, Петриња. Био у 1. чети 3. батаљона. Теже рањен 6. маја 1945. Код Грабовог Потока. Умро 6. маја 1945. у Дивизијској болници.

ВОЈИНОВИЋ Николе МИХАИЛО, рођен 1923, Копљаре, Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од јануара 1945; дошао из 2. шумадијске бригаде.

ВОЈИНОВИЋ Јанка ПЕТАР, рођен 1925, Горњане. Бор, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у 2. чети 2. батаљона. Теже рањен 21. јануара 1945. код Новак Банске. Умро 22. јануара 1945. године у Дивизијској болници у Илоку.

ВОЈИНОВИЋ Димитрија САВА, рођен 1922, Ђуринци, Сопот. земљорадник. У Бригади од марта 1945; дошао из Космајске бригаде.

ВОЈИНОВИЋ Петра СВЕТОЗАР. рођен 1911, Горњане. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 2. чети 1. батаљона.

ВОЈИНОВИЋ Захарија СТОЈАН. рођен 1926. Сурлица. Трговиште. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 1. чети 2. батаљона. Рањен 5. маја 1945. код Крижа. Умро око 18. маја 1945. у болници у Загребу.

ВОЈИЋ ДУШАН. Само податак - рањен у априлу 1945. године.

ВОЛАРЕВИЋ ЛАЗАР. Само податак - рањен у априлу 1945. године.

ВОЈЧИЋ Саве ДРАГОМИР. рођен 1927, Мисача. Аранђеловац, рудар. У Бригади од јануара 1945. Политички делегат у 1. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Контузован 12. априла 1945. године.

ВОЛИНЧИЋ ЂОРЂЕ. Био у 1. батаљону. Рањен 26. априла 1945. године код Доњег Рајића.

ВОШЊИЋ ЂОРЂЕ. Само податак - рањен од мине 26. априла 1945. године код Доњег Рајића.

ВРАНИЋ МИЛЕНКО. рођен 1914. Жумберак. Јастребарско. избеглица у Чачку. У Бригади од октобра 1944. године.

ВРАНИЋ Павла МИОДРАГ. рођен 1927. Вукманово. Ниш. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. болничар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ВРАНЕШ Р. МАНОЈЈ10. рођен 1914, Рагочача. Мерошина. пореклом из Лике. колониста у Војводини, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Био помоћник обавештајног официра Бригаде.

ВРАЧАР Петра АНЂА. рођена 1926, Крушковац. Госпић. У Бригади од новембра 1944. Заменик референта санитета 4. батаљона. Дошла из 6. личке дивизије. Оболела у децембру 1944, и упућена у МЦБ Дивизију.

ВРАЧАР Илије ЂУРО, рођен 1917. Рибник, Кључ, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, у 2. чети 2. батаљона. Рањен 24. априла 1945. у Доњем Рајићу.

ВРАЧАР В. НЕДЕЉКО. рођен 1924, Врело, Липљан, избеглица са Косова. У Бригади од 2. септембра 1944; дошао из 6. српске бригаде.

ВРАЧАРИЋ Андрије СВЕТОМИР. рођен 1915. Бадовинци. Богатић. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 2. чети 2. батаљона. Рањен 2. маја 1945. код Поганика.

ВРАБАЦ ДРАГО. У Бригади (вероватно) од марта 1945. Политички делегат у 1. воду у Чети аутоматичара. дошао из Космајске бригаде.

ВРАБАЦ Велимира ЂУРА, рођен 1925, Крушевац, живео у Београду. У Бригади од 4. маја 1944. секретар СКОЈ-а у 1. батаљону и политички комесар 2. чете 3. батаљона. Рањен 14. априла 1945. у Ђакову.

ВУГДЕЛИЋ БОГОЉУБ. рођен 1921. Београд. У Бригади од почетка маја 1944.

ВУЈАДИКОВИЋ ТОДОР. У Бригади (вероватно) од маја 1944. у 3. батаљону.

ВУЈАНИЋ ВИДА. рођена 1926. Сувача. Сауски Мост. радница. У Бригади од новембра 1944. Помоћник референта санитета 2. батаљона. Дошла из 1. пролетерске бригаде. Рањена од нагазне мине 7. децембра 1944. код Комлетинаца. Остала без обе ноге.

ВУЈАНИЋ ВЛАДИМИР, рођен 1920. Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 2. чети 3. батаљона. Рањен 13. децембра 1944. код Привлаке - Оток.

ВУЈАНИЋ Саве ЖИВКО. рођен 1926. Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 2. чети 3. батаљона. десетар.

ВУЈАНИЋ Аврама ЈАНКО, Липолист. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. болничар у 3. батаљону. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ВУЈАНИЋ Милорада МИЛАН, рођен 1916, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, био у Чети за везу. Погинуо 16. априла 1945. године у Ђакову.

ВУЈАНИЋ Тодора МИЛУТИН. рођен 1926, Липолист. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 3. чети 2. батаљона. Рањен 23. децембра 1944. код Отока. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.

ВУЈАНИЋ Милана МНОДРАГ, рођен 1926, Липолист, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 2. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ВУЈАНИЋ Владислава МЛАДЕН, рођен 1926, Липолист. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 2. чети 3. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. године.

ВУЈАНОВИЋ ИВАН. Рањен априла 1945. године.

ВУЈАНОВИЋ МОМЧИЛО, Марин Брод, Костајница, избеглица у Београду. Погинуо 13. априла 1945. код Винковаца.

ВУЈАЧИЋ ДАНИЛО, избеглица са Косова, живео у Бучицу - Прокупље. У Бригади од маја 1944, командир чете.

ВУЈИНОВИЋ ЖИВАН. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 2. батаљона. Рањен 7. децембра 1944. код Кошетицаца.

ВУЈИЋ ДРАГОЉУБ, рођен 1922, Дрлаче. Љубовија, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. батаљона. Рањен 20. априла 1945. године код Врчш Дола.

ВУЈИЋ НИКОЛА, рођен 1924. Винковци, избеглица у Београду, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 1. батаљона. Рањен 24. априла 1945. код Цигленика.

ВУЈИЋ Михаила СЛАВКО. рођен 1929, Добановци, Земун, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Погинуо 3. јануара 1945. код Комлетшаца.

ВУЈИЋ Нинка СРЕТЕН, рођен 1923, Накучани, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 27. новембра 1944. пред Мартинцима.

ВУЈИЋ Светислава ЦВЕТИН. Мајиновић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. године.

ВУЈИЧИЋ ВОЈИСЛАВ. Рањен 28. априла 1945. код Новске.

ВУЈИЧИЋ ДУШАН, рођен 1927, Нересница, Кучево. У Бригади од 4. априла 1945. Радио у Штабу Бригаде.

ВУЈИЧИЋ ЖИВАН, Азања.

ВУЈИЧИЋ Драгољуба МИЛИВОЈЕ, рођен 1927, Осоница, Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо 3. јануара 1945. године у Кошетицима.

ВУЈИЧИЋ Пауна РАДИСАВ, рођен 1924, Туђин, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 2. чета 3. батаљона. Рањен 3. јануара 1945. године код Комлетинаца*.

ВУЈИЧИЋ Крстивоја СЛОБОДАН, рођен 1926, Туђин, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Водник у чети ПТ пушака.

- ВУКОВИЋ** Миодрага **ЧЕДОМИР**, рођен 1921. Цуљковић. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Погинуо 19. јануара 1945. код Шаренграда.
- ВУЈОШЕВИЋ** Недељка **МИЛАН**, рођен 1924 (1917), Бели Камен, Лучани. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- ВУКАДИНОВИЋ** Милоша **ДАНИЛО**, рођен 1921, Медевце. Тулари, Медвеђа. ученик. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригади од 2. септембра 1944. (дошао из Шесте српске бригаде), био политички комесар чете у Првом батаљону, шеф пропагандног одсека бриге и политички комесар Трећег батаљона. Рањен 16. априла 1945. на Ђакову.
- ВУКАДИНОВИЋ** Марка **ЂОРЂЕ**, рођен 1913, Медевце, Тулари, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. Заменик команданта 4. батаљона и начелник одељења Бригаде. Дошао из 6. српске бригаде. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца. Убрзо умро у болници.
- ВУКАДИНОВИЋ** Живојина **МИЈ10Ш**, рођен 1927, Мешево, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Погинуо 22. децембра 1944. код Отока.
- ВУКАДИНОВИЋ** Марка **МИЛОШ**, рођен 1900, Чокотш, живео у Медвци. Тулари. Медвеђа, земљорадник. У Бригади од формирања. Командир 1. чете 2. батаљона до фебруара 1944. када је прекомандован. Погинуо крајем августа 1944. код Печењевца у 24. дивизији.
- ВУКАДИНОВИЋ** **НИКОЛА**, Губавце, Медвеђа. Погинуо 26. јула 1944. на Вељој Грави у борби са балистима и Немцима.
- ВУКАЈЛОВИЋ** Бранка **МИЛАН**, рођен 1925. Дарувар. избеглица у Смедереву, ученик. У Бригади од јануара 1944. Политички делегат вода. Дошао из 2. шумадијске бригаде.
- ВУКАЛОВИЋ** Михаила **НЕДЕЉКО**, рођен 1925. Боројевић. Требиње. трговачки помоћник. У Бригади од новембра 1944. Био у 3. чети 4. батаљона. Рањен 24. априла 1945. код Д. Рајића.
- ВУКАНИЋ** Радула **ПЕТАР**, рођен 1916. Грачаница. Андријевица. У Бригади од 2. септембра. Командир 1. чете 4. батаљона. Рањен 13. априла 1945. године код Винковаца.
- ВУКАНИЋ** Радула **РАДОШ**, рођен 1914, Грудице. Плав. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. Дошао из 6. српске бригаде. Био обавештајни официр 2. батаљона. Рањен у борби код Београда.
- ВУКАНОВИЋ** ЕЈУБ, рођен 1927. Кључ. живео у Београду. У Бригади од јануара 1945, у 2. чети 4. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

- ВУКАНОВИЋ СТЕВО**, рођен 1920, Колашиново, Даниловград, живео у Витомирици. У Бригади од формирања. у 3. чети 2. батаљона. Рањен 15. децембра 1943. код Косанчића.
- ВУКАС НИКОЈА**, рођен 1911. Новска. повереник ОЗНЕ. Рањен 28. априла 1945. код Новске.
- ВУКАШИНОВИЋ Драгутина МИЛОСАВА**, рођена 1925 (или 1923), Боринце. Бојник. домаћица. У Бригади од формирања до 2. септембра 1944. када је враћена на терен. Била у 4. чети 2. батаљона.
- ВУКАШИНОВИЋ МИЛУТИН**. Врела. Пећ. У Бригади од формирања до средине децембра 1943, када је прекомандован. Био у 2. батаљону. Попшуо 5. јуна 1944. као командир чете Косовског батаљона.
- ВУКАШИНОВИЋ ЧЕДОМИР**, Јабучево, Прокупље, земљорадш. У Бригади од децембра 1943, у 3. чети 2. батаљона. Почетком фебруара 1944. оболео и враћен кући.
- ВУКАШИНОВИЋ**, Речица. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја до јуна 1944. године.
- ВУКА.....ИЋ НОВИЦА**, рођен 1920, Ниш, бравар. У Бригади од маја 1944.1. чета 4. батаљон.
- ВУКЕЛИЋ ВЛАДИМИР**. живео у Београду. У Бригади од новембра 1944. водник и командир Инжињеријске чете.
- ВУКЕЛИЋ РАДЕ**, рођен 1919. Подравска Статина, избеглица у Београду. У Бригади од септембра 1944,2. чета 4. батаљон.
- ВУКИЋ С. БОЖИДАР**. Само податак да је Наредбом бр. 29 одликован Медаљом за храброст.
- ВУКИЋ Ђуре ДЕСАНКА**, из Славоније, радница У Београду. У Бригади од 1945. Болничарка у 2. чети 1. батаљона. Донгаа из 2. шумедијске бригаде. Погинула 5. априла 1945. године.
- ВУКИЋ - МИЉКОВИЋ Божидара СТОЈАНКА**, рођена 1925. Лапотнице. Бојник. У Бригади од формирања, политички делегат у 2. чети 2. батаљона. Рањена у Доњој Коњуши, 28. јануара 1944. године. По оздрављењу остала на терену.
- ВУКИЋЕВИЋ Чедомира ДРАГОМИР**. рођен 1920, Рушањ. Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. Био у 3. чети 4. баталлиа. Рањен 23. децембра 1944. код Отока. Умро у бригадном превијалишту истог дана.
- ВУКИЋЕВИЋ ДРАГОСЛАВ**. рођен 1923. Врбица, Арањеловац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Десетар у 4. чети 2. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.

- ВУКИЋЕВИЋ Томе ЖАРКО**, рођен 1928, Коњарник, Житорађа, ученик. У Бригади од формирања до краја рата. Заменик командира Извиђачке чете. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ВУКИЋЕВИЋ Илије РАДОГЛАВ**, рођен 1927, Опарић, Рековац, земљорадник. У Бригади од јануара 1945, 3. чета 1. батаљон. Рањен 8. маја 1945. године код Прозорја.
- ВУКИЋЕВИЋ Витомира СЈАВОМИР**, рођен 1920, Рушањ, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, у Радном воду 3. батаљона.
- ВУКИЋЕВИЋ Илије ТИХОМИР**, рођен 1917, Опарић, Рековац, земљорадник. У Бригади од јануара 1945, 1. чета 1. батаљон. Рањен 16. априла 1945. године у Ђакову.
- ВУКИЧЕВИЋ Теодора БРАНКО**, рођен 1926, Брезово Поље, Елина.
- ВУКМИРОВИЋ РАДОМИР**, Пећ. У Бригади од формирања до средине децембра 1943, када је прекомандован. Погинуо као заменик командира чете у 2. косовском батаљону 19/20. марта 1944. на Чемернику.
- ВУКОБРАТОВ Владимира БОГОЉУБ**, рођен 1927, Босанска Градишка, чиновник у Београду. У Бригади од новембра 1944. Водник у 3. чети 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.
- ВУКОВИЋ ЈАНКО**, са подручја Житорађе. У Бригади од маја до јула 1944.
- ВУКОВИЋ Недељка МИЛОИЋ**, рођен 1928, Бајмок, Суботица, ученик. У Бригади од 12. октобра 1944. до 28. јануара 1945. када је прекомандован. Био у 3. чети 4. батаљона. Рањен 3. децембра 1944. пред Мартинцима.
- ВУКОВИЋ Благоте ПЕТКО**, рођен 1918, Пасјача, Прокупље, подофицир. Учесник НОБ-а од 1941. године. Пре ступања у Бригаду био командант Омладинског батаљона у Другом јужноморавском НОП одреду. У Бригади од формирања; командант Трећег ошадинског батаљона до краја марта 1944. када је прекомандован.
- ВУКОВИЋ СПАСОЈЕ**, са југа Србије, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Водник у 3. чети 1. батаљона. Погинуо 5. априла 1945.
- ВУКОВИЋ Николе СТОЈАН**, рођен 1922, Црвице, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десетар у 1. чети 1. батаљона.
- ВУКОВИЋ Миодрага ЧЕДОМИР**, рођен 1925, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- ВУКОЈЕВИЋ Милана БРАНИСЛАВ**, рођен 1923, Макрешане, Крушевац, земљорадник. У Бригади од јуна 1944. године.
- ВУКОЈЕВИЋ Живојина МИЛИСАВ**, рођен 1921, Макрешане, Крушевац, земљорадник. У Бригади од јуна 1944. године.

- ВУКОЈЕВИЋ Ђуре НИКОЛА**, рођен 1922 (или 1926), Шилковача, Велика Кладуша, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, године 3. чета 3. батаљона.
- ВУКОМАНОВИЋ НЕДЕЉКО**, рођен 1925, Богојевце, Лесковац, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањен 24. априла 1945. године код Д. Рајића.
- ВУКОМАНОВИЋ Томе СТОЈКО**, рођен 1924, Почековша. Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- ВУКОСАВЉЕВИЋ Јакова ВАСИЛИЈЕ**, рођен 1903, Дренце, Медвеђа, рударски радник. У Бригади од 2. септембра 1944. Водник у 2. чети 4. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде до 1. новембра када је упућен у КНОЈ.
- ВУКОСАВЉЕВИЋ Трифуна ЈОРДАН**, рођен 1910, Памбуковица, Уб. земљорадник. У Бригади од 2. маја 1945. из Допунског батаљона у Ваљеву. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја, умро 9. маја 1945. у болнициу Дугом Селу.
- ВУКОСАВЉЕВИЋ Недељка МИЛИСАВ**, рођен 1927, Дренце, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, у 2. чети 2. батаљона и Извиђачкој чети, водник. Дошао из 6. српске бригаде. Рањен 20. јануара 1945. код Новак Бапске.
- ВУКОСАВЉЕВИЋ Јована МИЛОВАН**, рођен 1922. Сељаш, Плужине, живео у Дренци, Медвеђа, радник у руднику. У Бригади од 2. септембра 1944. Политички комесар Противколске батерије и в.д. помоћник комесара 2. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде. Рањен 8. априла 1945. код Церја.
- ВУКОСАВЉЕВИЋ Михаила РАДИВОЈЕ**, рођен 1927, Велика Дренова. Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 4. батаљона.
- ВУКОСАВЉЕВИЋ СТЕВАН**. У Бригади од 17. априла 1945, у 1. чети 1. батаљона. Рањен 19. априла 1945. код Врчин Дола.
- ВУКОСАВЉЕВИЋ Милована МИЛОШ**, рођен 1920, Петровац. Лесковац, земљорадник. У Бригади од марта 1944. до прекомандовања августа 1944. Политички делегат у 2. батаљону.
- ВУКОТИЋ ИВАНКА**, Аранђеловац. У Бригади од марта 1945; дошла из Космајске бригаде. Погинула (вероватно) априла 1945. у Ђакову. или 12. маја 1945. у Козју.
- ВУКОТИЋ СЛАВОЉУБ**. рођен 1923. Умчари. Гроцка. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 2. батаљону. Погинуо 12. априла 1945. године.
- ВУЛЕТИЋ (или ВУЛЕВИЋ) ЂОРЂЕ**. У Бригади од формирања, у 2. батаљону. Погинуо 10. децембра 1943. у Шуману (Барје).
- ВУЛИАС ЦЕМАИЛ**, рођен 1921. Гостивар, живео у Београду. У Бригади од јануара 1945, у 1. чети 3. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 20. априла 1945. код Билица.

ВУЈИЋ Душана ВЛАДИМИР, рођен 1923, Читлук, Крушевац, браварски радник. У Бригади од формирања, политички делегат вода у 3. чети 1. батаљона. Рањен 7. јула 1944. код Батоте на Копаонику.

ВУЈИЋ Ђорђа МИХАИЉ, рођен 1921, Белогош, Прокупље. машинбравар. У Бригади од маја 1944, водник. Утопио се у Босуту 3. јануара 1945.

ВУЛИЋ СЛАВКО. Рањен у априлу 1945. године.

ВУЛИЋ Антанаса СТОЈАН, рођен 1923. Доње Синковце, Лесковац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у Митраљеској чети 1. батаљона.

ВУЛИЋЕВИЋ Војислава ЖИВАН. рођен 1922, Азања, Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.3. чета 2. батаљон. Рањен 7. децембра 1944. код Комлетинаца. Умро 7. марта 1945. у болници у Земуну.

ВУЛОВИЋ Срећка ДОБРИВОЈЕ. рођен 1924. Онтанић. Кнић, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

ВУЛОВИЋ Срећка ДОЈЧИЉО, рођен 1926, Опланић, Кнић, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 3. батаљону. Утопио се у Босуту 3. јануара 1945.

ВУЛОВИЋ Стевана МИЛОРАД, рођен 1924, Пестиш, Прокупље, гимназијалац. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригади од формирања до 17. априла 1945. када је упућен на партијски курс. Био секретар Скоја Бригаде; од јуна 1944. помоћник политичког комесара Другог батаљона, а од фебруара 1945. в.д. помоћника политичког комесара Бригаде.

ВУРНИЋ БОЖИДАР. рођен 1921, земљорадник. У Бригади од фебруара 1945,1. чета 1. батаљон. Рањен 6. априла 1945. године.

ВУЧЕТИЋ Петра МИОДРАГ, није имао ни 16. година. ученик. Избеглица у Балчаку, Прокупље. У Бригади од децембра 1943,2. чета 2. батаљон. Погинуо 16/17. марта 1944. у Арбанашкој.

ВУЧЕНИЋ Јована БУДИМИР. рођен 1923. Балчак. Прокупље, земљорадник. У Бригади од децембра 1943. до августа 1944, када је упућен у Главни штаб. Био у 3. чети 1. батаљона.

ВУЧЕНИЋ Милована ВЛАСТИМИР. избеглица са Косова, живео у Балчаку. Прокупље, земљорадник. У Бригади од децембра 1943. године.

ВУЧЕНИЋ Н. ПЕТАР. Био у 3. батаљону. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта. умро 13. априла 1945. у болници. у Бачкој Паланци.

ВУЧИЋ АНДРИЈА. Извијач у 4. батаљону. Рањен 3. јануара 1945. године у Комлетинцима.

ВУЧИЋ Милана БОЖИДАР. рођен 1923. Црноклиште, Пирот, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, био у 2. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Поново рањен 20. априла 1945. код Билице.

- ВУЧИЋ Петра ЈЕЈЕНКО**, рођен 1917, Околиште, Сврљиг, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Десетар у 2. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ВУЧИЋ Живојина СЛАВКО**, рођен 1922, Околиште, Сврљиг, опанчар. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. Други пут рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- ВУЧИЋЕВИЋ Милоја АЛЕКСАНДАР**, рођен 1926, Осладић, Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Погинуо 21. априла 1945. године код Плетернице.
- ВУЧИЋЕВИЋ БРАНИСЛАВ**, рођен 1921, Београд. У Бригади од децембра 1944. Био у 1. чети 3. батаљона. Јануара 1945. код Шаренграда контузован.
- ВУЧИЋЕВИЋ Благоја ДРАЕОСЛАВ**, рођен 1921, Горња Врбава, Горњи Милановац, келнер. У Бригади од септембра 1944. Десетар и водник у 1. чети 2. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- ВУЧИЋЕВИЋ Светолика ДУШАН**, рођен 1926, Горња Врбава, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. Водник у 3. чети 1. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Други пут рањен 4. фебруара 1945. године.
- ВУЧИЋЕВИЋ ЂОРЂЕ**, рођен 1922, Краљево, био у 1. чети 1. батаљона. Рањен 27. априла 1945. код Новске.
- ВУЧИЋЕВИЋ ЖИВАН**. Био у 1. чети 2. батаљона. Рањен 7. децембра 1944. код Комлетинаца.
- ВУЧИЋЕВИЋ (СТЕПАНОВИЋ) Витомира ЖИВКА**, рођена 1926, Крагујевац, живела у Јајинцима. У Бригади од октобра 1944, болничарка. Рањена 22. децембра 1944. на Отоку.
- ВУЧИЋЕВИЋ МИХАИЛО**, рођен 1922, Горња Врбава, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, у 2. чети 3. батаљона. Рањен 17. октобра 1944. код Београда.
- ВУЧКОВИЋ Илије БОЖИДАР**, рођен 1927, Јајинци, Београд, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ВУЧКОВИЋ БРАНКО**, избеглица у Београду, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десетар у 3. чети 4. батаљона. Рањен 20. јануара 1945. код Новак Баске, 25. јануара 1945. умро у Дивизијској болници у Илоку.
- ВУЧКОВИЋ Богољуба ДРАГУТИН**, рођен 1925, Масурица, Сурдулица, кројач. У Бригади од формирања до августа 1944, када је прекомандован. Био у 3. чети 3. батаљона. Контузован јула 1944. на Копаонику.
- ВУЧКОВИЋ Живадина ДРАГОМИР**, рођен 1921, Рутевац, Алексинац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. \ чета 2. батаљон.

ВУЧКОВИЋ Милана БУРЂЕ, рођен 1924, Рушањ, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. курир. Рањаван.

ВУЧКОВИЋ Милисава БОРЂЕ, рођен 1926, Рутевац, Алексинац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1. чета 2. батаљон.

ВУЧКОВИЋ ЉУБИЦА. У Бригади од 17. априла 1945. Контузована 22. априла 1945. код Врчин Дола.

ВУЧКОВИЋ Игњатија МИЛАН, рођен 1914, Славник, Бојник, Ром. У Бригади од маја 1944. до августа 1944, водник.

ВУЧКОВИЋ Вилотија МИЛОЈЕ, рођен 1924. Угљарево, Трстеник, земљорадник. У Бригади од марта 1945. Био у Чети аутоматичара. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ВУЧКОВИЋ Душана МИЛОШ, рођен 1926, Брђани, Брус. ученж. У Бригади од децембра 1944. године.

ВУЧКОВИЋ Радисава МИЛОЈЕ, рођен 1926, Липе. Смедерево, земљорадник. У Бригади од јануара 1945, дошао из 2. шумадијске бригаде.

ВУЧКОВИЋ Максима ТОДОР, рођен 1916, Балајнац, Мерошина, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Политички делегат у 2. чети 2. батаљона. Рањен 21. јануара 1945. код Новак Бапске.

ВУЧКОВИЋ ДОБРИВОЈЕ, рођен 1923, Коњарж. Прокупље. живео у Бериљу, Прокупље. У Бригади од децембра 1943. Политички комесар Чете за везу.

ВУЧУРОВИЋ ДОБРИВОЈЕ, Бериље, Прокушве, гимназијалац. У Бригади од децембра 1943. године.

ГАВРАНЧИЋ Славка ЧЕДОМИР, рођен 1914, Велика Кикинда, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, водник у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ГАВРИЛОВИЋ АНТОНИЈЕ, рођен 1915, Младеновац. У Бригади од марта 1945. Десетар у 3. чети 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

ГАВРИЛОВИЋ Драгослава ВЛАДИМИР, рођен 1922, Поскурице, Крагујевац, земљорадник. У Бригади од јануара 1945; дошао из 2. шумадијске бригаде. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.

ГАВРИЛОВИЋ Миљка ДОБРИВОЈЕ, рођен 1925, Босут. Аранђеловац. земљорадник. У Бригади од јануара 1945. Био у 4. батаљону. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда.

ГАВРИЛОВИЋ ЖИВКО. Помиње се у Алманаху Бригаде као борац.

ГАВРИЛОВИЋ Јована ЖИВОЈИН, рођен 1926, Варна. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. десетар.

- ГАВРИЈЛОВИЋ Стојана ЉУБИША, рођен 1925, Црвица, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 1. чети 3. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока, и 20. јануара 1945. код Шаренграда.
- ГАВРИЛОВИЋ Јована МИЛИСАВ, рођен 1924, Калањевци, Љиг, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. Погиуо на Босуту 3. јануара 1945.
- ГАВРИЛОВИЋ Милутина ПЕТАР, рођен 1922, Скопље. Радио у Краљеву, машинбравар. У Бригади од форирања до краја марта 1944, када је прекомандован за Црну Траву. Био у 2. чети 1. батаљона.
- ГАВРИЛОВИЋ Милана НАДЕЖДА, рођена 1926, Копљаре, Аранђеловац, домаћица. У Бригади од јануара 1945. Болничарка у 3. чети 3. батаљона. Дошла из 2. шумадијске бригаде. Рањена 14. априла 1945. у Ђакову.
- ГАВРИЛОВИЋ Витомира РАДАН, рођен 1925, Црвице, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен 14. априла 1945. у Ђакову.
- ГАВРИЛОВИЋ СВЕТОМИР, рођен 1921, Маови. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у Противколској батерији.
- ГАВРИЛОВИЋ ЧЕДОМИР. У Бригади од 17. априла 1945. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- ГАВРИЛОВИЋ Станка УРОШ. Београд. У Бригади од новембра 1944, 2. батаљон. Рањен априла 1945. године.
- ГАВРИЋ АЛЕКСА, рођен 1918, Ечка, Зрењанин, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. године у Кошетшцима.
- ГАВРИЋ АЛЕКСА, рођен 1918, Сонгка Елка. У Бригаду дошао почетком октобра 1944. из Београда. Био у 9. чети 3. батаљона. Рањен 3. јануара 1945. у Кошетшцима. Вратио се 3. априла 1945. године.
- ГАВРИЋ Миливоја АЛЕКСАНДАР, рођен 1926, Осладић. Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 3. чети 3. батаљона. Промрзао 3. јануара 1945. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.
- ГАВРИЋ Милорада ДЕСИМИР, рођен 1921, Драгијевица, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Рањен априла 1945.
- ГАВРИЋ Младена ДРАГОЉУБ, рођен 1925, Драгијевица, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Био у 3. батаљону и Противколској батерији. Рањаван три пута - 3. новембра 1944. у Лаћарку, 15. априла 1945. у Ђакову и 12. маја 1945. у Козју.
- ГАВРИЋ Божидара ПАУН, рођен 1923, Драгијевица, Осечина, занатлија. У Бригади од октобра 1944. Водник у 2. чети 4. батаљона.
- ГАВРИЋ Владимира ТИОСАВ, рођен 1920, Дегурић, Ваљево, трговац. У Бригади од октобра 1944. у 3. чети 1. батаљона, ратш фоторепортер.

- ГАГИЋ Љубисава МИЛОРАД. рођен 1921. Парцани. Соиот, земљорадник. У Бригади од марта 1945. у 1. чети 1. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса, умро 18. јуна 1945. године у болници, у Новом Саду.
- ГАГОВИЋ ВЛАДИМИР. рођен 1923, Растовница, Прокупље, ученик. У Бригади од маја 1944. Политички комесар чете у 2. батаљону.
- ГАЈЕВИЋ К. ДРАГОЉУБ. 19 година. Био у 3. батаљону. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- ГАЈИЋ Живојина БОГОЈБУБ. рођен 1924, Баћевац, Барајево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- ГАЈИЋ ВЛАСТИМИР. рођен 1924. Кушиљево. Велико Градиште. земљорадник.
- ГАЈИЋ ВОЈИН. рођен 1922. У Бригади од децембра 1944. у 3. чети 1. батаљона. Рањен 8. априла 1945. године.
- ГАЈИЋ Живојина ДРАШКО. рођен 1924, Поточац, Параћин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. године код Мохова.
- ГАЈИЋ Александра ДРАГОМИР, рођен 1925, Голобок, Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од 17. априла 1945, 2. чета 2. батаљон. Рањен 2. маја 1945. код Банове Јаруге.
- ГАЈИЋ ДРАГОМИР. У Бржаци од 17. априла 1945, 3. чета 1. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Врчш Дола.
- ГАЈИЋ Александра ДРАГУТИН, рођен 1925, Голобок, Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од марта 1945, у 2. чети 2. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 2. маја 1945. код Новске. умро истог дана у болници.
- ГАЈИЋ Радивоја ЖИВОТА, рођен 1910, Велико Орашје, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од јануара 1945; дошао из 2. шумадијске бригаде.
- ГАЈИЋ (БАЛТИЋ) МАРИЈА. рођена 1923, Нова Градишка, живела у Београду, учитељска школа. У Бригади од 2. септембра 1944. (дошла из Шесте српске бригаде). Шеф пропагандног одсека Бригаде до марта 1945. године.
- ГАЈИЋ Драгољуба МИЛАН, рођен 1921, Велика Крушевица. Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 3. батаљону. Погинуо 6. маја 1945. код Брковљана.
- ГАЈИЋ МИЛАН. Помиње се као аутор написа у листу, у 3. чети 2. батаљона.
- ГАЈИЋ Јанка МИЛИВОЈЕ. рођен 1921, Клење. Богатић. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Био у 2. баталлону. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ГАЈИЋ Радисава МИЛОРАД, рођен 1919, Бачина. Варварин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

- ГАЈИЋ (и ГОИЋ) Драгомира МИРОСЛАВ (МИЈШСАВ), рођен 1920, Азања, Смедеревска Паланка. пинтер. Био у 2. батаљону. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- ГАЈИЋ Мирослава МОМЧИЛО, рођен 1925, Стража, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. године код Отока.
- ГАЈИЋ Миладина НОВИЦА, рођен 1921, Дреновац, Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у Митраљеској чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ГАЈИЋ Милана ЧЕДОМИР, рођен 1921, Добри До, Смедерево, земљорадник. У Бригади од марта 1945, 1. чета 1. батаљон. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ГАЛАЦ Мартина ФЕРЕНЦ, рођен 1926. Бачко Градиште, Бечеј, земљорадник. У Бригади од фебруара 1945, у 1. чети 3. батаљона. Дошао из 15. војвођанске бригаде. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ГАЛИЈАНИН Ђ. СЛОБОДАН. рођен 1924. Крекови. Невесиње. Живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањен 5. децембра 1944. код Адашеваца. Убрзо умро у Бригадном превијалишту.
- ГАЛОЊА Петра БОГДАН. рођен 1918, Вранска Мосура, Босанска Крупа, живео у Београду. У Бригади од 23. априла 1945, 2. батаљон. Погинуо 25. априла 1945. код Боровица.
- ГАМАНОВИЋ Димитрија ЉУБОМИР, рођен 1922, Љубичевац, Кладово. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- ГАНИЋ РАДОМИР, рођен 1922, Каменица на Косову, избеглица. У Бригади од маја 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Кошетинцима.
- ГАРАШИЋ БОГДАН. 1926, са југа Србије, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 6. априла 1945. године.
- ГАРИЋ Видосава ДРАГОМИР. рођен 1923, Гружа, Кнић. матурант. У Бригади од септембра 1944. Болничар у 2. чети 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. године у Такову.
- ГАРО ЈОВАН. рођен 1923, Фекетић, Мали Иђош. земљорадник. У Бригади од фебруара 1945, 3. чета 1. батаљон. Дошао из 15. војвођанске бригаде. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- ГАЧИЋ Милоја БОРИСАВ, рођен 1923, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године.
- ГАЧИЋ Милорада ДОБРИВОЈЕ, рођен 1914, Брестовик, Гроцка. земљорадник. У Бригади од марта 1945, у 3. чети 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 12. маја 1945. у Козју (или 8. маја 1945. код Церја).

- ГАЧИЋ Милоја МАРИНКО - (и Младеновић и Мијановић), рођен 1922. Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у Инжињерској чети. Рањен 27. априла 1945. код Новске. Умро 28. априла 1945. године.
- ГАЧИЋ Раде МАРКО. рођен 1922, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у Инжињерској чети. Погинуо 2. маја 1945. код Новске (или 27. априла 1945.) године.
- ГАЧИЋ МИЉИНКО, рођен 1925. Лазањ, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 17. октобра 1944. у борби за ослобођење Београда.
- ГАЧИЋ Радослава МОМЧИЛО, рођен 1923, Драгијевица, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 1. чета 3. батаљон. Рањен 22. јануара 1945. код Шаренграда. Погинуо 20. априла 1945. у шуми на подручју Славонски Брод - Нова Капела.
- ГЛИШИЋ Јована РАДЕНКО, рођен 1923, Рача, Бајша Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Водник у 1. чети 2. батаљона. Рањен 20. априла 1945. у Гришућу. Умро 24. априла 1945. у Славонском Броду.
- ГАЧИЋ М. РАДОСАВ. Азања, Смедеревска Паланка.
- ГАЧИЋ Тихомира СВЕТОМИР, рођен 1927, Влашки До. Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од марта 1945: дошао из Космајске бригаде.
- ГАЧИЋ Велимира ФИЛИП, рођен 1923, Драгијевица, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 3. батаљон.
- ГАШИЋ Светозара МИЉКО, рођен 1925, Стопања, Трстеник. земљорадник. У Бригади од марта 1945. у 1. чети 1. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 1. маја 1945. код Новске.
- ГАШКОВИЋ ДРАГОЉУБ. У Бригади од краја марта 1945. у 1. чети 1. батаљона. Дошао из Мачванске бригаде. Рањен 6. априла 1945.
- ГАШПАРОВИЋ ВЛАДИМИР, рођен 1927, Босанска Костајница, ђак у Београду. У Бригади од марта 1945, у Инжињерској чети. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 2. маја 1945. код Новске.
- ГВОЗДЕНОВИЋ БОЖИДАР. Податак из Алманаха Бригаде - борац, одликован Медаљом за храброст.
- ГВОЗДЕНОВИЋ РАДЕ. рођен 1927, Ваштин, Кључар, Војнић. У Бригади од новембра 1944. у 12. чети 4. батаљона. Дошао из Београда. Рањен 19. децембра 1944. код Комлетинаца.
- ГВОЗДЕНОВИЋ СВЕТОЗАР. Податак и Наредбе бр. 29: борац, одликован Медаљом за храброст.
- ГВОЗДЕНОВИЋ СГОЈАН, Раје. Прокупље. У Бригади, вероватно. од децембра 1943. Погинуо. можда јула 1944. на Копаонику.

- ГВОЗДИЋ Драгића СВЕТОЗАР. рођен 1924, Вељуи, Слуњ, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944. инеар у 2. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. године.
- ГЕНИЋ Н. Ј, лекар Бригаде у 1945.
- ГЕРГИЋ Крсте КРСТА, рођен 1927, Радујевац, Неготин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1. чета 4. батаљон.
- ГЕРЕ Јаноша ЈАНОШ. рођен 1923. Фекетић. Мали Иђош. колар. У Бригади од фебруара 1945; дошао из 15. војвођанске бригаде.
- ГЕЦ ЈУЈИЈАС, рођен 1920, Мокрин, Велика Кикинда, живео у Београду. У Бригади од октобра 1944. у 1. батаљону. Контузован 2. новембра 1944. године у Лаћарку.
- ГИЛИЋ АЛЕКСАНДАР, избеглица са Косова. У Бригади од формирања до 14. децембра 1944, када је прекомандован у Косовски батаљон. Заробљен 19/20. марта 1944. на Чемернику. Бугари су га обесили у Врању.
- ГИЛИЋ Станка САВА, рођен 1922. Доња Бела Река, Бор. У Бригади од децембра 1944. године.
- ГЛАВАЊИЋ ДУШАН. У Бригади од марта 1944; дошао из Космајске бригаде.
- ГЛИГОРИЈЕВИЋ Сретена НЕБОЈША, рођен 1924, Дегурић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944,1. чета 1. батаљон. Рањен 3. децембра 1944. код Кузмина. У јединицу се вратио 22. марта 1945.
- ГЛИГОРИЈЕВИЋ Владимира ШКОЛА, рођен 1927, Дукат, Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944,2. чета 3. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. код Комлетинаца.
- ГЛИГОРИЈЕВИЋ Пантелије ОБРАД. рођен 1922. Дегурић. Ваљево, земљорадник, кројач. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- ГЛИГОРИЈЕВИЋ Димитрија СВЕТОСЛАВ. рођен 1926. Горње Влазе. Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Противколска батерија. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- ГЛИГОРИЈЕВИЋ Сретена СРБОЉУБ. рођен 1926, Бујачић, Дегурић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Водник у 2. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ГЛИГОРИЋ Живана БОРИВОЈ, рођен 1925, Варна, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944,1. чета 1. батаљон. Рањен 3. децембра 1944. код Мартинаца. Умро 4. децембра у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- ГЛИГОРИЋ Миливоја БРАНКО. рођен 1920. Доња Ореовица. Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944.1. чета 1. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

ГЛШГОРИЋ Живана МИЛАН, рођен 1925, Варна, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.

ГЛИГОРИЋ Томе МИЛАН, рођен 1926. Лозничко Поље. Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.

ГЛИГОРИЋ Томислава МИЛАН, рођен 1926. Братачић, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. Интендантура. Рањен 31. марта 1945. године.

ГЛИГОРИЋ Милорада МИЛОШ, рођен 1922, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944.3. чета 3. батаљон. Рањен 13. децембра 1944.

ГЛИГОРИЋ Нинка МИЛОШ, рођен 1923, Варна, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Радни вод Бригаде.

ГЛИГОРИЋ Јована МИОДРАГ, рођен 1922. Осечина, обућар. У Бригади од октобра 1944,2. чета 4. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.

ГЛИГОРИЋ Нинка МИРОСЛАВ, рођен 1919. Разбој, Прњавор, ученик. живео у Београду. У Бригади од јануара 1945. Политички делегат у 2. чети 2. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде.

ГЛИГОРИЋ Милорада ОБРАД, рођен 1919, Варна, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944,1. чета 1. батаљон. Рањен 3. децембра 1944. године код Мартинаца.

ГЛИГОРИЋ СВЕТИСЛАВ, рођен 1926, Велико Поље, Обреновац, земљорадник. У Бригади од јануара 1945. Био у Противколској батерији. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

ГЛИГОРИЋ Јована СТЕВАН, рођен 1924, Осечина, пекарски радник. У Бригади од октобра 1944,2. чета 4. батаљона.

ГЛИШИЋ Радивоја ВЛАЈКО, рођен 1920, Ђинђуша. Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944,3. чета 1. батаљона. Септембра 1944. прекомандован у Пратећу чету дивизије.

ГЛИШИЋ ЗДРАВКО. Аутор два чланка у листу 3. чете 4. батаљона, односно 2. батаљона.

ГЛИШИЋ Миодрага ЈОВАН, рођен 1926, Опарић. Рековац, земљорадник. У Бригади од јануара 1945,1. чета 3. батаљона. Рањен код Загреба.

ГЛИШИЋ КРСТИВОЈЕ. Вероватно рањен априла 1945. године.

ГЛИШИЋ МИЛИСАВ, рођен 1920, Амерић, Мтаденовац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, у 3. чети 1. батаљона. Дошао из Космајске бригаде.

ГЛИШИЋ Живана МИЛИЋ, рођен 1918, Белотић. Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944,1. чета 2. батаљон. Промрзао 6. фебруара 1945.

ГЛИШИЋ Светомира МИЛУТИН, рођен 1923, Рача, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десетар у 1. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

- ГЛИШИЋ Драгојла МИОДРАГ, рођен 1925, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. до краја рата. Био у 3. чети 4. батаљона.
- ГЛИШИЋ Јована РАДЕНКО, рођен 1923, Рача, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Рањен 23. априла 1945, испред Доњег Рајића. Умро сутрадан у болници, у Славонском Броду.
- ГЛИШИЋ СВЕТОЗАР. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 15. децембра 1944. код Комлетинаца.
- ГЛИШИЋ СРЕТЕН, рођен 1915, из јужне Србије. У Бригади од маја 1944. Митраљеска чета 1. батаљона. Рањен 8. маја (или априла) 1945. године.
- ГЛИШОВИЋ Спасоја ДУШАН, рођен 1920, Калиманић, Горњи Митановац, столар. У Бригади од септембра 1944. године.
- ГЛУВИЋ Стевана РАЈКО, рођен 1914, Вилуси, Босанска Градишка, кафеџија, избеглица у Београду. У Бригади од септембра 1944. Политички делегат у 1. чети 2. батаљона. Рањен 7. априла 1945. године.
- ГЛУМЗЕВИЋ (Глумизић) Симе ДАНИЛО, рођен 1921, Сремска Каменица, живео у Београду, механичар. У Бригади од новембра 1944. Водник у 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ГЛУШАЦ Павла МИРКО, рођен 1920, Јовина Ливаца, Прокупље, земљорадник. У Бригади од формирања. Командир 1. чете 2. батаљона од маја 1944. Погинуо 26. јула 1944. на Вељој Глави.
- ГМИТРОВИЋ Душана МИЈГУТИН, рођен 1924, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у Воду везе 3. батаљона. Рањен код Загреба 1945. године.
- ГОГИЋ МИЛОРАД, рођен 1918, Арнајево, Барајево, земљорадник. Био у 1. чети 1. батаљона. Рањен теже, 12. априла 1945. године.
- ГОЂЕВАЦ Богољуба ВЛАЈКО, рођен 1922, Пријездић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. године. Погинуо у борбама за ослобођење Београда.
- ГОЂЕВАЦ Чедомира ЈОВАН, рођен 1923 (1926). Пријездић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен теже. 2. новембра 1944. у Лаћарку.
- ГОЂЕВАЦ ТАДИЈА. Пријездић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Од јануара 1945. у КНОЈ-у.
- ГАЈИЋ (и ГОИЋ) Драгомира МИРОСЛАВ (МИЛИСАВ?), рођен 1920. Азања, Смедеревска Паланка, пинтер. Био у 2. батаљону. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- ГОЈКОВИЋ Станимира ДРАГИЋ, рођен 1927, Маглић, Краљево. Био у 1. чети 2. батаљона. Оболео на плућима и умро 12. марта 1945. у болници у Сремској Митровици.

- ГОЈКОВИЋ Милоја ЖИВАДИН, рођен 1926, Мраморац, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Билица.
- ГОЈКОВИЋ Светислава ЖИВОРАД, рођен 1920, Галовић, Коцељево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 3. чета 3. батаљона.
- ГОЈКОВИЋ Чедомира ЉУБИША, рођен 1925, Мраморац, Смедеревска Паланка, земљорадник. Био у противтенковском воду 3. батаљона. Рањен 24. априла 1945. код Новске.
- ГОЈКОВИЋ НИКОЈА, У Бригади од новембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. децембра 1944. пред Комлетицима.
- ГОЈКОВИЋ НОВИЦА, У Бригади од марта 1945. Био у 1. чети 1. батаљона. Дошао из Мачванске бригаде. Рањен 6. априла 1945.
- ГОЈЉУБОВИЋ Томе БОЖИДАР, рођен 1925, Драги Дол, Прокупље, трговачки помоћник. У Бригади од 20. маја 1944. Био политички делегат у 1. батаљону. Погинуо 23. децембра 1944. код Отока.
- ГОЛУБОВИЋ Сретена БРАНИСЛАВ, рођен 1924, Београд, гимназијалац. У Бригади од почетка маја 1944. Политички комесар 3. чете 2. батаљона. Децембра 1944. прекомандован у Артиљерију 21. дивизије.
- ГОЛУБОВИЋ Спасоја ВИДОЈЕ, рођен 1926, Пријездић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 2. батаљон. Један од најхрабријих бораца у батаљону. Погинуо 17. децембра 1944. на Превлаци код Отока.
- ГОЛУБОВИЋ Животе ВИДОСАВ, рођен 1925, Пријездић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Из Лаћарка новембра 1944, прешао у 28. славонску бригаду. Погинуо у ослобађању Осијека у 28. славонској бригади.
- ГОЛУБОВИЋ Милана ВЛАДИМИР, рођен 1924, Рача, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 23. децембра 1944. код Отока. Други пут рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ГОЛУБОВИЋ Станоја ДРАГАН, рођен 1924, Брус, Учесник НОБ-а од 1941. У Бригади од формирања. У Трећој чети Првог батаљона био политкомесар чете до августа 1944. када је постављен за обавештајног официра Првог батаљона.
- ГОЛУБОВИЋ Мшоша ЖИВОЈИН, рођен 1922, Поповица, Неготин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у 3. чети 1. батаљона. Погинуо 25. априла 1945. код Д. Рајића (или 16. априла 1945. у Ђакову).
- ГОЛУБОВИЋ Александра ЈОВАН, рођен 1925, Пријездић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Био водник у 2. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

- ГОЛУБОВИЋ Животе ЉУБИША, рођен 1921. Пријездић, Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. водник у 1. чети 2. батаљона и Чети аутоматичара и в.д. командира.
- ГОЛУБОВИЋ Властимира МАРКО, рођен 1924, Пријездић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Десетар у 2. батаљону. Рањен 7. децембра 1944. код Комлетинаца.
- ГОЛУБОВИЋ Стевана МАРИНКО, рођен 1921, Пријездић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Други пут рањен 12. априла 1945. године код Ловаса. Умро у болници.
- ГОЛУБОВИЋ Момира МИЛИВОЈЕ, рођен 1921, Пријездић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. до 19. октобра 1944, када је одвезао кући тело погинулог брата. Био у 1. чети 2. батаљона.
- ГОЛУБОВИЋ Спасоја МИЛИЈА, рођен 1924, Пријездић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Десетар у 1. чети 2. батаљона и Извиђачкој чети. Контузован.
- ГОЛУБОВИЋ Јовише МИЛОРАД, рођен 1920, Пријездић. Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 1. чета 2. батаљон. Рањен октобра 1944. у Сланцима код Београда.
- ГОЛУБОВИЋ Властимира МИЛОШ, рођен 1926, Пријездић, Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 2. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. године код Лаћарка.
- ГОЛУБОВИЋ Здравка МИОДРАГ, рођен 1924, Пријездић, Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 3. батаљон. Погинуо 16. априла 1945. године у Бакову.
- ГОЛУБОВИЋ МИРКО, Слишане, Лебане. У Бригади од децембра 1943. Десетар у 3. чети 2. батаљона. Стрељан због дезертерства.
- ГОЛУБОВИЋ Драгића МИХАИЛО, рођен 1920, Пријездић, Ваљево. столарски радник. У Бригади од октобра 1944. у Пратећој чети 1. батаљона. Погинуо јануара 1945. код Шаренграда и Новак Банске.
- ГОЛУБОВИЋ Драгутина НИКОЛА, рођен 1921, Пријездић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у 1. батаљону. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- ГОЛУБОВИЋ Момира НИКОЛА. рођен 1925 (или 1922). Пријездић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у 1. чети 2. батаљона. Погинуо код Београда (18. октобра 1944. код Сланца или сутрадан код Малог Мокрог Луга).

- ГОЛУБОВИЋ Милутина ОБРЕИ. рођен 1921. Ново Село, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Водник у 1. чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- ГОЛУБОВИЋ Његована РАДОВАН. рођен 1923. Пријездић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 2. чети 4. батаљона. Рањен теже 23. децембра 1944. Вратио се у Бригаду 16. априла 1945. године.
- ГОЛУБОВИЋ Војислава СВЕТИСЛАВ, рођен 1926, Пријездић, Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 2. чети 2. батаљона. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетицима.
- ГОЛУБОВИЋ Милана СТОЈАН. рођен 1924. Црквица, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944. Политички делегат у 1. чети 4. батал-она.
- ГОЛУБОВИЋ Живка ТАТОМИР. рођен 1924. Пријездић, Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у 1. чети 2. батаљона. Рањен 3. јануара 1945. у селу Нијемци.
- ГОМАНОВИЋ ЉУБОМИР. Рањен маја 1945. године.
- ГОРУНОВИЋ Александра БЛАГОЈЕ, рођен 1914. Винча. Гроцка, трговац. У Бригади од јануара 1945. Био у Воду за снабдевање 2. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Заробљен 3. јануара 1945. код Комлетица. Побегло из заробљеништва и вратио се у јединицу.
- ГОРУНОВИЋ Миливоја БОРИВОЈЕ. рођен 1927. Барајево. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у 3. чети и санитетском воду 3. батаљона. Промрзао 18. марта 1945. године.
- ГОРУНОВИЋ Живадина ЖИВКО. рођен 1922. Винча, Гроцка. земљорадник. У Бригади од јануара 1945. године, у 1. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде.
- ГОСИЋ Борисава МИЛОСАВ. рођен 1926. Божаревац. Барајево, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, курир у Чети аутоматичара.
- ГОШИЋ МИРКО. рођен 1928. Рипањ, Београд. У Бригади од почетка октобра 1944, у 3. чети 1. батаљона. Рањен 6. априла 1945. године.
- ГРАДИШНИК Ивана ИВАН. рођен 1924. Марибор. избеглица у Београду. У Бригади од октобра 1944. десетар у 4. батаљону. Рањен 11. марта 1945. Упућен у Бачку Паланку.
- ГРБИЋ Стевана ЈОВАН. рођен 1918. Селевац. Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од марта 1945, дошао из Космајске бригаде. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- ГРБИЋ Марка ЈБУБАН, рођен 1924. Масловаре. Босански Нови, земљорадник. избеглица у Београду. У Бригади од 20. априла 1945, 2. чета 2. батаљон. Рањен 2. маја 1945. код Новске.

- ГРГУРОВИЋ Милана ПЕТАР, рођен 1926. Завлака. Крупањ, каменорезац. У Бригади од децембра 1944. Био у 3. батаљону. Погинуо 3. јануара 1945. на Босуту (или се утопио).
- ГРЕНИЦ (или Гренич) Макса ДРАГО, рођен 1925, Марибор. избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 3. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. године.
- ГРКИНИЋ Миле ТЕОДОР, рођен 1924, Брођани. Нова Градишка. избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, курир у 2. батаљону. Рањен 24. априла 1945. код Богићевце.
- ГРКОВИЋ Јована МИЈОВАН, рођен 1925, Добра Вода, Бојник. земљорадник. У Бригади од децембра 1943. Био политички делегат у 2. чети 2. батаљона. Рањен 20/21. јануара 1944. у Влахову. По оздрављењу остао на терену и поново рањен.
- ГРОЗДАНОВИЋ ПАНТЕЛИЈА, рођен 1915, Горње Драговље, Гацин Хан. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- ГРАЧИЋ Драгољуба АНДРИЈА, рођен 1925. Болеч, Гроцка, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Био у 1. чети 4. батаљона. Контузован 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- ГРУБАЧ Милојка ЂОРЂЕ, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Рањен од четника (вероватно јула 1944) на Копаонику. Умро у Италији где се налазио на лечењу.
- ГРУБАЧ Светозара МИЛУТИН, рођен 1926, Коњух. Крушевац, земљорадш. У Бригади од децембра 1944. у извиђачкој чети.
- ГРУБИШИЋ Славка БОЖИДАР, рођен 1925, Загреб. живео у Дарувару. Избеглица у Београду. Био у Радној (Позадинској) чети Бригаде. Рањен несрећним случајем по завршетку рата, 5. јуна 1945. године.
- ГРУБИШИЋ (Смиљанић) Јована НЕВЕНКА, рођена 1923, Мартинци, Сремска Митровица, домаћица. У Бригади од јануара 1945. Болничарка у 3. батаљону и у чети противколских пушака. Дошла из 2. шумадијске бригаде.
- ГРУБИШИЋ Витомира ФИЛИП, рођен 1905. Мали Цветник, Босански Петровац, радник. У Бригади од новембра 1944. у 1. чети 4. батаљона. Рањен 23. децембра код Отока. Погинуо 12. априла 1945 (или 13. априла 1945. код Винковаца).
- ГРУЈЕВИЋ Марка НЕСТОР, рођен 1920, Доња Лесковица, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у 2. чети 1. батаљона. Рањен 2. новембра 1944, код Лаћарка. Други пут рањен 23. децембра 1944. код Отока.
- ГРУЈИЋ Антонија АЛЕКСАНДАР, рођен 1927. Горњи Стојевац, Трговиште. земљорадник. У Бригади од јануара 1945. године.

- ГРУЈИЋ Милоша БОРИВОЈ, рођен 1920, Братачић, Осечша, земљорадник, У Бригади од октобра 1944. у Чети за везу. Рањен 25. децембра 1944. код Отока или 29. јануара 1945. код Шаренграда. Убрзо умро.
- ГРУЈИЋ Јована ВОЈИСЈАВ, рођен 1912, Дупљани, Неготин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у Митраљеској чети 1. батаљона. Рањен (вероватно) 20. априла 1945. код Билица.
- ГРУЈИЋ Младена ЈЕЛЕНКО, рођен 1921, Бербатово, Ниш, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 3. чети 4. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока од нагазне мине.
- ГРУЈИЋ Милутина ЈОВАН, рођен 1923, Доње Коњувце, Бојник, земљорадник. У Бригади од јуна 1944. годше.
- ГРУЈИЋ Пауна ЈБУБОМИР, рођен 1910, Горњане, Бор, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у Инжењеријској чети. Рањен 3. маја 1945. код Банове Јаруге.
- ГРУЈИЋ Гвоздена МАРКО, рођен 1926, Завлака, Крупањ, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.
- ГРУЈИЋ Андрије МИЛОРАД, рођен 1922, Лешница, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Десетар у 1. чети 2. батаљона. Рањен 3. децембра 1944. код Шаренграда и 6. маја 1945. код Крижа.
- ГРУЈИЋ Живана МИЛОРАД, рођен 1926, Друговац, Смедерево, земљорадник. У Бригади од јануара 1945. Био у 1. чети 3. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Контузован 12. априла 1945. године.
- ГРУЈИЋ Живана МИЛОРАД, рођен 1916, Станина Река. Ваљево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 1. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ГРУЈИЋ Димитрија МИОДРАГ, стар око 26 година, Доњи Степош, Крушевац, земљорадник. У Бригади од формирања, командир 2. чете 1. батаљона од августа 1944, а 2. септембра 1944. због болести остао на терену.
- ГРУЈИЋ Алексе МИРКО, рођен 1915, Доње Коњувце, Бојник, земл-орадник. У Бригади од маја 1944. до краја рата. Био у 2. и 1. батаљону и вођа мшерског одсека у Инжењеријској чети. Рањен 2. новембра 1944. код Лаћарка и 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ГРУЈИЋ Мирослава „Босанац“. живео у Београду. У Бригади од новембра 1944. Заменик командира Инжењерске чете.
- ГРУЈИЋ Десимира МОМЧИЛО, рођен 1924, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен (вероватно) 7. маја 1945. код Дугог Села.

ГРУЈИЋ Стојана ПАНТЕЈИЊА, рођен 1924, Завлака, Крупањ, земљорадник. У Бригади од децембра 1944,3. чета 3. батаљон. Утоио се у Босуту 3. јануара 1945. године.

ГРУЈИЋ Милутина ПРЕДРАГ, рођен 1923, Маови, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944,3. чета 1. батаљон.

ГРУЈИЋ РАДОЈКО, рођен 1925. У Бригади од јануара 1945. Био у 1. чети 3. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 21. јануара 1945. године код Шаренграда.

ГРУЈИЋ Драгутина СВЕТИСЛАВ, рођен 1908, Партизани (Даросава), Аранђеловац, кројач. У Бригади од јануара 1945. Командир чете у 2. батаљону од краја марта 1945. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Погинуо 12. априла 1945. (шш неколико дана касније).

ГРУЈИЧИЋ Ж. БОЖИДАР. Само податак из Наредбе бр. 29. - одликован Медаљом за храброст и да је в.д. командира чете.

ГРУЈИЧИЋ МИХО - сачувано само име у сећању.

ГРУЈИЧИЋ Миханта СРЕТЕН, рођен 1926, Равње. Драчић. Ваљево. У Бригади од октобра 1944, у 2. батаљону.

ГРУШАНОВИЋ Миљивоја МИХАИЛО, рођен 1921, Клење. Богатић. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Био у Чети противколских пушака. Рањен 15. априла 1945. у Вакову. Умро истог дана у путу за болницу.

ГРЧАР ГВОЗДЕН, рођен 1925, Липовац. Брус, земљорадник. У Бригади од децембра 1945,3. чета 3. батаљон. Рањен 6. маја 1945, код Крижа.

ГРЧЕ Ристе БОЖИДАР, рођен 1911, Жаково. Требиње. електричар. Живео у Београду. Инжењеријски поднаредник Југословенске војске. У Бригади од новембра 1944. Од јануара 1945. в.д. командира чете у Инжењерском батаљону 21. дивизије.

ГРЧЕВИЋ ИВАН, рођен 1919, Сикац, Оточац, земљорадник, избеглица. У Бригади од новембра 1944. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

ГУБЕРИНА Николе МИОДРАГ, рођен 1923, Карловац, избеглица. У Бригади од јануара 1945. Био у 1. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.

ГУРАНОВИЋ Станка ДРАГУТИН, рођен 1923, Јабучевац, Неготин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у митраљеској чети, 2. батаљона.

ДАБИЋ ДРАГОСЛАВ. Име у чланку бригадног листа.

ДАБИЋ Драгомира МИОДРАГ, рођен 1928, Кораћница. Младеновац, ковач. У Бригади од јануара 1945, у Бршадној амбуланти. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 15. априла 1945. у Вакову.

ДАВИДОВИЋ ВЕСЕЛИН, рођен 1926. Барајево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 3. чети 3. батаљона.

ДАВИДОВИЋ Милутина ЖИВОРАД, рођен 1921, Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 1. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.

ДАВИДОВИЋ Ђорђа ЗАВИШИА, рођен 1921, Михајловац, Неготин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у Пратећем воду Бригаде.

ДАВИДОВИЋ ЈОВАН, рођен 1921, Дриш, Книн, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, у Радном воду 1. батаљона.

ДАВИДОВИЋ К. НАЈДАН, рођен 1923, Манојлица, Сврљиг, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

ДАВИДОВИЋ Стевана ПЕТАР, рођен 1928, Београд, зидар. У Бригади од октобра 1944. у Митраљеској чети 3. батаљона. Рањен 7. маја 1945. године код Локтенице.

ДАВИНИЋ Ратка БОЖИДАР, рођен 1919, Власотинци, кројачки радник. Учесник НОБ-а од 1941. године. У Бригади командир Треће чете Трећег батаљона и заменик команданта Четвртог батаљона. Рањен 6. јула 1944. на Хуму, Копаоник (изгубио око); упућен у Италију на лечење.

ДАКИЋ ЛАЗАР, рођен 1924, Вишесава, Бајина Башта, кројач. У Бригади од новембра 1944. Рањен (вероватно) априла 1945. године.

ДАКИЋ Ивана МИЛОМИР, рођен 1924, Вишесава, Бајша Башта, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 3. чети 3. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

ДАКОВИЋ ЉУБОМИР, рођен 1910, Свилајнац. У Бригади од децембра 1944. у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ДАЛИПОВИЋ Максута РАМАДАН, рођен 1924, Бујановац, Ром. У Бригади од децембра 1944. у 3. чети 3. батаљон. Нестао на Босуту 3. јануара 1945.

ДАЉЕВИЋ Милана МИЛАН, рођен 1925, Грдановци, Сански Мост, гимназијалац. Учесник НОБ-а од 1941. године. У Бршаду дошао из прекоманде 3. маја 1945. на дужност помоћника политичког комесара Бригаде. а касније је био омладински руководилац 21. српске ударне дивизије.

ДАМЈАНОВИЋ Г. МИЛОМИР, из Ваљевског краја. У Бригади од 10. октобра 1944. Погинуо у борби за Београд.

ДАМЈАНОВИЋ Гвоздена МИЛОМИР, рођен 1921, Пријездић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. до ослобођења Београда, у 1. чети 2. батаљона. Погинуо 7. априла 1945. у Книју, код Рогатице.

ДАМЈАНОВИЋ МИЛОМИР, рођен 1923, Сијерча, Калиновик, избеглица. У Бригади од октобра 1944, у 3. чети 3. батаљона. Рањен 10. фебруара 1945. на Фрушкој Гори.

- ДАМЈАНОВИЋ Радомира РАЈКО, рођен 1911, Синошевић, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, болничар у 3. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ДАМЈАНОВИЋ - звани ДАНЧЕ, из Враћа. У Бригади од формирања или од почетка 1944. Био у 3. батаљону.
- ДАМЈАНЧЕВИЋ Јована ВУЧКО, рођен 1928, Гласовик. Прокупље, земљорадник. У Бригади од пролећа 1944. Рањен у децембру 1944, (вероватно 22/23. децембра пред Отоком). Умро 13. јануара 1945. године у болници у Сремској Митровици.
- ДАМЉАНОВИЋ (или Дамјановић) Михаила ЛУКА, рођен 1922, Црвице, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 2. чети 3. батаљона. Погинуо 16. априла 1945. у Бакову.
- ДАМЊАНАЦ Ђорђа РАДОМИР, рођен 1918, Добра Вода, Бојник, земљорадник. У Бригади од формирања, десетар у 2. батаљону.
- ДАМЊАНОВИЋ Живорада БОРИСАВ, рођен 1925, Доње Буковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 3. чети 2. батаљона. Рањен јануара 1945. код Вашице.
- ДАМЊАНОВИЋ Божидара ВОЈИСЛАВ, рођен 1925, Осладић. Ваљево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 3. чети 4. батаљона. Погинуо 2. фебруара 1945. код Шаренграда.
- ДАМЊАНОВИЋ Сретена ДРАГАН, рођен 1923, Козличић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 1. чети 1. батаљона. Рањен, од мине, 8. маја 1945. код Прозорја.
- ДАМЊАНОВИЋ Филипа ДРАГОМИР, рођен 1923, Козличић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 2. маја 1945, у 3. чети 1. батаљона. Дошао из 6. личке дивизије. Рањен 20. октобра 1944, у ослобођењу Београда у 6. дивизији и 8. маја 1945. код Прозорја.
- ДАМЊАНОВИЋ Војислава ЖАРКО, рођен 1926, Туђин, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. водник у 3. чети 3. батаљона.
- ДАМЊАНОВИЋ Војислава ЖИВОРАД, рођен 1925, Туђин, Осечина, опанчар. У Бригади од 10. октобра 1944, у 2. чети 3. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.
- ДАМЊАНОВИЋ Милорада ЗЛАТОМИР, рођен 1921, Доња Буковица, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, заменик командира 3. чете 1. батаљона. Рањен у Бакову 14. априла 1945. Умро на путу за болницу.
- ДАМЊАНОВИЋ Андрије ЈЕЛЕНА, рођена 1926, Барајево. У Бригади од септембра 1944, дошла из Космајске бригаде. Секретар СКОЈ-а у 1. батаљону.
- ДАМЊАНОВИЋ МИЛИВОЈЕ, рођен 1927, Комирић. Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 3. чети 3. батаљона.

ДАМЉАНОВИЋ Радојице МИОДРАГ, рођен 1925, Доња Буковица, Ваљево, ковач. У Бригади од 10. октобра 1944, водич у Чети ПТ иушака. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ДАНИЛОВИЋ МИЛОРАД, рођен 1921, Љубинић, Обреновац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 2. батаљону. Рањен 8. јануара 1945. године.

ДАНИЛОВИЋ Драгомира МОМЧИЛО, рођен 1926, Клење, Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.

ДАНИЋ Милета БОГОСЛАВ, рођен 1920, Дубово, Житорађа, земљорадник. У Бригади од децембра 1943, у 3. чети 2. батаљона.

ДАНОЈЛОВИЋ РАДОВАН. У Бригади од 17. априла 1945, дошао из прекоманде. Био у 3. чети 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчи Дола.

ДАНЧУЛОВИЋ Богољуба ПЕТАР, рођен 1927, Београд, обућар. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Погинуо 9. априла 1945. године код Грчићевог салаша.

ДАЦИЋ Милорада РАДОВАН, рођен 1923, Опарић, Рековац, земљорадник. У Бригади од 10. јануара 1945, у Митраљеској чети 1. батаљона.

ДАЦКОВИЋ Александра СРБОЉУБ, рођен 1921, Обреновац, трговачки помоћник. У Бригади од марта 1945. Писар у 3. батаљону. Дошао из Космајске бригаде.

ДАЧИЋ Мшгана РАДМИЛО, рођен 1924, Београд, гимназијалац, избеглица из Македоније. У Бригади од децембра 1943; дошао из Крушевачког одреда. Политички комесар Пратеће чете до 20. августа 1944, када је прекомандован.

ДАЧИЋ Илије РАДОЈИЦА, рођен 1926, Крњево, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од јануара 1945. године. Био у 3. батаљону. Дошао из 2. шумадијске бригаде.

ДАЦИЋ Милована МИХАИЛО, Сијерина, Медвеђа, жандар. У Бригади од марта 1944, водник. Умро 1. јуна 1944. од запаљења плућа.

ДАШИЋ Вукмана ВУКМАН, Пећ, избеглица. У Бригади од формирања до 14. децембра 1943, када је прекомандован у Косовски батаљон.

ДЕАК АЛЕКСАНДАР, рођен 1915. Иђош, Кикинда, земљорадник. У 3. чети 3. батаљон. Контузован 15. априла 1945. у Бакову.

ДЕАК ЈОВАН, рођен 1919. Иђош. Кикинда. Био у 3. чети 1. батаљона. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

ДЕБЕЉАКОВИЋ Стојана ДИМИТРИЈЕ, рођен 1921. године.

ДЕВИЋ Чедомира ДРАГОМИР, рођен 1921, Лозовж, Велика Плана, ковач. У Бригади од јануара 1945, у 3. чети 3. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

ДЕВИЋ ЖИВКО, рођен 1922, Лесковица. Александровац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.

ДЕВИЋ Светолика ТИХОМИР, рођен 1920, Лозовик, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од јануара 1945. Био у 3. чети 3. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

ДЕГИЋ ХИМЗО. У Алманаху Бригаде: борац, одлжован Медаљом за храброст.

ДЕГОВИЋ МИРОЉУБ. Био у 3. батаљону, вероватно од пролећа 1944.

ДЕДОВИЋ - (ПЕТРОВИЋ) Душана ОЛГА, рођена 1927, Ковачица, избеглица из Македоније, ученица. У Бригади од формирања. Од маја 1944. помоћник политичког комесара чете, у 1. батаљону и Чети за везу. Рањена 2. новембра 1944. код Лаћарка. вратила се марта 1945. године.

ДЕЖМАН Ј. Аутор написа у бригадном листу, у Чети за везу.

ДЕЈАНОВИЋ ЖАРКО, рођен 1926. Био у 3. чети 4. батаљона. Рањен јануара 1945. године.

ДЕЈАНОВИЋ Рада ЉУБОМИР, рођен 1918, Карловац, машинбравар. У Бригади од 14. априла 1945 (вратио се из заробљеништва), у 2. чети 2. батаљона. Рањен од мине 24. априла 1945. код села Доњи Богичевци.

ДЕЈАНОВИЋ ЦВЕТКО, рођен 1924, Губетин, Прокупље. У Бригади од новембра 1944, у Позадинској чети Бригаде.

ДЕЛИЋ Ненада (или Мате) СТЕВО, рођен 1922, Бабин Поток, Оточац, избеглица у Београду, фарбар. У Бригади од 14. априла 1945, десетар у 2. чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.

ДЕМИРОВИЋ Селима ШЕВКО, рођен 1924, Бујановац, Ром. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Нестао маја 1945. код Крижа.

ДЕМОЊА САВА, рођен 1924, Равно Рашће, Глина. живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, у 1. чети 2. батаљона. Теже рањен 9. децембра код Комлетинаца. Умро у Дивизијској болници у Комтетинцима.

ДЕМОЊА Нжоле СТЕВАН, рођен 1913, Равно Рашће, Глина, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, водник у 2. чети 2. батаљона. Рањен 23. децембра 1944, вратио се 10. марта 1945. Другипутрањен 13. априла 1945. код Винковаца. Умро 15. априла 1945. у болници.

ДЕНИЋ Милана БЛАГОЈЕ, рођен 1920, Бучумет, земљорадник. У Бригади од јуна 1944. године. Погинуо децембра 1944 (вероватно у нападу на Оток 22/23. децембра).

ДЕНИЋ Стевана ВУКОСАВ. рођен 1927. Врело, Алексинац. кројач. У Бригади од децембра 1944. у Бригадној радионици. Промрзао 24. јануара 1945. Рањен 14. априла 1945. у Бакову.

ДЕНИЋ Милана ДРАГУТИН. рођен 1926, Горњи Бучумет, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од маја 1944, водник у 2. чети 2. батаљона.

ДЕНИЋ Војислава ИЈИЈА. рођен 1925, Драговац, земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.

ДЕНИЋ Николе ЈОРДАН, рођен 1919, Драговац, Бојник, обућар. У Бригади од маја 1944, водник у 1. чети 4. батаљона. Рањен јуна 1944. код Благаца.

ДЕНИЋ Буре МИЈИСАВ, рођен 1928, Негосавље, Лесковац, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. године, 3. чета 1. батаљон. Дошао из 6. српске бригаде.

ДЕНИЋ Николе ПАВЈЕ, рођен 1915, Драговац, Бојшж, земљорадник. У Бригади од 22. марта 1944. до јануара 1945, када је прекомандован у 31. српску бригаду. Заменик командира Бригаде. Рањен у 31. бригади 28. априла 1945.

ДЕНИЋ Милутина СРЕЋКО, рођен 1907, Мали Крушинци, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, десетар у 2. чети 2. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Вакову.

ДЕНИЋ Милутина СГАНОЈЕ, рођен 1926, Драговац, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. у 4. батаљону.

ДЕНЧИЋ Благоја РАНЂЕЛ, рођен 1924, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, у 1. чети 4. батаљона, а августа 1944. прешао сам у 11. српску бригаду.

ДЕРВИШЕВИЋ М. ДЕРДО. У Наредби бр. 29: борац, одликован Медаљом за храброст.

ДЕРВИШЕВИЋ МОМИР. У Алманаху Бригаде: борац, одликован Медаљом за храброст.

ДЕРГИ ФРАЊО, земљорадник. У 1. чети 1. батаљона. Рањен 6. априла 1945.

ДЕСИВОЈЕВИЋ Младена ПАВЛЕ, рођен 1922, Колоњевци, Љиг, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945; дошао из 2. шумадијске бригаде.

ДЕСПОТОВИЋ Светигаава МИЈАН, рођен 1921, Попучке, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. у 1. чети 3. батаљона. Погинуо 16. априла 1945. у Вакову.

ДЕСПОТОВИЋ ПЕТАР. У Бригади од 17. априла 1945. дошао из прекоманде. водник. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

ДЕСПОТОВИЋ РАДЕ. из ваљевског краја. У Бригади од октобра 1944. носио је заставу 3. баталљона. Погинуо у Вакову 15. априла 1945.

ДЕСПОТОВИЋ Живка СЛОБОДАН, рођен 1925, Миличница, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. у 2. чети 1. батаљона. Нестао 3. јануара 1945. на Босуту (вероватно се утопио).

ДЕСПОТОВИЋ Крсте СЛОБОДАН, рођен 1924, Велика Моштаница, Београд, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Нестао (погинуо) 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

ДИВНИЋ Светозара АЛЕКСА, рођен 1915, Бргуле, Уб, опанчар. У Бригади од 13. јануара 1945, у 3. чети 3. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ДИГИЋ Животе ВИТОМИР, рођен 1920, Обреж, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.

ДИГИЋ ДРАГОЉУБ, рођен 1919, Обреж, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 2. чети 1. батаљона.

ДИГИЋ Милије ЈОВАН, рођен 1915, Малајница. Неготин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. годше.

ДИЗДАРЕВИЋ НУРИЈА, рођен 1906, Комичак, Кључ, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, у 3. чети 4. батаљона. Рањен 27. новембра 1944. пред Мартинцима.

ДУКИЋ Јефтимија ТОДОР, рођен 1925, Бајинци, Црна Трава, грађевински радник. У Бригади од марта 1944, у 3. батаљону. Рањен 16. јуна код Блага, заробљен у болници, на Јастрепцу, од четника крајем јула 1944. и стрељан.

ДИЈЕНЋИНА НИКОЈА. У Бригади од 17. априла 1945, у 2. чети 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

ДИМЕРИ - ОСМАНОВИЋ. У Бригади од марта 1945, у 2. чети 3. батаљона. Дошао из Мачванске бригаде. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

ДИМИТРИЈЕВИЋ Добросава БОГДАН, рођен 1924, Ђурици, Сопот. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945; дошао из Космајске бригаде.

ДИМИТРИЈЕВИЋ Ј. БОЖИДАР, рођен 1926, Марковац. Велика Плана, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944. у 2. чети 4. батаљона. Рањен априла 1945. године.

ДИМИТРИЈЕВИЋ БОЖИДАР, рођен 1920, Радикина Бара, Ниш, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 1. чети 2. батаљона. Рањен 22. јануара 1945. код Шаренграда.

ДИМИТРИЈЕВИЋ Радомира ВЕЛИМИР, рођен 1927, Међулужје, Мтаденовац, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, у Митраљеској чети 2. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 8. маја 1945. код Церја.

ДИМИТРИЈЕВИЋ Драгутина ВИДЕН, рођен 1927, Бачевина, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја до краја јула 1944, водник у 2. чети 3. батаљона.

ДИМИТРИЈЕВИЋ Тодора ВЛАЈКО, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. Водник Радног вода 1. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде.

ДИМИТРИЈЕВИЋ Трајка ВОЈИСЛАВ, рођен 1922. Радосин, Бабушница. грађевински радник. У Бригади од формирања, водник у Митраљеској чети 3. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.

ДИМИТРИЈЕВИЋ Милутина ДОБРИВОЈЕ, рођен 1925. Чечина. Дољевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 1. батаљону. Рањен (тешко) 12. априла 1945. код Ловаса.

- ДИМИТРИЈЕВИЋ Велимира ДРАГОЉУБ, рођен 1926, Богдање, Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 1. чети 3. батаљона. Рањен 5. априла 1945. године.
- ДИМИТРИЈЕВИЋ Богољуба ДРАГОСЛАВ, рођен 1928, Бањевац, Барајево, столарски ученик. У Бригади од септембра 1944. Политички комесар Митраљеске чете 3. батаљона. Дошао из Космајског одреда.
- ДИМИТРИЈЕВИЋ Станислава ДРАГУТИН, рођен 1908. Ђуринци. Сопот, земљорадник. У Бригади од марта 1945: дошао из Космајске бригаде.
- ДИМИТРИЈЕВИЋ ДУШАН, рођен 1927, Трстеник. Податак из књиге рањених: 24. маја 1945. оболео.
- ДИМИТРИЈЕВИЋ Велимира ЖИВКО, рођен 1927. Богдање, Трстеник. земљорадник. У Бригади од марта 1945, у Митраљеској чети, 2. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ДИМИТРИЈЕВИЋ Станка ЖИВОЈИН. рођен 1905, Честа. Алексинац, земљорадник. У Бригади од маја 1944. у Радном воду 1. батаљона.
- ДИМИТРИЈЕВИЋ Чедомира ЖИВОРАД, рођен 1926, Ђуринци, Сопот. земљорадник. У Бригади од марта 1945, у Чети ПТ пушака. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 20. априла 1945. код Врчич Дола од мине.
- ДИМИТРИЈЕВИЋ Данила ЈОВАН, рођен 1923, Црна Трава, ученик. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригади од формирања. помоћник политичког комесара Друге чете Трећег батаљона. Рањен 28. марта на Белом камену, Пасјача.
- ДИМИТРИЈЕВИЋ ЛАЗАР, земљорадник. Био у 1. батаљону. Рањен 24. априла 1945. код Нове Градишке.
- ДИМИТРИЈЕВИЋ ЉУБИНКА. рођена 1918. Алексинац. радница, удата у Врању. У партизанима била је заједно с мужем. У Бригади од децембра 1943. По повратку Бригаде из Црне Траве, 25. фебруара 1944, остављена у селу ради лечења од промрзлине. Бугари је ухватили и убили.
- ДИМИТРИЈЕВИЋ Радосава МАРКО, рођен 1925, Градаш. Дрниш. фирмонисац у Београду. У Бригади од новембра 1944, десетар у 1. чети 2. батаљона. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- ДИМИТРИЈЕВИЋ Бранка МИЛАН. рођен 1925, Чапри. Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у Позадинској чети, па у Инжењерској чети. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- ДИМИТРИЈЕВИЋ Станка МИЛЕНКО, рођен 1924. Обајгора. Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 2. чети 3. батаљона. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.
- ДИМИТРИЈЕВИЋ МИЛИСАВ, рођен 1914. Нономир, Мионица, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 3. батаљону.

ДИМИТРИЈЕВИЋ Милана МИЛОЈКЦ рођен 1909, Вирино, Ћуприја, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 2. чети 1. батаљона. Погинуо 9. априла 1945. године.

ДИМИТРИЈЕВИЋ МИЛОРАД. У Бригади од 13. јануара 1945, у 2. батаљону. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рађен априла 1945.

ДИМИТРИЈЕВИЋ Милутина МИЛОСАВ. рођен 1921, Кнежевац. Београд. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. у 2. чети 2. батаљона. Рађен 13. априла 1945. код Винковаца.

ДИМИТРИЈЕВИЋ Стојка МИЛУТИН, рођен 1926, Вратнице. Тетово. пекар. У Бригади од октобра 1944. у 1. чети 3. батаљона. Рађен 10. новембра 1945. године у Лаћарку.

ДИМИТРИЈЕВИЋ А. МИХАИЛО. рођен 1924, Злочудово. Лесковац. земљорадник. У 3. чети 1. батаљона. Рађен априла 1945. године.

ДИМИТРИЈЕВИЋ Мшшвоја РАДИВОЈЕ, рођен 1922, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, у 2. чети 3. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Оболео на гшућима маја 1945. године.

ДИМИТРИЈЕВИЋ Јована РАДОМИР. рођен 1926, Милошевац, Велика Плана. радник. У Бригади од децембра 1944, десетар у 2. чети 3. батаљона.

ДИМИТРИЈЕВИЋ Витомира СЛОБОДАН. рођен 1925, Сеона, Смедерево, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 2. чети 3. батаљона. Попшучу априла-маја 1945. године.

ДИМИТРИЈЕВИЋ Марка СТЕВАН. рођен 1910, Мосна, Мајданпек, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Интендантура Бригаде. Рађен јануара 1945. године.

ДИМИТРИЈЕВИЋ ХРАНИСЛАВ. Избеница, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

ДИМИЋ Видена АРАНЂЕЛ, рођен 1927. Горњи Бучумет, Медвеђа. У Бригади од формирања до маја 1944, када је оболео. Био у 2. чети 2. батаљона.

ДИМИЋ Ранђела ПЕТКО. рођен 1923. Горњи Брестовац, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. десетар у 3. чети 3. батаљона. Рађен у борби за ослобођење Београда, код Лештана. Мали Мокри Луг. Умро у болници.

ДИМИЋ Петра РАДИВОЈЕ, рођен 1924, Миријево. Београд, земљорадник. У Бригади од 9. јануара 1945, у 2. батаљону. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.

ДИМИЋ РАНЂЕЛ. рођен 1922, Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 1. чети 1. батаљона. Рађен 1. маја 1945. код Новске од мине.

ДИМЧИЋ Александра БОРИВОЈЕ, рођен 1927, Големо Село, Врање. земљорадник. У Бригади од маја 1944, у 1. чети 2. батаљона. Рађен 8. маја 1945. код Прозорја.

ДИМЧИЋ ВЈАДИМИР, Кацабаћ, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944, у 2. чети 4. батаљона.

ДИНИЋ Драгољуба АЛЕКСАНДАР, рођен 1923. Сечаница. Ниш. земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен теже. грешком друга, 30. децембра 1944, вратио се 29. марта 1945. године.

ДИНИЋ Димитрија БОЖИДАР, рођен 1924, Радикина Бара, Ниш, земљорадник. У Бригади од 25. децембра 1944, у 3. батаљону. Погинуо на Босуту 3. јануара 1945. или се утопио.

ДИНИЋ БРАНКО, рођен 1924, Црквице, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, до (вероватно) јула 1944. године.

ДИНИЋ Вукашина ВЈАДИМИР, рођен 1925. Кацабаћ, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, десетар у 4. батаљону.

ДИНИЋ Живка ДОБРИВОЈЕ, рођен 1927. Трњане. Алексинац. земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.

ДИНИЋ Младена МИЈЕТИЈЕ, Бучумет, Медвеђа, рудар у руднику Леце. У Бригади од децембра 1943, у 2. чети 2. батаљона.

ДИНИЋ Добривоја МИЛИВОЈЕ. рођен 1925, Кацабаћ. Бојник. земљорадник. У Бригади од децембра 1943. године.

ДИНИЋ Теодосија МИЛОВАН. рођен 1927, Доње Кољувце, Бојник. У Бригади од децембра 1943. (По оздрављењу од рањавања новембра на Космачи у 1. бригади). У фебруару 1944. упућен на терен. Политички делегат у 1. чети 2. батаљона.

ДИНИЋ Милана МИРОСЛАВ, рођен 1926, Велжа Плана, земљорадник. У Бригади од јануара 1945, у 2. батаљону. Дошао из 2. шумадјиске бригаде. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта. Умро у болници истог дана.

ДИНИЋ Светозара МИРОСЛАВ, рођен 1922, Крагујевац, ученик. У Бригади од септембра 1944. 3. чета 4. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године.

ДИНИЋ РАДОМИР. рођен 1921, Рашовица. Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 3. батаљону. Рањен у борби за Ђаково.

ДИНИЋ Уроша РАТОМИР, рођен 1920, Ниш, наставник летења. У Бригади од маја 1944, водник.

ДИНИЋ (или Димић) Дојшина СЕРАФИМ, рођен 1925. Бурдимо. Сврљиг, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у Минобацачкој чети 2. батаљона. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

ДИНИЋ Драгоја СГОЈАН. рођен 1910. Кацабаћ. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944, водник.

ДИНИЋ Јована СТОЈАН. рођен 1912. Црквица. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944, у 1. чети 2. батаљона.

- ДИНИЋ ЧЕДОМОР. У Бригади од 17. априла 1945, (дошао из прекоманде) 3. чета 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- ДИНИЧИЋ БОРИВОЈЕ, рођен 1920, Криваја, Шабац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, дошао из Мачванске бригаде. Рањен 8. маја 1945. године у Прозорју.
- ДИНЧИЋ Т. СТАНКО, рођен 1927, Дубово, Житорађа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (дошао из 6. српске бригаде), у 2. чети 2. батаљона. Рањен 24. јануара 1945. код Шаренграда.
- ДИНУЈ10ВИЋ ЉУБОМИР, рођен 1915, Љубичевац, Кладово, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- ДОБЕТИЋ. Кратко време био вд. политичког комесара у 2. чети 1. батаљона. У мају 1945. остао у Зиданом Мосту.
- ДОБИ Балита ШАНДОР, рођен 1925. Фекетић, Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945; дошао из 15. војвођанске бригаде.
- ДОБИЋ МИОДРАГ. Рањен априла 1945. године.
- ДОБРАШИНОВИЋ Живка ВИТОМИР. рођен 1925, Миличница, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 22. октобра 1944, у 1. батаљону. Рањен 20. јануара 1945. код Новак Банске.
- ДОБРАШИНОВИЋ Живка ДОБРИВОЈЕ, рођен 1922, Миличница, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, курир у 2. батаљону. Рањен 18. децембра 1944. код Отока. Умро при операцији.
- ДОБРАШИНОВИЋ Љубомира ДРАГОМИР, рођен 1921, Миличница, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, десетар у 2. чети 1. батаљона и водник Санитетског вода. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ДОБРАШИНОВИЋ Чедомира ЂОРЂЕ, рођен 1925. Миличница, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, водник Вода везе 1. батаљона.
- ДОБРИЦАНОВИЋ Михаила ЉУБОМИР, рођен 1926, Рудна Глава, Мајданпек, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, у 2. чети 3. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.
- ДОБРЕНОВИЋ Влајка СИМА, рођен 1921, Барбеш, Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, Чета ПТ пушака. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ДОБРОСАВЉЕВИЋ Светолика СРЕТЕН, рођен 1927, Мозгово. Алексшац, земљорадник. У Бригади од 17. децембра 1944, у 2. чети 1. батаљона. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- ДОГИЋ Михаила РАДОВАН, рођен 1922. Драговац, Бојник. учитељски курс. У Бригади од 2. септембра 1944. управник Бригадног превијалишта. Дошао из 6. српске бригаде.

- ДОДИЋ Војислава СВЕТОМИР. рођен 1924. Ново Село, Лебане, земљорадник. У Бригади од пролећа 1944 (можда и од децембра 1943). Погинуо на Сремском фронту.
- ДОИЋ СРЕТЕН, рођен 1926. У Бригади од 2. марта 1945, 1. чета 1. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- ДОЈЧИНОВИЋ Ђуре БРАТИСЛАВ, рођен 1923, Црна Трава, зидар. У Бригади од формирања, у 3. батаљону. Командир Радне (Позадинске) чете Бригаде.
- ДОЈЧИНОВИЋ Рустема ДРАГУТИН, рођен 1912, Масурица, Сурдулица, шофер. У Бригади од њеног формирања, у 1. чети 3. батаљон. У марту 1944. прекомандован у 2. јужноморавски одред.
- ДОЈЧИНОВИЋ - Младеновић Димитрија ИВАН. рођен 1925. Обрадовци, Црна Трава, зидарски радник. У Бригади од формирања. водник у 3. чети 3. батаљона. Рањен 3 пута: код Ргаје 16. марта 1944. 15. септембра код Пожеге, у борби за Ђаково 15. априла 1945. После рањавања код Пожеге упућен у Италију на лечење. Вратио се почетком 1945. године.
- ДОЈЧИНОВИЋ Русима МИЛОРАД. рођен 1925. Доње Коњувце, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.
- ДОЈЧИНОВИЋ Проконија ТОМИСЛАВ, рођен 1923, Обрадовци, Црна Трава, грађевински радник. У Бригади од формирања, у 3. чети. Рањен јула 1944. на Копаонику, упућен у Италију на лечење.
- ДОЈЧИНОВИЋ СОТИР, рођен 1904, Доње Коњувце. У Бригади од маја 1944, у 3. чети 2. батаљона. Оболео марта 1945.
- ДОКМАНОВИЋ Чедомира РАДОСЛАВ. рођен 1919. Пачетин, Вуковар. У Бригади од 10. априла 1945; дошао са терена Вуковара.
- ДОКНИЋ Петра ПАВЛЕ, рођен 1915, Цетиње. Живео у Београду од 1921, правник. У Бригади од почетка фебруара 1945. (дошао из 31. српске бригаде). Заменж шефа Пропагандног одсека Бригаде.
- ДОМИШЕВАЦ Вуксана МИЛОСАВ. рођен 1920, Горња Омашница, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 3. чети 2. батаљона. Рањен 28. априла 1945. код Новске.
- ДОСТАНИЋ ЈОСИМ, рођен 1926, Тараш. Нови Бечеј. живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, у 1. чети 3. батаљона. Оболео од ТБЦ новембра 1944. године.
- ДРАГИЋЕВИЋ АЛЕКСАНДАР, Пећ, избеглица. У Бригади од формирања до средине децембра 1943, када је прекомандован у Косовски батаљон. Погинуо јула 1944. године.
- ДРАГИЋЕВИЋ Милана АНГЕЛИНА. рођена 1926. Зукве, Коцељева, домаћица. У Бригади од 13. јануара 1945, (дошла из 2. шумадијске бригаде). Болничарка у Нижењерској чети. Рањена 12. маја 1945. у Козју.

ДРАГИЋЕВИЋ Божидара ВЕРА, рођена 1929. Београд, штрикерка у фабрици „Руло“. У Бригади од 26. октобра 1944. болничарка у 1. чети 4. батаљона.

ДРАГИЋЕВИЋ Живана ДРАГИША, рођен 1924, Падеж, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. у 3. чети 2. батаљона. Од 3. јануара 1945. у Артиљеријској бригади 5. дивизије.

ДРАГИЋЕВИЋ Стевана ДРАГОЉУБ, рођен 1924, Радуша, Уб, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Рањен 3. децембра 1944. код Мартинаца.

ДРАГИЋЕВИЋ Божидара ПЕТАР, рођен 1919. Београд. берберин. У Бригади од 26. октобра 1944, 4. батаљон.

ДРАГИШИЋ Михаила СРБОЉУБ, рођен 1924, Гола Глава, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, у 3. чети 1. батаљона. Оболео 27. октобра, пуштен кући. Доцније дошао у 31. бригаду и био рањен.

ДРАГОВИЋ ДОБРИВОЈЕ, рођен 1924, из околине Ниша. У Бригади од децембра 1944, у 2. батаљону. Рањен 23. јануара 1945. код Шаренграда.

ДРАГОЈЈ10ВИЋ Милутина ЈОВАН, рођен 1924, Лаћислед, Александровац. опанчарски радник. У Бригади од формирања до краја фебруара 1944, када је упућен на терен. Политички делегат у 3. чети 1. батаљона.

ДРАГОЈЛОВИЋ МАРИНКО. Рањен код Ђакова 16. априла 1945. Умро у путу за болницу Стари Микановци.

ДРАГОЈЕВИЋ МОМИР. У 1. чети 2. батаљона. Промрзле му ноге 14. јануара 1945. године.

ДРАГОЈЛОВИЋ Драгана МОМЧИЛО, рођен 1926, Драчић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. у Пратећој чети Бригаде. Рањен у борби за Београд.

ДРАГОЈЛОВИЋ Ђура СРЕТЕН, рођен 1923, Љештанско, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Погинуо 3. јануара 1945. године у Комлетинцима.

ДРАГОЉУБОВИЋ ЉУБОМИР. у 1. чети 1. батаљона. Рањен 6. априла 1945.

ДРАГОСАВАЦ САВА, рођен 1919. Копљеница. Кључ, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, у 1. чети 2. батаљона. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића. Умро 30. априла у болници у Окучанима.

ДРАГОСАВЉЕВИЋ Д. ДРАГОСЛАВ. Кановац. живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, у 2. чети 1. батаљона. Рањен 5. априла 1945. године.

ДРАГУТИНОВИЋ Жике АЛЕКСАНДАР, рођен 1927. Перутина, Дољевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо 3. јануара 1945. године у Комлетинцима.

ДРАГУТИНОВИЋ Адама МИЛУТИН. рођен 1927. Рашевица. Параћин. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, у 3. батаљону. Погинуо (утопио се) 3. јануара 1945. на Босуту.

- ДРАГУТИНОВИЋ ПЕТКО, рођен 1916. Горње Сухотно, Алексинац, земљорадник. У Бригади од маја 1944. у 1. чети 2. батаљона. Новембра 1944. оболео и упућен у болницу.
- ДРАЖИЛОВИЋ ДРАГОМИР, Београд. У 2. чети 4. батаљона. Рањен априла 1945. године.
- ДРАЖИЋ БОЖИДАР. радник у Београду. У Бригади од новембра 1944. у 1. чети 4. батаљона. Рањен 4. децембра 1944. код Мартинаца.
- ДРАЈИЋ ЈОВАН. у Алманаху Бригаде: борац. одликован Орденом за храброст.
- ДРАШКОВИЋ Божидара НЕНАД. рођен 1923. Нова Топола. Лебане. земљорадник. У Бригади од формирања, у 2. батаљону. Рањен код Блаца, у борби са Бугарима. 16. јуна 1944. Остао на лечењу.
- ДРЕЗГИЋ Живана МИЛИЋ, рођен 1910, Дубље, Богатић, земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944. У Митраљеској чети у 1. батаљону. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- ДРАГЕТИЋ (Или Дрлачић) МИЛИЋ. из Лознице (или околине). У Бригади од 20. децембра 1944, у 2. чети 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Бакову.
- ДРЉАЧИЋ Мирисава БУДИМИР. рођен 1925. Лешница. Лозница, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944, у 3. чети 1. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. промрзао 16. јануара 1945. године.
- ДРНДАРЕВИЋ СЛОБОДАН, рођен 1924, Ужице. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 3. децембра 1944. испред Мартинаца.
- ДРНДАРСКИ (или Дриделски) Самуила ЂУРА. рођен 1922. Бока. Сечањ. У Бригади од 19. децембра 1944. у 2. чети 1. батаљона. Нестао 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- ДРОБЊАК Боривоја ЖИВАН. рођен 1924, Рушањ, Београд, радник. У Бригади од септембра 1944. (из Космајског одреда) Интендантура Бригаде.
- ДУБИЧАНИН Драгомира МИРОСЛАВ. рођен 1927. Озаци. Трстеник, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. курир у 2. батаљону. Рањен 8. маја 1945. године.
- ДУБОКА Душана ЧЕДОМИР. рођен 1916. Сушак, поштански службеник. Резервни поручник Југословенске војске. У Бригади од 13. јануара 1945. (прешао из 2. шумадијске бригаде). Заменик командира 3. чете 3. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. године.
- ДУГОЊИЋ Алексе МИЛОВАН, рођен 1923, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 1. чети 3. батаљона. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- ДУГОЊИЋ Љубомира МИРОСЛАВ, рођен 1922, Липолист. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944.

- ДУГОЊИЋ Марка МИЈ10Ш. рођен 1926, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, водник у 1. чети 3. батална. Рањен лакше, 9. јануара 1945, а 24. јануара промрзао.
- ДУГОЊИЋ Бранка ТИХОМИР, рођен 1916, Липолист. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.
- ДУГИЋ БРАНИСЛАВ, рођен 1927, Марковац, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен априла 1945.
- ДУЛОВИЋ Милоша МИЛАДИН. рођен 1926, Рача, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.
- ДУЛОВИЋ Милана СРЕТЕН, рођен 1924, Баково, Краљево, земљорадник. У Бригади од 9. септембра 1944, у 1. чети 3. батаљона. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- ДУЊБЕРСКИ Јована ДУШАН, рођен 1926. Нови Сад, живео у Београду.
- ДУЊИЋ ГОЈКО, рођен 1923, Доретин, живео у Београду. У 1. чети 3. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- ДУРЧУТОВИЋ Ч. МИЛАН, рођен 1924, Марашник, живео у Београду. У 1. чети 1. батаљона. Рањен априла 1945. године.
- ДУШТИНА Обрена ВЛАДО, рођен 1920, Бшећа, избеглица у Београду. У Бригади од 8. октобра 1944. Политички делегат у 1. чети 2. батаљона. Рањен 22 (23). децембра 1944. код Отока.
- ДУЧИЋ БРАНКО, рођен 1926, Степановићево, Нови Сад, избеглица у Београду. У Бригади од 13. јануара 1945; дошао из 2. шумадијске бршаде. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.
- ДУШКИЋ СГОЈАН, рођен 1924, Обреж, Варварин, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. у Пратећој чети 3. батаљона..
- ЂАЈИЋ АЛЕКСАНДАР. У Алманаху Бригаде; неписмен.
- ЂАКОВИЋ Ристе ЉУБОМИР, рођен 1910, Свшај, Дервента, живео у Београду од 1941, наредник - водник. У Бригади од 22. фебруара 1945. у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЂАЛИЋ Стевана АЛЕКСАНДАР. рођен 1921. Почковина, Трстеник, земљорадник. У Бршади од новембра 1944.
- ЂЕНАДИЋ Мшуна РАДОВАН, рођен 1922, Горњи Ступањ, Александровац, земљорадник. У Бршади од 9. фебруара 1945, десетар у 2. батаљону. Рањен 12. априла 1945. године.
- ЂЕНАДИЋ Милутина СЛАВКО, рођен 1924, Клење, Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- ЂЕРТИЋ Алексе ЛАЗАР. Кусадак, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од 4. децембра 1944. десетар у 1. батаљону. Погинуо 20. априла 1945. код Нове Капеле.

- БЕРИЋ** Срејка **ЛУКА**, рођен 1923, Тулеж, Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 5. децембра 1945, у 1. чети 1. батаљона. Погинуо 19. априла 1945. код Плетернице.
- БЕРТИЋ** (или Ђертић) Живка **МИЛИНКО**, рођен 1925, Кусадак. Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 4. батаљон. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- БУКИЋ** Цветка **БОЖИДАР**, рођен 1920, Стубла, Бојник, земљорадник. У Бригади од 15. маја 1944. политички комесар 2. чете 4. батаљона. Рањен почетком јуна 1944. у Косаници.
- БУКИЋ** (и **СГОИЧИЋ**) Стевана **ДОБРУНКА**. рођена 1925, Боринце, Бојник. домаћица. У Бригади од формирања, болничарка у 1. чети 2. батаљона. Рањена 13. априла 1944. у Ломници.
- БИНЂИЋ** Радослава **ДРАГОМИР**. рођен 1920. Здравље, Прокупље. земљорадник. У Бригади од маја 1944. политички делегат у 3. чети 4. батаљона.
- БОКИЋ** Видена **БОЖИДАР**. рођен 1920, Шурић. Алексшац. земљорадник. У Бригади од 10. јуна 1944, десетар у 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- БОКИЋ** Данила **БОРИСЛАВ**. рођен 1911. Грабовац. Кнић. ковач. У Бригади од децембра 1944. десетар у 2. чети 4. батаљона. Погинуо 23. децембра 1944. у нападу на Оток.
- БОКИЋ** Сретена **ДАНИЛО**. село Зуце, Београд. ученик. У Бригади од 11. децембра 1944. Рањен 5. априла 1945. године.
- БОКИЋ** Драгољуба **ДРАГИША**. рођен 1924. Богдање. Трстеник. земљорадник. У Бригади од марта 1945, у Бригадној интендатури - пекар. Дошао из Космајске бригаде.
- БОКИЋ** М. **ДРАГОЈЕ**, Варна, Шабац. У Наредби бр. 29: борац, одликован Медаљом за храброст.
- БОКИЋ** Драгољуба **ДРАГОЈЕ**. рођен 1926. Богдање. Трстеник. земљорадник. У Бригади од марта 1945. у 1. чети 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 15. априла 1945. у Вакову.
- БОКИЋ** Чедомира **ДУШАН**. рођен 1926. Рача, Бајша Башта. земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944. у 2. чети 2. батаљона. Дошао из 2. пролетерске бригаде.
- БОКИЋ** Чедомира **ДУШАН**. рођен 1925, Лозовик. Велика Шана, колар. У Бригади од 13. јануара 1945. у 3. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- БОКИЋ** Мирка **ЖИВАДИН**, рођен 1920, Богдање. Трстеник. земљорадник. У Бригади од марта 1945, у чети ПТ пушака. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

- БОКИЋ Драгољуба ЖИВОРАД, Варна, Шабац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, у 1. чети 3. батаљона. Дошао из Мачванске бригаде. Рањен априла 1945. године.
- БОКИЋ Живана ЖИВОТИЈЕ, рођен 1927, Коњух, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- БОКИЋ ИРИНА, из Шумадије, учитељица. У Бригади од 13. јануара 1945: дошла из 2. шумадијске бригаде.
- БОКИЋ Милутина ЈОВАН, рођен 1911, Равње, Мачва, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 2. чети 2. батаљона. Рањен 9. децембра 1944. код Комлетинаца.
- БОКИЋ Љубомира МИЈОМИР, рођен 1926, Доња Црвица. Бајина Башга. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десетар у Извиђачкој чети. Рањен 4. априла 1945. у извиђању.
- БОКИЋ Љубомира МИЈОРАД, рођен 1926, Селиште, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, у 1. чети 3. батаљона. Погинуо 5. маја 1945. код Крижа.
- БОКИЋ Максима МИЈУТИН. Оране. Бојник, земљорадник. У Бригади од 10. маја 1944, у 4. батаљону. Погинуо 16. јуна 1944. код Блаца.
- БОКИЋ Радосава МИОДРАГ, рођен 1925, Рибаре, Светозарево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у Чети ПТ пушака. Рањен 16. априла 1945. у Бакову.
- БОКИЋ МИОДРАГ, Костадиновац, Мерошина, земљорадник. У Бригади од 12. јуна 1944, у 1. батаљону. Погинуо 7. јуна 1944, на Трупцу - Копаоник.
- БОКИЋ Величка МИХАИЛО (или МОМЧИЛО), рођен 1926, Дружетић. Коцељева, опанчар. У Бригади од 20. октобра 1944. у Митраљеској чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- БОКИЋ Павла ПЕТРОНИЈЕ. рођен 1926, Варна. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у чети за везу.
- БОКИЋ Драгољуба Радоје, Варна. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 1. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- БОКИЋ Живана РАДОСЛАВ, рођен 1927. Селиште. Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- БОКОВИЋ ДОБРОСАВ. Велереч, Горњи Милановац. земљорадник. У Бригади од 5. октобра 1944. у 3. чети 3. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. код Комлетинаца.
- БОКОВИЋ Петра ДРАГАН, рођен 1922, Горња Врбава. Горњи Милановац. земљорадник. У Бригади од 3. октобра 1944. политички делегат у 2. чети 1. батаљона. Рањен у селу Дреначница, код Загреба. Умро или погинуо 4. маја код Кутине.

- БОКОВИЋ ДРАГОЉУБ.** Горња Врбава, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од 3. октобра 1944, политички делегат (или водник) у 1. батаљону. Рањен у селу Острво код Винковаца, 13. априла 1945. Умро. Истог дана (или дан раније), погинуо му је брат, чије име није забележено.
- БОКОВИЋ ДУШАН,** Горња Врбава, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од 3. октобра 1944, курир у 2. батаљону.
- БОКОВИЋ Миладина ДУШАНКА,** око 25 година, Наталинци, Топола, живела у Београду. У Бригади од 10. октобра 1944. до око 1. маја 1945, када је прекомандована. Радила у Пропагандном одсеку Бригаде.
- БОКОВИЋ М.** У 1. батаљону, заставник (лист „Јединство“ 8/45). Вероватно је из Горње Врбаве. Горњи Милановац. У Бригади од првих дана октобра 1944. године.
- БОКОВИЋ,** Горња Врбава, Горњи Милановац. У Бригади од 3. октобра 1944, у 1. батаљону. Погинуо (вероватно) 13. априла 1945. године.
- БОЈИОВИЋ МИЈИВОЈЕ.** У 1. батаљону. Погинуо 16. октобра 1944. у борби за Београд, код Лештана.
- БОКОВИЋ Милована МИЛИСАВ.** рођен 1924. Дренце, Медвеђа, рудар. У Бригади од 2. септембра 1944, (дошао из 6. српске бригаде). Водник у Извиђачкој чети. Рањаван 3. пута: код Пожеге 15. септембра 1944, пред Мартинцима 4. децембра 1944, и код Банове Јаруге 3. априла 1945. Промрзао 25. јануара 1945. године.
- БОНИЋ ЖИВОЈИН,** рођен 1921. Богатић, земљорадник. У Бригади од 17. новембра 1944, водник у 3. чети 3. батаљона. Рањен децембра 1944.
- БОНИЋ Борислава СТОЈАН,** рођен 1922. Бресно Поље, Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 2. чети 1. батаљона. Контузован 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- БОНИЋ СТОЈАН,** из Трстеничког краја. У 3. чети 4. батаљона. Рањен 7. децембра 1944. код Комлетинаца.
- БОРЂЕВИЋ Стојадина АЛЕКСАНДАР,** рођен 1919, Клисурица, Врање, сеоски слуга. У Бригади од формирања. водник у 2. чети 2. батаљона. Рањаван 3 пута: 9. новембра 1944. код Лаћарка, 23. јануара 1945. код Мохова и 27. априла 1945. код Новске.
- БОРЂЕВИЋ Мила АЛЕКСАНДАР.** рођен 1902, Бучумет, Медвеђа. рудар. У Бригади од 2. септембра 1944. Десетар у 2. чети 4. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде. Демобшсан јануара 1945. године.
- БОРЂЕВИЋ Секуле БОГОЉУБ.** рођен 1920. Велжа Плана. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. у 3. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 21. априла 1945. код Славонског Брода - Андријевци.

- БОРЂЕВИЋ Благоја БОЖИДАР**, рођен 1921, Радикина Бара. Ниш, земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944. у 2. чети 1. батаљона. Рањен 12. аирнта 1945. код Ловаса.
- БОРЂЕВИЋ Ц. БОЖИДАР**, Асановац. Прокупље, земљорадник. У Бригади од марта 1944. у 3. батаљону.
- БОРЂЕВИЋ БОРИВОЈЕ**, рођен 1914. Урошевац, избеглица. Рањен 24. децембра 1944. код Отока.
- БОРЂЕВИЋ М. БОРИВОЈЕ**, Зуце, Београд, земљорадник. У Бригади од 1. децембра 1944. Рањен 5. априла 1945. године.
- БОРЂЕВИЋ Радоја БОРИВОЈЕ**, рођен 1909, Кулина, Алексинац. земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.
- БОРЂЕВИЋ Ристе БОРИСАВ**, рођен 1906, Суводол, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. Вођа одељења у ПК батерији. Дошао из Космајске бригаде.
- БОРЂЕВИЋ Јосифа БОРИВОЈЕ**, рођен 1920, Мирошевце, Лесковац, земљорадник. У Бригади од маја 1944, десетар у 2. чети 4. батаљона. Рањен 26. новембра 1944. код Мартинаца (инвалид без ноге).
- БОРЂЕВИЋ П. БРАНИСЛАВ**, рођен 1920, Београд, ученик. У Бригади од новембра 1944, у 1. чети 3. батаљона. Радио у Културно-просветном одбору. Контузован 16. априла 1945. у Ђакову.
- БОРЂЕВИЋ Радосава БРАНИСЛАВ**, рођен 1918, Селевац, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Рањен 8. маја 1945. у Прозорју. Умро у болници.
- БОРЂЕВИЋ ВАСИЉ**, у 3. чети 1. батаљона. Погинуо 12. маја 1945: у Козју.
- БОРЂЕВИЋ П. ВЛАДИМИР**, рођен 1924, Ктадово, свршени матурант. У Бригади од новембра 1944, у 2. чети 2. батаљона. Рањен 6. априла 1945. године у извиђању.
- БОРЂЕВИЋ ВОЈИН**, Кололеч, Гњилане, избеглица са Косова. У Бригади од децембра 1943. године, у 2. чети 2. батаљона. Убрзо прекомандован у Косовски батаљон.
- БОРЂЕВИЋ Глигорија ВОЈИСЛАВ**. рођен 1911, Врање. Био у 2. чети 2. батаљона. Рањен 5. шја 1945. код Крижа.
- БОРЂЕВИЋ ВОЈИСЛАВ**. рођен 1924, Београд. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- БОРЂЕВИЋ Гвоздена ВОЈИСЛАВ**, рођен 1925, Горњи Крчин, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо 21. јануара 1945. године код Шаренграда.

- БОРЂЕВИЋ ВОЈИСЛАВ, рођен 1927, Горње Влае, Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 3. чети 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Бакову.
- БОРЂЕВИЋ Божидара ГРАДИМИР. рођен 1923, Доње Коњувце, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.
- БОРЂЕВИЋ (или ЂОРЂИЋ) Видоја ГОЈКО. рођен 1924, Узовница. Љубовија, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 1. чети 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- БОРЂЕВИЋ Ђ. ДЕСИМИР. Бајинци, Црна Трава. У Бригади од пролећа 1944. политички комесар чете у 3. батаљону.
- БОРЂЕВИЋ Божина ДИМИТРИЈЕ. рођен 1926, Мосна, Мајданпек. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- БОРЂЕВИЋ ДОБРОСАВ. Сећање на име из културно-просветног рада.
- БОРЂЕВИЋ Божидара ДРАГОЉУБ. Доње Коњувце, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944, у 4. батаљону. Попшубо 16. јуна 1944. код Блаца.
- БОРЂЕВИЋ Влајка ДРАГОЉУБ. рођен 1923, Горње Бријање, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944, у 4. батаљону. Од новембра 1944. у Позадинској чети бригаде.
- БОРЂЕВИЋ ДРАГОМИР, рођен 1925, Брајковац, Крушевац, земљорадш. У Бригади од децембра 1944, у 3. чети 4. батаљона. Промрзао 29. јануара 1945.
- БОРЂЕВИЋ Гвоздена ДРАГОСЛАВ, рођен 1927. Горњи Крчин, Варварин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо јануара 1945. године код Шаренграда.
- БОРЂЕВИЋ Мшована ДРАГОСЛАВ. рођен 1927. Винча. Гроцка. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 3. чети 3. батаљона. Нестао 3. јануара 1945. године.
- БОРЂЕВИЋ Живка ДРАГУТИН, рођен 1923, Велика Каменица, Кладово. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- БОРЂЕВИЋ Адама ДУШАН, рођен 1925, Горња Црнућа, Горњи Милановац, бојација. У Бригади од 13. јануара 1945. Десетар у 2. батаљону. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.
- БОРЂЕВИЋ Влајка ДУШАН. рођен 1926, Горње Бријање, Бојник. земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944. године.
- БОРЂЕВИЋ Димитрија ЂОРЂЕ, рођен 1925. Скопље, избеглица, ученик. У Бригади од 15. децембра 1944. у 3. чети 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. године у Бакову.
- БОРЂЕВИЋ Димитрија ЂОРЂЕ, рођен 1924. Купузиште. Кладово. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

- БОРЂЕВИЋ ЖИВАДИН**, рођен 1927, Јасика, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 3. чети 4. батаљона.
- БОРЂЕВИЋ ЖИВАН**, у 1. чети 1. батаљона. Рањен 6. априла 1945. године у извиђању.
- БОРЂЕВИЋ Светислава ЖИВОЈИН**, рођен 1927, Стублине, Обреновац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, у 3. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- БОРЂЕВИЋ ЖИВОЈИН**, рођен 1922 (1925), Јаловик Извор, Књажевац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 3. чети 3. батаљона. Погинуо 12. септембра 1945. код села Јешовец код Козја.
- БОРЂЕВИЋ ЖИВОЈИН**, у Бригади од августа 1945; године дошао из 18. српске бригаде.
- БОРЂЕВИЋ Александра ЖИВОМИР**, рођен 1920, Суводол, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945; дошао из Космајске бригаде.
- БОРЂЕВИЋ Богољуба ЖИВОРАД**, рођен 1927, Ковачевац, Мгаденовац, столар. У Бригади од 9. марта 1945. у 3. чети 1. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Нестао јануара 1945. код Новак Банске (20/21. јануара) или код Мохова (23. јануара).
- БОРЂЕВИЋ ЖИВОРАД**, десетар у Пратећој чети 3. батаљона. Оболео фебруара 1945. године.
- БОРЂЕВИЋ Најдана ЗАГОРКА**, рођена 1920. Жабари, Пожаревац, дошница. У Бригади од 13. октобра 1944, болничарка у 2. чети 1. батаљона. Контузована у борби за Београд и остала на раду у дивизијској болници.
- БОРЂЕВИЋ ЗЛАТИВОЈЕ**, из Алманаха Бригаде: борац, одликован Медаљом за храброст.
- БОРЂЕВИЋ С. ИЛИЈА**, рођен 1922, Рујковац, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од децембра 1943, командир 2. чете 2. батаљона. Рањен 5. јула 1944. на Копаонику.
- БОРЂЕВИЋ КОСТА**, у 2. чети 3. батаљона. Погинуо 16. априла 1945. у Бакову.
- БОРЂЕВИЋ КРСТИВОЈЕ**, у 3. чети 2. батаљона. Промрзао 12. јануара 1945.
- БОРЂЕВИЋ ЈУКА**, рођен 1905, Купци, Крушевац, шумар. У Бригади од 20. маја 1944, у 3. чети 1. батаљона. Дошао из Крушевачког одреда. Изгубио се 7. јула 1944. (остао жив).
- БОРЂЕВИЋ Буре ЉУБОМИР**, рођен 1925. Лалинце, Врање, земљорадник. У 3. чети 2. батаљона. Рањен 8. септембра 1945. код Прозорја.
- БОРЂЕВИЋ Петра МИЛАН**, рођен 1927. Црнајка, Мајданпек. У Бригади од децембра 1944. године.

- БОРЂЕВИЋ Сретена МИЈИВОЈЕ, рођен 1921, Прокупље, ковач и месар. У Бригади од децембра 1944. у 3. батаљону. Погинуо 21. јуна 1944. године на Пожару - Копаоник.
- БОРЂЕВИЋ Тисава МИЈИВОЈЕ. рођен 1927. Стубал, Блаце, земљорадник. Рањен 1944. на Сремском фронту.
- БОРЂЕВИЋ МИЛОЈКА. У Бригади од октобра 1944, болничарка у Пратећој чети Бригаде. Рањена 11. децембра 1944. код Комлетинаца.
- БОРЂЕВИЋ Милана МИОМИР. рођен 1924, Брајковац, Лазаревац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, у 2. чети 3. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Погинуо 10. априла 1945. године.
- БОРЂЕВИЋ Ђурђа МИЛОРАД. рођен 1923, Винча, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 12. октобра 1944, у Митраљеској чети 1. батаљона. Ранен 13. априла 1945. код Винковаца.
- БОРЂЕВИЋ МИЛОРАД. рођен 1921. Београд. У Бригади од 13. јануара 1945. у Извиђачкој чети. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен јануара 1945.
- БОРЂЕВИЋ МИЛОРАД, рођен 1899, Буковик, Аранђеловац. У Бригади од 13. јануара 1945. у 2. чети 2. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Контузован 4. априла 1945. године.
- БОРЂЕВИЋ Миладина МИРОСЛАВ. рођен 1926, Михајловац, Смедерево, коларски радњ. У 1. батаљону. Рањен априла 1945. године.
- БОРЂЕВИЋ Радована МИЛОШ. рођен 1922. Вишесава, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десетар у 3. чети 3. батаљона. Рањен 3. децембра 1944. код Мартинаца. Поново рањен 12. априла 1945. Умро у болници.
- БОРЂЕВИЋ Светислава МИЛУТИН. рођен 1923, Београд. У Бригади од 13. јануара 1945. Политички комесар 3. чете 2. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Погинуо 28. априла 1945. код Пакленице.
- БОРЂЕВИЋ МИЛУТИН. из Врњачке Бање (ши околине). У Бригади од децембра 1944. у 2. батаљону. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- БОРЂЕВИЋ МИОДРАГ. рођен 1927, Ђурђево. Рача, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. у 3. чети 3. батаљона. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- БОРЂЕВИЋ Михаша МИРОСЛАВ, рођен 1926, Трњане, Алексинац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. десетар у 2. чети 4. батаљона. Прекомандован у Инжењеријски батаљон. Рањен 21. априла 1945. године код Андријеваца.
- БОРЂЕВИЋ МИРОСЛАВ, рођен 1921, Александровац (ши околине), шофер. У Бригади од формирања, помоћник политичког комесара 1. чете 1. батаљона, у Позадинској чети батаљона.

- БОРЂЕВИЋ МИХАИЛ10, рођен 1919, Горњи Добрић, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 1. чети 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. године код Крижа.
- БОРЂЕВИЋ МЛАДЕН, из Прокупља. У Бригади од маја 1944. до јула, када је сам отишао у 17. бригаду.
- БОРЂЕВИЋ Ђорђа НЕНАД, Житни Поток, земљорадник. У Бригади од јуна 1944, у 3. чети 3. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. код Комлетинаца.
- БОРЂЕВИЋ Рањела НИКОЛА, Винча, Гроцка.
- БОРЂЕВИЋ Спајиљка НИКОЛА, рођен 1924, Смедерево, бравар. У Бригади од септембра 1944, одсек наоружања бригаде. Рањен 23. децембра 1944. године код Отока.
- БОРЂЕВИЋ Михаила ПЕТАР. Комирић, Осечина, земљорадник.
- БОРЂЕВИЋ С. ПЕТАР. рођен 1925, Марковац, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у 1. чети 1. батаљона. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова, поново рањен 14. априла 1945. код Ђакова.
- БОРЂЕВИЋ Исидора РАДЕНКО, рођен 1915, Рибари, Брус, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. године.
- БОРЂЕВИЋ Ђурђа РАДИВОЈЕ, рођен 1926, Винча. Гроцка, земљорадник. У Бригади од 1. децембра 1944. у Позадинској чети бригаде.
- БОРЂЕВИЋ РАДИВОЈЕ, Трбушница, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, у 3. чети 2. батаљона.
- БОРЂЕВИЋ Глигорија РАДИСАВ, Мирошевце, Лесковац, земљорадник. У Бригади од маја до августа 1944. године.
- БОРЂЕВИЋ Т. РАДИСАВ, Винча, Гроцка.
- БОРЂЕВИЋ РАДОМИР, са југа Србије, у 3. чети 1. батаљон. Погинуо 12. маја 1945. изнад Козја.
- БОРЂЕВИЋ Миљивоја РАТКО, рођен 1926, Руклада, Уб, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. Политички делегат у митраљеској чети 2. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- БОРЂЕВИЋ Андрије СВЕТИСЛАВ, рођен 1924, Доње Коњувце, Бојник, земљорадник. У Бригади од формирања у 2. батаљону. Погинуо 20. јула 1944. на Пожару - Копаоник (или 16. јуна код Блаца).
- БОРЂЕВИЋ Живадина СЛОБОДАН, рођен 1922. Крагујевац, свршени матурант. У Бригади од 23. септембра 1944. Политкомесар Митраљеске чете 1. батаљона. Рањен 5. априла 1945. Умро у превијалишту.
- БОРЂЕВИЋ Р. СЛОБОДАН, рођен 1925. Бучум. Сврљиг, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. године.
- БОРЂЕВИЋ Милутина СТАНИСЛАВ, Бинђуша, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. у 4. батаљону. Погинуо 7. јула 1944. на Копаонику.

- БОРЂЕВИЋ Живојина СТАНКО, рођен 1920, Трњане, Неготин, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. у Радном воду 2. батаљона.
- БОРЂЕВИЋ Марка СТАНКО, рођен 1927, Мањак, Владичин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. маја 1945. године у Козју.
- БОРЂЕВИЋ Љубомира СТЕВАН, рођен 1918, Лозна, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. у 2. чети 1. батаљона. Нестао 3. јануара 1945. код Комлетинаца.
- БОРЂЕВИЋ Панајота СТЕВАН, рођен 1902, Свињарица, Лебане, земљорадник. У Бригади од јуна 1944, водник Радног вода 2. батаљона.
- БОРЂЕВИЋ С. СТЕВАН, рођен 1912, Планинско Грабово, Илок, војно-занатска школа. У Бригади од јуна 1944. у управник бригадног превијалишта. Дошао из Крушевачког одреда.
- БОРЂЕВИЋ Николе СТОЈАН, рођен 1912, Душаново, Лесковац, земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944. командир Митраљеске чете 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- БОРЂЕВИЋ Петра СТОЈАН, рођен 1927, Левосоје, Бујановац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 3. чети 3. батаљона. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.
- БОРЂЕВИЋ Трајка СТОЈКА, рођена 1914, Доње Стајовце, Трговиште. У Бригади од децембра 1944, у 3. чети 1. батаљона. Рањена 6. маја 1945. код Крижа.
- БОРЂЕВИЋ Андреје ХРАНИСЛАВ, рођен 1920, Доње Коњувце, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. политделегат у 3. чети 4. батаљона. Погинуо 16. јуна 1944. код Блаца.
- БОРЂЕВИЋ Илије ЧЕДОМИР, рођен 1918, Лескован берберски помоћник. У Бригади од децембра 1944. водник у 3. чети 4. батаљона. Рањен 23. децембра 1945. код Отоке.
- БОРЂЕВИЋ Станка ЧЕДОМИР, рођен 1926, Ушевце, Врање, земљорадник. У Бригади од 10. фебруара 1945, у 1. чети 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- БОРЂЕВИЋ ХРАНИСЛАВ, из Бојника, земљорадник. У Бригади од маја 1944. политички делегат у 4. (2) батаљону. Рањен 12. априла 1945. године.
- БОРЂЕВИЋ Илије ЧЕДОМИР, из Прокупља. У Бригади од формирања у 2. батаљону. Рањен теже 22. децембра 1944. код Отока.
- БОРЂЕВИЋ Радоја ХРИСТИВОЈЕ, рођен 1906, Кулша, Алексинац, земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.
- БОРИЋ Михања АРСЕНИЈЕ, у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.

- БОРИЋ Светозара ВЈАДА**, рођен 1922, Кацабаћ, Бојник. У Бригади од децембра 1943. По неким сећањима, погинуо јула 1944. на Копаонику.
- БОРИЋ ДАНИЈЛО**, рођен 1927. Чечина. Долевац, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, у 2. чети 1. батаљона. Рањен 5. априла 1945. у извиђачу. Убрзо умро.
- БОРИЋ Танасија МИЉИВОЈЕ**, рођен 1925, Кацабаћ, Бојник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо у борбама марта 1944. године.
- БОРИЋ Косте СТЕВАН**, рођен 1922, Кацабаћ, Бојник, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944; дошао из 6. српске бригаде.
- БОРИЋ Ранђела СТЕВАН**, рођен 1913, Масурица, Сурдулица, столар. У Бригади од формирања до Београда, када је прекомандован. Обавештајни официр 3. батаљона.
- БОРЉИЋ Љубисава ЂУРАЋ**, рођен 1920, Лопатањ, Осечина, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, у 1. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- БОШИЋ Михаила СТАНИМИР**, рођен 1917, Суво Поље, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. у 2. батаљону. Погинуо 22. јуна 1944. на Плочнику - Копаоник.
- БУКАНОВИЋ Радета КРСТО**, Туларе, Медвеђа, земљорадник. Погинуо у 24. дивизији 1944. код Лебана.
- БУКАНОВИЋ Љубомира МИЛОРАД**, рођен 1923, Дворска. Крупањ, земљорадник. У Бригади од 26. новембра 1944, 1. чета 4. батаљона.
- БУКАНОВИЋ Илије СИМО**, рођен 1911, Обилић, Бојник, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. Заменик команданта 3. батаљона од новембра 1944. Дошао из 6. српске бригаде.
- БУКИЋ Драгољуба АЛЕКСАНДАР**, рођен 1926, Богдање, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, Пратећи вод Бригаде.
- БУКИЋ АЛЕКСАНДАР**, Ђинђуша, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944. године.
- БУКИЋ Крстивоја БОЖИДАР**, рођен 1922, Доња Буковица, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. батаљон. Погинуо 3. децембра 1944. код Мартинаца.
- БУКИЋ Ненада МИЛИЈАН**, рођен 1920, Совач, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца, Ст. Слатник.
- БУКИЋ Светозара МИЛОРАД**, рођен 1924, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. у 3. чети 1. батаљона. Рањен теже у борби за ослобођење Београда.

- БУКИЋ Милана МИЛУТИН, рођен 1927, Богдање, Третеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 2. батаљона. Погинуо 12. априла 1945.
- БУКИЋ Милана МИРОСЛАВ, рођен 1921, Богдање, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 7. децембра 1944. у чети ПТ пушака. Рањен 12. или 16. априла 1945, у Бакову.
- БУКИЋ Душана МОМЧИЛО, рођен 1910, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. до 3. јануара 1945, у 1. чети 4. батаљона. Прешао у 13. пролетерску бригаду.
- БУКИЋ Обрада ПАНЕ, рођен 1922, Капљух, Босански Петровац, лимарски радшж у Крушевцу. У НОБ-у од 1941. у Бригади од њеног формирања. Командант Првог батаљона до 14. јануара 1944, а пре тога командант Ударног батаљона у Расинском партизанском одреду. Народнихерој.
- БУКНИЋ МИОДРАГ. Качањевци, Љиг, земљорадник. Рањен 3. јануара 1945. код Комлетинаца.
- БУКИЋ Сретена СЕКУЛА, рођен 1924, Брекавица, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 1. чети 3. батаљона. Рањен 15. августа 1945. код Бакова. Умро 15. августа 1945. у болници у Старим Микановцима.
- БУЛИЈУС (или ЈУЛИЈУС) ЂЕМАИЛ, у 1. чети 3. батаљона. Рањен 20. августа 1945. код Врчин Дола.
- БУНИСИЈЕВИЋ Милана ИВАН, рођен 1926, Својдруг, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. у 2. чети 2. батаљона. Рањен 6. фебруара 1945. код Шарешрада. Погинуо 16. априла 1945. у Бакову.
- БУРАШКОВИЋ МИЛОШ, у Бригади од 17. априла 1945, дошао из прекоманде као заменик командира чете. Рањен 20. априла 1945. код Старог Слатника.
- БУРАШКОВИЋ - СТЕФАНОВИЋ Радоње СТОЈАНКА, рођена 1927, Магаш. Добра Вода. Бојник, домаћица. У Бригади од априла 1944, болничарка у 2. чети 3. батаљона. Рањена 13. априла 1945. код Винковаца.
- БУРЂЕВИЋ Велимира БРАНИМИР, рођен 1916, Гарчинци, Пирот, земљорадник. Живео у Липолисту код Шапца. У Бригади од новембра 1944.
- БУРЂЕВИЋ Милорада БРАНИСЛАВ, рођен 1920, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. у 1. чети 4. батаљона до 3. јануара 1945. када орази у 13. Пролетерску бригаду.
- БУРЂЕВИЋ (ЂОРЂЕВИЋ) Велимира БРАНКО, рођен 1927, Дражевац. Обреновац, колар. У Бригади од 13. јануара 1945, (дошао из 2. шумадијске бригаде) у 2. чети 1. батаљона. Рањен 5. априла 1945. у извиђању.
- БУРЂЕВИЋ Љубомира ДРАГИША, рођен 1914, Слатина, Уб, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (дошао из 2. шумадијске бригаде) у 1. чети 2. батаљона. Погинуо 13. априла 1945. код Церића, Винковци.

БУРЂЕВИЋ ДРАГОЉУБ, Горње Бријање, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 4. батаљон и Позадинска чета Бригаде.

БУРЂЕВИЋ Марка ДРАГОЉУБ, рођен 1925. Туђин, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, водник у 2. чети 3. батаљона. Од 1. маја 1945. на подофицирском курсу у Ћуприји.

БУРЂЕВИЋ Митана ДРАГОМИР, рођен 1911, Горње Левиће, Брус, трговац. У Бригади од 8. марта 1945, у Митраљеској чети 1. батаљона. Погинуо 21. новембра 1945. код Грабовнице, у Косаници.

БУРЂЕВИЋ Михаила ДРАГОЉУБ, рођен 1919, Осечина, ковач-поткивач. У Бригади од 10. октобра 1944. године. Од 15. новембра 1944. у Позадинској чети Бригаде.

БУРЂЕВИЋ Михаила ДРАГОМИР, рођен 1923, Осечина, земљорадник. У Бригади од 25. јануара 1945. Позадинска чета Бригаде. Дошао из 6. Дивизије.

БУРЂЕВИЋ Чедомира ЂУРАЋ, Осладић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944 у 1. чети 2. батаљона. Доцније прешао у 31. бригаду.

БУРЂЕВИЋ Живојина ЖИВКО, рођен 1925, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, у 4. батаљону у чети за везу.

БУРЂЕВИЋ Андре ЖИВОТА, рођен 1925, Осладић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 2. чета 3. батаљон.

БУРЂЕВИЋ КОСГА, у 2. чети 3. батаљона. Погинуо 16. априла 1945. у Бакову.

БУРЂЕВИЋ Грује КОИСАНТИН, рођен 1922. Тропање. Погинуо 22. априла 1945. код Цигленика.

БУРЂЕВИЋ Ђурђа ЉУБИША, рођен 1927, Својново, Параћин, земљорадник.

БУРЂЕВИЋ Драгутина МИЛАДИН, рођен 1921, Грчац, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, десетар.

БУРЂЕВИЋ Цветка МИЛИЈАН, рођен 1926, Туђин, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у 2. чети 3. батаљона. Контузован 3. децембра 1944. Рањен 20. априла 1945. код Плетернице.

БУРЂЕВИЋ Милоша МИЛОРАД, рођен 1918, Лозовик, Велика Плана, машински радњ.

БУРЂЕВИЋ Драгутина МИРОСАВ, рођен 1929, Грчац, Смедеревска Паланка. У Бригади од 9. марта 1945; дошао из Космајске бригаде.

БУРЂЕВИЋ Радисава МИЛОСАВ, рођен 1925, Риљац, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 3. батаљон. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.

БУРЂЕВИЋ Драгутина МИЈГУТИН, Грчац, Смедеревска Паланка.

БУРЂЕВИЋ Радоја МЛАДЕН, рођен 1919. Чумић, Крагујевац, земљорадник. Аутоматизована чета. Попшучу 12. априла 1945. године.

- БУРЂЕВИЋ** Михаила **ПЕТАР**, рођен 1919. Комирић, Осечина, земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Заробљен 3. јануара 1945. ослобођен после пробоја фронта. Рањен 16. априла 1945. у Бакову.
- БУРЂЕВИЋ** Миливоја **РАНКО**, рођен 1926. Рунлад Паланачки. Смедеревска Паланка, Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- БУРЂЕВИЋ** Андрије **ХРАНИСЛАВ**, рођен 1920, Доње Коњувце. Бојник. земљорадник. У Бригади од формирања. политички делегат у 3. чети 4. батаљона. Погинуо 15. јуна 1944. код Блаца.
- БУРЂЕВИЋ** Милорада **ЧЕДОМИР**, рођен 1919, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, Пратећа чета 4. батаљона. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда. Погинуо 13. априла код Винковаца.
- БУРЂИЋ** МИЛИСАВ, рођен 1910, Гајтан, Медвеђа. У Бригади од 2. септембра 1944; дошао из 6. српске бригаде. Рањен, инвалид I категорије.
- БУРИЋ** АНЂА, рођена 1908. Београд. У Бригади од ослобођења Београда, у Интендантури Бригаде.
- БУРИЋ** Душана **БОГОЉУБ**, рођен 1926, Варна, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Митраљеска чета 1. батаљона. Рањен 19. априла 1945. код Блаца.
- БУРИЋ** БУДИМИР. Пратећа чета бршаде. Рањен 12. децембра 1944. код Отока.
- БУРИЋ** ВЕЛИМИР. у 2. чети 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. године код Врчин Дола.
- БУРИЋ** Вучка **ДРАГИША-СТРАХИЊА**, рођен 1926, село Ћелије (заселак Набрђе), Крушевац, земљорадник. У Бригади од формирања до марта 1945. године, када је упућен на школовање у СССР. Заменик командира 1. чете 1. батаљона.
- БУРИЋ** Саве **ДУШАН**, рођен 1920, Крагујевац, студент медицине. Учесник НОБ-а од 1941. Учесник напредног студентског покрета на Београдском универзитету. У Бригади је од 15. јула до 25. октобра 1944; санитарски референт Бригаде. До ступања у Бригаду био у Другој пролетерској дивизији.
- БУРИЋ** (или **БУРИЧИЋ**) **ЈОВАН**, рођен 1924. Русна. Дољевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.
- БУРИЋ** Филипа **МАРКО**, рођен 1925. Бела Река. Шабац, земљорадник. У Бригади од 18. новембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен 3. децембра 1944. код Мартшаца. Умро у Лаћарку у бригадном превијалишту.
- БУРИЋ** Драгослава **МИЛИСАВ**, рођен 1927. Прњавор. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Чета ПТ пушака. Погинуо 16. априла 1945. у Бакову.

- БУРИЋ Бранислава МИЈИЋ, рођен 1923, Лиње, Љиг. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. десетар у 2. батаљону. Погиноу 20. априла 1945. године у Грижићу.
- БУРИЋ Живана МИЛОШ, рођен 1920, Горња Омашница, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон.
- БУРИЋ Јована НИКОЛА, рођен 1927, Неготин. У Бригади од 10. децембра 1944.
- БУРИЋ Живадина РАДОЈИЦА, рођен 1921, Селевац, Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Митраљеска чета 1. батаљона.
- БУРИЋ С. РАДОМИР, рођен 1921, Брњица, Кнић, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Рањен 13. децембра 1944. код Комтетинаца. Умро у Бригадном превијалишту.
- БУРИЧИЋ Ранка ВЛАДАН, рођен 1923 (1920.), Братачић, Осечина, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. 1. чета 1. батаљон. Погиноу 22. децембра 1944. код Отока.
- БУРИЧИЋ Живана МИЛОШ. рођен 1921, Трстеник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 18. јануара 1945. код Новак Банске.
- БУРИЧИЋ Властимира ПРЕДРАГ, рођен 1926, Братачић, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у Митраљеској чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Козја.
- БУРИЧИЋ Луке РАДОЈЕ, рођен 1925, Братачић, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен и отпуштен као неспособан 1. фебруара 1945. године.
- БУРИЧИЋ Цветка СТРАХИЊА, рођен 1924, Братачић, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, Санитетска чета.
- БУРИЧИЋ Теодора ЦВЕТИН, рођен 1920, Братачић, Осечина, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 29. децембра 1944. код Отока, а други пут 6. маја 1945. код Крижа.
- БУРКОВИЋ Стевана КРСГИВОЈЕ, рођен 1927, Опази, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 20. децембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Промрзао 19. јануара 1945. године.
- БУРКОВИЋ МИЛАН, рођен 1927, Велика Плана. У 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. маја 1945. код Козја.
- БУРОВИЋ Филипа ИЛИЈА, рођен 1923, Горњи Гајтан, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од децембра 1943. године.
- БУРОВИЋ Николе МАКСИМ. рођен 1890, Доњи Гајтан. Медвеђа. службеник. Учесник у НОБ-у од 1941. До формирања Друге јужноморавске бригаде био заменик команданта батаљона у Првој јужноморавској бригади. У Бригади од формирања. био заменик команданта Првог ударног

батаљона. а од 12. децембра 1943. и командант Другог батаљона. Промрзао фебруара 1944. на маршу у Црној Трави (ампутирани прсти на левој ноzi).

ЂУРОВИЋ МИЛОЈЕ, у 3. чети. Рањен 19. априла 1945. код Врчин Дола.

ЂУРОВИЋ Крсте МИЛОШ, рођен 1922, Нова Битола, Лебане, земљорадник. У Бригади од формирања до новембра 1944, када је упућен у КНОЈ. Командир 2. чете 4. батаљона.

ЂУРОВИЋ Филипа МОМЧИЛО, рођен 1927. Горњи Гајтан, Медвеђа. ученик. У Бригади од 2. септембра 1944, (дошао из 6. бригаде). Политички комесар 3. чете 1. батаљона. Рањен 23. децембра 1944. код Отока. Погинуо 12. априла 1945. године.

ЂУРОВИЋ Николе СЛОБОДАН, рођен 1912. Вујаново, Бојник. У Бригади од 2. септембра 1944. био политички комесар чете. Дошао из 6. српске бригаде. У Бригади до ослобођења Београда.

ЂУРОВИЋ ЧЕДОМИР, рођен 1903, Вујаново, Бојник, земљорадник.

ЂУСИЋ Аксентија МИЈОВАН. рођен 1911, Гледић, Краљево, трговац. У Бригади од 23. септембра 1944. Погинуо 3. јануара 1945. код Комтетинаца.

ЂУШИЋ Мшгоша РАДОЈЕ, рођен 1925. Реткоцер. Медвеђа, земљорадник. У Бригади од формирања. командир 1. чете 2. батаљона. Рањен 9. новембра 1944. у Лаћарку и 7. маја 1945. код Кусановца.

ЕГЕРИЋ Драгутина ВЛАСТИМИР. рођен 1927. Ридевштица. Трстеник. У Бригади од децембра 1944. земљорадник. Рањен 14. фебруара 1945. код Илока. Лечен у болници у Панчеву. Умро 1948. године.

ЕГЕРИЋ Милована ЖИВОРАД, рођен 1922, Риђевштица. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

ЕДЕЛИНСКИ НИКОЛА. живео у Београду. У 2. батаљону. Рањен јануара 1945.

ЕКМЕЦИЋ (Скокић) Милорада ЗАГОРКА, рођена 1926, Војка, Стара Пазова. У Бригади од 20. октобра 1944. Болничарка у Бригадном превијалишту.

ЕМАНОВИЋ Стевана АНТОНИЈЕ. рођен 1922, Штвица, Нова Градишка, занатлија. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

ЕМАНОВИЋ ИВАН, рођен 1922. Штвица. Нова Градишка. земљорадник, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

ЕРАКОВИЋ Ђуре САВА. рођен 1921. Селиште. Прокупље. подофицир Југословенске војске. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригади од јануара 1944: до тада командант Крушевачког НОП одреда. Командант Бригаде од почетка марта 1944. Као командант бригаде погинуо 19. марта 1944. на Ргају. Народни херој.

ЕРИЋ АЛЕКСАНДАР. 2. чета 1. батаљон.

ЕРИЋ Чедошра МИЈШВОЈЕ, рођен 1920 (1926), Лиговић, Барајево, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. ПК батерија. Рањен 15. априла 1945. године у Бакову.

ЕРИЋ Војислава МИЛОСАВ, рођен 1926, Бранковина, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. новембра 1944,2. чета 3. батаљон.

ЕРИЋ Владимира МИЛУТИН, рођен 1918. Цветуља, Крупањ, земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944, десетар у 2. чети 2. батаљона. Рањен 4. фебруара 1945. године код Новак Банске. Умро сутрадан у Илоку у Дивизијској болници.

ЕРИЋ Ђурђа РАДЕ, рођен 1922, Мала Иванча, Сопот, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока. Умро сутрадан у Дивизијској болници у Нијемцима.

ЕРЧИЋ Милутина МИЛАН, рођен 1925. Варна, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944,2. чета 1. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. године у Кошетинцима.

ЕСАПОВИЋ ЈЕЛЕНА, избеглица из Славоније у Брус. У Бригади од 30. новембра 1943. у 1. чети 3. батаљона. Попшула 17. марта 1944. на Ргајском Вису.

ЖАКУЛА МЛАДЕН. избеглица са Косова. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригади од формирања; помоћник политичког комесара Друге чете Другог батаљона. Прекомандован 15. децембра 1943. у Косовски батаљон.

ЖАРКОВИЋ НИКОЛА, рођен 1922. Дукат, Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

ЖЕНАРЕВИЋ Милана ДУШАН. рођен 1926, Идвор, Ковачица, никлар у Београду. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта или 16. априла 1945. у Бакову.

ЖИВАДИНОВИЋ Душана БОРИВОЈЕ. рођен 1927, Трњане, Ачексинац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. курир у 3. батаљону.

ЖИВАДИНОВИЋ РАДОМИР, Трњане. Алексинац, у 3. чети 3. батаљона. Рањен у априлу 1945.

ЖИВАНОВИЋ БОГОЉУБ. рођен 1926, Латешница. живео у Београду. Рањен 12. априла 1945. године.

ЖИВАНОВИЋ Живорада ДОБРОСАВ. рођен 1921, Миличница, Ваљево. У Бригади од 20. октобра 1944, Чета за везу. Рањен 8. априла 1945. године.

ЖИВАНОВИЋ Чедомира ДОБРОСАВ. рођен 1922, Рача, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. Инжењерска чета. Рањен 10. априла 1945. године.

ЖИВАНОВИЋ Итије ДРАГУТИН, рођен 1921, Рача, Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, Инжењерска чета. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.

- ЖИВАНОВИЋ Илије ДУШАН**, рођен 1922. Винча, Тонола, земљорадник. У Бригади од 1. марта 1945, 2. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. године код села Кусановца.
- ЖИВАНОВИЋ Павла ЖИВАН**, рођен 1920. Лужница, Крагујевац, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, Радни вод 1. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- ЖИВАНОВИЋ Пауна ЖИВОТА**, рођен 1921. Лопатањ, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. године.
- ЖИВАНОВИЋ Пантелије ЉУБОМИР**, рођен 1912, Лушница. Крагујевац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, у 2. чети 4. (2.) батаљон. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Погинуо 19. јануара 1945. код Новак Банске.
- ЖИВАНОВИЋ МАРКО**, у 4. (2.) батаљону. Рањен августа 1945. године.
- ЖИВАНОВИЋ (ДАВИДОВИЋ) Милете МИЛИЦА**, рођена 1924, Влашка. Младеновац. живела у Београду, домаћица. У Бригади од 13. јануара 1945, (доша из 2. шумадијске бригаде). Болничарка у Чети аутоматичара.
- ЖИВАНОВИЋ Уроша МИЛОВАН**, рођен 1927, Остружница, Београд, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- ЖИВАНОВИЋ МИОДРАГ**, Санковић, Мионица, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 1. чета 2. батаљон. Погинуо 17. јануара 1945. године код Новак Банске.
- ЖИВАНОВИЋ Раика МИРКО**, рођен 1924. Доње Сипуље. Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањаван неколико пута (можда три): 10. децембра 1944. код Отока. јануара 1945. и 20. априла 1945. код Билице.
- ЖИВАНОВИЋ Деспота МОМИР**. Гола Глава, Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 3. чета 1. батаљон. Убрзо прекомандован у 31. српску бригаду. Рањен.
- ЖИВАНОВИЋ Радосава НЕГОСАВ**, рођен 1925, Зуце, Београд, земљорадник. У Бригади од 20. децембра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЖИВАНОВИЋ Милутина РАДОВАН**, рођен 1910, Раниловић. Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. Економ 1. чете. 2. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде.
- ЖИВАНОВИЋ РАДОСАВ**, рођен 1926, Светлићи, Крагујевац, земљорадник. У Бригади од 10. децембра 1944, Митраљеска чета 1. батаљона. Рањен 12. маја 1945. у Козју. Умро у Бригадном превижалишту.

- ЖИВАНОВИЋ Богосава РАТКО**, рођен 1925, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, водник у 2. батаљону. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта. Умро у Бригадном превијалишту.
- ЖИВАНОВИЋ Богољуба СВЕТОЗАР**, рођен 1921, Накучане, Шабац, земљорадник. У Бригади од 11. новембра 1944.1. чета 2. батаљон. Погинуо у завршној офанзиви 20. априла код Балица, или 15. априла у Њакову.
- ЖИВАНОВИЋ Милашина СТАНИМИР**, рођен 1923, Претрешња. Блаце. земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944, пушкомитраљезац у 1. чети 2. батаљона. Рањен 2 пута: 2. новембра 1944. у Лаћарку и 1945. када му је ампутирана нога.
- ЖИВИЋ Боривоја БУДИМИР**, рођен 1927, Вакуп, Алексинац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.3. чета 2. батаљона. Промрзао 29. јануара 1945.
- ЖИВИЋ Милутина МИЛОЈЕ**, рођен 1924, Својново. Параћин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.2. чета 1. батаљон. Рањен јануара 1945. године код Шида.
- ЖИВИЋ РАДИВОЈ**. рођен 1922, Лштолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 3. батаљона. Рањен 4. децембра 1944. код Кузмина. У фебруару 1945. живчано оболео.
- ЖИВИЋ Владимира РАДОЈЕ**, рођен 1922, Рипањ, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 3. децембра 1944. код Шаренграда. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЖИВИЋ СВЕТИСЛАВ**, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944.3. чета 3. батаљон. Рањен 3. децембра 1944. код Шаренграда.
- ЖИВАНОВИЋ (Давидовић) Милете МИЛИЦА**. рођена 1924, Влашка. Мтаденовац, живела у Београду, домаћица. У Бригади од 13. јануара 1945. Болничарка у чети. Дошта из 2. и Јумадјске бригаде.
- ЖИВКОВИЋ Живана АЛЕКСАНДАР**, Свилеува, Коцељева, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. године.
- ЖИВКОВИЋ Светислава АЛЕКСАНДАР**. рођен 1920, Селевац, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- ЖИВКОВИЋ Ђорђа АНТАНАС**, рођен 1911, Плавце, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, водник.
- ЖИВКОВИЋ БЛАГОЈЕ**, рођен 1924, са југа Србије. У Бригади од маја 1944. Рањен 9. новембра 1944. код Лаћарка.
- ЖИВКОВИЋ Влајка БОРИВОЈЕ**, рођен 1921, Лозовик, Велика Плана. земљорадник. У Бригади од 8. априла 1945. 3. чета 1. батаљон. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.

- ЖИВКОВИЋ Радосава БОРИСАВ**, рођен 1926, Горња Црнишава, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 20. децембра 1944. 3. чета 2. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЖИВКОВИЋ Живка БРАНИСПАВА**, рођена 1926, Доња Бресница, Прокупље, домаћица. У Бригади од маја 1944, болничарка у 3. чети 1. батаљона. Рањена 21. октобра 1944. у Београду. Погинула 8. фебруара 1945. године код Новак Банске.
- ЖИВКОВИЋ Драгослава БРАНКО**, рођен 1924, Горња Црнућа. Горњи Милановац, земљорадшж. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- ЖИВКОВИЋ Велимира БУДИМИР**, рођен 1915, Темска, Пирот, трговачки помоћник. У Бригади од новембра 1944. 1. батаљон. Погинуо 20. априла 1945. код Билица.
- ЖИВКОВИЋ Властимира ВИТОМИР**, рођен 1925, Рудовци. Лазаревац, земљорадник. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима (или 6. маја 1945. године код Крижа).
- ЖИВКОВИЋ Јована ВОЈИСЛАВ**, Чечина, Дољевац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.
- ЖИВКОВИЋ Сретена ВУЈИЦА**, рођен 1920, Брњац, Лозница. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 3. батаљон. Рањен 9. децембра 1944. код Отока. Погинуо 12. априла 1945.
- ЖИВКОВИЋ Светомира ВУКАШИН - ШВРЋА**, рођен 1926, Стублина, Алексинац. ковач. У Бригади од 10. јуна 1944, водник у 3. чети (4) 2. батаљона. Рањен 2 пута: 23. децембра 1944. пред Отоком и 12. априла 1945.
- ЖИВКОВИЋ ДРАГОСЛАВ**, рођен 1927, Азања, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од 2. маја 1945. 1. чета 3. батаљон.
- ЖИВКОВИЋ Витомира ЖИВОТА**, рођен 1927. Сеземче, Крушевац, земљорадник. У Бригади од јуна 1944. Рањен пред Београдом. Убрзо умро.
- ЖИВКОВИЋ Милорада ЖИВКО**, рођен 1922, Рушањ, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. политички делегат у 2. батаљону. Рањен 12. априла 1945. Умро 15. априла у болници, у Бачкој Тополи.
- ЖИВКОВИЋ Чедомира ЖИВКО**, рођен 1922, Рушањ, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен у борбама за Београд. Нестао у путу за болницу.
- ЖИВКОВИЋ Божидара ЖИВОЈИН**, рођен 1918, Лозовик. Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 8. априла 1945, Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен код Славонског Брода.

ЖИВКОВИЋ Петра ЖИВОМИР, рођен 1920, Азања, Смедеревака Паланка, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, десетар у 3. чети 2. батаљона. Погинуо 5. априла 1945. у извиђању или у пробоју фронта.

ЖИВКОВИЋ Драгољуба ЖИВОРАД, рођен 1926, Губеревац, Сопот.

ЖИВКОВИЋ ЖИВОТИЈЕ. У 3. чети. Рањен 19. априла 1945. код Врчин Дола.

ЖИВКОВИЋ Андрије ЗЛАТОМИР, рођен 1922, Доња Буковица, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 17. децембра 1944. године.

ЖИВКОВИЋ Живана ЗЛАТОМИР, рођен 1920, Доња Буковица. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, Митраљеска чета 2. батаљона.

ЖИВКОВИЋ Михаила МИЛОВАН, рођен 1924, Стубла, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. године. Погинуо у Срему, можда 13. априла код Винковаца.

ЖИВКОВИЋ Бранка МИЛОЈЕ, рођен 1921, Тоболац, Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ЖИВКОВИЋ Живка МИЛОРАД, рођен 1922, Рушањ, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. политички делегат у 2. чети 2. батаљона. Рањен 23. децембра 1944. код Отока. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.

ЖИВКОВИЋ Саве МИЛОСАВ, рођен 1925, Лозовик, Велика Плана, столар. У Бригади од 9. марта 1945. године, у 3. чети 1. батаљона. Дошао из Космајске бригаде.

ЖИВКОВИЋ МИЛУН, Неготин, столар. У Бригади од 12. јуна 1944. године. у 1. чети 4. батаљона.

ЖИВКОВИЋ Будимира МИОДРАГ, рођен 1926, Рутевац, Алексинац, земљорадник. У Бригади од маја 1944. 1. чета 2. батаљон.

ЖИВКОВИЋ МИОДРАГ, из Београда. Радио у Пропагандном одсеку.

ЖИВКОВИЋ МИОДРАГ, рањен 19. априла 1945. код Врчин Дола.

ЖИВКОВИЋ Радована МОМЧИЛО, рођен 1921, Доња Буковица, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. 1. чета 2. батаљон. Погинуо 22. јануара 1945. код Шарешрада.

ЖИВКОВИЋ Ђорђа МИХАИЛО, рођен 1902, Свињарица, Лебане.

ЖИВКОВИЋ Радослава НЕГОСЛАВ. У 1. чети 1. батаљона. Рањен априла 1945.

ЖИВКОВИЋ Љубомира ПАВЛЕ, рођен 1926, Дукат, Гацин Хан. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 1. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ЖИВКОВИЋ ПАВЛЕ, Горња Бела Река, Зајечар. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

ЖИВКОВИЋ С. РАДЕН. рођен 1917, Лозан, Сврљиг.

ЖИВКОВИЋ РАДИВОЈЕ. рођен 1922, Загреб, живео у Београду. писар. У Бригади од новембра 1944. Рањен око 20. јануара 1945. године.

ЖИВКОВИЋ Симе РАДОВАН, рођен 1923, Савинац, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. заменик командира Пратеће чете бригаде. Погинуо 3. децембра (Мартинци) или 7. децембра 1944. (Комлетинци).

ЖИВКОВИЋ Чедомира РАДОЈЕ, рођен 1920, Доња Буковица. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. августа 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.

ЖИВКОВИЋ Ђурђа РАДОСЛАВ, рођен 1921, Рушањ, Београд. земљорадник. У Бригади од септембра 1944, десетар у 2. чети 2. батаљона. Удавио се у Босуту 3. јануара 1945. године.

ЖИВКОВИЋ Чедомира РАТКО, рођен 1914, Гаревина, Александровац, земљорадник. у 1. чети 3. батаљона. Погинуо 16. априла у Ђакову (или 27. априла) 1945. (Јазавица).

ЖИВКОВИЋ Љубомира СВЕТОМИР, рођен 1920, Доња Буковица, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. августа 1944, десетар у Чети аутомонтера. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.

ЖИВКОВИЋ Обрена СЛАВКО, рођен 1921, Тоболац. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

ЖИВКОВИЋ Г. СТАМЕНКО, рођен 1926. Језеро. Деспотовац, земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 15. априла 1945. године у Ђакову.

ЖИВКОВИЋ СТАНИМИР, 4. чета 2. батаљон. Рањен 3. новембра 1944. код Лаћарка. Умро у Дивизијској болници.

ЖИВКОВИЋ Живорада СТЕВАН, рођен 1926, Доња Буковица. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 2. чета 2. батаљона.

ЖИВКОВИЋ Божидара СТОЈАН, рођен 1920, Обреж. Варварш. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. код Комлетинаца.

ЖИВКОВИЋ Милана ТОДОР. Русна. Дољевац. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. у 2. батаљону. Рањен 13. априла 1945. код Виждоваца.

ЖИВКОВИЋ Милана ТРАЈКО, рођен 1918, Гвџилане. Учесник у НОБ-у од 1941. До ступања у Бригаду био политички комесар чете у Првом јужно-моравском НОП одреду. У Бригади од формирања; до средине јуна 1944. помоћник политичког комесара и политкомесар у Другом батаљону.

ЖИВОЈИНОВИЋ М. АЛЕКСАНДАР. Селевац, Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од септембра 1944, 3. чета 4. батаљон Рањаван 2 пута: 9. новембра 1944. код Лаћарка и 6. априла 1945. код Крижа.

ЖИВОЈИНОВИЋ Светозара ЛАЗАР, рођен 1922. Велико Головоде, Крушевац, земљорадник. У Бригади од формирања до августа 1944 (оболоо). Рањен 18. марта 1944. на Ргајском вису.

ЖИВОЈИНОВИЋ МИЛОРАД, рођен 1920, Селевац, Смедеревска Паланка, земљорадник. У 1. чети 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.

ЖИВОЈИНОВИЋ Живојина МИЛОРАД, рођен 1926, Кумодраж, Београд, земљорадник. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 25. априла 1945. код Д. Рајића.

ЖИВОЈИНОВИЋ Милутина РАДОМИР. рођен 1921, Лозовик, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 10. априла 1945, 3. чета, 3. батаљон. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.

ЖИВОЈИНОВИЋ Божидара САВА, рођен 1926, Друговац, Светозарево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, у 1. чети 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 12. априла 1945. Умро 27. јуна 1945. године у Земуну, у болници.

ЖИВОЈИНОВИЋ Милосава ХРАНИСЛАВ, рођен 1920. Велике Головоде, Крушевац, радник. У Бригади од формирања, комесар 3. чете 1. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.

ЖИВОТИЋ ЖИВОЈИН. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.

ЖИВОТИЋ ЉУБОМИР. рођен 1918, Мали Поповић, Светозарево, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. године. Политички делегат у Противколској батерији.

ЖИВОТИЋ МИЛОРАД, у Алманаху: борац, орикован Медаљом за храброст.

ЖИГИЋ М. СТАНОЈЛО, рођен 1927, Сириг, Темерин, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Умро у Бригадном превијалингу.

ЖИКИЋ Живојина ЉУБОМИР, рођен 1927, Трњане, Алексинац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Промрзао 24. јануара 1945. године.

ЖИКИЋ МИРОСЛАВ, рођен 1927. Рибари, Брус, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. код Комлетинаца.

ЖУГИЋ Глигорија БОЖИДАР, рођен 1921, Сијерина, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, у 3. чети 2. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку. Умро у Дивизијској болници у Сремској Митровици.

ЖУГИЋ Перка ЂОРЂИЈЕ, Сијерина, Медвеђа. У Бригади од децембра 1943. десетар у 3. чети 2. батаљона. На Копаонику јула 1944. рањен.

ЖУПАЦ Светолика МИЛЕНКО, рођен 1923, Руђинци. Врњачка Бања. пекар. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Контузован 7. маја 1945. код Кусановца.

- ЗАБЛЕЋАНСКИ Живојина МИЛОРАД**, рођен 1916, Глушци, Мачва. У Бригади од новембра 1944, десетар. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЗАГОРАЦ Николе ДРАГУТИН**, рођен 1910, Казанци. Гацко. живео у Београду. У Бригади од октобра 1944, водник у 2. чети 4. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. код Комлетинаца (или 23. јануара 1945. код Мохова).
- ЗАЈИЋ Јована БОГОСАВ**, рођен 1926, Мрмош, Александровац, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944.2. чета 2. батаљон.
- ЗАЈИЋ Божидара МИЛИВОЈЕ**, рођен 1925. Велика Врбница, Александровац.
- ЗАРИЋ Чедомира МИЈОРАД**, Добротин, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- ЗАРИЋ Максима СВЕТОМИР**, рођен 1923, Голубиње, Мајданпек, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. године.
- ЗАСТАВНИКОВИЋ Владимира МОМЧИЛО**, рођен 1920, Сремчица, Београд, аутомеханичар. У Бригади од септембра 1944, водник у 1. чети 3. батална. Рањен 29. јануара 1945. код Крижа.
- ЗДРАВЕЦ (и ЗДРАВКОВИЋ) МИЛИВОЈЕ**, рођен 1921, Сплит, студент. живео у Београду. У Бригади од новембра 1944. политички комесар 3. чете 3. батаљона. Погинуо 12. маја 1945. у Јешовецу код Козја.
- ЗДРАВКОВИЋ БОЖИДАР**, рођен 1923, Горње Влаسه, Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 1. батаљона. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- ЗДРАВКОВИЋ Светозара ВЛАДА**, рођен 1924, Бојник. У Бригади од маја 1944.2. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- ЗДРАВКОВИЋ Јована ДРАГАН**, рођен 1919. Витандрица, Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944, десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЗДРАВКОВИЋ Милосава ЖИВОТА**, рођен 1916, Велико Орашје, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. десетар у 3. чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- ЗДРАВКОВИЋ Станче ЗАГОРКА**. рођена 1920, Црна Трава. У Бригади од формирања. референт санитета 3. батаљона. Погинула 23. новембра 1943. у Великој Плани.
- ЗДРАВКОВИЋ ЈОРДАИ**. рођен 1922, Горње Драговље, Гацин Хан. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944.1. чета 4. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- ЗДРАВКОВИЋ ЛУКА**. рођен 1926, Доњи Присјан, Власотинце. земљорадник. У 3. чети 4. батаљона. Рањен 23. децембра 1944, код Отока.

- ЗДРАВКОВИЋ Живка ЛУБОМИР, рођен 1920 (1925), Бојник, земљорадник. У Бригади од 5. маја 1944, Извиђачка чета. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову. Убрзо умро.
- ЗДРАВКОВИЋ МИЈОВАН, Мала Драгуша, Прокупље. У Бригади од августа 1944; дошао из 18. српске бригаде.
- ЗДРАВКОВИЋ Драгољуба МИЛОВАН, рођен 1924, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944, 2. чета 3. батаљон.
- ЗДРАВКОВИЋ МИЛОЈКО, рођен 1919, Поповац, Ниш, у 3. чети 1. батаљона, боловао марта 1945. године.
- ЗДРАВКОВИЋ Алексе МИЛОМИР, рођен 1921. Коритњак. Ниш. земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944. у 3. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЗДРАВКОВИЋ Стевана МИЛОШ, рођен 1924. Црвена Јабука, Бабушница. земљорадник. У Бригади од формирања. 3. батаљон. Септембра 1944. прекомандован у Коњичку бригаду. Рањен у Жупањи. Заробљен 3. јануара 1945. у Дивизијској болници у селу Нијемци. убијен.
- ЗДРАВКОВИЋ В. МИОДРАГ, рођен 1923. Влашки До, Пожаревац, земљорадник. у 1. чети 1. батаљона. Контузован 7. маја 1945. код Кусановца.
- ЗДРАВКОВИЋ Светозара МИОДРАГ рођен 1921. Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 6. новембра 1944, десетар у 2. чети 3. батаљона. Рањен 7 (8). маја 1945. код Крањеваца.
- ЗДРАВКОВИЋ Станче МИОМИР, рођен 1923, Црна Трава. У Бригади од формирања, командир чете у 3. батаљону. Рањен 26. јуна 1944. на Вељој Гтави. Упућен у Италију на лечење.
- ЗДРАВКОВИЋ СВЕТОМИР, рођен 1924. Горњи Душник. Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Рањен теже 23. јануара 1945. код Шаренграда.
- ЗДРАВКОВИЋ Владана СГОЈАН, рођен 1917 (1925). Големо Село, Врање. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Церја. Убрзо умро.
- ЗДРАВКОВИЋ Александра ТИХОМИР, рођен 1925, Власина. зидар. У Бригади од 15. јануара 1945, 2. чета 3. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- ЗДРАВКОВИЋ ТОДОР, Стрезовци, избеглица са Косова. У Бригади од формирања, 3. чета 2. батаљон.
- ЗДРАВКОВИЋ Стојана УРОШ, рођен 1913, Мијаковце, Врање, земљорадник. у 3. чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- ЗЕКИЋ ЗВОНИМИР. Кожинце, Прокупље. земљорадник. У Бригади од децембра 1943. године.

- ЗЕКИЋ Милана РАДОВАН, рођен 1926, Маљевић. Мионица, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Противтенковски вод 3. батаљона. Рањен 29. децембра 1944; рањен и 3. маја 1945. код Банове Јаруге.
- ЗЕЧЕВИЋ Радоја ВУЧИЋ10, рођен 1923, Деретин, Ивањица, земљорадник. Рањен код Отока (или на Фрушкој Гори), умро 1945. у болници, у Сремској Митровици.
- ЗИДАНШЕК Ј. ЈОСИП, рођен 1925, Цеље. У Бригади од октобра 1944. политички делегату Инжињеријској чети. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- ЗИНАН СТЕВАН. У 3. батаљону. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- ЗЛАТАНОВИЋ Томислава ВИДОСАВ, рођен 1925, Доње Синковце. Лесковац. земљорадник.
- ЗЛАТАНОВИЋ ЂОРЂЕ. рођен 1924, Црна Трава. У Бригади од формирања. Рањен 15. септембра 1944. код Пожеге.
- ЗЛАТАНОВИЋ Ж. МИЛОЈКО. рођен 1922. Поток. Краљево. у 3. чети 1. батаљона. У Бригади од октобра 1944. Рањаван 3 пута: 13. децембра 1944. код Отока. 3. јануара 1945. у Комлетинцима и 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЗЛАТАНОВИЋ Божидара РАДОМИР. рођен 1924. Речица. Бојник. земљорадник. У Бригади од формирања. Рањен 10. децембра 1943. на Барју.
- ЗЛАТАНОВИЋ (Николић) Симе СТОЈАНКА. рођена 1923. Лалинац, Лебане. У Бригади од 21. маја 1944, болничарка у 4. чети 3. батаљона. Контузована 15. августа 1945. у Ђакову.
- ЗЛАТИЋ Саве БОЖИДАР, рођен 1928. Рудна Гтава, Мајданпек. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944.2. чета 1. батаљон.
- ЗЛАТИЋ Петра ВЕЛИЗАР. рођен 1927. Црнајка. Мајданпек. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 2. батаљон. Погинуо 22. априла 1945. код Нове Капеле.
- ЗЛАТИЋ Вељка ПЕТАР. рођен 1928. Црнајка. Мајданпек. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. године.
- ЗЛАТКОВИЋ Алексе ГЛИГОРИЈЕ. рођен 1920. Горње Власе. Гаџин Хан. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.2. чета 1. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- ЗЛАТКОВИЋ Чедомира ДУПІАН, рођен 1927. околина Шапца. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Рањен 2. маја 1945. код Банове Јаруге.
- ЗЛАТКОВИЋ В. ЛУКА, околина Шапца. Из Наредбе бр. 29: борац, одликован Медаљом за храброст.
- ЗЛАГКОВИЋ ЉУБОМИР. рођен 1925. Вуканово, Ниш, земљорадник. У Бригади од 24. децембра 1944. Пратећа чета 2. батаљон. Рањен јануара 1945.
- ЗЛАТКОВИЋ МИЛОРАД, рођен 1927. Запатница. живео у Београду. Погинуо 21. јануара 1945. код Шаренграда.

ЗЛАТКОВИЋ Љубе МИРОСЛАВ. рођен 1921, Бувце, Лебане. живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, Инжињеријска чета. Рањен јануара 1945.

ЗЛАТКОВИЋ СВЕТИСЛАВ. стрељан због дезертерства 1. јула 1944. године.

ЗОРБИЋ Савотија МИЛАН, рођен 1920, Клење, Мачва. земљорадник. У Бригади од 17. децембра 1944. водник у 1. чети 1. батаљона. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.

ИБРАХИМОВИЋ Маскута ЈАШАРИ, рођен 1914 (1919), Јелашница, Сурдулица, земљорадник. У Бригади од 20. септембра 1944. 2. чета. 3. батаљона. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

ИБРИЋ Јевте РАДИСАВ. Речица. Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо јануара 1945. на Фрушкој Гори.

ИБРОВЧИЋ БАТА, избеглица са Косова. У Бригади од формирања у 2. чети 2. батаљона до средине децембра 1943. Прекомандован у Косовски батаљон. Погинуо.

ИВАНИШЕВИЋ Стевана АНЂА, рођена 1921, Грабовци. Рума, кројачица. избеглица у Топлици. У Бригади од маја 1944, 2. чета 2. батаљон. Контужована маја 1945. године.

ИВАНКОВИЋ БРАНИСЛАВ. У 1. чети 1. батаљона. Рањен априла 1945. у Ђакову (или код Билица 20. априла). Умро у Дивизијској болници у Равном.

ИВАНКОВИЋ ДОБРОСАВ, рођен 1912, Засеок, Босанско Грахово. живео у Београду. Рањен 14. априла 1945. код Ђакова.

ИВАНКОВИЋ Јована ДРАГОЉУБ. У 3. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945, код Ловаса.

ИВАНКОВИЋ ЖИВОМИР. У 1. батаљону. Рањен јануара 1945. године.

ИВАНКОВИЋ Михаила МИЛОРАД, рођен 1927, Бождаревац, Барајево. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.

ИВАНКОВИЋ Живана СВЕТИСЛАВ. рођен 1926. Клење. Богатић. земљорадник. У Бригади од 14. новембра 1944. 2. батаљон. Погинуо 13. априла 1945. код Винковаца.

ИВАНОВИЋ Драгомира БРАНКА. рођена 1925, Приа Трава. У Бригади од формирања до априла 1944. године, у 3. батаљону. Рањена касније у 19. српској бригади.

ИВАНОВИЋ БУДИМИР, живи у Београду.

ИВАНОВИЋ Живојина ВУКАШИН. рођен 1914. Синошевић. Шабац. земљорадник. У Бригади од 24. новембра 1944. године.

ИВАНОВИЋ ДОБРИСАВ. рођен 1913. Засавица. Мачва. земљорадник. У 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

ИВАНОВИЋ ДРАГАН. рођен 1923, Бучинце, Прокупље, земљорадник. У Бригади од маја 1944. командир чете.

ИВАНОВИЋ Павла ДРАГИША, рођен 1922, Козељ, Љиг. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945; дошао из 2. шумадијске бригаде. Промрзао 20. јануара 1945. код Шаренграда.

ИВАНОВИЋ Милутина ДРАГОМИР, рођен 1927 (1922), Стубла, Бојник, земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944, десетар у 3. батаљону.

ИВАНОВИЋ Стојана ДУШАН. рођен 1922, Црна Трава. грађевински радник. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригади од формирања; политички комесар чете у Другом батаљону. Рањен 18. октобра 1944. код Београда. Умро 20. октобра у болници. Мали Мокри Луг.

ИВАНОВИЋ Драгољуба ЂУРЂЕ, рођен 1924, Умчари. Гроцка, земљорадник. У Бригади од 6. децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову. Умро у болници.

ИВАНОВИЋ Милоша ЖИВАН. рођен 1915, Шабач, земљорадник. У Бригади од 24. новембра 1944. године.

ИВАНОВИЋ ЖИВАН. рођен 1922, земљорадник. У 2. чети 3. батаљон. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову (или 3. јануара у Комлетинцима).

ИВАНОВИЋ Михаила ЖИВКО. рођен 1923. Гроцка. Рањен априла 1945.

ИВАНОВИЋ Стевана ЖИВОЈИН. рођен 1926, Лозовик, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 1. батаљон.

ИВАНОВИЋ Стевана ЖИВОРАД, рођен 1926, Лозовик. Велика Плана. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Нестао (погинуо) 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

ИВАНОВИЋ Милутина ЖИВОТА. рођен 1922. Суводањ. Осечина. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 1. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. У јединицу се вратио 27. априла 1945. године.

ИВАНОВИЋ ИВАН. из Београда, гимназијалац. У Бригади од формирања до пролећа 1944. године.

ИВАНОВИЋ ЉУБИША. Рањен 19. априла 1945. код Врчин Дола.

ИВАНОВИЋ Драгише МИЛАН, рођен 1926, Сепци. Рача. кројач. У Бригади од 9. октобра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен теже 16. октобра 1944. године код Београда.

ИВАНОВИЋ МИЛОВАН. У 2. чети. Рањен 19. априла 1945. у Врчин Долу.

ИВАНОВИЋ Р. МИОДРАГ. рођен 1926, Варварин, гимназијалац. У Бригади од формирања до маја 1944. пушкомитраљезац у 2. чети 1. батаљона. Рањен 8. маја 1944. године.

- ИВАНОВИЋ МИОДРАГ**, рођен 1924, Бор, трговачки помоћник. Политички комесар Минобацачке чете 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. године код Андријеваца.
- ИВАНОВИЋ Ивка МИРКО**, рођен 1913, Поцерски Метковић, Шабац, земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944. Противтенковски вод 2. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Ћакову.
- ИВАНОВИЋ ПЕТАР**, рођен 1911, Поцерски Метковић, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 20. априла 1945. године код Билица.
- ИВАНОВИЋ Живојина РАДОВАН**, рођен 1921, Стапар, Ваљево, пекар. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. чета 2. батаљон. Новембра 1944. године прекомандован.
- ИВАНОВИЋ Живојина РАДОЈИЦА**, рођен 1922, Мајдан, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Рањен јануара 1945. године. Умро 13. априла код куће.
- ИВКОВИЋ Драгомира ЖИВОМИР**, рођен 1926, Азања, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од фебруара 1945, 1. чета 3. батаљон.
- ИВКОВИЋ МИЈИЊИКО**, погинуо код Новак Банске у јануару или 12. априла 1945. године.
- ИВКОВИЋ Душана МИЛОРАД**, рођен 1925, Горње Коњуевце, Бојник. У Бригади од децембра 1943, 3. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Кошетинцима.
- ИВКОВИЋ Николе МИРКО**, рођен 1920, Предејане, Лесковац, земљорадник. У 3. чети 3. батаљона. Рањен теже 7. маја 1945. у Латеници.
- ИВКОВИЋ Тихомира ПРЕДРАГ**, рођен 1922, Дражањ, Гроцка, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десетар у 3. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ИВКОВИЋ В. РАДОМИР**, рођен 1924, Шљивовик, Сврљиг, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944.
- ИГИЋ ПРЕДРАГ**, рођен 1923, Пирот, рударски радник у руднику Леце. Учесник НОБ-а од 1941. године. Пре формирања Бригаде био командир чете у Омладинском батаљону Другог јужноморавског одреда. У Бригади од формирања; заменио команданта Трећег батаљона. Рањен 5. јула 1944. на Велжој Огледни, Копаоник.
- ИГЊАТИЈЕВИЋ САВА**, рођен 1923, Студена, Бабушница. У Бригади од формирања, 2. чета 3. батаљон. Код Арбанашке, 16. марта 1944, сам разоружао целу десетину четника.
- ИГЊАТОВИЋ БРАНИСЛАВ**, Рипањ, Београд, земљорадник. У Бригади од марта 1945. Дошао из Космајске бригаде.

ИГЊАТОВИЋ Антонија ВЛАДИСПАВ, рођен 1924, Рипањ, Београд, земљорадник. У Бригади од марта 1945, у 1. чети 1. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 16. априла 1945. у Бакову. Умро у болници.

ИГЊАТОВИЋ КРСТА, око 45 година, Бучумет, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од маја 1944, водник Радног вода 1. батаљона.

ИГЊАТОВИЋ Светислава ЛАЗАР, рођен 1923, Течић, Рековац, живео у Селевцу, Смедеревска Паланка. У Бригади од 9. марта 1945, политички комесар 1. чете 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 21. априла 1945. код Старог Слатника.

ИГЊАТОВИЋ Алексе ЉУБИСАВ, Речица, Бојшш, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо почетком фебруара 1945. код Новак Бапске.

ИГЊАТОВИЋ МИРКО, рођен 1912, Бучумет, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. годше. Интендант 4. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде.

ИГЊАТОВИЋ Илије РАДОВАН, рођен 1923, Рипањ, Београд, ученик. У Бригади од 9. марта 1945. Политички делегат у 3. чети 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.

ИВАНОВИЋ Богољуба РАДОМИР, Калиновац, Уб, земљорадник: Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Бакову (пли 12. априла у пробоју фронта).

ИВАНОВИЋ Стојана РАДОМИР, рођен 1923, Бисеровина, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944, ПТ батерија. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.

ИВАНОВИЋ СИМЕУН, из Црне Траве. У Бригади од пролећа 1944.1. батаљон. Контузован 5. новембра 1944. године.

ИВАНОВИЋ Божидара СЛАВКА, рођена 1924, Црна Трава. У Бригади од формирања, помоћник политичког комесара 3. чете 3. батаљона. Рањавана два пута: 17. марта 1944. на Ргајском вису и 3. децембра 1944. код Мартинаца.

ИВАНОВИЋ ТОДОР, земљорадник. У 1. батаљону. Рањен 13. априла 1945. године код Винковаца.

ИВАНОВИЋ Владимира ЦВЕТКО, рођен 1922, Црна Трава, грађевински радник. У Бригади од формирања, 3. батаљон. Промрзао фебруара 1944. године. Прекомандован.

ИВАНОВИЋ ЦВЕТКО. Рањен априла 1945. године.

ИВАНЧЕВИЋ Петра БРАНКО, рођен 1918, Пољани, Костајница, избеглица у Београду; 3. чета 3. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Дугог Села.

ИВАШЕВИЋ РАДЕ, рођен 1926, Дрежница, Горски Котар, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944. политички десетар у 2. чети 4. батаљона. Погинуо 9. децембра 1944. код Отока.

ИВИЋ Милорада **БОРИВОЈЕ**, рођен 1923, Црепаја, Ковачица. У чети ПТ пушака. Погинуо 16. априла 1945. у Бакову.

ИВКОВИЋ Милутина **БЛАГОЈЕ**, у 3. чети 1. батаљона. Рањен априла 1945.

ИВКОВИЋ **БОГОЉУБ**, рођен 1922, Равни До, Ниш. земљорадн. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ИВКОБИЋ Симе **ВЛАДИМИР**, Горње Коњувце, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 4. батаљон. Погинуо 20. јула 1944. године на Црној Чуки на Копаонику.

ИВКОВИЋ **ВЛАСГИМИР**. рођен 1924, Пркосава, Лазаревац, земљорадник. Рањен јануара 1945. године.

ИВКОВИЋ Милутина **ДРАГОЉУБ**, рођен 1924, Голобок, Смедеревска Паланка, земљорадник. Рањен 28. априла 1945. код Старог Слатника.

ИВКОВИЋ **ЖИВАДИН**, Голобок, Смедеревска Паланка, курир, оболео маја 1945. године.

ИВКОВИЋ Новака **ЖИВАН**. рођен 1922, Гола Глава, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 12. децембра 1944. код Отока. Умро 13. децембра 1944. у Дивизијској болници у Комтетинцима.

ИГЊАТИЈЕВИЋ **САВА**. рођен 1923, Студена, Бабушница. У Бригади од формирања. 2. чета, 3. батаљон. Код Арбанашке 16. марта. 1944. сам разоружао целу десетину четника.

ИГЊАТОВИЋ Витомира **СВЕТОМИР**, рођен 1921. Озаци. Трстеник, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, у Радном воду 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.

ИГЊАТОВИЋ Миливоја **СТАНОЈЕ**, Бучумет, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо на Копаонику (вероватно 20. јула на Пожару).

ИГЊАТОВИЋ Ненада **ЧЕДОМИР**, рођен 1921, Речица, Бојник, земљорадник. У Бригади од формирања. Рањен 10. децембра 1943. на Барју.

ИКАДИНОВИЋ Михаљла **БУДИМИР**, рођен 1914, Брајковац, Крушевац, каменорезац. У Бригади од 26. децембра 1944, водник у 2. чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.

ИКОНИЋ Милорада **ЗЛАТОМИР**, рођен 1926, Баћевац, Барајево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, у 2. чети 2. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја. Умро 12. маја у Загребу.

ИКОНИЋ Миливоја **НОВАК**, рођен 1926, Равње, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, у 2. батаљону. Дошао из 2. шумадијске бригаде.

ИЛИНЧИЋ Илија **БЛАЖО**, Јуник. Пећ, живео у Пећи. У Бригади од формирања до 14. децембра 1943. Прекомандован.

ИЛИНЧИЋ Итије **ЈАГОШ**, рођен 1920, Б. Дубоке, Колашин, досељен у Јуник - Пећ. У Бригади од формирања до 14. децембра 1943. Прекомандован.

- ИЈШНЧИЋ Илије ЈОВАН, Јуник, Ђаковица. живео у Пећи. У Бригади од формирања до 14. децембра 1943. Прекомандован. Погинуо 6. маја 1944. код Босилграда у 2. косовском батаљону.
- ИЈШНЧИЋ Љубомира МИЛОЈЕ, рођен 1926. Ржанци, Барајево., земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. у 1. чети 1. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 28. јануара 1945. код Товарника.
- ИЈИЋ Михаила АЛЕКСАНДАР. рођен 1902, Каменица, Бојник, земљорадник. У Бригади од 22. марта 1944, 2. батаљон. Погинуо 28. јула 1944. у Горњој Јабланици. код Медвеђе.
- ИЈИЋ П. АЛЕКСАНДАР. рођен 1927, Поповњак, Деспотовац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- ИЈИЋ БЛАГОЈЕ, са југа Србије. У Бригади од маја 1944, 1. чета 4. батаљон.
- ИЈИЋ Благоја БОГОСАВ, рођен 1922, Ново Село, Лебане, земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944, 1. батаљон. Теже рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Убрзо умро.
- ИЛИЋ Б. БОЖИДАР. рођен 1925. Доња Каменица. Књажевац. Био у 3. чети 2. батаљон Рањен априла 1945. године.
- ИЛИЋ БОЖИДАР. рођен 1927. Лозане. Бојник. избеглица са Косова. земљорадник. У Бригади од јануара 1944, 2. батаљон. Рањен 15. септембра 1944, код Пожеге.
- ИЛИЋ Милорада БОРИВОЈ, рођен 1923, Цветуље. Крупањ. земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944, болничар у Чети ГТГ пушака. Погинуо 16. априла 1945. у Бакову.
- ИЛИЋ БОРИВОЈЕ. рањен пред Загребом. Умро у болници у Загребу. Сахрањен 13. маја 1945. на Мирогоју.
- ИЛИЋ Живадина БРАНИСЛАВ, рођен 1925, Мудраковац. Крушевац, земљорадник. У Бригади од формирања до јула 1944, 1. батаљон. Прешао у 16. српску бригаду. Погинуо у борби за Краљево 1944. године.
- ИЛИЋ БРАТИСЛАВ. У 3. чети. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку. Умро у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- ИЛИЋ Глигорија ВАСИЛИЈЕ, рођен 1925, Каменица. Бојник, земљорадник. У Бригади од формирања. Прекомандован маја 1944. године.
- ИЛИЋ Цветка ВЕЛИМИР. рођен 1924, Граница, Бојник, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, командир 1. чете 2. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде. Прекомандован децембра 1944. године.
- ИЛИЋ Светозара ВЕЉКО. рођен 1920, Планиница, Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. маја 1945, у 3. чети 1. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- ИЛИЋ ВИТОМИР. Глашнице, Житорађа. У 1. батаљону. Погинуо 7. јула 1944.

- ИЛИЋ ВЛАДЕТА. У 2. батаљону, пушкомитраљезац. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.
- ИЛИЋ Пантелије ВЛАДИСЛАВ, рођен 1927, Рипањ. Београд, земљорадник. Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен 11. априла 1945. године.
- ИЛИЋ ГРАДИМИР, Ђинђуша, Бојник. У Бригади од маја до јула 1944.
- ИЛИЋ Нжоле ДАНИЛО, рођен 1921, Средња Гора, Удбина, обућар у Београду. У Бригади од октобра 1944, политички делегат у 2. батаљону. Рањен јануара 1945. Погинуо априла 1945. у Бакову (вли код Ловаса).
- ИЛИЋ Владете ДИМИТРИЈЕ, рођен 1926, Дружетић, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 3. чета 1. батаљон. Погинуо 22. децембра 1944. године код Отока.
- ИЛИЋ ДОБРИВОЈЕ, рођен 1923, Петровац. Лебане, 2. батаљон. Рањен (вероватно) јула 1944. на Копаонику. Транспортиран у Италију.
- ИЛИЋ Драгића ДРАГОЉУБ. рођен 1926, Завлака. Крупањ, земљорадник. Десетар у Митраљеској чети 3. батаљона. Погинуо 13. априла 1945. године код Винковаца.
- ИЛИЋ М. ДРАГОЉУБ, рођен 1920, Плавце, Бојник. У Бригади од маја 1944.
- ИЛИЋ Владимира ДРАГОСЛАВ. рођен 1925, Јагодина. У Бригади од 23. марта 1944. године. Рањен.
- ИЛИЋ ДРАГОСЛАВ, рођен 1924, Граница, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја до августа 1944, 4. батаљон.
- ИЛИЋ ДУШАН. оболео марта 1945. године.
- ИЛИЋ ЖИВКО, живи у Краљеву.
- ИЛИЋ Јеремије ЖИВКО, рођен 1911. Сибница, Сопот, молерски радник. У Бригади од новембра 1944. десетар у 3. чети 4. батаљона. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.
- ИЛИЋ Душана ЖИВОЈИН, рођен 1922. Црквица. Бојник. земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944, 1. чета 4. батаљон.
- ИЛИЋ Милорада ЖИВОЈИН, рођен 1921, Коцељева, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, чета аутоматичара. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ИЛИЋ Стојана ЖИВОЈИН, Рафука, Лебане, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.
- ИЛИЋ Бранка ЖИВОТА, рођен 1923, Шалинац. Смедерево, земљорадник. У Бригади од 6. децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро сутрадан у Дивизијској болници у Соту.
- ИЛИЋ Ранка ИВАН, рођен 1921, Млачиште, Црна Трава. У Бригади од формирања до пролећа 1944. заменик командира чете.

- ИЈШЋ Станоја ИЈШЈА. рођен 1926, Драгијевица, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. десетар у Извиђачкој чети. Рањен 16. априла 1945. године у Ђакову.
- ИЛИЋ Стевана ЈОВАН. Бучумет, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од маја 1944, десетар у 2. чети 1. батаљона. Контузован 12. априла 1945. код Ловаса.
- ИЛИЋ Чедомира ЈБУБИША, рођен 1920. Дразимировац, Јагодина, опанчар. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Погинуо 12. маја 1945. године у Козју.
- ИЛИЋ Милије МИЛАН. рођен 1923, Роксанце, Барајево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Удавио се у Босуту 3. јануара 1945.
- ИЛИЋ Станоја МИЛАН. рођен 1924, Маови. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. десетар.
- ИЛИЋ Драгутина МИЛИВОЈЕ, рођен 1911, Каменица, Бојник. жандарм. У Бригади од 22. марта 1944, 3. чета 2. батаљон. Прекомандован маја 1944.
- ИЛИЋ Милорада МИЛИВОЈЕ, рођен 1913, Бучумет. Медвеђа, зидар. У Бригади од 2. септембра 1944. године. Командир чете за везу. Дошао из 6. српске бригаде.
- ИЛИЋ Ч. МИЛИВОЈЕ. рођен 1921. Линички Шор. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, Митраљеска чета 1. батаљона. Рањен јануара 1945. године код Шаренграда.
- ИЛИЋ Мијата МИЈШЈА, рођен 1921, Својново, Параћин. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Оболео марта 1945.
- ИЛИЋ Драгутина МИЛОВАН. рођен 1926, Савковић. Љубовија. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен теже 7. маја 1945. код Брковљана.
- ИЛИЋ Светислава МИЛУН, рођен 1927. Трњане, Алексинац, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 16. јуна 1944, на Блацу. Умро 1947. од последица.
- ИЛИЋ Радивоја МИЛУТИН. рођен 1927. Макрешане. Крушевац. У Бригади (вероватно) од јуна 1944. године.
- ИЛИЋ Здравка МИОДРАГ. рођен 1920. Церова, Крушевац. У Бригади од јуна 1944. године.
- ИЛИЋ Николе МИОДРАГ, рођен 1921, Велика Иванча. Мгаденовац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. Водник у 1. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 22. априла 1945. код Цигљеника, на Орљави.
- ИЛИЋ МИРКО, рођен 1925, Селачка. Зајечар, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон.
- ИЈШЋ Милоја МИХАИЛО. рођен 1925. Штубик, Неготин, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Митраљеска чета 1. батаљона.

- ИЛИЋ Радомира МОМЧИЈИО, рођен 1924, Осечина, Барошице. У Бригади од октобра 1944, 4. батаљон. Стрељан 20. децембра у селу Нијемци, јер је био у групи која је заклала Јордана Самојловића из Осечине.
- ИЛИЋ Антанаса РАДИВОЈЕ, рођен 1909, Граница, Бојник, граничар. У Бригади од 22. марта 1944, 3. баталон. Погинуо крајем јуна 1944. на Великој Огледни на Копаонику.
- ИЛИЋ Вукомана РАДИВОЈЕ, рођен 1916, Голубовац, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 7. априла 1945.
- ИЛИЋ РАДИВОЈЕ, рођен 1920, Ваљево. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. батаљон. Рањен 18. октобра у борби код Београда.
- ИЛИЋ Ранка РАДОЈЕ, рођен 1920, Барич, Обреновац, земљорадник. У Бригади од 16. децембра 1944. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро 16. априла у Бригадном превизијалишту.
- ИЛИЋ Светислава РАДОЈЕ, рођен 1919, Поточац, Параћин, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945; дошао из Космајске бригаде. Рањен 25. јануара 1945. код Товарника.
- ИЛИЋ РАДОЈЕ. У 3. чети 1. батаљона. Умро у болници 16. априла 1945. после рањавања код Ђакова.
- ИЛИЋ Стојиљка РАДОМИР, рођен 1924. Прешево. земљорадник. У 1. чети 3. батаљона.
- ИЛИЋ Добросава РАДОСАВ, рођен 1926, Козличић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 7. децембра 1944. код Комлетшаца.
- ИЛИЋ Миодрага РАДОСЛАВ, рођен 1928, Каоник, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. маја 1944; дошао из Крушевачког одреда.
- ИЛИЋ С. СВЕТИСЛАВ, рођен 1921, Друговац, Смедерево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. годше.
- ИЛИЋ СВЕТОМИР. рођен 1911, Голочело, Коцељева, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 22. јануара 1945. године код Шаренграда.
- ИЛИЋ Спасоја СЛАВКО, рођен 1927, Горње Власе. Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. код Новак Бапске.
- ИЛИЋ Станислава СРЕТЕН, рођен 1926, Драгијевица, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањаван два пуга.
- ИЛИЋ Јована СТАНИМИР, рођен 1921, Бољетин, Мајданпек, земљорадник.
- ИЛИЋ Владимира СТЕВАН, рођен 1922, Кацабаћ, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. водник.

ИЈИЋ СТОЈАН, рођен 1923, Бучје, Бор, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. године.

ИЈИЋ СТОЈАН, рођен 1923, Растовница, Прокупље. У Бригади од јуна 1944.

ИЈИЋ Живојина ТИХОМИР. рођен 1923, Шебет, Гаџин Хан, кројач. У Бригади од децембра 1944, политички делегат у 2. чети 2. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. године.

ИЈИЋ Нађе ЧЕДОМИР. Кацабаћ, Бојник, инжењер. Погинуо код Пожеге 15. септембра 1944. године.

ИЈИЧИЋ ЉУБОМИР, рођен 1917, Хрибли, живео у Београду. У Радном воду 1. батаљона. Рањен априла 1945. године.

ИЈИЧИЋ Илије ЉУБИША, рођен 1925, Рипањ, Београд, столар. У Бригади од новембра 1944, Вод везе 1. батаљона. Рањен 19. маја 1945. у Ладучу, при повратку из рата.

ИНИЋ Марка МИЛИВОЈЕ, у 3. чети 1. батаљона. Рањен априла 1945. године.

ИНКИЋ Ј. СТОЈАН. У 1. чети 3. батаљона. Рањен 7. маја 1945. у Дугом Селу. Умро у болници, у Загребу, 14. маја 1945. године.

ИЊАЦ ГОЈКО, рођен 1913, Казанци, Босанско Грахово, земљорадник. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригади од 13. јануара 1943, командант 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Погинуо 8. маја 1945. код Церја.

ИСАИЛОВИЋ Живана КУЗМАН, рођен 1926, Стража, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 1. батаљона. Конгузован јануара 1945. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.

ИСАИЛОВИЋ Живојина МЛАДЕН, рођен 1925, Велика Плана, пекар. У Бригади од јануара 1945, у 3. чети 1. батаљона.

ИСАИЛОВИЋ Јована САВА, рођен 1922, Умчари, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, у 2. чети 3. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.

ИСИДОРОВИЋ Александра МИЛАН, рођен 1924, Пријездић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, чета ГИТ пушака. Рањен 1. децембра 1944. код Мартинаца. По други пут рањен 12. априла 1945. године.

ИСИДОРОВИЋ Бојана МИЛАН, рођен 1924, Драчић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 29. новембра 1944. код Мартинаца.

ИСИДОРОВИЋ Душана МИЛОВАН, рођен 1921, Пријездић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, водник у Чети за везу.

ИСКИЋ Недељка ВИДОЈЕ, рођен 1921, Стража, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Погинуо 3. децембра 1944. код Мартинаца.

- ИСКИЋ Недељка СТАНИМИР, рођен 1915, Стража, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Погинуо 3. децембра 1944. код Мартинаца.
- ИСКРЕНОВИЋ Милорада БОЖИДАР, рођен 1922, Црна Трава, грађевински радник. У Бригади од формирања, заменик команданта 3. батаљона. Рањен 14. августа 1944. код Куршумлије. Погинуо 1945. на Косову.
- ИСКРЕНОВИЋ Милорада ВОЈИСЛАВ, рођен 1916, Црна Трава, грађевински радник. У Бригади од формирања, интендант 3. батаљона и Бригаде. Стрелян у Београду по ослобођењу.
- ИСМАИЛОВИЋ ШЕФКЕ, рођен 1920, Трстеник, Ђвилане, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. батаљон.
- ИЋИЋ Марка МИЛИВОЈЕ, рођен 1927, Барајево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Промрзао јануара 1945. Рањен 12. априла код Ловаса.
- ЈАБЛАНЧИЋ Тодора БОГОЉУБ, рођен 1910, Дреновац, Крагујевац. У Бригади од 20. септембра 1944, до 3. јануара 1945, када је прешао у 6. Дивизију. Погинуо 2. маја 1945. код Банове Јаруге.
- ЈАБЛАЧИЋ НИКОЛА, рођен 1921, Дреновац, Прокупље, земљорадник. У Бригади од маја 1944, Радни вод 2. батаљона. Рањен 23. јануара 1945. године код Мохова.
- ЈАДРАНИН БОЖИДАР, рођен 1916, Стублина, Алексинац, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, Пратећа чета 1. батаљона. Рањен јануара 1945. године.
- ЈАЈЧИЋ ЖАРКО, земљорадник. У 2. батаљону. Рањен 2. маја 1945. код Банове Јаруге.
- ЈАНКОВИЋ ДРАГАН. У Алманаху Бригаде: борац, одликован Медаљом за храброст.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Лазара БЛАГОЈЕ, рођен 1924, Петровац, Крагујевац. У Бригади од 13. јануара 1945: дошао из 2. шумадијске бригаде.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Ђорђа БОЖИДАР, рођен 1924, Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 1. батаљона. Погинуо 2. новембра 1944. у Лаћарку.
- ЈАКОВЉЕВИЋ БОРИСАВ. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Спасоја ВАСИЛИЈЕ, рођен 1922, Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, до прекоманде марта 1945. у Пратећем воду.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Велимира ВЛАДЕТА, рођен 1921, Драгијевица, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 3. батаљона. Рањаван два пута, други пут 12. априла 1945.

- ЈАКОВЉЕВИЋ Милана ВЛАДЕТА, рођен 1915, Велико Орашје, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. Водник у ПТ батерији. Дошао из 2. шумадијске бригаде.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Живојина ВЛАДИМИР, рођен 1921, Ћуковина, Коцељева, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова (или 3. јануара код Комлетинаца).
- ЈАКОВЉЕВИЋ ВЛАСТИМИР, Александрово, Меровина. У Бригади од августа 1944. до септембра 1944. Погинуо у 18. српској бригади јануара 1945. код Власенице.
- ЈАКОВЉЕВИЋ ЖИВОТА, рођен 1918, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Јована ЖИВОТА, рођен 1918, Завлака, Крупањ, земљорадник. У Бригади од 3. децембра 1944. Чета ПТ пушака. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Тихомира ЈОВАН, рођен 1920, Горње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 3. батаљон. Попшубо 23. јануара 1945. код Мохова.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Ђорђа ЉУБИСАВ, рођен 1921. Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, водник у 2. чети 1. батаљона. Рањен 2. маја 1945. код Банове Јаруге.
- ЈАКОВЉЕВИЋ МИЛАДИН, земљорадник. Нестао 3. јануара 1945. године код Комлетинаца.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Миливоја МИЛАН (Милутин), рођен 1920, Горње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 3. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова (или 3. јануара у Кошетинцима).
- ЈАКОВЉЕВИЋ Драгомира МИЛИВОЈЕ, рођен 1925, Козличкић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 3. чета 4. батаљон. до прекоманде марта 1945. године.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Здравка МИЛОРАД, рођен 1923. Доње Лесковице. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, Митраљеска чета 1. батаљона. Рањаван два пута: 22. децембра 1944. код Отока и 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЈАКОВЉЕВИЋ МИЛОСАВ, рођен 1926. У Бригади од 6. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Боривоја МИОДРАГ, рођен 1923, Трњане. Неготин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Митраљеска чета 2. батаљона.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Драгутина МОМЧИЛО, рођен 1924. Маови. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 2. батаљон. Рањен 29. новембра 1944. код Мартинаца.

- ЈАКОВЉЕВИЋ Тихомира ПАУН, Варна, Шабац. У Бригади од новембра 1944. Погинуо 20. децембра 1944. код Отока.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Николе РАДОЈЕ, рођен 1922, Коњух, Крушевац. У Бригади од децембра 1944. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Јована СРЕТЕН, рођен 1923, Маови, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Саве СРЕТЕН, рођен 1913, Рушањ, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, водник у Чети аутоматичара. Погинуо 12. априла 1945. при пробоју фронта.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Константина СТАНИСЛАВ, рођен 1919, Горња Црнишава, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945; дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- ЈАКОВЉЕВИЋ Прокотија ЦВЕТКО, рођен 1923, Црна Трава, зидар. У Бригади од формирања, заменик командира 1. чете 3. батаљона. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- ЈАКШЕВАЦ Александра НИКОЛА, рођен 1925, Суботица, живео у Београду. У Бригади од 18. новембра 1944, 2. чета 1. батаљон Рањен 14. априла 1945. код Ђакова.
- ЈАКШИЋ Ј, Чета за везу, аутор два чланка у бригадном листу.
- ЈАКШИЋ МИЛЕТА, рођен 1926, Будиловина, Брус. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.
- ЈАКШИЋ ЧЕДОМИР, погинуо код Новак Бапске јануара (шш 12. апра) 1945.
- ЈОВАН Јакше КОСТА, рођен 1923, Алибунар, радник, 1. чета 3. батаљон. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.
- ЈАНАЋКОВИЋ Бранка СИНИША, рођен 1923, Брњица? Кнић, земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944, Извиђачка чета. Рањен јануара 1945.
- ЈАНАЧИЋ СРЕЋКО, Азања, Смедеревска Паланка, земљорадник. У 3. чети 4. батаљона. Погинуо 24. априла 1945. код Богићеваца.
- ЈАНИКИЋ МИЛАН, у 3. чети 3. батаљона. Рањен 5. априла 1945. у извиђању.
- ЈАНИЋИЈЕВИЋ Мшгутина БОРИВОЈЕ, рођен 1925, Петровац, Крагујевац, радник. У Бригади од септембра 1944. Погинуо 2. новембра 1944. године код Лаћарка.
- ЈАНИЋИЈЕВИЋ Стојадина МИЛУТИН, рођен 1917, Мајдево, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 2. децембра 1944, чета ПТ пушака. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЈАНИЋИЈЕВИЋ РАДИСАВ, рођен 1923, Шишмановац, Прокупље. У Бригади од маја 1944, 1. батаљон. Рањен новембра или децембра 1944. године.
- ЈАНИЋИЈЕВИЋ Светозара СПАСОЈЕ, рођен 1923, Обреж, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон.

ЈАНИШИЋ Љубисава САВИЋ, рођен 1908, Алексинац. У Бригади од јануара 1945. Рањен 28. априла 1945. код Новске.

ЈАНКОВИЋ Кате БОЖИДАР, рођен 1922, Липолист, Шабац, земљорадник, у Бригади од новембра 1944. године.

ЈАНКОВИЋ Павла БОЖИДАР, рођен 1920, Велжо Орашје, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 23. марта 1945. Погинуо 8. маја 1945. године код Загреба.

ЈАНКОВИЋ Душана ВЕЛИМИР, рођен 1922, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, водник у 3. чети 4. батаљона.

ЈАНКОВИЋ Серафима ВЕЛИМИР, рођен 1923, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од 10. маја до јула 1944 године..

ЈАНКОВИЋ Василије ВИТОМИР, рођен 1913, Дреновац, Шабац, земљорадник. У Бригади од 28. новембра 1944, 2. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Погинуо 12. априла 1945. године.

ЈАНКОВИЋ Живојина ВЛАДИМИР, рођен 1921, Ћуковине, Коцељева, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.

ЈАНКОВИЋ Богољуба ВОЈИСЛАВ, рођен 1924, Трњане, Алексинац. У Бригади од новембра 1944, 2. батаљон.

ЈАНКОВИЋ Драгића ВОЈИСЛАВ, рођен 1925, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањаван два пута: 23. децембра 1944. код Отока и 6. априла 1945. у извиђању.

ЈАНКОВИЋ Мнторада ВОЈИСЛАВ, рођен 1926, Сирдија, Осечина, живео у Туђану, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у 2. чети 3. батаљона. Рањен 14. априла 1945. у Бакову. Умро у болници 16. априла 1945.

ЈАНКОВИЋ Благоја ДОБРИВОЈЕ, рођен 1927, Лисо Поље, Уб, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетицима.

ЈАНКОВИЋ ДРАГОЉУБ, рођен 1923, Драгаљ, Горњи Мнчановац, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 4. батаљон. Рањен јануара 1945.

ЈАНКОВИЋ Ђорђа ДУШАН, рођен 1910, Црнајка, Мајданпек, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. године.

ЈАНКОВИЋ Благоја ЖИВАДИН, рођен 1918, Ђуринци, Сопот, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, десетар у 3. чети 1. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 18. јануара 1945. код Новак Банске.

ЈАНКОВИЋ Ранђела ЖИВКО, рођен 1922, Дукат, Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, Митраљеска чета 3. батаљона. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.

ЈАНКОВИЋ С. ЖИВОЈИН, рођен 1924, Селевац, Смедеревска Паланка, земљорадник.

- ЈАНКОВИЋ Живојина ЗЛАТОМИР. рођен 1921, Буковине, Коцељева. земљорадник. У Бригади од новембра 1944.1. чета 3. батаљон. Рањен 4. децембра 1944, код Мартинаца. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- ЈАНКОВИЋ ЈАБЛАН, рођен 1927. Пољаци. Крушевац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944,2. чета 3. батаљон. Промрзао 27. јануара 1945.
- ЈАНКОВИЋ Костадина МИЛИВОЈЕ, рођен 1924, Бачевина, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944. године, политички делегат у 3. чети 4. батаљона.
- ЈАНКОВИЋ Чедомира МИЛИЋ. рођен 1917. Липолист, Шабац, музикант. У Бригади од 12. новембра 1944.3. чета 2. батаљон.
- ЈАНКОВИЋ Младена МИЛОВАН, рођен 1924, Црнајка, Мајданпек. У Бригади од 26. децембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда.
- ЈАНКОВИЋ МИЛОВАН, возовођа. десетар. Нестао 3. јануара 1945. године у Комлетинцима.
- ЈАНКОВИЋ. Братачић. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. до 18. октобра 1944. године.
- ЈАНКОВИЋ Миливоја МИЈГУТИН, рођен 1921, Липолист. Шабац, земљорадник. У Бригади од 13. новембра 1944. Чета ПТ пушака. Рањаван два пута: 22. децембра 1944. године код Отока и 21. априла 1945. код Андријеваца, Стари Слатник.
- ЈАНКОВИЋ Милорада МИЈГУТИН. рођен 1925. Братачић. Осечина. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. 3. чета 1. батаљон. Рањен 5. априла 1945. у извиђању. Умро у Бригадном превијалишту.
- ЈАНКОВИЋ Радојице МИЛУТИН. рођен 1927. Врчин. Гроцка. земљорадник. Митралезска чета 3. батаљона. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- ЈАНКОВИЋ Божица МИОДРАГ. рођен 1926, Липовац, Крушевац. У Бригади од формирања, пушкомитраљезац у 1. батаљону. Погинуо 25. фебруара 1944. у Липовици код Брестовца, на Јужној Морави.
- ЈАНКОВИЋ Вујице МИОДРАГ, рођен 1922, Грабовица, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 17. новембра 1944,3. чета 1. батаљон. Заробљен 3. јануара у Комлетинцима. Побегло из заробљеништва.
- ЈАНКОВИЋ МИОДРАГ, рођен 1926, Липовац, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од октобра 1944,2. батаљон. Погинуо 3. фебруара 1945. код Новак Банске.
- ЈАНКОВИЋ МИОДРАГ, рођен 1926, Шурић. Алексинац, земљорадник. Пратећа чета 4. батаљон. Рањен 19. децембра 1944. код Отока.

ЈАНКОВИЋ Љ. НИКОЛА, рођен 1923. Баличевац, Меровина. земљорадник.
 У Бригади од 12. јуна 1944.1. чета 4. батаљон. Погиуо 16. јуна 1944. године
 код Блага.

ЈАНКОВИЋ (или ЈОВАНОВИЋ) Јована ПЕТАР, рођен 1920. Дупљане.
 Неготин, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944.2. чета 2. батаљон.
 Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

ЈАНКОВИЋ Х. РАДИВОЈЕ.2. батаљон. Рањен 4. априла 1945. годше.

ЈАНКОВИЋ Милана РАДОВАН, рођен 1927. Ђуринци, Сопот. земљорадник.
 У Бригади од децембра 1944.1. чета 3. батаљон. Погиуо 23. јануара 1945.
 код Мохова.

ЈАНКОВИЋ Крсте РАДОЈЕ, рођен 1923. Пелић, Ваљево. земљорадник. У
 Бригади од октобра 1944. Митрајеска чета 2. батаљона. Рањен 21. априла
 1945. код Андријеваца.

ЈАНКОВИЋ Радисава РАДОМИР, рођен 1926, Ђуринци, Сопот. земљорад-
 ник. У Бригади од 1. децембра 1944.1. чета 3. батаљон Рањен 23. јануара
 1945. код Мохова. Умро у Бригадном превижалишту.

ЈАНКОВИЋ РАДОМИР, 1. чета. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

ЈАНКОВИЋ Јанка РАНБЕЛ, рођен 1904. Каменица. Бојник, земљорадник. У
 Бригади од 22. марта 1944, у 3. чети 2. батаљона до 30. јула 1944. годше.

ЈАНКОВИЋ Стојана СВЕТОЗАР, рођен 1915. Лозане, Бојник. земљорадник.
 У Бригади од маја 1944. Погиуо на Сремском фронту.

ЈАНКОВИЋ Александра СЛОБОДАН, рођен 1922. Грабовица. Ваљево, зем-
 њорадник. У Бригади од 14. децембра 1944.2. чета 1. батаљон Заробљен
 3. јануара 1945. у Комчетинцима. Умро у Загребу 1945. као заробљеник.

ЈАНКОВИЋ СЛОБОДАН, рођен 1921, Триане. Алексинац. земљорадник. У
 Бригади од децембра 1944. 3. чета 2. батаљон. Рањен 18. јануара 1945. код
 Новак Бапске.

ЈАНКОВИЋ Јована СТАНКО, рођен 1925. Мањак. Владичин Хан, земљорад-
 ник. У Бригади од јануара 1945, чета аутоматичара.

ЈАНКОВИЋ Косте СГАНКО, рођен 1922. Штулац, Лебане, земљорадник. У
 Бригади од маја 1944. 3. чета 4. батаљон. Рањен 5. јула 1944. на Локвенику,
 Конаоник. транспортован за Италију.

ЈАНКОВИЋ ЈБубомира СТОЈАН, рођен 1922, Штулац, Лебане. земљорадник.
 У-Бригади од маја до јула 1944. у 3. чети 4. батаљона.

ЈАНКОВИЋ - СТРАИНОВИЋ Божидара ВЕЛИЗАР, рођен 1924. Горњане,
 Бор, земљорадшк. У Бригади од 19. децембра 1944.1. чета 1. батаљон. Ра-
 њен 21. априла 1945. код Врчин Дола. Умро 18. маја у болници. у Самобору.

ЈАНЧИЋ Д. ЖАРКО. Азања. Смедеревска Паланка.

- ЈАНЧИЋ Божидара МАРИНКО, рођен 1926, Јелав, Лозница, земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944, водник у 3. чети 2. батаљона. Рањен (вероватно) јануара 1945. године.
- ЈАНЧИЋ Живадина МИЛОРАД, рођен 1926. Врашки До, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, у 3. батаљону. Дошао из Космајске бригаде. Рањен априла 1945. године.
- ЈАНЧИЋ СРЕТЕН, Азања, Смедеревска Паланка, рањен 24. априла 1945. код Богићевце. Убрзо умро у болници. •
- ЈАНЧИЋ Миливоја ТРИФУН, рођен 1926, Јелав, Лозница, земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944, десетар у чети аутоматичара. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЈАНЋЕВИЋ Милисав МИЛИВОЈЕ, рођен 1909, Добрача, Крагујевац, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Оболео новембра 1944. године.
- ЈАНЋИЋ Василија ЂОРЂЕ, рођен 1920, Владичин Хан, земљорадник. Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен априла 1945. године.
- ЈАНЋИЋ Трајка ЈОВАН, рођен 1927, Осларе, Бујановац, земљорадник, 1. чета 1. батаљон. Рањен 6. маја 1945. код Крижа. Умро у Бригадном превижалишту.
- ЈАНЋИЋ Душана СТОЈАН, рођен 1926, Бујановац, земљорадник. У 3. чети 2. батаљона.
- ЈАПИШЕВИЋ МИОДРАГ, рођен 1924, Брајковац, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, интендатура. Промрзао 29. јануара 1945.
- ЈАПУНЦИЋ Илије ПЕТАР - МИЛЕ, рођен 1914, Мазин, Грачац, кројачки радник. У Бригади од формирања до прекоманде августа 1944. Помоћник политичког комесара 2. чете 1. батаљона. Рањен јула 1944. на Копаонику.
- ЈАСЕНИЧКИ ЈОСИФ, погинуо у Комлетинцима децембра 1944. године.
- ЈАСНИЋ С. ИВАН, рођен 1910, Србобран, апотекар у Београду. У Бригади од 16. новембра 1944. Апотекар у Бригадном превижалишту.
- ЈАЋИМОВИЋ Серафима МИЛОСЛАВ, рођен 1924, Купци, Крушевац. У Бригади од формирања до прекоманде маја 1944. године у 1. батаљону. Три пута рањаван.
- ЈАЦИЋ Недељка ПЕТАР, рођен 1907, Кућани, Нова Варош. У 3. чети 2. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- ЈАШАРЕВИЋ АЛИЈА, рођен 1925, Балиновац, Прокупље. У Бригади од јуна 1944. 3. чета 4. батаљон. Контузован 5. децембра 1944. код Адашеваца.
- ЈАШИЋ Павла ЖИВАН, рођен 1925, Врчин, Гроцка, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, Пратећа чета 3. батаљон.

- ЈАШИЋ ЈОВАН, рођен 1926, Врчин, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, у 1. чети 1. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 6. априла 1945. у извиђању.
- ЈЕВДОСИЋ Милије БРАНКО, рођен 1920, Обреж, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета, 1. батаљон. Погинуо 15. фебруара 1945, код Беркасова.
- ЈЕВДОСИЋ БУДИМИР, Обреж, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен у априлу 1945. године.
- ЈЕВДОСИЋ ДРАГУТИН, рођен 1924, Обреж, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен јануара 1945. године.
- ЈЕВДОСИЋ Милије РАДИСАВ, рођен 1924, Обреж, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Промрзао 1. јануара 1945. Погинуо код Шида (вероватно) 12. априла 1945. или код Ловаса.
- ЈЕВЋИЋ Витомира ВУКАДИН, рођен 1920, Доња Црнишава, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.
- ЈЕВРЕМОВИЋ Глигорија ДЕСИМИР, рођен 1915, Мала Сугубина, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, Чета ПТ пушака. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- ЈЕВРЕМОВИЋ Витомира ЉУБИНКО, рођен 1920, Риљац, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 18. децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Погинуо 19. априла код Врчин Дола.
- ЈЕВРЕМОВИЋ Петра МИХАИЛО, рођен 1904, Кушиљево, Свилајнац, земљорадник; у 3. чети 1. батаљон. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- ЈЕВТИЋ БОРИВОЈЕ, у 1. чети 4. батаљона. Рањен (вероватно) 22 (23) децембра 1944. код Отока. Умро 20. јануара 1945. у болници, у Сремској Митровици.
- ЈЕВТИЋ ВИТОМИР, у 1. чети 4. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова. Умро 24. јануара у Дивизијској болници у Илоку.
- ЈЕВТИЋ Стевана ВЛАДАН, рођен 1922, Завлака, Крупањ, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- ЈЕВТИЋ Михаила ГВОЗДЕН, рођен 1926, Горњи Крчин, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Промрзао јануара 1945. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЈЕВТИЋ Јелисија ДОБРИВОЈЕ, рођен 1924, Равње. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.
- ЈЕВТИЋ Велисава ДРАГИЋ, рођен 1923, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 4. батаљон. Прекомандован децембра 1944.

- ЈЕВТИЋ Симе ДРАГИЋ, рођен 1922, Мареново. Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.
- ЈЕВТИЋ Душана ДРАГИША, рођен 1924, Залоговац, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, Чета ПТ пушака. Погинуо (највероватније) 15. априла 1945. у Ђакову.
- ЈЕВТИЋ Милорада ДРАГОЉУБ, рођен 1925, Равње. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у 3. чети 3. батаљона. Рањен 16. априла у Ђакову. Умро у болници.
- ЈЕВТИЋ Живорада ДУШАН, рођен 1920, Белић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у 1. чети 1. батаљона. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- ЈЕВТИЋ Живана ИЛИЈА, рођен 1926, Клање, Богатић, земљорадник. У 2. батаљону. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- ЈЕВТИЋ ЈЕВРЕМ, Белић, Ваљево, у 1. чети 1. батаљона. Погинуо 2. фебруара 1945. код Шаренграда.
- ЈЕВТИЋ МАРКО. рођен 1925, Брасина, Мали Зворник, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 4. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.
- ЈЕВТИЋ Стаменка МЕТОДИЈЕ, рођен 1922. Горња Сабанта, Крагујевац, земљорадник. У Бригади од 20. септембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Контужован 5. новембра 1944. у Лаћарку.
- ЈЕВТИЋ МИЛУТИН, Азбресница, Меровина, земљорадник. У Бригади од 12. јуна 1944, 3. чета 1. батаљон. Погинуо 5. јула 1944. на Великој Огледни на Копачици.
- ЈЕВТИЋ Војислава МОМЧИЛО, рођен 1927, Залоговац, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон.
- ЈЕВТИЋ Павла РАДОМИР. рођен 1923. Миајлица, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944, водник у 2. чети 3. батаљона. Рањен 21. априла 1945, код Славонског Брода.
- ЈЕВТИЋ Уроша РАДОСЛАВ. рођен 1924, Трњане, Алексинац, у Бригади (вероватно) од маја 1944. године.
- ЈЕВТИЋ Николе СЕЛИМИР, рођен 1922, Осладић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 19. октобра 1944. код Малог Мокрог Луга и умро (19-20) у Дивизијској болници.
- ЈЕВТИЋ Светозара СЛОБОДАН, Забрдица, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. године.
- ЈЕВТИЋ Богољуба СРЕТЕН, рођен 1926, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 4. батаљон до прекоманде новембра 1944.

- ЈЕВТИЋ Д. ТИОСАВ. рођен 1920. Дегурић, Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944.3. чета 1. батаљон.
- ЈЕВТИЋ Војислава ЧАСЛАВ, рођен 1926, Трњане, Алексшшц. У Бригади од јуна 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- ЈЕВТОВИЋ Живорада МИЛАН. рођен 1926. Росићи. Косјерић. земљорадник. Извиђачка чета. Рањен (вероватно) у Ђакову. Умро 17. априла 1945. у болници у Винковцима.
- ЈЕВТОВИЋ Владимира МИЛОШ, рођен 1924. Доња Трпача, Чачак, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Извиђачка чета. Рањен 23. децембра 1944. код Отока и 16. априла 1945. у Селцу код Ђакова. Умро у болници.
- ЈЕВТОВИЋ МИХАИЛО. Доња Трпача. Чачак, 1. чета 1. батаљон. Оболео маја 1945. године.
- ЈЕЗДИМИРОВИЋ Драгутина ЖИВАН, рођен 1926, Завлака, Крупањ, земљорадник. У Бригади од јануара 1945.1. чета 2. батаљон. Рањен.
- ЈЕЗДИМИРОВИЋ Стојадина МИХАИЛО. рођен 1924. Завлака. Крупањ, радник, десетар у 3. чети 3. батаљона.
- ЈЕЗДОВИЋ Синише ЗЛАТОМИР. рођен 1924. Загреб. живео у Крагујевцу, аутомеханичар. У Бригади од 23. септембра 1944. водник у 3. чети 1. батаљона. Рањаван 22. децембра 1944. код Отока и 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЈЕКИЋ Љубомира БРАНКО. рођен 1914, Поцерски Метковић. Шабац, земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944. године.
- ЈЕКИЋ Љубомира ЖИВОРАД. рођен 1911, Поцерски Метковић. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.
- ЈЕКИЋ Милсав РАДОМИР, рођен 1925, Мала Иванча, Сопот. У Бригади од 17. октобра 1944,3. чета 2. батаљон. Рањен 24. децембра 1944. код Отока.
- ЈЕЛЕНИЋ МИЛОРАД, рођен 1914, Грабовац. Бања Лука, живео у Београду. У 1. чети 4. батаљона. Рањен априла 1945. године.
- ЈЕЛИСАВЧИЋ Чедомира ДРАГУТИН. рођен 1916, Вишесав. Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, водник у 1. чети 1. батаљона.
- ЈЕЛИСИЈЕВИЋ А. РАДОСАВ. рођен 1915, Ужице. лимар. У Бригади од октобра 1944. водник у 2. чети 2. батаљона. Рањен 3. новембра 1944. код Лаћарка.
- ЈЕЛИЋ ДУШАН. Борач. Кнић. У Бригади од септембра 1944. године.
- ЈЕЛИЋ ЂОРЂЕ, у 1. батаљону. Рањен јануара 1945. године.
- ЈЕЛИЋ ЖИВКО. рођен 1900, (вероватно) са југа Србије, 4. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. пред Отоком.
- ЈЕЛИЋ Јездимира ЈОВАН. у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.

- ЈЕЈИЋ МИОДРАГ, рођен 1923, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 5. маја 1945. године код Крижа.
- ЈЕЈИЋ Герасима НЕДЕЉКО, рођен 1922, Влашки До, Смедеревска Паланка, студент, живео у Београду. У Бригади од 10. октобра 1944, председник Клуба просветног одбора 1. батаљона. Погинуо на тенку 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЈЕЈИЋ Тихомира РАДОМИР, рођен 1921, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Контузован 4. маја 1944. године.
- ЈЕЈИЧИЋ Спасоја ЈАКШИЋ, рођен 1922, Бадњевац, Рача, ученик. У Бригади од 22. септембра 1944, политички комесар 2. чете 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- ЈЕЈТИЧИЋ МИЈОРАД, рођен 1914, Грабовац, Обреновац. У Бригади од 6. децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 8. фебруара 1945. код Новак Бапске.
- ЈЕЈИЧИЋ Владимира НИКОЈА, рођен 1914, Грабовац, Обреновац. У 3. чети 3. батаљона. Нестао 3. јануара 1945. на Босуту.
- ЈЕНИЋ Мљенка ДУШАН, рођен 1921, Клокочевац, Мајданпек, земљорадник. У Бригади од 1. маја 1945, Минобаачка чета 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Церја.
- ЈЕНИЋ Милана ЂОРЂЕ, рођен 1906, Малајница, Неготин, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда.
- ЈЕРЕМИЋ Животе АЈЕКСАНДАР, рођен 1914, Лозовик, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен и контузован 8. маја 1945. код Прозорја.
- ЈЕРЕМИЋ БОРИВОЈЕ из Београда у 1. батаљону. Рањен априла 1945.
- ЈЕРЕМИЋ Богдана ДИМИТРИЈЕ, рођен 1926, Осладић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 21. априла 1945. код Славонског Брода.
- ЈЕРЕМИЋ Видоја ДРАГИ, рођен 1925, Вражогрнац, Зајечар, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 2. маја 1945. године код Пакленице.
- ЈЕРЕМИЋ ДРАГОСЛАВ, Дегурић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, Вод везе 3. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.
- ЈЕРЕМИЋ Сретена ЂОРЂЕ, рођен 1925, Дегурић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у 1. чети 1. батаљона.
- ЈЕРЕМИЋ Милутина ЖИВОЈИН, рођен 1919, Горња Речица, Прокупље. У Бригади од 2. септембра 1944, у 3. чети 3. батаљона. Дошао из 6. српске

- бригаде. Рањен 3. јануара 1945. године. у Комлетинцима. Умро 6. јануара у болници у Шиду.
- ЈЕРЕМИЋ Михаила МИЈАН. рођен 1912, Поцерски Метковић. Шабац, земљорадник, у Бригади од 25. новембра 1944. године.
- ЈЕРЕМИЋ Богомира МИЈУТИН, рођен 1923, Мали Поповић. Светозарево. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- ЈЕРЕМИЋ Ранка МИЈУТИН. рођен 1927, Михајловац, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 4. децембра 1944, Митраљеска чета 3. батаљона. Погинуо 20. априла 1945. код Билица.
- ЈЕРЕМИЋ МИЈУТИН, рођен 1925, Осладић, Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, Митраљеска чета 3. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта (или 13. априла код Винковаца).
- ЈЕРЕМИЋ Крсте МИРОСЛАВ, рођен 1910, Доња Црнућа, Горњи Милановац, студент. У Бригади од октобра 1944. године.
- ЈЕРЕМИЋ Богољуба РАДОМИР. рођен 1926. Михајловац. Смедерево. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. батаљон. Контузован 22. априла 1945. код Старог Слатника.
- ЈЕРОСИМОВИЋ Трифуна АКСЕНТИЈЕ. рођен 1914, Дружетић, Коцељева, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, Чета аутоматичара. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЈЕРОТИЋ Томислава ВОЈИСЛАВ, рођен 1925, Скупљен, Владимирци, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, болничар у Инжињерској чети. Рањен 10. априла 1945. године.
- ЈЕРОТИЋ Ђурђа МИЛОЈКО. рођен 1920, Скупљен, Владимирци, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- ЈЕФТИЋ РАДИВОЈ. рођен 1926, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Контузован 3. јануара 1945. код Комлетинаца.
- ЈЕШИЋ Мвлана СТЕВАН, рођен 1925, Остружница, Београд. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. десетар у 2. чети 3. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањаван 3 пута: 3. децембра 1944. код Мартинаца, 23. јануара 1945. код Мохова и 12. априла код Ловаса.
- ЈОВАНОВИЋ Борислава АЛЕКСАНДАР, рођен 1927, Каменица, Бојник. У Бригади од децембра 1943. до августа 1944, 1. чета 2. батаљон.
- ЈОВАНОВИЋ Велимира АЛЕКСАНДАР, рођен 1923. Драгинац, Бабушница. земљорадник. У Бригади од марта 1944. водник.
- ЈОВАНОВИЋ АЛЕКСАНДАР. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

- ЈОВАНОВИЋ Вучка БЈАГОЈЕ, рођен 1927, Горње Власе, Гаџин Хан, пекар. У Бригади од децембра 1944.3. чета 3. батаљон. Попшубо 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЈОВАНОВИЋ БОГОМИР, рођен 1928, Рудовци Лазаревац. У Бригади од 6. октобра 1943.3. чета 3. батаљон. Рањен 27. јануара 1945. код Новак Банске.
- ЈОВАНОВИЋ Величка БОЖИДАР, рођен 1923, Рача, Бајина Банга. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, водник у 1. чети 1. батаљона. Контузован 25. јануара 1945. Рањен 8. маја код Прозорја.
- ЈОВАНОВИЋ Драгутина БОЖИДАР, рођен 1922, Радкина Бара, Ниш, кројач. У Бригади од 26. децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Рањен 21. априла 1945. код Славонског Брода.
- ЈОВАНОВИЋ Младена БОЖИДАР, рођен 1916, Каменица, Бојник. земљорадник. У Бригади до маја 1944.2. чета 4. батаљон.
- ЈОВАНОВИЋ БОЖИДАР, рођен 1925, Мостар. избеглица у Врњачкој Бањи, гимназијалац. У Бригади од формирања, политички комесар 1. чете 3. батаљона. Рањен 7. новембра 1944. у Јаћарку.
- ЈОВАНОВИЋ БОРИСАВ. Мерошша. У Бригади од 12. јуна. 1. чета 4. батаљон.
- ЈОВАНОВИЋ БОРИСАВ, рођен 1916. Горња Сипуља, Лозница. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 18. јануара 1945. код Новак Банске.
- ЈОВАНОВИЋ М. БОРИСАВ, рођен 1912. Каленић. Уб, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. у 3. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЈОВАНОВИЋ Мирка БОРА, у 1. чети 3. батаљона. Рањен 8. маја 1945. године код Прозорја.
- ЈОВАНОВИЋ БРАНА, Младеновац. Погиубо у борби за ослобођење Београда. октобра 1944. године.
- ЈОВАНОВИЋ Светолика БРАНИСЛАВ. рођен 1928. Београд. У Бригади од септембра 1944.3. чета 2. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетицима.
- ЈОВАНОВИЋ БРАНКО, рођен 1925. Горњи Катун, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.3. чета 1. батаљон. Промрзао 24. јануара 1945.
- ЈОВАНОВИЋ Бранислава БУДИМИР. рођен 1922. Црна Трава. У Бригади од формирања, водник у 1. чети 3. батаљона. Погиубо 23. јануара 1945. године код Мохова.
- ЈОВАНОВИЋ Душана БУДИМИР. рођен 1924. Макрешане. Крушевац.
- ЈОВАНОВИЋ Христивоја БУДИМИР. рођен 1910, Радовце, Алексинац. земљорадник. У Бригади од 6. јуна 1944. водник у Инжињерској чети. Рањен 5. новембра 1944. у Јаћарку. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса (ампутиране обе руке до лаката).

- ЈОВАНОВИЋ ВЕЛИМИР. Бублица. Прокупље. У Бригади од 2. септембра 1944. курир у 2. батаљону. Дошао из 6. српске бригаде. Погинуо 3. јануара 1945. код Белетоваца.
- ЈОВАНОВИЋ Чедомира ВЕЛИМИР, рођен 1922, Бублица, Прокупље. У Бригади од 2. септембра 1944 (из 6. српске бригаде), водник и заменик командира чете у Бригади (или Дивизији).
- ЈОВАНОВИЋ Станисава ВЕЛИСАВ, рођен 1927, Барајево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта. Умро 26. априла у болници у Новом Саду.
- ЈОВАНОВИЋ Алимпија ВЛАДАН, рођен 1922, Дружетић, Коцељева, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. десетар у 3. чети 1. батаљона. Рањен 22. јануара 1945. код Шаренграда и 21. априла код Андријеваца.
- ЈОВАНОВИЋ Драгољуба ВЛАДИМИР, рођен 1910, Адровац. Рача. У Бригади од 13. јануара 1945, у 3. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадјиске бригаде.
- ЈОВАНОВИЋ Драге ВЛАДИМИР, рођен 1925, Црвица, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, водник у Чети за везу.
- ЈОВАНОВИЋ Војислава ВЛАСТИМИР, рођен 1922, Радмиловић, Кнић, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, командир чете у 3. батаљону. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- ЈОВАНОВИЋ ВОЈИСЛАВ, рођен 1920, Кална. Црна Трава. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен априла 1945.
- ЈОВАНОВИЋ ВОЈИСЛАВ, Кожинце, Прокупље. У Бригади од маја 1944.
- ЈОВАНОВИЋ Благоја ВУКАДИН, рођен 1924, Црноклиште. Пирот, столар. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЈОВАНОВИЋ Драгомира ВУКОМИР, рођен 1924, Ковачица, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен тешко 23. децембра 1944. код Отока.
- ЈОВАНОВИЋ Драгослава ВУЧЕТА, рођен 1922, Тршановци. Брус, земљорадник. У 1. чети 2. батаљона. Нестао (погинуо) 14. априла 1945. код Бакова (бли 7. маја у Дугом Селу).
- ЈОВАНОВИЋ Мълана ГОЈКО, рођен 1919, Главичица, Зворник. трговачки помоћник у Београду. У Бригади од 18. новембра 1944, десетар у 1. батаљону. Погинуо 16. априла 1945. у Бакову.
- ЈОВАНОВИЋ Михаила ГРАДИМИР, рођен 1928, Прекопчелица. У Бригади од маја 1944. 1. чета 4. батаљон.
- ЈОВАНОВИЋ ДАНИЛО, рођена 1924, Крчин, Варварин. У 8. чети 3. батаљона. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда.
- ЈОВАНОВИЋ Борисава ДИМИТРИЈЕ, рођен 1917. Рашевица. Параћин, кројач. У Бригади од децембра 1944, кројач у Интендантури. Оболео маја 1945.

- ЈОВАНОВИЋ Ђорђа ДОБРОСАВ, рођен 1922, Горње Власе. Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Погинуо 14. априла 1945. код Бакова.
- ЈОВАНОВИЋ Драгољуба ДРАГИЦА, рођена 1923, Масурица, Сурдулица, домаћица. У Бригади од формирања до одласка на терен децембра 1943.
- ЈОВАНОВИЋ Алексе ДРАГОЉУБ, рођен 1919, Ђинђуша, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, десетар у 4. батаљону. Погинуо 16. јуна 1944. године код Блаца.
- ЈОВАНОВИЋ Будимира ДРАГОЉУБ, рођен 1925, Планиница, Мионица. У Бригади од 13. јануара 1945, водник у 3. чети 2. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 26. априла 1945. код Доњег Рајића.
- ЈОВАНОВИЋ Владимира ДРАГОЉУБ, рођен 1921. Каменица, избеглица са Косова у Београду. У Бригади од фебруара 1945. 2. чета 1. батаљон. Рањен 27. априла 1945. код Јазавице.
- ЈОВАНОВИЋ Вучка ДРАГОЉУБ (ЧЕДОМИР), рођен 1923, Кожегин, Александровац. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањаван два пута: 31. јануара 1945. код Новак Бапске и 8. маја код Прозорја.
- ЈОВАНОВИЋ (САВИЋ) Милутина ДРАГОМИР, рођен 1923, Рашовица. Параћин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- ЈОВАНОВИЋ Николе ДРАГОЉУБ, Мијајлица, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо на Сремском фронту.
- ЈОВАНОВИЋ Петра ДРАГОЉУБ, рођен 1927, Горњи Матејевац, Ниш, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.
- ЈОВАНОВИЋ Ристе ДРАГОЉУБ, Кутлеш, Лесковац, радник. У Бригади од маја 1944. Погинуо (вероватно) јула 1944. на Копаонику.
- ЈОВАНОВИЋ ДРАГОЉУБ, рођен 1925, Јелен До, Пожега, нестао 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- ЈОВАНОВИЋ Милутина ДРАГОМИР, Буци, Крушевац, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 4. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока и 17. јануара 1945. код Новак Бапске. Умро у болници.
- ЈОВАНОВИЋ Боривоја ДРАГОСЛАВ, рођен 1925, Велико Орашје, Велика Плана, земљорадник. Рањаван 2 пута.
- ЈОВАНОВИЋ Светозара ДРАГОСЛАВ, рођен 1927. године Селевац, Смедеревска Паланка.
- ЈОВАНОВИЋ Миломира ДУШАН, рођен 1923, Трупале, Ниш, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.

- ЈОВАНОВИЋ Саве ДУШАН, рођен 1924, Сараорци, Смедерево, абаџија. У Бригади од 10. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. године код Кусановца.
- ЈОВАНОВИЋ Стоиљка БУРА, Прва Кутина, Ниш, десетар у 2. чети. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- ЈОВАНОВИЋ Величка ЖИВАДИН, рођен 1927, Доње Јабучко, Владичин Хан, земљорадник. У Бригади од јануара 1945, 2. чета 2. батаљон. Погинуо 8. маја 1945. у Прикрају.
- ЈОВАНОВИЋ Александра ЖИВАН, рођен 1922, Баћевац, Барајево, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, болничар у 2. чети 4. батаљона.
- ЈОВАНОВИЋ Александра ЖИВАН, рођен 1924, Љутице, Коцељева, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Контузован 23. јануара 1945. код Мохова.
- ЈОВАНОВИЋ Богића ЖИВАН, рођен 1915, Белосавци, Топола, земљорадник. У Бригади од 23. септембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 15. децембра 1944. код Комлетинаца.
- ЈОВАНОВИЋ Ђорђа ЖИВАН, рођен 1912, Суводол, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945; дошао из КосМајске бригаде.
- ЈОВАНОВИЋ ЖИВАН, рођен 1926, Липнички Шор, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен два пута.
- ЈОВАНОВИЋ ЖИВАН (ЖИВОЈИН), рођен 1920 (1924), Горње Сипуље, Лозница. У Бригади од 15. новембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен јануара 1945. године.
- ЈОВАНОВИЋ Бранимира ЖИВКО, Каменица, Ваљево. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- ЈОВАНОВИЋ Јована ЖИВКО, рођен 1923, из Топлице, земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.
- ЈОВАНОВИЋ Јована ЖИВКО, рођен 1924, Тополиница, Мајданпек, земљорадник. У Бригади од 22. фебруара 1945. Рањен 8. маја 1945. код Дугог Села.
- ЈОВАНОВИЋ Милорада ЖИВКО, рођен 1922, Варна, Шабац, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.
- ЈОВАНОВИЋ Р. ЖИВКО, рођен 1925, Арнајево, Барајево, опанчар. У Бригади од јануара 1945, 3. чета 3. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- ЈОВАНОВИЋ Драгише ЖИВОЈИН, рођен 1922, Горња Групља, рањен јануара 1945. године.
- ЈОВАНОВИЋ Трајка ЖИВОЈИН, рођен 1922, Лозане, живео у Каменици Бојник, земљорадник. У Бригади од 22. марта до 30. јула 1944, 1. чета 2. батаљон.

- ЈОВАНОВИЋ Драгутина ЖИВОМИР, рођен 1911. Раниловић, Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, десетар у 3. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда.
- ЈОВАНОВИЋ Димитрије ЖИВОРАД, рођен 1924, Завлака, Крупањ, војскара. У Бригади од 11. марта 1945, у 2. чети 1. батаљона. Дошао из Космајске бригаде. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.
- ЈОВАНОВИЋ Љубисава ЖИВОРАД, рођен 1924, Мудраковац, Крушевац, земљорадник. У Бригади од формирања (до прекоманде септембра 1944). у 2. чети 1. батаљона. Рањен.
- ЈОВАНОВИЋ Милана ЖИВОРАД, рођен 1920, Петровац, Крагујевац. У Бригади од септембра 1944, Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен 20. новембра 1944. код Мартинаца.
- ЈОВАНОВИЋ Живојина ЖИВОТА, рођен 1923, Дружетић, Коцељева, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, извиђач у 1. батаљону. Рањен 20. новембра 1944. године.
- ЈОВАНОВИЋ Момира ЖИВОТА, рођен 1921, Горња Сабанта, Крагујевац. У Бригади од септембра 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањен 7. децембра 1944. године код Комтетинаца.
- ЈОВАНОВИЋ Радомира ЖИВОТА, рођен 1921, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 4. батаљон. Прекомандован децембра 1944. године.
- ЈОВАНОВИЋ Драгомира ЖИВОТИЈЕ, рођен 1924, Секурич, Рековац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Дугог Села.
- ЈОВАНОВИЋ Васиљке ЗАФИР, рођен 1923, Бојник, ковач. У Бригади од 6. маја 1944, водник 2. чете 4. батаљона. Рањен 4. децембра код Мартинаца. Промрзао 29. јануара 1945. године.
- ЈОВАНОВИЋ Милана ИВАН, рођен 1926, Баћевац, Барајево, земљорадник, водник у 3. батаљону. Погинуо 5. маја 1945. код Крижа.
- ЈОВАНОВИЋ Војислава ИЈИЈА, рођен 1927, Пиносава, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. године.
- ЈОВАНОВИЋ Стојана ИЈИЈА, рођен 1915, Богдановица, Уб, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Нестао 3. јануара 1945. на Босуту (утопио се).
- ЈОВАНОВИЋ Цветка ИЈИЈА, рођен 1923, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен децембра 1944. године.
- ЈОВАНОВИЋ Димитрија ЈАКОВ, рођен 1921, Радикина Бара, Ниш, столар. У Бригади од 26. децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Нестао 3. јануара 1945. на Босуту (утопио се).

ЈОВАНОВИЋ Диштрија **ЈОВАН**, рођен 1914, Валакоње. Бољевац, у 1. чети 1. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

ЈОВАНОВИЋ Милоја **ЈОВАН**, рођен 1925, Речица, Бојник, земљорадник. У Бригади од децембра 1943. године.

ЈОВАНОВИЋ КОСТА, рођен 1919, Горња Сипуља, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Рањен 13. децембра 1944. године код Отока.

ЈОВАНОВИЋ ЈОКСИМ, рањен априла 1945. године.

ЈОВАНОВИЋ Миливоја **ЛУКА**, рођен 1927, Парцани, Сопот. кројач. У Бригади од 15. децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.

ЈОВАНОВИЋ Младена **ЉУБИСАВ**. Каменица. Бојник. земљорадник. У Бригади од 22. марта до 28. априла 1944 (разболео се). Политички делегат у 3. чети 2. батаљона.

ЈОВАНОВИЋ **ЉУБИСАВ**, рођен 1927. Дебељача. Ковачица, у 2. батаљону. Рањен 14. априла 1945. код Ђакова.

ЈОВАНОВИЋ **ЉУБОМИР**. 1. чета 1. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

ЈОВАНОВИЋ Д. **ЉУБОМИР**. У Наредби бр. 29: борац. одликован Медаљом за храброст. Рањен у априлу 1945. године.

ЈОВАНОВИЋ Николе **МАНОЈЛО**, рођен 1920, Зарубе. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. водник у Чети за везу.

ЈОВАНОВИЋ **МАРКО**, рођен 1925, Београд. У Бригади од новембра 1944, десетар у 3. чети 2. батаљона. Рањен 9. децембра 1944. код Комлетица. Умро у Дивизијској болници.

ЈОВАНОВИЋ Живадина **МИЛАН**, рођен 1924. Лозовик. Велика Плана. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањаван.

ЈОСИМОВИЋ Л. **МИЛАН**, рођен 1902, Кузмин. Сремска Митровица, у 2. батаљону. Рањен априла 1945. године.

ЈОВАНОВИЋ Мьлосава **МИЛАН**, рођен 1921. Милошевац, Велика Плана, оманчар. У Бригади од 1. децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.

ЈОВАНОВИЋ Светозара **МИЛАН**, рођен 1922, Осечина. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. године код Отока.

ЈОВАНОВИЋ Стевана **МИЛАН**, рођен 1923, Чечина, Дољевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 5. априла 1945.

ЈОВАНОВИЋ **МИЛАН**, живи у Београду.

- ЈОВАНОВИЋ МИЈЕ, Београд, гимназијалац. У Бригади од новембра 1944. Културно-просветни одбор 1. батаљона.
- ЈОВАНОВИЋ Алексе МИЈЈЕНТИЈЕ, рођен 1926, Оране, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. 2. чета 3. батаљон. Рањен 15. септембра 1944. код Пожеге. Умро истог дана у Бригадном превијалишту.
- ЈОВАНОВИЋ Светислава МИЈЕТА, рођен 1921, Ковачица, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен 9. децембра 1944. код Комлетинаца. Погинуо 20. фебруара 1945. у Илоку (или 9. фебруара код Новак Банске).
- ЈОВАНОВИЋ МИЈИВОЈЕ, Меровина, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Политички комесар чете.
- ЈОВАНОВИЋ Велизара МИЛИЋ, рођен 1918, Бела Река, Шабац, свирач. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЈОВАНОВИЋ Драгутина МИЛОВАН, рођен 1926, Коњух, Крушевац земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањаван.
- ЈОВАНОВИЋ Стевана МИЛОВАН, са подручја Бајине Баште. У Бригади од новембра 1944. Погинуо 14. априла 1945. у Такову.
- ЈОВАНОВИЋ Милисава МИЛОЈЕ, Гаглово, Крушевац, земљорадник. У Бригади од јуна 1944, 1. чета 2. батаљон. Погинуо 22. децембра 1944. код Отока.
- ЈОВАНОВИЋ МИЛОЈЕ, Дражевац, Обреновац, 1926, ташнер. У Бригади од 13. јануара 1945, курир. Дошао из 2. шумадјске бригаде. Рањен 27. маја 1945. код Репушнице.
- ЈОВАНОВИЋ Добривоја МИЛОМИР, рођен 1925, Белић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон.
- ЈОВАНОВИЋ Ал. МИЛОРАД, помоћник политичког комесара чете. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- ЈОВАНОВИЋ Василија МИЛОРАД, рођен 1912, Мечковац, Врање, земљорадник. У Бригади од априла 1944, политички делегат вода у ПК батерији. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЈОВАНОВИЋ Василија МИЛОРАД, рођен 1924, Краљево, казанија. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Промрзао јануара 1945.
- ЈОВАНОВИЋ Милана МИЛОРАД, рођен 1921, Крњево, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. батаљон.
- ЈОВАНОВИЋ Спасоја МИЛОРАД, Винча, Гроцка.
- ЈОВАНОВИЋ МИЛОРАД, у 2. батаљону. Рањен априла 1945. године.
- ЈОВАНОВИЋ Јеремије МИЛОСАВ, рођен 1923, Лозна, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљон.

- ЈОВАНОВИЋ Ј. МИЛОШ. Јеловци. Сребрица. живео у Београду. У Бригади од новембра 1944. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.
- ЈОВАНОВИЋ Мьлутина МИЛОШ, рођен 1920, Ковачице. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 3. децембра 1944. пред Мартинцима.
- ЈОСИЋ Живана МИЛУТИН, Велика Крсна, Младеновац. у 1. чети 1. батаљона. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- ЈОВАНОВИЋ Божицара МИОДРАГ, рођен 1922, Брод, Црна Трава, грађевински радник. У Бригади од формирања, помоћник политичког комесара 2. чете 2. батаљона. Рањен 24. априла 1945. код Богићевце.
- ЈОВАНОВИЋ Драгољуба МИОДРАГ. рођен 1921, Мудраковац, Крушевац, радник. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригаду ступио са дужности команданта батаљона Шесте српске бригаде. Командант Четвртог батаљона и заменик команданта Бригаде. Ран>аван три пута.
- ЈОВАНОВИЋ МИОДРАГ. Ром. У 1. батаљону. У Алманаху Бригаде: борац. орикован Медаљом за храброст.
- ЈОВАНОВИЋ Живојина МИОДРАГ. рођен 1924. Пољаница. ЈБиг. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Погинуо.
- ЈОВАНОВИЋ Здравка-МИОДРАГ, рођен 1927, Попучке, Ваљево, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, водник у ПК батерији. Рањен 20. априла 1945. код Врчн Дола.
- ЈОВАНОВИЋ МИОДРАГ, у 2. чети 4. батаљона. Теже рањен 7. децембра 1944. код Комлетинаца; (по сећању) умро у болници.
- ЈОВАНОВИЋ МИОДРАГ. рођен 1925. Шурићи, Невесиње. избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, ПТ вод. 4. батаљона. Рањен 19. децембра 1944. код Отока.
- ЈОВАНОВИЋ МИОДРАГ. рођен 1920, Горња Каменица, Књажевац, земљорадник. У 2. чети 2. батаљона. Рањен 4. децембра 1944. код Мартинаца.
- ЈОВАНОВИЋ МИОДРАГ. У 3. чети, 2. батаљона. Рањен 24. априла 1945. године код Богдановаца.
- ЈОВАНОВИЋ МИОДРАГ. са југа Србије. У 2. чети 2. батаљона. Теже конузован 1. новембра 1944. у Лаћарку.
- ЈОВАНОВИЋ - РАЈКОВИЋ Васнлија МИРОСЛАВ, рођен 1922, Црна Трава. грађевински радник. У Бригади од формирања, пушкомитраљеца у 2. чети 3. батаљона. На Јововића ливади. на Радану, 29. јула 1944. године убијен од четника.
- ЈОВАНОВИЋ МИРОСЛАВ, рођен 1926, Неким, живео у Београду. У Бригади од 13. јануара 1945, у 1. чети 1. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен.

ЈОВАНОВИЋ МИТАР, Каре, Житорађа. У Бригади од 2. септембра 1944, (дошао из 6. српске бригаде), политички комесар чете у 4 (2) батаљону.
ЈОВАНОВИЋ МИХАИЛО, рођен 1912. Рањен 12. фебруара 1945. године.
ЈОВАНОВИЋ Гарче МЛАДЕН, рођен 1921, Свињарица, Лебане. У Бригади од маја 1944. године.
ЈОВАНОВИЋ Вукашина НИКОЛА, рођен 1925, Мала Кутина. Гацин Хан. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. код Новак Банске. Погиуо 15. априла 1945. у Ђакову.
ЈОВАНОВИЋ Младена НИКОЛА, рођен 1911, Суводол, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 9. маја 1945 (дошао из Космајске бригаде). Десетар у 3. чети 1. батаљона. Рањаван два пута: 7. децембра 1944. код Кошетинаца и 21. априла 1945. код Андријеваца.
ЈОВАНОВИЋ Александра ПЕТАР, рођен 1927, Свињарица. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944, 2. чета 1. батаљон.
ЈОВАНОВИЋ ПРВОСЛАВ, рођен 1926, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У 1. чети 1. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
ЈОВАНОВИЋ ПРЕДРАГ, живи у Београду.
ЈОВАНОВИЋ Душана РАДИВОЈЕ, рођен 1927, Макрешане. Крушевац.
ЈОВАНОВИЋ Живка РАДИВОЈЕ, рођен 1927, Пољаци, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен теже 13. априла 1945. код Винковаца.
ЈОВАНОВИЋ Милана РАДИВОЈЕ, рођен 1911, Дреновац. Шабац, земљорадник. У Бригади од 28. новембра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
ЈОВАНОВИЋ Трајка РАДИВОЈЕ, рођен 1925, Бујановац. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 8. маја 1944. код Прозорја. Умро истог дана у болници, у Лепоглави.
ЈОВАНОВИЋ Александра РАДИСАВ, рођен 1922, Сараорци, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 10. децембра 1944. 1. чета 2. батаљон. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца. Умро истог дана у болници, у Равном.
ЈОВАНОВИЋ Борисава РАДИСАВ, рођен 1920. Каменица, Бојник. Подофицер (пилотска школа у Марибору). У Бригади од 6. маја до 23. јула 1944. када је заробљен од четника у Гајтану. Успео је да побегне.
ЈОВАНОВИЋ Миленка РАДИСАВ, рођен 1920, Влашка. Младеновац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). у 1. чети 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.
ЈОВАНОВИЋ Љ. РАДИША, рођен 1925. Вратаре, Александровац, земљорадник. У 1. чети 4. батаљона. Рањен 4. априла 1945.

ЈОВЛНОВИЋ Рајка РАДИША, рођен 1924, Боеута, Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, у 3. чети 2. батаљона. Дошао из 2. шумадијске бригаде. Рањен 20. јануара 1945. код Новак Банске. Погинуо 8. маја код Церја.

ЈОВАНОВИЋ РАДМИЈ10, рођен 1922, Брсар, живео у Београду. Десетар у 3. чети 2. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

ЈОВАНОВИЋ Владислава РАДОВАН, рођен 1922, Пољанице, Љиг, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Инжињеријска чета. Контузован 15. априла 1945. у Вакову.

ЈОВАНОВИЋ Михаила РАДОЈКО, рођен 1920, Младеновац. У 2. батаљону. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ЈОВА110ВИЋ РАДОЈКО, рођен 1925. Крушје, Алексинац, земљорадник. У Бригади од маја 1944, водник у 1. чети 1. батаљона. Погинуо 22. децембра 1944. код Отока од нагазне мине.

ЈОВАНОВИЋ Александра РАДОМИР, рођен 1924. Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944, 3. чета 4. батаљон.

ЈОВАНОВИЋ Драгослава РАДОМИР, рођен 1928, Гаглово. Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. јуна; (дошао из 6. српске бригаде). Погинуо 26. јула 1944. на Вељој Глави.

ЈОВАНОВИЋ Ђуре РАДОМИР, рођен 1920. Београд, радник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 21. априла 1945. године код Славонског Брода.

ЈОВАНОВИЋ Б. РАДОСАВ, Каменица, Бојник. У Бригади од 22. марта 1944. Заробљен од четника 23. јула 1944. код Гајтана. Побегло.

ЈОВАНОВИЋ РАДОСЛАВ, Брестовац, Лесковац. У Бригади од маја 1944. Рањен јуна (њли јула) 1944: транспортован 12. јула у Италију.

ЈОВАНОВИЋ РАДОСЛАВ, у Бригади од децембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ЈОВАНОВИЋ РАЈКО, После 9. маја 1945. командир 1. чете.

ЈОВАНОВИЋ РАНЂЕЛ, рођен 1910, Радевце, Алексинац, земљорадник. У Бригади од маја 1944, водник Радног вода 1. батаљона.

ЈОВАНОВИЋ Александра РАНКО, рођен 1925, Младеновац.

ЈОВАНОВИЋ Бранка РАНКО, рођен 1923. Дубона, Младеновац, земљорадник. Десетар у 2. чети 2. батаљона. Тешко рањен у руке и ноге 12. априла 1945. код Ловаса.

ЈОВА110ВИЋ Стевана РАНКО, рођен 1921. Накучани, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 2. батаљон.

ЈОВАНОВИЋ РАЦА, рођен 1925. Црна Трава. У Бригади од формирања. 3. чета 3. батаљон. Погинуо 15/16. децембра 1943. у Косанчићу.

- ЈОВАНОВИЋ Милана СВЕТОМИР, рођен 1922. Радикина Бара. Ниш. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.3. чета 2. батаљон. Рањен 2 пута: 3. јануара 1945. у Комлетицима и 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- ЈОВАНОВИЋ СВЕТОЗАР, живи у Београду.
- ЈОВАНОВИЋ Љубомира СИМА, рођен 1925, Магаш, Бојник, радник. У Бригади од 2. септембра 1944. политички делегат у 2. чети 1. батаљона. Дошао из 6. српске бригаде.
- ЈОВАНОВИЋ СНИША, Јаковље, Алексинац. У Бригади од маја 1944, 4. батаљон. Попшучу 16. јуна 1944. код Мале Драгуше, Блаце.
- ЈОВАНОВИЋ Цветка СЛОБОДАН, рођен 1926, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.
- ЈОВАНОВИЋ Грује СРБИСЛАВ, рођен 1923, Мачевац. Свилајнац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Извиђачка чета.
- ЈОВАНОВИЋ Милорада СРБИСЛАВ, рођен 1923, Дебељача, Ковачица, живео у Београду. ученик. У Бригади од новембра 1944.1. чета 3. батаљон. Рањаван три пута: 23. новембра 1944. код Мартинаца; 3. јануара 1945. код Комлетица; 15. априла 1945. у Бакову.
- ЈОВАНОВИЋ Обрада СРЕТЕН, рођен 1922, Брод, Црна Трава, зидар. У Бригади од формирања, водник у 2. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЈОВАНОВИЋ СТАНОЈКО, у 3. чети 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Дугог Села. Убрзо умро.
- ЈОВАНОВИЋ Д. СГОЈАДИН, рођен 1927, Житковац, Алексинац. У Бригади од децембра 1944,3. чета 4. батаљон. Промрзао 29. јануара 1945. Рањен 24. априла 1945. код Богиневице. Убрзо умро.
- ЈОВАНОВИЋ Живојина СТОЈАДИН, рођен 1916, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944,2. чета 2. батаљон.
- ЈОВАНОВИЋ Милана СГОЈАДИН, рођен 1924, Лозане, Бојник. У Бригади од маја 1944. Погинуо крајем јула 1944. код Реткоцера.
- ЈОВАНОВИЋ Михаила СТОЈАДИН, рођен 1922, Лозане, Бојник. избеглица са Косова, земљорадник. У Бригади од 22. марта 1944,3. батаљон, водник.
- ЈОВАНОВИЋ СГОЈАДИН. У „Јединству“, листу Бригаде: описмењен.
- ЈОВАНОВИЋ Боривоја СТОЈАН, рођен 1925, Кацабаћ, Бојник. У Бригади од маја 1944, у санитарској бригади.
- ЈОВАНОВИЋ Драгољуба СГОЈАН, рођен 1925, Горња Црикљева, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.3. чета 3. батаљон. Рањен 14. децембра 1944. код Отока.

ЈОВАНОВИЋ СТОЈАН. рођен 1926, Каменица, Коеово, избеглица, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Рањен 2 пута: 14. децембра 1944. код Отока иб. априла 1945. године.

ЈОВАНОВИЋ СТОЈАН, Брод, Црна Трава.

ЈОВАНОВИЋ СТОЈАН, рођен 1926, Кожинце, Прокупље. У Бригади од маја 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.

ЈОВАНОВИЋ Луке ТИХОМИР, рођен 1923, Друговац, Смедерево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. водник.

ЈОВАНОВИЋ Љубомира ТИХОМИР, рођен 1926, Умчари, Гроцка. У 2. чети 3. батаљона. Рањен 4. маја 1945. код Крижа.

ЈОВАНОВИЋ Јована ТОМИСЛАВ, рођен 1919, Скопље, избеглица у Београду.

ЈОВАНОВИЋ Радивоја ХРАНИСЛАВ, рођен 1921, Велики Шилеговац, Крушевац, земљорадник. Водник у 1. чети 3. батаљона.

ЈОВАНОВИЋ ХРИСТИВОЈЕ, Црна Трава. У Бригади од формирања. Погибно 1945. од балиста.

ЈОВАЧЕВИЋ ДЕСИМИР. Рањен 14. априла 1945. код Ђакова.

ЈОВАНЧИЋ ДОБРОСАВ, Гркиња, Гаџин Хан. У 3. чети 1. батаљона. Аутор чланка у четном листу.

ЈОВАНЧИЋ Вучка СТЕВАН, рођен 1924, Гркиња, Гаџин Хан, пекар. У Бригади од децембра 1944. ПК батерија. Рањен 26. априла 1945. године код Доњег Рајића.

ЈОВИЋ Никодија ВЕЛИМИР, рођен 1922. Магаш, Бојник, живео у Каменици, хармоникаш. У Бригади од 22. марта до 5. августа 1944. године.

ЈОВИЋ Станоја ВОЈИСЛАВ, рођен 1925, Куново, Владичин Хан, поткивач. У Бригади од 10. јануара 1945, 2. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. године код села Кусановац.

ЈОВИЋ БОРИСЛАВ (БРАНИСЛАВ), рођен 1916, Чечина, Дољевац. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца. Умро 9. маја у болници у Лупоглави.

ЈОВИЋ Милана ДОБРОСАВ, рођен 1919, Каменица. Бојник, избеглица из села Орловић, Приштина, кројач. У Бригади од 22. марта 1944, командир минобацачке чете 1. батаљона. Погибно 12. априла 1945. код Ловаса.

ЈОВИЋ Ђуре ДРАГОЉУБ, рођен 1923, Власотинци, пекарски радшж. Учесник НОБ-а од 1941. године. Од формирања Бригаде био командир чете Трећег омладинског батаљона, а затим заменик команданта Трећег батаљона. Рањен 15. септембра 1944. код Пожеге као командант Батаљона.

ЈОВИЋ ДРАГОЉУБ, рањену априлу 1945. године.

ЈОВИЋ ЂОРЂЕ. У Алманаху Бригаде: борац, одоикован Медељом за храброст.

- ЈОВИЋ Илије ЖИВАДИН, рођен 1923, Секурић, Рековац. У Бригади од 25. марта 1945, у 3. чети 2. батаљона. Дошао из 23. српске бригаде. Рањаван два пута: 6. јануара 1945. код Власеница и 7. маја 1945. код Кусановца.
- ЈОВИЋ Крсте МАРКО, Бучумет, Медвеђа. У Бригади од 2. септембра 1944, из 6. српске бригаде, до прекоманде новембра 1944. године.
- ЈОВИЋ Милана МИЈУН, рођен 1926, Коњувце, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944, 4. батаљон Погиноу 20. јула 1944. на Црној Чуки, на Копаонику.
- ЈОВИЋ Божина МИРОСЛАВ, рођен 1930, Витановац, Крушевац. У Бригади од 1. новембра 1944. (од августа у 5. крајишкој дивизији) до фебруара 1945, курир у Бригади. Прекомандован у Дивизију, у Омладинску чету, десетар. Рањен 12. маја у Козју. Умро 13. (или 17.) маја 1945. у болници.
- ЈОВИЋ НИКОЈА, Лесковац. Политички делегату 2. чети 4. батаљона.
- ЈОВИЋ Младена ГЈЕТАР, рођен 1910, Лозане, Бојник, избеглица у Каменици, земљорадник. У Бригади од 22. маја до 5. августа 1944, у 1. чети 2. баталјона.
- ЈОВИЋ Станоја РАДИВОЈЕ, рођен 1919, Јасеница, живео у Неготину, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Погиноу на Сремском фронту 1945.
- ЈОВИЋ СВЕТИСЛАВ, рођен 1922, Добрушинац, живео у Београду. У 3. чети 3. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- ЈОВИЋ Јована СИМА, рођен 1910, Бачевина, Лебане. земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944. болничар у 3. чети 4. батаљона.
- ЈОВИЋ - (Станковић) Ђуре СЛАВИЦА, рођена 1923, Власотинце. У Бригади од формирања (до прекоманде априла 1944), референт санитета у 3. батаљону.
- ЈОВИЋ Стојка СРЕЋКО, рођен 1925, Бујановац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- ЈОВИЋ СТАНКО, рођен 1923, Барје, Лесковац. У Бригади од формирања, 2. батаљон.
- ЈОВИЋ Вукашина СГОЈАДИН, рођен 1926, Заглавак, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од 16. новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Погиноу 23. јануара 1945. код Мохова.
- ЈОВИЋ-ОБРАДОВИЋ Вукосава МИЛУТИН, рођен 1925, Голубовац, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погиноу 12. фебруара код Новак Бапске.
- ЈОВИЋИНАЦ БЛАГОЈЕ, рањен августа 1945. године.
- ЈОВИЧИЋ Милијана ВЕЛИСАВ, рођен 1925, Бождаревац, Барајево, опанчар. У Бригади од 9. маја 1945, (из Космајске бригаде). Десетар у Минобацачкој чети 2. батаљона.

- ЈОВИЧИЋ МАРИНКО, Раниловић, Аранђеловац. У 3. чети 4. батаљона. Рањен 12. децембра 1944. код Отока.
- ЈОВИЧИЋ Пантелије МИЈИВОЈЕ. рођен 1918, Раниловић. Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945; из 2. шумадијске бригаде. Рањен 6. маја 1945. код Чемернице.
- ЈОВИЧИЋ Михаила РАДОЈКО, 2. батаљон. Рањен у априлу 1945. године.
- ЈОВИЧИЋ СВЕТИСЛАВ, рођен 1927, Гркиња, Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. У 3. чети 3. батаљон. Рањен 26. априла 1945. код Доњег Рајића.
- ЈОВОВИЋ Александра МИЛОРАД, рођен 1922, Горњи Гајтан, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944 (из 6. српске бригаде). Помоћник политичког комесара 3. чете 3. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Славонског Брода.
- ЈОВОВИЋ Драгутина СТОЈАН, рођен 1922. Горњи Гајтан. Медвеђа, земљорадник, кројач. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде) до прекоманде новембра 1944. Контузован 2. новембра 1944. у Лаћарку.
- ЈОВОВИЋ Стојана ЧЕДОМИР, рођен 1924, Ображда, Бојинж. У 1. чети 4. батаљона. Рањен.
- ЈОКИЋ Драгомира САВА, рођен 1924, Цветуља. Крушевац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 2. батаљона.
- ЈОКИЋ Тривуна ЦВЕТКО, рођен 1926, Цветуља, Крушевац. земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944, воднику 3. чети 3. батаљона.
- ЈОКСИМОВИЋ М. ГРАДИМИР, рођен 1923, Брњица, Кнић, ученик. У Бригади од 23. септембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Убрзо умро у болници.
- ЈОКСИМОВИЋ Јевте ДРАГОЉУБ, рођен 1923, Качерски срез. У 3. батаљону. Погинуо 6. маја 1945. код Крижа.
- ЈОКСИМОВИЋ ЖИВОЈИН. рођен 1923. Пуцари, Босанска Дубица, живео у Београду. Командир 1. чете 2. батаљона. Рањен 3. јануара 1945. код Колетинаца.
- ЈОКСИМОВИЋ С. ЖИВОРАД, рођен 1926. Буци. Крушевац.
- ЈОКСИМОВИЋ Алексе МИРОСЛАВ, рођен 1923, Букор, Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.
- ЈОКСИМОВИЋ Драгољуба НОВИЦА, рођен 1920, Ниш, машинбравар. У Бригади од 5. маја 1944, политички делегат у 1. чети 3. батаљона. Рањен 2 пута: 20. децембра 1944. код Отока и 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЈОКСИМОВИЋ Драгомира РАДОМИР. рођен 1924 (1927), Орашац, Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из Друге шумадијске

- бригаде), политички делегат у 3. чети 1. батаљона. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- ЈОКСИМОВИЋ Живојина САВА, рођен 1923, Жарково, Београд, земљорадник, 2. чета 2. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.
- ЈОКСИМОВИЋ Бурђа СЛАВКО, рођен 1925, Смедеревска Паланка.
- ЈОКСИМОВИЋ Милорада ЧЕДОМИР, рођен 1921, Својново, Параћин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чете 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЈОКСИЋ Ст. БОРИСАВ, рођен 1914, Доња Врбава, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од 3. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон.
- ЈОКСИЋ Војислава МИЛАН, рођен 1922, Вранић, Барајево, земљорадник. У Бригади од 25. децембра 1944, 2. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЈОКСИЋ Душана ЧЕДОМИР, рођен 1927, Вранић, Барајево, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. Убрзо умро.
- ЈОЛИЋ Драгише ЧЕДОМИР, рођен 1923, Винча, Топола, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Дугог Села.
- ЈОЛЦИЋ Бранка НЕДЕЉКО, рођен 1926, Бања Лука, избеглица у Врњачку Бању, гимназијалац. У Бригади од формирања. командир чете у 4. батаљону. Оболео у децембру 1944; упућен у Италију.
- ЈОНИКИЋ Марјана МИЛАН, рођен 1922, Велика Каменица, Кладово, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 3. чета, 3. батаљон. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- ЈОНОВИЋ Станоја ИЛИЈА, рођен 1909, Прнајка, Мајданпек.
- ЈОНОВИЋ Благоја ЈЕРЕМИЈА, рођен око 1923, из Топтице, земљорадник. У Бригади од јуна 1944. године.
- ЈОНОВИЋ Благоја ЈЕРЕМИЈА, рођен 1927, Тополница, Мајданпек, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. чета 1. батаљон.
- ЈОРДАНОВИЋ Саве ЧЕДОМИР, рођен 1924, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- ЈОСИМОВИЋ Л. МИЛАН, рођен 1902, Кузмин, Сремска Митровица, Био у 2. батаљону. Рањен априла 1945. године.
- ЈОСИПОВИЋ Драгомира ВАСИЛИЈЕ, рођен 1924, Стрмово, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 1. батаљона. Погинуо 15. децембра 1944. код Комлетинаца.

ЈОС.ИПОВИЋ Сретена ДОБРИВОЈЕ, рођен 1921, Лшршт, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Погиуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

ЈОСИПОВИЋ Јефте ДРАГОЈЛО, рођен 1923, Драгаљ, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. водник у 1. чети 3. батаљона. Рањен 5. маја 1945. код Крижа. Умро сутрадан у болници.

ЈОСИПОВИЋ ДРАГОЉУБ. Попучка, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 2. чета 1. батаљон. Нестао 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

ЈОСИПОВИЋ Михаила ЖИВОЈИН, рођен 1925, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 4. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова. Умро 24. јануара у Илоку, у Дивизијској болници.

ЈОСИЋ Живана МИЛУТИН, Велика Крсна, Младеновац. Био у 1. чети 1. батаљона. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.

ЈОЦИЋ Стевана БОЖИДАР. рођен 1924, Радосин. Бабушница, грађевински радник. У Бригади од формирања, 3. батаљон. Погиуо 23. новембра 1943. у Великој Плашг.

ЈОЦИЋ Милетија ДОБРИВОЈЕ, рођен 1924, Доње Коњувце, Бојник, земљорадник. У Бригади од децембра 1943. водник у 1. батаљону. Рањен од шгае 12. маја 1945. у Козју.

ЈОЦИЋ ЈОВАН. у 2. чети 2. батаљона. Погиуо 24. априла 1945. године код Бадоваљаца.

ЈОСИПОВИЋ Живка ЉУБОМИР, рођен 1926, Белотић, Богатић, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 27. јануара 1945. код Шаренграда.

ЈОЦИЋ Илије ЖИВАДИН, рођен 1924. Левачки срез, Рековац, земљорадник. У Бригади од 25. марта 1945. (из 23. српске бригаде) у 3. чети 3. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

ЈОЦИЋ ТОМИСЛАВ, рођен 1914. Мали Поповић, Светозарево, у 2. чети 1. батаљона.

ЈОЦКОВИЋ Димитрија ДРАГОЉУБ. рођен 1913, Грабовац, Богатић. кафеџија. У Бригади од 29. новембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Погиуо 23. јануара 1945. код Мохова.

ЈОЦКОВИЋ Илије СРБИСЛАВ, рођен 1911, Дубље, Богатић, земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944. ПК батерија. Рањен 15. априла 1945. године код Ђакова.

ЈОЧИЋ Милана МИЛОСАВ, рођен 1924, Тоболац, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

ЈУГОВИЋ БОЖИДАР. политички комесар Минобацачке чете 3. батаљона.

ЈУГОВИЋ ИЛИЈА, са југа Србије. У Бригади од маја до јула 1944. године.

- ЈУРИШИЋ БОГДАН, водич у Инжињерској чети. Рањен 12. маја 1945. године у Козју.
- ЈУРИШИЋ НОВАК. У 3. батаљону.
- ЈУС Франца АНТОН. рођен 1918, Марибор, избеглица у Београду. У Бригади од марта 1945, 1. чета 1. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Церја. Умро 16. маја у болници у Загребу.
- ЈУШКОВИЋ МИЈОШ, Гајтан, Медвеђа, земљорадник. Погиноу крајем јула 1944. код села Гргуловца.
- КАБИЉО ЈАКОВ. Рањен између 12. априла и 12. маја 1945. године.
- КАБАН ЈОСИП, рођен 1927, Сонта, Апатин. У Бригади од фебруара 1945. (дошао из прекоманде), 2. чета 3. батаљон. Контузован 15. априла 1945. године у Ђакову.
- КАЖЕНЕГРА П. АЛЕКСА, рођен 1922, Свети Стеван, Котор, живео у Београду. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Водник у 2. чети 1. батаљона. Рањен 12. маја 1945. код Ловаса.
- КАЗИМИРОВИЋ Пантелије ЖИВКО, рођен 1924, Уб, болничар. У Бригади од октобра 1944. Рањен 17. августа 1944. код Београда.
- КАЛАБА ТИХОМИР. рођен 1923, Доњи Вакуф, Јајце, живео у Београду. У Бригади од септембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 7. децембра 1944. код Комлетинаца.
- КАЛАБИЋ ИЛИЈА, рођен 1923, Доњи Бадањ, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 4. батаљон. Оболео и отпуштен кући 28. новембра 1944. године.
- КАМБЕРОВИЋ ВАЛЕРИЈА, Лесковац. У Бригади од 25. марта 1945. (из 23. српске бржаче). У 2. чети 1. батаљона. Погинула 5. априла 1945. у извиђању.
- КАНГОРЕГОВИЋ ЂОРЂЕ, рођен 1909, Јабуковац, Неготин, земљорадник. У Инжињерској чети. Рањен 3. маја 1945. код Банове Јаруге.
- КАНДИЋ БРАНКО, рођен 1924, Слабиња. Костајница, избеглица у Београду. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- КАНДИЋ Миросава ДРАГОМИР, рођен 1926, Михајловац, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 27. новембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.
- КАНДИЋ Живојина РАДОСАВ, рођен 1915. Опорница, Крагујевац, санитар. наредник. У Бригади од 23. септембра 1944. Болничар у 2. чети 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- КАНДИЋ М. РЕЉА. У Наредби бр. 29: борац, одлжован Медаљом за храброст.

- КАНЧУРОВИЋ** Стевана **ЉУБИСАВ**, рођен 1926, Гараши. Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 17. априла 1945. 1. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- КАЊАЧИС** **ЈОВАН**. Противавионска батерија. Рањен маја 1945. године.
- КАПЕТАНОВИЋ** Пантелије **ДРАГОЉУБ**, рођен 1911, Памбуковица, Уб, трговачки помоћник. У Бригади од 2. маја 1945. из Дивизијске батерије. 3. чета 1. батаљон. Рањен 6. маја код Крижа.
- КАРАБАШЕВИЋ** **Н. ЈОВАН**, рођен 1917, Горњане, Бор, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. године.
- КАРАИЦА** Василија **ЈОВАН**, рођен 1919, Велики Градац, Гтина. избеглица у Београду. У Бригади од 1945, 2. чета 3. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- КАРАИЧИЋ** Петронија **ДУШАН**, рођен 1922, Јелен До. Пожега. лимарски радник. У Бригади од 18. августа 1944, водник у 2. чети 1. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Комтетинцима.
- КАРАКАШ** **ФРАЊО**, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. из 2. шумадијске бригаде. У 3. чети 1. батаљона. Погинуо 6. маја 1945. код Крижа.
- КАРАМАНОВИЋ** **МИЛОРАД**, рођен 1922, Прилеп, избеглица у Београду. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Андријевца.
- КАРАН** Луке **ВЛАДИМИР**, рођен 1925, Карловац. избеглица у Врњачкој Бањи. Учесник НОБ-а од 1941. године. У Бригади помоћник политкомесара чете и батаљона. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова и на тенку 12. априла 1945. у пробоју фронта. Умро у болници 48. дивизије.
- КАРАПАЊЦИЋ** Николе **ИВАН**, рођен 1923, Штивица, Нова Градшгжа, избеглица у Београду. У Бригади од 23. априла 1945. у 3. чети 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- КАРАПАЊЦИЋ** Павла **ИВАН**, рођен 1918. Штивица, Нова Градшшка. избеглица у Београду. У Бригади од 23. априла 1945. 1. чета 2. батаљон. Рањен 2. маја 1945. у селу Поганик. Умро 8. маја у болници у Новој Градшници.
- КАРАЦИЋ** Вукомана **ВЕСЕЛИН**, рођен 1927, Доња Црнишава, Трстеник. земљорадшж. У Бригади од 20. децембра 1944, Чета за везу. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- КАРАЦИЋ** Мира **ДУШАН**, рођен 1917. Бели Камен, Прокупље. трговачки помоћшж. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). Командир 3. чете 3. батаљона. Рањаван 3 пута, трећи пут 15. априла 1945. у Ђакову.
- КАРАЦИЋ** Винка **ПЕТАР**, рођен 1925, Љубљана, избеглица у Београду. У 3. чети 2. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.

- КАРИЋ Живојина МИЛОРАД**, рођен 1919, Њујорк - САД. живео у Бору, трговачки помоћник. У Бригади од 15. октобра 1944, писар у 1. батаљону. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.
- КАРИЋ МИЛУТИН**, рођен 1924, Барна, Шабац, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944. Инжињерска чета. Оболео у децембру 1944. и фебруару 1945. године.
- КАРОВИЋ Миљка ЈОВАН**, рођен 1922, Ђаково, Краљево, трговац. У Бригади од 10. септембра 1944, политички комесар Пратеће и МБ чете 1. батаљона.
- КАРОВИЋ ТАДИЈА**. У 3. чети 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. године у Андријевцима.
- КАТАНИЋ ЈАНКО**, 2. чета 3. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- КАТИЋ Драгољуба ЉУБОМИР**, рођен 1925, Марковац, Велика Плана. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. батаљон.
- КАЧАРЕВИЋ Танасије ЈАНИЋИЈЕ**, рођен 1923, Винча, Топола, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). У 2. чети 3. батаљона. Рањен код Загреба маја 1945. године.
- КАЧАРЕВИЋ Николе МИЛАН**, рођен 1924, Винча, Топола, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). У 2. чети 3. батаљона. Рањен 25. априла код села Боровица.
- КВАТЕРИНИ Фране РУДОЛФ**, Воде, Чавар, радник у Београду. У Бригади од 20. априла 1945, 3. чета 1. батаљон. Ран>ен 27. априла код Јазовице.
- КЕКОВИЋ Митра РИСТАН**, рођен 1921, Горњи Загарач, Даниловград, галванопластичар у Београду. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Ађутант команданта Бригаде. Рањен 17. новембра 1944. Погинуо 2. маја 1945. код Новске од нагазне мине.
- КЕЉАЧ Богољуба ДРАГОМИР**, рођен 1924, Азања, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Десетар у 1. чети 3. батаљона. Погинуо 7. априла 1945. године.
- КЕРЕПЕШ Ђерђа ЂЕРЂ**, рођен 1925, Фекетић, Мали Иђош, радник. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде) у 1. чети 1. батаљона. Погинуо 12. априла код Ловаса.
- КЕРМЕЉ Франка АНТОН**, рођен 1921, Ретече, Крањ, избеглица у Београду. У Бригади од 29. децембра 1944, 2. чета 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- КЕСИЋ Јована МИЛЕ**, рођен 1917, Грачац, Лика. избеглица у Београду. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). Политички делегат у 1. чети 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- КЕСИЋ ПЕТАР**, рањен у времену од 12. до 25. априла 1945. године.

- КЕЦОЈЕВИЋ** Милике **БОРЂЕ**, рођен 1919, Горњи Гајтан, Медвеђа, кројач. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде) до прекоманде после месец дана.
- КЕЦОЈЕВИЋ** МИРКО, рођен 1921, Горњи Гајтан, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде) помоћник политичког комесара чете ПТ пушака. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- КУКАНОВИЋ** ВОЈИСЛАВ, рођен 1923, Дробеш, Гњилане. избеглица у Београду. Рањен.
- КУКОВИЋ** НОВАК, Даниловград, живео у Београду. У Бригади од 9. маја 1945. (из Космајске бригаде) замешж командира чете.
- КИЛИБАРДА** (МИРКОВИЋ) Ристе **ЗАГОРКА**, рођена 1927, Добротић, Прокупље. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде). Болничарка у 2. чети 3. батаљона. Рањена у 6. бригади. контузована 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- КИНСГЛ** Јозефа **АЛОЈЗ**, рођен 1916, Марибор, радник, избеглица у Београду. У Бригади од 24. септембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен теже 12. априла 1945. код Ловаса.
- КИРАЉ** Ђорђа **АРПАД**, рођен 1923, Мали Иђош, кројачки раднж. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде), у 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро у болници.
- КИРИЛУК** ПЕТАР, у 3. чети 1. батаљона. Аутор песме у Бригадном листу. Рањен између 12. априла и 12. маја 1945. године.
- КИРИЦИЋ** Јована **БОРЂЕ**, рођен 1923, Јабучевац, Неготин. У Бригади од 25. марта 1945. (из 23. српске бригаде) у 1. чети 3. батаљона.
- КИТАНОВИЋ** БОГОЉУБ, Суво Поље, Бојник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- КИТАНОВИЋ** Светозара **ДОБРИВОЈЕ**, рођен 1912, Суво Поље, Бојник. У Бригади од 6. маја 1944. до 16. јуна 1944. године.
- КИТАНОВИЋ** ЂОРЂЕ, рођен 1920, Витандрица. Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљона.
- КИТАНОВИЋ** Радисава **МИЛОВАН**, рођен 1919, Црвена Јабука, Бабушница. У Бригади од формирања. 3. батаљон. Рањен 23. новембра 1944. године у Великој Плани.
- КИТАНОВИЋ** Станка **МИЛУТИН**, рођен 1923, Сурдулица, ђак. У Бригади од формирања, помоћник политичког комесара чете у 3. батаљону. Погинуо око 24. јула 1944. код Секираче у Горњој Јабланици.
- КИТЕКС** (КНОТЕК) **СТАНЕ**, рођен 1925, Оплотница, Словенска Бистрица, живео у Београду. У Извиђачкој чети. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

- КИЋАНОВИЋ ЉУБИСАВ, у Бригади од 17. априла 1945, из прекоманде. Рањен 20. априла код Врчин Дола.
- КИШ ЈОСИП, рођен 1921, Београд. У Бригади од 11. јануара 1945. (из 2. шумедијске бригаде) у Инжињерској чети.
- КИШ Фрање ФРАЊО, рођен 1926, Мали Иђош, трговац. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде), 1. чета 2. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Плетернице.
- КИШГІАЊ Михаља МИХАЉ, рођен 1916, Шушара, Вршац, земљорадник. У 3. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- КУШЧЕПЕГИ Петера ПЕТЕР, рођен 1924, Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде) у 3. чети 2. батаљона. Погинуо 13. априла 1945. код Винковаца.
- КЛИКОВАЦ БРАНКО, рођен 1926, Београд, ученик. У Бригади од формирања, политички делегат у 1. чети 2. батаљона. Погинуо 14/15. децембра 1943. у Косанчину.
- КЛИНЦ Јосипа СИЛВЕСТЕР, рођен 1914, Сподко, Марибор, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944. в.д. командира чете у 2. батаљону. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.
- КЉАИЋ Александра МИЛЕНКО, рођен 1925, Обајгора, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944. Рањен 26. јануара 1945. код Шарешрада. Умро 26. марта у болници, у Сремској Митровици.
- КНЕЖЕВ Митоша МИЛОШ, рођен 1912 (1917), Мокрш, Кикинда, чиновник у Београду. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумедијске бригаде). У 3. чети 1. батаљона. Рањен 20. децембра 1944.
- КНЕЖЕВИЋ Јована ВУЧЕТА, рођен 1927, Брус. У Бригади од 3. септембра 1944. политички комесар 1. чете 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. године у Бакову.
- КНЕЖЕВИЋ Недељка ДРАГУТИН, рођен 1924, Нова Топола, Лебане, гимназијалац. У Бригади од 13. јануара 1944. Политички комесар чете у 2. батаљону. Прекомандован децембра 1944. Рањен 14. септембра 1944. код Пожеге.
- КНЕЖЕВИЋ ДУШАН, рођен 1919, радник.
- КНЕЖЕВИЋ Миливоја ЈОВАН, рођен 1926, Ваштане, Сињ, машинбравар у Београду. У Бригади од 15. октобра 1944, 3. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.
- КНЕЖЕВИЋ Обрадина ЈОВАН, рођен 1922, Вишесава. Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. политички делегат у 4. батаљону. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- КНЕЖЕВИЋ МИОДРАГ. Крагујевац, гимназијалац. У Бригади од 23. септембра 1944, 3. чета 4. батаљон.

КНЕЖЕВИЋ Благоја НИКОЛА, рођен 1921, Дренце, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). Политички комесар 2. чете 2. батаљона.

КНЕЖЕВИЋ Недељка РАДИСАВ, рођен 1923, Нова Топола, Лебане, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде). Убрзо прекомандован у коњицу. Рањен.

КНОТЕК СТАНКО, Извиђачка чета. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

КОВАНИЋ РАДОМИР, рођен 1926. У Бригади од 7. новембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 6. априла 1945. у извиђању.

КОВАЛЦА Василија ЈОВАН, рођен 1919, Велика Солна, Глина, избеглица у Београду.

КОВАЧ Т. АЛЕКСАНДАР, Неузина, Зрењанин, 4. батаљон.

КОВАЧ Михаља ИШТВАН, рођен 1924, Фекетић, Мали Иђош, кројач. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде) у 3. чети 2. батаљона. Рањен пред Славонским Бродом.

КОВАЧ Јаноша ЈАНОШ, рођен 1926, Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде). У 3. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта. Умро у Бригадном превијалишту.

КОВАЧ Мирка ЈОСИП, рођен 1927, Сонга, Апатин, берберш, у 1. чети 3. батаљона. Контузован 15. априла 1945. у Ђакову.

КОВАЧ Јозефа ЛАСЛО. рођен 1923, Зрењанин. У Бригади од 21. децембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.

КОВАЧ Михаила СТЕВАН, Фекетић, Мали Иђош, 2. батаљон.

КОВАЧЕВИЋ ДЕСИМИР, рођен 1917, Неваде, Горњи Милановац, земљорадник. У 2. чети 1. батаљона. Рањен 14. априла 1945. код Ђакова.

КОВАЧЕВИЋ ДРАГОЉУБ, рођен 1921. Београд. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). У 1. чети 3. батаљона.

КОВАЧЕВИЋ Антонија ДРАГОСЛАВ, рођен 1920, Миршевац. Рача, земљорадник. У Бригади од 23. септембра 1944. године. Погинуо 25. јануара код Новак Банске.

КОВАЧЕВИЋ ЈАКОВ, рођен 1926, Стари Слатник, Славонски Брод, ковач. У 2. чети 3. батаљона. Рањен 3. маја 1945. код Банове Јаруге.

КОВАЧЕВИЋ Раде ЈОВИЦА, рођен 1924, Крузи, Доњи Лапац, избеглица у Београду. У 1. чети 2. батаљона.

КОВАЧЕВИЋ Александра ЉУБОМИР, рођен 1920, Статовац. Житни Поток, избеглица из Македоније. живео у Горњем Гајтану. У Бригади од формирања. помоћник политичког комесара 1. чете 2. батаљона. Маја 1944. прекомандован.

КОВАЧЕВИЋ Радомира МИЛАН, рођен 1924, Горња Врбава, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од 3. октобра 1944, десетар у 1. чети 1. батаљона. Погинуо 28. априла 1945. код Новске.

КОВАЧЕВИЋ Радомира МИЛАН, рођен 1921, Лебане, 1. батаљон. Погинуо 29. априла 1945. код Новске.

КОВАЧЕВИЋ ОБРЕН, рођен 1924, Салотуша, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 2. батаљон.

КОВАЧЕВИЋ Бранислава ПРОДАН, рођен 1918, Мионица, земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944, десетар у 3. чети 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Бакову.

КОВАЧЕВИЋ Раде СТЕВАН, рођен 1926, Горјевац, Бихаћ, шофер, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, командир Извиђачке чете. У Бакову 15. априла 1945. тешко рањен у обе ноге. Извршио самоубиство.

КОЗИЋ Вукашина РАДОШ, рођен 1924, Рибари, Брус, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен од мине 5. маја 1945. код Крижа. Умро 21. маја у болници, у Осијеку.

КОЈИЋ Радована РАДЕНКО, рођењ 1924, Дружетић, Коцељева, земљорад-шж. У Бригади од 20. октобра 1944, 3. чета 1. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

КОКАНОВИЋ РАДОВАН, рођен 1922, Клење, Богатић, бравар. У Бригади од 10. новембра 1944, ПТ бригада, 2. батаљон. Рањен 1. маја 1945. код Пакленице. Умро 3. маја у болници, у Новој Градишки.

КОВАЧЕВИЋ Љубомира РАДОМИР, рођен 1926, Дворска, Крупањ, земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код села Кусановца.

КОДИЋ РАДИВОЈЕ, рањен између 12. априла и 12. маја 1945. године.

КОСН Ели ЛЕОН, рођен 1922, Београд. У Бригади од 17. фебруара 1945, политички делегат у 2. чети 1. батаљона. Тешко рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.

КОСН МАРИС, рођен 1915, Сарајево, столар. Десетар у 1. чети 3. батаљона. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.

КОЖИКОВИЋ Михаила БОРИВОЈЕ, рођен 1914, Дупљани, Неготин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, у Интендантури Бригаде.

КОЈАДИНОВИЋ Душана ДРАГОСЛАВ, рођен 1927, Марковац, Велика Плана, радник. У Бригади од 9. маја 1945, (из Космајске бригаде). У 1. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

КОЈИЋ Светозара ЉУБОМИР, рођен 1921, Клење, Богатић, земљорадник. У Бригади од 13. новембра 1944, ПТ вод, 2. батаљон. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.

КОЈИЋ Михаила НИКОЈА, рођен 1922, Клење, Богатић, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944. Минобацачка чета 3. батаљона.

КОЈИЋ РАДОМИР, рођен 1921, Мала Иванча, Соиот, опанчар. У Бригади од септембра 1944, Чета за везу. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку.

КОЈИЋ Живана СТАНИМИР, рођен 1921, Бадовинци, Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Промрзао 28. јануара 1945.

КОКОВИЋ, Прокупље. У Бригади (вероватно) од јануара 1944, 2. батаљон. Рањен 19. марта 1944. на Ргајском вису. Умро у болници.

КОКАРИЋ РАДОМИР, рођен 1909, Дубока, Кучево, колар. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.

КОКОТОВИЋ Павла ТОДОР, рођен 1915, Липово Поље, Перушић, избеглица у Београду. У Бригади од 9. децембра 1944, водни болничар у 2. батаљону.

КОЛАР Јаноша ШАНДОР, рођен 1924, Даљ, живео у Малом Иђошу, радник на железници. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде). У 1. чети 1. батаљона. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.

КОЛАРЕВИЋ Радивоја АДАМ, рођен 1927, Избеница, Варварш, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Погинуо 12. априла 1945.

КОЛАРЕВИЋ Радивоја ДУШАН, рођен 1924, Избеница, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Погинуо (вероватно) 3. јануара 1945. у Комлетиница.

КОЛАРЕВИЋ Божица РАДЕ, рођен 1927, Велика Дренова. Трстеник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 2. батаљона.

КОЛАРЕВИЋ Живојина РАДОСАВ, рођен 1924, Велика Дренова. Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон.

КОЛАРИЋ Илије БОГОЉУБ, рођен 1925, Ктење, Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 21. априла 1945. код Плетернице.

КОЛАРЕВ Радована ГЛИГОРИЈЕ, рођен 1921, Лесковац, ученик. У Бригади од децембра 1944. године.

КОМАДАНОВИЋ (Церовић) Т. РАНКА, рођена 1922, Чајниче. У Бригади од новембра 1944. (из 1. пролетерске бригаде) референт санитета Бригаде.

КОМАДИНИЋ ДРАГОЉУБ, Широке Њиве, Прокупље.

КОМАДИНИЋ МИЛОРАД, рођен 1924, Широке Њиве. Прокупље. У Бригади од децембра 1944, помоћник политичког комесара 3. чете 2. батаљона. Рањен 28. јуна 1944. код Дражиновца на Копаонику.

КОМАДИНИЋ МИЛОШ, Широке Њиве. Прокупље. Секретар СКОЈ-а 2. батаљона.

КОМАДИНИЋ МИХАИЛО, рођен 1927, Широке Њиве, Прокупље. У Бригади од пролећа 1944. Рањен 26. јула 1944. на Вельој Глави.

КОМАР Михаила АЛЕКСАНДАР, Фекетић, Мали Иђош. У 1. чети 2. батаљона. Рањен 27. априла 1945. код Ловаса.

КОМИЋ ДОБРОСАВ. У 2. батаљону. Рањен јануара 1945. године.

КОМЛЕНОВИЋ. У 1. батаљону. Погинуо 5. априла 1945. у Малом Иђошу.

КОМНЕНОВИЋ Добросава ПЕТАР, рођен 1922, Босуца, Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде) десетар у 1. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

КОНСТАНТИНОВИЋ БОЖИДАР, рођен 1931, Београд. Рањен јануара 1945.

КОНСТАНТИНОВИЋ ПЕТРОНИЈЕ, у 3. чети 4. батаљона. Рањен између 12. априла и 12. маја 1945. године.

КОПРИВИЦА Косте МИЛОВАН, Балчак, Прокупље. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде) командир Пратеће чете 4. батаљона.

КОРАЋ БОЖИДАР. прекомандован 20. маја 1944. из 9. српске бригаде за заменика команданта Бригаде. На овој дужности остао до средине јуна 1944, када је постављен на исту дужност у 6. српској бригади. Од 1-17. августа 1944. вршио је дужност команданта 4. српске бригаде. Погинуо у 23. дивизији као начелник штаба једне бригаде.

КОРАЋ МИЛИЦА, рођена 1925. Хаџићево село, Босанска Крупа. У Бригади од новембра 1944, (из прекоманде). У 2. чети 3. батаљона. Рањена 7. новембра 1944. код Лаћарка. Умрла 13. новембра 1944. у Дивизијској болници у Сремској Митровици.

КОРДИЋ Стојана БУРА. рођен 1911, Бјелник, Петриња. избеглица у Београду. У 3. чети 3. батаљон. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.

КОРИЖ Иштвана ИШТВАН, рођен 1928, Фекетић, Мали Иђош, берберин. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде) У 3. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

КОРИМАНОВИЋ МИЛОРАД, рањен 13. априла 1945. пред Винковцима.

КОРИЦА Трифуна МИЛИЦА, рођена 1924, Могорић, Госпић. У Бригади од новембра 1944. године (из 6. Дивизије). Политички референт санитета 3. и 1. батаљона.

КОСАНИЋ Величка ЗЛАТОМИР, рођен 1922, Драгијевица. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 3. батаљон. Заробљен 3. јануара 1945. у Комлетинцима, одробљен у Загребу.

КОСИЋ МИЛУТИН. у 1. чети 1. батаљона. Рањен 6. априла 1945. у извиђању.

КОСАВАЦ Г. СПАСОЈЕ, рођен 1921, Велика Пчелица. Крагујевац. земљорадник. У Бригади од 20. септембра 1944, десетар у 3. чети 2. батаљона. Рањаван 2 пута: 16. октобра код Београда и 22. децембра 1944. код Отока.

КОСТАДИНОВИЋ Симе ДРАГОМИР, рођен 1910, Доње Коњувце, Бојник, земљорадник. У Бригади од јуна 1944. године.

- КОСТАДИНОВИЋ Ђорђа ЉУБИСАВ.** рођен 1911, Ивање. Бојник, службеник. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригади од оснивања. интендант Бригаде. а потом и 21. дивизије. Погинуо у Београду 20. октобра по ослобођењу Београда. грешком од совјетског војника.
- КОСТАДИНОВИЋ ПЕТРОНИЈЕ,** рођен 1923, Горње Власе, Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањен 28. јануара 1945. код Шаренграда.
- КОСТАДИНОВИЋ Теодосија СВЕТОЗАР.** рођен 1917, Стубал, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Десетар у 2. чети 4. батаљона.
- КОСТАДИНОВИЋ Ђуре СТОЈАН,** рођен 1921, Коњувце, Бојник, трговачки помоћник. У Бригади од 6. маја 1944. Помоћник политичког комесара 3. чете 2. батаљона. Погинуо 8. маја 1945. у Дугом Селу.
- КОСТАДИНОВИЋ Манасија ЧЕДОМИР.** рођен 1919, Ново Село, Сурдулица. земљорадник. У Бригади од новембра 1944.1. чета 1. батаљон. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- КОСТАДИНОВИЋ Јована МИЈГУТИН,** рођен 1927, Дупљани, Неготин, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944.2. чета 1. батаљон.
- КОСТИЋ АЛЕКСАНДАР,** 2. чета 2. батаљон. Рањен 24. априла 1945. код Босићевце. Умро истог дана у болници у Новој Градишки.
- КОСТИЋ АНЂЕЛ,** у Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- КОСТИЋ БЛАГОЈЕ.** рођен 1926, Врбиштица, Урошевац. избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944. године.
- КОСТИЋ Миљана БОЖИДАР,** Штулац, Лебане. У Бригади од маја 1944, 3. чета 4. батаљон.
- КОСТИЋ Миливоје БОЖИДАР.** рођен 1924. Ниш, ђак. У Бригади од маја 1944. Десетар у 1. чети 2. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- КОСТИЋ Велимира БОРИВОЈЕ,** рођен 1921, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 27. јула 1944. године код Липовце.
- КОСТИЋ Радована БОРИВОЈЕ,** рођен 1924, Големо Село. Врање, музикант. У Бригади од децембра 1944.2. чета 2. батаљон. Рањен 8. маја 1945. године код Прозорја.
- КОСТИЋ БРАНИСЛАВ,** рођен 1925. Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944.1. чета 4. батаљон. Рањен 13. децембра 1944. код Отока. Убрзо "умро у болници у Комлетинцима.
- КОСТИЋ Василија БРАНКО,** рођен 1924. Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 12. августа у Куршумлији, вратио се фебруара 1945. године.

- КОСТИЋ Јована БРАТИСЛАВ, рођен 1922, Брод. Црна Трава, чиновник. У Бригади од формирања. помоћник политичког комесара 8. чете 3. батаљона. Рањен 7. новембра 1944. у Лаћарку.
- КОСТИЋ Миладина БУДИМИР, рођен 1915, Брестовац, Кнић, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде) у 1. чети 1. батаљона. Погинуо 21. априла 1945. код Старог Слатника.
- КОСТИЋ Радоја БУДИМИР, рођен 1927. Мала Крушевица, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Промрзао 21. јануара 1945. Погинуо 21. априла 1945. код Старог Слатника.
- КОСТИЋ Младена ВЛАДИМИР, рођен 1927. Бујановац. земљорадник. У Бригади од 7. априла 1945, 1. чета 3. батаљон. Рањен 5. маја 1945. године код Крижа.
- КОСТИЋ ВОЈИСЛАВ, рођен 1925, Мељак. Барајево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, десетар у 3. чети 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- КОСТИЋ Живојина ВОЈИСЛАВ, рођен 1925, Прекопчелица, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 4. батаљон.
- КОСТИЋ Милоја ВОЈИН, рођен 1929, Гуча, Лучани, земљорадник. У 1. чети 3. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Њакову.
- КОСТИЋ Глигорија ДОБРОСАВ, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо 21. јула 1944. у Тошици.
- КОСТИЋ С. ДОБРОВОЈЕ, рођен 1923, Стрижило. Светозарево. земљорадник. У Митраљеској чети 3. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Њакову.
- КОСТИЋ Јосифа ДОБРОСАВ, рођен 1924, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 4. батаљон. Убрзо прекомандован.
- КОСТИЋ Светомира ДРАГОЉУБ, рођен 1924, Липolist. Шабац. земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова и 13. априла код Винковаца. Умро 19. априла у болници у Винковцима.
- КОСТИЋ ДРАГОСЛАВ, у Бригади од 19. априла 1945. (из прекоманде). Рањен 20. априла код Врчин Дола.
- КОСТИЋ Милорада ДРАГУТИН, рођен 1917, Лозовик. Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 25. фебруара 1945, 1. чета 1. батаљон. Оболео маја 1945. године.
- КОСТИЋ ЂОРЂЕ, рођен 1913, 1. чета 2. батаљон. Рањен 19. децембра 1944. код Комлетинаца.
- КОСТИЋ Мшана ЖИВКО, рођен 1926. Струганик, Мионица, земљорадник. У Бригади од 20. марта 1945. Митраљеска чета 1. батаљона. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.

КОСТИЋ Нжоле ЖИВОЈИН, рођен 1926, Струганица. Врање, Митраљеска чета. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

КОСТИЋ Јевте ЖИВОРАД, рођен 1917. Лиолист. Шабац, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944, 1. чета 2. батаљон.

КОСТИЋ Мълана ЗАРИЈЕ, рођен 1909, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од 10. маја 1944, десетар у 2. чети 4. батаљона.

КОСТИЋ Николе ИВАН, рођен 1924. Витановац. Крушевац. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. По ослобођењу умро у болници.

КОСТИЋ Милутина ЈОВАН, рођен 1928, Ломница. Крушевац, земљорадник. У Бригади од формирања, заменик командира 3. чете 1. батаљона. Рањаван два пута: 28. септембра 1944. код Горњег Милановца и 6. маја 1945. код Крижа.

КОСТИЋ ЈОВАН, у Митраљеској чети 1. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Церја. Умро у болници 9. маја 1945. године.

КОСТИЋ КОСГА, Сеземче, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944. Погинуо код Београда.

КОСТИЋ Ђорђа КРСГА, рођен 1925, Винарце. Лесковац, земљорадник. У Бригади од 13. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон.

КОСТИЋ ЉУБОМИР, рођен 1927, Осипаоница, Смедерево. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). У 1. чети 1. батаљона.

КОСТИЋ Ранђела МИЛАН, рођен 1922, Крушевац, сарачки радник. У Бригади од формирања, командир чете аутоматичара. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

КОСТИЋ МИЛАН, Малви, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. У 1. чети 3. батаљона. Враћен кући као неспособан.

КОСТИЋ МИЛАН, рођен 1925. У Бригади од 3. фебруара 1945, 1. чета 1. батаљона. Рањен 6. априла 1945. у извиђању.

КОСТИЋ Драгољуба МИЛОСАВ, рођен 1922, Мељак, Барајево, земљорадник. Погинуо 20. априла 1945. код Бълица.

КОСТИЋ Васиља МИЛУТИН, рођен 1920, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944, пушкомитраљезац у 3. чети 4. батаљона. Погинуо 20. јула 1944. на Пожару. Црна Чука, Копаоник.

КОСТИЋ Јосифа МИЛУТИН, рођен 1922, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944, 3. чета 3. батаљон.

КОСТИЋ Николе МИЛУТИН, рођен 1926, Сеземче, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944. Погинуо код Београда.

КОСТИЋ Уроша МИЛУТИН, рођен 1920, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 27. јула 1944. код Липовице.

- КОСТИЋ Драгомира МИРОСЛАВ, рођен 1922, Радошин, Свилајнац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1. чета 3. батаљон.
- КОСТИЋ РАДИВОЈЕ, рођен 1925, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- КОСТИЋ Јосифа РАДОВАН, рођен 1926, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од 10. маја до јула 1944, 2. чета 4. батаљон. Погинуо новембра 1944. у 11. српској бригади.
- КОСТИЋ Милана САВА, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 4. батаљон.
- КОСТИЋ Стојана СВЕТОЗАР, рођен 1921, Винарце, Лесковац, земљорадник, водник у 2. батаљону. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- КОСТИЋ Милана СЛАВКО, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 2. батаљон.
- КОСТИЋ Вукашина ТРАЈАН, рођен 1926, Прекопчелица, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944. године.
- КОСТИЋ Тимотија ТРАЈКО, рођен 1915, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944. заменик командира 2. чете 4. батаљона. Рањен код Сувог Дола, код Блаца, 16. јуна 1944. Нестао јула из болнице на Јастрепцу.
- КОТНИК АЛБЕРТ, рођен 1920, Трст, студент права, живео у Београду. У Бригади од септембра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- КОТУРОВИЋ Ранка МИХАИЛО, рођен 1924, Лешншр, Лозница, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 2 пута: 9. децембра 1944. код Комлетинаца и 21. јануара 1945. код Шаренграда.
- КОЦИЋ ВОЈИН, Баличевац, Меровина, земљорадник. У Бригади од јуна 1944, десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. године у Такову. Убрзо умро.
- КОЦИЋ Д. ВУКАШИН, рођен 1923, Баличевац, Меровина, земљорадник. У Бригади од јуна 1944. 1. чета 4. батаљон. Погинуо 16. јуна 1944. код Блаца.
- КОЦИЋ ЖИВКО, рођен 1919, Орашац, Лесковац завршио средњу техничку школу. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригаду дошао са дужности политичког комесара Омладинског батаљона Другог јужноморавског одреда. У Бригади од формирања; политички комесар Трећег батаљона до рањавања 28. марта 1944. Остао непокретан инвалид.
- КОЦИЋ ЖИВКО, Меровина, поткивач. У Бригади од јуна 1944. године. 1. чета 4. батаљон.
- КОЦИЋ Спасоја ИЛИЈА, рођен 1913, Мали Мокри Луг, Београд, земљорадник. У 2. чети 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

КОЦИЋ Николе МИЈОРАД, 2. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.

КОЦИЋ ПЕТАР. Петровац. Бучумет, Лебане. У Бригади од маја 1944. Водник.

КОЦИЋ Милорада РАДИВОЈЕ, рођен 1914. Винча, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 1. децембра 1944, десетар у Митраљеској чети 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.

КОЦИЋ Драгутина СВЕТОЗАР, рођен 1923. Винарце, Лесковац. земљорадник. У Бригади од 17. априла 1944, водник у 2. батаљону. Рањен 12. априла 1945. код Винковаца.

КОЦИЋ Благоја СРЕЋКО, рођен 1922, Честа, Алексинац, земљорадник. У Бригади од 10. јуна 1944, ПК батерија. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

КОЧЕВИЋ Радомира МИЛАН, рођен 1923, Горња Врбава, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од 3. октобра 1944, десетар у воду аутоматичара 1. батаљона. Погинуо 28. априла 1945. пред Новском или у Ђакову.

КОШУТИЋ Витомира МИЛИВОЈЕ, рођен 1925, Угљарево, Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде) у Чети аутоматичара. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

КРАГИЋ БУДИМИР, рођен 1909, Чукуровац, Алексинац, земљорадник. У Бригади од јуна 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. године код Шаренграда.

(КРА)ГУЈЕВИЋ (ИС)ИДОР, рођен 1913, Тучеп, Исток (Косово и Метохија). Противколска батерија. Рањен 12. априла 1945. по пробоју фронта.

КРАЈИНОВИЋ Божидара ДУШАН, рођен 1921, Вребац, Госпић, живео у Београду, студент технике. У Бригади од 21. септембра 1944. политички комесар 1. чете 4. батаљона. Рањаван три пута: 13. децембра 1944. код Отока, у јануару 1945. и 12. априла код Ловаса.

КРАЉ С. ЈОВАН, рођен 1916, Равно Рашће, Глина, живео у Београду, чиновник. У Бригади од 5. октобра 1944. (из Космајског одреда). Политички делегат у 2. батаљону. Писар у Бригади. Рањен 7. децембра 1944. код Отока.

КРАЉ Душана ЛАЗАР. рођен 1920, Равно Рашће, Глина, живео у Београду. студент права. У Бригади од 1. октобра 1944. политички комесар 3. чете 4. батаљона.

КРАТИНИЋ БОРЂЕ, рођен 1926, Јабучевац, Неготин.

КРАЧУНОВИЋ Илије ИЛИЈА, рођен 1913, Бољетин, Мајданпек. 3. чета 1. батаљона. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

КРЕГЕР Аугуст. рођен 1910, Љубљана, електричар у Београду; био у 3. батаљону. Погинуо 6. маја 1945. код Крижа.

КРИВОКАПИЋ Анте **ВЛАДИМИР**, Коњарник, Житорађа. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде). Политички комесар 1. чете 4. батаљона. Погинуо у Лаћарку новембра 1944. године.

КРИВОКАПИЋ ВОЈИН, Витомирица, Пећ, избеглица на југу Србије. У Бригади од формирања, у 2. батаљону. Рањен 14. децембра 1943. године.

КРИВОКАПИЋ ЖАРКО. Витомирица. Пећ, избеглица на југу Србије. У Бригади од формирања до прекоманде 14. децембра 1943. Погинуо 8. јула 1944. у Косовској бригади.

КРИВОКАПИЋ Шћепана **ЉУБОМИР**, рођен 1926, Коњарник, Прокупље. У Бригади од формирања. 3. чета 2. батаљон.

КРИВОКАПИЋ МИЛИВОЈЕ. У Бригади од 20. маја до краја јула 1944, 1. чета 1. батаљон.

КРИСТИЛ Јожефа **АЛОЈЗ**. Свети Јаков при Горици. Марибор. избеглица у Београду.

КРНЕЛ АНТОН, рођен 1921, Ратече. Јесенице, избеглица у Београду. У 1. чети 2. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.

КРНЕТА Косте **СГОЈАН**. рођен 1916, Садиловац. Слуњ, трговачки помоћник у Београду. У Бригади од 20. априла 1945, 2. чета 1. батаљона. Рањен 17. априла 1945. код Новске.

КРПАН ПЕТАР. рођен 1903. Ричице. Травник, живео у Београду. У 1. чети 1. батаљона. Рањен у офанзиви 1945. године.

КРПИЋ, са подручја Копаоничког среза. Брус.

КРСМАНОВИЋ Данђла **БРАНИСЛАВ**, рођен 1920, Владичин Хан. Био у 2. чети 3. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Церја.

КРСМАНОВИЋ Станка **МИЛЕНКО**, рођен 1924, Вишесава. Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Погинуо 7. децембра 1944. код Комлетинаца.

КРСМАНОВИЋ Живојина **МИЛЕТА**, рођен 1926. Велуће. Трстеник, земљорадник. курир у 1. батаљону. Рањен 20. априла 1945. код Бљаница.

КРСМАНОВИЋ Радосава **ОБРАД**, рођен 1924, Претрешња, Блаце. земљорадник. У Бригади од јуна 1944, 2. чета 1. батаљон.

КРСМАНОВИЋ Божидара **РАДОМИР**. рођен 1921. Драгушица, Кнић. земљорадник. У Бригади од 25. септембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Теже рањен 23. јануара 1945. код Мохова.

КРСМАНОВИЋ Проке **РАДОМИР**, рођен 1917. Претрешња, Блаце, земљорадник. У Бригади од јуна 1944, 2. чета 1. батаљон. Умро 1945. од последица.

КРСМАНОВИЋ СТЕВАН. рођен 1924. Лештанско, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Контузован 20. априла 1945. код Врчин Дола.

КРСТИЋ АРАНЂЕЈ1, у Бригади од 19. децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 8. маја 1944. код Церја.

КРСТИЋ Здравка БОГОЉУБ. рођен 1926, Осечина, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 2. чета 3. батаљон.

КРСТИЋ Ј. БОГОЉУБ. У Наредби бр. 29: десетар, одликован Медаљом за храброст.

КРСТИЋ БОЖИДАР, рођен 1921, Горњи Матејевац, Ниш. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

КРСТИЋ Здравка БОРИВОЈЕ, рођен 1922, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у 3. чети 4. батаљона. Рањен у главу 22. (23) децембра 1944. Умро у Бригадном превижалишту.

КРСТИЋ Радоја БОРИВОЈЕ, рођен 1923, Грабовац, Трстешж. У Бригади од марта 1945, (из Космајске бригаде) Секретар СКОЈ-а Бригаде.

КРСТИЋ Василија БРАНКО, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 2. чета 4. батаљон.

КРСТИЋ Димитрија ВИТОМИР, рођен 1921, Придворица, Бојник. земљорадник. У Бригади од формирања. политички комесар 1. чете 2. батаљона до рањавања 19. марта 1944. на Ргајском вису.

КРСТИЋ Вашшја ВЛАДИМИР, рођен 1924, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 4. батаљон.

КРСТИЋ Војслава ГВОЗДЕН, рођен 1926, Осечина, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 2. чета 4. баталли.

КРСТИЋ Живојина ГВОЗДЕН. рођен 1925, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Пошую 23. априла 1945. код Мохова.

КРСТИЋ Цветка ГОРДАНА, рођена 1927. Вуковар, учитељица. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде) до краја фебруара 1945. Оболела. Секретар културно-просветног одбора 2. батаљона.

КРСТИЋ Милијана ДОБРИВОЈЕ, рођен 1924, Бачевци. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у 1. чети 1. баталона.

КРСТИЋ ДОБРИВОЈЕ. Лозна. Алексинац, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 4. батаљон.

КРСТИЋ Миливоја ДОБРИВОЈЕ, рођен 1927, Железник, Београд, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 1. чета 3. батаљон.

КРСТИЋ Светозара ДОБРОСАВ, рођен 1924, Стубла. Бојник, абаџија. У Бригади од маја 1944. Заменик командира 2. чете 3. батаљона. Рањен 14. децембра 1944. код Комтетинаца. Умро у Дивизијској болници. (Постоји податак да је жив, све није проверено - унет је у погинуле).

- КРСТИЋ Бранислава ДРАГОСЛАВ, рођен 1924. Винча, Гроцка. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде), болничар у 3. чети 2. батаљона. Попшубо 16. априла 1945. у Бакову.
- КРСТИЋ Маријана ДРАГОСЛАВ, рођен 1925, Гораждевац. Пећ, избеглица на југу Србије, земљорадник. У Бригади од 22. маја 1944. десетар у 3. чети 3. батаљона. Рањен 3. децембра 1945. године код Мартинаца. Умро у Дивизијској болници.
- КРСТИЋ (ПЕТРОВИЋ) ДУШАН, Каре, Житорађа, командир чете у 2. батаљону. Рањен марта 1944. године.
- КРСТИЋ Илије ЂОРЂЕ, рођен 1924, Мали Мокри Луг, Београд, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 2. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку. Умро истог дана у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- КРСТИЋ ЂОРЂЕ. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- КРСТИЋ ЂОРЂЕ. рођен 1927. Лесковац. У Бригади од јуна 1944. 1. чета 3. батаљон. Рањен у офанзиви 12. априла - 12. маја 1945. године.
- КРСТИЋ Милутина ЂУРА, рођен 1926. Горина, Лесковац, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде), 1. чета 1. батаљон. Тешко рањен код Шаренграда јануара 1945. године.
- КРСТИЋ ЂУРА, заменик командира Митраљеске чете 2. батаљона. Рањен 12. маја 1945. у Козју. Умро у Бригадном превижалишту.
- КРСТИЋ Саве ЖИВОЈИН. рођен 1922, Куновица. Ниш. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 2. батаљон. Рањен јануара 1945. године код Шаренграда.
- КРСТИЋ Станка КОСТА. рођен 1907. Бојник. земљорадник. У Бригади од марта 1944, водник 3. чете 4 (2) батаљона. Рањен 13. априла 1945. године код Винковаца.
- КРСТИЋ КРСТА. рођен 1927, Доње Цриатово, Житорађа, избеглица са Косова, гимназијалац. У Бригади од формирања, 2. батаљон. На маршу за Црну Траву фебруара 1944. промрзао. Упућен на терен.
- КРСТИЋ Витомира МИЛАН. рођен 1920, Бачевци. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Теже рањен 8. маја 1945. године у Прозорју.
- КРСТИЋ Драгољуба МИЛОСАВ. рођен 1922, Мељак, Барајево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Погиубо у Бакову.
- КРСТИЋ Цветка МИЛОСАВ, рођен 1925, Крушевац. земљорадник. У Бригади од јануара 1945, 3. батаљон. Погиубо 8. маја 1945. код Церја.

КРСТИЋ Душана МИЈУТИН, рођен 1921, Румска. Шабац, земљорадник. У Бригади од 20. децембра 1944. ГИТ вод 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Плетернице.

КРСТИЋ П. МИЈУТИН, рођен 1903, Мекиш, Дољевац, земљорадник. У Бригади од јуна 1944. Чета за везу. Оболео фебруара 1945. године.

КРСТИЋ Војислава МИОДРАГ, рођен 1922, Камендол, Гроцка. земљорадник. У 2. чети 3. батаљона. Рањен 14. априла 1945. код Ђакова.

КРСТИЋ Војислава МИОДРАГ, рођен 1922, Суводол, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде).

КРСТИЋ МИХАИЈ10, рођен 1926, Забрежје, Обреновац. земљорадник. У 2. чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.

КРСТИЋ Мирка НОВИЦА, рођен 1919, Каре. Житорађа. У Бригади од формирања, 3. батаљон.

КРТИЋ Јована ПАВЈГЕ, рођен 1924. Коњувце. Бојник, земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944. Погинуо 16. јуна код Блага.

КРСТИЋ. У Бригадном листу „Јединство“, аутор чланка. У 3. батаљону.

КРСТИЋ Младена РАНЂЕЈ1, рођен 1922, Ново Село, Сурдулица, земљорадник. У 1. чети 1. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код села Прозорје. Умро 6. децембра 1945. од ТБЦ у болници, у Новом Саду.

КОСТИЋ Милана САВО. рођен 1923, Завлака, Крупањ, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). У 2. батаљону.

КРСТИЋ Т. СТАНКО. Туларе, Медвеђа. Податак из евиденције Војног округа Лесковац: погинуо 1945. године.

КРСТИЋ Петра СТАНОЈЕ, рођен 1922, Бачевци, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. политички делегату Пратећој чети МБ 1. батаљона. Рањан 2 пута: 3. јануара 1945. у Комлетинцима и 12. маја у Козју.

КРСТИЋ Саве СТОЈАН, рођен 1925. Куновица, Ниш, земљорадник. У бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон.

КРСТИЋ Светозара СТОЈАН, рођен 1922, Црквица, Бојник. земл-орадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српскв бригаде) до прекоманде 5. новембра 1944. Водник у 2. чети 1. батаљона.

КРСТИЋ (КРАЉ) Ђорђа СТОЈАНКА, рођена 1927, Плавце, Бојник. У Бригади од формирања, 2. батаљон. Рањена 5. јула 1944. на Копаонику.

КРСТИЋ Душана ТОДОР. рођен 1925. Чечина, Дољевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, десетар у МБ чети. 2. батаљона. Рањен грешком друга 8. маја 1945. код Прозорја.

КРСТИЋ Вукашина ТРОЈАН, рођен 1922 (1926), Прекопчелица, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 4. батаљон.

- КРСТИЋ Љубомира ТРИФУН, рођен 1927, Горњи Крупац, Алексинац. земљорадник, ПК батерија. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.
- КРСТИЋ, учитељ. Митраљеска чета 3. батаљона.
- КРУНИЋ С. ДРАГАН, рођен 1924. Гревци, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944, (из 16. српске бригаде). Десетар у 2. чети 2. батаљона. Погинуо 23. децембра 1944. код Отока.
- КРУНИЋ ДРАГАН, подаци из бригадног листа „Јединство“: Црнотравац, десетар у 2. чети ПТ пушака. Рањен од mine у офанзиви. Умро.
- КРУНИЋ Мьладина МИОДРАГ, рођен 1909, Шуме, Топола. У Бригади од 23. септембра 1944, Интендантура.
- КРУНИЋ Гвоздена СВЕТОЈИЌ, рођен 1927. Гревци, Крушевац, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо 26. јула 1944. на Вељој Глави.
- КРУПАШЕВИЋ Радована АЛЕКСАНДАР, рођен 1928, Патетина, Св. Никола, избеглица из Македоније у Београду. У 3. чети 1. батаљона. Нестао (погинуо) у другој половини јануара 1945. године између Новак Бапске и Шаренграда.
- КУВЕЉИЋ ВЛАДИМИР. рођен 1920, Губетин, Прокупље. У Бригади од 20. маја 1944, (из Јастребачког одреда) политички делегат у 2. чети 1. батаљона. Рањен 8. децембра 1944. код Отока.
- КУЗМАНОВИЋ ДУШАН, избеглица са Косова. У Бригади од децембра 1943. 1. чета 2. батаљон.
- КУЗМАНОВИЋ Боривоја МИЛИВОЈЕ, рођен 1923, Зуце, Београд, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде) У 1. чети 2. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- КУЗМАНОВИЋ Драгомира МИЛОЈЕ. рођен 1923, Горњи Чичевац, абацијски радник у Крушевцу. У НОБ-у од 1941. До ступања у Бригаду био помоћник политичког комесара чете у Ударном батаљону Расинског НОП одреда. У Бригади од формирања; помоћник политкомесара чете у Првом батаљону. Априла 1944. се разболео и отишао из Бригаде на дужност секретара Среског комитета у Ражњу.
- КУЗМАНОВИЋ Милутина ПЕТАР, рођен 1914, Велика Моштаница, Београд, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, политички делегат вода у 2. чети 2. батаљона.
- КУЗМАНОВИЋ Марка СЕЛИМИР, Стража, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.
- КУКАВИЦА Николе БРАНКО, рођен 1913, Паљавнице. Босански Нови. избеглица у Београду, земљорадник. У Бригади од 15. априла 1945. 2. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.

КУКАВИЦА ХУСЕИН. рођен 1916, Хрустово, Кључ, радник. У Бригади од 28. новембра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 7. децембра 1944. код Отока.

КУКИЋ Ђуре ИЈИЈА, рођен 1916, Премишће. Слуњ. фабричкирадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Водник у ГМБ чети 1. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.

КУКИЋ МОМЧИЛО, Ново Село, Ораховац, избеглица са Косова. У 2. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

КУМПАРА Анте РАМАД, рођен 1927, Омиш. бравар. У Бригади од 14. новембра 1944. Извиђачка чета. Рањен 8. маја код Прозорја.

КУНГКУРЕГОВИЋ ЂОРЂЕ, Инжињерска чета. Рањен 3. маја 1945. код Банове Јаруге.

КУРНИК Франца БОРИС, рођен 1926, Шоштањ, избеглица. У Бригади од формирања, десетар у 3. чети 1. батаљона. Рањен и заробљен 6. јула 1944. на Копаонику. Стрелан у селу Јасика од четника.

КУСТУРИЋ ШИМЕ, писар у Противколској батерији.

КУЦИЋ Петра ЂОРЂЕ, рођен 1910, Савинац, Бољевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.

КУЧЕНИЋ ИВАН. рођен 1921, Огулин, живео у Београду. У 1. чети 1. батаљона. Рањен у офанзиви 12. април - 12. мај 1945. године.

ЛАБУС (БОЖИЋ) Трифуна МИЛИЦА. рођена 1928, Велика Попина. Грачац, избеглица из Војводине. У Бригади од 13. Јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). Пратећа чета батаљона.

ЛАЂЕВИЋ ДУШАН, рођен 1913, Волиња, Двор, избеглица у Београду. У 2. чети 3. батаљона. Рањен 2. маја 1945. код Дугог Села.

ЛАЗАРЕВИЋ Радомира БОГОЈБУБ. рођен 1926, Буковица, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 14. априла код Винковаца.

ЛАЗАРЕВИЋ Борисава БОЖИДАР, рођен 1924, Миличница, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 2. чета 1. батаљон. Погинуо 22. јануара 1945. код Новак Банске.

ЛАЗАРЕВИЋ Ранисава БОРИВОЈ, рођен 1925, Миличница, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 15. децембра 1944. код Отока.

ЛАЗАРЕВИЋ Чедомира ДОБРОВОЈЕ, рођен 1926, Партизани, Аранђеловац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Водник у 2. чети 3. батаљона. Рањен 12. марта 1945. у Козју.

ЛАЗАРЕВИЋ Радисава ДОБРОСАВ, рођен 1924, Шопић, Лазаревац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде) у 1. чету

1. батаљона. Рањен 18. јануара 1945. и 12. априла 1945. године код Ловаса. Промрзао 21. јануара.
- ЛАЗАРЕВИЋ Драже ДРАГИША. рођен 1923, Ломница, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. маја 1944, (из Крушевачког одреда). Погинуо 1. августа 1944. у Косаници.
- ЛАЗАРЕВИЋ Драгољуба ДУШАН, Негосавље, Медвеђа, земљорадник. Погинуо крајем јула 1944. на Реткоцеру.
- ЛАЗАРЕВИЋ Светозара ДРАГУТИН, рођен 1927, Сопот, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). У Извиђачкој чети. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЛАЗАРЕВИЋ ДУШАН, из околине Горњег Милановца.
- ЛАЗАРЕВИЋ ЖИВАН. рођен 1928. У Бригади од 4. децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 6. априла 1945. у извиђању.
- ЛАЗАРЕВИЋ ЖИВКО, рањен 20. априла 1945. код Ђулица. Умро истог дана у Дивизијској болници.
- ЛАЗАРЕВИЋ ЖИВКО. У Бригади од 17. априла. у 2 чети. Рањен 19. априла 1945. код Врчин Дола.
- ЛАЗАРЕВИЋ Радомира ЖИВОЈИН, рођен 1920, Оглађеновац, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- ЛАЗАРЕВИЋ ММлосава ЖИВОРАД, рођен 1926, Липе, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945; из 2. шумадијске бригаде.
- ЛАЗАРЕВИЋ Радивоја ЖИВОРАД, рођен 1915. Дуваниште, Шабац, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Промрзао 29. јануара 1945. године.
- ЛАЗАРЕВИЋ Момчила ЈОВАН. рођен 1922, Остружница, Београд, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Водник у 1. чети 3. батаљона. Погинуо 15. априла у Ђакову.
- ЛАЗАРЕВИЋ ЈОВАН, учествовао у борби као пушкомитраљезац у нападу на Оток 22-23. децембра 1944. године.
- ЛАЗАРЕВИЋ МИЛАНКА. рођена 1926, Границе, Мтаденовац. У Бригади од 9. октобра 1944, болничарка у Бригадној амбуланти.
- ЛАЗАРЕВИЋ Јована МИЈЕНТИЈЕ, рођен 1908, Свињарица, Лебане, земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944, Пратећи вод бригаде. Оболео 26. децембра 1944. године.
- ЛАЗАРЕВИЋ Добрисава МИЛОВАН, рођен 1926, Врбица, Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). У 3. чети 3. батаљона. У мају 1945. оболео.

- ЛАЗАРЕВИЋ Илије МИЛОШ, рођен 1926, Крива Река, Брус, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 5. маја 1945. године.
- ЛАЗАРЕВИЋ Светислава МИОДРАГ, рођен 1924, Лозовик. Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 9. маја 1945, (из Космајске бригаде). У 1. чети 1. батаљона. Рањен 8. маја код Церја. Убрзо умро у болници.
- ЛАЗАРЕВИЋ МИХАИЛО, рођен 1924. У 3. чети 2. батаљона. Рањен 24. децембра 1944. код Отока.
- ЛАЗАРЕВИЋ МОМЧИЛО. У 1. чети 2. батаљона. Контузован 15. априла 1945. у Бакову.
- ЛАЗАРЕВИЋ Сретена САВО, рођен 1922, Бајина Башта, поткивач. У Бригади од 25. октобра 1944. (из 1. пролетерске бригаде). У 1. чети 4. батаљона. Рањен (вероватно у офанзиви) 12. априла - 12. маја 1945. године.
- ЛАЗАРЕВИЋ Велимира СВЕТИСЛАВ, рођен 1920, Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен теже 21. јануара 1945. код Шаренграда.
- ЛАЗАРЕВИЋ Танасије СВЕТИСЛАВ, рођен 1925, Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 23. децембра 1945. код Мохова. Умро у Дивизијској болници у Илоку.
- ЛАЗАРЕВИЋ Живојина СВЕТОМИР, рођен 1921, Светозарево, столар. Митраљеска чета 3. батаљона. Контузован 13. априла 1945. код Винковаца.
- ЛАЗАРЕВИЋ Симе СИБИН, рођен 1916, Ћуковац, Бојник, земљорадник. У Бригади од формирања, десетар у 2. батаљону. По ослобођењу Београда прекомандован у КНОЈ. Рањен 14. септембра код Пожеге.
- ЛАЗАРЕВИЋ Радоја СИМЕУН, рођен 1924, Марковац, Мтаденовац, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, политички делегат у Извиђачкој чети. Рањен 16. априла 1945. у Бакову.
- ЛАЗАРЕВИЋ Радомира СРЕТЕН, рођен 1922, Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, Радни вод 1. батаљона. Утопио се у Босуту 3. јануара 1945. године.
- ЛАЗИЋ Богића ДРАГОМИР, рођен 1924, Купци, Крушевац. Учесник НОБ-а од 1941. Био политички комесар чете у Ударном батаљону Расинског партизанског одреда. У Бригади од формирања: био политички комесар чете, марта 1944. године политички комесар Батаљона а затим и начелник пропагандног одсека Бригаде.
- ЛАЗИЋ Андрије ДРАГОСЛАВ, рођен 1925, Осладић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 3. децембра 1944. код Мартшаца и 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЛАЗИЋ Андрије ДРАГОСЛАВ, рођен 1926, Сврачкавац. Горњи Милановац. У Бригади од 3. октобра 1944. политички комесар 1. чете 3. батаљона.

Рањаван 3 пута: 3. децембра 1944. испред Мартинаца, 20. јануара 1945. код Новак Банске и 5. маја 1945. код Крижа.

ЈАЗИЋ М. ДРАГОСЛАВ, Сврачковци, Горњи Милановац. У Бригади од 3. октобра 1944.2. чета 4. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова. Умро 17. марта 1945. у болници у Београду.

ЈАЗИЋ ЖИВАН. У Минобацачкој чети 2. батаљона. Рањен 12. маја 1945. године у Козју.

ЈАЗИЋ Николе ЖИВОРАД, рођен 1927, Селевац, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен у офанзиви април-мај 1945. године.

ЈАЗИЋ Милана МАРКО, рођен 1923, Азања, Смедеревска Паланка.

ЈАЗИЋ Светолика МИЈОРАД, рођен 1924, Сврачковци, Горњи Милановац. У Бригади од 3. октобра 1944, водник у Извиђачкој чети. Рањен теже 15. априла 1945. у Бакову.

ЈАЗИЋ Милорада МИЈОСАВ, рођен 1921, Белотић, Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944,2. чета 2. батаљон. Рањен 16. априла 1945. године у Бакову.

ЈАЗИЋ Богића МИЛОШ, рођен 1927, Куници, Крушевац. У Бригади од формирања до прекоманде 1. новембра 1943. до 1. новембра Т 4. Политички делегату 1. батаљону. Рањен у Одреду.

ЈАЗИЋ РАДИСАВ, у Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде) у 2. чети. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

ЈАЗИЋ Зарија СТАНИСЛАВ, рођен 1914, Ковноци, Брус, опанчар. У Бригади од 25. фебруара 1945.1. чета 3. батаљон. Рањен у офанзиви април-мај 1945. године.

ЈАЗИЋ Креше СТОЈАН, рођен 1920, Свињарица, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944. 2. чета 4. батаљон. Помоћник политичког комесара чете у 4. батаљону. Рањаван.

ЈАЗОВИЋ Радована МИРКО, рођен 1923. Каре, Житорађа. У Бригади био у пролеће 1944. Упућен за курира у Главни штаб Србије.

ЈАЈИЋ ТРИФУН, рођен 1930, Бистрица, Приједор, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944,2. чета 1. батаљон.

ЈАКЕТИЋ Живојина ОБРАД, рођен 1914. Јаловик. Владимирци, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. ПК батерија. Погинуо 16. априла 1945. године у Бакову.

ЈАКИЋ Илије БРАНКО, рођен 1927, Подгорица, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944. Рањен децембра 1944. године.

ЛАКИЋ Цветка ВЛАСТИМИР, рођен 1923. Цветуља. Крупањ. земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.

ЛАКИЧЕВИЋ Лаке МИЛИВОЈЕ, рођен 1913. Обилић, Бојник. У Бригади неколико месеци у пролеће 1944. Прекомандован.

ЛАКИЧЕВИЋ НИКОДИН, Туларе. Медвеђа. Рањен у јужној Србији. Умро од последица.

ЛАЛИЋ Адама БОЖИДАР, рођен 1916. Горњане. Бор. У Бригади од 26. децембра 1944, 3. чета 3. батаљон Промрзао 24. јануара 1945, рањен 6. априла у извиђању.

ЛАЛИЋ Пауна СРЕТЕН, рођен 1910. Горњане. Бор. У Бригади од 26. децембра 1944. 1. чета 2. батаљон. Марта 1945. оболео.

ЛАЛИЋ Адама СТЕВАН, рођен 1924, Горњане, Бор.

ЛАЛИЋ Јована БЛАГОЈЕ, рођен 1921, Гулветина, Власотинце, земљорадник. У Бригади од 1. марта 1945, 1. чета 2. батаљон. Рањен 2. маја 1945. године код Пакленице.

ЛАЛОВИЋ Драгомира ДРАГОЉУБ, рођен 1924, Буковик. Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде).

ЛАЛОВИЋ Драгомира ПЕРИША, рођен 1922, Буковик. Аранђеловац. каменорезац. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Заменик командира 3. чете 2. батаљона.

ЛАМПУШЧИЋ БРАНИСЛАВ. Лаклотече. живео у Београду. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Рањен 8. маја код Церја.

ЛАПЧЕВИЋ Живана ЉУБОДРАГ. Велика Врбница. Александровац. Рањен 8. маја 1945. код Церја.

ЛАТИЋ РАДОМИР. Пратећа чета бригаде. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку.

ЛАТИЋ МАРКО. по сећању из културно- просветног рада.

ЛАУТЕР И. ИВАН. У наредби бр. 29: десетар. одликован Медаљом за храброст.

ЛАЦКОВИЋ ДРАГАН, рођен 1925, Клење, Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Десетар у 2. чети 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

ЛАЦКОВИЋ Живана МЛАДЕН, рођен 1926, Клење, Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

ЛАЦКОВИЋ Милана ОБРАД, рођен 1920, Ктење, Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. ПТ вод 3. батаљона.

ЛЕКИЋ Алексе БОЖИДАР. Бучумет. Медвеђа. У Бригади од формирања. 1. чета 2. батаљон до 30. јула 1944.

- ЈЕКИЋ Љубомира СГАНИСЛАВ, рођен 1911, Бучумет, Медвеђа, рударски радник. У Бригади од маја 1944, водник у 1. чети 4. батаљона. Погинуо 22. децембра 1944. код Отока.
- ЛЕОНТИЈЕВИЋ МИЛОЈЕ. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). У 1. чети. Контужован 20. априла код Врчин Дола.
- ЛЕПОЈЕВИЋ - АРИЗАНОВИЋ Радула АЛЕКСАНДАР, рођен 1922, Горње Козаринце, Црна Трава, зидар. У Бригади од формирања. водник у 3. чети 3. батаљона. Рањаван 2 пута: 22. децембра 1944. код Отока и 13. априла 1945. код Винковаца.
- ЛЕПОЈЕВИЋ Рајка РАДЕ, рођен 1923. Брод, грађевински радник. У Бригади од формирања, 3. чета 3. батаљон. Рањаван 2 пута: 14/15. децембра 1943. у Косанчићу ијула 1944. на Копаонику. Оболео и прекомандован.
- ЛЕСЕНТИЋ ДРАГОМИР. рођен 1924, Степојевац, Лазаревац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. код Новак Банске.
- ЛЕСКОВШЕК Франца МАРКО, рођен 1922, Козје, Шмарје. Избеглица у Београду, ђак. У Бригади од септембра 1944, политички делегат у 2. чети 1. батаљона. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- ЛЕТКОВИЋ СЛОБОДАН, рођен 1923, Позеново, живео у Београду. У Бригади од јануара 1945, (из 2. шумедијске бригаде). Рањен 3. фебруара 1945. код Новак Банске.
- ЛЕШЕВИЋ Миленка РАДОМИР. рођен 1923, Самаила. Краљево, у 2. чети 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- ЛИСИЧИЋ Петра СТОЈАН, рођен 1921, Врњачка Бања, кројач. У Бригади од 1. априла 1945, политички делегат, 2. чета 2. батаљона. Рањен 24. априла 1945. код Богићевце.
- ЛИТВЕНСИКО Гаврмо НИКОЛА, рођен 1926, Осечина, отац Рус - учитељ. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова. Умро 25. јануара 1945. у Дивизијској болници у Илоку.
- ЛИЧНИЋ Н. НЕБОЈША. У 1. чети 4. батаљон, писар у Батаљону. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- ЛОВАС Андрије ЈОВАН. рођен 1924, Богојево. Апатин; у 2. чети 3. батаљона. Контужован 14. априла 1945. код Ђакова.
- ЛОНЧАР Ђуре СТОЈАН, рођен 1926, Босанска Дубица, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, десетар у Заштитном воду Бригаде. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- ЛОНЧАРЕВИЋ Душана СИМО. рођен 1926 (1927). Меченчани. Костајница. чешљарски помоћник у Београду (избеглица). У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.

- ЛОНЧАРЕВИЋ СТЕВАН, рођен 1921, Београд. У Бригади од 13. новембра 1944. У Културном одбору 2. батаљона.
- ЛОПУШИНА Вула НОВИЦА, рођен 1915. Туларе, Медвеђа. земљорадник, резервни подофицир. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде). Командир 2. чете 2. батаљона. Рањен 21. јануара 1945. код Шаренграда.
- ЛУДРОВАН СТЕВАН, Мали Иђош. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде). Рањен у офанзиви априла-маја 1945. године.
- ЛУКАЧ МИРКО, рођен 1922, Доклешће, живео у Београду. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 17. октобра 1944. код Великог Мокрог Луга.
- ЛУКИЋ Благоја БОГОСАВ, рођен 1920. Ритопек. Београд, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). У 2. чети 2. батаљона. Рањен 15. априла у Бакову.
- ЛУКИЋ Адама БОЖИДАР. рођен 1920. Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 5. фебруара 1945, 2. чета 2. батаљон.
- ЛУКИЋ Живојина БРАНИСЛАВ, рођен 1922, Вишесава. Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 3. батаљон.
- ЛУКИЋ ВЛАДИСЛАВ. у 2. чети 3. батаљон. Рањен 12. децембра 1944. године код Отока.
- ЛУКИЋ Цветка ВЛАСТИМИР, рођен 1923, Цветуља, Крупањ, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро 19. априла 1945. у болници у Новом Саду.
- ЛУКИЋ ГВОЗДЕН. погинуо у Комлетинцима. вероватно 3. јануара 1945.
- ЛУКИЋ Бранислава ДОБРИВОЈЕ. из околине Крушевца.
- ЛУКИЋ Живојина ДРАГУТИН, рођен 1926, Горња Врбава. Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од 3. октобра 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањен 12. децембра 1945. од шша код Комтетинаца. Умро у болници.
- ЛУКИЋ Мирка ДУШАН, рођен 1927. Реткоцер, Медвеђа. У Бригади од децембра 1944, у 3. чети 2. батаљона.
- ЛУКИЋ Јована ЂУРА, рођен 1914, Босански Петровац, радник. У Бригади од новембра 1944. командир 2. чете 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја. Умро у болници (или погинуо 13. априла код Винковаца).
- ЛУКИЋ Мъшсава ЂУРЂЕ. рођен 1920, Рушањ. Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен у офанзиви априла - маја 1945. године.
- ЛУКИЋ Милиша ЖИВКО. рођен 1924. Леушићи. Горњи Мълановац. земљорадник. У Бригади од 3. октобра 1944, 4. батаљон. Рањен 13. новембра 1944. пред Мартинцима.

- ЈЛУКИЋ Миодрага ЖИВОРАД, рођен 1924, Доњи Стениш. Крушевац, ученик. У Бригади од формирања до рањавања, пушкомитраљезац у 1. батаљону. Рањен 16. јуна 1944. код Блаца.
- ЈЛУКИЋ Цветина ЖИВОРАД, рођен 1921, Оечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.1. чета 1. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. код Мохова.
- ЈЛУКИЋ Ранка ЖИВОТА, рођен 1923, Драгијевица, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, Сашгетски вод 3. батаљона. Рањаван два пута: 17. октобра 1944. код Београда и 24. децембра 1944. код Отока.
- ЈЛУКИЋ Михаила ЗЈАТОМИР, рођен 1923, Осеша, земљорадник. У Бригади од новембра 1944.2. батаљон. Погинуо 17. јануара 1945. код Новак Бапске.
- ЈЛУКИЋ Маринка ИВАН, рођен 1926, Доња Оравица, Љубовија, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944.1. чета 4. батаљон Погинуо 24. јануара 1945, код Шаренграда.
- ЈЛУКИЋ Маринка МИЈАН, рођен 1926, Доња Оравица, Љубовија, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, Чета за везу. Рањен у офанзиви април-мај 1945. године.
- ЈЛУКИЋ Милорада МИЈАН, рођен 1922. Завлака. Крупањ, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- ЈЛУКИЋ Тихомира МИЈАН, рођен 1926, Горња Врбава, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од 3. октобра 1944.1. чета 3. батаљон. Погинуо 22. децембра 1944. код Отока.
- ЈЛУКИЋ МИЈЕ, рођен 1923. Велика Попина. Грачац, избеглица у Београду. У 3. чети 3. батаљона. Оболео 25. априла 1945. године.
- ЛУКИЋ Живка МИЛИСАВ, рођен 1924. Парцани, Сопот, ђак. У Бригади од 13. јануара (из 2. шумадијске бригаде). водник.
- ЛУКИЋ Живана МИЛИЋ, рођен 1910, Баново Поље. Богатић. У Бригади од новембра 1944. Погинуо у Ђакову априла 1945. године.
- ЛУКИЋ Мшисава МИЛОРАД, рођен 1925. Рушањ. Београд, колар. У Бригади од септембра 1944.1. чета 4. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. године код Ловаса.
- ЛУКИЋ Мшорада МИЛОСАВ, рођен 1924. Парцани. Сопот, ђак. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Командир 3. чете 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЛУКИЋ НИКОЛА, рођен 1912. Стубла. Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Пратећа чета Бригаде. Рањен 17. октобра 1944. код Београда.
- ЛУКИЋ Бранислава ПАНТЕЛИЈА, рођен 1926, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944,1. чета 4. батаљон. Промрзао на Отоку 25. децембра 1944, лечен 3 месеца.

- ЛУКИЋ Живојина ПЕТРОНИЈЕ, рођен 1925. Драгијевица, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944,3. чета 2. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку.
- ЛУКИЋ Михаила РАДИВОЈКО. рођен 1923, Цветуља, Крупањ, земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944,2. чета 2. батаљон. Погинуо 6. фебруара 1945. код Новак Банске.
- ЛУКИЋ Ранка САВА, рођен 1923, Стопања, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944,2. чета 1. батаљон. Рањен 14. априла 1945. године у Вакову.
- ЛУКИЋ Живојина СВЕТОЛИК. рођен 1925, Остружац, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944,3. чета 1. батаљон. Погинуо 20. јануара 1945. код Мохова.
- ЛУКИЋ Сретена СЛАВКО, рођен 1923, Стопања. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). У 2. чети 1. батаљона. Рањен 14. априла 1945. код Бакова.
- ЛУКИЋ Цветана СРЕТЕН. рођен 1926, Осечина, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944,3. чета 3. батаљон.
- ЛУКИЋ Војислава СГАНИСЛАВ. рођен 1921, Осечина. берберин. У Бригади од 10. октобра 1944. Чета за везу.
- ЛУКИЋ СТЕВАН. 3. батаљон. Рањен у офанзиви април-мај 1945. године.
- ЛУКИЋ Јована СТОЈАН. рођен 1925, Осларе. Бујановац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја. Умро 15. маја у болници у Загребу.
- ЛУКИЋ П. СТОЈАН. рођен 1921. Лесковац, Лазаревац, земљорадник. Водник у Митраљеској чети 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код села Андријевца.
- ЛУКОВИЋ Тихомира ВЛАДИСЛАВ. рођен 1923. Липовац. Горњи Мътановац. земљорадник. У Бригади од 8. октобра 1944. политички делегат у 2. чети 1. батаљона. Рањен 11. децембра 1944. код Отока, 20. априла 1945. код Бнтица. Умро у болници.
- ЛУКОВИЋ ВЛАСТИМИР, са подручја Горњег Милановца. водник.
- ЛУКОВИЋ Тихомира ВУКАШИН. рођен 1920. Липовац. Горњи Милановац. земљорадник. У Бригади од 5. октобра 1944. водник у Митраљеској чети 1. батаљона. Рањаван 2 пута: 23. децембра 1944. код Отока и 26. априла 1945. код Плетернице.
- ЛУКОВИЋ Станоја (Витомира) ДУШАН, рођен 1925, Липовац, Горњи Милановац. У Бригади од 1. октобра 1944. воднику 2. чети 1. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. затим 25. априла 1945. код Новске.

- ЈІУКОВИЋ РАДИША, рођен 1924, Горњи Милановац (или околина). У Бригади од октобра 1944, водник у 2. чети 2. батаљона. Рањен 24. априла 1944. код Драгоњића.
- ЛУЈИЌАРЕВИЋ Јована ПЕТАР, рођен 1925, Јабучевац, Неготин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 8. маја 1945. године код Прозорја.
- ЛУЦКИ (Лугки) ДИМИТРИЈЕ, из Београда. У Бригади од септембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. код Лаћарка. Умро 10. новембра у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- ЛУЧИЋ Остоје ЂОРЂЕ, рођен 1926, Стојићи, Косјерић, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Контузован 15. априла 1945. у Ђакову.
- ЛУЧИЋ Владимира МИЛОЈКО, рођен 1920, Стојићи. Косјерић, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон.
- ЉУБУБАНИЋ Милорада МИЛАДИН, рођен 1911, Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десетар у ПК батерији. Рањен 7. маја 1945. године код Кусановца.
- ЉУБЕНОВИЋ Милоша БОРИСАВ, рођен 1910, Кацабаћ, Бојник, зидар. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде). Командир 3. чете 4. батаљона. Рањен 17. августа 1944. код Београда.
- ЉУБЕНОВИЋ Јоргађија ГМИТАР, рођен 1908, Каменица. Бојник, земљорадник. У Бригади од 22. марта до прекоманде 2. августа 1944, 1. чета 4. батаљон.
- ЉУБЕНОВИЋ Борисава ЗАРИЈЕ, рођен 1927, Белишево, Владичин Хан, земљорадник. У Бригади од 1. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- ЉУБЕНОВИЋ И. МИЛАДИН, Бојник. У Наредби бр. 29: вођа одсека, одликован Медаљом за храброст.
- ЉУБЕНОВИЋ РАДА, Бојник. У Наредби 3. батаљона од 19. новембра 1944: производи се у чин интендантског старијег водника.
- ЉУБЕНОВИЋ Милана РАДОМИР, рођен 1924, Кацабаћ, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, политички делегат у 2. чети 4. батаљона. Погинуо 1. јуна 1944. на Тупалском вису.
- ЉУБЕНОВИЋ Миливоја РАНЂЕЛ, рођен 1924, Кацабаћ. Бојник, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде). Болничар у Бригадном превижалишту.
- ЉУБЕНОВИЋ Александра СГЕВАН, рођен 1912, Стубла. Бојник, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде). Политички делегат у 2. чети 4. батаљона.

- ЉУБЕНОВИЋ Велка ЦВЕТКО, рођен 1922, Каменица. Бојник, земљорадник. У Бригади од 22. марта до прекоманде почетком августа 1944, 2. чета 2. батаљон.
- ЉУБИНКОВИЋ (ЉУБИСАВЉЕВИЋ) МАНЕ. Санитетска бригада 1. батаљона, инструктор. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- ЉУБИСАВЉЕВИЋ Чедомира ДИМИТРИЈЕ, рођен 1927, Лозовик, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 23. фебруара 1945, 2. чета 1. батаљон. Погинуо 6. маја 1945. иза Чемернице.
- ЉУБИСАВЉЕВИЋ В. ДРАГУТИН, Подринце, Лесковац. У 1. чети 2. батаљона. У Бригади до јула 1944. године.
- ЉУБИСАВЉЕВИЋ МИЛЕН. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде). У 3. чети. Контужован 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- ЉУБИЋ Тодора БОРА, рођен 1925, Слишане, Лебане, земљорадник. У Бригади од формирања до прекоманде почетком августа 1944. Водник у 2. чети 2. батаљона.
- ЉУБИЋ Настаса ВИДОЈЕ. рођен 1926 (1927), Тодоровци. Црна Трава, грађевински радник. У Бригади од формирања, командир чете у 3. батаљону. Рањен јула 1944, на Копаонжу.
- ЉУБИЋ Вуксана СТОЈАН, рођен 1916, Вујаново. Бојник. Студент права. Учесник предратног напредног студентског покрета на Београдском универзитету. У НОБ-у од 1941. У Бригади од формирања, заменик и командант Бригаде. Погинуо 15. децембра 1943. у Косанчићу. Народни херој.
- ЉУБИЧИЋ МИЛАДИН. У Алманаху Бригаде: борац, орикован Медаљом за храброст.
- ЉУБИЧИЋ Стевана МИЛОРАД, рођен 1918, Београд. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. батаљона. Погинуо 13. априла 1945. код Винковаца.
- ЉУБИЧИЋ Илије ЦВЕТКО, рођен 1921 (1917), Заатака, Крупањ, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из Мачванске бригаде). У 2. чети 3. батаљон. Рањен 2. маја 1945. код Новске.
- ЉУБОЈЕВИЋ ВИТОМИР, рођен 1921, Челинац, Бања Лука. У Бригади од 2. септембра 1944, (из Пролетерске бригаде). Водник Извиђачког вода. Оболео 18. децембра 1944. годше.
- ЉУЈИЋ Милисав РАДОЈКА. рођена 1925, Бистрица. Нова Варош. У Бригади од октобра 1944. болничарка у 1. чети 3. батаљона. Рањена 17. јануара 1945. код Новак Банске.
- ЉУТИЋ ЗДРАВКО. рођен 1927, Доњи Крчин, Варварин, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 2. батаљон.
- ЉУТИЋ М. МИЛИСАВ. У Наредби бр. 29: борац, одликован Медаљом за храброст.

ЉУШТИНА МИЛАН, рођен 1909. Гоенић. избеглица у Београду. У Бригади од 1. децембра 1944. писар у 4. батаљону.

МАГДИЧ Францеска КОНРАД, рођен 1913, Нова Вес, Љугомер, механичар у Београду, избеглица. У Бригади од 2. фебруара 1945, 2. чета 1. батаљон. Рањен 14. априла 1945. у Вакову.

МАДАРАЧ А. ДАНИЛО, рођен 1923, Кикинда. живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 2. батаљон.

МАКЕВИЋ Дамјана МИРОСЛАВ, рођен 1925, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. батаљон. Рањен 16. априла 1945. године. Умро у болници.

МАКОВИЋ Љубомира АЛЕКСАНДАР, рођен 1923, Поцерски Метковић; Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, водник у 1. чети 3. батаљона.

МАКСИМОВИЋ АЛЕКСАНДАР, 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.

МАКСИМОВИЋ Љубомира БОГДАН, рођен 1919. Ливађе. Брус. У 1. чети 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.

МАКСИМОВИЋ БОЖИДАР, око 1912, носач у Београду. У Бригади од новембра 1944. године.

МАКСИМОВИЋ Велимира БОРИСАВ, рођен 1919, Доње Лесковнице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку. Умро 4. новембра у Дивизијској болници у Сремској Митровици.

МАКСИМОВИЋ ВУКОМИР. Политички делегат (политички комесар?) у 2. чети 2. батаљона.

МАКСИМОВИЋ ВУЧЕТА, Косанчић. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944, десетар у 3. чети 4. батаљона.

МАКСИМОВИЋ ГРАДИМИР, рођен 1923, Уракци, живео у Београду. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.

МАКСИМОВИЋ ДОБРИВОЈЕ. У 3. чети 1. батаљона.

МАКСИМОВИЋ Велимира ДРАГАН, рођен 1922, Доње Лесковнице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 1. батаљон. Погинуо 2. новембра 1944. у Лаћарку.

МАКСИМОВИЋ Михаила ЖИВОЈИН, рођен 1924, Лопотањ, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, у приштапској једшици Рањен.

МАКСИМОВИЋ ЗАГОРКА, рођена 1926, Теферич, Крагујевац. У 3. чети 4. батаљона. Рањена 22. децембра 1944. код Отока.

- МАКСИМОВИЋ Саве ЗОРКО, рођен 1926, Текериш. Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 4. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. године код Отока.
- МАКСИМОВИЋ Војслава ИВАН, рођен 1925, Равње, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, водник у Чети ПТ пушака.
- МАКСИМОВИЋ Богољуба МИЛАН, рођен 1920, Вукошић. Владимирци, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. године.
- МАКСИМОВИЋ Младена МИЛЕТА, рођен 1914. Дружетић, Коцељева. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. Чета аутоматичара. Рањен теже, 12. априла 1945, у пробоју фронта.
- МАКСИМОВИЋ Душана МИЛИСАВ, рођен 1920, Доње Лесковице, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 9. маја 1945. код Загреба.
- МАКСИМОВИЋ Богољуба МИЛОЈЕ, рођен 1920, Вукошић, Владимирци. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Нормрзао 2. фебруара 1945. Рањен 8. маја код Церја.
- МАКСИМОВИЋ Милоја МИЛОРАД, рођен 1925, Стубла, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од јануара 1944, (прекоманда новембра 1944) омладински руководиоца 2. батаљона у Бригади. Рањен.
- МАКСИМОВИЋ МИОДРАГ, рођен 1914, Доњи Грабовац, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1. чета 3. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- МАКСИМОВИЋ Дамјана МИРОСЛАВ, рођен 1925, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из Мачванске бригаде) 1. чета 2. батаљон. Рањен 25. априла 1945. код Боровца.
- МАКСИМОВИЋ Петра МИХАИЛО, рођен 1903, Свињарица. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944, 3. чета 4. батаљон, доцније Интендантура.
- МАКСИМОВИЋ НОВИЦА. рођен 1925. Нова Топола. Лебане. У Бригади од маја 1944, 2. чета 4. батаљон.
- МАКСИМОВИЋ Радојка ОБРЕН, рођен 1927, Баљевац. Обреновац, земљорадник. У 1. чети 1. батаљона. Рањен, теже. 8. маја 1945. код Прозорја.
- МАКСИМОВИЋ ОБРЕН. рођен 1913, Нова Топола. Лебане, земљорадник. У Бригади од формирања до августа 1944. Био командир чете у Другом батаљону, затим заменик команданта батаљона и командант батаљона. Рањен по други пут јуна 1944. Упућен на лечење у Италију.
- МАКСИМОВИЋ Богосава ПРЕДРАГ, рођен 1922. Крњи Град, Прокупље. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). У 2. чети 1. батаљона. Рањен 14. септембра 1944. код Пожеге.

МАКСИМОВИЋ РАДИСАВ. У 2. чети 1. батаљона. Рањен, теже, 22. децембра 1944. код Отока.

МАКСИМОВИЋ РАДОВАН, рођен 1919, Прекадин, Прокуље, земљорадник. У Бригади од 20. маја 1944, (из Јастребачког одреда) политички комесар 2. чете 1. батаљона. Погинуо 19. септембра 1944. код Враћевшнице.

МАКСИМОВИЋ РАДОСАВ, рођен 1910, Купци, Крушевац, радник. У Бригади од формирања, 3. чета 1. батаљон. Политички делегат, а доцније у Интендантури.

МАКСИМОВИЋ Велимира РАНИСАВ, рођен 1923, Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока и 26. априла 1945. код Доњег Рајића.

МАКСИМОВИЋ Михаила СВЕТИСЛАВ, рођен 1928. Ужице, ковач. У Бригади од септембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Погинуо 29. новембра 1944. код Мартинаца.

МАКСИМОВИЋ СВЕТОМИР. У 3. чети 4. батаљона. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.

МАКСИМОВИЋ Младена СЛАВКО, рођен 1919. Вучковица. Кнић. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. водник у 3. чети 2. батаљона. Рањен, теже, 22. децембра 1944. код Отока.

МАКСИМОВИЋ Антонија СРЕТЕН, рођен 1925, Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 16. априла 1945. у Такову. Умро сутрадан у болници.

МАКСИТО ДЕМИР. У 2. чети 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца. Умро 10. маја у болници у Лупоглаву.

МАЛЕТИЋ Душана ДЕСПОТ, рођен 1926. Ковачица. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Новак Бапске.

МАЛЕТИЋ Живојина СРЕТЕН, рођен 1920, Ктење, Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 12. маја 1945. године у Козју.

МАЉКОВИЋ ЖИВОТА. У 3. батаљону. Марта 1945. лечен у Сремској Каменици и Сремској Митровици.

МАНДИЋ ДРАГОЉУБ. У 3. батаљону. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.

МАНДИЋ ДРАГОМИР, рођен 1921, Галовић. Коцељева. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 1. чета 3. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

МАНДИЋ ДРАГУТИН, земљорадник. У 1. чети 1. батаљона. Рањен 6. априла 1945. у извиђању.

МАНДИЋ РАДЕ, земљорадник. У 1. чети 1. батаљона. Рањен 6. априла 1945. у извиђању.

МАНДИЋ Милана НИКОЛА, рођен 1926, Росићи, Косјерић, земљорадник. У Бригади до 1. децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.

МАНОЈЛОВИЋ ВИТОМИР, рођен 1912, Осмаково, Пирот, земљорадник. Вођник у 3. чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.

МАНОЈЛОВИЋ Војислава ДУШАН, рођен 1925, Селевац. Смедеревацка Паланка. У 3. чети 3. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Брцковљана.

МАНОЈЛОВИЋ Јована РАДИВОЈЕ, рођен 1924, Винча, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 7. децембра 1944. Чета аутоматичара. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МАНОЈЛОВИЋ Ристе РАДОСЛАВ, рођен 1923. Београд. У Бригади од 4. маја 1944. Политички комесар Митраљеске чете 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Билица.

МАНОЈЛОВИЋ РАНЂЕЛ. Из алексиначког краја. У 3. батаљону курир. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

МАНОЈЛОВИЋ Радомира РАНЂЕЛ, рођен 1927, Својново. Параћин. Рањен теже (вероватно) у офанзиви априла - маја 1945. године.

МАНЧИЋ Станка (НАДА). Из Пирота, избеглица у Нишу. У Бригади од маја 1944. 1. чета 3. батаљон. Аутор чланка у Четном листу, фебруара 1945.

МАНЦУКИЋ Никите ВЛАДАН, рођен 1915. Бресно Поље. Трстеник, келнер. У Бригади од децембра 1944. Санитетски вод 3. батаљона. Рањен теже 15. априла 1945. у Бакову.

МАНЦУКИЋ Павла ДУШАН, рођен 1927, Чапри, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Заробљен 3. јануара 1945. у Комтетинцима. Умро 2. маја у њемачком логору у Загребу.

МАНЦУКИЋ Милана МИЛУТИН, рођен 1921. Бресно Поље, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

МАНЦУКИЋ Радомира МИОДРАГ, рођен 1926, Бресно Поље, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.

МАНЦУКИЋ Борисава СТОЈАН, рођен 1914. Бресно Поље, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 4. батаљон.

МАРЕШЕВИЋ Милорада ЖИВОРАД, рођен 1923, Лешница, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, Радни вод 1. баталјон. Заробљен 3. јануара 1945. у Комтетинцима, одробио у Загребу.

- МАРЕШЕВИЋ** Милорада **МИЈАН**, рођен 1926, Лешница, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944.1. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- МАРИНКОВИЋ** Ж. **АЛЕКСА**, рођен 1925, Липолист, Шабац, музикант. У Бригади од децембра 1944.2. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока и 20. априла 1945. код Билица.
- МАРИНКОВИЋ** Ивана **БОЖИДАР**, рођен 1915. Причевић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 7. децембра 1944.2. чета 3. батаљон. Нестао (утопио се) 3. јануара 1945. код Босуца.
- МАРИНКОВИЋ** Станимира **БОЖИДАР**, рођен 1922, Стрижило, Светозарево, земљорадник. У Бригади од 22. априла 1945, 2. батаљон. Погинуо 25. априла 1945. код Боровца.
- МАРИНКОВИЋ** Стојана **ВОЈИСЛАВ**, рођен 1909, Драговац, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944.3. чета 4. батаљон.
- МАРИНКОВИЋ** Љубомира **ГВОЗДЕН**, рођен 1917, Луњевац, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 10. децембра 1944.1. чета 2. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- МАРИНКОВИЋ** П. **ДОБРИВОЈЕ**, рођен 1922, Лозан, Сврљиг, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. године.
- МАРИНКОВИЋ** С. **ДОБРИЦА**, рођен 1921, Стижило, Светозарево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- МАРИНКОВИЋ** Станоја **ДРАГИЋ**, рођен 1923, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од 10. новембра 1944, Санитетски вод 2. батаљона. Рањен 13. децембра код Отока и 16. априла 1945. у Ђакову.
- МАРИНКОВИЋ** Радоње **ДРАГОЉУБ**, рођен 1925, Цриућа, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од 5. октобра 1944. десетар у 3. чети 4. батаљона. Погинуо 29. новембра 1944. код Мартинаца.
- МАРИНКОВИЋ** Љубомира **ДУШАН**, рођен 1926, Панково, Петровац на Мтави. музичар. У Бригади од 26. децембра 1944, десетар у Позадинској чети бригаде. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- МАРИНКОВИЋ** Милутина **ДУШАН**, рођен 1923, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од 18. новембра 1944.3. батаљон. Погинуо (утопио се) 3. јануара 1945. код Босуца.
- МАРИНКОВИЋ** Рајка **ДУШАН** Варна, Шабац, Интендантура. Рањен у офанзиви април - мај 1945. године.
- МАРИНКОВИЋ** Стојана **ДУШАН**, рођен 1898, Сечаница. Ниш, земљорадник. У Бригади од јуна 1944. воднику Позадинској чети Бригаде. Рањен 7. маја 1945. код Лоње од мине.

- МАРИНКОВИЋ ЖИВАН, рођен 1911, Дубац, Чајниче, избеглица у Београду. У Бригади од 1. октобра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- МАРИНКОВИЋ ЖИВАН, рођен 1924, Варна, Шабац, земљорадник. У Бригади од 2. новембра 1944, Интендатура Бригаде, оболео 3. априла 1945.
- МАРИНКОВИЋ Алексе ЖИВОЈИН, рођен 1925, Дреновац. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944.
- МАРИНКОВИЋ Драгић ЖИВОРАД, рођен 1924, Велика Моштаница, Београд, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, Инжињеријска чета. Промрзао 24. јануара 1945. године.
- МАРИНКОВИЋ Мъливоја ЖИВОРАД, рођен 1926, Конатице. Обреновац, земљорадник. У 2. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- МАРИНКОВИЋ Р. ЈЕЛЕНКО, рођен 1920, Лалинац, Сврљиг, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. године.
- МАРИНКОВИЋ Божица ЛЪУБОМИР. рођен 1923, Горње Сухотно, Алексинац, земљорадник. У Бригади од маја 1944, водник у 2. чети 3. батаљона. Рањен теже 7. маја 1945. код Кусановца.
- МАРИНКОВИЋ Марка МИЛЕН. рођен 1927, Дољане. Крушевац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадјиске бригаде). Рањен 5. маја 1945. код Крижеваца.
- МАРИНКОВИЋ Мъладина МИЛЕТА, рођен 1923, Доња Врбава, Горњи Мълановац, ученик. У Бригади од 5. октобра 1944, водник. Рањен у офанзиву април - мај 1945.
- МАРИНКОВИЋ Жарка МИЛИВОЈЕ, рођен 1921, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Контузован 24. децембра 1944. код Отока.
- МАРИНКОВИЋ Марка МИЛИВОЈЕ, рођен 1917, Заблаће, Шабац, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944, водник, Санитетска чета.
- МАРИНКОВИЋ Радована МИЛОЈКО, рођен 1922, Врчин, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, МБ чета 3. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- МАРИНКОВИЋ Александра МИОДРАГ, рођен 1926, Лозовик, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). У 1. чети 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- МАРИНКОВИЋ Живојина НЕНАД, рођен 1926, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. десетар у Чети ПТ пушака. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- МАРИНКОВИЋ Станоја ПЕТАР. рођен 1927. Граобо, Лесковац, земљорадник. У 3. чети 3. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Церја.

- МАРИНКОВИЋ Велимира РАДОМИР**, рођен 1920, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У 1. чети 1. батаљона. Оболео 21. априла 1945.
- МАРИНКОВИЋ Живадина РАДОМИР**, рођен 1927, Суводол, Смедерево. ученик. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). Политички делегат ПТ вода 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.
- МАРИНКОВИЋ Мьлана САВА**, рођен 1920. Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.
- МАРИНКОВИЋ Станка САВА**. рођен 1923, Штитар, Шабац, механичар. У Бригади од новембра 1944. Митраљеска чета 2. батаљон. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- МАРИНКОВИЋ Јована СВЕТОЗАР**, рођен 1918, Душаново, Лесковац, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). Командир Митраљеске чете у 2. батаљону. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца. Умро 9. маја у болници у Лупоглаву.
- МАРИНКОВИЋ С. СВЕТОЗАР**. рођен 1909. Душаново. Лесковац. земљорадник. У Бригади од маја до јуна 1944. командир 3. чете 4. батаљона.
- МАРИНКОВИЋ Мьлана СТАНКО**, рођен 1916, Лшолист. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 4. батаљон. Рањен 6. фебруара 1945. код Новак Бапске. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- МАРИНКОВИЋ Добросава СГАНОЈЕ**, рођен 1923, Доње Коњувце. Бојник, земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944,3. батаљон.
- МАРИНКОВИЋ Б. СТОЈАН**. рођен 1921. Језеро, Деспотовац, земљорадник. У Бригади од 31. јануара 1945. Рањен у офанзиви април - мај 1945.
- МАРИНКОВИЋ Михаља ТИХОМИР**, рођен 1920, Азања, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Чета аутоматичара. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- МАРИНКОВИЋ Б. ТОМИСЛАВ**, рођен 1929, ученик. У Бригади од 26. октобра 1944, политички делегат у Митраљеској чети 3. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта (бли 15. априла у Ђакову).
- МАРИНКОВИЋ Новице ЧЕДОМИР**. рођен 1914. Торња Црнућа. Горњи Мьлановац, земљорадник. У Бригади од 25. септембра 1944, водник.
- МАРИЋ Бранислава БУДИМИР**. рођен 1923. Обреж. Варварин, земљорадник. У Бригади од 26. јануара 1944. У 3. чети 1. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- МАРИЋ ВИДЕН**, Обреж. Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944,3. батаљон. Погинуо око Новак Бапске између 17. и 20. јануара 1945.
- МАРИЋ РАДОМИР**, Обреж, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944,3. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

- МАРИЋ Свете ВЈТАДИМИР, рођен 1919. Обреж, Варварин, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Погинуо 17. јануара 1945. код Новак Бапске.
- МАРИЋ ГЛИГОРИЈЕ, рођен 1920, Чачак, ученик. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 22. (23) децембра 1944. код Отока.
- МАРИЋ Драгомира ИЛИЈА, рођен 1915. Миросалци, Лазаревац, земљорадник. У Бригади од 5. децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 16. априла 1945. у Такову.
- МАРИЋ Стевана МИЛОРАД, рођен 1926, Призрен, избеглица у Краљеву, ученик. У Бригади од формирања, воднику 1. батаљону. Рањен 19. септембра 1944. код Враћешнице.
- МАРИЋ Љубисава РАДОСАВ, рођен 1926, Обреж, Варварин, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- МАРЈАНОВИЋ АЛЕКСАНДАР. Брезовица. Горњи Милановац. Рањену офанзиви април - мај 1945. године.
- МАРЈАНОВИЋ Уроша БУДИМИР, рођен 1927. Лаћислед, Александровац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 23. децембра 1945. код Отока.
- МАРЈАНОВИЋ Светислава ВИДОЈКО, рођен 1924, Прџиловица, Алексинац, земљорадник. У Бригади од маја 1944. интендант 1. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Церја.
- МАРЈАНОВИЋ Велимира ЖИВОЈИН, рођен 1923, Бордање, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, Митралзеска чета 2. батаљона.
- МАРЈАНОВИЋ Ичије ЖИВОЈИН, рођен 1922, Брусница, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, 2. чета 1. батаљон.
- МАРЈАНОВИЋ Теофила ЖИВОЈИН, рођен 1925, Стубла, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 2. чета 3. батаљон.
- МАРЈАНОВИЋ ЈУГОСЛАВ, рођен 1927, Житковац, Алексинац. У Бригади од маја 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањен код Шаренграда око 20. јануара 1945.
- МАРЈАНОВИЋ Животија ЉУБИСАВ, рођен 1921, Падеж, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 1. децембра 1944. Чета ПТ пушака. Рањен 16. априла 1945. у Такову.
- МАРЈАНОВИЋ Животија ЉУБИША. У 4. батаљону. Рањен априла 1945.
- МАРЈАНОВИЋ Петра МИЛАН, рођен 1920, Стрново, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Погинуо 22 (23) децембра 1944. код Отока (шш 3. јануара 1945. у Комлетинцима).
- МАРЈАНОВИЋ МИЛАН. Београд, чиновник. У Бригади од октобра 1944. Чета за везу. Погинуо 3. јануара 1945. код Комлетинаца.

МАРЈАНОВИЋ МИЛУТИН, рођен 1924. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде) десетар. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

МАРЈАНОВИЋ Светозара МИХАИЛО. рођен 1900, Велико Орашје, Велика Плана, земљорадник. Водник, у Позадинској чети. Рањен јануара 1945.

МАРЈАНОВИЋ НИКОЛА, рођен 1921, Витаково, избеглица са Косова, МБ чета 3. батаљона.

МАРЈАНОВИЋ Станоја РАДОСАВ, "Коњух, Крушевац.

МАРЈАНОВИЋ Стојана РОСА, рођена 1920, Вујаново, Бојник. У Бригади од јуна до августа 1944. године.

МАРЈАНОВИЋ Живана СЕЛИМИР, рођен 1922, Мали Поповић, Светозарево, земљорадник. У 2. чети 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

МАРЈАНОВИЋ Милосава СГАНИСЛАВ. рођен 1925, Крушевац. У 2. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МАРЈАНОВИЋ Живадина ТРОЈАН, Бачина, Варварин, земљорадник. У Бригади од 3. децембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 19. априла 1945. близу Плетернице.

МАРЈАНОВИЋ ЧЕДОМИР, рођен 1902, Пиносава. Београд. У Бригади од октобра 1944, ПК батерија.

МАРКОВИЋ АЛЕКСА. У 2. чети 2. батаљона. Рањен 20. априла 1945. године. код Врчин Дола.

МАРКОВИЋ Станоја АЛЕКСА, рођен 1925, Слатина, Јакуповци, Бања Лука, избеглица у Београду. Рањен у мају 1945. године.

МАРКОВИЋ Бранка АЛЕКСАНДАР. Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 2. чета 4. батаљон.

МАРКОВИЋ Ђорђа АЛЕКСАНДАР, рођен 1912. Црквице, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944, политички делегат у 4. батаљону.

МАРКОВИЋ Саве АЛЕКСАНДАР, Винча, Гроцка.

МАРКОВИЋ АЛЕКСАНДАР, рођен 1901, Сухотно, Алексинац, земљорадник. У Бригади од јуна 1944, Радни вод 3. батаљона.

МАРКОВИЋ БОРИВОЈЕ, рођен 1921, Барајево, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда.

МАРКОВИЋ БОРИВОЈЕ, рођен 1926, Ниш. У 1. чети 3. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.

МАРКОВИЋ Бранислава БОРИСАВ, рођен 1926, Братачић, Осечина, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. Чета за везу.

МАРКОВИЋ Милосава ВЕЛИБОР, рођен 1924, Београд. У Бригади од 1. новембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 8. новембра код Лаћарка.

МАРКОВИЋ Јована ВИДОЈЕ, рођен 1926, Дворска, Крупањ, земљорадник. У Бригади од новембра 1944,1. чета 2. батаљон. Промрзао 24. јануара 1945.

МАРКОВИЋ Василија ВЛАДИМИР. рођен 1924. Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Разболео се и умро марта 1945. године.

МАРКОВИЋ Чедомира ВЛАСГИМИР. рођен 1925, Доње Буковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 21. октобра 1944,1. чета 2. батаљон.

МАРКОВИЋ Ђорђа ВОЈИСЛАВ. рођен 1909. Црквине, Бојник, земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944, десетар у 2. чети 2. батаљона. Рањен 26. јула на Вељој Глави, транспортован у Италију.

МАРКОВИЋ ГРУЈИЦА, рођен 1928, Бублица, Прокупље.

МАРКОВИЋ Александра ДАНИЛО, рођен 1926, Магњиште, Неготин, земљора/цшк. У Бригади од 26. децембра 1944.2. чета 2. батаљон. Рањен.

МАРКОВИЋ Стојадина ДЕСИМИР. рођен 1923, Ђурици, Сопот, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). У ПК батерији. Рањен 20. априла код Врчин Дола.

МАРКОВИЋ Љубомира ДИМИТРИЈЕ, Рањен априла 1945. године.

МАРКОВИЋ Милана ДИМИТРИЈЕ, рођен 1925, Београд, ђак. У Бршади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бршаде). У 2. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта (или 15. априла 1945. у Ђакову).

МАРКОВИЋ Милана ДОБРИВОЈЕ, рођен 1921, Бојник, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бршаде) политички помоћник комесара 2. чете 2. батаљона. Рањен 7. децембра 1944. код Комлетинаца и 12. априла 1945. код Ловаса.

МАРКОВИЋ Милорада ДОБРИВОЈЕ, рођен 1922, Раниловић, Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Нестао (погинуо) око 20. јануара 1945. код Новак Банске.

МАРКОВИЋ ДРАГАН. рођен 1924. гимназијалац. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). Политички комесар Митраљеске чете 3. батаљона.

МАРКОВИЋ ДРАГИЋ. У 3. чети 4. батаљона. Рањен 12. децембра 1944. године код Отока.

МАРКОВИЋ Радивоја ДРАГИША, рођен 1921, Мала Иванча, Гроцка, бравар. У Бршади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). Десетар у 2. батаљону. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.

МАРКОВИЋ Станимира ДРАГИША, рођен 1919, Славковица, Љиг.

МАРКОВИЋ Недељка ДРАГОМИР, рођен 1923. Азања, Смедеревска Паланка.

МАРКОВИЋ Велимира ДРАГОСЛАВ. рођен 1925, Рипањ, Београд, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бршаде).

МАРКОВИЋ Милутина ДРАГУТИН, рођен 1926, Лешница. Лозница. земљорадник. У Бригади од 17. децембра 1944, Митраљеска чета 1. батаљона. Рањен 26. априла 1945. код Пакленице. Умро у болници.

МАРКОВИЋ Светозара ДРАГУТИН, рођен 1913, Букар, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Промрзао 26. јануара 1945. године.

МАРКОВИЋ Војина ДУШАН, рођен 1926, Богатић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Церја.

МАРКОВИЋ ДУШАН, у 3. чети 1. батална. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова. Умро сутрадан у Дивизијској болници.

МАРКОВИЋ ДУШАН, Извиђачка чета. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро истог дана у Дивизијској болници у Соту.

МАРКОВИЋ ЖИВАДИН, рођен 1913, Тополова, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (дошао из 2. шумадијске бригаде). У 2. чети 3. батаљона. Оболео марта 1945. године.

МАРКОВИЋ Миливоја ЖИВАН, рођен 1927. Марковац, Младеновац. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде) у 1. чети 2. батаљона. Рањен 7. априла 1945. пред пробој фронта. Умро 11. априла 1945. у болници у Бачкој Наланци.

МАРКОВИЋ ЖИВКО, у 3. чети 4. батаљона. Рањен 12. децембра 1944. године код Отока.

МАРКОВИЋ Драгутина ЖИВОЈИН, рођен 1926. Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944, ПТ батерија.

МАРКОВИЋ Драгољуба ЖИВОРАД, рођен 1919, Шарбане, Уб, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, водник Санитетског вода 2. батаљона. (Дошао из 2. шумадијске бригаде). Рањен 2. маја од мине код Новске. ампутирана му лева нога.

МАРКОВИЋ Љубисава ЖИВОРАД, рођен 1916, Рушањ, Београд, земљорадник. У Бригади од 15. октобра 1944. Чета аутоматичара. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта. Убрзо умро.

МАРКОВИЋ Љ. ЖИВОРАД. рођен 1925. Округлица. Сврљиг.

МАРКОВИЋ Радоја ЖИВОРАД, рођен 1924, Драгијевица, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. Чета аутоматичара. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта. Умро истог дана у Дивизијској болници у Соту.

МАРКОВИЋ ЖИВОСЛАВ. рањену офанзиву април - мај 1945. године.

МАРКОВИЋ Адама ЖИВОТА, рођен 1925. Рашевица. Параћин. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 3. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. на Босуту.

МАРКОВИЋ Драгољуба ЖИВОТА, рођен 1921, Дружетић, Коцељева. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944.3. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока: контузован код Шаренграда јануара 1945.

МАРКОВИЋ Милорада ЖИВОТА, рођен 1915. Јеловик. Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 23. септембра 1944, 2. чега 2. батаљон. Рањен 6. априла 1945. у Бакову.

МАРКОВИЋ ЖИВОТА. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

МАРКОВИЋ Војислава ЈЕВРЕМ, рођен 1923, Дружетић, Коцељева, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, Радни вод 1. батаљона.

МАРКОВИЋ Ђорђа ЈОСИФ, рођен 1920, Црквице. Бојник. радник. У Бригади од маја 1944, водник у 3. чети 4. батаљона. Рањаван 3 пута: У Одреду, 4. децембра 1944. код Мартинаца иу Бакову 15-16. априла 1945.

МАРКОВИЋ ЈБУБИША, рођен 1927. Раља. Сопот, у 2. чети 3. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.

МАРКОВИЋ Витомира ЉУБИША. рођен 1918. Сталаћ. Ћићевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.

МАРКОВИЋ Косте МАРКО. рођен 1926. Оглађеновац. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944,1. чета 1. батаљона. Погинуо 15. јула 1945. несрећним случајем у касарни у Пироту.

МАРКОВИЋ Војислава МИЈАН, рођен 1921. Дружетић. Коцељева, земљорадник. У Бригади од октобра 1944.3. чета 1. батаљон.

МАРКОВИЋ Новице МИЈАН, рођен 1910, Стојник. Аранђеловац. земљорадник. У ПТ воду 1. батаљона. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

МАРКОВИЋ Радоја МИЈАН, рођен 1923, Горња Црнишава. Трстенк. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 9. априла 1945. Погинуо 8. маја код Загреба.

МАРКОВИЋ Станимира МИЈАН, рођен 1917. Славковица. Љиг, земљорадник. У Бригар од септембра 1944,1. чета 4. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова. Умро у болници у Бачкој Паланци.

МАРКОВИЋ Рајка МИЛОШ. рођен 1926, Сипуља. Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Радни вод 2. батаљона.

МАРКОВИЋ Милоје МИЛАН, рођен 1924, Својново. Параћин, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944.

МАРКОВИЋ Владимира МИЛЕНКО. рођен 1922. Трудељ, Горњи Милановац. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944.1. чета 3. батаљон

МАРКОВИЋ Владимира МИЛИСАВ. рођен 1921. Лешница. Лозница. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десетар у ПТ воду 3. батаљона. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.

- МАРКОВИЋ Злате МИЈИСАВ, рођен 1924, Горња Црнишава, Третеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.2. чета 1. батаљон. Рањен теже 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- МАРКОВИЋ Радула МИЈИСАВ, у 1. чети 2. батаљона. Рањен у априлу 1945.
- МАРКОВИЋ Цветка МИЈ10ЈЕ. рођен 1924. Винча. Гроцка. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. у Митраљеској чети 3. батаљона. (Дошао из 2. шумадијске бригаде). Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- МАРКОВИЋ Мњлорада МИЈ10МИР, рођен 1922, Дегурић, Ваљево. трговачки помоћник. У Бригади од 10. октобра 1944, командир 3. чете 1. батаљона.
- МАРКОВИЋ С. МИЈ10РАД, рођен 1921, Чаковица, у 1. чети 4. батаљона. Рањен код Шаренграда (или Мохова) јануара 1945. Умро 28. фебруара 1945. у болници у Сремској Митровици.
- МАРКОВИЋ Видоја МИЈ10Ш, рођен 1923, Страгари, Трстеник. земљорадник. У Бригади од формирања у 1. батаљону до маја 1945. када је прекомандован. Погинуо у 16. српској бригади. командир чете.
- МАРКОВИЋ Адама МИЈ1УТИН, рођен 1918. Рашевица, Параћин земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо (утопио се) 3. јануара 1945. године на Босуту.
- МАРКОВИЋ Б. МИЛУТИН, у 2. чети 1. батаљона, болничар. Рањен 29. априла 1945. код Новске.
- МАРКОВИЋ Драгољуба МИОДРАГ, рођен 1923. Пољанице. Љиг, земљорадник. У Бригади од 25. септембра 1944, Чета аутоматичара. Промрзао 24. јануара 1945; рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- МАРКОВИЋ Животе МИОДРАГ, рођен 1921, Осладић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944,1. чета 3. батаљон. Погинуо 19. октобра 1944. код Малог Мокрог Луга.
- МАРКОВИЋ Чедомира МИОДРАГ, рођен 1923, Доње Буковице, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, Радни вод 1. батаљона. Рањен 23. априла 1945. код Доњег Рајића.
- МАРКОВИЋ МИОДРАГ, рођен 1925, Калиманићи, Горњи Мњчановац, земљорадник. У Бригади од 7. октобра 1944,2. чета 4. батаљон. Рањен 22. јануара 1945. код Шаренграда.
- МАРКОВИЋ МИОДРАГ, рођен 1925, Топола, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, болничар 2. чете 1. батаљона. Рањен 28. априла 1945. године код Новске.
- МАРКОВИЋ МИРКО, оболео од ТБЦ и запаљења плућа. Умро 15. марта 1945. у болници у Сремској Митровици.

- МАРКОВИЋ (МАЛЕВИЋ) Дамњана МИРОСЛАВ, рођен 1925, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 13. јануара 1945. на Босуту и 16. априла у Бакову. Умро у болници.
- МАРКОВИЋ Светозара МЛАДЕН, рођен 1925, Београд, бравар. У Бригади од 13. јануара 1945, десетар у Митраљеској чети 1. батаљона (дошао из 2. шумадијске бригаде). Рањен 24. априла 1945. код Нове Градишке.
- МАРКОВИЋ Драгољуба МОМЧИЛО, рођен 1921, Сврачково, Пожега. Учесник НОБ-а од 1941. До ступања у Бригаду био командант батаљона у Шестој озренској бригади. У Бригади од маја 1944. на дужности команданта Четвртог батаљона, а од јуна 1944. био начелни штаба Бригаде. Рањен 3. децембра 1944. код села Мартинци. Умро сутрадан у Дивизијској болници, Сремска Митровица.
- МАРКОВИЋ Мњлана НИКОДИЈЕ, рођен 1905, Црквица, Бојник, земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944, 3. чета 2. батаљон.
- МАРКОВИЋ Владимира НИКОЛА, рођен 1925, Ново Село, Сурдулица, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- МАРКОВИЋ Љубомира НИКОЛА, рођен 1922. Дукат. Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 24. априла 1945. код Окучана.
- МАРКОВИЋ Јеврема ПЕТАР, рођен 1915, Букор. Шабац, земљорадник. У Бригади од 16. новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. године код Мохова.
- МАРКОВИЋ Томислава ПЕТАР, Црквица. Бојник, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде) до Београда, водник.
- МАРКОВИЋ ПЕТАР, рођен 1914, Урошевац, избеглица са Косова. У Бригади од 1. маја 1944. политички комесар 3. чете 4. батаљона. Рањен 9. новембра 1944. код Лаћарка.
- МАРКОВИЋ Тихомира ПРЕДРАГ, рођен 1922 (1928), Дражањ. Гроцка. У Бригади од октобра 1944, 2. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. године у пробоју фронта.
- МАРКОВИЋ Милана РАДЕНКО, рођен 1922, Луг, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен теже 15. априла 1943. у Бакову.
- МАРКОВИЋ Мьлутина РАДИВОЈЕ, рођен 1924, Буар. Ужице, металостругар. У Бригади од септембра 1944, комесар. Рањен 27. априла 1945. године код Јазавице.
- МАРКОВИЋ Милсави РАДМИЛО, рођен 1924, Мала Пчелица, Крагујевац, столар. У Бригади од октобра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен теже јануара 1945. године.

МАРКОВИЋ РАДОВАН, рођен 1925, Бечевнца. Кнић, земљорадник. У Бригади од 6. октобра 1944.1. чета 1. батаљон. Рањен 3. децембра 1945. код села Мартинци. Умро 5. децембра у болници у Сремској Митровици.

МАРКОВИЋ Цветка РАДОЈЕ, рођен 1924, Винча, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадиске бригаде). Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

МАРКОВИЋ Милоша РАДОСЈАВ, рођен 1921, Чаири, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

МАРКОВИЋ РАДОСАВ, рођен 1909, Магаш, Бојник, земљорадник. У Бригади од 5. маја 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 9. децембра 1944. код Отока. Умро око 25. децембра у Дивизијској болници.

МАРКОВИЋ САВА, рођен 1912, каменорезац. У Бригади од 10. новембра 1944. Погинуо (утопио се) 3. јануара 1945. на Босуту.

МАРКОВИЋ Александра СВЕТИСЈАВ, рођен 1922, Студена. Врање, земљорадник. У 3. чети 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

МАРКОВИЋ СВЕТОМИР. У 3. чети 2. батаљона. Теже рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МАРКОВИЋ Ж. СЛОБОДАН. У Бригади од октобра 1944,2. чета 1. батаљон. Рањен 25. октобра 1945. на терену Косанице.

МАРКОВИЋ Радоја СРЕТЕН. рођен 1920. Драгијевица, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. водник, 3. чета 3. батаљон. Рањен око 20. јануара 1945. код Шаренграда.

МАРКОВИЋ Живојина СТАНИМИР. рођен 1925. Дегурић. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.1. чета 1. батаљон. Погинуо 13/14. октобра (или 16/17. октобра 1944). од тенка код Малог Мокрог Луга на Смедеревском друму.

МАРКОВИЋ Владимира СТАНКО, рођен 1925, Дворска. Крупањ, земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944.2. чета 2. батаљон.

МАРКОВИЋ Станоја СТЕПАН. рођен 1926, Заалака, Крупањ, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 3. батаљон. Рањен 29. децембра 1944. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.

МАРКОВИЋ Димитрија СТОЈАН, рођен 1924, Прекопчелица. Лебане, земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944. године.

МАРКОВИЋ Саве ЧЕДОМИР. рођен 1922. Сопот. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). У 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МАРКОВИЋ ДУШАН. рођен 1927, Дрежница, Грубишно Поље, седлар. избеглица у Београду. У Бригади од септембра 1944. политички делегат у 3. чети 3. батаљона. Рањен теже 20. јануара 1945. код Шаренграда.

МАР (САЛОВИЋ) АЛЕКСА. У 1. батаљону. Рањен у офанзиви април - мај 1945. године.

МАРТАН Антуна СЛАВКО, рођен 1916, Доња Воћа, Иванец, обућарски радник. У Бригади од 22. марта 1945, (из 11. дивизије). Политички комесар 2. батаљона. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.

МАРТИНОВИЋ Јеремије БОРИСАВ, рођен 1921, Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.

МАРТИНОВИЋ Димитрија ДРАГОЉУБ, рођен 1910, Горњане, Бор, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). У 2 чети 2. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.

МАРТИНОВИЋ Чедомира ИЛИЈА, рођен 1921, Салетуша. Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944.2. чета 1. батаљон.

МАРТИНОВИЋ Велимира МИЛУТИН, рођен 1927, Бегаљница, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). У 1. чети 1. батаљон. Оболео маја 1945.

МАРТИЋ Богољуба МИЛУТИН, рођен 1923, Кнић. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 1. батаљон Погињуо 12. априла 1945. код Ловаса.

МАРТИНОВИЋ Новака БОЖИДАР, рођен 1914, Цетиње. У Бригади од децембра 1943, командир 2. чете 2. батаљона. Рањен 13. априла 1945. године код Винковаца.

МАРТИНОВИЋ ТИХОМИР, Јасеница. Житорађа. У Бригади од маја 1944.2. батаљон. Погињуо 2. новембра 1944. код Лаћарка.

МАРЧЕТА И. РАДЕ. рођен 1920, Текија, Гламоч. избеглица у Београду. У Бригади од 9. марта 1944, (из Космајске бригаде). Водник у Чети за везу.

МАРЧЕТИЋ БОЖИДАР, рођен 1914, Ходровци. избеглица у Београду. У 2. батаљону. У фебруару 1945. оболео.

МАСЛОВАРИЋ ВАСИЛИЈЕ, Андријевица. избеглица у Београду. У Бригади од 3. октобра 1944, 4. батаљон. Погињуо 2. новембра 1944. у Лаћарку.

МАСЛОВАРИЋ МИЛОРАД, Андријевица. У Бригади од 5. октобра 1944, политички комесар 3. чете 1. батаљона.

МАТЕЈИЋ Сорофима БОГДАН, рођен 1926. Велики Шиљеговац. пекарски радник. У Бригади од 20. јуна 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МАТЕЈИЋ Светозара БОЖИДАР, рођен 1920, Прекопчелица, Лебане. У Бригади од маја 1944.4. батаљон. Убрзо прекомандован у 11. српску бригаду.

МАТЕЈИЋ Александра ЖИВОМИР, рођен 1920, Макрешане, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.

МАТЕЈИЋ Радомира ЖИВОТИЈА, рођен 1924, Бурдимо, Сврљиг, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. МБ чета 3. батаљон. Погинуо 5. априла 1945. у извиђању.

МАТИЋ АНДРИЈА, избеглица у Крагујевцу. У Бригади од 23. септембра 1944, у интендантури Бригаде. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

МАТИЋ БОЖИДАР, 2. чета 4. батаљон (жст „Јединство“ 4/45).

МАТИЋ Милорада БОЖИДАР, рођен 1917. Слатина, Шабац, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца. Умро 26. априла 1945. у болници, у Равном.

МАТИЋ Сретена БОЖИДАР, рођен 1921, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у 2. чети 2. батаљона.

МАТИЋ Живка БОРИСАВ, рођен 1927, Богдање, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Промрзао 24. јануара 1945. Рањен 12. априла у пробоју фронта.

МАТИЋ Светозара БОРИСАВ, рођен 1921, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 1. батаљон. Теже рањен 22. децембра 1944. код Отока.

МАТИЋ Милорада БРАНИСЈАВ, рођен 1921, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 3. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Умро 27. децембра 1944. у Бригадном превијалишту.

МАТИЋ Милорада БРАНИСЈАВ, рођен 1923, Варна, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 1. батаљон Нестао (утопио се) јануара 1945. код Босуца.

МАТИЋ Крстивоја ВЕЈИЧКО, рођен 1920, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, водник у 2. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро у путу за болницу у Бачкој Паланци.

МАТИЋ Миладина ВИТОМИР, рођен 1927, Букор, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 3. батаљон. Рањен 6. фебруара 1945. код Новак Балске. Умро 7. фебруара 1945. у Дивизијској болници у Илоку.

МАТИЋ Живана ВЛАДИМИР, рођен 1920, Бргуле, Уб, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањаван 2 пута: у јануару 1945. и 15. априла 1945. у Ђакову.

МАТИЋ Драгомира ВОЈИН, рођен 1923, Букор, Шабац, земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен.

МАТИЋ А. ДОБРИЦА, рођен 1924, Бојковци, Топола. У Бригади од септембра 1944. године.

МАТИЋ Мьтутина ДРАГОЉУБ, рођен 1922, Црвице, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 2. новембра

1944. у Лаћарку. Умро 7. новембра 1944. у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- МАТИЋ ДУШАН, рођен 1924, Ришањ, Београд, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, водник у МБ чети 1. батаљона.
- МАТИЋ Станоја ЖИВАН, рођен 1926, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 2. батаљона. Рањаван 2 пута: 22. јануара 1945. код Шаренграда и 15. априла 1945. у Ђакову.
- МАТИЋ ЖИВОЈИН. У 3. чети 2. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- МАТИЋ Милорада ЖИВОРАД, рођен 1927, Трбушница, Лазаревац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде).
- МАТИЋ ЖИВОРАД, рођен 1919, Јошева, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Чета за везу. Рањен јануара 1945. године.
- МАТИЋ Радомира ЖИВОРАД, рођен 1924. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 4. батаљон. Рањен.
- МАТИЋ ЂОРЂЕ, Високо у Босни. избеглица у Београду. У Бршад од новембра 1944, 3. чета 3. батаљон Погинуо 3. јануара 1945. код Босута.
- МАТИЋ Живана ЉУБИСАВ, рођен 1927. Црни Као. Ражањ, столар. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. године у Комлетинцима.
- МАТИЋ Милосава ЉУБИША, рођен 1926, Кушиљево, Свилајнац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. ПК батерија. Погинуо 6. маја 1945. године код Крижа.
- МАТИЋ ЉУБОМИР, рођен 1927, Осипаоница, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 3. децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Оболео марта 1945.
- МАТИЋ МИЛИВОЈЕ, рођен 1920, Мирчици. Слуњ, избеглица у Београду. У Бригади од 20. октобра 1944, 2. чета 4. батаљон. Оболео у јануару 1945.
- МАТИЋ Драгомира МИЛОРАД, рођен 1926, Дегурић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Контузован 21. априла 1945. код Андријеваца.
- МАТИЋ Драгомира МИОДРАГ, рођен 1925, Бивоље. Крушевац. У Бршад од децембра 1944. 2. батаљон. Рањен 13. априла 1945. године код Винковаца. Убрзо умро.
- МАТИЋ С. МИРОСЛАВ, из Београда (или околине). У Наредби бр. 29: водник, у МБ чети 1. батаљона. одликован Медаљом за храброст.
- МАТИЋ Д. МОМЧИЛО, рођен 1923. Војковец Топола. У Бригади од 23. септембра 1944. године.
- МАТИЋ Драгомира МОМЧИЛО, рођен 1924, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.

МАТИЋ Драгољуба МОМЧИЈ10. рођен 1920, Гола Глава, Ва.гево, земљорадник. У Бригади од 12 октобра 1944. вођа одељења у ПК батерији. Рањен 20. априла 1945. у Врчин Долу.

МАТИЋ Милица НЕМАЊА, рођен 1926, Завлака, Крупањ, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. године код Мохова.

МАТИЋ В. ПАНТЕЈИЈА, политички делегат у Чети ПТ пушака.

МАТИЋ Милутина ПРВОСЈАВ. рођен 1920. Драгојевац, Владимирци. земљорадник. У Бригади од 30. новембра 1944,1. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.

МАТИЋ Божидара РАДОМИР, рођен 1927. Ринањ, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944,3. чета 3. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. године у Лаћарку.

МАТИЋ РАДИША. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фонта. Умро 17. априла 1945. у Дивизијској болници у Соту.

МАТИЋ ЧЕДОМИР. рођен 1927, Краставче. Гацин Хан. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Инжињеријска чета. Рањен у априлу 1945.

МАТКИЋ Радоја ТИХОМИР. рођен 1917. Трњане, Алексинац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944,1. чета 2. батаљон. Рањен јануара 1945.

МАТКОВИЋ Ђурђа ДРАГОЉУБ. рођен 1927. Лозовик. Велика Плана, дружни радник. У Бригади од новембра 1944, Извиђачка чета.

МАТКОВИЋ Ђурђа ДУШАН. рођен 1924, Лозовик. Велика Плана. У Бригади од новембра 1944, ПК батерија.

МАТКОВИЋ Косте ДУШАН. рођен 1922, Ливађани, Пакрац, избеглица у Београду, управник поште. Рањен 28. априла у Јазавици. Умро 6. маја у болници у Новој Градишки.

МАТОВИЋ Петра АНДРИЈА, рођен 1927, Петрово Село, Кладово, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из Космајске бригаде).

МАТОВИЋ Богића БРАНИСЛАВ. рођен 1923, Шекуле, Иванград, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, политички комесар чете у 2. батаљону. Рањен 28. априла 1945. код Јазавице.

МАТОВИЋ МАРКО, Коњарник. Житорађа. Рањен.

МАТОВИЋ Драгољуба ФИЛИП, рођен 1927, Треска, Ивањица.

МАЦУРА САВА, рођен 1924, Црница, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Погинуо 24. децембра 1944. код Отока.

МАЦИЋ - Клепац Милосава БРАНКА. рођена 1925. Селевац. Смедеревска Паланка. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). Политички делегат у Чети за везу.

МАЦИЋ Радисава РАДОСАВ, рођен 1921, Селевац, Смедеревска Паланка. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). У 3. чети 3. батаљона. Рањен априла 1945. године.

МАШАЈА Стевана РАНКО, рођен 1925, Јазавица, Новска, избеглица у Врњачкој Бањи, ученик. У Бригади од формирања, политички комесар 3. чете 1. батаљона. Рањаван 2 пута: теже 10. децембра 1943. на Барју и 7. новембра 1944. у Лаћарку.

МАШИЋ Ж. ВЛАДИМИР, рођен 1920, Јунско, Шабац. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.

МАШОВИЋ Ђуре МИЛИВОЈЕ, рођен 1927, Ново Момчилово, Житорађа, земљорадник. У Бригади од формирања (до прекоманде око 1. августа 1944). 3. чета 3. батаљон.

МАШТРАПОВИЋ Радована ДРАГОМИР, рођен 1912, Баново Поље, Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. ПТ вод, 3. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.

МАШТРАПОВИЋ Живана СВЕТИСЛАВ, рођен 1912, Баново Поље, Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.

МЕГИЋ Г. МИЛАН, рођен 1923, Језеро, Деспотовац, земљорадник. У Бригади од 1. фебруара 1945, до краја рата.

МЕДИЋ АЛЕКСАНДАР, рођен 1923, Приједор, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, десетар у 1. чети 2. батаљона. Рањен 7. децембра код Комлетинаца.

МЕДИЋ МИЛАН, водник у Београду, избеглица. У Бригади од новембра 1944, десетар у 2. баталјону. Погинуо 3. јануара 1945. код Комлетинаца.

МЕДИЋ Раде НИКОЛА, рођен 1919, Босански Нови, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

МЕЖИЋ СТАНЕ, рођен 1924, Мали Порог, Кршко, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 17. децембра код Комлетинаца.

МЕЗИН Јована ЈОВАН, рођен 1917, Уздин, Ковачица. У Бригади од 31. марта 1945, 3. чета 2. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

МЕМЕДОВИЋ Наода ДОБРОСАВ, рођен 1922, Сијерина, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. (прешао из 6. српске бригаде). Заменик командира 3. чете 3. батаљона.

МЕМЕТОВИЋ АЛЕКСАНДАР, рођен 1921, Дукат, Гацин Хан, колар. У Бригади од 26. децембра 1944, ПТ врл, 1. батаљон. Рањен теже 14. априла 1945. код Вишковаца.

МЕМИШЕВИЋ САЛКО, рођен 1920, Босански Брод, радио у Београду. У Бригади од новембра 1944, десетар у 1. чети 3. батаљона. Рањен.

- МЕХМЕД АЛЕКСАНДАР**, рођен 1928, Љубушки. радник у Београду. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). Вод везе 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- МЕСГАНОВИЋ ПЕЛИКАН**, Кожинце, Прокупље. У Бригади од децембра 1943, до лета 1944. Погинуо августа 1944. код Лебана у 24. дивизији.
- МИЗДРАК Јована САВО**, рођен 1924, Црнице, Книн, избеглица у Београду. У Бригади од септембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен 24. децембра 1944. Умро истог дана у Дивизијској болници у селу Нијемци.
- МИЈАНОВИЋ Живорада АЛЕКСАНДАР**. рођен 1925, Туђин, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 3. децембра код Мартинаца. Умро 25. децембра у болници у Сремској Митровици.
- МИЈАНОВИЋ Милорада АЛЕКСАНДАР**. рођен 1922, Осечина. земљорадник. У Бригади од октобра до новембра 1944. године, 3. чета 1. батаљон. Напустио јединицу.
- МИЈАНОВИЋ Мьлорада ВЈАДИМИР**. рођен 1925, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- МИЈАНОВИЋ Николе ДРАГАН**, рођен 1926, Доње Лесковице, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. болничар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- МИЈАНОВИЋ МАРКО**, Велика Иванча, Мтаденовац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). У МБ чети 1. батаљона. Рањен 12. маја у Козју.
- МИЈАНОВИЋ Пауна МИОДРАГ**, рођен 1926, Лопотањ, Осечина, пинтер. У Бригади од 10. октобра 1944, водник у ПК батерији. Рањен 15. априла 1945. године у Ђакову.
- МИЈАНОВИЋ Владимира ПАВЛЕ**, рођен 1927, Велика Иванча, Младеновац, ђак. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). Политички комесар 1. чете 3. батаљона. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- МИЈАНОВИЋ Матије ПРВОСЛАВ**, рођен 1925, Доње Лесковице, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањаван 2 пута: 2. новембра у Лаћарку и 22. (23) децембра код Отока.
- МИЈАЈИЛОВИЋ Сретена ПРЕДРАГ**, рођен 1922, Осечина. У Бригади био октобра - новембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Доцније погинуо у 6. дивизији.
- МИЈАИЛОВИЋ Драгомира РАДОЈЕ**, рођен 1919, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 4. батаљон.
- МИЈАИЛОВИЋ Антоније РАДОЈКО**. рођен 1921, Рабровац, Мтаденовац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.

- МИЈАНЈ10ВИЋ Милана ТОДОР.** рсфен 1921, Завлака, Крупањ, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 21. јануара 1945. код Шаренграда и 12. априла код Ловаса. Убрзо умро.
- МИЈАЈЛОВИЋ И. ЗДРАВКО,** рођен 1919, Пањевац, Деспотовац, земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944. године.
- МИЈАЈЛОВИЋ Радомира СТЕВАН,** Текија, Крушевац. У Бригади од маја 1944, (до прекоманде у Дивизију). Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- МИЈАЈКОВИЋ Анђелине ДУШАН.** рођен 1926, Магаш, Бојник. У Бригади од маја 1944, вођа одељења у МБ чети 1. батаљона.
- МИЈАЈКОВИЋ Милоша ЖАРКО,** рођен 1927. Велики Мокри Луг, Београд, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Рањен 12. априла 1945. године у пробоју фронта.
- МИЈАЈКОВИЋ РАДИВОЈЕ,** Велики Мокри Луг, Београд. У Бригади од октобра 1944, водник у 3. чети 3. батаљона.
- МИЈАЈКОВИЋ Илије РАДОМИР,** рођен 1924. Велики Мокри Луг, Београд, земљорадник. У Бригади од 18. октобра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- МИЈАНОВИЋ Момчила МИЛАНКО,** Луг, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. по пробоју фронта.
- МИЈАНОВИЋ Милорада МИХАИЛО,** рођен 1922, Луг, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро у болници у Инђији.
- МИЈАТОВИЋ Вучића ЖИВОЈИН,** рођен 1921, Купци, Крушевац, опанчарски радник. Учесник у НОБ-у од 1941. До ступања у Бригаду био командир чете у Ударном расинском батаљону Расинског партизанског одреда. У Бригади од формирања; заменик команданта Батаљона а затим командант батаљона. Тешко рањен 17. марта 1944. код Арбанашке.
- МИЈАТОВИЋ Живана МИЈИВОЈЕ,** рођен 1925, Липе, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде).
- МИЈАТОВИЋ Миодрага МИЛОВАН,** рођен 1924, Треботин, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 16. априла 1945. у Бакову.
- МИЈАТОВИЋ Душана РАДОМИР,** рођен 1925, Липе, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). У 3. чети 1. батаљона.
- МИЈАТОВИЋ Христивоја СВЕТОЛИК,** Бељин, Владимирци. У Митраљеској чети 1. батаљона. Рањен 19. априла 1945. године код села Равно. Умро у путу за болницу.

МИЈАТОВИЋ Душана УГРИН, рођен 1926, Липе, Смедерево, радник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумедијске бригаде).

МИЈИ... Р..., рођен 1926, Бублица, Прокуње. У Бригади од маја 1944. 1. батаљон. Рањен (оштећени подаци из књиге рањених).

МИКИЋ ВЛАДА, Слишане, Лебане. У 3. чети 1. батаљона. Контузован 6. маја 1945. код Крижа.

МИКИЋ Јосима ДЕСАНКА, рођена 1924, Слишане, Лебане, чобаница. У Бригади од маја 1944, болничарка у 2. чети 4. батаљона, до одласка у 11. српску бригаду августа 1944. године.

МИКИЋ Митана МИРОСАВ, рођен 1925. Трстеник, земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944,3. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МИКОВИЋ ПЕТАР, рођен 1919, Марибор, избеглица у Београду. У Бригади од 1. октобра 1944,3. чета 2. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку.

МИКОВИЦА СВЕТИСЛАВ, рођен 1923, Будимлија, Вишеград, избеглица у Београду, ђак. У Бригади од новембра 1944, десетар у 3. чети 2. батаљона. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.

МИКУЛОВИЋ Стојана ЈОВАН, рођен 1917. (1927), Сеземче, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944,1. чета 2. батаљон. Рањен 24. децембра 1944. код Отока.

МИКУЛОВИЋ Илије МИЛЕНКО, рођен 1919. Плавна, Неготин. У Бригади од 5. јануара 1945,3. чета 2. батаљон.

МИКУЉЕВИЋ Божидара ВЛАДИМИР, рођен 1922, Велика Плана, опанчар. У Бригади од децембра 1944, Санитетски вод, 3. батаљона.

МИКЧИЋ Новака ДРАГИЋ, рођен 1916, Брловица, Вргинмост, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944,3. чета 3. батаљон. Рањен теже, 12. априла 1945. Упућен у Инвалидски дом.

МИКША Симе ЈОВАН, рођен 1918, Тител, студент права. У Бригади од 12. фебруара 1945. писар 1. чете 2. батаљона.

МИКШЕВ МИЛИВОЈ. У ПК батерији.

МИЛАДИНОВИЋ БОГОЉУБ. У 1. батаљону. Погинуо 20. априла 1945. године код Билица.

МИЛАДИНОВИЋ Михаила ДИМИТРИЈЕ, рођен 1927, Бољетин, Мајданпек. У Бригади од 26. децембра 1944,3. чета 1. батаљон. Оболео.

МИЛАДИНОВИЋ Живојина ДРАГОСЛАВ, рођен 1923, Дреновац, Параћин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944,1. чета 1. батаљон. Рањен 16. априла 1945. у Бакову. Умро у Бригадном превијалшцу у Винковцима.

МИЛАДИНОВИЋ Миладина ДУШАНКА, Исток, избеглица у Меровцу. Прокупље. У Бригади од 20. маја 1944, (из Јастребачког одреда). Погинула 21. маја код Семираче.

МИЛАДИНОВИЋ Ђорђа ЖИВОЈИН. рођен 1922, Прекопчелица, Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944. 2. чета 4. батаљон. Погинуо крајем јула 1944. у поатачењу кроз Косаницу (или Горњу Јабланицу).

МИЛАДИНОВИЋ Драгољуба ЖИВОТА, рођен 1919, Текија, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. маја 1944, (из Крушевачког одреда). Заменик командира 2. чете 2. батаљона.

МИЛАДИНОВИЋ Михаила ЈОРДАН, рођен 1921. Прекопчелица, Лебане. У Бригади од шја до јула 1944, 1. чета 4. батаљон.

МИЛАДИНОВИЋ Живојина МИЛИВОЈЕ, рођен 1923, Сепци, Баточина, механичар. У Бригади од 26. октобра 1944. Пратећа чета Бригаде. Рањен 10. децембра код Комлетинаца. Убрзо умро.

МИЛАДИНОВИЋ МИЛИСАВ, рођен 1927. Ђинђуша. Сопот, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бршаде). Пратећа чета и МБ чета 1. батаљона.

МИЛАДИНОВИЋ П. МИЛИЋ. рођен 1920, Ломница, Деспотовац, земљорадник. У Бригади од 10. јануара 1945. годше.

МИЛАДИНОВИЋ МИОДРАГ. У 1. чети 1. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.

МИЈАДИНОВИЋ МИРКО, Прекопчелица, Лебане. У Бригади од децембра 1943. 1. чета 2. батаљон.

МИЛАДИНОВИЋ Данила МЛАДЕН, рођен 1924, Стубла, Бојник. кројач. У Бригади од маја 1944, 1. чета 4. батаљон. Погинуо 16. јуна 1944. код Блаца.

МИЛАДИНОВИЋ МОМЧИЛО, рођен 1921, Радошин, Свилајнац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића. Умро 14. маја у болници у Винковцима.

МИЛАДИНОВИЋ МОМЧИЛО. рођен 1921, Рушањ, Београд. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.

МИЛАДИНОВИЋ Љубомира НИКОЛА. рођен 1917. Милошево. Неготин. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. године.

МИЛАДИНОВИЋ ПЕТАР. рођен 1923. Балајинац, Мерошина. земљорадник. У Бригади од 12. јуна 1944. Рањен 16. јуна у борби за Блаце.

МИЛАДИНОВИЋ Јакова РАДОВАН. рођен 1926. Балчак. Прокупље. земљорадник. У Бршади од 16. децембра 1943, политички делегат у 2. чети 1. батаљона. Рањен 22. (23) децембра 1944. код Отока.

МИЛАДИНОВИЋ СВЕТОМИР. војни инструктор у Бригади. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.

МИЛАДИНОВИЋ Драгослава СМИЉКА. рођена 1924. Доњи Степош. Крушевац, земљорадник. У Бригади од формирања до прекоманде 3. децембра 1943. године.

- МИЛАНКОВИЋ** Милорада ЉУБОМИР. рођен 1923. Власина, Сурдулица. У Бригади од јануара 1945, 1. чета 2. батаљон.
- МИЛАНКОВИЋ** МИЛУТИН. ПТ вод 3. батаљона. Рањен 14. априла 1945. године у Бакову.
- МИЛАНОВИЋ** Милисава АЛЕКСАНДАР, рођен 1923, Друговац, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде).
- МИЛАНОВИЋ** Р. АЛЕКСАНДАР, рођен 1923, Језеро, Деспотовац, земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944. године.
- МИЛАНОВИЋ** Василија БЛАГОЈЕ, рођен 1925, Левосоје. Бујановац. У 3. чети 3. батаљона. Погинуо (немао) 2. маја 1945. код Новске.
- МИЛАНОВИЋ** БОЖИДАР, рођен 1910, Кожуар, Уб, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). У 1. чети 3. батаљона. Рањен почетком фебруара 1945. код Новак Бапске.
- МИЛАНОВИЋ** Симеона БРАНИСЛАВ, рођен 1926, Претрешња, Блаце, земљорадник. У Бригади од 20. маја 1944, 1. батаљон. Рањентеже 3. децембра 1944. код Мартинаца.
- МИЛАНОВИЋ** ВАСИЛИЈЕ. рођен 1907. Сечаница. Ниш. земљорадник. У Бригади од јуна 1944. Интендантура Бригаде. Оболео јануара 1945. Упућен на лечење.
- МИЛАНОВИЋ** Максима ДРАГОМИР, рођен 1921, Радошин. Свилајнац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, 3. чета 1. батаљон. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.
- МИЛАНОВИЋ** Милана ДРАГОСЛАВ. рођен 1925, Друговац, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде).
- МИЛАНОВИЋ** ЂУРА. У 1. чети 3. батаљона. Рањен 2. новембра 1944. године у Лаћарку.
- МИЛАНОВИЋ** Десимира ЖИВКО, рођен 1919, Велереч, Горњи Мътановац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). У 3. чети 3. баталша. Рањен 12. априла 1945, код Ловаса.
- МИЛАНОВИЋ** Љубомира ЖИВОЈИН. рођен 1921, Ломница. Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944. (из 16. српске бригаде). У 2. чети 3. батаљона. Рањен код Београда.
- МИЛАНОВИЋ** Марка ИВАН. рођен 1922, Штавице, Нова Градишка, избеглица у Београду. У Бригади од марта 1945, (из 11. дивизије). У 3. чети 3. батаљона. Рањен 8. маја код Церја.
- МИЛАНОВИЋ** Светозара ЈОРДАН, рођен 1924, Наномир, Мионица, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, водник у 1. чети 3. батаљона. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.

МИЛАНОВИЋ ЉУБИВОЈЕ. У 2. чети 2. батаљона. Рањен 9. децембра 1944. код Кошетињаца.

МИЛАНОВИЋ Чедомира МИЛАДИН. рођен 1912, Вукмановац, Рековац, земљорадник. У Бригади од 3. октобра 1944. десетар у 3. чети 2. батаљона. Рањен теже 3. јануара 1945. у Кошетињцима.

МИЛАНОВИЋ Милана МИЛЕНИЈА, рођена 1925, ученик. У Бригади од формирања. После 3 дана упућена на курс и задржана.

МИЛАНОВИЋ Михаила МИЛЕН(КО). рођен 1923. Јабучје, Лајковац, колар. У Бригади од децембра 1944, ПК батерија. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.

МИЛАНОВИЋ МИЛОШ. рођен 1923, Велереч. Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, десетар у 1. батаљону. Рањен код Шаренграда, око 20. јануара 1945. године.

МИЛАНОВИЋ Спасоја МИЛУТИН. рођен 1925. Мареново. Варварин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

МИЛАНОВИЋ (Поповић) Живадина МИРОСЛАВА. рођена 1924. Суботица. ученица у Крушевцу. У Бригади од формирања, политички комесар 1. чете 2. батаљона. Оболела и 30. децембра 1944, упућена на терен.

МИЛАНОВИЋ РАДЕ, из села Лапатице. Бојник. У Бригади од маја 1944. 3. чета 1. батаљон. Погинуо 6. јула 1944. на Стрмцу на Копаонику.

МИЛАНОВИЋ РАДОВАН, Лознац, Алексинац. У 1. чети 1. батаљона. Рањен 3. децембра 1944. испред села Мартинца. Умро 5. децембра 1944. у Дивизијској болници у Сремској Митровици.

МИЛАНОВИЋ РАДОЈКО, Лознац. Алексинац, земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944. 1. чета 4. батаљон.

МИЛАНОВИЋ Бранка РАДОМИР, рођен 1927, Вакуп, Алексинац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 2. батаљон. Промрзао 2. фебруара 1945. Рањен 12. априла код Ловаса.

МИЛАНОВИЋ Милосава РАДОСАВ. рођен 1925, Друговац, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Рањен код Новске.

МИЛАНОВИЋ (Миљковић) Ненада СВЕТИСЛАВ, рођен 1927. Вакуп, Алексинац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. МБ чета 3. батаљона. Промрзао 25. јануара 1945. Рањен теже 5. маја код Крижа.

МИЛАНОВИЋ СВЕТОМИР, Вакуп. Алексинац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 4. батаљон. Рањен 9. децембра код Кошетињаца.

МИЛАЧИЋ СЛАВКО. рођен 1927. Суботица. Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.

- МИЛАШЕВИЋ Милана СВЕТОЗАР**, рођен 1924, Влае, Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. батаљон.
- МИЛАШИНОВИЋ Миљка ПЕТАР**, рођен 1923, Рибница, Краљево, механичар. У НОБ -у од 1941. До ступања у Бригаду био помоћник политичког комесара чете у Ударном батаљону Расинског партизанског одреда. У Бригади од формирања: помоћник политичког комесара чете у Првом батаљону и заменик команданта Трећег батаљона. Рањен грешком 12. јуна 1944; на лечењу у Италији до октобра 1944. године.
- МИЛАШИНОВИЋ Божидара СЛАВКО**, рођен 1927, Кадина Лука, Љиг, земљорадник. У Бригади од 26. октобра 1944, 1. чета 2. батаљона.
- МИЛЕКИЋ Драгомира ПЕТАР**, рођен 1910, Дреновац, Шабац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из Мачванске бригаде). У 3. чети 2. батаљона. Рањен 24. априла 1945. код Доњег Рајића.
- МИЛЕНКОВИЋ Стевана АЛЕКСАНДАР**, рођен 1927, Сараорци, Смедерево, земљорадник. У Бригади од марта 1945, из прекоманде. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- МИЛЕНКОВИЋ Траила АЛЕКСАНДАР**, рођен 1922, Клокочевац, Мајданпек, земљорадник. У Бригади од 3. маја 1945. године.
- МИЛЕНКОВИЋ Благоја АПОСГОЛ**, рођен 1927, Крупац, Алексинац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, ПК батерија. Погинуо 6. маја 1945. код Крижа.
- МИЛЕНКОВИЋ Радоја БОГОМИР**, рођен 1926, Мачковац, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). Заробљен 3. јануара 1945. у Комлетинцима; успео да побегне. Болничар у ПК батерији. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- МИЛЕНКОВИЋ БОЖИДАР**, рођен 1928, Богужевац, Прокупље. У Бригади од маја 1944, 4. батаљон Погинуо 20. јануара 1945. код Шаренграда.
- МИЛЕНКОВИЋ БОГОЉУБ**, У 1. батаљону. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта. Умро у путу за болницу.
- МИЛЕНКОВИЋ ВАСИЛИЈЕ**, рођен 1917. У 2. чети 2. батаљона. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда.
- МИЛЕНКОВИЋ ВЕЛИЧКО**, рођен 1923, Марина Кутина, Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. батаљон. Рањен 19. априла 1945. код Плетернице.
- МИЛЕНКОВИЋ Саве ВИТОМИР**, рођен 1925, Крагујевац. У Бригади од 20. септембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 4. новембра у Лаћарку.
- МИЛЕНКОВИЋ ДОБРИВОЈЕ**, рођен 1920, Драженовац, Алексинац. У Бригади од маја 1944, водич у 3. чети 1. батаљона.

МИЛЕНКОВИЋ ДРАГОМИР. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 25. априла 1945. код Окучана.

МИЛЕНКОВИЋ Милутина ЈОВАН, рођен 1927. Бресно Поље. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Промрзао 24. јануара 1945, оздравио марта. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МИЛЕНКОВИЋ Д. МИЈАН, рођен 1924. Баличевац, Меровина. земљорадник. У Бригади од 12. јуна 1944, 1. чета 4. батаљон. Погинуо 16. јуна 1944. године код Блаца.

МИЛЕНКОВИЋ МИЛОЈЕ, рођен 1924, Осредци, Брус, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1. батаљон. Рањен у офанзиви април - мај 1945.

МИЛЕНКОВИЋ Раденка МИЛОШ. рођен 1923, Горњи Степош, Крушевац. земљорадник. У Бригади од формирања (до прекоманде по ослобођењу Београда), 2. чета 1. батаљон.

МИЛЕНКОВИЋ Живадина МИОДРАГ, рођен 1925. Шуљковац. Светозарево. земљорадник. У 3. чети 1. батаљона. Рањен од мине 26. априла 1945. код Новске (ампутирана нога).

МИЛЕНКОВИЋ Ђ. МИХАИЛО. У Наредби бр. 29: борац. одликован Медаљом за храброст.

МИЛЕНКОВИЋ М. Политички комесар 1. чете 3. батаљона: из листа „Јединство“ за фебруар 1945. године.

МИЛЕНКОВИЋ Драгољуба НИКОЛА, рођен 1921, Велики Мокри Луг, Београд. цвећар. У Бригади од 18. октобра 1944. 3. чета 2. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку.

МИЛЕНКОВИЋ Новице РАДИВОЈЕ, рођен 1927, Љубава, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

МИЛЕНКОВИЋ Михаља РАДОМИР. рођен 1925. Горње Власе. Гаџин Хан. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. код Босута (утопио се).

МИЛЕНКОВИЋ (или МИЈОШЕВИЋ) РАДОСАВ. рођен 1925. Трњане. Алексинац; у 2. чети 2. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.

МИЛЕНКОВИЋ Стојана РАНЂЕЛ, рођен 1921. Старо Момчилово, земљорадник - ковач. У Бригади од 17. децембра 1943. године, водник Вода везе у 1. батаљону.

МИЛЕНКОВИЋ РАТОМИР. Кацабаћ. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја до августа 1944,1. чета 4. батаљон.

МИЛЕНКОВИЋ Станоја СВЕТОЗАР, рођен 1905, Кацабаћ, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.

МИЛЕНКОВИЋ СРБОЉУБ. У 4. батаљону. Рањен теже 5. новембра 1944. код Лаћарка.

- МИЈЕНКОВИЋ** Владимира СТОЈАН. рођен 1919. Бинђуша, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. водник у Митраљеској чети 2. батаљона. Рањен 24. априла 1945. код Богићевце. Умро у болници
- МИЛЕНКОВИЋ** Драгутина СТОЈАН, рођен 1922, Кожинце, Прокупље. У Бригади током пролећа 1944. године.
- МИЛЕНКОВИЋ** ДРАГАН. рођен 1922. Трњане, Алексинац. У Бригади од децембра 1944. 1. чета 2. батаљон. Рањен 27. јануара 1945. код Шаренграда.
- МИЛЕНКОВИЋ** Станислава ЂУРА. рођен 1920, Бучумет, Медвеђа. рудар. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). Десетар у 2. чети 2. батаљона.
- МИЛЕР** Кристијана АНДРИЈА. рођен 1907, Баваниште. Ковин. машинбравар. У Бригади од 8. октобра 1944, Одсек наоружања.
- МИЛЕТИЋ** М. АЛЕКСА. рођен 1914. Грабовица. Деспотовац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо у Бакову.
- МИЛЕТИЋ** Миладина БОРИСАВ. рођен 1922. Рашовица. Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла у пробоју фронта. Умро у Дивизијској болници у Соту.
- МИЛЕТИЋ** Николе БРАНИСЛАВ, рођен 1925. Парцани, Сопот, земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Контужован 3. јануара 1945. године.
- МИЛЕТИЋ** Превислава ВИДОЈЕ. рођен 1925. Доње Лесковице. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока. Умро сутрадан у Дивизијској болници у Нијемцима.
- МИЛЕТИЋ** Живојина ВОЈИСЛАВ. рођен 1921. Ресавица. Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо (удавио се у Босуту) 3. јануара 1945. године.
- МИЛЕТИЋ** Добривоја ДЕСИМИР. рођен 1926. Горњи Крупац. Алексинац. радник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо (немао) 3. јануара 1945. код Комлетинаца.
- МИЛЕТИЋ** ДРАГОСЛАВ. рођен 1920, Осинаоница. Смедерево. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 2. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда.
- МИЛЕТИЋ** Итије МИЛАН. рођен 1922. Лопаш, Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Заробљен 3. јануара 1945. у Комлетинцима. одробљен у Горици. Умро 15. августа 1945. од последица.
- МИЛЕТИЋ** Тодора МИЛОРАД. рођен 1925. Нови Ђуревац. Прокупље. У Бригади од 2. септембра 1944. омладински руководиоца у 3. батаљону. Рањен 8. децембра 1944. код Комлетинаца. Умро у Дивизијској болници у Комлетинцима.

МИЈЕТИЋ Обрена МИХАИЛО. рођен 1927. Доња Почковина. Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

МИЛЕТИЋ Витомира МЛАДЕН. рођен 1920, Радошин. Свилајнац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

МИЛЕТИЋ Станислава НИКОЛА, рођен 1926, Горњи Катун. Варварин. У Бригади од 26. децембра 1944, 3. батаљон Погинуо 3. јануара 1945. године близу Босуа.

МИЛЕТИЋ РАДОМИР. рођен 1919. Рашовица, Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

МИЛЕТИЋ Антонија САВА. рођен 1920, Доње Лесковице. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.2. чета 1. батаљон. Рањаван 3 пута: 22. новембра 1944. код Мартинаца, 14. децембра 1944. код Отока и 20. јануара 1945. код Шаренграда. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.

МИЛЕТИЋ Пантелије САВА. рођен 1920, Доње Лесковице. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.

МИЛЕТИЋ Стојана СВЕТИСЛАВ, рођен 1923. Црна Трава. У Бригади од формирања. командир 3. чете 3. батаљона од 6. августа 1944. Рањен 9. августа у Косаници.

МИЛЕТИЋ Стојимира СВЕТОМИР. рођен 1924. Трновче, Петровац на Млави, земљорадник. У Бригади од 8. децембра 1944.2. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.

МИЛЕТИЋ СВЕТОМИР. рођен 1927. Трњане. Алексинац. У Бригади од децембра 1944. године.

МИЛЕТИЋ СРЕТЕН. У Митраљеској чети 2. батаљона. Рањен 12. маја 1945. године у Козју.

МИЛЕТИЋ Косте СТЕВАН. рођен 1926. Београд. У Бригади од 20. новембра 1944.1. чета 2. батаљон. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.

МИЛЕТИЋ К. СГОЈАН. У Наредби број 29: борац, одликован Медаљом за храброст.

МИЛЕТИЋ Јована ТИХОМИР. рођен 1926. Сталаћ. Ћићевац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Контузован код Комлетинаца. враћен кући.

МИЛЕТИЋ Антуна ФРАЊО. рођен 1918. Сеоце. Нова Градишка, избеглица у Београду, ковач. У Бригади од новембра 1944.1. чета 3. батаљон. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.

МИЛЕУСНИЋ МИЛАН. рођен 1905. Дубрава, Оточац. избеглица у Београду. Активни санитетски подофицир Југословенске војске. У Бригади од 23. септембра 1944. Радио у Бригадиом превијалишту.

МИЛИВОЈЕВИЋ Сретена АЛЕКСАНДАР. рођен 1924. Браташћ. Осечина. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. командир 2. чете 1. батаљона.

МИЛИВОЈЕВИЋ Живојина ДРАГАН. У 1. батаљону. Рањен у априлу 1945.

МИЛИВОЈЕВИЋ Живка ЗЛАТИВОЈЕ. рођен 1921. Ђинђуша. Сопот. земљорадник.

МИЛИВОЈЕВИЋ Николе ИВАН, рођен 1926, Братачић. Осечина. земљорадник. У Бригади од 26. октобра 1944. до 3. јануара 1945. када је са Босутом напустио јединицу.

МИЛИВОЈЕВИЋ Живка ЉУБИША. рођен 1922, Ђинђуша, Сопот. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, Радни вод 3. батаљона. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.

МИЛИВОЈЕВИЋ Раде МИЛУТИН, рођен 1927. Магаш, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, десетар у Извиђачкој чети. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.

МИЛИВОЈЕВИЋ СЕЛИМИР. У Атманаху Бригаде: борац, одликован Медаљом за храброст.

МИЛИЈИЋ Божидара ДРАГУТИН. рођен 1923, Лоћика. Ниш, пинтер. У Бригади од 6. јуна 1944, 3. чета 4. батаљона. Водник у 2. чети 3. батаљон. Рањаван 3 пута: 2. новембра 1944. у Лаћарку, 13. децембра код Комтетинаца и 21. априла 1945. код Андријеваца.

МИЛИНКОВИЋ ДРАГОЉУБ, рођен 1926, Осеченица, Мионица, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. код Комлетинаца.

МИЛИНКОВИЋ Светозара ИСИДОР. рођен 1905, Љуљаци, Кнић. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. године.

МИЛИНКОВИЋ Животе ЈОВАН, рођен 1926, Жарково, Београд. пољопривредни радник. У Бригади од новембра 1944. године.

МИЛИНКОВИЋ Живојина МИЛИВОЈЕ, рођен 1924, Рашиновић, Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумедијске бригаде). Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

МИЛИНКОВИЋ Драгише ОБРАД, рођен 1923, Венчане, Аранђеловац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумедијске бригаде). У 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МИЛИНКОВИЋ Андрије СРБОЉУБ. рођен 1925, Бресница, Коцељева. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. батаљону. Рањен теже (обе ноге) 5. новембра 1944. у Лаћарку.

МИЛИНКОВИЋ СРБА, Осечина. У ПК батерији.

МИЛИНОВ ДУШАН. рођен 1924. Србобран. живео у Београду. У Бригади од 20. новембра 1944, Чета аутоматичара.

МИЛИНЧЕВИЋ Миће УРОШ. рођен 1920. Горњи Сирдићи. Прњавор. избеглица у Београду. У 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

МИЛИНЧИЋ Симадина МИЛОЈЕ, рођен 1924, Оередци. Брус, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.

МИЛИСАВЉЕВИЋ Драгутина ВОЈИН, рођен 1921, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. чета 2. батаљон. Рањаван 2 пута: 20. јануара 1945. код Шаренграда, и 6. априла 1945. у извиђању.

МИЛИСАВЉЕВИЋ Тихомира ДРАГАН, рођен 1926, Туђин, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у 2. чети 3. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

МИЛИСАВЉЕВИЋ Александра ЈОРДАН, рођен 1921, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. Чета извиђача.

МИЛИСАВЉЕВИЋ Сретена МИЛИСАВ, рођен 1923, Осечина, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. 3. чета 4. батаљон. Рањен 5. новембра 1944. код Лаћарка.

МИЛИСАВЉЕВИЋ Сретена МИЛОРАД, рођен 1924. Осечина. столар. У Бригади од 20. октобра 1944. десетар у 3. чети 4. батаљона. Марта 1945. прекомандован.

МИЛИЋ АЛЕКСАНДАР. У 3. чети 3. батаљона. Контузovan 12. априла 1945. код Ловаса.

МИЛИЋ Михаљта БОРИВОЈЕ, рођен 1922. Кучајна. Мајданпек. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен теже 8. маја 1945. код Прозорја.

МИЛИЋ Д. ВЕСЕЛИН. рођен 1923, Језеро. Деспотовац, радник. У Бригади од децембра 1944. године.

МИЛИЋ ВЛАДА, У 3. чети 1. батаљона. Контузovan 6. маја 1945. код Крижа.

МИЛИЋ ДРАГАН. у 4. батаљону. Рањен.

МИЛИЋ ДРАГОЉУБ. Ћуковац. Бојник. У Бригади од маја 1944, 1. батаљон. Погинуо 16. јуна 1944. код Претрешње, Блаце.

МИЛИЋ ЖИВАДИН. Оболео марта 1945. године.

МИЛИЋ Драгана ЖИВОЈИН, рођен 1926. Видровац, Неготин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

МИЛИЋ Ивана ЖИВОЈИН, рођен 1926, Стража, Лозница. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.

МИЛИЋ Мљивоја ЖИВОЈИН. рођен 1927. Плочник. Ћићевац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

МИЛИЋ МИЛАН. рођен 1924, Београд. У 4. чети 2. батаљона. Рањен јануара 1945. године.

МИЛИЋ - ПАРАМЕНТИЋ Максима МИЛЕНА, рођена 1927, Јабучје, Лајковац, домаћица. У Бригади од 22. октобра 1944. (из 6. личке дивизије). Митраљеска чета 3. батаљона. Рањена 8. маја 1945. код Прозорја.

МИЛИЋ МИЛЕНКО, Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

МИЛИЋ Милутина МИЛОРАД, рођен 1927, Лапово, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

МИЛИЋ Радована МИЛОП, рођен 1913, Каре, Житорађа. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде). У интендантури.

МИЛИЋ Ивана НЕЂЕЉКО, рођен 1911, Туларе, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде), помоћник политичког комесара 2. чете 2. батаљона. У фебруару 1945. године в.д. команданта у 2. батаљону.

МИЛИЋ ПЕТАР. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде). У 1. чети. Рањен 22. априла 1945. код Врчин Дола.

МИЛИЋ РАДИВОЈЕ, рођен 1923. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 8. априла 1945. пред пробој фронта.

МИЛИЋ РАДИЧ. У 1. чети 3. батаљона. Рањен 2. новембра 1945. у Лаћарку.

МИЛИЋ П. СВЕТОЗАР. У Наредби бр. 29: десетар. одликован Медаљом за храброст.

МИЛИЋ СРЕТЕН. У 3. чети 3. батаљона. Рањен 3. децембра 1944. године код Мартинаца.

МИЛИЋ - (КАСАЛОВИЋ) Бранислава СТАНИМИРКА. рођена 1922, Велречи, Горњи Милановац, домаћица. У Бригади од октобра 1944, болничарка у Чети за везу. Контузована 13. априла 1945. у Винковцима.

МИЛИЋЕВИЋ Чедомира АНДРИЈА, рођен 1921, Равње, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 2. батаљон.

МИЛИЋЕВИЋ Видоја БОЖИДАР. рођен 1918, Лозовик, Велика Плана. земљорадник. У Бригади од 1. децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Крижеваца.

МИЛИЧЕВИЋ Ивана БОЖИДАР, рођен 1927, Винча, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 1. децембра 1944, Чета аутоматичара. Рањен 16. априла 1945. године у Ђакову.

МИЛИЧЕВИЋ Радована БРАНИСЛАВ. рођен 1925, Ратаре, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од 10. децембра 1944. године.

МИЛИЋЕВИЋ С. ВОЈИСЛАВ, Газдаре, Медвеђа. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен 20/21. јануара 1944. у Влахову.

- МИЛИЋЕВИЋ Радивоја ВУКОМАН.** рођен 1922, Текија, Крушевац, земљорадник. У Бригади од маја 1944. ГТопшучо почетком јуна 1944. у Косаници (илијула 1944. на Копаонику).
- МИЛИЋЕВИЋ А. ДРАГУТИН.** рођен 1923, Мали Бошњак, Коцељева, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. батаљон. Погинуо.
- МИЛИЋЕВИЋ Тодора МИЛОВАН.** рођен 1922, Нова Топола, Лебане. У Бригади од формирања, командир (политички комесар) 2. чете 2. батаљона. Погинуо 19. марта 1944. на Ргајском вису.
- МИЛИЋЕВИЋ МИРКО.** рођен 1920. Каленић. Уб. земљорадшж. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумедијске бригаде). Десетар у 2. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- МИЛИЋЕВИЋ Боривоја МИРКО.** рођен 1921, Рушањ. Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, десетар у 3. чети 2. батаљона. Рањен теже 12. априла 1945. код Ловаса.
- МИЛИЋЕВИЋ Ивана ОБРАД.** Винча, Гроцка.
- МИЛИЋЕВИЋ РАТКО.** Нова Топола, Лебане. У Бригади од формирања, заменик командира 1. чете 2. батаљона. Рањен у борбама марта 1944. Настрадао 28. јуна када је болница нападнута од балиста.
- МИЛИЋЕВИЋ Д. САВА.** У Наредби број 29: борац, орикован Медаљом за храброст.
- МИЛИЋЕВИЋ Драгомира СЛАВКО,** рођен 1926, Баљевац, Обреновац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумедијске бригаде). Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- МИЛИЋЕВИЋ Павла СЛАВКО,** рођен 1921. Рушањ, Београд, радник. У Бригади од септембра 1944, политички делегат у 2. батаљону. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца. Умро у болници.
- МИЛИЋЕВИЋ Милије СТЕВАН,** рођен 1927. Винча, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 9. децембра 1944, Чета аутоматичара. Контузован 12. априла 1945. код Ловаса.
- МИЛИЋЕВИЋ Саве СТЕВАН,** Винча, Гроцка.
- МИЛИЦАНОВИЋ Петра СТЕВАН,** рођен 1926, Плавна, Неготин, земљорадник. У Бригади од 15. децембра 1944, Митраљеска чета 2. батаљона.
- МИЛИЧЕВИЋ ЉУБИША.** рођен 1927, Дворска, Крупањ, земљорадник. У Бригади од новембра 1944.1. чета 3. батаљон. Рањен у јануару 1945.
- МИЛИЧИЋ ОБРАД,** Рајковац, Младеновац. Митраљеска чета 1. батаљона. Подаци из бригадног листа „Јединство“ бр. 9.
- МИЛИЧИЋ Милоја ЈБУБОМИР,** рођен 1926, Рајковац, Младеновац. У 1. батаљону. Рањен 28. марта 1945. код Новак Бапске.

- МИЛИЧКОВИЋ Драгослава РАДОСЛАВ**, рођен 1927. Велика Дренова. Трстеник, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). У 1. чети 3. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- МИЛОВАНОВИЋ В. БОГОЈБУБ**, рођен 1920, Бачевци, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Погинуо 22. децембра 1944. код Отока.
- МИЛОВАНОВИЋ Бурђа БОЖИДАР**, рођен 1922, Црмичко Поље, Подгорица. живео у Београду. У Бригади од марта 1945, (из Мачванске бригаде). У 1. чети 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- МИЛОВАНОВИЋ Радована ВЕЛИЗАР**, Пусто Шалово код Леце, Медвеђа. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде). У 3. чети 2. батаљона.
- МИЛОВАНОВИЋ Китана ДОБРИВОЈЕ**, рођен 1922, Косанчић. Бојник. У Бригади од јуна 1944. Рањен (шш оболео), транспортован августа 1944. у Италију. Тамо је 25. септембра 1944. умро.
- МИЛОВАНОВИЋ Веселина ДРАГОСЛАВ**, рођен 1921. Поскурице. Крагујевац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. баталљ Рањен 26. априла 1945. код Доњег Рајића.
- МИЛОВАНОВИЋ Михаила ДРАГОСЛАВ**, рођен 1925, Лозовик. Светозарево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Попшучо (нестао) 15. априла 1945. у Ђакову.
- МИЛОВАНОВИЋ Драгојла ЖАРКО**, рођен 1917, Лопатањ. Осечина, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. Радни вод 3. батаљона.
- МИЛОВАНОВИЋ Богдана ЖИВКО**, рођен 1924. Миличиница. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 4. батаљон. Погинуо почетком фебруара 1945. код Шаренграда.
- МИЛОВАНОВИЋ Стојана ЖИВКО**, рођен 1905. Црквице, Бојник, земљорадник. У Бригади од 6. маја до 5. августа 1944. Водник у 1. чети 2. батаљона.
- МИЛОВАНОВИЋ Пауна ЖИВОЈИН**, рођен 1925, Туђин. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 7. новембра 1944. код Лаћарка. Умро 17. новембра у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- МИЛОВАНОВИЋ Богдана ЖИВОРАД**, рођен 1921, Миличиница, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 4. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. код Комтетинаца.
- МИЛОВАНОВИЋ Бранимира ЖИВОТА**, рођен 1925, Каменица, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен теже 3. јануара 1945. у Комтетинцима.
- МИЛОВАНОВИЋ Драгојла ЗДРАВКО**, рођен 1926, Лопатањ. Осечина, обућар. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 4. батаљон.

- МИЛОВАНОВИЋ Лазара ЈОВАН**, рођен 1925, Лопатањ, Осечина. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро у болници.
- МИЛОВАНОВИЋ Станимира ЈОВАН**, рођен 1924, Радушан. Уб, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадјске бригаде) у 3. чети 1. батаљона. Рањен 23. јануара код Мохова.
- МИЈОВАНОВИЋ Милоја ЛАЗАР**, рођен 1903. Црна Трава, живео у Каонику. Крушевац. У Бригади од јуна 1944, (из 16. српске бригаде) у Интендантури.
- МИЛОВАНОВИЋ ЉУБОМИР**, Црквице, Бојник. У Бригади од августа 1944. Упућен из Дивизије.
- МИЛОВАНОВИЋ Чедомира МИЛАН**, рођен 1926. Дреновци. Косјерић, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, интендантура. Оболео (падавица) 20. јануара 1945. године.
- МИЛОВАНОВИЋ Чедомира МИЛАН**, рођен 1926, Дружетић. Коцељева. земљорадник. У Бригади од 20. априла 1945. у 6. Дивизији, 1. чета 1. батаљон. Рањен 21. априла код Славонског Брода и у јануару 1945. године код Вашице.
- МИЛОВАНОВИЋ Чедомира МИЛОВАН**, рођен 1926, Равње. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. Извиђачка чета. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта (или 15. априла у Ђакову).
- МИЛОВАНОВИЋ Чедомира МИЛАН**, Градац. Брус.
- МИЛОВАНОВИЋ МИЛЕНКО**, рањен у офанзиви април - мај 1945. године.
- МИЛОВАНОВИЋ Раде МИЛОЈЕ**, рођен 1922, Магаш. Бојник. У Бригади од маја 1944. године.
- МИЛОВАНОВИЋ МИЛОРАД**, рођен 1926. године. Велики Борак. Барајево. Чета за везу.
- МИЛОВАНОВИЋ Драгомира МИОДРАГ**, рођен 1922, Сепци, Рача. У Бригади од октобра 1944. године.
- МИЛОВАНОВИЋ Светозара МИОДРАГ**, рођен 1923. Рашовица. Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен 23. јануара код Мохова.
- МИЛОВАНОВИЋ Дамјана МИРОСЛАВ**, рођен 1922. Гари. Крушевац, земљорадник. У Бригади од 3. септембра 1944. десетар у 1. батаљону. до прекоманде у новембру.
- МИЛОВАНОВИЋ (АЋИМОВИЋ) Китана НЕРА**, рођена 1925, Косанчић. Бојник. У Бригади од 12. децембра 1944. 1. чета 2. батаљон. Марта 1944. задржана на терену.

- МИЛОВАНОВИЋ Александра ПРЕДРАГ, рођен 1924. Милошевац. Велика Плана, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. МБ чета 3. батаљона. Рањен 22. априла 1945. код Андријеваца.
- МИЛОВАНОВИЋ Живана РАДОВАН, рођен 1916, Мали Купци. Крушевац. пекарски радник. У Бригади од формирања, помоћник политичког комесара 3. чете 4. батаљона. Рањен 20. јула 1944. на Црној Чуки. Пожар. на Копаонику. Убрзо умро.
- МИЛОВАНОВИЋ Боривоја РАДОМИР, рођен 1921, Рушањ. Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, вод везе 3. батаљона. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- МИЛОВАНОВИЋ Станоја РАДОМИР. рођен 1925, Лугавчина, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 5. децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- МИЛОВАНОВИЋ РАДОСАВ. у 2. чети 3. батаљона. Рањен 14. априла 1945. године у Ђакову.
- МИЛОВАНОВИЋ Драгомира РАДОСЛАВ, рођен 1923, Београд, чиновник. У Бригади од 19. новембра 1944, 1. чета 1. баталљон Рањен теже 20. априла 1945. код Ђулица.
- МИЛОВАНОВИЋ Владимира САВА, рођен 1926. Ковачица. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 2. батаљон. Погинуо (нестао) 9. априла 1945. код Новак Бапске као извиђач.
- МИЛОВАНОВИЋ Живорада САВА. рођен 1926, Драчић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. батаљон. Погинуо (нестао) 9. априла 1945. код Новак Бапске, као извиђач.
- МИЛОВАНОВИЋ Јеремије САВА, рођен 1926, Равње, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. батаљон. Погинуо (нестао) као извиђач 9. априла 1945. код Новак Бапске.
- МИЛОВАНОВИЋ Властимира СВЕТОЛИК, рођен 1910, Санковић. Мионица, земљорадник. У 2. чети 1. батаљона. Рањен 28. априла 1945. код Новске.
- МИЈАНОВИЋ Драгојла СВЕТОМИР. рођен 1920, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. чета 4. батаљон. Рањен 9. децембра 1944. код Комлетинаца.
- МИЛОВАНОВИЋ Стане СЛАВОЉУБ, рођен 1927, Београд.
- МИЛОВАНОВИЋ Ђорђа СЛОБОДАН. рођен 1923, Горње Лесковице. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 1. батаљон. Погинуо 14. априла 1945. у Ђакову.
- МИЛОВАНОВИЋ СРЕТЕН. рођен 1918, Голобок, Смедеревска Паланка. рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

МИЛОВАНОВИЋ Драгутина СТАНИСЛАВ, рођен 1924. Осечина, учио занат. У Бригади од октобра 1944. батаљон. Рањен 7. децембра 1944. код Комлетинаца.

МИЛОВАНОВИЋ Ставре ТИХОМИР, рођен 1926, Варош, Сврљиг, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Погинуо (нестао) 15. априла 1945. у Ђакову.

МИЛОВАНОВИЋ, опанчар. Интендантура Бригаде.

МИЛОВИЋ Р. ИВАН, рођен 1927. Дубово, Житорађа. У Бригади од 20. маја 1945, (из Јастребачког одреда) водник у 3. чети 1. батаљона. Контузован 22. децембра 1944. код Отока.

МИЛОВИЋ Крсте РАДОМИР, рођен 1923, Јелов, Лозница, земљорадник. Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

МИЛОВИЋ РАДОМИР, у 3. чети 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.

МИЛОВИЋ Драгића СТЕВАН, рођен 1922, Текериш, Лозница.

МИЛОВИЋ Станоја ТРИФУН, Њуприја. Рањен код Новске.

МИЛОЈЕВИЋ Милорада БОГОЉУБ, рођен 1916, Друговац, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде).

МИЛОЈЕВИЋ Војислава БОРИВОЈЕ, рођен 1923, Друговац, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). Рањен 6. маја 1945. код Врбовца.

МИЛОЈЕВИЋ Драгутина БОРИВОЈЕ, рођен 1922, Велика Иванча, Младеновац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Пратећа (и МБ) чета 1. батаљона. Промрзао 14. јануара 1945. Рањен теже 12. априла код Ловаса.

МИЛОЈЕВИЋ Владимира ДОБРИВОЈЕ, рођен 1927. Богдање, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Чета ПГ пушака. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МИЛОЈЕВИЋ (и МИЛИВОЈЕВИЋ) Живана ДРАГАН, рођен 1927, Трњане, Алексинац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањаван 2 пута: 19. јануара 1945. код Новак Бапске и 12. априла код Ловаса.

МИЛОЈЕВИЋ ДРАГАН, рођен 1919, Тетово, избеглица у Београду. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 14. априла 1945. код Ђакова.

МИЛОЈЕВИЋ ДРАГАН. У 2. чети 4. батаљона. Рањен 13. децембра 1944. године код Отока.

МИЛОЈЕВИЋ ЉУБИСАВ, рођен 1926, Баничина, Смедеревска Паланка, ПК батерија.

МИЛОЈЕВИЋ Михаила ЉУБОМИР, рођен 1925, Селевац, Смедеревска Паланка, столар. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде) у 3. чети 3. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановда.

- МИЛОЈЕВИЋ Драгослава МИЛОЈЕ, рођен 1922, (1924), Честин, Кнић, машинбравар. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде) у 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Убрзо умро.
- МИЛОЈЕВИЋ Н. РАДОМИР, рођен 1923, Лозовик, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од децембра 1944,1. чета 1. батаљон.
- МИЛОЈЕВИЋ Маринка РАНКО, рођен 1917, Јабланица, Крушевац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944,1. чета 1. батаљон. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- МИЛОЈЕВИЋ СВЕТИСЛАВ, рођен 1926, Пасјача, Прокупље.
- МИЛОЈЕВИЋ Будимира ТИХОМИР. рођен 1926, Текериш. Лозница. земљорадник. У Бригади од новембра 1944,2. чета 4. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Умро у путу за болницу.
- МИЛОЈЕВИЋ Станоја ТРИФУН, рођен 1926. Стубица. Параћин. земљорадник. У Бригади од 10. децембра 1944,1. чета 2. батаљон. Рањен 2. маја 1945, код Пакленице.
- МИЛОЈКОВИЋ Милана БОЖИДАР, рођен 1921, Ћуприја, столар. У Бригади од 4. фебруара 1945,1. чета 2. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Церја.
- МИЛОЈКОВИЋ Милије ВЛАДИМИР. рођен 1926, Азања, Смедеревска Паланка, столар. У 1. чети 2. батаљона. Погинуо (нестао) 14/15. априла 1945. у Бакову.
- МИЛОЈКОВИЋ Вукашина ДОБРОСАВ. рођен 1925. Попина, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- МИЛОЈКОВИЋ Живадина ДРАГАН, рођен 1927, Попина. Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- МИЛОЈКОВИЋ В. ДУШАН. Смедеревска Паланка (или околина).
- МИЛОЈКОВИЋ Голуба ЈОВАН, рођен 1924, Леце, Медвеђа, кафеџија. У Бригади од 2. септембра 1944. (6. српска бригада) водник у 1. чети 2. батаљона. Рањен у јануару 1945. код Шаренграда. Погинуо 15. априла у Бакову.
- МИЛОЈКОВИЋ ЈОВАН. Дукаг. Гацин Хан. земљорадник. У Бригади од маја 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањен 7. децембра 1944. године код Комлетинаца. Убрзо умро.
- МИЛОЈКОВИЋ ЈОВАН. У Алманаху Бригаде: заставник. одликован Орденом за храброст.
- МИЛОЈКОВИЋ МИЛУТИН, рођен 1922, Бешинци. Славонска Пожега, избеглица у Београду. У Бригади од 12. октобра 1944,3. чета 2. батаљон.
- МИЛОЈКОВИЋ Илије МИЛУТИН, рођен 1925. Ошаци, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Рањен 16. априла 1945. у Бакову. Умро 9. маја 1945. у болници. у Винковцима.

МИЈ10ЈК0ВИЋ МИОДРАГ, Дукат, Гацин Хан. ПТ вод. Рањен (вероватно) 20. априла 1945. код Врчин Дола.

МИЈ10ЈК0ВИЋ Живака НОВИЦА. рођен 1924, Дукат, Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од маја 1944.1. батаљон извиђач. Рањен 22. јануара 1945. код Шаренграда.

МИЛОЈКОВИЋ Миливоја РАДОМИР. рођен 1921, Велико Бењинце, Бабушница. У Бригади од децембра 1944. године.

МИЛОЈКОВИЋ Владимира СЛАВОЉУБ, рођен 1919, Десмировац. Крагујевац. У Бригади од октобра 1944.2. чета 4. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока. Убрзо умро у Бригадном превијалишту.

МИЛОЈКОВИЋ СЛАВОЉУБ, рођен 1926, Параћин. Митраљеска чета 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Бшгаца.

МИЛОРАДОВИЋ Андреје МИЛОРАД. рођен 1921, Милошевац. Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Боривоја АЛЕКСАНДАР, рођен 1924. Рушањ. Београд, ученик. У Бригади од септембра 1944. године. Погинуо у борби за ослобођење Београда.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Драгослава АЛЕКСАНДАР. У 1. чети 3. батаљона. Оболео маја 1945. године.

МИЛОСАВЉЕВИЋ БОЖИДАР. У 1. чети 1. батаљона. Рањен 6. априла 1945. године у извиђању.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Цветка БОРИВОЈЕ, рођен 1924, Мала Иванча, Сопот. У Бригади од октобра 1944.3. чета 2. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. године у Лаћарку.

МИЛОСАВЉЕВИЋ БОРА. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). Политички комесар 1. чете 4. батаљона. Рањен 16 (17). јануара 1945. године.

МИЛОСАВЉЕВИЋ ВЕЛИЗАР, Шњолово, Лебане. У Бригади од децембра 1943, у 3. чети 2. батаљона.

МИЛОСАВЉЕВИЋ ВИДОЈЕ, рођен 1923. Стража, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, Одсек наоружања Бригаде. Рањен 12. маја 1945. у Козју. Убрзо умро у болници.

МИЛОСАВЉЕВИЋ ДОБРИВОЈЕ. У Бригади од 17. априла 1945 (из прекоманде). У 3. чети. Рањен 19. априла 1945. код Врчин Дола.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Тихомира ДРАГАН. У 2. чети 3. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Бьлица.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Војислава ДРАГОЉУБ, рођен 1921, Пришава, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1. чета 2. батаљон. Рањан 2 пута: 21. јануара 1945. код Шаренграда и 12. маја у Козју.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Василија ДРАГОМИР, рођен 1924, Рашовица. Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.4. батаљон. Рањен 9. јануара на Босуту, код села Грк.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Ивка ДРАГОСЛАВ, рођен 1924, Богдање. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, Митраљеска чета 2. батаљона.

МИЛОСАВЉЕВИЋ ДРАГУТИН, Јабучево, Прокупље. У Бригади од формирања. пушкомитраљезац у 3. чети 2. батаљона. Погинуо 23. јула 1944. у Горњој Јабланици, штитећи болницу од четника.

МИЛОСАВЉЕВИЋ ЖАРКО, рођен 1927, Житковац. У Бригади од децембра 1944,3. чета 4. батаљон. Рањен почетком фебруара 1945. године.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Милосава КРСТИВОЈЕ, рођен 1927, Мала Крушевица, Варварин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944,2. чета 1. батаљон.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Драгољуба ЉУБОДРАГ, рођен 1927, Сушица, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. водник у 2. чети 3. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Михаила МИЛАДИН, рођен 1920, Лепојевић, Рековац, земљорадник. У Бригади од 27. јануара 1945,1. батаљон. Погинуо 5. априла 1945. у извиђању.

МИЛОСАВЉЕВИЋ МИЛАН, рођен 1921. Оболео.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Радоја МИЛИЈА, рођен 1924, Риђевштица, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 4. батаљон. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

МИЛОСАВЉЕВИЋ МИЈШЋ, рођен 1923. Велика Грабовица. Брус. абаџијски радник у Крушевцу. У Бригади од формирања. омадински руководилац у 1. батаљону до прекоманде фебруара 1944. године.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Ђорђа МИЛОРАД, рођен 1930, Београд. У Бригади од октобра 1944. године.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Петра МИЛУТИН, рођен 1924, Стража. Лозница. земљорадник. У Бригади од новембра 1944,3. чета 1. батаљон. Контузован јануара 1945. код Шаренграда.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Милована МИОДРАГ, рођен 1922. Ратаре, Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од 23. новембра 1944. године.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Драгојла МИРОЉУБ, рођен 1930. Београд, ђак. У Бригади од 9. октобра 1944. Погинуо (немао) 3. јануара 1945. године код Комлетинаца.

- МИЛОСАВЉЕВИЋ** Михаила **НЕДЕЉКО**, рођен 1920, Азања, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од новембра 1944.1. чета 3. батаљон.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ** Василија **ПРЕДРАГ**, рођен 1924. Рашевица. Параћин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.4. батаљон. Утопио се у Босуту 3. јануара 1945. године.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ** Адама **РАДИВОЈЕ**, рођен 1914. Обреж. Варварин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 1. батаљон. Погиуо 16. априла 1945. код Селца (Ђаково).
- МИЛОСАВЉЕВИЋ** Боривоја **РАДОЈЕ**, рођен 1920, Рушањ, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. водник у 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ** РАДИСАВ, рођен 1924. Ћуковац, Бојник, земљорадник. У Бригади од јуна 1944.3. батаљон. Рањен теже 15. априла 1945. у Ђакову.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ** РАДОЈКО, Рушањ. Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. десетар у 3. чети 3. батаљона.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ** Милена **РАТКО**, рођен 1914. Мајдево (живео у Јабланици). Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1. чета 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Биљича.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ** Станисава **РАТОМИР**, рођен 1918, Текија, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944, (из 16. српске бригаде). У Интендантури Бригаде. Рањен 11. децембра 1944. код Отока. Умро у Дивизијској болници у Комлетинцима.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ** Мирка **СВЕТОЗАР**, рођен 1923, Богдање. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде) У 2. чети 3. батаљона. Промрзао 19. јануара 1945. године.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ** СРЕЋКО, рођен 1923, Дренова. Горњи Мњановац. Рањен почетком децембра 1944.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ** Мьлутина **ТИХОМИР**, рођен 1919. Поточац, Параћин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Чета за везу. Рањен 9. фебруара 1945. код Новак Банске.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ** Обрада **ТРИВДА**, рођен 1925. Јаловик, Владимирци, земљорадник. ПК батерија. Погиуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ** ХРИСТИВОЈЕ, рођен 1927, Мала Крушевица, Варварин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.2. чета 1. батаљон. Рањен у децембру 1944. код Комлетинаца.
- МИЛОШЕВ** Мьливоја **МИЛИВОЈЕ**, рођен 1914. Иђош, Кикинда, бравар. У Бригади од септембра 1944. водник ПК батерије. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

- МИЛОШЕВИЋ АЛЕКСАНДАР**, рођен 1922, Дукат, Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од јуна 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 27. јануара 1945. године код Шаренграда.
- МИЛОШЕВИЋ Матије АНДРИЈА**, рођен 1923, Подгорица, месар. У Бригади од 12. октобра 1944 (из логора), командир 1. чете 1. батаљона. Рањаван 3 пута: 22. децембра 1944. код Отока, 12. априла 1945. у пробоју фронта и 20. априла код Билица, тешко. Инвалид.
- МИЛОШЕВИЋ Чедомира БОГОЉУБ**, рођен 1926, Азања, Смедеревска Паланка. У 3. чети 3. батаљона.
- МИЛОШЕВИЋ БОГОЉУБ**, рођен 1926, Дубово. Житорађа. У Бригади од маја 1944, 1. чета 3. батаљон. Погинуо 14. септембра 1944. код ГЉожеге.
- МИЛОШЕВИЋ Живојина БОЖИДАР**, рођен 1921, Сикирица, Параћин. У Бригади од 2. фебруара 1945, 1. чета 1. батаљон. Рањен 22. априла 1945. код Старог Слатника.
- МИЛОШЕВИЋ БОЖИДАР**, Сијериње, избеглица са Косова у Сијерињу. У Бригади од децембра 1943, 2. чета 2. батаљона.
- МИЛОШЕВИЋ БОЖИДАР**, Драги Дол. Прокупље. У Бригади од маја 1944. 1. батаљон. Погинуо 4. јула 1944. на Великој Огледни, Копаоник.
- МИЛОШЕВИЋ БУДИМИР**, у 2. чети 2. батаљона. Рањен 9. маја 1945. пред Загребом. Умро у болници.
- МИЛОШЕВИЋ Стојана ВАСИЛИЈЕ**, рођен 1921, Тропоње, Свилајнац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- МИЛОШЕВИЋ Бранислава ВЕЛИМИР**, рођен 1927, Лужница, Крагујевац, ученик. У Бригади од 22. септембра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен теже 22. децембра 1944. код Отока.
- МИЛОШЕВИЋ ВУКОМАН**, Текија, Крушевац, ученик. У Бригади од маја 1944, (из Крушевачког одреда). Политички делегат у 3. чети 4. батаљона. Погинуо јула 1944. на Копаонику, на Црној Чуки, Пожар, 20. јула.
- МИЛОШЕВИЋ Жшка ДАНИЛО**, рођен 1921, Петровац, Крагујевац. У Бригади од септембра 1944. године.
- МИЛОШЕВИЋ ДАНИЛО**, рођен 1925, Старо Село. Велика Шана, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. МБ чета 1. батаљона.
- МИЛОШЕВИЋ Ранђела ДИМИТРИЈЕ**, рођен 1917, Горња Држина, Пирот, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, болничар у 1. батаљону. Погинуо 21. априла 1945. код Старог Слатника.
- МИЛОШЕВИЋ Љубодрага ДРАГИША**, рођен 1927, Сушица, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Погинуо 21. јануара 1945. код Новак Банске.

- МИЛОШЕВИЋ** Алексе ДРАГОМИР, рођен 1927. Стспојевац, Лазаревац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, 2. чета 1. батаљон. Рањен 14. априла 1945. у Бакову.
- МИЛОШЕВИЋ** (Стојановић) Светозара ДРАГОМИР, рођен 1921. Бољаре, Власотинци, земљорадник. У Бригади од формирања, 2. чета 2. батаљон.
- МИЛОШЕВИЋ** ДРАГОЈЕ, рођен 1913, Лалинци, Љиг, Чета за везу. Рањен 26. децембра 1944. године.
- МИЛОШЕВИЋ** Љубодрага ДРАГУТИН, рођен 1927, Сушица, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- МИЛОШЕВИЋ** Божидара ДУШАН, рођен 1924. Власина. Сурдулица. земљорадник. У Бригади од 14. јануара 1945. године, 2. чета 2. батаљон. Рањен 8. маја у Прозорју.
- МИЛОШЕВИЋ** ЂУРА, рођен 1925. Бучумет, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 5. маја 1944, водник у Пратећој (МБ) чети 2. батаљона. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку.
- МИЛОШЕВИЋ** ЖИВАН, рођен 1925, Дубље, Трстеник. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон.
- МИЛОШЕВИЋ** Слободана ЖИВАН. рођен 1926, Велика Иванча, Младеновац. земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Рањен 24. децембра код Отока.
- МИЛОШЕВИЋ** ЖИВОЈИН. У 2. чети 3. батаљон. Рањен 7. новембра код Лаћарка.
- МИЛОШЕВИЋ** Живка ЖИВОРАД. рођен 1915, Остружањ, Осечина, земљорадник. У Бригади од 15. децембра 1944. 1. чета 3. батаљон. Промрзао јануара 1945. Оболео у фебруару.
- МИЛОШЕВИЋ** Радомира ЖИВОРАД, рођен 1917, Велика Иванча, Младеновац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). У 1. чети 3. батаљона. Промрзао 20. јануара 1945. године.
- МИЛОШЕВИЋ** Драгомира ЈОВАН, рођен 1920, Црвице, Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944, водник, у Извиђачкој чети. Рањен теже 7. маја 1945. код Дугог Села.
- МИЛОШЕВИЋ** ЈОРДАН. Из листа 1. чете 3. батаљона. фебруара 1945: пушкомизраљезац.
- МИЛОШЕВИЋ** ЈУГОСЛАВ, рођен 1926, Макрешане, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Рањен, дуже на лечењу.
- МИЛОШЕВИЋ** Александра ЉУБИВОЈЕ. рођен 1925, Доња Врбава, Горњи Милановац. земљорадник. У Бригади од 5. октобра 1944. водник у МБ

чети 1. батаљона. Рањен 9. децембра 1944. код Комлетинаца. вратио се 14. марта 1945. Рањен 12. маја у Козју. Умро у путу за болницу.

МИЛОШЕВИЋ ЉУБИВОЈЕ. У Алманаху Бригаде: борац, у МБ чети.

МИЛОШЕВИЋ ЉУБОМИР, Балетићи, Дубровник, живео у Београду. Оболео у мају 1945. године.

МИЛОШЕВИЋ Стојна МИЛАН. рођен 1923. Мудраковац. Крушевац. земљорадник. У Бригади од јуна 1944. (из 16. српске бригаде) 4. батаљон.

МИЛОШЕВИЋ МИЛАН. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. године код Отока.

МИЛОШЕВИЋ Александра МИЛИВОЈЕ. рођен 1925, Доња Врбава. Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од 5. октобра 1944, 3. батаљон. Погинуо 9. маја у Дрначићу пред Загребом.

МИЛОШЕВИЋ МИЛИВОЈЕ, Јагњило, Младеновац. У 3. батаљону курир.

МИЛОШЕВИЋ Будимира МИЛОЈЕ, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. у 3. батаљону. Ранен 25. децембра 1944. код Отока.

МИЛОШЕВИЋ Драгића МИЛОРАД. рођен 1927. Грејач. Алексинац. земљорадник. Рањен 12. априла 1945. године у пробоју фронта, 22. априла вратио се у јединицу.

МИЛОШЕВИЋ Радослава МИЛОСАВ, рођен 1920, Паруновац, Крушевац. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон.

МИЛОШЕВИЋ Божидара МИЛУТИН, рођен 1926. Прекопчелица. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 4. батаљон.

МИЛОШЕВИЋ Љубодрага МИЛУТИН. рођен 1927. Текија. Крушевац. У Бригади од јуна 1944. (из 16. српске бригаде) 1. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.

МИЛОШЕВИЋ Обрена МИЛУТИН, Текија, Крушевац. У Алманаху Бригаде: кувар у санитету Бригаде.

МИЛОШЕВИЋ Драги МИОДРАГ, рођен 1928, Грејач, Алексинац. земљорадник. У Бригади од маја 1944. (вероватно). У 2. чети 3. батаљона. Ранен 12. априла 1945. испред Ловаса. Умро 17. априла 1945. године у Дивизијској болници у Соту.

МИЛОШЕВИЋ Животе МИОДРАГ, рођен 1925, Степојевац. Лазаревац. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро 17. априла 1945. године у Дивизијској болници у Соту.

МИЛОШЕВИЋ НИКОЛА, живи у Кули, Војводина.

МИЛОШЕВИЋ Душана ОБРАД. рођен 1925. Жабар. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 4. батаљон. Оболео од ТБЦ фебруара 1945. лечен до краја септембра 1945. године.

- МИЛОШЕВИЋ Михаила ПЕТРОНИЈЕ, рођен 1927, Горње Власе. Гаџин Хан. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- МИЛОШЕВИЋ РАДИВОЈЕ. рођен 1925, Градојевић, Коцељева, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. водник у Митраљеској чети 2. батаљона. Рањен 28. априла 1945. код Јазавице.
- МИЛОШЕВИЋ Грује РАДОВАН, рођен 1924, Остружница. Београд. У Бригаду прешао из 16. војвођанске дивизије. Рањен (вероватно) 2. новембра 1944. у Лаћарку. Умро 21. новембра у болници у Руми.
- МИЛОШЕВИЋ Драгована РАДОВАН, рођен 1924, Велика Иванча, Младеновац, кројач. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). У 1. чети 3. батаљона. Рањен 22. јануара код Шаренграда.
- МИЛОШЕВИЋ РАДОМАН. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). Десетар. Рањен 20. априла код Врчин Дола.
- МИЛОШЕВИЋ Бранка РАДОМИР. У 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- МИЈАШЕВИЋ РАДОМИР, Текија, Крушевац. У Бригади од 26. маја 1944. заменик командира 2. чете 2. (4.) батаљона.
- МИЛОШЕВИЋ Живка СВЕТИСЛАВ, рођен 1924, Кацабаћ, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 4. батаљон. Погинуо 29. јуна (њли 20. јула) 1944. на Округ.лици на Копаонику.
- МИЛОШЕВИЋ Косте СВЕТИСЛАВ, рођен 1907, Липе, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде).
- МИЈАШЕВИЋ Петра СВЕТОМИР. рођен 1924, Азања, Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од 25. фебруара 1945, 3. чета 1. батаљон. Рањен 21. априла код Старог Слатника.
- МИЛОШЕВИЋ Василија СИМА. рођен 1921, Горња Студена. Ниш. У Бригади од децембра 1944. ПК батерија. Попшуро 16. априла у Ђакову.
- МИЛОШЕВИЋ Чедомира СЛАВКО, рођен 1925. Варна, Шабац. обућар. У Бригади од 17. децембра 1944, водник у ПК Батерији. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.
- МИЛОШЕВИЋ Душана СЛАВОЉУБ, рођен 1927, Трњане, Алексинац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- МИЛОШЕВИЋ Јована СЛОБОДАН, рођен 1927, Тесовишге. Врање, земљорадник. У 1. чети 2. батаљона. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- МИЛОШЕВИЋ СТАНИМИР. рођен 1921. У Бригади од новембра 1944. 3. чета. 3. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

МИЛОШЕВИЋ СТАНИМИР. У 1. батаљону. Рањен 26. априла 1945. код Доњег Рајића.

МИЛОШЕВИЋ Љ. СТАНКО, рођен 1927, Велико Боњинце, Бабушница. земљорадник. Радни вод 3. батаљона. Рањен (вероватно) 15. априла 1945. године у Ђакову.

МИЛОШЕВИЋ СТАНКО. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). Рањен 20. априла 1945, код Врчин Дола.

МИЛОШЕВИЋ Влајка СТАНОЈЕ, рођен 1924, Прекопчелица, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Оболео од ТБЦ. Умро 10. априла 1945. код своје куће.

МИЛУНОВИЋ Миљка МИЛЕН. рођен 1922, Степош, Крушевац, земљорадник. У Бригади од формирања, командир 2. чете 2. батаљона. Рањен 27. септембра 1944. године, код Горњег Милановца. Умро 2. октобра у Дивизијској болници.

МИЛУТИНОВИЋ Драгутина АЛЕКСАНДАР, рођен 1920, Рибари, Брус, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Церја.

МИЛУТИНОВИЋ АЛЕКСАНДАР, Југбогдановац, Меровина, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 4. батаљон.

МИЛУТИНОВИЋ Радисава БОГОЉУБ, рођен 1925. Лукавица, Лазаревац. пекар. У Бригади од 26. децембра 1944, Митраљеска чета 1. батаљона. Погинуо 19. априла 1945. код Птетернице.

МИЛУТИНОВИЋ Живка БОРИВОЈЕ. рођен 1922. Голубовац, Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. МБ чета 3. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

МИЛУТИНОВИЋ ДРАГОМИР. У 1. батаљону. Рањен 22. (23) децембра код Отока.

МИЛУТИНОВИЋ Петка ЂОРЂЕ. рођен 1925, Голубовац, Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МИЛУТИНОВИЋ Радомира МИЛОРАД, 1926, Смедеревска Паланка, столар. У Бригади од 12. децембра 1944, водник у МБ чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МИЛУТИНОВИЋ МИЛУТИН, Азања. Смедеревска Паланка.

МИЛУТИНОВИЋ НИКОДИЈЕ. Југбогдановац, Меровина, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 4. батаљон.

МИЛУТИНОВИЋ ПЕТАР. У Бригадном листу „Јединство“¹, мај 1945: политички делегат 2. чете 3. батаљона, храбар.

МИЛУТИНОВИ П. У листу Чете везе: Пратећи вод Бригаде.

- МИЛУТИНОВИЋ Живана РАДОШ.** рођен 1925. Пољанице. Љиг, земљорадник. У Бригади од октобра 1944.1. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. године код Кусановца.
- МИЛУТИНОВИЋ РАДОШ,** рођен 1926. Пољане. Обреновац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). У 1. чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- МИЛУТИНОВИЋ РАТОМИР.** Аутор чланка у бригадном листу „Јединство“, марта 1945. године.
- МИЛУТИНОВИЋ Љ. СВЕТОМИР.** рођен 1921, Стењевац, Деспотовац, земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944. године.
- МИЈГУТИНОВИЋ Бранимира СИННИША,** рођен 1925, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, водник у 2. чети 2. батаљона. Промрзао 24. јануара 1945. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- МИЛУТИНОВИЋ Мирка СВЕТОЛИК.** рођен 1926, Трстеник, водник у 3. чети 4. батаљона. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- МИЛЧИЋ Томислава МИРОСЛАВ.** рођен 1925, Доња Козарница, Црна Трава, грађевински радник. У Бригади у току пролећа и лета 1944.3. батаљон.
- МИЉКОВИЋ Бранка АЛЕКСАНДАР,** Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944.4. батаљон.
- МИЉКОВИЋ Живорада АЛЕКСАНДАР.** рођен 1924. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.1. чета 4. батаљон. По ослобођењу Београда прекомандован у Дивизију.
- МИЉКОВИЋ К. БОЖИДАР.** У Наредби бр. 29: борац, одликован Медаљом за храброст.
- МИЉКОВИЋ Живорада БОРИВОЈЕ.** рођен 1922, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. чета 1. батаљон. Погинуо 16. октобра 1944. код Малог Мокрог Луга, Београд.
- МИЉКОВИЋ Милутина БОРИВОЈЕ,** рођен 1927. Мозгово, Алексинац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Рањаван 2 пута: 22. јануара 1945. код Шаренграда и 12. априла 1945. код Ловаса.
- МИЉКОВИЋ Милана БОРИСАВ.** рођен 1925, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. ПТ вод 2. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- МИЉКОВИЋ Симе БОРИСЛАВ.** рођен 1921, Човдин, Петровац, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), у 2. чети 1. батаљона. Рањен 26. априла 1945. код Доњег Рајића.
- МИЉКОВИЋ Јеремије ВЛАДИМИР.** рођен 1925, Трстеник, земљорадник. У Бригади од формирања. у 2. чети 1. батаљона до прекоманде у мају 1944.

- МИЉКОВИЋ** Милана **ВОЈИСЛАВ**, рођен 1923, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. у Комлетинцима. Умро у бригадном превјалишту у Комлетинцима.
- МИЉКОВИЋ** Вукадина **ДОБРИВОЈЕ**, рођен 1922, Драговље, Гаџин Хан. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима (или 23. јануара код Мохова).
- МИЉКОВИЋ** **ДОБРОСАВ**. Сећање из културно-просветног рада.
- МИЉКОВИЋ** **ДРАГОМИР**, Гаџин Хан. У Бригади од децембра 1943, 3. чета 2. батаљон.
- МИЉКОВИЋ** Јосипа **ЂУРА**, рођен 1921, Бојник, Сомбор, земљорадник. У Бригади од новембра 1944 (из Београда), политички делегат у Чети ПТ пушака. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.
- МИЉКОВИЋ** Станишра **ЖИВОМИР**, Војковци. Пожега. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.
- МИЉКОВИЋ** Сретена **ЖИВОТА**, рођен 1925, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, Извијачка чета. Рањен 23. јануара 1945. године код Мохова.
- МИЉКОВИЋ** Р. **МИЛИВОЈЕ**, рођен 1926, Језеро, Деспотовац, земљорадник. У Бригади од 31. јануара 1945. Рањен (вероватно) 12. априла 1945. Умро петог месеца у болници, у Београду.
- МИЉКОВИЋ** Уроша **МИЛОРАД**, рођен 1925. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 4. батаљон. Убрзо напуетио Београд. Доцније ступио у 6. Дивизију и погинуо.
- МИЉКОВИЋ** Радојка **МИЛУТИН**, рођен 1927. Плажане. Деспотовац, ђак. У Бригади од 17. фебруара 1945, 3. чета 1. батаљон. Погинуо 28. априла 1945. код Новске.
- МИЉКОВИЋ** Јована **МИОДРАГ**. рођен 1925, Осечина. бачварски радник. У Бригади од 10. октобра 1944, водник Вода везе 2. батаљона. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.
- МИЉКОВИЋ** Светислава **МИОДРАГ**, рођен 1927, Глободер. Крушевац, зешорадиж. У Бригади од децембра 1944. у 1. чети 1. батаљон. Рањен (вероватно) 12. априла 1945. Умро 16. априла 1945. у болници у Крагујевцу.
- МИЉКОВИЋ** Видојка **ПЕТАР**. Ниш, моделар. У Бригади од 22. маја 1945 (из прекоманде), у 3. чети 3. батаљона. Контузован и рањен петог дана на Орљави.
- МИЉКОВИЋ** Драгише **СНИША**, рођен 1922. Страгари. Трстеник, земљорадник. У Бригади од формирања. 1. батаљон. Рањен 14/15. децембра 1943. у Косанчићу. Умро 18. децембра 1943. године.

МИЉКОВИЋ Филипа СТАНИСЛАВ, рођен 1920, Радикина Бара. Ниш, земљорадник. У Бригади од 18. децембра 1944. десетар у 2. чети 1. батаљона. Рањен 14. априла 1945. код села Вишковци.

МИЉОЈКОВИЋ ДОБРОСАВ, живи у Београду.

МИЉОЈКОВИЋ Илије МИЛУТИН, рођен 1925, Опази, Трстеник, земљорадник. У Бригади од јануара 1945, ПТ вод, 3. батаљон. Рањен 16. априла 1945. у Бакову. Умро 9. маја 1945. у болници у Винковцима.

МИМЛИКОВИЋ (?) Жике ДРАГОЉУБ. У 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МИНИЋ Светозара АЛЕКСАНДАР. рођен 1922, Тоболац, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Контужован 12. априла 1945. у пробоју фронта.

МИНИЋ Нжоле ДРАГИША, рођен 1927. Драгић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. до краја јануара 1945. Напустио једшцу.

МИНИЋ Станоја ДУШАН. рођен 1910, Штулац, Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944. 1. чета 4. батаљон. Водник (командир чете) на Сремском фронту.

МИНИЋ Николе ЖИВОЈИН. рођен 1919. Драгић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 2. батаљон. Погинуо 20. октобра 1944. код Малог Мокрог Луга, Београд.

МИНИЋ Чедомира ЈОВАН, рођен 1924, Драгић. Ваљево. надничар. У Бригади од 10. октобра 1944, Одсек наоружања.

МИНИЋ Радосава МИЛИВОЈЕ, рођен 1921. Богдање, Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Чета ПТ пушака. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МИНИЋ М. МИЛИСАВ. У 2. чети 1. батаљона. Рањен у офанзиви април - мај 1945. године.

МИНИЋ МИЛО, рођен 1918, Пећ (шш околина). У Бригади од формирања до прекоманде, 14. децембра 1943. у Косовски батаљон. Рањен.

МИНИЋ МИЛОВАН. рођен 1920, Тржац, Александровац. земљорадник. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

МИНИЋ Радосава МИЛОВАН. рођен 1927. Богдање. Трстеник. У Бригади од 14. маја 1945. (из Космајске бригаде). Политички делегат у Позадинској чети

МИНИЋ Вучка МИОДРАГ. рођен 1922 (1924). Горњи Степош. Крушевац, радник. У Бригади од формирања. пушкомитраљезац у 3. чети 1. батаљона. Погинуо 28. јануара 1944. код Драгуше. Блаце.

МИНИЋ Ђ. НИКОЛА, рођен 1927, Врање. У Бригади од 19. септембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. код Лаћарка. Умро 5. новембра у Дивизијској болници у Сремској Митровици.

- МИНИЋ Радосава РАДИВОЈЕ**, рођен 1923. Богдање. Трстенник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.3. чета 2. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. код Комтегинаца.
- МИНИЋ Радосава РАДИЧ**, рођен 1924. Игрош. Брус. трговац. У Бригади од 30. јула 1944, водник у 1. чети 3. батаљона. Рањаван 2 пута: 2. новембра 1944. у Лаћарку и 23. јануара 1945. код Мохова, теже.
- МИНИЋ Трајка СТАНКО**, рођен 1906, Штулац, Лебане. земљорадник. У Бригади, у 2. чети 4. батаљона од маја до јула 1944. године.
- МИНИЋ Трајка ТОДОР**, рођен 1905. Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944.4. батаљон. Рањен 10. јуна 1944. у Косаницы Умро 16. јуна 1944. у болници.
- МИНИЋ ЧЕДОМИР**, рођен 1925. Оболео марта 1945. године.
- МИНОВИЋ Б.** Чета за везу, телефонист. Аутор чланка у бригадном листу „Јединство“. фебруара 1945. године.
- МИОТА (МИЈАТ) Стјепана ФРАЊО**, рођен 1914. Градина. Вировитица. земљорадник. У Бригади од 20. априла 1945. 3. чета 1. батаљон. Рањен 27. априла од mine, код Новске.
- МИРИЋ Алексе БОЖИДАР**, рођен 1922, Лопотањ, Осечина. У Бригади од 10. октобра 1944.3. чета 3. батаљон.
- МИРИЋ БОЖИДАР**. У 1. чети 3. батаљона. Рањен 2. новембра 1944. године код Лаћарка.
- МИРИЋ Остоје ДРАГОЈЛО**, рођен 1920, Лопотањ, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, водник у 2. чети 3. батаљона. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.
- МИРИЋ Борисава ЖАРКО**, рођен 1926, Лопотањ, Осечина. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. 1. чета 3. батаљон Рањен 3. децембра 1944. код Мартинаца. Умро 17. јануара 1945. у болници. у Сремској Митровици.
- МИРИЋ Мњорада ИЛИЈА (МИЛОШ)**, рођен 1925. Седлари. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 22. октобра 1944.2. батаљон. Рањен теже 13. априла 1945. код Винковаца.
- МИРИЋ ЛУКА**, рођен 1922, Лопотањ, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944,1. чета 3. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку.
- МИРИЋ Спасоја ЉУБИСАВ**, рођен 1922, Лопотањ. Осечина, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањаван 2 пута: 13. децембра код Отока и 21. јануара 1945. код Шарешрада.
- МИРИЋ Ђурђа ПЕТРОНИЈЕ**, рођен 1920. Лопотањ, Осечина, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. 3. чета 3. батаљона. Погинуо 18. јануара 1945. код Шаренграда.

- МИРИЋ СТАНИМИР.** рођен 1923, Арнајево, Барајево, земљорадник. У 1. чети 2. батаљона. Рањен од гранате, 15. априла 1945. у Бакову.
- МИРИЋ Богдана СТАНИМИР.** рођен 1923, Калашевици. Љиг, столар. У Бригади од 9. марта 1915. (из Космајске бригаде). Десетар у 1. батаљону. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- МИРКОВИЋ Саве БОРИВОЈЕ,** рођен 1913. Парцани, Сопот. књиговођа. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). У 1. батаљону. Рањен 5. априла 1945. у извиђању. Погинуо.
- МИРКОВИЋ Саве БОРИВОЈЕ.** рођен 1918, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944. Погинуо (немао) 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- МИРКОВИЋ ДУШАН,** рођен 1926, Богатић. земљорадник. У Бригади од 22. марта 1945. (из Мачванске бригаде). У Митраљеској чети 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- МИРКОВИЋ Живка ЖИВОРАД,** рођен 1912, Дреновац. Шабац. земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944, 1. чета 3. баталли.
- МИРКОВИЋ ЖИВОТА,** рођен 1925, Јаловик Извор. Књажевац, земљорадник. У 1. чети 1. батаљона. Рањен 21. априла 1945. у Андријевицима.
- МИРКОВИЋ Драгутина ЈОВАН,** рођен 1914, Кремна, од 1928. у Обреновцу, трговац. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 5. априла 1945. у извиђању.
- МИРКОВИЋ ЈОВАН.** рођен 1926, Јеловик. Аранђеловац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). У Радном воду 1. батаљона. Оболео 16. марта 1945. године.
- МИРКОВИЋ Саве ЉУБИВОЈЕ,** рођен 1922, Парцани, Сопот. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). У 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- МИРКОВИЋ Д. ЉУБОМИР.** рођен 1911, Друговац. Смедерево. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде).
- МИРКОВИЋ Владимира МИЛИСАВ,** рођен 1921. Луговчина. Смедерево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). Десетар у ПТ воду 3. батаљона. Погинуо 16. априла 1945. у Бакову.
- МИРКОВИЋ Пантелије МИЛИСАВ,** рођен 1919. Лешница. Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, Пратећа (МБ) чета 1. батаљона. Контузован 3. јануара 1945. у Комлетинцима. Промрзао 28. јануара. Рањен 12. априла код Ловаса. «
- МИРКОВИЋ Драгутина МИОДРАГ.** рођен 1923, Ново Село. Лебане, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен у офанзиву април - мај 1945. године.

- МИРКОВИЋ Животе ПАУН**, рођен 1920, Причевћи. Ваљево, питомец Интендантеке академије. У Бригади од новембра 1944. водник у 2. чети 3. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- МИРКОВИЋ Милутина РАДИВОЈЕ**. Рањен у офанзиви април - мај 1945.
- МИРКОВИЋ Драгомира РАДИСАВ**, рођен 1923, Болеч, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). У 1. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- МИРКОВИЋ РАДОВАН**, рођен 1925, Бачевци, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Рањен (вероватно) 2. новембра 1944. у Лаћарку. Умро у Дивизијској болници у Сремској Митровици. крајем новембра (или почетком децембра) 1944. године.
- МИРКОВИЋ РАДОВАН**, рођен 1925, Бађевина, Пакрац, избеглица у Београду. У Бригади од 5. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 3. децембра код Мартинаца. Умро 5. децембра 1944. године у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- МИРКОВИЋ СВЕТИСЛАВ**, рођен 1926, Лешница. Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен у офанзиви април мај 1945. године.
- МИРКОВИЋ Љубомира СВЕТОЗАР**, рођен 1925, Лешница. Лозница, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1945, Чета аутоматичара. Рањен 24. априла 1945. код Богићеваца (ампутирана лева нога).
- МИРОВИЋ БРАНКО**, рођен 1925. Божетићи. Нова Варош. У 2. чети 2. батаљона. Рањен.
- МИРОВИЋ ВИДОСАВ**, рођен 1922, Пасјаче, Прокупље. водник у 1. чети 3. батаљона. Погинуо 14. септембра 1944. код Пожеге.
- МИРОВИЋ Драгољуба ЖИВОРАД**, рођен 1924, Осладић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. новембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен.
- МИРЧИЋ Живојина БУДИМИР**. рођен 1911, Доњи Адровац, Алексинац. земљорадник. У Бригади од јуна 1944.
- МИРЧИЋ ЈОВАН**, рођен 1922, Врпоље, Кнић избеглица у Београду. У Бригади (вероватно) од новембра 1944. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову. Умро 19. маја 1945. у болницу Винковцима.
- МИСАЈЛОВИЋ Митра РАДОСАВ**. рођен 1926, Росаћи, Косјерић. Погинуо на Сремском фронту.
- МИТИЋ Љубомира БОЖИДАР**, рођен 1919. Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, политички делегат у 2. чети 4. батаљона. Прекомандован новембра 1944. у Дивизију.
- МИТИЋ Милутина БОЖИДАР**. рођен 1927, Липе, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде).

МИТИЋ Саве ВЕЉКО. рођен 1925, Краставче, Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

МИТИЋ ВИДАК, рођен 1914, Гркиња, Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од јуна 1944. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МИТИЋ Стојана ДРАГИ, рођен 1923, Рајинце, Прешево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 3. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крижа. Умро код своје куће.

МИТИЋ ДРАГОЉУБ. рођен 1918, Лесковац. У 3. чети 2. баталљона. Рањен 24. априла 1945. код Богићеваца.

МИТИЋ Влајка ДРАГОЉУБ, рођен 1920, Кацабаћ, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 4. батаљон.

МИТИЋ Јосифа ДРАГОЉУБ, рођен 1925, Кацабаћ, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 4. батаљон до прекоманде у Дивизију септембра 1944.

МИТИЋ Цветка ЂОРЂЕ, рођен 1927, Велики Мокри Луг, Цеоград, земљорадник. У Бригади од 3. децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МИТИЋ Стојана ЈОВАН, рођен 1922, Каменица, Бојник, земљорадник. У Бригади од 22. марта до 5. августа 1944, 2. чета 2. батаљон. Прекошндован.

МИТИЋ Чедомира МИЛАН, рођен 1914, Каменица, Бојник, земљорадник. У Бригади (1. чета 2. батаљон) од 22. марта до 5. августа 1944, када се разболео.

МИТИЋ МИОДРАГ. У 1. чети 1. батаљона. Контузован 20. априла 1945. године код Билица.

МИТИЋ Владимира МИОДРАГ, рођен 1917. Милошевац, Велика Плана. земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944, 1. чета 3. батаљон Контузован.

МИТИЋ Т. МОМИР. рођен 1922, Радикина Бара, Ниш. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

МИТИЋ МОМЧИЛО. рођен 1920, Лалинац, Сврљиг, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. године.

МИТИЋ РАДИВОЈЕ, рођен 1920, Балајинац, Меровина, земљорадник. У Бригади од августа 1944. године.

МИТИЋ Милутина ЦВЕТАН. рођен 1926. Криваја, Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. године код Мохова.

МИТРОВИЋ Светозара АЛЕКСАНДАР, рођен 1922, Друговац. Смедерево. земљорадник. У Бригади од 11. марта 1945. (из Космајске бригаде). Рањен теже код Новске.

МИТИЋ БОГОСАВ. из Мачванске Митровице. У Бригади од октобра 1944.

МИТИЋ БУРЂЕ, Високо, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944,3. чета 3. баталли. Погиуно 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

МИТИЋ БОРИСАВ Из Мачванске Митровице. У Бригади од октобра 1944.

МИТРОВИЋ БОГОСАВ. Мачванска Митровица. живео у Београду. У Бригади од почетка октобра 1944. Погиуно код Београда.

МИТИЋ РАДЕ, Бивоље. Крушевац, радник. У Бригади од 20. маја 1944. Погиуно 22. јула 1944. код Меана. Куршумлија.

МИТРОВИЋ Милана БОЖИДАР, рођен 1927, Прекопчелица, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944,1. чета 4. батаљон.

МИТРОВИЋ БОРИСЛАВ. У 2. чети 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код села Равно.

МИТРОВИЋ БОРИВОЈ, рођен 1925, Јабутина, Ваљево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944,1. чета 3. батаљон. Оболео.

МИТРОВИЋ БРАНИСЛАВ, рођен 1926, Кална. Црна Трава. У 2. чети 1. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.

МИТРОВИЋ Михаила БРАНИСЛАВ, рођен 1927 (1928). Мала Иванча. Сопот, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). У 3. чети 3. батаљона. Рањен 14. априла 1945. у Ђакову.

МИТРОВИЋ Љубисава ВИТОМИР, рођен 1927, Грејач, Алексинац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944,1. чета 3. батаљон. Промрзао 2. фебруара 1945. Рањен 14. априла 1945. у Ђакову.

МИТРОВИЋ ВИТОМИР, рођен 1926, Мали Вртоп, Гацин Хан, колар. У Бригади од децембра 1944. \. чета 2. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда.

МИТРОВИЋ Димитрија ВЛАДИМИР. рођен 1904. Штулац, Лебане. земљорадник. У Бригади од 10. јуна до краја јула 1944.4. батаљон.

МИТРОВИЋ ВОЈИСЛАВ. У 3. батаљону. Рањен у офанзиви април - мај 1945.

МИТРОВИЋ Живана ВОЈИСЛАВ. рођен 1928. Прекопчелица. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944.1. чета 4. батаљон.

МИТРОВИЋ Јована ВОЈИСЛАВ, рођен 1911, Власотинце, земљорадник. У Бригади од маја 1944, водник у Чети за везу.

МИТРОВИЋ Продана ДАНИЛО. рођен 1924. Дреновци, Косјерић. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, (из 6. дивизије). У 3. чети 3. батаљона. Контузован 3. јануара 1945. код Комлетинаца. Промрзао 20. јануара 1945.

МИТРОВИЋ ДИМИТРИЈЕ. У 2. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Убрзо умро у Дивизијској болници у Сопу.

МИТРОВИЋ Војислава ДОБРИВОЈЕ. рођен 1924. Рушањ. Београд. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. водник у 3. чети 3. батаљона. Рањаван 2 пута: 23. јануара 1945. код Мохова и 12. априла код Ловаса.

МИТРОВИЋ Љубисава ДРАГИША, рођен 1925, Вреоци, Лазаревац, земљорадник. У Бригади од 11. марта 1945. (из прекоманде). У Воду везе 1. батаљона. Рањен 26. априла 1945. код Новске. Умро у болници.

МИТРОВИЋ Живка ДРАГОЉУБ, рођен 1922, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 3. чета 4. батаљон.

МИТРОВИЋ Радивоја ДРАГОЉУБ, рођен 1909, Велика Иванча, Младеновац, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). У 1. батаљону. Рањен 8. априла 1945. пред пробој фронта.

МИТРОВИЋ ДРАГОМИР (ДРАГОЉУБ), рођен 1912, Брестовац, Бојник, избеглица са Косова, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Погинуо 21. априла 1945. код Старог Слатника.

МИТРОВИЋ Милића ДРАГОСЛАВ, рођен 1924, Црна Трава, грађевински радник. У Бригади од формирања, десетар у 3. батаљону. Погинуо 20. јуна 1944. на Пожару, Копаоник.

МИТРОВИЋ Живојина ДУШАН, рођен 1924, Мала Иванча, Сопот, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из Космајске бригаде). У 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. маја 1945. у Козју. Умро 14. маја у болници у Загребу.

МИТРОВИЋ Љубише ДУШАН, рођен 1923, Велика Плана, трговачки помоћник. У Бригади од марта 1945 (из прекоманде), 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса. Умро 14. априла у болници у Бачкој Паланци.

МИТРОВИЋ ЂОРЂЕ, рођен 1922. из ранијег Моравског среза (Житковац) земљорадник. У Бригади од 1. јуна 1944. десетар у 1. батаљону. Погинуо 3. новембра 1944. у Лаћарку.

МИТИЋ ЂУРЂЕ. Високе, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Комтетинцима.

МИТРОВИЋ ЂУРЂЕ. Враћевница, Горњи Мълановац, земљорадник. У Бригади од 5. октобра 1944. 4. батаљон. Рањен 5. новембра код Лаћарка. Умро у Дивизијској болници у Сремској Митровици.

МИТРОВИЋ Обрада ЖИВКО, рођен 1912, Поцерски Метковић, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, водник.

МИТРОВИЋ Ђ. ЖИВОЈИН, рођен 1921. Стрижњло, Светозарево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

МИТРОВИЋ М. ЖИВОЈИН. У 1. чети 3. батаљона. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку. Умро 17. новембра у болници у Београду.

МИТРОВИЋ Драгољуба ЖИВОРАД, рођен 1924. Осладић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. водник у 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

- МИТРОВИЋ Живана ЈОВАН, рођен 1923, Рушањ. Београд, радник. У Бригади од септембра 1944. Извиђачка чета. Погинуо 15. априла 1945. године у Ђакову.
- МИТРОВИЋ Јована ЈОВАНКА. рођена 1924. (1923), Станишљевци. Црна Трава. У Бригади од формирања до краја рата: болничарка у 2. батаљону. Рањавана.
- МИТРОВИЋ Радончић Светозара ЉУБИНКА. рођена 1924, Стубла, Бојник. У Бригади од новембра 1943, референт санитета и болничарка у ГИК батерији. Рањена 14/15. децембра 1943. у Косачићу.
- МИТРОВИЋ Живана ЉУБИСАВ, рођен 1921, Рушањ, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра до новембра 1944. Прекомандован у Дивизију.
- МИТРОВИЋ Богосава ЉУБОМИР. рођен 1924, Звечка, Обреновац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде).
- МИТРОВИЋ Богосава ЉУБОМИР, рођен 1924, Мали Вртоп, Гаџин Хан, колар. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 2. батаљон. Промрзао 17. јануара 1945. Рањаван 2. пута: 3. јануара 1945. у Комтетинцима и 15. априла 1945. године у Ђакову.
- МИТРОВИЋ Душана ЉУБОМИР. рођен 1923, Орашје, Велика Плана, пекарски радник. У 2. батаљону. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
• Умро 14. априла у болници.
- МИТРОВИЋ Живадина МАРКО, рођен 1922, Рековац, земљорадник. У Бригади од 25. септембра 1944.3. батаљон, до прекоманде 1. новембра.
- МИТРОВИЋ МАРКО. У Бригади од марта 1944 (из прекоманде). У МБ чети I. батаљона. Рањен у офанзивни април - мај 1945. године.
- МИТРОВИЋ Будимира МИЛАН, рођен 1926, Кацабаћ, Бојник, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде).
- МИТРОВИЋ МИЛАН. рођен 1926. Шеварице, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944,3. батаљон. Оболео од ТБЦ почетком априла 1945.
- МИТРОВИЋ МИЛАН, рођен 1914, Симићево, Шабац. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде) у 3. чети 1. батаљона.
- МИТРОВИЋ МИЛАН. рођен 1926. Међулужје, Мтаденовац, земљорадник. У Бригади од 1. децембра 1944, Радни вод 3. батаљона.
- МИТРОВИЋ МИЛИВОЈЕ, Југбогдановац, Меровина, земљорадник. У Бригади од маја 1944,1. чета 4. батаљон.
- МИТРОВИЋ МИЈОРАД, рођен 1926, Горњи Матејевац, Ниш. земљорадник. У Бригади од августа 1944,1. чета 3. батаљон. Рањен 22. јануара 1945. код Шаренграда.

- МИТРОВИЋ Драгутина МИОДРАГ. рођен 1923. Пovo Село. Гаџин Хан. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаца.
- МИТРОВИЋ Душана МИОДРАГ. рођен 1926, Крњево, Велика Плана. земљорадник. У Бригади од марта 1945 (из прекоманде), у 1. чети 1. батаљона. Рањен у офанзивни април - мај 1945. године.
- МИТРОВИЋ Жарка МИОДРАГ. рођен 1927. Дворане, Крушевац. земљорадник. У Бригади од 25 новембра 1944. ПК батерија. Рањен 15. априла 1945. године у Ђакову.
- МИТРОВИЋ Милана МИОДРАГ, рођен 1925, Кушиљево, Свилајнац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). Водник у Чети аутоматичара.
- МИТРОВИЋ Петра МЛАДЕН. рођен 1915. Свињарица. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо (вероватно) код Београда.
- МИТРОВИЋ Мчадена МОМИР. рођен 1923. Гола Гчава. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. чета 3. батаљона. Рањен тешко 22. децембра 1944. код Отока.
- МИТРОВИЋ Драгољуба МОМЧИЛО. рођен 1922, Осладић. Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. водник у 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- МИТРОВИЋ МОМЧИЛО. Ниш. У Бригади од марта 1945 (из прекоманде).
- МИТРОВИЋ Драгутина НЕНАД, рођен 1923, Ново Село, Лебане. избеглица са Косова, живео у Новом Саду. У Бригади од 13. децембра 1944. 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро у болници
- МИТРОВИЋ НИКОЛА. Витомирица. Пећ. У Бригади од формирања до прекоманде 14. децембра 1943.
- МИТРОВИЋ Д. ПРЕДРАГ. У Бригади од марта 1945 (из прекоманде). У 3. чети 1. батаљона. Рањен у офанзивни април - мај 1945. године.
- МИТРОВИЋ (и Меденица) Николе РАДИСАВ. рођен 1922, Стубла, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од формирања, заменик командира 2. чете 2. батаљона. Рањен 13. априла 1944. у Ломници.
- МИТРОВИЋ Драгутина РАДОСАВ. рођен 1926, Ново Село, Лебане. избеглица са Косова. живео у Новом Сечу, земљорадник. У Бригади од пролећа 1944. Погинуо на Сремском фронту.
- МИТРОВИЋ Милана РАДОСАВ, Мијајлица, Бојник, избег.чица са Косова. земљорадник. У Бригади од пролећа 1944. Погинуо на Сремском фронту.
- МИТРОВИЋ Мъчића РАДОСАВ, живи у Београду.

- МИТРОВИЋ Михаила РАНКО, рођен 1926, Игош, Алекснадровац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Рањен теже 22. децембра 1944. године код Отока.
- МИТРОВИЋ Радомира СВЕТОЛИК, рођен 1918, Мали Поповић, Сопот, бравар. У Бригади од септембра 1944, водич у 2. чети 1. батаљона. Рањен теже 20. априла 1945. код Билица.
- МИТРОВИЋ Петра СВЕТИСЛАВ, рођен 1926, Вреоци, Лазаревац, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Промрзао 24. јануара 1945. Контузован 16. априла у Ђакову.
- МИТРОВИЋ СВЕТОМИР, Лоћика. Алексинац. У Бригади од маја 1944. (из Извештаја Бригаде комитета КПЈ од 1. августа 1944).
- МИТРОВИЋ Ранка СТОЈАН, рођен 1915, Вујаново, Бојник, шофер. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде) командир 2. чете 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта. Умро сутрадан у Дивизијској болници у Согу.
- МИТРОВИЋ Спасоја СТОЈАН, рођен 1909, Мијајлица, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, командир 2. и 1. чете 1. батаљона.
- МИТРОВИЋ Живојина ХРАНИСЛАВ, рођен 1927, Лазарица, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон.
- МИТРОВИЋ Станоја ЧЕДОМИР, рођен 1927, Каменица, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, десетар. Погинуо (вероватно) 16. јуна 1944. код Блаца.
- МИЋЕВИЋ Мирка РАДОСАВ, рођен 1919, Пусто Шилово, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде) Обавештајни официр у 3. батаљону. Рањен 3. јануара 1945. године на Босуту и још 2 пута у 6. бригади.
- МИЋИЋ Сретена ВЕСЕЛИН, рођен 1921, Сирдија, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 8. маја 1945. године код Прозорја.
- МИЋИЋ Новака ДРАГИЋ, рођен 1925, Брезовице, Валчево, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде) 3. чета 3. батаљон. Рањаван 2 пута: 30. јануара 1945. код Новак Бапске и 12. априла 1945. године код Ловаса.
- МИЋИЋ Љубомира ИЛИЈА, рођен 1923, Јагњило, Мчаденовац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде) водник (и командир) у 3. чети 3. батаљона. Рањен 3. фебруара 1945. године.
- МИЋИЋ Гаврита ЉУБОМИР, рођен 1925, Горње Сштуље, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. батаљон. Рањен.

- МИЋИЋ МИЈАН**, рођен 1924, Београд. У Бригади од јануара 1945. 2. чета 2. батаљон.
- МИЋИЋ Митра МИЈИВОЈЕ**, рођен 1910. Турековац, Лесковац, земљорадник. У Бригади од априла 1945 (из 29. бригаде), 1. чета 1. батаљон.
- МИЋИЋ Михаила МИЛУТИН**, рођен 1920, Цветуља, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Промрзао 24. јануара 1945. године.
- МИЋИЋ Љубомира ПЕТАР**, рођен 1922. Степојевац, Лазаревац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). Болганар у Митраљеској чети 1. батаљона. Погинуо 2. новембра 1945. у селу Грабовац, Прокупље.
- МИЋИЋ СТАНОЈЕ**, рођен 1921. Текериш. Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен 9. децембра 1944. код Отока. Умро 16. јануара 1945. у болници у Сремској Митровици.
- МИЋИЋ Цветка**, рођен 1924, Богдашићи, Билећа, избеглица у Београду. У Бригади од 25. новембра 1944. 1. батаљон. Рањен 22. априла 1945. године код Нове Градшнке.
- МИЋКОВИЋ М.** Сврачковец Горњи Мътановац, аутор чланка у листу Чете за везу, телефонист.
- МИХАИЛОВИЋ АЛЕКСАНДАР**, рођен 1922. Тузла, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 3. батаљон. Рањен 3. децембра 1944. код Мартшаца. Умро у путу до болнице у Сремској Митровици.
- МИХАИЛОВИЋ Радивоја БОЖИДАР**, рођен 1922, Родоши, Свилајнац, механичар. У Бригади од марта 1945. 2. чета аутоматичара. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца; 24. маја вратио се у јединицу.
- МИХАИЛОВИЋ БОЖИДАР**. У Бригади од 17. априла 1945 (из прекоманде). Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- МИХАИЛОВИЋ Ивана БРАНКО**, рођен 1922, Вишесава. Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. болничар у 3. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- МИХАИЛОВИЋ Ивана БРАНКО**, рођен 1923. Рипањ. Београд, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 3. батаљон. Контузован 13. априла 1945. у Ђакову.
- МИХАИЛОВИЋ ВЕЉКО**, рођен 1925. Загреб, живео у Београду. У Бригади од 18. септембра 1944. политички комесар 3. чете 1. батаљона. Рањен 24. марта 1945. у Беркасову.
- МИХАИЛОВИЋ Живојина ВИТКО**, рођен 1922, Владичин Хан, радник. У Бригади од формирања 3. батаљон. ГЈогинуо 23. јануара 1945. код Мохова.

МИХАИЛОВИЋ М. ВЛАДИМИР. У Бригади од марта 1945. политички делегат у 2. батаљону. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.

МИХАИЛОВИЋ Антонија ВЛАСГИМИР. рођен 1925. Крушевац. гимназијалац. У Бригади од формирања (до прекоманде), командир 3. чете 1. батаљона. Живи у Москви.

МИХАИЛОВИЋ ВОЈИСЛАВ. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде). Командир 1. чете. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

МИХАИЛОВИЋ ДРАГИЋ, земљорадник. У Бригади од 10. децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Билица.

МИХАИЛОВИЋ Животе ДРАГОЉУБ. рођен 1927. Пиносава, Београд. земљорадник. У 2. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

МИХАИЛОВИЋ Бранислава ДРАГОСЛАВ. рођен 1923. Велика Иванча. Младеновац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадјске бригаде). У 3. чети 3. батаљона. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.

МИХАИЛОВИЋ Стевана ДРАГУТИН. рођен 1921, Лисовић. Барајево. земљорадник. У Бригади од марта 1945, 2. чета 2. батаљон.

МИХАИЛОВИЋ ДУШАН. рођен 1920, Ново Село, Призрен, избеглица, живео на југу Србије. У Бригади од јануара 1944, Радни вод 4. батаљона. Оболео новембра 1944. године.

МИХАИЛОВИЋ Милорада ЖИВКО, рођен 1926, Винча. Гроцка. земљорадник. У Бригади од марта 1945, 2. чета 1. батаљон. Рањен 16. априла 1945. у Бакову. Умро 27. априла у Вшковцима.

МИХАИЛОВИЋ Михаила ЖИВКА. Винча. Гроцка.

МИХАИЛОВИЋ Младена ЖИВОЈИН, рођен 1926, Читлук, Крушевац, музичар. Ром. У Бригади од децембра 1944. 1. батаљон. Рањен у офанзиви април - мај 1945.

МИХАИЛОВИЋ Стојадина ЖИВОЈИН. рођен 1922 (1925), Прекоделце. Владичин Хан, земљорадник. У Бригади од формирања. десетар у 1. чети 3. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. године у Комлетинцима (или 23. јануара код Мохова).

МИХАИЛОВИЋ Ст. ЖИВОЈИН. У Бригади од формирања, 3. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима (или 23. јануара код Мохова).

МИХАИЛОВИЋ Стојана ИЛИЈА, рођен 1922, Штулац. Лебане, земљорадшк. У Бригади 3. чета 4. батаљон, од маја до јула 1944. године.

МИХАИЛОВИЋ ИЛИЈА. Београд. часовничар. У Бригади од новембра 1944.

МИХАИЛОВИЋ Јаноша ЈОЖЕФ, рођен 1924, Мали Иђош, земљорадшк. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде) у 3. чети 3. батаљона. Погинуо 12. априла у пробоју фронта (или сутрадан код Винковаца).

МИХАИЛОВИЋ Никодина **ЈОРДАН**, рођен 1927, Грабовица. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 2. батаљон. Промрзао 14. јануара 1945. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.

МИХАИЛОВИЋ А. ЉУБИГАВ. рођен 1911. Рипањ, Београд. Водник у 1. чети 2. батаљона. Контузован. Рањен 12. маја 1945. у Козју. У јуну 1945. био је у болници. Вероватно умро.

МИХАИЛОВИЋ Милутина **ЈБУБОДРАГ**, рођен 1923, Ломница, Крушевац. земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944. (из 16. српске бригаде). Водник у 2. чети 3. батаљона. Рањен у офанзиви април - мај 1945. године.

МИХАИЛОВИЋ МИЛАДИН, рођен 1912, Велика Иванча, Младеновац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде) 1. чета 2. батаљон. Рањен у јануару 1945. године.

МИХАИЛОВИЋ МИЛАН, рођен 1927, Велика Иванча, Младеновац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде) 1. чета 2. батаљон. Промрзао 24. јануара 1945. године.

МИХАИЛОВИЋ Јованђија **МИЛИВОЈЕ**, рођен 1920, Црна Трава. кројач. У Бригади од формирања, политички комесар чете у 3. и 4. батаљону. Рањаван 2 пута: 29. септембра 1944. и у децембру код Отока.

МИХАИЛОВИЋ Станка **МИЛОРАД**, рођен 1925, Кунево, Владичин Хан. земљорадник. У Бригади од 10. јануара 1945, 2. чета 2. батаљон. Погинуо 8. маја 1945. код Прикраја.

МИХАИЛОВИЋ Ђуре **МИЛУТИН**, рођен 1922, Стража, Лозница, колар. У Бригади од јануара 1945. 2. батаљон. Контузован 3. јануара 1945. у Комлетницима. Рањен 13. априла 1945. код села Вишковци.

МИХАИЛОВИЋ Мьлорада **МИХАИЛО**, рођен 1920, Луг, Бајина Башта. У Бригади од марта 1945, 2. чета 3. батаљон. Рањен 12. маја 1945. у пробоју фронта. Умро 6. маја у болници, у Новом Саду.

МИХАИЛОВИЋ Косте **МИОДРАГ**, рођен 1926, Баничина, Смедеревска Паланка. У Бригади од марта 1945, 2. чета 2. батаљон. Рањен 8. маја код Прозорја.

МИХАИЛОВИЋ Огњена **МИОДРАГ**. рођен 1926, Плочник. Ћићевац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. батаљон.

МИХАИЛОВИЋ **МИОДРАГ**. рођен 1925, Врћеновица, Алексинац. земљорадник. У Бригади од 15. маја 1944. Извиђачки вод Бригаде. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда.

МИХАИЛОВИЋ **МИЛОДРАГ**, водник 1. вода у ПК батерији.

МИХАИЛОВИЋ Мьлана **МИРКО**, рођен 1917. Макрешане. Крушевац.

МИХАИЛОВИЋ Светозара **МЛАДЕН**, рођен 1920, Царшши. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944, Заштитни вод Бригаде.

МИХАИЛОВИЋ Аригона НАЈДАН, рођен 1922, Суво Поље, Бојник, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944 (из 6. српске бригаде), водник у 2. чети 1. батаљона.

МИХАИЛОВИЋ Владимира ПАВЛЕ, рођен 1927, Велика Иванча, Младеновац, ученик. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). Политички комесар 1. чете 3. батаљона. Рањен 20. јануара 1945. код Новак Бапске.

МИХАИЛОВИЋ ПРЕДРАГ. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде). Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

МИХАИЛОВИЋ Стевана РАТКО, рођен 1922, Лисовић, Барајево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Погинуо (нестао) 3. јануара 1945. код Кошетинаца.

МИХАИЛОВИЋ Ђуре СТАНКО, Стража, Лозница, зешорадиж. У Бригади од новембра 1944, 1. батаљон.

МИХАИЛОВИЋ Симе СТОЈАН, рођен 1926, Горачевац, Трговиште, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Погинуо (нестао) 13. априла 1945. код Винковаца.

МИХАИЛОВИЋ Михаила ТОДОР. У 3. чети 3. батаљона. Рањен у офанзиву април - мај 1945. године.

МИХАИЛОВИЋ Петра ТОМИСЛАВ, рођен 1926, Винча, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде), 1. чета 1. батаљон. Оболео у марту. Погинуо 20. априла 1945. код Бшшца.

МИХАИЛОВИЋ Сибина ТОМИСЛАВ, рођен 1926, Чечина, Дољевац, земљорадник. У Бригади од 7. децембра 1944, МБ чета 1. батаљона. Промрзао јануара 1945, лечен до 18. марта. Попшuo 12. маја у Козју.

МИХАИЛОВИЋ Јаноша ШАНДОР, рођен 1927, Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде). Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

МИХАИЛОВИЋ, официр Југословенске војске; марта 1945. дошао из заробљеништва. Погинуо у офанзиву април - мај 1945. као водник.

МИЋИЋ ИЛИЈА, Младеновац, десетар у 3. чети 3. батаљона.

МИЦИЋ ЉУБОМИР, рођен 1926, Горња Сипуља, Лозница, земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 20. новембра 1944. пред Мартинцима.

МИЦИЋ М. земљорадник. У воду аутоматичара 1. батаљона (лист „Јединство" 7)

МИЧИЋ Мьлентија МИЛОРАД, рођен 1911, Београд, фотограф. У Бригади од 16. фебруара 1945, 1. чета 1. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. године код Ловаса.

МИЦИЋ СТАНОЈЕ. У 2. батаљону. Рањен у децембру 1944. код Отока. Умро 16. јануара у болници у Сремској Митровици.

МИЧИЋ (МРКИЋ). У 3. чети 1. батаљона. Рањен у офанзиви април - мај 1945.

МИЦОВИЋ Радисава БОРИСАВ. рођен 1912. Кучево. студент права. У Бригади од 13. марта 1945, (из прекоманде). Водник у 2. чети 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Билице.

МИШЕВИЋ Милоша МИЈ10ВАН. рођен 1926, Коњарник. Житорађа. ученик. У Бригади од формирања. 1. чета 2. батаљон, до прекоманде августа 1944.

МИШИЋ БОЖИДАР, у 3. чети 3. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца. Умро у путу за Бригадно превијалиште.

МИШИЋ М. БОРИВОЈЕ, рођен 1921. (1927), Дружевац, Обреновац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумедијске бригаде). Рањен 5. априла 1945. у извиђању.

МИШИЋ Драгутина ЖИВКО, рођен 1922, Београд, кочијаш. У Бригади од 15. новембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањан 2 пута: 24. децембра 1944. код Отока и 23. априла 1945. пред Новом Градишком.

МИШКОВИЋ Радојка МИЈ10Ш, рођен 1925, Бачевци, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, Пратећа чета 1. батаљона. Контузован 3. јануара 1945. у Комлетинцима. Погинуо 10. априла 1945. пред пробој фронта.

МИШКОВИЋ Драгојла ПАНТЕЛИЈА. рођен 1924. Бачевци. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 3. децембра 1944. пред Мартинцима.

МИШКОВИЋ Превнелава РАДОВАН, рођен 1925, Бачевци. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 1. батаљона. Рањен 3. децембра 1944, код Мартинаца. Умро у Дивизијској болници у Сремској Митровици.

МИШОВИЋ РАДОШ. рођен 1908, Велереч, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, 1. батаљон. Оболео новембра 1944.

МИШЧЕВИЋ ВОЈИСЛАВ. У Алманаху Бригаде: борац, одликован Медаљом за храброст.

МЛАДЕНОВИЋ Анђела БРАНКО, рођен 1928, Бујановац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, 1. чета 1. батаљона. Рањен крајем априла 1945. код Грабовца, пред Новском. Умро у болници.

МЛАДЕНОВИЋ БУДИМИР, рођен 1926, Рашовица, Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Оболео.

МЛАДЕНОВИЋ Павла ВАСИЛИЈЕ, рођен 1914, Русна, Дољевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, ПТ вод 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Бакову.

- МЛАДЕНОВИЋ Радомира ВЕЛИМИР, рођен 1917, Дражевац, Алексинац, земљорадник. У Бригади од 6. јуна 1944. водник у 2. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- МЛАДЕНОВИЋ Светозара ГАВРИЛО, рођен 1912, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, водник у 3. чети 4. батаљона. Погинуо 20. јула 1944. на Црној Чуки, Копаоник.
- МЛАДЕНОВИЋ Глигорија ДОБРИВОЈЕ, рођен 1923. Виландрица, Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 1. чета 4 (2). батаљон. Промрзао 25. јануара 1945. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- МЛАДЕНОВИЋ Влаисава ДОЈЧИЛО, рођен 1921. Головић, Косјерић, земљорадник. У Бригади од 1. децембра 1944, 1. чета 2. батаљон.
- МЛАДЕНОВИЋ (Плавшић) Милана ДРАГИЦА, рођена 1924, Нови Бечкерек (Зрењанин), живела у Крушевцу. ученица. У Бригади од формирања. 1. батаљон. Тешко рањена 13. априла 1944. у Ломници.
- МЛАДЕНОВИЋ Видосава ДРАГОЉУБ, рођен 1914, Русна. Дољевац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, 1. батаљон. Рањен 12. априла у пробоју фронта (бли 16. априла у Такову).
- МЛАДЕНОВИЋ Цветка ДРАГОСЛАВ, рођен 1925. Велики Мокри Луг, Београд, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Чета ПТ пушака. Рањен 12. априла код Ловаса.
- МЛАДЕНОВИЋ Стојадина ДРАГУТИН, рођен 1926, Горње Драговље, Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, ПК батерија. Рањен 15. априла 1945. у Такову. Умро 21. априла у болници.
- МЛАДЕНОВИЋ ДУШАН, Врање. У Бригади од формирања до краја јула 1944. 3. батаљон.
- МЛАДЕНОВИЋ Сретена ДУШАН, рођен 1925, Винча, Гроцка. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде), Митраљеска чета 1. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- МЛАДЕНОВИЋ Вукадина ЖИВАДИН, рођен 1924. Богдање, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. Чета аутоматичара.
- МЛАДЕНОВИЋ Ј. ЖИВКО. Прекопчелица, Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. батаљон. Нестао у време напада на Куршушију 14. августа 1944. Вероватно заробљен од Бугара и убијен.
- МЛАДЕНОВИЋ ЖИВОТА, рођен 1919, Текија, Крушевац. земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944, (из 16. српске бршаде). Заменик командира чете у 2. батаљону.
- МЛАДЕНОВИЋ П. ИГЊАТ, рођен 1927, Русна, Дољевац. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. Санитетски вод 2. батаљона. Рањен 24. априла 1945. код Нове Градишке.

МЛАДЕНОВИЋ ИВАН. са подручја Враћа (или Црне Траве). У Бригади од пролећа и лета 1944, десетар у 3. батаљону.

МЛАДЕНОВИЋ Милена ИЛИЈА, рођен 1926, Доња Почковина. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. батаљон.

МЛАДЕНОВИЋ Стојана МИЈАЈКО. рођен 1927. Мрвош, Бојнич. Избеглица са Косова у Бојнику. земљорадник. У Бригади од маја 1944. Рањен јула 1944. на Копанику. у августу транспортован за Италију.

МЛАДЕНОВИЋ МИЛАН. рођен 1925, живео у Београду. ПК батерија. Рањен 12. априла у пробоју фронта.

МЛАДЕНОВИЋ Милосава МИЛЕТА, рођен 1925, Богдање, Трстеник. У Бригади од 14. марта 1945. Чета ПТ пушака. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

МЛАДЕНОВИЋ МИЛОСАВ. рођен 1910, Лубница, Зајечар, земљорадник. У Бригади од марта 1945, 1. чета 1. батаљон. Рањен 5. маја код Крижа. Вероватно умро у болници.

МЛАДЕНОВИЋ МИЛОВАН. рођен 1921. Трудељ, Горњи Милановац, Инжињеријска чета.

МЛАДЕНОВИЋ Александра МИЛОЈЕ, рођен 1926, Ново Село, Сурдулица, земљорадник. У Бригади од марта 1945. 2. чета 3. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

МЛАДЕНОВИЋ МИЈОЈЕ. Погинуо у Комлетинцима (вероватно) 3. јануара 1945. године.

МЛАДЕНОВИЋ Сретена МИЛОРАД, рођен 1920. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, воднику 3. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса: 26. априла вратио се у јединицу.

МЛАДЕНОВИЋ Радомира МИЛУН, рођен 1921, Доња Почковица. Трстеник. земљорадник. У Бригади од марта 1945.

МЛАДЕНОВИЋ Драгољуба МИОДРАГ, рођен 1927, Велики Мокри Луг. Београд, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Погинуо 14. априла 1945. у Ђакову.

МЛАДЕНОВИЋ Симе МИОДРАГ. рођен 1927. Рановац, Петровац, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 1. чета 2. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Церја. Умро у путу за болницу.

МЛАДЕНОВИЋ Тодора МИОДРАГ, рођен 1924, Црна Трава, грађевински радник. У Бригади од формирања, 3. батаљон. Погинуо 23. новембра 1943. код Велже Плана у Топлиць

МЛАДЕНОВИЋ МИРКО. У Бригади од децембра 1943, 1. чета 2. батаљон.

- МЈАДЕНОВИЋ Мьтоша МИРОСЛАВ**, рођен 1927, Мачковац, Крушевац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. водич у 1. чети 1. батаљона. Рањен априла 1945. године.
- МЛАДЕНОВИЋ Миодрага МИХАИЛО**, рођен 1920, Богдање. Трстеник. земљораднич. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде) 3. батаљон.
- МЛАДЕНОВИЋ Стојана МИХАИЛО**. рођен 1927. Коњувце. Бојник. земљорадник. У Бржади од маја 1944. 4. батаљон. Рањен (вероватно) 20. јула 1944. на Копаноику.
- МЛАДЕНОВИЋ Славка НАЈДАН**, рођен 1927. Краставче. Гаџин Хан. земљораднич. У Бригади од 13. децембра 1944.1. чета 2. батаљон. Рањен 2. фебруара 1945. код Новак Бапске.
- МЛАДЕНОВИЋ НЕНАД**. са подручја Врања (Црна Трава). У Бригади у току пролећа и лета 1944,3. батаљон.
- МЛАДЕНОВИЋ Јефте НИКОЛА**, Ћулекар, Медвеђа, земљораднич. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде). Погинуо на Сремском фронту.
- МЛАДЕНОВИЋ Борисава ОБРАД**, рођен 1921, Опаџице, Трстеник, земљорадник. У Бржади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). Погинуо 13. априла 1945. код Негославаца.
- МЛАДЕНОВИЋ ПАУН**, у 3. батаљону. Рањен у јануару 1945. дуже лечен.
- МЛАДЕНОВИЋ Јована ПЕТКО**. рођен 1925, Статовац, Прокупље. земљорадник. У Бржади од маја 1944. водич у 1. чети 3. батаљона. Рањен 2 пута: 17. октобра 1944. код Београда и 16. априла 1945. у Ђакову.
- МЛАДЕНОВИЋ Обрада РАДОЈКО**, рођен 1924, Трудель, Горњи Милановац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде) Инжињеријска чета. Промрзао јануара 1945. године.
- МЛАДЕНОВИЋ Велимира РАДОМИР**, рођен 1917, Врћеновица, Алешшац. У Бригади од 10. јуна 1944, водич у 2. чети 4 (2). батаљон. Рањаван 2 пута: 22. децембра 1944, код Отока и 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- МЛАДЕНОВИЋ РАДОСЛАВ**. рођен 1923, Момчџтово. Житорађа. У Бригади од децембра 1943,3. батаљон. Рањен 20/21. јануара 1945. код Влахова.
- МЛАДЕНОВИЋ Радивоја САВА**, рођен 1927, Сталаћ, Ћићевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Заробљен 3. јануара 1945. у Комтетинцима и одробљен у Загребу.
- МЛАДЕНОВИЋ САВА**, Мрвош, Бојник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде), Чета аутоматичара. Погинуо 12. априла 1945. годже у пробоју фронта.

- МЛАДЕНОВИЋ Велимира СРЕЋКО, рођен 1925, Драгијевица, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. ПК батерија. Рањен 2 пута: 23. јануара 1945. код Мохова и 20. априла код Плетернице.
- МЛАДЕНОВИЋ Алексе СТАНИСЛАВ, рођен 1919, Ново Момчълво. Житорађа, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. командир 2. чете 2. батаљона. Рањен 5. децембра 1944. код Адашеваца. вратио се у јединицу 2. марта. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Убрзо умро.
- МЛАДЕНОВИЋ Стамена СТОЈАДИН, рођен 1915, Мрвош, Бојник. У Бригади од маја 1944. 2. чета 2. батаљон.
- МЛАДЕНОВИЋ Стамена СТОЈАН, рођен 1911. Мрвош, Бојник. пекар. У Бригади од маја 1944. године.
- МЛАДЕНОВИЋ Мълана ТИХОМИР, рођен 1921. Чекмин. Лесковац, земљорадник. У Бригади од маја 1944, водник у 1. чети 2. батаљона.
- МЛАДЕНОВИЋ Прокопија ТОМИСЛАВ, Црна Трава. У Бригади од формирања. 3. батаљон. Рањен 28. марта 1944. на Белом Камену. Погинуо 1946. на свадби, у Београду.
- МЛАДЕНОВИЋ Ј. ТРИФУН, рођен 1910, Брдарица, Коцељева. колар. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 4. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова. Умро 1. априла у болници у Новом Саду.
- МЛАДЕНОВИЋ ЧЕДОМИР. рођен 1927, Краставче. Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Промрзао 24. јануара, лечен до 12. априла 1945. године.
- МЛАДЕНОВИЋ ЧЕДОМИР, рођен 1920, Русна, Дољевац, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, Митралеска чета 2. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- МЛАДЕНОВИЋ Владимира ЦВЕТКО, рођен 1920, Горина, Лесковац. земљорадник. У Бригади од 9. децембра 1943, 2. батаљон. Погинуо 1. априла 1944. код Севинца.
- МЛАЂЕНОВИЋ (РОМАНИЋ) Стевана СМИЉА, рођена 1925. Пака, Славонска Пожега, избеглица у Београду. У Бригади од 13. јануара (из 2. шумадијске бригаде) Инжњеријска чета.
- МЛАЂИЋ Стојичка ВОЈИСЛАВ, рођен 1909, Лапатинце. Бојник. У Бригади од маја 1944. водник Санитетског вода 2. батаљона.
- МЛАЂИЋ Радоја ЉУБОДРАГ. рођен 1927. Велика Дренова, Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Погинуо јануара 1945, (можда 3. јануара) у Комлетинцима.
- МЈИНАРЕВИЋ БОЖИДАР. средином новембра 1944. постављен за команданта 1. батаљона. Око 10. јануара 1945. прекомандован.

- МОЈСИЛОВИЋ** Милорада **АЛЕКСАНДАР**, рођен 1921, Дегурић. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 1. чета 1. батаљон. Јануара 1945. прекомандован. Рањен 3. децембра пред Мартинцима.
- МОЈСИЈЛОВИЋ** Станимира **ВЛАСТИМИР**, рођен 1923, Гола Глава. Ваљево, трговачки помоћник у Београду. У Бригади од 10. октобра 1944. десетар. 3. чета 3. батаљон. Контужован 22. децембра 1944. код Отока. Рањен теже 8. маја 1945. код Прозорја.
- МОЈСИЛОВИЋ** Сретена **ЖИВОРАД**, рођен 1920, Дегурић. Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944.1. чета 1. батаљон.
- МОЈСИЛОВИЋ** Драгојла **ИВКО**, рођен 1926, Гола Глава. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. чета 1. батаљон. Контужован 19. октобра код Београда.
- МОЈСИЛОВИЋ** **НИКОЛА**, рођен 1926, Стара Пазова, живео у Београду. У Бригади од септембра 1944. 2. чета 3. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку, излечен до 10. децембра 1944. године.
- МОЈСИЛОВИЋ** **РАДОМИР**. У Алманаху Бригаде: борац, одликован Медаљом за храброст.
- МОЛНАР** Јаноша **ИШТВАН**, рођен 1924, Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945.1. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.
- МОМИРОВИЋ** Андрије **БОГОЉУБ**, рођен 1921, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 15. марта 1945, 3. чета 2. батаљон. Контужован 3. маја 1945. код Банове Јаруге.
- МОМИРОВИЋ** Милована **ИВАН**, рођен 1920, Свилеува, Коцељева, чиновник. У Бригади од марта 1945. 1. чета 1. батаљон. Рањен 16. априла 1945. године у Ћакову.
- МОМИРОВИЋ** **СРЂАН**, Београд.
- МОМИРОВИЋ** **СТАНКО**, Ново Момчиљово. У Бригади од децембра 1943. Погиноу 5. децембра 1944. код Адашеваца.
- МОМЧИЛОВИЋ** **БОГДАН**. У Бригади од новембра 1944.1. чета 1. батаљон. Рањен 6. априла 1945. у извиђању.
- МОМЧИЛОВИЋ** **БУДИМИР**. У 2. чети 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја. Умро 10. маја у болници у Дугом Сечу.
- МОМЧИЛОВИЋ** Станка **ДУШАН**, рођен 1924, Прекопчелица, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944.1. чета 1. батаљон.
- МОМЧИЛОВИЋ** Светозара **ЉУБОМИР**, рођен 1926, Власина, Сурдулица, земљорадник. У Бригади од марта 1945. 2. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Дугог Сеча. Умро 8. маја 1945. у болници.

МОМЧИЛОВИЋ НИКОЈА. избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944. Инжињеријска чета. Оболео марта 1945. године.

МОМЧИЛОВИЋ СВЕТОМИР, из Житорађе. У Бригади од маја 1944. п'шко-митрагецац. 3. батаљон. Рањен крајем јула 1944. код Врбачког гробља у Горњој Јабланици.

МОМЧИЛОВИЋ Димитрија СТОЈАН. рођен 1917. Брод. Црна Трава. паркетар. У Бршади од формирања до априла 1944. године.

МОМЧИЛОВИЋ Љубомира ЦВЕТКО. рођен 1930. Прекопчелица. Лебане. У Бригади од маја 1944. 1. чета 4. батаљон Убрзо прешао у 11. српску бригаду.

МОСИЋ Настаса СТАНКО. рођен 1922. Свињарица. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.

МОСИЋ Косте СТОЈАДИН. рођен 1915. Свињарица. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944. командир 3. чете 2. батаљона. Рањен 28. априла 1945. код Јазовице.

МОСИЋ Аксентија ЧЕДОМИР. рођен 1923. Свињарица. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944. 3. чета 2. батаљон.

МОСУРОВИЋ Обрена ДРАГОЉУБ. рођен 1928. Зарубе. Ваљево, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. (из 6. дивизије) 2. батаљон. Контузован код Београда.

МОШИЋ Душана БОРИВОЈЕ. рођен 1925. Смедерево. Рањен у јануару 1945.

МРАОВИЋ МОЈСИЈЕ. рођен 1900. у Бршади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадичке бригаде). 3. чета 1. батаљон. Рањен 29. јануара код Шаренграда.

МРВОШЕВИЋ Младена ДУШАН. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадичке бригаде). У ГГропагандном одсеку бригаде. Контузован 12. априла 1945. код Ловаса.

МРДАКОВИЋ БОГОЉУБ. Проје. Прокупље. У Бригади од 16. децембра 1943. у 3. чети 2. батаљона. Погиуо 19. марта 1944. на Ргајском вису.

МРДАКОВИЋ С. ДЕСИМИР. рођен 1924. Ргаје. Прокупље, ђак. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). Помоћник политичког комесара 2. батаљона.

МРКИЋ Ристе ДАМЈАН. рођен 1905. Каре. Житорађа. избеглица са Косова. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. (дошао из Шесте српске бригаде). Помоћник почиткомесара чете у Првом батаљону. Рањен 19. јануара 1945. код Новак Банске. Умро 1. марта у Дивизијској болници у Сремској Митровици.

МРКИЋ Риста РАДУЛЕ, око 30 година. избеглица са Косова. подофицир Југословенске војске. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). Политички комесар 4. батаљона. Марта 1945. прекомандован.

- МУЖДЕКА Радивоја ГОЈКО**, рођен 1922. Глина, живео у Београду, студент електротехнике. У Бригади од 1. марта 1945. (из Космајске бригаде). У 2. чети 3. батаљон.
- МУЈОВИЋ Крста ЗАРИЈА**, рођен 1908, Доњи Гајтан, Медвеђа, земљорадник. граничар. У Бригади од формирања, био командир чете, а средшом маја 1944. командант Четвртог батаљона. Рањен 16. јуна код Блаца и транспортован на лечење у Италију.
- МУЈОВИЋ Милете МАШАН**, рођен 1910, Доњи Гајтан, Медвеђа, рудар. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде). Заменик командира 1. чете 4. батаљона. Контузован 19. децембра 1944. код Отока.
- МУЊИЋ Драгољуба ЖАРКО**, рођен 1922. Дегурић. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Контузован 22. децембра '9-14 код Отока.
- УГУЊИЋ Митра ЖИВОРАД**, рођен 1925, Дегурић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон.
- МУЊИЋ Драгољуба ЗДРАВКО**, рођен 1926. Дегурић, Ваљево. У Бригади од 10. октобра 1944, политички делегат у 1. чети 1. батаљона. Рањен б.маја 1945. код Крижа.
- МУЊИЋ Рафашм МАРИНКО**, рођен 1924. Дегурић. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- МУЊИЋ Павла РАДИВОЈЕ**, рођен 1921, Дегурић. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. чета 1. батагон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.
- МУРТИЋ ОКАН**, рођен 1909, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Рањен 13. децембра 1944. код Отока.
- МУСАЛИНОВИЋ (и МИЛОШЕВИЋ) Миливоја ДУШАН**. У 3. чети 3. батаљона. Рањен (вероватно) 23. јануара 1945. код Мохова. Умро 27. фебруара у болници у Сремској Митровици.
- МУСЕЈИНОВИЋ Витомира ДУШАН**, рођен 1923, Горњане, Бор, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. Погинуо 12. априла 1945. године у пробоју фронта.
- НАЋ Ђ. ЂУРА**, рођен 1906, Вировитица. У Бригади од априла 1945. Рањен у офанзиви април - мај 1945. године.
- НАЋ ИВАН**, рођен 1925, Винковци. У Бригади од априла 1945, 2. чета 2. батаљон. Рањен у офанзиви април - мај 1945. године.
- НАЋ Адама ЛАЈОШ**. Војловица, Панчево. У Бригади од марта 1945. Рањен 9. маја 1945. код Загреба.

- НАЂ Андраша ШАНДОР. рођен 1924. Фекетић. Мали Иђош, радник. У Бригади од 26. фебруара 1945, 1. чета 1. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. године у Ђакову.
- НАКИЋ Трајка ВЛАДИМИР. рођен 1927. Боровац. Бујановац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- НАЈБАТИНОВИЋ, из Смедеревске Паланке (или околине), Ром, у 3. батаљону. Убио 12. октобра 1945. у Косаници одметника, који је пре тога убио Радивоја Симића, команданта 3. батаљона.
- НАСКОВИЋ Симона ТРАЈКО, рођен 1922. Биљача, Бујановац, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Погинуо (нестао) 6. маја 1945. на Лоњи.
- НАСГИЋ Милоша ЂУРЂЕ, рођен 1913, Жарково. Београд, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десетар у Чети аутоматичара. Рањаван 2 пута: 9. децембра 1944. код Отока и 12. априла 1945. код Ловаса.
- НАСТИЋ Животе МИЛАН, рођен 1912, Жарково. Београд, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- НАСТИЋ Александра МИЛОСАВ. рођен 1927. Велика Дренова, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- НАСТИЋ Антанаса СРЕТЕН, рођен 1928, Драговац, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 3. чета 2. батаљон. до краја рата.
- НЕГИЋ МИХАИЛО. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). У 2. чети. Контузован 20. априла 1945. у Врчин Долу.
- НЕДЕЉКОВИЋ Драгутина БОРИВОЈЕ, рођен 1925, Коритњак, Ниш, лажач на железници. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинциш.
- НЕДЕЉКОВИЋ Трајка ВЛАДИМИР, рођен 1925, Српска Кућа. Бујановац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Погинуо (нестао) 1. маја 1945. код Пакленице.
- НЕДЕЉКОВИЋ Радована ВЛАСТИМИР (СВЕТОМИР), рођен 1927, Трбушница, Лазаревац, земљорадник. У Бригади од 5. децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса (ампутирана лева нога).
- НЕДЕЉКОВИЋ Милутина ГВОЗДЕН, рођен 1925, Моравци, Љиг, земљорадник. у Бригади од децембра 1944, 2. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. код Опатовца.
- НЕДЕЉКОВИЋ Голуба ДИМИТРИЈЕ. Винча, Гроцка.
- НЕДЕЉКОВИЋ ДОБРИВОЈЕ. Командир Пратеће (МБ) чете 2. батаљона.

- НЕДЕЉКОВИЋ Немање ЖИВАДИН. рођен 1923, Нарцани. Сопот, пружни радник. У Бригади од 19. децембра 1944.1. чета 1. батаљон. Рањен 21. априла 1945. код Плетернице.
- НЕДЕЉКОВИЋ Владимира ЖИВОТА. рођен 1922, Сараново. Рача, кројач. У Бригади од октобра 1944.2. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Билица.
- НЕДЕЉКОВИЋ ЈОВАН. рођен 1925. Нишка Бања. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен грешком 17. марта 1945. Умро 18. марта у болници у Илоку.
- НЕДЕЉКОВИЋ Милана ЈААЗАР. рођен 1923. Винча, Гроцка. земљорадник. У Бригади од 7. децембра 1944. Чета ПТ иушака. Попшучо 12. априла 1945. код Ловаса.
- НЕДЕЉКОВИЋ Рајка ЉУБИНКО, рођен 1927. Бело Поље. Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. водник у 1. чети 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- НЕДЕЉКОВИЋ Милорада МИЛИЋА. рођена 1924. Бољковци Горњи Милановац, домаћица. У Бригади од 3. октобра 1944. болничарка у 3. батаљону. Погинула 12. маја 1945. у Козју.
- НЕДЕЉКОВИЋ Б. МИЛОШ. рођен 1924, Медвеђа. У Бригади од децембра 1943. 2. батаљон. Заробљен 24. јануара 1944. године од четника код Прекашнице и зактан.
- НЕДЕЉКОВИЋ Светозара МИОДРАГ. рођен 1927. Трбушница, Лазаревац. земљорадник. У Бригади од 28. новембра 1944.1ТТ вод. 2. баталљна. Рањен 15. априла 1945. у Даћарку.
- НЕДЕЉКОВИЋ Добросава СЛАВОЉУБ. рођен 1923, Парцани. Сопот. земљорадник. У Бригади од 10. новембра 1944. десетар у 2. чети 1. батаљона. Рањен 19. јануара 1945. код Новак Банске.
- НЕДЕЉКОВИЋ СТАНОЈЕ. рођен 1910, Бивоље. Крушевац. службеник. У Бригади од децембра 1944. године.
- НЕДЕЉКОВИЋ Јована СТОЈАН. рођен 1921. Кацабаћ. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944.4. батаљон.
- НЕДЕЉКОВИЋ Новака ХРИСТИВОЈЕ, рођен 1925. Прово. Владимирци. живео у Београду. грађевински техничар. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде).
- НЕДИЋ Мирка АЛЕКСАНДАР. рођен 1923. Пријездић. Ваљево. трговачки помоћник. У Бригади од 23. септембра 1944. водник у 1. чети 2. батаљона.
- НЕДИЋ ВЕЛИЧКО. Текерш, Лозница.
- НЕДИЋ Милана ЖИВАДИН. рођен 1919. Ктење. Богатић. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 28. априла 1945. код Јазавице.

НЕДИЋ МИЈК)ВАН, Власово. 1 [рокуаге.
 НЕДИЋ Живадина СЈ10БОДАН. рођен 1927. Велика Дренова. Трстеник. учегаж. У Бригади од децембра 1944.3. чета 4. батаљон.
 НЕДИЋ Михајла РАНИСАВ, рођен 1920, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. Чета за везу. 11опшуо 3. јануара 1945. у Ко.члетинцима.
 НЕДИЋ Драгомира РАНКО. рођен 1925. Велика Дренова. Трстеник. земљорадник. У Бригади од формирања, 1. батаљон, до прекоманде маја 1944. Погинуо у 16. српској бригади.
 НЕДИЋ Милорада СЛАВКО. рођен 1923. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. водник у 1. чети 2. батаљона. Рањаван 5. децембра 1944. код Адашеваца и 8. маја 1945. године код Прозорја. Умро 19. маја у болници у Загребу.
 НЕЈИЋ С. ЗЛАТКО, рођен 1924. Балајинац. Меровина. земљорадник. У Бригади од јуна 1944.3. чета 3. батаљон.
 НЕЈИЋ ЈЕВРЕМ. рођен 1922. Балајинац, Меровина, земљорадник. У Бригади од јуна 1944.1. чета 1. батаљон.
 НЕКИЋ Мьтенка МИЛОРАД, рођен 1922. Радошин, Свџлајнац, земљорадник. У Бригади од марта 1945.2. батаљон. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
 НЕКИЋ Ивана ТИХОМИР. рођен 1927. Трбушница, Лазаревац. земљорадник. У Бригади од марта 1945.1. чета 1. батаљон
 НЕНАДОВИЋ Драгослава МОМИР. рођен 1923. Кожуар. Уб. земљорадник. ПК вод. 3. батаљон. Погинуо 22. априла 1945. на комуникацији Брод Капела.
 НЕНАДОВИЋ Божидара РАЈКО. рођен 1920, Горња Врбава. Горњи Мплавонац, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 2. чета 3. батаљон Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронт-а (њли 16. априла у Вакову).
 НЕСТОРОВИЋ БОЖИДАР. рођен 1920. Београд. словослагач. У Бригади од 1. јануара 1945,3. чета 3. батаљон.
 НЕСТОРОВИЋ Марка МИЛАН. рођен 1922. Трњане. Алексинац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 1. чета 1. батаљон. Погинуо 16. априла 1945. у Вакову.
 НЕСТОРОВИЋ Марка МИЛАН. рођен 1925. Стража. Лозница. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. политички делегат у 2. батаљону. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.
 НЕСТОРОВИЋ Мирка НИКОЛА. рођен 1926. Сеземче. Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944. Погинуо код Београда.
 НЕСТОРОВИЋ ГГ НИКОЛА. Сеземче. Крушевац. Ром. Погинуо 17. (19) октобра 1944. код Београда.
 НЕЦИЋ Драгомира МИЈЕНКО. 2. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

- НЕШИЋ Здравка АЛЕКСАНДАР, рођен 1926, Радишин. Свилајнац, земљорадник. У Бригади од марта 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- НЕШИЋ БОЖИДАР, рођен 1927. Бербатово, Ниш, земљорадник. У Бригади од 20. децембра 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Умро 18. јануара 1945. у болници.
- НЕШИЋ (или НЕМИЋ) БОЈИСЛАВ. Политички комесар чете (или командир). Погинуо 12. априла 1945. од Ловаса.
- НЕШИЋ Живана ДОБРОСАВ, рођен 1927, Велика Крсна, Младеновац. Ђурчија. У Бригади од марта 1945, 1. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- НЕШИЋ Лазара ДРАГОМИР, рођен 1920, Доњи Крчин, Варварин, абаџија. У Бригади од децембра 1944, десетар у 2. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла у пробоју фронта. Убрзо умро у Бригадном превијалинцу.
- НЕШИЋ Радована ЖИВОТА, рођен 1927, Железник. Београд, земљорадник. У Бригади од 18. децембра 1944. године.
- НЕШИЋ Драгомира МИЛЕНКО, рођен 1925, Обајгора. Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од 17. новембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- НЕШИЋ ОБРАД, рођен 1924, Плочник, Прокупље, земљорадник. У Бригади од 20. маја 1944, политички делегат у 3. чети 1. батаљона. Рањен 23. јануара 1945. код Шаренграда.
- НЕШИЋ РАДИСАВ, рођен 1924, Кравље, Ниш, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 1. чета 2. батаљона. Рањен 9. маја 1945. код Загреба.
- НЕШИЋ Драгутина РАДОСЛАВ, рођен 1927, Придворице, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од марта 1945, 1. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- НЕШИЋ Тодора СВЕТОЛИК, рођен 1916, Ступница, Гаџин Хаџ, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 28. априла 1945. пред Новском.
- НЕШИЋ М. СТАНКО. рођен 1918, Грабовица, Деспотовац, земљорадник. У Бригади од марта 1945.
- НЕШКОВИЋ Драгољуба ВЛАДИМИР, рођен 1925, Братачић. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 4. батаљон. Погинуо 18. октобра 1944. код Малог Мокрог Луга, брдо Шуловац.
- НЕШКОВИЋ Драгољуба ВЛАСТИМИР, рођен 1922, Братачић, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 2. батаљон. Погинуо 18. октобра 1944. код Малог Мокрог Луга, брдо Шуловац.

НЕШКОВИЋ ЈОВАН, рођен 1916, Осијек. избеглица у Београду. У Бригади од марта 1945, 3. чета 2. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Билица.

НИКЕЗИЋ Петра ДУШАН, рођен 1914. Бозјево. Подгорица. живео у Београду, службеник. У Бригади од 2. септембра 1944 (из 6. српске бригаде), интендант у 4. батаљону.

НИКЕТИЋ Митра ДАМЈАН, рођен 1909. Ново Момчилово, Житорађа. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде) радио при штабу Бригаде. Контузован.

НИКЕТИЋ Јована РАДОВАН, рођен 1905, Дубово. Житорађа. отитински деловођа. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде). Политички делегат у ПК батерији. Рањен 8. новембра 1944. код Лаћарка. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.

НИКИТОВИЋ Јована ДРАГОМИР, рођен 1927. Кнежевац, Кнић. службеник. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.

НИКИТОВИЋ Владислава ДРАГОМИР, рођен 1921. Кнежевац. Кнић. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Чета ПТ пушака. Рањен 15. априла 1945. код Ђакова.

НИКИЋ Калина ДИМИТРИЈЕ, рођен 1912. Јабучевац. Неготин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

НИКИЋ Вукашина ЖИВОЈИН, рођен 1923, Бурдимо, Сврљиг. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 2. батаљон.

НИКОДИЈЕВИЋ С. ЉУБОМИР, Гушевац, Сврљиг, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. Рањен у априлу 1945. године.

НИКОДИЈЕВИЋ Ђуре АЛЕКСАНДАР, рођен 1918, Ниш, студент права. у 1. чети 3. батаљона. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.

НИКОДИЈЕВИЋ М. БОРИВОЈЕ, рођен 1920, Стрмостен. Деспотовац, земљорадник. У Бригади од 10. фебруара 1945. Погинуо у Ђакову 14 (16). априла 1945. године.

НИКОДИЈЕВИЋ Ђ. НИКОДИЈЕ, Кацабаћ. Бојник. У Наредби бр. 29: болничар, одликован Медаљом за храброст.

НИКОДИЈЕВИЋ Г. СТАНОЈЕ, рођен 1920. Грабовица, Деспотовац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.

НИКОДИНОВИЋ БУДИМИР, рођен 1914, Брајковац, Крушевац, земљорадник. водник у 2. чети 3. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Дугог Села.

НИКОЛИЋ Ш. АРАНЂЕЛ, рођен 1923, Миријево, Београд, радник у ливници у Београду. У Бригади од 20. октобра 1944. МБ чета 2. батаљона.

- НИКОЛИЋ А. БОЖИДАР. рођен 1924. Слишане, Лебане. ученик. У Бригади од формирања; ошадински руководиоца батаљона и помоћник политкомесара чете у Другом батаљону. Рањен 20. јула 1944. на Вельој Глави.
- НИКОЛИЋ Николе БОРИВОЈЕ. рођен 1914. Мало Орашје. Смедерево. берберин. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. у Кусановцима.
- НИКОЛИЋ Чедомира БОРИСЛАВ. рођен 1909. Губеревац. Сопот, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из космајске бригаде). Попшуо у Ђакову. 14. (16.) априла 1945. године.
- НИКОЛИЋ БОРИСЛАВ. рањен априла 1945. године.
- НИКОЛИЋ Панте БРАНИСЛАВ. рођен 1926. Селевац, Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из Космајске бригаде).
- НИКОЛИЋ Градимира БРАНКО. рођен 1920. Косачић. Бојник. земљорадник. У Бригади од формирања. Пратећа чета Бригаде. Погинуо 13. септембра 1944. у Пожеги.
- НИКОЛИЋ Влајка БУДИМИР. рођен 1922. Кољувце, Бојник. земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944. водник у 3. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- НИКОЛИЋ Јосифа БУДИМИР. рођен 1927. Обреж. Варварин. земљорадник. У Бригади од марта 1945. 2. батаљон. Попшуо 16. априла 1945. у Ђакову.
- НИКОЛИЋ Милутина БУДИМИР. рођен 1906. Честа, Алексинац, земљорадник. У Бригади од 10. маја 1944. водник у 2. чети 4. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Умро на путу за Дивизијску болницу.
- НИКОЛИЋ Трифуна ВЕЛИБОР. рођен 1920. Смедерево. машинбравар. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Политички делегат у Митраљеској чети 2. батаљона. Погинуо 6. маја 1945. код Прикраја.
- НИКОЛИЋ Бранислава ВЕРА. рођена 1926. Печењавце. Лесковац. кројачица. У Бригади од 10. маја 1944. болничарка у 1. чети 1. баталјона. Рањена 20. јула 1944. на Жаревачком вису. Копачник. Контузована 3. јануара 1945. код Комчетинаца. Прекомандована у МСБ јануара 1945. године.
- НИКОЛИЋ Живојина ВЕСЕЛИН. рођен 1914. Магаш. Бојшж. земљорадник. У Бригади од маја 1944. 3. чета 4. батаљон.
- НИКОЛИЋ Станка ВИДОСАВ. рођен 1925. Левосаје. Бујановац. земљорадник. У Бригади од 12. јануара 1945. 1. чета 1. батаљон. Рањен 8. маја 1945. године код Прозорја.
- НИКОЛИЋ Живка ВЛАДИМИР. рођен 1906. Велике Црквице. Бојник. земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944. водник у 1. чети 2. батаљона до 5. августа 1944. године

- НИКОЛИЋ Божидара ВЛАДИСЛАВ, рођен 1925. Шебет. Гацин Хан. механичар. У Бригади од децембра 1944. водник у Четвртој аутоматичару. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- НИКОЛИЋ Миленка ВЛАСТИМИР, рођен 1915. Суводањ. Смедерево. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Водник у 1. батаљону. Рањен 20. априла код Бьчица.
- НИКОЛИЋ Николе ВОЈИН, земљорадник. У 3. батаљону. Погиноу 6. маја 1945. код Крижа.
- НИКОЛИЋ Видена ВОЈИСЛАВ, рођен 1919, Крчимир, Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. батаљон.
- НИКОЛИЋ ВОЈИСЛАВ, рођен 1905. Вечике Црквике. Бојник. земљорадник. У Бригади од 22. марта до 3. августа 1944. године.
- НИКОЛИЋ ВОЈИСЛАВ, рођен 1924. из Пусте Реке. земљорадник. У Бригади од марта 1944. Рањен 8. априла 1945. пред пробој фронта.
- НИКОЛИЋ ГМИТАР. Коњарник, Житорађа. У Бригади од децембра 1943. 1. чета 2. батаљон. до августа 1944. Прекомандован.
- НИКОЛИЋ Михаила ДОБРИВОЈЕ, рођен 1927. Виландрица. Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- НИКОЛИЋ Даньча ДРАГОЉУБ, рођен 1921. Балчак. Прокупље. У Бригади од 16. децембра 1943. 2. чета 2. батаљон.
- НИКОЛИЋ ДРАГО. Прокупље.
- НИКОЛИЋ ДРАГОЉУБ, рођен 1912. Дашница. Алексинач. земљорадник. У Бригади од 1. јуна 1944. 2. чета 2. батаљон.
- НИКОЛИЋ Мьчугина ДУШАН, рођен 1926. Чаири. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Заробљен 3. јануара 1945. у Комлетинцима. одробљен у Загребу.
- НИКОЛИЋ ДУШАН. Босне. Гьвчане. избеглица са Косова на југу Србије. У Бригади од децембра 1944. 1. чета 2. батаљон.
- НИКОЛИЋ Милисаву БУРЂЕ, рођен 1921. Рушањ, Београд. радник. У Бригади од септембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Погиноу 3. јануара 1945. у Комлетинцима (њчи се удавио у Босуту).
- НИКОЛИЋ Анђелка ЖАРКО, рођен 1926. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. априла 1944. батаљон. Контузован 3. јануара 1945. у Комлетинцима, промрзао 16. јануара. Рањен 28. априла код Јазавице. Умро 29. априла 1945. у болници у Новој Градишци.
- НИКОЛИЋ А. ЖИВАДИН. Наредба бр. 29: борац. одликован Медаљом за храброст.

- НИКОЛИЋ (МРДАКОВИЋ) Ђорђа ЖИВКА, ученица из Београда. У Бригади од октобра 1944,4 (2) батаљон.
- НИКОЛИЋ Николе ЖИВКО, рођен 1919. Београд. матурант. У Бригади од 17. октобра 1944. 4. батаљон, пушкомитраљезац. Погинуо 22. децембра 1944. код Отока.
- НИКОЛИЋ Атанаса ЖИВОЈИН, рођен 1921, Чечина. Дољевац, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 20. априла 1945. у Врчин Долу.
- НИКОЛИЋ Војислава ЖИВОЈИН, рођен 1922, Ресник, Београд, земљорадник. У Бригади од марта 1945, 2. батаљон. Рањен 26. априла 1945. код Доњег Рајића.
- НИКОЛИЋ Војислава ЖИВОЈИН. Ресник. Београд, земљорадник. У Бригади од марта 1945. Погинуо 13. априла 1945. код Винковаца.
- НИКОЛИЋ Луке ЖИВОЈИН, рођен 1921, Балчак, Прокупље. У Бригади од 16. децембра 1943; после 20 дана враћен на терен.
- НИКОЛИЋ Љубисава ЖИВОЈИН. рођен 1918. Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, десетар у 3. чети 4. батаљона. Рањен 22. децембра 1945. код Отока.
- НИКОЛИЋ Милисава ЖИВОЈИН, рођен 1921. Осечина, машинбравар. У Бригади од 10. априла 1944,1. чета 4. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- НИКОЛИЋ Милутина ЖИВОТА. рођен 1924, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. априла 1944,3. чета 4. батаљон.
- НИКОЛИЋ Николе ЖИВОЈИН, рођен 1922, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944.1. чета 2. батаљон. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- НИКОЛИЋ Војислава ЖИВОТА, рођен 1927, Севојно, Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, ПК батерија. Погинуо 16. априла 1945. године у Такову.
- НИКОЛИЋ Атанаса ЗЛАТКО. рођен 1902. Каменица, Бојник, зидар. У Бригади, 3. чета 2. батаљон, од 22. марта 1944, до прекоманде маја 1944. године.
- НИКОЛИЋ Косте ЈЕЛИЦА, рођена 1927. Београд, ученица. У Бригади од октобра 1944,2. чета 4. батаљон.
- НИКОЛИЋ Светозара ЈОВАН, рођен 1924. Корман, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.
- НИКОЛИЋ ЈОВАН. рођен 1910. Крчедин, Инђија, живео у Београду. У Бригади од 13. јануара 1945.2. чета 1. батаљон. Рањен 20. априла 1945. године код Билица.

- НИКОЛИЋ Михајла КУЗМАН, рођен 1923, Лерин. Јегејска Македонија. Учесник НОБ-а од 1941. гимназијалац. До ступања у Бригаду био помоћник политичког комесара у Ударном батаљону Расинског партизанског одреда. Био у Бригади помоћник политичког комесара Прве чете Првог батаљона, а на Сремском фронту био политички комесар Батаљона и шеф пропагандног одсека Бригаде. Рањен лакше два пута: 7/8. септембра 1944. на Ибру и 3. јануара 1945. на Сремском фронту код Босута.
- НИКОЛИЋ ЛУКА. У ПТ воду, 1. батаљон. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- НИКОЛИЋ ЛУКА, Магаш, Бојник. У Бригади од децембра 1943, 1. чета 2. батаљон. Убрзо је прекомандован.
- НИКОЛИЋ ЉУБИСАВ. рођен 1925. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у 2. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.
- НИКОЛИЋ Љубомира ЉУБИЦА. рођена 1925, Јајинци, Београд. У Бригади од 19. октобра 1944, болничарка у 1. чети 1. батаљона.
- НИКОЛИЋ Драгише МИЛАН, рођен 1926, Текериш. Лозница. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.
- НИКОЛИЋ Светислава МИЛАН. рођен 1924, Ковачица. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 2. батаљона. Оболео 29. новембра 1944. године.
- НИКОЛИЋ МИЛАН. Себеврање. Врање, земљорадник. У Бригади у пролеће - лето 1944, 3. батаљон.
- НИКОЛИЋ Милана МИЛИВОЈ. рођен 1920. Белотић. Богатић. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон.
- НИКОЛИЋ Милована МИЛИВОЈЕ. рођен 1925. Губеровац. Сопот. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Рањен 12. маја у Козју. Умро у болници
- НИКОЛИЋ Милана МИЛИСАВ. рођен 1924, Лалиновац, Лебане. У Бригади од децембра 1944. у 2. чети 2. батаљона. до прекоманде децембра 1944.
- НИКОЛИЋ МИЛИСАВ. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 30. јануара 1945. код Новак Бапске. Умро 12. фебруара 1945. у Дивизијској болници у Илоку.
- НИКОЛИЋ Недељка МИЛОВАН, рођен 1924. Сирдија. Осечша, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 2. батаљон. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.
- НИКОЛИЋ Александра МИЛОРАД. рођен 1926, Сремчица, Београд. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 5. априла 1945. у извиђању.

- НИКОЛИЋ Живомира МИЛОРАД, рођен 1925. Врбница. Аранђеловац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде) 3. чета 1. батаљона. Рањен 5. априла 1945. у извиђању.
- НИКОЛИЋ Јована МИЛОРАД, рођен 1923. Миријево. Београд. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде) 1. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- НИКОЛИЋ МИЛОРАД. У Бригади од марта 1945. земљорадник. 1. батаљон. Рањен 5. априла 1945. у насилном извиђању.
- НИКОЛИЋ МИРОСЛАВ. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 22. (23) децембра 1944. код Отока. Умро 14. јануара 1945. у болници у Сремској Митровици.
- НИКОЛИЋ Недељка МИЛОШ, рођен 1926. Слишане. Лебане. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде) до прекоманде 1. новембра 1944. године. Омчадински руководиоца 2. батаљона и помоћник политичког комесара чете.
- НИКОЛИЋ Живадина МИЛУТИН, рођен 1926, Глибовац, Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944. Контужован 20. априла 1945. код Андријеваца.
- НИКОЛИЋ Милена МИЛУТИН, рођен 1927. Ново Село. Сурдулица. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде) 2. чета 3. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- НИКОЛИЋ Милоја МИЛУТИН, рођен 1924. Удовице. Смедерево. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде) 3. чета 2. батаљон. Рањен 15. априла у Ђакову.
- НИКОЛИЋ Петра МИОДРАГ, рођен 1924. Семче. Гацин Хан. столар. У Бригади од децембра 1944. 2. батаљон.
- НИКОЛИЋ Станьмира МИОДРАГ, рођен 1920. Добрача. Крагујевац. студент медицине. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде) болничар у 2. чети 2. батаљона. Рањен 2. маја 1945. код Поганка, ампутирана десна нога.
- НИКОЛИЋ МИОДРАГ, рођен 1926, Лозна. Трстеник, Ром. У Бригади од децембра 1944. 1. чета 3. батаљон. Погибно 12. маја 1945. у Козју.
- НИКОЛИЋ Милана МИРКО, рођен 1924. Чечина. Дољевац. земљорадник. У Бригади од марта 1945. Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен 12. маја 1945. у пробоју фронта. Умро у болници 14. маја 1945. године.
- НИКОЛИЋ Николе МИРКО, рођен 1926. Камендол. Гроцка. земљорадник. У Бригади од 9. маја 1945. (из Космајске бригаде) 3. чета 2. батаљон. Погибно(нестао) 15. априла 1945. у Ђакову.

НИКОЛИЋ Љубисава МИРОСЛАВ, рођен 1921, Планиница, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде) десетар у 1. чети 2. бата. Рањен 12. априла код Ловаса.

НИКОЛИЋ Ђуре МОМЧИЛО, рођен 1923, Мали Мокри Луг, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. 3. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

НИКОЛИЋ Петра МОМИР, рођен 1921, Липе, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде).

НИКОЛИЋ Величка НИКОЛА, Балчак, Прокупље.

НИКОЛИЋ Лазара НИКОЛА, рођен 1926, Сирдија, Осечина, живео у Милчици Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 3. батаљон Промрзао 12. јануара 1945. Рањен 20. априла 1945. код Бшца.

НИКОЛИЋ Лазара НИКОЛА, рођен 1925, Мшчаница, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 3. батаљон. Промрзао 20. јануара 1945. Погинуо 14. априла у Ђакову.

НИКОЛИЋ Михаша НИКОЛА, рођен 1920, Лисовић, Барајево, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Рањен јануара 1945.

НИКОЛИЋ НИКОЛА, Бабушница, у 3. батаљону, у току пролећа и лета 1944.

НИКОЛИЋ Петра НОВАК, рођен 1923, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. батаљон. Рањен 22. децембра код Отока.

НИКОЛИЋ Радована ОЛИВЕРА - ЛИВКА, рођена 1926, Црна Трава, У Бригади од формирања, референт санитета 3. батаљона. Погинула 26. јула 1944. на Вељој Глави.

НИКОВИЋ Видојка ПЕТАР, рођен 1916, Ниш, У Бригади од марта 1945. 3. чета 3. батаљон Оболео у мају 1945.

НИКОЛИЋ Јована ПЕТАР, рођен 1923, Београд, рударски радник. У Бригади од марта 1945. 1. чета 3. батаљон. Рањен 16. априла у Ђакову.

НИКОЛИЋ Миљвана ПЕТРОНИЈЕ, рођен 1922, Жарково, Београд, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. ПТ вод. 2. батаљон. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.

НИКОЛИЋ Милорада ПРЕДРАГ, рођен 1922, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. политички делегат у 3. чети 2. батаљона. Рањен 12. маја у Козју. Умро 16. марта у болници у Загребу.

НИКОЛИЋ РАДЕ, Вођа одељења у 11К батерији.

НИКОЛИЋ Данила РАДИВОЈЕ, Балчак, Прокупље, земљорадник. У Бригади од децембра 1943. Погинуо 20/21. јануара 1944. у Влахову.

НИКОЛИЋ РАДИША, Рожанец Барајево. У Бригади од новембра 1944.

НИКОЛИЋ Б. РАДМИЛО. У Наредби бр. 29: борац, одликован Медаљом за храброст.

НИКОЛИЋ Ј. РАДОВАН. Погинуо.

НИКОЛИЋ РАДОЈЕ. Вод везе 3. батаљона. Контузован 21. априла 1945. године код Лужана.

НИКОЛИЋ Митана РАДОЈКО. рођен 1926, Губеревац. Сопот, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде) 3. чета 1. батаљон. Рањен 6. априла 1945. у извиђању.

(НИ)КОЛИЋ РАДОМИР. 3. чета. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.

НИКОЛИЋ Живка РАДОМИР. рођен 1921, Зуце, Београд. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен теже 5. априла 1945. године у извиђању.

НИКОЛИЋ Јована РАДОМИР, рођен 1920, Лебина. Параћин, земљорадник. У Бригади од марта 1945, 1. чета 2. батаљон. Рањен 15. априла 1945. године у Вакову.

НИКОЛИЋ Петра РАДОМИР. рођен 1922, Липе, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде).

НИКОЛИЋ РАНЂЕЛ. рођен 1923, Кацабаћ, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944, 4. батаљон.

НИКОЛИЋ Станоја СВЕТОЗАР. рођен 1901, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од 10. јуна до краја јула 1944, 3. чета 4. батаљон.

НИКОЛИЋ П. СВЕТОМИР. рођен 1923, Месарци, Владимирци. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 4. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. Убрзо умро у Дивизијској болници у Итоку.

НИКОЛИЋ Илије СЕЛИМИР, рођен 1926, Барајево, земљорадник. У 3. чети 3. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.

НИКОЛИЋ Бошка СЛАВКО. рођен 1919, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон.

НИКОЛИЋ Љубомира СЛОБОДАН. рођен 1926. Велики Борак, Барајево. земљорадник. У Бригади од 2. децембра 1944. десетар у 1. батаљону. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.

НИКОЛИЋ Милана СЛОБОДАН, рођен 1923, Сирдија, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. водник у 2. чети 1. батаљона. Пошшубо 16. априла 1945. у Вакову.

НИКОЛИЋ СРЕТЕН. рођен 1925. У Бригади од октобра 1944. Рањен 4. новембра код Лаћарка. Умро 5. новембра у Дивизијској болници у Сремској Митровици.

НИКОЛИЋ Војина СРЕЋКО. рођен 1926, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 4 (2). батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код

Отока, вратно се марта 1945. Рањен 16. априла у Ђакову, лечио се у болници у Нишу. Умро 31. децембра 1945. од срчаног удара.

НИКОЛИЋ Саве СТАНКО, рођен 1921, Мијајлица, Бојник. земљорадник. У Бригади од 5. маја 1944, Извиђачки вод Бригаде.

НИКОЛИЋ Богдана СТАНОЈЕ, рођен 1923, Белановце, Лесковац, земљорадник. У Бригади од децембра 1943, 2. батаљон. водник.

НИКОЛИЋ СТАНОЈЕ, Бублица, Прокупље. У Бригади од формирања. 4. чета 2. батаљон.

НИКОЛИЋ Велимира СТАНОЈКО, Турјане, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 1. батаљон. Погинуо 6. маја 1945. у Крижу.

НИКОЛИЋ Илије СТОЈАДИН, рођен 1903, Стубла, Бојник, земљорадник. У Бригади од 15. јуна 1944, десетар у 1. чети 4. батаљона, до почетка септембра 1944. године.

НИКОЛИЋ Јована СТОЈАН, рођен 1920, Вучје, Лесковац, студент права. Учесник у предратном напредном студентском покрету Београдског универзитета. Учесник НОБ-а од 1941. Пре ступања у Бригаду био помоћник политичког комесара батаљона у Првом јужноморавском одреду. Од формирања Бригаде помоћник политичког комесара Трећег батаљона, а од јануара 1944. до маја 1944. помоћник политичког комесара Бригаде. Маја 1944. прекомандован.

НИКОЛИЋ Петра СТОЈАН, рођен 1921, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 26. новембра код Мартинаца. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.

НИКОЛИЋ СТОЈАН, Турјане, Бојник. У Бригади од формирања, 2. чета 2. батаљон.

НИКОЛИЋ Стојадина ТОДОСИЈЕ, рођен 1924, Трмчари, Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. баталли. Рањен 22. јануара 1945. код Шаренграда. Умро сутрадан у болницу Сремској Митровици.

НИКОЛИЋ Петра УРОШ, рођен 1905, Камбелевци, Бабушница, досељен у Нову Тополу, Лебане, земљорадник. У Бригади од 25. марта 1944. водник у 1. чети 4. батаљона и економ Бригадне болнице.

НИКОЛИЋ Живка ЧЕДОМИР, рођен 1927, Црљенац, Мало Црнуће, свирач. У Бригади од 7. марта 1945, 1. чета 1. батаљон. Рањен 20. априла 1945. године код Бшшца.

НИКОЛИЋ ЧЕДОМИР, рођен 1921, Михајловац, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде). У 1. чети 1. батаљона. Контузован 20. априла 1945. код Врчин Дола.

НИКОЛИЋ Николе ЧЕДОМИР. Винча, Гроцка.

НИКОЈИЋ ЧЕДОМИР. У Митраљеској чети Е батал.опи. Рањен теже 12. априла 1945. код Ловаса.

НИКЧЕВИЋ ВЛАДА. живео у Београду. У Бригади од 15. новембра 1944. командир Инжињеријске чете.

НИНИЋ Димитрија ДУ111АН. рођен 1920. Осечина. столарски радник. У Бригади од 10. октобра 1944. водник у 3. чети 3. батаљона. Рањен теже 12. априла 1945. у пробоју фронта.

НИПИЋ Александра ЖИВОЈИН. рођен 1922. Осечина. земљорадник. У Бригади. у 3. чети 4. батаљона. од 10. октобра до новембра 1944. када је прекомандован. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

НИНИЋ Драгутша ЖИВОТА. рођен 1922. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.3. чета 4. батаљон. Промрзао јануара 1945. године.

НИНИЋ Александра МАРКО. рођен 1925. Осечша. земљорадник, столар. У Бригади од 10. октобра 1944. Вод везе 1. батаљона. Рањен 22. децембра 1945. код Отока.

НИНИЋ Драгутина МОМЧИЛО. рођен 1924. Осечина. мапшибравар. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. чета 3. батаљон. По ослобођењу Београда враћен у „Крушик“, Ваљево.

НИНКОВИЋ Христивоја БОРИСАВ. Винча. Гроцка. У 2. чети 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.

НИНКОВИЋ Нинка МИЛИВОЈ. рођен 1925. Бачевци. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.1. чета 1. батаљон.

НИНКОВИЋ Бранка МИЛОЈЕ, Бачевци Ваљево. У 1. чети 1. батаљона. Рањен у априлу 1945. године.

НИНКОВИЋ Видојка ПЕТАР. рођен 1916. Ниш. У Бригади од марта 1945. 3. чета 3. батаљон. Оболео у мају 1945. године.

НИНОВИЋ Војина БОГОЈБУБ. рођен 1920. Бачевци. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.1. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Умро 14. јануара 1945. у болницу Сремској Митровици

НИНОВИЋ Милорада РАДИВОЈЕ. рођен 1920, Бачевци, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.1. чета 1. батаљон. Утопио се 3. јануара 1945. у Босуту.

НИНОШЕВИЋ Николе ВУКО. рођен 1926. Карађорђевац. Лесковац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. батаљон. Маја 1944. прекомандован. Рањаван 3 пута.

НИРАДИ Лајоша ЈАНОШ. рођен 1924. Мали Иђош. земљорадник. У Бригади од 20. фебруара 1945. (пз 15. војвођанске бригаде) 1. чета 1. батаљон Рањен тешко 12. априла код Ловаса.

- НИЧИЋ Живка ДРЛГУТИН, рођен 1925. Риљац, Третеник, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (П Ј Коемајске бригаде) 2. чета 3. батал,он. Рањен 12. маја у Козју.
- НИЧКОВИЋ Милана РАДОСАВ. рођен 1919, Ристовац. Врање. учитељ. У Бригади од 23. септембра 1944. 1. батал,он. Рањен 19. јануара 1945. код Новак Банске.
- НОВАК Николе ГОЈКО, рођен 1923. Отпишћ, Сињ, живео у Београду. згдар. У Бригади од новембра 1944. полггички делегат вода у 1. чети 2. батаљона. Рањен 8. фебруара 1945. код Новак Банске.
- НОВАКОВИЋ Михаила АЛЕКСАНДАР. рођен 1924. Клење. Богатгћ. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Бригадно превијалиште.
- НОВАКОВИЋ Радомира БОЖИДАР. рођен 1922. Белаћ, Ваљево. радник. У Бригади од 10. октобра 1944. водигш у 2. чети 1. батаљона. Рањен теже 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- НОВАКОВИЋ ВОЈКО. земљорадник. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- НОВАКОВИЋ ГОЈКО. рођен 1923. Танкосић. Приштина. избеглица у Београду. У 2. чети 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Ђупца.
- НОВАКОВИЋ Радована ДРАГОЉУБ, рођен 1924. Горња Трнава. Тонола. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 1. чета 1. батал,он. Погинуо 28. априла 1945. код Пакленице.
- НОВАКОВИЋ Стојана ДРАГОЉУБ. Горња. Лесковац. земљорадник. Погинуо 25. априла 1945. код Окучана.
- НОВАКОВИЋ Раденка ЖИВКС). рођен 1927. Бојин Дол. Врње. земљорадник. У Бригади од марта 1945. Митраљеска чета 1. батаљона. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- НОВАКОВИЋ Живојина ЖИВОРАД. рођен 1920. Беговић. Грачац. избеглица у Београду. У Бригади од 13. јануара 1945. (гг 2. шумадијске бригаде) 3. чета 1. батаљон. Рањен 9. новембра 1944. године.
- НОВАКОВИЋ ЖИВОРАД. рођен 1920. Дегургћ. Ваљево. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 1. бата,гон. Рањен 9. новембра 1944. код Лаћарка.
- НОВАКОВИЋ Живорада ЈЕВРЕМ. рођен 1924. Белгћ. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- НОВАКОВИЋ Јована ЈОВАН. рођен 1913. Горњане. Бор. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 1. чета 2. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова (гиг 17. јануара код Новак Банске).
- НОВАКОВИЋ Ђорђа ЉУБОМИР. рођен 1923, Црнајка, Мајданпек. У Бригади од децембра 1944. године.

- НОВАКОВИЋ Јовавде ЈБУБОМИР, рођен 1921, Голубиње. Мајданпек, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Рањен у офанзиви април - мај 1945.
- НОВАКОВИЋ Савка ЉУБОМИР, рођен 1925, Босути, Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). Рањен у офанзиви април - мај 1945. године.
- НОВАКОВИЋ Јована МИЛАДИН, рођен 1924, Горњане, Бор, земљорадник. У Бригадиод 19. децембра 1944,1. чета 2. батаљон.
- НОВАКОВИЋ МИЛАДИН, рођен 1927, Соле, живео у Београду. У Бригади од 19. децембра 1944,3. чета 1. батаљон. Рањен јануара 1945. године.
- НОВАКОВИЋ Милорада МИЛИНКО, рођен 1921, Горњи Мушић, Мионица, живео у Београду, санитарска подофицирска школа. У Бригади од 3. новембра 1944, болничар 1. чете 2. батаљона. Погинуо 24. априла 1945. код села Оточац, Славонски Брод.
- НОВАКОВИЋ Љубомира МИОДРАГ, рођен 1926, Ушевце, Врање, земљорадник. У Бригади од марта 1945, 3. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. године код Кусановца.
- НОВАКОВИЋ Милоша МИОДРАГ, рођен 1922, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригадиод 12. децембра 1944,2. чета 3. батаљон. Рањен 3. маја 1945. код Банове Јаруге. Умро у болници у Новској.
- НОВАКОВИЋ МИОДРАГ. У 2. чети 1. батаљона. Рањен 22 (23). децембра 1944. Умро 31. децембра у болници у Сремској Митровици.
- НОВАКОВИЋ Новака МОМЧИЛО, рођен 1922, Росићи, Косјерић, земљорадник. У Бригади од 5. јануара 1945, (из 6. дивизије) 1. чета 2. батаљон.
- НОВАКОВИЋ Владимира СЛОБОДАН, рођен 1921, Горње Црниљево, Осечина, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 23. децембра 1944, код Отока. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.
- НОВАКОВИЋ Чедомира СЛОБОДАН, рођен 1921, Горње Црниљево, Осечина, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 22. децембра 1944, код Отока. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.
- НОВАКОВИЋ П. СТЕВАН (СТОЈАН), рођен 1921, Крагујевац, чиновник. У Бригади од 23. септембра 1944, десетар у 2. чети 1. батаљона. Рањаван 2 пута: 5. новембра 1944. у Лаћарку и 22. децембра 1944. код Отока.
- НОВАКОВИЋ Радисава СТОЈАДИН, рођен 1922, Ломница. Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. маја 1944, (из Крушевачког одреда). Погинуо крајем јула 1944. у Косаници.
- НОВИНСКИ НИКОЛА, рођен 1925, Београд. У Бригади од 1. јануара 1945,1. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.

- НОЖИЦА БРАНКО, рођен 1922, Обзир, Требиње, фабрички радник у Трепчи. У Бригади од формирања. десетар у 1. батаљону. Рањен маја 1944.
- НОСИЋ СВЕТИСЛАВ. У 2. чети 1. батаљона. Рањен (вероватно) 3. јануара 1945. код Комлетинаца.
- НОЦКОВИЋ ДРАГИЋ. У Бригади од 10. децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 16. априла 1945. у Бакову.
- НУКОВИЋ АРОФ. живео у Београду. У Бригади од марта 1945. У Митраљеској чети. 2. батаљона. Рањен код Стриживојне, Баково. Умро 20. априла 1945. године.
- ЊЕГИЋ Петра МИЈУТИН, рођен 1920, Вишесава, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, Чета за везу. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- ЊЕГОВАН МИЈАН. У Алманаху Бригаде: борац, одликован Орденом за храброст. Можда је: водник 3. вода, 3. чете 2. батаљона, рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЊИРАДИ Јаноша ЈАЈОШ. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде) 1. чета 1. батаљон. Рањен априла 1945. године.
- ОБРАДОВИЋ Радоја БРАНКО. рођен 1922. Забрдица, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, Чета за везу.
- ОБРАДОВИЋ Радоја ВОЈИН, рођен 1920, Забрдица, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. године.
- ОБРАДОВИЋ Обрена ВОЈИСЛАВ, рођен 1921, Забрдица, Ваљево, столар. У Бригади од октобра 1944. 1. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- ОБРАДОВИЋ Новака ДРАГОЉУБ, рођен 1923, Забрдица. Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ОБРАДОВИЋ Радомира ДРАГОСЛАВ, рођен 1920, Трњане, Алексинац. земљорадник. У Бригади од јуна 1944. Погинуо 6. децембра 1944. године, код Комлетинаца.
- ОБРАДОВИЋ Ранка ЖИВОЈИН. рођен 1919. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 4 (2). батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Дугог Села.
- ОБРАДОВИЋ Ранка ЖИВОРАД, рођен 1926, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 4 (2). батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока и 8. маја 1945. код Дугог Села. Умро у болници.
- ОБРАДОВИЋ Живојина ЉУБИША, рођен 1925, Грабовац, Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде).

- ОБРАДОВИЋ Милисав ЛУБОДРАГ. рођен 1927. Алексинац. земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944. Вод везе 1. батаљона. Рањен 27. априла 1945. пред Новском.
- ОБРАДОВИЋ МИЛАДИН. рођен 1927. Бадањ. Рашка. У Бригади од 2. децембра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен 21. јануара 1945. код Шаренграда.
- ОБРАДОВИЋ МИЛИСАВ. рођен 1914. Црнче, Светозарево. Био на интендантском курсу Бригаде у Илоку фебруара 1945. године.
- ОБРАДОВИЋ МИЛИЦА. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Инжињеријска чета.
- ОБРАДОВИЋ Сретена МИОДРАГ. рођен 1923. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. десетар у 2. чети 4 (2). батаљона.
- ОБРАДОВИЋ Живојина НИКОЛА. рођен 1926. Коњух. Крушевац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо 13. априла 1945. код Винковаца (шга крајем децембра 1944).
- ОБРАДОВИЋ Обрадина ГИЕТАР. рођен 1923. Црвнице. Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 3. батаљон. Рањен 19. јануара 1945. код Новак Банске. Пошшуо 22. априла 1945. године код Циганева (њш 15. априла у Ђакову).
- ОБРАДОВИЋ Милана ПЕТАР. рођен 1903. Парцани. Сопот. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде) 1. чета 1. батаљон. Рањен 27. јануара 1945. код Шаренграда.
- ОБРАДОВИЋ ПЕТАР. рођен 1923. Гуњица. Мионица. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 3. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. године код Шаренграда.
- ОБРАДОВИЋ С. РАДОСАВ. рођен 1927. Стрижило, Светозарево. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 4. батаљон. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.
- ОБРАДОВИЋ САВА. рођен 1923. Дубона. Младеновац. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде) 2. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ОБРАДОВИЋ Мшорада СРЕТЕН. рођен 1925. Дегурпћ. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра код Отока. Умро сутрадан у Бригадном превижалишту у Комлетницима.
- ОБРАДОВИЋ Драгутина СТАНИМИР. рођен 1916. Лугавчина, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде).
- ОБРАДОВИЋ ТАНАСИЈЕ. рођен 1927. Влашки До. Жабари. земљорадник. У Бригади од марта 1945. 3. батаљон. Погинуо 26. априла 1945. године код Доњег Рајића.

- ОБРННОВИЋ ЖИВКО, рођен 1903. Белосава. Кнић. земљорадшж. У Бригади од 23. септембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- ОБРРЈ10ВИЋ Драптина ЖИВОРАД, рођен 1921. Равње. Валево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. Извиђачка чета.
- ОБРЕНОВИЋ Драгољуба МИЛИСАВ, рођен 1922, Равње. Валево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 2. батаљон. Погинуо 22. децембра 1944. код Отока (или 3. јануара 1945. у Комлетинцима).
- ОБРЕНОВИЋ Влајка СИМО. Дукат. Гаши Хаћ земљорадник. Рањен у офанзивни април - мај 1945. године.
- ОБРЕНОВИЋ СЛОБОДАН, рођен 1922. Равње. Валево. У Бригади од октобра 1944. Батерија Бригаде. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- ОБУЋИНА Д. АЛЕКСАНДАР, рођен 1924. Бачевци. Валево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- ОБУЋИНА Милоша ЈОВАН, Равње. Валево. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Поваса.
- ОБУЋИНА Милоша МОМИР, рођен 1922. Равње. Валево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. Извиђачка чета. Нестао (погинуо) 9. априла 1945. код Новак Банске. у извиђачу.
- ОБУЋИНА Витомира РАДОСАВ, рођен 1926. Бачевци. Валево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. болничар 1. чете 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.
- ОГЊАНОВИЋ Станоја БОРИСАВ, рођен 1927. Макрешане. Крушевац.
- ОКАНОВИЋ ЕЈУБ, рођен 1927. Саница. Кључ. живео у Београду. У Бригади од 15. новембра 1944. 2. чета 4. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима. оздравио до 13. априла.
- ОКАНОВИЋ РАДОВАН, рођен 1920. Кчење. Богатић. сарач. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 2. батаљон. Рањен 1. маја 1945. пред Новском.
- ОКАЧИЋ Богдана РАДОМИР, рођен 1909. Дубока. Кучево. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 1. маја 1945. код Крижа.
- ОЉАЧИЋ Јована ЛАЗАР, рођен 1926. Лешница. Лозница, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944. десетар у 3. чети 3. батаљона. Рањен 2 пута: 23. јануара 1945. код Шаренграда и 20. априла код Билице.
- ОЉАЧИЋ Душана ПЕТАР, рођен 1926. Лешница. Лозница. земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944. Пратећа (МБ) чета 1. батаљона.
- ОМАНОВИЋ ХУСЕИН, рођен 1921. Ктадуша. живео у Београду. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 4. батаљон. Оболео 29. новембра 1944.

- ОМЕРКОВИЋ СПАСОЈЕ, рођен 1922, из Таковског среза (Горњи Милановац). У Бригади од 6. децембра 1944, 3. чета 1. батаљона. Рањен 6. априла 1945. у извиђању.
- ОГІАНКОВИЋ СЈ10БОДАН, рођен 1926, Драгојевац, Владимирци, земљорадник. У 1. чети 3. батаљона. Рањен 14/15. априла 1945. у Бакову. Умро сутрадан у болници у Старим Микановцима.
- ОПАЧИЋ ПЕТАР, из Подриња.
- ОПАЧИЋ СТАНКО, из Подриња.
- ОРЕЈИЈОВАН, рођен 1917, из Црне Горе. Цвећар у Београду. У Одреду (интендант 1. батаљона) од формирања до прекоманде крајем марта 1944. године.
- ОРЈИЋ Драге БУРО, Драшковица, Бриње. избеглица са Косова. пружни радник. У Бригаду дошао априла 1944. (из Озренске Бригаде). Био командант Другог батаљона. Марта 1945. упућен на школовање.
- ОРОЗ ИВАН, рођен 1910, Будичша, Петриња. пекарски радник. У Бригади од септембра 1944 (из прекоманде). Политички комесар 3. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетшцима.
- ОСМОКРАВИЋ Ђорђа НИКОЛА, рођен 1922, Зрмања, Грачац, избеглица у Београду, ђак. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- ОСТОЈИЋ ВОЈИСЛАВ, рођен 1927. У Бригади од 1. децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 8. априла 1945. пред пробој фронта.
- ОСТОЈИЋ Милоша ЖИВАН, рођен 1915. Синошевић, Шабац. У Бригади од новембра 1944. годше.
- ОСТОЈИЋ Милана ЖИВОЈИН, рођен 1920, Поповица. Неготин. живео у Клокачевцу, рудар. У Бригади од 3. маја 1945. године.
- ОСТОЈИЋ Михаила ЖИВОТА, рођен 1915, Дучина. Сопот. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде) Митраљеска чета 1. батаљона. Рањен 27. априла код Новске.
- ОТИЋ БАЈРО, рођен 1908, Камичак, Кључ, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- ОЦИЋ ЗДРАВКО, рођен 1927, Даљ. У Бригади од априла 1945. године.
- ПАВИЋ Добривоја ВУКАШИН, рођен 1924, Азања. Смедеревска Паланка.
- ПАВЛОВИЋ Божића ДРАГИ, рођен 1916, Купци, Крушевац, земљорадник. У Бригади од формирања, десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 15. децембра 1943. у Косанчићу (ампутирана лева рука).
- ПАВИЋ Будимира ДРАГОЛ>УБ, рођен 1919. Суводол, С.медерево, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде).
- ПАВИЋ Велимира ЖИВАДИН, рођен 1912, Суводол, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде).

- ПАВИЋИГ ЖИВАДИН, Трстеник. У Бригади од марта 1945. Рањен 26. априла код Доњег Рајића.
- ПАВИЋ Стевана ЈОВАН. рођен 1923. Оглађеновац, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944,3. чета 1. батаљон. Прекомандован 10. јануара 1945. године.
- ПАВИЋ Стојана ЈАЗАР. рођен 1922, Трњане, Алексинац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1. чета 1. батаљон. Рањен 2. маја 1945. код Новске.
- ПАВИЋ МИЈЕНКО, Трњане, Алексинац. У Алманаху Бригаде: борац, одликован Медаљом за храброст.
- ПАВИЋ Живана МИОДРАГ, рођен 1921, Суводол, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде) 3. чета 1. батаљон. Рањен 16. априла у Ђакову.
- ПАВИЋ Драгомира МИОДРАГ. рођен 1927, Трњане, Алексинац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.
- ПАВИЋ Костадина МОМЧИЛО, рођен 1920, Бранковина. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 9. априла 1945, (из прекоманде) у 1. чети 2. батаљона. Рањен 21. априла код Андријеваца.
- ПАВИЋ Славка НИКОЛА. рођен 1927. Трњане, Алексинац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- ПАВИЋ Мишоша РАДИВОЈЕ, рођен 1916. Трњане, Алексинац. земљорадник. У Бригади од јуна 1944,1. чета 4. батаљон.
- ПАВИЋ Милуна РАНКО. рођен 1924. Трњане. Алексинац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Санитетски вод. 2. батаљон.
- ПАВИЋ Миљсавица СВЕТОМИР. рођен 1921, Трњане, Алексинац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- ПАВИЋ СВЕТИСЛАВ. Трњане. Алексинац. У Бригади од августа 1944. (упућен из 18. српске бригаде).
- ПАВИЧЕВИЋ ПРЕДРАГ. Београд. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде), 3. чета 2. батаљон Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ПАВИЧЕВИЋ РАДОМИР. у 3. чети 4. батаљона. Рањен 24. априла 1945. године код Окучана.
- ПАВКОВИЋ Томислава ЗАРИЈЕ. рођен 1927. Велико Орашје, Велика Шана, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Рањен 2 пута после рата на терену од одметника.
- ПАВЛИЧЕВИЋ Милосава РАДОМИР, рођен 1924, Грчац, Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од 5. децембра 1944. 3. чета 4. батаљон Рањен 24. априла 1945. код Доњег Рајића.

- ПАВЛОВИЋ Радета БОЖИДАР. рођен 1922. Туларе. Медвеђа. студент шумарства. Учесник НОБ а од 1941. У Бригади од формирања; политкомесар Другог и Првог батаљона. Прекомандован крајем маја 1944. (актугирана нога) лечен у Италији.
- ПАВЛОВИЋ Тихошра БОЖИДАР. рођен 1926. Пријезднџ. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. године до средње новембра, у 1. чети 2. батаљона.
- ПАВЛОВИЋ Радомира БОРИСАВ. рођен 1921. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 17. јануара 1945. код Новак Банске.
- ПАВЛОВИЋ Паата БРАНКО. рођен 1910. Добрача. Крагујевац. службеник. У Бригади од 23. септембра 1944. политички комесар чете.
- ПАВЛОВИЋ Велимира БУДИМИР. рођен 1921. Велика Грабовница, Брус. земљорадник. У Бригади од 1. јануара 1945, 3. чета 1. батаљон. Рањен 1. маја 1945. код Новске. Погинуо 31. октобра 1945. код Дединца. Куршумлија.
- ПАВЛОВИЋ Радојка БУДИМИР. Мудраковац. Крушевац. радник. У Бригади од формирања. командир МБ чете 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.
- ПАВЛОВИЋ ВАСИЛИЈЕ, рођен 1922. Русна, Дољевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 2. батаљон Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ПАВЛОВИЋ Стојмена ВАСИЛИЈЕ. рођен 1912. Суво Поље. Бојник. земљорадник. У Бригади од јуна 1944. Рањен јула 1944. на Копаннику.
- ПАВЛОВИЋ Живадина ВЕЉИМИР, рођен 1922. Русна. Дољевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ПАВЛОВИЋ Станоја ВЕСЕЛИН. рођен 1926. Ктокочевац. Мајданпек. земљорадник. У Бригади од 1. марта 1945. године.
- ПАВЛОВИЋ Владимира ВОЈИСЛАВ. рођен 1918. Угљарево. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Инжшверинска чета.
- ПАВЛОВИЋ Косте ВОЈИСЛАВ. рођен 1926. Сирдија, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 3. батаљон. Промрзао 27. децембра 1944. Оболео од тифуса. Скочио са сирата болнице у Шапцу и погинуо.
- ПАВЛОВИЋ Милана ВОЈИСЛАВ. рођен 1915. Купци. Крушевац. земљорадник. У Бригади од формирања. 1. батаљон. Рањен у Косанчићу 14/15. децембра 1943. Прекомандован. Погинуо новембра 1945. у селу Купци од четника.
- ПАВЛОВИЋ Војислава ГРАДИМИР. рођен 1922. Београд. У 2. чети 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Старог Слатника.

- ПАВЈК)ВИЋ ДРАГАП. Врбава, Горњи Милановац. земљорадник. У Бригади од почетка октобра 1944. Политделегат у Ј. чети 1. батаљона. Пошшоу 8. маја 1945. код Прозорја.
- ПАВЛОВИЋ ДРАГАН. рођен 1927. из Ресавског среза (Свилајнац). земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра код Отока. Умро 23. децембра у Дивизијској болници у селу Нијемци
- ПАВЛОВИЋ ДРАГАН. рођен 1927. Мраморац, Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од 7. октобра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Умро сутрадану Дивизијској болници у селу Нијемци.
- ПАВЛОВИЋ Богић ДРАГИ. рођен 1916. Купци. Крушевац. земљорадник. У Бригади од формирања. десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 15. децембра 1943. у Косанчићу (ампутирана лева рука).
- ПАВЛОВИЋ Живка ДРАГОМИР, рођен 1903, Честа. Алексинац. земљорадник. У Бригади од јуна 1944. године.
- ПАВЈ10ВИЋ Милојка ДРАГОСАВ (РАДОСАВ). рођен 1923. Маскаре. Варварин. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде) 3. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ПАВЛОВИЋ Божидара ЖИВОТА, рођен 1925. Козлички. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. политички делегат у 2. батаљону. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- ПАВЈ10ВИЋ ЖИКА. рођен 1922. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 24. априла 1945. године код Окучана. Умро у болници.
- ПАВЛОВИЋ Николе ЗДРАВКО. рођен 1924. Доња Буковица. Ваљево. колар. У Бригади од 20. октобра 1944. 2. чета 2. батаљон Пошшоу 19. октобра 1945. у Семирачи.
- ПАВЛОВИЋ Милорада ЗЛАТОМИР. рођен 1919. Доња Буковица. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. Чета аутоматичара.
- ПАВЈЛОВИЋ Богића ЈОВАН. рођен 1922. Купци. Крушевац. кројач. У Бригади од формирања. 1. батаљон Рањен у Одреду.
- ПАВЛОВИЋ Василија ЈОРДАН. рођен 1923. Гола Глава. Ваљево. пинтер. У Бригади од 10. октобра 1944. политички делегат у 3. чети 1. батаљона. Погинуо 21. априла 1945. код Старог Слатника.
- ПАВЛОВИЋ ЈОЦА. из Мерошине (ути околине). У Бригади од 12. јуна 1944.
- ПАВЛОВИЋ КРСТА. У Алманаху Бригаде: борац. одликован Орденом за храброст.
- ПАВЛОВИЋ С. (АЛЕКСАНДАР). рођен 1922. Балпчевац. Мерошина. земљорадник. У Бригади од 12. јуна 1944. 1. чета 4. батаљон. Погинуо 16. јуна 1944. код Блаца.

- ПАВЈЛОВИЋ Марка ЉУБОМИР, Гургутово, Медвеђа, земљорадник. Поги-
нуо 20. јула 1944. на Копаонику.
- ПАВЈЛОВИЋ Милана ЉУБОМИР. рођен 1925, Велесница, Кладово. земљо-
радник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).
- ПАВЛОВИЋ Михаиља - Батрића МАЛИША, рођен 1922, Доњи Гајтан. Ме-
двеђа, рударски радник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бри-
гаде), заменик командира 2. чете 1. батаљона. Погиноу 21. септембра 1944.
код Грабовица, Горњи Милановац.
- ПАВЛОВИЋ С. МИЛИВОЈЕ, рођен 1920, Баличевац, Мерошина, земљорад-
ник. У Бригади од 21. јуна 1944, 1. чета 4. батаљон. Погиноу 10. јуна 1944.
код Блаца.
- ПАВЛОВИЋ Миодрага МИЛИНКО. рођен 1924, Горња Врбава, Горњи
Милановац, земљорадник. У Бригади од 5. октобра 1944, Извиђачка чета.
Рањен теже 15. априла 1945. у Ђакову.
- ПАВЛОВИЋ Богића МИЛИСАВ, рођен 1925. Доња Буновица, Ваљево, зе-
мљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 1. чета 2. батаљон. Марта 1945.
прекомандован.
- ПАВЛОВИЋ Милутина МИЛОВАН. рођен 1926. Губеревац, Сопот, земљо-
радник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде) Чета за
везу. Рањен априла 1945. у Ђакову.
- ПАВЛОВИЋ Арсенија МИЛОМИР, рођен 1925, Засавица, Мачва, земљорад-
ник. У Бригади од 10. новембра 1944. водник у 3. чети 1. батаљона. Рањен 2
пута: 3. децембра 1944. пред Мартинцима. 16. априла 1945. у Ђакову.
- ПАВЛОВИЋ Витомира МИЛОМИР, рођен 1923, Доња Врбава, Горњи Ми-
лановац, земљорадник. У Бригади од 5. октобра 1944, 2. чета 3. батаљон.
- ПАВЛОВИЋ МИЛОМИР, рођен 1920, Ђаково, Краљево, земљорадник. У
Бригади од 9. септембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 3. децембра 1944.
пред Мартинцима.
- ПАВЛОВИЋ Мњиће МИЛОРАД, Липе, Смедерево, опанчар. У Бригади од
13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде).
- ПАВЛОВИЋ Војислава МИЛОШ. рођен 1907, Мирашевац, Рача, земљорад-
ник. У Бригади од септембра 1944. Погиноу 25. јануара 1945. године код
Новак Бапске.
- ПАВЛОВИЋ Крете МИХАЈЛО. БАТРИЋ. рођен 1900, Доњи Гајтан, Медве-
ђа. граничар и земљорадник у Македонији. У Бригади од формирања: за-
меник команданта у Другом батаљону. а затим командант истог батаљона.
Дошао у Бригаду са дужности командира чете из Првог јужноморавског
одреда. Рањен два пута.

- ПАВЛОВИЋ МИХАИЛО. рођен 1924. Дрен. Обреновац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Политички делегат у 2. батаљону. Рањен 2. маја 1945. код Банове Јаруге.
- ПАВЛОВИЋ МИХАИЛО, рођен 1924, Жарково, Београд, Ром. У Бригади од октобра 1944.3. чета 1. батаљон. Рањенб. априла 1945. у извиђању.
- ПАВЛОВИЋ Божидара МЛАДЕН. рођен 1923, Првонек. Врање. радник. У Бригади од формирања, водник у 3. батаљону. Рањаван 2 пута: 13. септембра 1944. код Пожеге (лечен у Италији) и априла 1945. године.
- ПАВЛОВИЋ Б. МОМЧИЛО, рођен 1927, Трновче, Велика Шана. зидар. У Бригади од 12. децембра 1944. Вод везе 3. батаљон.
- ПАВЛОВИЋ Живојина НЕНАД, рођен 1925, Купци, живео у Горњем Степошу, Крушевац. радник. У Бригади од формирања. политички делегат у 2. чети 1. батаљона. Рањен два пута.
- ПАВЛОВИЋ НИКОЛА, Гтавце, Бојник. У Бригади (вероватно) од маја 1944.
- ПАВЛОВИЋ Бранислава НОВАК, рођен 1926, Мљшчаница, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у 1. чети 2. батаљона. Погинуо 27. јануара 1945. код Шаренграда.
- ПАВЛОВИЋ ОЛГА, рођена 1924. Варварин, живела у Београду. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде), Чета за везу. Рањена 16. априла 1945, у Ђакову.
- ПАВЛОВИЋ Ђура ПАВЛЕ. рођен 1894. Бериље, Прокупље, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). Интендант Бригаде.
- ПАВЛОВИЋ Станоја ПАУН. рођен 1924, Ктокочевац, Мајданпек. земљорадник. У Бригади од 25. априла 1945,1. чета 1. батаљон.
- ПАВЛОВИЋ Радомира РАДЕНКО, рођен 1926, Милчаница, Ваљево. земљорадш. У Бригади од 25. октобра 1944, (из 2. пролетерске бригаде), 2. чета 1. батаљон. Контузован.
- ПАВЛОВИЋ Душана РАДИВОЈЕ, рођен 1920. Страгаре, Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде).
- ПАВЛОВИЋ Душана РАДИВОЈЕ, рођен 1927, Страгари, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- ПАВЛОВИЋ Станојла РАДОЈЕ, рођен 1925. Чапри. Трстеник, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Нестао (утопио се) 3. јануара 1945. на Босуту.
- ПАВЛОВИЋ Божића РАДОМИР. рођен 1926, Мали Купци, Крушевац. кројач. У Бригади од формирања. Ошадински руководилац у 1. батаљону и помоћник политичког комесара 1. чете 3. батаљона. Погинуо 13. новембра у Лаћарку.

ПАВЈ10ВИЋ Милоја РАДОСАВ. земљорадник. У Бригади од марта 1945. У 1. батаљону. Рањен априла 1945. године.

ПАВЛОВИЋ Милојка РАДОСЈАВ. у 1. батаљону. Рањен у офанзиви април мај 1945. године.

ПАВЛОВИЋ Стојана РАДОЈЕ. рођен 1920. Барајево. земљорадник. У Бригади од 7. децембра 1945. 2. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ПАВЛОВИЋ Радивоја РАДОМИР. рођен 1921. Кацабаћ. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. воднику 1. чети 4. батаљона.

ПАВЛОВИЋ РАША. рођен 1925. Црвице. живео у Вишесави. Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 3. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.

ПАВЛОВИЋ Љубомира СВЕТОМИР. рођен 1911, Сараново. Рача. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде) Чета за везу.

ПАВЛОВИЋ Сретена СЛОБОДАН. рођен 1926, Лопатав. Осечина, земљорадник. У Бригади од 26. октобра 1944. десетар у 3. чети 3. батаљона. Рањаван 2 пута: (вероватно) у новембру 1944. и 3. јануара 1945. године у Комлетинцима.

ПАВЛОВИЋ СЛОБОДАН. Погинуо код Новак Бапске између 17. и 20. јануара (или 12. априла 1945).

ПАВЛОВИЋ М. СТАНКО. рођен 1922. Баличевац. Мероншина, земљорадник. У Бригади од 12. јуна 1944. 1. чета 4. батаљон. Погинуо 16. јуна 1944. године код Блаца.

ПАВЛОВИЋ Танасија СТАНОЈЕ. рођен 1906, Плавце. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.

ПАВЈ10ВИЋ СТОЈАН. рођен 1925. Крушевац. У Бригади од децембра 1944. Пратећа чета 3. батаљона. Рањен 5. фебруара 1945. Истог дана умро у Дивизијској болници у Љоку.

ПАВЛОВИЋ ТИХОМИР. Оболео.

ПАВЈ10ВИЋ Мшшвоја ЦВЕТАН. рођен 1920. Мњтичшшца. Ваљево. студент. У Бригади од 10. октобра 1944. политички делегат у 3. батаљону. Пошшо (вероватно) 13. априла 1945. код Винковаца.

ПАВЛОВИЋ. рођен 1902. (1904). Србница. Кичево. избеглица у Вишесави. Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра-1944. Рањен јануара 1945. године.

ПАИЋ БОГОЈБУБ. У 1. чета 1. батаљона. Рањен 5. априла 1945. у извиђању.

ПАЈИЋ Радоја МИЈИВОЈЕ. рођен 1924. Мњаковац. Барајево. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Промрзао 13. фебруара 1945. лечен.

ПЛЈИЋ Драгољуба СТОЈАДИП. рођен 1926. Гола Лава. Валчево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.3. чета 3. батаљон. Контузован новембра 1944. код Мартинаца.

ПАЈИЋ СТОЈАН. рођен 1927, Ннш. У Бригади од децембра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 6. априла 1945. у извиђању.

ПАЈКОВИЋ ЛАЗАР, рођен 1924. У Бригади од 3. марта 1945. 3. чета 1. батаљон. Рањен 6. априла 1945. у насилном извиђању.

ПАЈЧИЋ Тихомира МИЛАН. рођен 1923. Гроцка. земљорадник. У Бригади од 20. децембра 1944.2. чета 1. батаљон. Рањен 2 пута: 13. априла 1945. код Винковаца и 20. априла 1945. код Бьчица.

ПАЈСИЋ Горњане. Бор. У Бригади од 26. децембра 1944. Погинуо око 20. јануара 1945. код Шаренграда.

ПАКОВИЋ Благоја ИЛИЈА, рођен 1927. Петрово Село. Кчадово. У 2. чети 1. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Лоње.

ПАЛИЋ Радоја ДРАГОСЛАВ. рођен 1927. Богдање. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 14. марта 1945. (из Космајске бригаде) Чета ПТ пушака. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.

ПАЛИЋ Мијушка ЂОРЂЕ, рођен 1913. Почковина. живео у Великој Дренови. Трстеник. опанчарски радник. У Бригади од формирања. десетар у 1. батаљону. Почетком маја 1944. прекомандован. Погинуо у 16. српској бригади као командир батаљона.

ПАЛИЋ Новака ЖИВАДИН. рођен 1923. Богдање. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 14. марта 1945. (из Космајске бригаде) Чета ПТ пушака. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ПАЈЛИЋ Здравка МИЛГНКО. рођен 1924. Црнишава. Трстеник. земљорадник. У Бригади од марта 1945. Рањен 7. априла.

ПАЈЛИЋ Александра МИ.ПОРАД. рођен 1924. Азања. Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од 10. децембра 1944.2. чета 3. батаљон.

ПАЛУРЕВИЋ Владимира РАДОСЛАВ. рођен 1923. Медвеђа. Трстеник. земљорадник. У Бригади од марта 1945. десетар у Митраљеској чети 1. батаљона. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

ПАНАЈОТОВИЋ (или ПАНТОВИЋ) Димитрија ВИТОМИР. рођен 1912. Османово. Пирот. поштански чиновник. У Бригади од децембра 1944. водник у 3. чети 2. батаљона. Рањен маја 1945. код Кусановца.

ПАНАЈОТОВИЋ Љубисава РАДОМИР. рођен 1923, Топаница. Ма.чо Цруће, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). митраљеска чета 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крпжа.

ПАНАЈОТОВИЋ Војина СРЕТЕН. рођен 1920. Пирот. живео у Нишу. Рањен 19. априла 1945. код Врчин Дола.

ПАНДЕРЕЦ. У листу 1. чете 3. батаљона, храбар борац 1. вода.

ПАНИЋ Петра ВЈТАСТИМИР, рођен 1921, Стража. Лозница. земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944. Нестао 3. јануара 1945. код кошетицаца.

ПАНИЋ Радомира ДРАГИША, рођен 1916. Велика Крушевица, Крушевац. земљорадник. У Бригади од јануара 1945, (из 6. дивизије), у Интендантури Бригаде. Оболео у марту 1945. године.

ПАНИЋ ЖИВОРАД. у 3. чети 3. батаљона. Рањен 7. маја 1945. године код Брковљана.

ПАНИЋ Пауна МИЛИНКО, рођен 1926, Сирдија, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен јануара 1945. код Новак Банске.

ПАНИЋ НИКОЛА, Крушевац. Рањен 12. маја 1945. у Козју. Умро у болници у Сан. Петру.

ПАНИЋ Милована ПАНТЕЛИЈА, рођен 1919, Стража, Лозница. земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944. године.

ПАНИЋ СЛОБОДАН, у Бригади од 17. априла 1945, 2. чета. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

ПАНИЋ Константина СРБОЉУБ, рођен 1926, Сремска Каменица. Петроваградин. У 2. чети 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ПАНКАЛОЈЕВИЋ Радивоја ЈОВАН, рођен 1922, Бољетин, Мајданпек, земљорадник. У Бршадџи од 3. маја 1945. године.

ПАНТЕЛИЋ Светозара ДОБРИВОЈЕ, рођен 1920, Драгојевица, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен априла 1945. године.

ПАНТЕЛИЋ Драгојла ДРАГОМИР, рођен 1924, Драгојевица, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен 4. децембра 1944. код Кузмина.

ПАНТЕЛИЋ Јована ЂОРЂЕ, рођен 1922. Бијељина, столар у Београду. У Бригади од 15. новембра 1944, политички делегат у Чети аутоматичара. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ПАНТЕЛИЋ Драгољуба ЖИВОМИР, рођен 1922, Осладић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 3. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. на Босуту (утопио се).

ПАНТЕЛИЋ Михаљта ЈОВАН, рођен 1919, Накучани. Шабац, земљорадник. У Бригади од 2. децембра 1944. године.

ПАНТЕЛИЋ ЉУБОМИР. рођен 1920, Крагујевац, чиновник. У 2. чети 1. батаљона. Рањен теже 28. априла 1945. код Новске.

ПАНТЕЛИЋ ЈБУБОМИР. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде) 1. чета. Контузован 20. априла 1945. код Врчин Дола.

ПАНТЕЈИЋ Раденка МИЈАН, рођен 1924. Враћевшница, Горњи Милановац. земљорадник. У Бригади од 5. октобра 1944. 1. чета 1. баталли. Погинуо 20. октобра 1944. код Малог Мокрог Луга, Београд.

ПАНТЕЛИЋ МОМИР. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде) 1. чета 1. батаљона. Контужан 20. априла 1945. код Врчин Дола.

ПАНТЕЛИЋ Лазара РАДЕНКО, рођен 1924, Осладић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. десетар у 3. чети 3. батаљона. Пошшоу 9. фебруара 1945. код НовакБанске.

ПАНТЕЛИЋ РАДОВАН. рођен 1926, Накучани, Шабац, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањен 24. јануара 1945. код Шаренграда.

ПАНТЕЛИЋ Милорада САВА, рођен 1920, Горња Буковица. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 21. октобра 1944, ПК батерија. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола (ампутирана десна рука).

ПАНТЕЛИЋ Милорада СРБОЉУБ, рођен 1914, Бргуле, Уб, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен јануара 1945. године.

ПАНТЕЛИЋ Богољуба ТЕОФИЛО, рођен 1926, Драгијевица, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. водник у 3. чети 3. батаљона.

ПАНТЕЛИЋ, рођен 1919, Јелен До, Пожега, земљорадшж. У Бригади од септембра 1944. Убрзо прекомандован у артиљерију.

ПАНТИЋ Вшшмона ВАСИЛИЈЕ. рођен 1922, Стари Трстеник. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. маја 1945. у Козју (шга 16. априла у Ђакову).

ПАНТИЋ Н. ВЛАСТИМИР. рођен 1924, Милива, Деспотовац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

ПАНТИЋ Михаила ДРАГАН, рођен 1910. Поцерски Метковић. Шабац. земљорадшж. У Бригади од 12. новембра 1944. године.

ПАНТИЋ Радисава ЗДРАВКО. рођен 1922. Малешево. Рековац. живео у Крагујевцу. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде) 2. чета 1. батаљон. Рањен 19. априла код Плетернице.

ПАНТИЋ Мике МИЛОВАН, рођен 1923, Друговац. Смедерево. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Рањен 3. јануара 1945. код Босута.

ПАНТИЋ Стевана МИЛОВАН. рођен 1904. (1910), Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944. Отишао у 11. српску бригаду.

ПАНТИЋ Петра МИЛОШ. рођен 1925, Стари Трстенж, Трстеник. земљорадник. У Бригади од марта 1945, 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла у пробоју фронта.

ПАНТИЋ Живка МИОДРАГ, рођен 1920, Поцерски Метковић, Шабац. земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944. водник.

- ПАНТИЋ Драгомира РАДИВОЈЕ. рођен 1923. Липе. Смедерево, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумедијске бригаде).
- ГІАНТИЋ Богосава РАДОЈКО. рођен 1919. Горња Црнишава. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1. батаљон. Погинуо (нестао) 3. јануара 1945. код Комлетинаца, (или 5. фебруара 1945. код Новак Банске).
- ПАНТИЋ РАДОМИР. Пратећа чета Бригаде. Контузован 6. децембра 1944. код Комлетинаца.
- ГІАНТИЋ Нжодија РЕЉА, рођен 1925. Мало Орашје. Смедерево. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде) 2. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.
- ГІАНТИЋ Милентија СВЕТОЛИК. рођен 1925. ГГочековина. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944.1. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ПАНЧИЋ Мьтутина ДРАГОЉУБ. рођен 1926, Велика Плана. земљорадник. У Бригади од 10. децембра 1944.2. чета 3. батаљон. Рањен 15. априла 1945. године у Бакову.
- ПАНЧИЋ МИЛАН. рођен 1927. Милошевац. Војнић. избеглица у Београду. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде) 2. чета 3. батаљон. Рањен 14. априла 1945. код Бакова.
- ПАЊЕСКОВИЋ Мьчана СТЕВАН. рођен 1927. Куцузиште. Кчадово. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. године.
- ПАОВИЋ Нжоле ЈОВАН, рођен 1919, Доњи Гајтан. Медвеђа. радио у руднику Леце. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде) помоћник политичког комесара 1. батаљона. Рањен 21. маја Ш4. Оболео на њућинама.
- ПАОВИЋ МИЛЕТА. Гајтан. Медвеђа. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде) 2. батаљон. Рањен 19. јануара 1945. код Новак Банске.
- ПАП Ђерђа ГЕЗА. рођен 1924. Куча. Врбас. живео у Мачом Ићошу. земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде). Погинуо 15. априла 1945. код Новог Сеча. Баково.
- ПАП Ђерђа ИМРЕ. рођен 1924. Мали Ићош. земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде) 2. чета 1. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.
- ПАПЕНС МАТИЈАЖ. из Београда.
- ПАРИПОВИЋ ДУИГАН. рођен 1921, Трновац. Требиње. избеглица у Београду. У Бригади од 15. новембра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен 9. децембра 1944. код Отока. Умро у путу за Дивизијску болницу у Комчетницима.
- ГІАТРОГИЋ Арсенија ВЕЈИМИР. рођен 1923. ученик. Радио у Крушевцу (избеглица). У Бригади од формирања, 1. батаљон. Плућни болесник. око 1. маја 1944. враћен у Крушевачки одред.

ПАУНОВИЋ Миладина АЛЕКСАНДАР. рођен 1922. Милошевац. Велика Плана. земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944.3. чета 3. батаљон.
 ПАУНОВИЋ Петра БЛАГОЈЕ, рођен 1921, Штулац, Лебане. земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944,4. батаљон.
 ПАУНОВИЋ Петра БОГОСАВ. рођен 1927, Прахово. Неготин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, Чета аутоматичара.
 ПАУНОВИЋ ВИТОМИР. рођен 1920, Београд. У Чети аутоматичара. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
 ПАУНОВИЋ Миладина ВЛАСТИМИР, рођен 1921. Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде) 2. чета 3. баталон. Контужован 8. маја 1945. код Прозорја.
 ПАУНОВИЋ Милосава ВОЈИСЛАВ. рођен 1923, Мачевац, Свилајнац. земљорадник. У Бригади од марта 1945, Извиђачка чета.
 ПАУНОВИЋ Ристе ДРАГУТИН, рођен 1916. Грабовица. Ктадово, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.2. батаљон.
 ПАУНОВИЋ Живојина ЖИВОРАД. рођен 1924. Крушевац. ученик. У Бригади од формирања. водник у 3. чети 1. батаљона. Погинуо 6. јула 1944. на Стрмцу, Копаоник.
 ПАУНОВИЋ - ПАНТЕЈИЋ Николе ЗЛАТИЈА, рођена 1926, Бели Поток. Београд. У Бригади од 14. октобра 1944, болничарка у 2. батаљону у Бригадном превијалишту.
 ПАУНОВИЋ Милисав МИЛАН. рођен 1920. (1922), Пусто Шилово. Медвеђа. земљорадник. У Бригади од децембра 1943. десетар у 2. батаљону. Погинуо (можда) почетком фебруара 1944. по повратку Бригаде из Расине на Бели Камен.
 ПАУНОВИЋ П. МИЛАН. У Наредби бр. 29: борац, одликован Медаљом за храброст.
 ПАУНОВИЋ МИЛИВОЈЕ. Секицол. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944.3. чета 4. батаљон. Рањен 16. јуна 1944. у Блацу.
 ПАУНОВИЋ Радована МИЛОВАН. рођен 1913. Горњане. Бор. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде) 2. батаљон. Погинуо 19. априла 1945. код Ђулица.
 ПАУНОВИЋ МИЛОЈКО. рођен 1926, Жабари. земљорадник. У Бригади од новембра 1944.3. чета 4. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.
 ПАУНОВИЋ МИЛОРАД. живео у Београду.
 ПАУНОВИЋ РАДОМИР. У 2. батаљону. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
 ПАУНОВИЋ РАДОСЛАВ. рођен 1925. Камендол. Гроцка. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде) Митраљеска чета 1. батаљона. Контужован 21. априла 1945. код Андријеваца.

- ГЛАУНОВИЋ Лазара СВЕТИСЛАВ, рођен 1922, Камендол, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде) 2. чета 2. батаљон. Рањен 21. априла код Андријеваца.
- ПАУНОВИЋ СГАНМИР, рођен 1925, Београд. Рањен 8. маја 1945. код Церја.
- ПАУНОВИЋ Добривоја СТАНКО, рођен 1924, Масурица. Сурдулица. земљорадник. У Бригади од формирања, десетар у 3. чети 3. батаљона. Јуна 1944. прекомандован.
- ПАШИЋ ЈЕВРЕМ, рођен 1922, Сремски Карловци. У ПТ воду 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- ПАШИЋ Милорада МИЛАН, рођен 1927, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бршади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадјске бригаде). Рањен 12. априла код Ловаса. Умро у болници.
- ПАШИЋ Миодрага МИЛАН, рођен 1927, Смедеревска Палажа. У 2. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро петог дана у Дивизијској болници у Соту.
- ПАШИЋ Ђ. ЧЕДОМИР. У Наредби број 29: водник, одликован Медаљом за храброст.
- ПАШОВИЋ ВЛАДИМИР, рођен 1923. Бериље, Прокупље. избеглица са Косова. У 3. чети 3. батаљона. Оболео децембра 1944. године.
- ПАШТРОВИЋ ВЛАДИМИР, рођен 1927, Костајница, избеглица у Београду. У Бригади од марта 1945, Инжињеријска чета. Рањен 2. маја 1945. код Новске. Умро петог дана у болници у Новој Градишки.
- ПАИЋ (и Пејовић) Алије ЈАХЈАН, рођен 1920, Велика Кладуша, живео у Београду. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бршаде) МБ чета 2. батаљона. Рањен априла 1945. код Вшковаца.
- ПАЈАКОВИЋ МИРКО, рођен 1927, Нови Сад, живео у Београду, кројач. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. године код Отока.
- ПАЈИЋ Војислава БУДИМИР, рођен 1925, Власина, Округлица, Сурдулица, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- ПАЈИЋ ДУШАН, Црни Врх, Медвеђа. У Бригади од формирања, краће време.
- ПЕЈИЋ КРСТА, Коњувце, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. водшж у 4. батаљону (из Алманаха Бригаде).
- ПЕЈИЋ Милутина МИЛОРАД, рођен 1923, Горње Коњувце. Бојник, трговачки помоћник. У Бригади од 5. маја 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен 7. децембра 1944. код Комлетинаца.
- ПЕЈИЋ СТЕВАН. Рањен, умро у болници у Сремској Митровици.

- ПЕЈКИЋ Живана ВОЈИСЛАВ, рођен 1911, Дреновац. Шабац, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Промрзао 24. јануара 1945. Рањен 8. маја код Прозорја. Умро 9. маја у болници у Лупоглави.
- ПЕЈОВИЋ Јахије ЈАХЈАН, рођен 1920, Велика Кладуша. Цазин, земљорадник, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, Мшобацачка чета 2. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- ПЕЈОВИЋ Радојка МИЛИВОЈЕ, рођен 1924, Орашац, Аранђеловац, колар. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). Инжињеријска чета. Рањен 12. априла 1945. код Томпојевана.
- ПЕЈЋИ (шш БАЈЋИ) Н. ФРАЊО, рођен 1923, Мали Иђош. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде) 2. чета 2. батаљон. Рањен 8. априла пред пробој фронта. Умро 11. априла у Дивизијској болници у Соту.
- ПЕЈЧИЋ Раиђела ВЕЛИЈА, рођена 1924, Радосин, Бабушница. У Бригади од формирања, болничарка у чети 3. батаљона. Рањена 22. јула, у Горњој Јабланици. Погинула 26. јула на Вељој Глави (или убијена од четника у групи рањешка).
- ПЕЈЧИЋ Михаила ЂОРЂЕ, рођен 1925, Пирот, машинбравар. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- ПЕЈЧИЋ Станка МИЛИСАВ. рођен 1926. Раков Дол, Бабушница, тесар. У Бригади од формирања, 1. чета 3. батаљон. Септембра 1944. прекомандован у артиљерију.
- ПЕКОВИЋ Максима ДРАГОЉУБ, рођен 1923, Бијело Поље, живео у Краљеву, ученик. У Бригади од формирања, политички делегат у 1. батаљону. Погинуо 26. јуна 1945. на Вељој Глави.
- ПЕНЧИЋ МИОДРАГ, рођен 1926, Велика Плана, 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године.
- ПЕРИЋ Петра БОРИВОЈЕ, рођен 1921, Свињарица, Лебане. У Бригади од маја 1944. Погинуо, можда у борби за Београд.
- ПЕРИЋ ГЛИГОРИЈЕ, Стрезовце, Косовска Каменица, избеглица са Косова. У Бригади од децембра 1943, 2. чета 2. батаљон.
- ПЕРИЋ Драгољуба ДИМИТРИЈЕ. рођен 1919. Свињарица, Дебане. У Бригади од маја до јула 1944. године.
- ПЕРИЋ А. ДОБРИВОЈЕ, рођен 1923, Мекиш, Дољевац, земљорадник. У Бригади од јуна 1944, 3. чета 1. батаљон.
- ПЕРИЋ Светомира ЖИВАДИН, рођен 1927, Љутице, Коцељева, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 2. чета 2. батаљон. Погинуо 8. маја 1945. код Прозорја.
- ПЕРИЋ Ђорђа ЈАНКО, рођен 1926. Подгорац, Бољевац. У 3. батаљону.

ПЕРИЋ Тодора КРСТА. рођен око 1910. Петровац код Слишана. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944. до краја рата; интендант 1. батаљона.

ПЕРИЋ Марка ЉУБОМИР. рођен 1923, Мијајлица. Бојник, земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен јула 1944. на Копаонику.

ПЕРИЋ Живојина МИЛИСАВ. рођен 1927, Смољинац. Мало Црнуће. земљорадник. У Бригади од марта 1945. 1. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Дугог Села.

ПЕРИЋ МИЛОШ, 1. чета 1. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Церја.

ПЕРИЋ МИРКО. Штулац, Лебане. командир 1. чете 2. батаљона.

ПЕРИЋ Ивана НИКОЛА. рођен 1916. Чубрен. Фојнша; избеглица у Београду, 2. чета 3. батаљон. Рањен 24. априла 1945. код Андријеваца.

ПЕРИЋ Јована ПЕТАР. рођен 1908. Штулац, Лебане. У Бригади од маја 1944. 3. чета 4. батаљон.

ПЕРИЋ Ђорђа РАДИСАВ. рођен 1925. Мијајлица, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. 2. чета 2. батаљон

ПЕРИЋ РАДИША. рођен 1922. Влашки До. Жабари. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 2. батаљон.

ПЕРИШИЋ ВУЧКО. Коњарник. Житорађа, избеглица са Косова у Коњарнику. земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо (вероватно) јула 1944. на Копаонику.

ПЕРИШИЋ Владимира ГРАДИМИР. У Бригади од октобра 1944, Чета за везу. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.

ПЕРИШИЋ (МАРКОВИЋ) Обрада ДРАГИЊА. рођена 1915, Невесиње. лекар у Београду. У Бригади од формирања, референт санитета Бригаде. Од 20. маја 1944. у Дивизији референт санитета.

ПЕРИШИЋ Вукашина ДРАГОЉУБ. рођен 1925, Коњарник, Житорађа, ученик. У Бригади од формирања. 2. батаљон. Рањен тешко 15. децембра 1943. године у Косанчићу.

ПЕРИШИЋ Видоја МИЛАН, рођен 1924, Стража. Лозница, земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944. Извиђачка чета. Промрзао 20. јануара 1945. Рањен 16. априла 1945. у Бакову.

ПЕРИШИЋ Николе МИТАР. рођен 1925. Коњарник. Житорађа. У Бригади од формирања у 2. батаљону. У децембру 1943. прекомандован.

ПЕРИШИЋ Владимира РАДОМИР. рођен 1926. Равње, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, Чета за везу. Погинуо 15. априла 1945. године у Бакову.

ПЕРИШИЋ Марка СЛОБОДАН. рођен 1921. Стража. Лозница. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. десетар у 2. чети 2. батаљона. Рањен 21. јануара 1945. код Шаренграда.

- ПЕРИШИЋ Богдана СПАСОЈЕ, рођен 1923. Дегурић, Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен децембра 1944. код Отока. дуже лечен.
- ПЕРОВИЋ Секуле БОЖИДАР. рођен 1922, Сгубла. Медвеђа. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде) водник 2. вода 3. чете 4. батаљона. Рањен 5. новембра 1944. код Лаћарка.
- ПЕРОВИЋ Михајла БОРО. рођен 1921. Обилић. Бојник. земљорадник. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригади од форштрава; командир Прве чете Другог батаљона и заменик команданта Првог батаљона. Рањен 2. септембра 1944. код Враћевнице.
- ПЕРОВИЋ Петра МИЛАН. рођен 1926. Био у 1. чети 1. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.
- ПЕРОВИЋ др Луке МИЛИВОЈЕ. рођен 1912. Мала Бајина. Туларе. адвокатски приправник. Учесник НОБ а од 1941. До ступања у Бригаду био командант Батаљона у Првој јужноморавској бригади. У Бригади био начелник Штаба. заменик команданта и командант Бригаде од 28. марта 1944. Прекомандован 2. септембра 1944. Рањен у јануару 1944. године.
- ПЕРОВИЋ Мишеље МИЛОВАН. Коњаршж. Житорађа. У Бригади од формирања.
- ПЕРОВИЋ Милутина МИХАИЛО. рођен 1927. Дренце. У 2. чети 2. батаљона. Погинуо 26. јула 1944. на Вељој Глави (њли Оруглици).
- ПЕРОВИЋ РАДОВАН. Коњаршж. Жггорађа. Попшуро на Копаонику. јула 1944.
- ПЕРОВИЋ Секуле РАДОШ. рођен 1924. Сгубла, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од јануара 1944. заменик командира 2. чете 2. батаљона. Рањен на Копаонику. 4. јула 1944.
- ПЕРУНИЧИЋ Живана ДРАГИЋ. рођен 1927. Бресно Поље. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 22. јануара 1945. код Шаренграда.
- ПЕРЧ ИВАН. рођен 1926. Винковци.
- ПЕРШЕ Марка МИЛАН. рођен 1922. Шумановци. Славонска Пожега. У 1. чети 1. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- ПЕТАРИЋ Велимира СРЕТЕН. рођен 1921. Причевић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10 октобра 1944. 2. чета 3. батаљон. Рањен 2 пута: 9. децембра 1944. код Отока (вратио се 24. марта 1945) и 12. априла 1945. у иробоју фронта.
- ПЕТКОВИЋ Сибина БОЖИДАР. рођен 1925. Слишане. Лебане. земљорадник. У Бригади од 30. маја 1944. до краја рата. водник у Пратећој (МБ) чети 1. батаљона. Контужован.

ГІЕТКОВИЋ ВЈГАДИМИР. рођен 1921, Балајинац, Меровина, земљорадник.
 У Бригади од јуна 1944,1. чета 2. батаљон.

ИЕТКОВИЋ Таке ВЈІАЈКО. рођен 1916, Црквице, Бојник, радник. У Бригади
 од маја 1944. Погиуо, можда између 17. и 21. јула 1944. на Копаонику.

ПЕТКОВИЋ ВЈГАЈКО. рођен 1922, Бунушевце, Врање, земљорадник. У Бри-
 гади од формирања. 3. батаљон до краја јула 1944. године.

ПЕТКОВИЋ ДОБРОСАВ, рођен 1924, Балајинац, Меровина, земљорадник.
 У Бригади од 12. јуна 1944,4. батаљон. Рањен 15. јула 1944. код Блаца.

ПЕТКОВИЋ Животе ДРАГИША, рођен 1929, Београд, гимназијалац. У Бри-
 гади од 17. новембра 1944, Чета аутоматичара.

ПЕТКОВИЋ ДРАГОМИР, рођен 1922, Гласовик. У Бригади од 2. септембра
 1944, (из 6. српске бригаде) политички делегат (и комесар) у 2. чети 3. ба-
 таљона. Рањен 17. октобра 1944. године код Малог Мокрог Луга, Београд.
 Лечено се дуже.

ПЕТКОВИЋ ДУШАН. рођен 1919, Таково, Горњи Милановац, земљорадник.
 У Бригади од 26. новембра 1944, 2. батаљон. Погиуо 13. априла 1945. го-
 дине код Винковаца.

ПЕТКОВИЋ ЂОРЂЕ, рођен 1924, Балајинац. Меровина, земљорадник. У
 Бригади од 12. јуна 1944,1. чета 2. батаљон.

ПЕТКОВИЋ Здравка ЖИВАН, рођен 1926, Луг, Бајина Башта, земљорадник.
 У Бригади од новембра 1944, ПТ вод, 2. батаљон. Рањен 15. априла 1945.
 код Ђакова.

ПЕТКОВИЋ Алексе ЖИВОЈИН, рођен 1924, Горње Влаче, Гацин Хан.
 штрикер. У Бригади од децембра 1944,2. чета 1. батаљон. Погиуо (утопио
 се) 3. јануара 1945. на Босуту.

ПЕТКОВИЋ Саве ЖИВОТА, рођен 1925, Липе, Смедерево. земљорадник. У
 Бригади од децембра 1944. Погиуо (утопио се) 3. јануара 1945. код Босута.

ПЕТКОВИЋ Живојина ЗДРАВКО, рођен 1924, Гола Глава, Ваљево, земљо-
 радник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 1. батаљон. Оболео 27. ок-
 тобра. Доцније био у 31. бригади.

ПЕТКОВИЋ Величка ЈОВАН, рођен 1914, Доње Коњувце, Бојник, столар. У
 Бригади од маја 1944. водник у 3. чети 3. батаљона. Рањен 2. новембра 1944.
 године у Лаћарку.

ПЕТКОВИЋ Живорада ЈОВАН. рођен 1925, Планиница. Мионица, земљо-
 радник. У Бригади од 8. октобра 1944, десетар у 2. батаљону. Рањен 12. ма-
 ја 1945. у Козју.

ПЕТКОВИЋ Ж. ЈОВАН. Погиуо на Сремском фронту.

- ПЕТКОВИЋ Бранка МИЈАН, рођен 1924. Луг, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944. МБ чета 2. батаљона. Рањен теже 13. априла 1945. код Винковаца.
- ПЕТКОБИЋ Велимира МИ.ПОВАН, рођен 1924, Велика Дренова. Трстеник, пекарски радник. У Бригади од формирања, 1. батаљон. У мају прекомандован. Погинуо у 16. српској бригади. Политички комесар чете.
- ПЕТКОВИЋ Драгољуба МИЛОВАН. рођен 1927, Горњи Катун, Варварин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, Чета ПТ пушака. Погинуо 16. априла 1945. у Њакову.
- ПЕТКОВИЋ МИЛУТИН, 3. чета 4. батаљон. Рањен 24. децембра 1944. код Отока. Умро 29. децембра 1944. у Дивизијској болници у селу Нијемцима.
- ПЕТКОВИЋ Антонија МИОДРАГ, рођен 1921, Слишане, Лебане, избеглица са Косова, живео у Слишану, земљорадник. У Бригади од формирања. 3. чета 2. батаљон. Погинуо 27/28. марта 1944. на Белом Камену.
- ПЕТКОВИЋ Ж. МИОДРАГ, рођен 1912, Лаћика, Алексинац, земљорадник. У Бригади од јуна 1914, политички делегат у 1. чети 4. батаљона.
- ПЕТКОВИЋ Јована МИОДРАГ, рођен 1915. Ђурмићи, Сопот, земљорадник. У Бригади од 20. децембра 1944, Радни вод 4. батаљона.
- ПЕТКОВИЋ Марка МИОДРАГ, рођен 1925, Јаловик Извор, Књажевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 27. априла 1945. код Пакленице. Убрзо умро у Бригадној амбуланти.
- ПЕТКОВИЋ Војислава ПИКОДИЈЕ, рођен 1921, Горњи Брестовац, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 3. чета 3. батаљон. Погинуо 26. јула 1944. на Вељој Глави.
- ПЕТКОВИЋ Радомира РАДОВАН. рођен 1915, Калиновац. Уб. правни факултет. У Бригади од 9. марта 1945. године, (из Космајске бригаде). Радио у штабу Бшаде.
- ПЕТКОВИЋ Мъладина РАДОМИР. рођен 1920. Краљево. кројачки радник. Учесник НОБ-а од 1941. До ступања у Бригаду био помоћник политичког комесара чете у Ударном батаљону Расинског партизанског одреда. У Бригади од формирања: помоћник политичког комесара чете у Четвртном батаљону, а од средине маја и заменик помоћника комесара Батаљона. Погинуо 20. октобра у Београду, на Звездари.
- ПЕТКОВИЋ Видосава РАНКО. рођен 1924. Градиште. Бела Паланка, живео у Београду. У Бригади од септембра 1944. десетар у 2. батаљону. Погинуо 20. априла 1945. код Бълица. Гржић.
- ПЕТКОВИЋ ЈБубомира РАНКО, рођен 1926, Гласовик. Прокупље, ученик кројачког заната. У Бригади од формирања. 1. чета 2. батаљон. У августу 1944. прекомандован.

- ПЕТКОВИЋ Николе СВЕТОМИР, рођен 1920. Враново. Смедерево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригде). Погинуо (пештао) 15. априла у Ђакову.
- ПЕТКОВИЋ Мирка СЛОБОДАН, рођен 1923, Почковина, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 3. фебруара 1945. код Новак Бапске.
- ПЕТКОВИЋ СЛОБОДАН, Слишане, Лебане. Политички комесар чете у 3. батаљону до Илока (фебруара 1945).
- ПЕТКОВИЋ Стојана СТАНКО, рођен 1924, Масурица, Сурдулица, земљорадник. У Бригади од формирања, 3. батаљон. Заменик командира чете.
- ПЕТКОВИЋ Добросава СТАНОЈЕ, рођен 1923, Дворска, Крупањ, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон.
- ПЕТКОВИЋ Живка ЧЕДОМИР, рођен 1927. Раља, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 5. маја 1945. године код Крижа.
- ПЕТРИЋЕВИЋ Максима ДРАГОСЛАВ, рођен 1923, Поскурице, Крагујевац. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде); Извиђачка чета. Рањен код Славонског Брода.
- ПЕТРИЋЕВИЋ Максима РАДОМИР, Поскурице, Крагујевац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде) Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 9. маја 1945. у Подсуседу.
- ПЕТРОВИЋ Саве АЛЕКСАНДАР, Винча, Гроцка. У Бригади од 25. марта 1945. (из Мачванске бригаде). Омтадинскируководилац 1. батаљона.
- ПЕТРОВИЋ АЛЕКСАНДАР, рођен 1914. живео у Београду, правник. У Бригади од марта 1945, писар у 3. батаљону.
- ПЕТРОВИЋ Светозара БЛАГОЈЕ, рођен 1921. Штулац. Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1945, 3. чета 4. батаљон.
- ПЕТРОВИЋ Мљана БОГОЉУБ, рођен 1927, Миријево, Београд, земљорадник. У Бригади од 26. новембра 1944. Заштитни вод бригаде. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- ПЕТРОВИЋ Светислава БОЖИДАР. Младеновац, 2. батаљон. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- ПЕТРОВИЋ Драгића БОЖИДАР, рођен 1909, Петровац. Лесковац, земљорадник. У Бригади око 20 дана у јуну 1944, политички комесар 4. батаљона.
- ПЕТРОВИЋ БОЖИДАР, Слишане, Лебане. У чланку бригадног листа: стари борац.
- ПЕТРОВИЋ Драгомира БОРИВОЈЕ, рођен 1920. Поточац. Параћин. земљорадник. Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен 14. априла 1945. код Ђакова.
- ПЕТРОВИЋ Драгутина БОРИВОЈЕ, рођен 1920. из Шапца (околина).

- ГІЕТРОВИЋ Радисава БОРИВОЈЕ. рођен 1927, Лисовић, Барајево. земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Промрзао 24. јануара 1945. Рањен 12. априла код Ловаса.
- ПЕГРОВИЋ Миљана БОРИСАВ, рођен 1918, Јаловик. Владимирци, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова, лечен до септембра.
- ПЕТРОВИЋ Божидара БРАНИСЛАВ, рођен 1924, Језеро. Соко Бања. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетшцима. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.
- ПЕТРОВИЋ Остоје БРАНКО. Језеро, Соко Бања, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо 20. децембра 1944. код Отока.
- ПЕТРОВИЋ Петра БРАНКО. рођен 1921, Липолист. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Рањен.
- ПЕТРОВИЋ Раиђела БРАНКО. рођен 1927. Ђуковац. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. године. до краја рата. Политички делегат у МБ чети 2. батаљона.
- ПЕТРОВИЋ Спасоја ВЕЛИМИР. рођен 1922. Умчари, Гроцка, земљорадник. У Бригади од марта 1944. године. 2. чета 3. батаљон. Погинуо 12. априла у пробоју фронта.
- ПЕТРОВИЋ Петра ВИДОСАВ. рођен 1927. Купузиште, Кладово.
- ПЕТРОВИЋ Стевана ВЛАДИСЛАВ. рођен 1924. Рипањ, Београд. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 3. чета 4. батаљон. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ГІЕТРОВИЋ ВЛАСТИМИР. рођен 1923. Београд, механичар. У Бригади од 15. новембра 1944. Чета за везу. Рањен 26. децембра 1944. код Отока.
- ПЕТРОВИЋ Радисава ВОЈИСЛАВ, рођен 1920, Мале Головоде. Крушевац. чиновник у Обљићеву. У Бригади од формирања. 1. чета 1. батаљон. Јула 1944. отишао у 16. бригаду. Рањен 26. јула 1944. код села Лајчића, Косовска Каменица. Умро ислог дана у болници.
- ПЕТРОВИЋ Милорада ГРАДИМИР, рођен 1923. Млациште, Црна Трава, грађевински радник. У Бригади од формирања, 3. батаљон. Погинуо 19. марта 1944. на Ргајском вису.
- ПЕТРОВИЋ Драгољуба ДИМИТРИЈЕ. рођен 1919. Свињарица. Лебане. трговачки помоћник. У Бригади од 10. маја до 2. септембра 1944. помоћник политичког комесара 4. батаљона. Прекомандован. Рањен 2 пута.
- ПЕТРОВИЋ Станка ДИМИТРИЈЕ, рођен 1928, Петровац. Лесковац. У Бригади од формирања, политички делегат у 2. чети 2. батаљона. Погинуо 20/21. јануара 1944. у Влахову.

- ПЕТРОВИЋ Владимира ДОБРИВОЈЕ, рођен 1925, Бусиловац, Параћин, колар. У Бригади од децембра 1944. ПТ вод 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- ПЕТРОВИЋ Живорада ДОБРОСАВ, рођен 1919. Липолист, Шабац, радник. У Бригади од новембра 1944, Интендантура бригаде.
- ПЕТРОВИЋ Живојина ДРАГОЉУБ, рођен 1923, Болеч, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 19. октобра 1944, курир у Бригади. Рањаван 2 пута; други пут 6. маја 1945. код Крижа.
- ПЕТРОВИЋ Лазара ДРАГОЉУБ, рођен 1919, Петровац, Лесковац, земљорадник. У НОБ-у од 1941. Вршио дужност члана Окружног комитета Лесковац и помоћника политичког комесара Првог јужноморавског одреда. У Бригади од формирања до прекоманде 12. марта 1944. био помоћник политичког комесара Бригаде. Рањаван више пута.
- ПЕТРОВИЋ Милије ДРАГОЉУБ, рођен 1912, Суводол, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 20. децембра 1944, 1. батаљон. Погинуо 21. априла 1945. код Старог Слатника.
- ПЕТРОВИЋ ДРАГОМИР, рођен 1925, Марина Кутина, Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. године код Шаренграда.
- ПЕТРОВИЋ Србина ДРАГОСЛАВ, рођен 1919, Ниш. Завршио 1. априла 1940. Војну академију - коњички потпоручник. У НОБ-у од 1941; командант Расинског партизанског одреда од априла 1942. до 10. октобра 1943; командант Првог официрског курса у Јабланици у току октобра 1943. У Бригади од формирања, као први командант Бригаде, до прекоманде 12. марта 1944. Народни херој.
- ПЕТРОВИЋ Чедомира ДРАГУТИН, рођен 1925, Богдановци, Уб, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. код Босута.
- ПЕТРОВИЋ Живорада ДУШАН, рођен 1925, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Погинуо (нестао) 3. јануара 1945. код Босута.
- ПЕТРОВИЋ Јована ДУШАН, рођен 1905. Црквице, Бојник, радник. У Бригади од децембра 1943. командир 3. чете 2. батаљона. Рањен 28. марта 1944. на Пасјачи. Поново рањен у децембру 1944.
- ПЕТРОВИЋ Косте ДУШАН, рођен 1921, Железник, Београд. У Бригади од 20. новембра 1944. године.
- ПЕТРОВИЋ Чедомира ДУШАН, рођен 1924. Дражањ, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумедијске бригаде) 1. чета 1. батаљон. Рањен 13. априла 1945. код села Острво. Винковци.

- ПЕТРОВИЋ БУРА. Суво Поље, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944,3. чета 2. батаљон.
- ПЕТРОВИЋ Драгутина ЖИВАДИН, рођен 1914, Дреновац, Шабац. земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944,1. чета 3. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- ПЕТРОВИЋ Милоја ЖИВАДИН. рођен 1924. Дражањ. Гроцка. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1. чета 1. батаљон. Погинуо (утопио се у Босуту) 3. јануара 1945. године.
- ПЕТРОВИЋ Милоја ЖИВАДИН, рођен 1924. Велике Пчелице, Крагујевац, земљорадник. У Бригади од 25. септембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Погинуо (утопио се у Босуту) 3. јануара 1945. године.
- ПЕТРОВИЋ Станимира ЖИВАДИН. рођен 1925. Цветуља, Крупањ. земљорадник. У Бригади од 17. новембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Рањен 2 пута: 27. јануара 1945. код Шаренграда и 12. априла 1945. код Ловаса.
- ПЕТРОВИЋ П. ЖИВАН. рођен 1926, Веселиновац. Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. десетар у 3. чети 2. батаљона. Рањен 21. јануара 1945. код Шаренграда. Умро 24. јануара у Дивизијској болници у Илоку.
- ПЕТРОВИЋ Радојка ЖИВКО. рођен 1927, Вранић. Барајево, земљорадник. У Бригади од 1. децембра 1944. курир у Бригади.
- ПЕТРОВИЋ Алексе ЖИВОЈИН. рођен 1924. Горње Власе. Гаџин Хан. Погинуо.
- ПЕТРОВИЋ Живана ЖИВОЈИН. рођен 1922. Драгијевица, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. године, Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен.
- ПЕТРОВИЋ М. ЖИВОЈИН, рођен 1922. Доброва. Косовска Митровица. избеглица на југу Србије. Радни вод 2. батаљона. Рањен у априлу 1945.
- ПЕТРОВИЋ Спасоја ЖИВОЈИН. рођен 1925, Раниловић, Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 25. септембра 1944. Инжињеријска чета. Извршио самоубиство код Грчића салаша.
- ПЕТРОВИЋ ЖИВОЈИН. Рањен у офанзиви април - мај 1945. године.
- ПЕТРОВИЋ ЖИВОЈИН. У 1. чети 4 (2). батаљона. Рањен 23. новембра 1944. код Мартинаца.
- ПЕТРОВИЋ И. ЖИВОМИР, рођен 1915, Друговац, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде) Санитетски вод 3. батаљона. Рањен 21. априла код Андријеваца.
- ПЕТРОВИЋ Радована ЖИВОРАД. рођен 1922, Остружањ. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.

- ПЕТРОВИЋ ЖИВОРАД. рођен 1911, Букор, Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 3. батаљон. Рањен јануара 1945. код Шаренграда.
- ПЕТРОВИЋ В. ЖИВОТИЈЕ. Доња Јајина, Лесковац. Аутор чланка у листу 3. чете 3. батаљона.
- ПЕТРОВИЋ Радивоја ЗДРАВКО, рођен 1908, Лалинци, Љиг. У Бригади од марта 1945. ПК батерија. Заробљен у Бакову, одробљен у Загребу.
- ПЕТРОВИЋ Степана ЗДРАВКО. рођен 1923, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. ПТ вод, 1. батаљон. Рањаван 2 пута: 22. децембра 1944. код Отока и 12. априла код Ловаса (ши 16. априла у Бакову).
- ПЕТРОВИЋ Миливоја ИЛИЈА. рођен 1924, Рушањ. Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. 2. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- ПЕТРОВИЋ ЈОВАН. Рањен у офанзиви април - мај 1945. године.
- ПЕТРОВИЋ ЈОРДАН, рођен 1923. Одри. Тетово. избеглица у Београду. Рањен у офанзиви април - мај 1945. године.
- ПЕТРОВИЋ - (ЈОВАНОВИЋ) Михаила КРИСТИНА. рођена 1926, Доња Јајина, Лесковац. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде) заменик референта санитета 2. батаљона. Рањена у руку.
- ПЕТРОВИЋ Вељка КРСТО. рођен 1922, Ђурици. Сопот, дрводеља. У Бригади од 8. октобра 1944. 3. чета 2. батаљон.
- ПЕТРОВИЋ Мико ЛАЗАР. рођен 1871. Косар. Подгорпца. досељен у Петровац, Лесковац. земљорадник. У Бригади од формирања до децембра 1943. Погинуо у борби код Леца (15. бригада) 26. јуна 1944. године.
- ПЕТРОВИЋ Негосава ЛАЗАР. рођен 1920. Наупара. живео у Јабланици, Крушевац. У Бригади од формирања. Погинуо 28. јануара 1944. код Драгуше. Блаце (или 19. марта на Ргајском вису).
- ПЕТРОВИЋ Бранислава ЉУБОДРАГ. рођен 1924. Богдање. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 1. чета 3. батаљон. Промрзао у јануару 1945; лечен до 31. марта 1945. године.
- ПЕТРОВИЋ Милосава ЉУБОМИР. рођен 1922, Брезовица, Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 1. батаљон.
- ПЕТРОВИЋ М. ЉУБОМИР. рођен 1920. Зољево. Лесковац. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 2. батаљон.
- ПЕТРОВИЋ Петра МАРЧЕТА, рођен 1921, Слатина. Чачак. машинбравар. У Бригади од септембра 1944. десетар у 2. чети 3. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.

- ПЕТРОВИЋ Станимира МИЈАДИН, рођен 1923. Цветуље. Крупањ, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде) политички делегату 2. батаљону. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- ПЕТРОВИЋ Јована МИЈАН, рођен 1910. Црквице. Бојник, земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944, 2. чета 2. батаљон.
- ПЕТРОВИЋ М. МИЛАН, рођен 1925. Варна. Шабац, земљорадшж. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Погинуо 22. децембра код Отока.
- ПЕТРОВИЋ Станка МИЛАН, рођен 1925. Текерш. Лозница, земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944. 2. чета 4. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- ПЕТРОВИЋ МИЛАН, рођен 1926. Брдарица. Коцељева, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Пратећа чета 1. батаљона.
- ПЕТРОВИЋ Вукашина МИЛИВОЈЕ, рођен 1922. Мијајловац, Трстеник, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.
- ПЕТРОВИЋ Драгића МИЛИВОЈЕ, рођен 1917. Цветуља. Крупањ, земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944, 1. чета 2. батаљон.
- ПЕТРОВИЋ Драгољуба МИЛИВОЈЕ, рођен 1925, Губеревац. Сопот, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Погинуо 13. априла 1945. у Липовцу, Винковци.
- ПЕТРОВИЋ Богдана МИЛИСАВ, рођен 1927. Чумић. Крагујевац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. године. (из 2. шумадијске бригаде) водник у 2. батаљону.
- ПЕТРОВИЋ Душана МИЛОРАД, рођен 1925. Срдија. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. десетар у 3. чети 3. батаљона. Прекомандован 23. марта 1945. у Тенковску бригаду. Рањен 7. маја 1945. у Дугом Селу.
- ПЕТРОВИЋ Душана МИЛОРАД, рођен 1923. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. водник у Извиђачкој чети.
- ПЕТРОВИЋ Живојина МИЛОРАД, рођен 1908. Радмиловић, Кнић, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен у априлу 1945.
- ПЕТРОВИЋ Милвоја МИЛОРАД, рођен 1927. Крсна. Мтаденовац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде) 1. чета 3. батаљон. Рањен теже 15. априла 1945. у Вакову.
- ПЕТРОВИЋ Павла МИЛОРАД, рођен 1921. Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 1. батаљона. Погинуо (утонио се) 3. јануара 1945. на Босуту.
- ПЕТРОВИЋ Светозара МИЛОРАД, рођен 1926. Глибовац. Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде) десетар у 1. батаљону. Рањен 21. априла 1945. код Старог Слатника.

- ПЕТРОВИЋ МИЈОРАД. Божаревац. Барајево, Погинуо (вероватно) јануара 1945. (илиаприла од Плетернице).
- ПЕТРОВИЋ МИЛОРАД, рођен 1921, Радовица, Слуњ, избеглица у Београду. У Бригади од септембра 1944, политички делегат у 1. батаљону. Рањен 24. јануара 1945. код Шаренграда.
- ПЕТРОВИЋ МИЛОРАД, Краставче, Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, Радни вод 3. батаљона. Оболео марта 1945. године.
- ПЕТРОВИЋ МИЛОРАД, Крушевац. У Бригади од 20. маја 1944. Погинуо 18. октобра 1944. код Београда.
- ПЕТРОВИЋ Милисави МИЛОШ, рођен 1917, Озрен, Горњи Милановац. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ПЕТРОВИЋ Петра МИЛОШ, рођен 1926, Драгиње, Коцељева, музикант. У Бригади од децембра 1944. Чета за везу. Рањен 2. маја 1945. код Новске.
- ПЕТРОВИЋ Борђа МИЛУТИН, рођен 1926, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 4. батаљон. Погинуо 19. јануара 1945. године код Шаренграда.
- ПЕТРОВИЋ Гвоздена МИОДРАГ, рођен 1926. Драгијевица. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, политички делегат у 2. чети 3. батаљона. Погинуо 5. маја 1945. код Крижа.
- ПЕТРОВИЋ Љубисава МИОДРАГ, рођен 1924. Рушањ, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, 3. батаљон.
- ПЕТРОВИЋ Љубомира МИОДРАГ, рођен 1912. Каоник, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944 (из 16. српске бригаде), водник.
- ПЕТРОВИЋ Милорада МИОДРАГ. У 1. чети 3. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.
- ПЕТРОВИЋ Рајка МИОДРАГ, рођен 1920, Рипањ, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, десетар у 1. чети 2. батаљона. Рањен тешко 13. априла 1945. код Винковаца.
- ПЕТРОВИЋ С. МИОДРАГ, рођен 1927. Црнољевина, Сврљиг. У Бригади од 25. децембра 1944. године.
- ПЕТРОВИЋ Вучка МИХАИЛО, рођен 1926. године, Ратари, Лучани. У Бригадном санитету.
- ПЕТРОВИЋ Сотира МИХАИЛО, рођен 1921. Доња Козарница, Црна Трава, грађевински радник. У Бригади од формирања. 2. чета 3. батаљон. У августу 1944. прекомандован.
- ПЕТРОВИЋ Вукадина НЕНАД. Баинце, Црна Трава. У Бригади од 1944.
- ПЕТРОВИЋ Станоја НЕСТОР, рођен 1921. Цветуља, Крупањ, земљорадник. У Бригади од 25. новембра, 3. чета 3. батаљон. Рањен 2 пута: 17. јануара 1945. код Новак Банске и 20. априла 1945. код Билица.

- ПЕТРОВИЋ Драгољуба НИКОЛЈА, рођен 1923. Болеч, Гроцка. земљорадник. У Бригади од 19. октобра 1944, 1. чета 4. (2) батаљон. Рањен 2 пута: 5. децембра 1945. код Адашеваца и 12. априла 1945. код Ловаса.
- ПЕТРОВИЋ НИКОЛА. Прекопчелица, Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ПЕТРОВИЋ Пејче НОВИЦА, рођен 1924. Прекопчелица, Лебане. земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944, 2. чета 3. батаљон.
- ПЕТРОВИЋ Милете ГЕТАР, рођен 1922, Чаири, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1 батаљон. Промрзао јануара 1945. Рањен 9. маја код Подсуседа.
- ПЕТРОВИЋ Маринка ПРВОСЛАВ, рођен 1917, Бањани, Уб, земљорадник. У Бригади од 16. октобра 1944. Погинуо (немао) 3. јануара 1945. године код Комлетинаца.
- ПЕТРОВИЋ И. ПРВУН, рођен 1927. Краставче, Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из 11. дивизије) 3. чета 2. батаљон. Рањен у јануару 1945. године.
- ПЕТРОВИЋ Александра РАДИВОЈЕ, рођен 1927, Миријево. Београд. земљорадник. У Бригади од 1. јануара 1945, 2. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.
- ПЕТРОВИЋ Мњована РАДОВАН, рођен 1908, Петровац, Лесковац. Учесник НОБ-а од 1941. Пре постављења за начелника Штаба Друге јужноморавске бригаде (од 17. децембра 1943. до средине јануара 1944. када је прекомандован) био начелник Штаба Прве јужноморавске бригаде. Капетан II класе бивше Југословенске војске. Завршио Војну академију 1931. године.
- ПЕТРОВИЋ Ж. РАДОМИР, рођен 1920, Клока, Топола, земљорадник. Био у 1. чети 1 батаљона. Рањен априла 1945. године.
- ПЕТРОВИЋ РАДОМИР, рођен 1909, Дрљаче. Љубовија, земљорадник. У Бригади од 3. марта 1945. Рањен априла 1945. године.
- ПЕТРОВИЋ Павла РАДОМИР, рођен 1927. Међулужје, Мтаденовац. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 2 пута: 23. јануара 1945. код Мохова и 14. априла 1945. у Бакову.
- ПЕТРОВИЋ Бранислава РАДОСАВ, рођен 1927. Богдање, Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 14. априла 1945. у Бакову.
- ПЕТРОВИЋ Станислава РАЈКО. рођен 1927, Својново, Параћин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Рањен јануара 1945. године.
- ПЕТРОВИЋ Спасоја РАДОМИР, рођен 1914, Рушањ, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, 2. батаљон. Рањен 9. новембра 1944. код Лаћарка. Погинуо 22. децембра код Отока.

- ПЕТРОВИЋ Гвоздена СВЕТИСЛАВ. рођен 1920. Драгијевица. Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. године. 3. чета 3. батаљон. Убрзо напустио јединицу.
- ПЕТРОВИЋ Михаила СВЕТИСЛАВ, рођен 1921. Радикина Бара. Ниш, месар. У Бригади од децембра 1944. десетар у Воду везе 2. батаљона. Рањен 21. јануара 1945. код Новак Банске. Погинуо 28. априла 1945. године код Пакленице.
- ПЕТРОВИЋ Смиљка СВЕТИСЛАВ. рођен 1922, Драговац, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944.4. батаљон.
- ПЕТРОВИЋ СВЕТИСЛАВ. рођен 1923, Лисовић, Барајево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 3. чета 2. батаљона. Рањен 22. јануара 1945. код Новак Банске.
- ПЕТРОВИЋ Савин СВЕТОМИР. Погинуо јануара 1945. код Шаренграда.
- ПЕТРОВИЋ Аћима СВЕТОЗАР, рођен 1923. Доње Лесковице. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. у 1. батаљону. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Оболео, 2. маја 1945. упућен кући.
- ПЕТРОВИЋ Милоја СЛАВОМИР. рођен 1921. Доња Црнућа. Горњи Милановац. земљорадник. У 4. батаљону. Рањен априла 1945. године.
- ПЕТРОВИЋ СОФИЈА, Ломница. Крушевац. У Бригади од 20. маја до августа 1944.4. баталли.
- ПЕТРОВИЋ Велимира СРЕТЕН. рођен 1921. Причевић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.2. чета 3. батаљон. У децембру оболео и (вероватно) враћен кући.
- ПЕТРОВИЋ СРЕТЕН. рођен 1924. Крушје, Алексинац. У Бригади од маја 1944.1. батаљон. Рањену јуну или јулу 1944. године. Транспортован у Италију на лечење.
- ПЕТРОВИЋ Војислава СРЕЋКО. рођен 1915. Прњавор. Љубовија. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен теже 24. априла 1945. код Доњег Рајића.
- ПЕТРОВИЋ Петра СРЕЋКО. рођен 1925. Сирдија, Осечина. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 2. чета 3. батаљон. Промрзао фебруара 1945. Погинуо 20. априла 1945. код Плетернице.
- ПЕТРОВИЋ СРЕЋКО. рођен 1915. Буковица. Липљањ избеглица са Косова. Рањен 2. маја 1945. код Новске.
- ПЕТРОВИЋ Вукашина СТАВРИЈА. Шљивовик. Сврљиг. У Бригади од 26. децембра 1944.2. батаљон.
- ПЕТРОВИЋ Зарија СТАНИМИР. рођен 1921. Рековац. земљорадник У Бригади од 22. септембра 1944. 3. батаљон. Нестао (удавио се) 3. јануара 1945. у Босуту.

ПЕТРОВИЋ Милорада СГАНМИР, рођен 1920. Драговац, Бојник. кројач. У Бригади од децембра 1944. политички делегат у 3. чети 4. батаљона. Погинуо 16. јуна 1944. код Сувог Дола, Блаце.

ПЕТРОВИЋ Живојина ПАНИСЛАВ, рођен 1923, Својново, Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Погинуо 9. фебруара 1945. код Новак Бапске.

ПЕТРОВИЋ СТАНКО, рођен 1918, Заблаће, Чачак, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944. године.

ПЕТРОВИЋ СТАНКО, рођен око 1900, Барје, Лесковац. У Бригади од 2. септембра 1944 (из 6. српске бригаде) до краја рата.

ПЕТРОВИЋ Радомира СТАНКО. рођен 1927. Чаири, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 5. чета 2. батаљон. Рањен 4. фебруара 1945. код Новак Бапске.

ПЕТРОВИЋ С. СГОЈАДИН. Вујаново. Бојник. У Наредби бр. 29: борац. одликован Медаљом за храброст.

ПЕТРОВИЋ Рајдша СТОЈАН. рођен 1924. Ново Село. Гацин Хан. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. Упућен у Београд на лечење од неурозе.

ПЕТРОВИЋ СТОЈАН. Вујаново. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. 2. чета 3. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Комтетинцима.

ПЕТРОВИЋ Љубе ЋИРА. рођен 1924. Турјане, Бојник. У Бригади од маја 1944. Политички делегат.

ПЕТРОВИЋ Радована ФИЛИП. рођен 1926, Остружац, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 3. батаљон. У новембру 1944. прекомандован. Рањен.

ПЕТРОВИЋ Н. ЧЕДОМИР. рођен 1922. Лука, Бор. У Бригади од 17. априла 1945. године (из прекоманде). 3. чета 1. батаљон. Рањен 19. априла 1945. код Врчин Дола.

ПЕТРОВИЋ - Флориј Станке ЈАНКО. рођен 1920, Горњане. Бор. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.

ПЕТРОВИЋ Ж. ФИЛИП. из ваљевског краја. Погинуо на Сремском фронту.

ПЕТРОВИЋ. ПАВЛОВИЋ (или слично), из Подриња, Ваљевски округ. Десетар у 2. батаљону. Стрелян 18. фебруара 1945. због саморањавања.

ПЕТРОНИЈЕВИЋ Војина ВИТОМИР. рођен 1922. Пријездић. Ваљево. столар. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде) 3. чета 1. батаљон. Рањен 5. априла 1945. у насилном извиђању.

ПЕТРОНИЈЕВИЋ Станоја МИЈАТ. рођен 1917. Падеж. Крушевац. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде) 1. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Убрзо умро.

- ПЕТРОНИЈЕВИЋ Војина МИЛОРАД, рођен 1921, Пријездић, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 1. чета 2. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. код Комлетинаца. Лечен до краја године.
- ПЕТРОНИЈЕВИЋ Светолика МИОДРАГ, рођен 1918, Падеж. Крушевац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, 1. чета 3. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја. Умро у болници после 12. маја.
- ПЕТРОНИЋ Савана СВЕТОМИР, рођен 1924, Осладић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 4. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. године код Комлетинаца (или рањен после 20 дана код Шаренграда: умро 10. фебруара).
- ПЕТРУШЕВИЋ НАТАЛИЈА, рођена 1928. Београд. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде) 2. батаљон.
- ПЕТРУШИЋ Видака МИЛИЋ, рођен 1901, Горњи Гајтан. Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде) интендант 2. батаљона. Прекомандован по ослобођењу Београда.
- ПЕТРУШИЋ Ђорђа ПЕТАР, рођен 1909, Горњи Гајтан, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде) водник у 2. чети 1. батаљона. По ослобођењу Београда у артиљерији.
- ПЕЦИЋ Чедомира ДРАГУТИН, рођен 1924. Чапри. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- ПЕЦОВИЋ Милана ДРАГОМИР. 3. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ПЕЧИ Јожефа (Јожеф) ФЕРЕНЦ, рођен 1925, Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде) 3. чета 2. батаљон. Погинуо 13. априла 1945. код Винковаца.
- ПЕЧИ Фрање ФРАЊО, рођен 1925, Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде) 2. чета 2. батаљон. Рањен 8. априла 1945, пред пробој фронта.
- ПЕШЕВИЋ Драгомира МИЛОШ, рођен 1913, Озрен, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро у болници.
- ПЕШИЋ Крстивоја БОЖИДАР, рођен 1920, Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Погинуо 15. децембра 1944. код Отока.
- ПЕШИЋ Душана БОРИВОЈЕ, рођен 1923, Лебане. У Бригади од маја 1944.
- ПЕШИЋ Прокопа БОРИВОЈЕ, рођен 1917, Лебане. У Бригади од маја до августа 1944, 3. чета 1. батаљон.

ПЕШИЋ Љубомира ВОЈИСЛАВ, рођен 1920. Лозане. Бојник. колар. У Бригади од формирања. командир 3. чете 2. батаљона. Рањен 21. јануара 1945. код Шаренграда. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.

ПЕШИЋ Петра ВУКАДИН. рођен 1928, Вина, Лесковац, земљорадник. У Бригади од формирања. 2. чета 3. батаљон. Прекомандован у 13. српску бригаду јуна 1944. Рањен.

ПЕШИЋ А. ДОБРОСАВ, рођен 1922, Лесковац. У Бригади од маја 1944, 2. чета 1. батаљон. Погинуо 23. децембра 1944. код Отока.

ПЕШИЋ Љубомира ЖИВОРАД. рођен 1926, Козличкић. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 20. новембра 1944, од мине пред Мартинцима. Умро у Дивизијској болници у Сремској Митровици.

ПЕШИЋ Лазара ЉУБИСАВ. рођен 1927. Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од 10. маја до јула 1944, 3. чета 4. батаљон.

ПЕШИЋ ЉУБОМИР. рођен 1922. Бучинце. Прокупље. У Бригади од 1944. године. водник.

ПЕШИЋ МИЛАН. 1. батаљон. Погинуо 21. априла 1945. код Старог Слатника.

ПЕШИЋ МИЛОВАН. рођен 1924, Липолист. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.

ПЕШИЋ Трајка МИЛОРАД. рођен 1922. Кацабаћ. Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.

ПЕШИЋ МИЛОРАД. рођен 1925, Орашчиц. У 5. чети 2. батаљона. Рањен 9. децембра 1944. код Комтетинаца. Умро сутрадан у Дивизијској болници у селу Нијемцима.

ПЕШИЋ Мьташа МИОДРАГ. рођен 1920. Обреж, Барајево, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон.

ПЕШИЋ Миливоја МЛАДЕН. рођен 1921, Липовица. Лебане, земљорадник. У Бригади од 1944. године.

ПЕШИЋ Саве РАДЕНКО. рођен 1923, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године у пробоју фронта.

ПЕШИЋ Милана РАДОСЛАВ. рођен 1921, Грабовница. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Погинуо 3. јануара у Комтетинцима (или се удавио у Босуту)-

ПЕШИЋ Крсте СВЕТИСЛАВ, рођен 1921, Лозане, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 2. чета 3. батаљон.

ПЕШОВИЋ МИЛУТИН. 3. чета 4. батаљон. Рањен 22/23. децембра 1944. код Отока. Умро у Дивизијској болници у Нијемцима.

- ПЕШТЕРАЦ МИЈОВАН.** 'Трстеник (околина). У Алманаху Бригаде: борац, одликован Медаљом за храброст.
- ПЛОСТИЋ ВЕРОСЛАВА.** рођена 1928. Ријека. живела у Београду. У Бригади од јануара 1945, Чета за везу. Рањена 16. априла у Бакову.
- ПИПЕРАЦ Андрије РАДИСАВ,** рођен 1918. Бресно Поље, Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.2. чета 1. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Комтетинцима.
- ПИПЕРАЦ Станка ТИХОМИР.** рођен 1926, Бресно Поље, Трстеник. возач. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 21. јануара 1945. код Шаренграда.
- ПИРЧИЋ Александра МИЛЕНКО,** рођен 1924. Горњане, Бор, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. Погинуо у јануару 1945. код Шаренграда.
- ПИРЧИЋ Александра РАДОВАН,** рођен 1922, Горњане. Бор, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. Погинуо.
- ПИСАРЕВИЋ МИХАИЛО,** рођен 1926. Ммошевац, Велика Плана. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2 шумедијске бригаде) 2. чета 4. (2) батаљон. Рањен 8. маја код Прозорја.
- ПЈЕШЧИЋ Обрада БРАНКО.** рођен 1923. Криви До. Шавник. избеглица у Врњачкој Бањи. У Бригадиод 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). политички комесар Извиђачке чете. Рањен 15. априла у Бакову.
- ПЈЕШЧИЋ СТЕВАН.** рођен 1925, Равно, Шавник. избеглица у Врњачкој Бањи. У Бригади од формирања, политички комесар 2. чете 2. батаљона. Рањен 28. септембра 1944. код Враћевшнице.
- ПЛЕТИКОСИЋ Ђура ЂУРО.** рођен 1912, Товарник. Вуковар. избеглица у Београду. У Бригади од 12. децембра 1944,2. чета 1. батаљон. Рањен теже. 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- ПЛЕЋАШ Манојла МИЛЕ.** рођен 1920. Дивосело, Госпић, живео у Београду, трговачки помоћник. У Бригади од 6. октобра 1944. политички комесар чете у 1. батаљону. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- ПЛЕЋЕВИЋ БРАТИСЛАВ.** рођен 1929. Аранђеловац. ђак. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумедијске бригаде).
- ПЛЕЋЕВИЋ Живојина МИОМИР.** рођен 1926, Трбушница. Лазаревац. ученик. У Бригадиод септембра 1944. политички делегат Вода везе 3. батаљона.
- ПЛЕЋИЋ Вукосава БОЖИДАР.** рођен 1924, Осладић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта. код Грчића Салаша. Умро убрзо у болници.
- ПЛЕЋИЋ Сретена ЖИВОРАД.** рођен 1922. Осладић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. године. 3. чета 3. батаљон. Рањен 8. маја у Дугом Селу.

ПЈ10ЧИЋ РАДОМИР. рођен 1927. Мудраковац. Крушевац. 4. батаљон. Промрзао 20. јануара 1945. лечен до 24. априла 1945. године.

ПОДГОРА11 Радише БРАНКО. Тавник. Краљево. Погинуо код Загреба.

ПОДГОРАЦ Радисава МИЛОРАД. рођен 1922. Бумбарево Брдо. Кнић. земљорадник. У Бригади од 27. септембра 1944. водник у Чети аутоматичара. Рањен 2. маја 1945. код Новске. Умро у болници.

ПОЗНАНОВИЋ Милована БУДИМИР. рођен 1927. Равње. Ваљево. Рањен 22. априла 1945. на Орљави.

ПОЗНАНОВИЋ И. ЂОРЂЕ. рођен 1924. Котор, живео у Београду. Оболео после рата од ТБЦ.

ПОЗНАНОВИЋ Радивоја МИЛИСАВ, рођен 1924. Равње. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.3. чета 2. батаљон Погинуо 22. децембра 1944. код Отока.

ПОЛОВИНА ЉУБИНКО. рођен 1921. Валово, живео у Београду, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. ПК батерија. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

ПОЛОМАЦ Божидара СТЕВАН. рођен 1925. Болоновци. Горњи Милановац. ученик. У Бригади од 28. септембра 1944, десетар у 1. чети 2. батаљона. Рањен 29. децембра. Пошшоу 1. фебруара 1945. код Новак Банске.

ПОЉАН Петра АДАМ. рођен 1919. Штивица. Нова Градишка. избеглица. шофер. У 2. чети 1. батаљона. Рањен 27. априла 1945. код Новске.

ПЕТРОВИЋ (ПАВЛОВИЋ). из Подриња, из Ваљевског округа. Десетар у 2. батаљону. Стре.ган 18. фебруара 1945. због саморањавања.

ПОПАДИЋ Животе БОГОЉУБ, рођен 1921. Манојловци. Топола. У Бригади од септембра 1944. године.

ПОПАДИЋ Тихомира МИЛИВОЈЕ. рођен 1926, Богдање. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.

ПОПОВИЋ АЛЕКСАНДАР. У Бригади од 17. априла 1945 (из прекоманде). 1. чета 3. батаљон. Рањен теже. 20. априла 1945. код Вршш Дола.

ПОПОВИЋ А11ДРИЈА. рођен 1926. Таково. Горњи Милановац. Инжињеријска чета. Рањен априла 1945. године.

ПОПОВИЋ БЛАЖО. рођен 1916. Коњарник. Житорађа. У Бригади од децембра 1943. политички комесар чете и обавештајни официр у 2. батаљону.

ПОПОВИЋ Андреје БОЖИДАР. рођен 1925, Азања. Смедеревска Паланка.

ПОПОВИЋ Јанка БОЖИДАР. рођен 1913. Кшшовац. Бујановац, професор у Београду. У Бригади од јануара 1945. Радио у Пропагандном одсеку.

ПОПОВИЋ Чедомира БОРИВОЈЕ. рођен 1921. Братачић. Осечина. Ром. У Бригади од 20. октобра 1944,2. чета 2. батаљон.

- ПОПОВИЋ Витомира БРАНИСЛАВ, рођен 1926, Београд, ученик; 1. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ПОПОВИЋ Живојина ВЕЛИМИР, рођен 1924. Ново Момчџтово, Житорађа. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде) омладински руководиоц батаљона, помоћник политичког комесара чете у 3. батаљону. Рањен 12. маја 1945. на Козју.
- ПОПОВИЋ Чедомира ВЕСЕЛИН, рођен 1914, Гола Глава, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. новембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- ПОПОВИЋ Милана ВИДОЈЕ, рођен 1925, Корбово, Кладово, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- ПОПОВИЋ Лазара ВЛАСТИМИР, рођен 1927. Ратари, Параћин.
- ПОПОВИЋ ЖИВОТА, рођен 1921, Горњи Милановац, 2. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку.
- ПОПОВИЋ Владимира ИВАН (ИВАНКО), рођен 1926, Мишар, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- ПОПОВИЋ Р. ИЛИЈА, рођен 1927, Вранић, Барајево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 4. батаљон.
- ПОПОВИЋ Богдана ЈОРДАН, рођен 1924, Гола Глава, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 2. маја 1945. код Банове Јаруге из Допунског батаљона, 3. чета 1. батаљон. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- ПОПОВИЋ Гавре ЛАЗАР, рођен 1924. Ада, Сента. живео у Београду. У 3. чети 3. батаљон. Контузован 15. априла 1945. у Ђакову.
- ПОПОВИЋ Мьтоја ЉУБИША, рођен 1924. Шуме, Топола. У 1. чети 3. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Плетернице.
- ПОПОВИЋ Светозара МИЛОЈКО, рођен 1926. Жабар. Шабац, земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944, 3. чета 4 (2). батаљон. Рањен 2 пута: 23. децембра 1944. код Отока и 12. априла 1945. код Отока.
- ПОПОВИЋ Андреје МИЛОСАВ, рођен 1927. Азања, Смедеревска Паланка. У 1. чети 3. батаљон. Контузован 5. маја пред Крижем.
- ПОПОВИЋ Милована МИЛУТИН, рођен 1924. Јагњило. Младеновац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- ПОПОВИЋ МИОДРАГ. У 1. батаљону. Рањен око 1. маја 1945. године.
- ПОПОВИЋ Вукоја МИРКО, рођен 1924, Коњарник, избеглица са Косова. Политички комесар чете у 2. батаљону. Рањен 16. августа 1944. код Куршумлије; транспортован за Италију. Политички комесар Батерије, по повратку из Италије.

- Г10ПОВИЋ Марка МИРКО**, рођен 1916, Бужим. Босанска Крупа, избеглица. У Бригади од 23. априла 1945, 2. батаљон. Рањен 25. априла 1945. године код села Боровце.
- ПОГ10ВИЋ Владете МОМИР**, рођен 1928, Исток, Косово, избеглица у Београду. У Бригади од септембра 1944, Заштитни вод Бригаде. Рањен јануара 1945. године.
- ПОПОВИЋ РАДИВОЈЕ**, рођен 1914. Прогореоци, Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 19. јануара 1945. код Мохова (или Новак Банске).
- ПОПОВИЋ (РАДОЈЕВИЋ) Борисава РАДМИЛА**, рођена 1918, Деспотовац, студент медицине. У Бригади од децембра 1943, заменик референта санитета Бригаде. Прекомандована маја 1944. године.
- ПОГГОВИЋ РАДОЈИЦА**, Рашевица. Параћин, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 3. батаљон. Рањен 19. јануара 1945. код Шаренграда (њти 23. јануара код Мохова).
- ГГОПОВИЋ Душана РАДОСЛАВ**, рођен 1927, Брусница, Горњи Мътановац. Рањен 8. маја 1945. код села Врбавске.
- ПОГГОВИЋ Вукоје РАДУЛЕ**, рођен 1927, Коњарник. 2. батаљон. Рањен јула 1944. на Копаонику; транспортован за Италију.
- НОПОВИЋ (ШУШОНИЋ) Живоја РУЖА**, рођена 1928. Звечка. Обреновац, кројачица. У Бригади од октобра 1944. до краја рата. Болничарка у Бригади.
- ГГОПОВИЋ Витомира САВА**, рођен 1924. Београд, ученик. У Бригади од 17. октобра 1944, писар у Бригади. Рањен 2 пута: 9. децембра 1944. у Комтеинцима и 20. априла 1945. код Врчи Дола.
- Г10ПОВИЋ Николе СЛОБОДАН**, рођен 1919. Јелашница. Сурдулица, живео у Нишу. У Бригади од 20. јуна 1944. (из 6. српске бригаде), политички делегат у 1. чети 4. батаљона. Рањен 26. јула 1944. на Вељој Глави.
- ПОПОВИЋ Михаила СТЕВАН**, рођен 1907. Небљуси, Доњи Лапац, избеглица у Београду. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. политички делегат у 3. чети 2. батаљона.
- ПОПОВИЋ Живојина ЧЕДОМИР**, рођен 1919. Љубичевац. Ктадово, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 24. априла 1945. испред Окучана.
- ПОТКОЊАК ВЕЛИМИР**, рођен 1924. Стара Кањижа. живео у Београду. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде) политички делегат у 2. чети 4. батаљона. Рањен на Ибру 7/8. септембра 1944. Умро 9. септембра у Дивизијској болници код манастира Студенице.

ПОЧУЧА Бранка ЈОВАН. рођен 1923. Нова Топола, Боеанека Градишка, избеглица у Београду. У Бригади од 15. новембра 1944. шеф војне поште. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.

ПРВУЈ10ВИЋ Добривоја ВИТОМИР. рођен 1920, Београд. трговачки помоћник. У Бригади од 1. јануара 1945. Чета аутоматичара. Рањен 12. априла 1945. код ЈЛоваса.

ПРВУЛОВИЋ Младена СТОЈАН, рођен 1923, Велики Јасеновац, Зајечар. У Бригади од марта 1945.3. чета 1. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

ПРЕДРАГОВИЋ ЗВЕЗДАН. живео у Београду. Командир ПК батерије.

ПРЕКИЋ Миљосава ЊЕГОВАН. рођен 1927. Копљаре. Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, из 2. шумадијске бригаде. 1. чета 4. батаљон. Рањен 7. фебруара 1945. код Новак Бапске.

ПРЕКОВИЋ Гаврила ВУКОМАН, рођен 1925, Мисача. Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Рањен 17. јануара 1945. код Новак Бапске.

ПРЕЛАЋ РАНЂЕЛ. живиу Београду.

ПРИНЦИЋ Стојана ПРЕДРАГ. рођен 1922. Неготин. У Бригади од децембра 1944. године.

ПРОДАНОВИЋ Радојице АЛЕКСА, рођен 1920. Врбица. Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). заменик командира 1. чете 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. уЂакову.

ПРОДАНОВИЋ МИЛАН, из Београда. У Бригади од октобра 1944. 3. батаљон. Рањен 8. новембра 1944. код Лаћарка. Убрзо умро у Дивизијској болници у Сремској Митровици.

ПРОКИЋ МИОДРАГ. рођен 1925, Горња Пешчаница. Алексинац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.

ПРОКИЋ Станоја РАДИВОЈЕ. Текија. Крушевац. У Бригади од 20. јуна 1944. (из 16. српске бригаде).

ПРОКИЋ Аврама РАДОЈЕ, рођен 1914. Поточац. Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. године код Мохова.

ПРОКИЋ Радојице РАДОЈКО, Текија, Крушевац. У Бригади од 20. јуна 1944. (из 16. српске бригаде).

ПРОКИЋ Радојице СПАСОЈЕ. Текија. Крушевац. У Бригади од 20. јуна 1944. (из 16. српске бригаде). Погинуо 20. јула 1944. на Копаонику.

ПРОКОВИЋ МИЛАН. рођен 1921. Велереч. Горњи Мътановац, водник.

ПРОТИЋ МИЛОРАД. 3. чета 4. батаљон. Рањен 12. децембра 1944. код Отока.

- ПРУНИЋ Николе СТАНИМИР**, рођен 1925. Грабовица. Кладово. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. ПТ вод 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- ПРОШИЋ Миодрага РАДОМИР**, рођен 1926. Бегово Брдо. Крушевац. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), ПТ вод 2. батаљона. Рањен 3. маја 1945. код Пакре.
- ПУЗИГАЋА МИЈАН**, рођен 1912, Ракелићи, Приједор. избеглица у Београду. 2. чета 1. батаљон. Рањен 28. априла 1945. код Новске.
- ПУЗИЋ Мълића МИЈОВАН**, рођен 1919. Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. ПК батерија. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Умро у Дивизијској болници (ъти погинуо 6. маја 1945. код Крижа).
- ПУЈИЋ МИЈОРАД**, У Алманаху Бригаде: п.поручник. одликован Орденом за храброст.
- ПУЈТИЋ ОБРАД**, У Алманаху Бригаде: водник. одликован Медаљом за храброст.
- ПУЈБЕЗЕВАЋ Станоја АЛЕКСАНДАР**, рођен 1925. Завлака. Крупањ. земљорадник. У Бригади од 15. децембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен теже. 21. јануара 1945. код Шаренграда.
- ГІУШИЋ Вл. МИЛАН**, рођен 1926. Банатски Душановац. Зрењанин, земљорадник. У Бригади од 28. марта 1945. (из Мачванске бригаде). Чета аутоматичара. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ПУПИЋ Томе МИЛАН**, рођен 1922, Банатски Душановац. Зрењанин. под-официр Југословенске војске. У Бригади од 15. марта 1945. (из Космајске бригаде). вршио дужност команданта Другог батаљона. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.
- ПУРЕБИЋ МИЛЕНКО**, из околине Бајшш Баште. Погинуо новембра 1944. (убрзо по доласку у Бригаду) несрећним случајем.
- ПУРИЋ Јанка ВИДОЈЕ**, рођен 1920. Стрново. Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 1. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. код Комлетинаца.
- ПУРИЋ Душана МИЛИСАВ**, рођен 1926, Купци. Крушевац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 1. батаљон.
- ПУРИЋ Јована МИХАИЛО**, Рача. Бајина Башта. У Бригади од новембра 1944. Погинуо 15. априла 1945. код Бакова.
- ПУРИЋ Светозара МЈІАДЕН**, рођен 1924, Купци. Крушевац. земљорадник. У Бригади од формирања. политички помоћник комесара 1. чете 1. батаљона. Контузован 22. децембра 1944. код Отока.

- ПУРИЋ Драгољуба РАДИСАВ. рођен 1923, Луг, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944. 1. чета 4. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока. Умро истог дана у Дивизијској болници у селу Нијемци.
- ПУРИЋ Данила РАДОЈИЦА. рођен 1924, Купци, Крушевац, земљорадник. У Бригади од формирања, 1. батаљон. Рањен јула 1944. на Копанику; транспортован за Италију. Вратио се почетком 1945. године, политички делегат у Чети за везу.
- ПРУТИЋ Михаила МИЛЕНКО, рођен 1923, Луг, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 4. децембра 1944. код Мартинаца. Умро у Лаћарку, у Дивизијској болници.
- ПРУТИЋ Мшшрада ОБРАД, рођен 1925, Луг, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. командир 2. чете 1. батаљона. Рањен 2 пута: 23. јануара 1945. код Мохова и 28. априла испред Новске.
- ПУТИЦА МИЛАН. рођен 1914. Цргар. Имотски. живео у Београду. ПТ вод, 3. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- ПУТНИКОВИЋ ИВАН, 1. чета 1. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. године код Комлетинаца.
- ПУЦАРЕВИЋ БОЖИДАР. рођен 1927. Тулари. Уб, земљорадник. Рањен априла код Ђакова. Умро 19. јуна 1945. у болници, у Старој Назови.
- ПУШИЋ РАДОМИР, Заштитни вод Бригаде. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.
- ПУШКАРЕВИЋ Косте СТЕВАН, рођен 1918, Мирковци. Винковци. саобраћајни железнички чиновник у Земуну. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригади од јануара 1944. (из Јастребачког одреда), командир чете у Првом батаљону, а потом обавештајни официр Бригаде. На тој дужности остао до краја рата.
- РАБАСОВИЋ Милоја ЧЕДОМИР, рођен 1923. Мокра Гора, Ужице. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 2. чета 2. батаљон, п. поручник. Рањен 24. априла 1945. код Богиневаца.
- РАДЕНКОВИЋ Ђорђа МИЛУТИН, рођен 1919, Главница. Приштина, избеглица у Београду, трговачки помоћник. У Бригади од 18. новембра 1944. Радни вод 1. батаљона. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.
- РАДЕНКОВИЋ Станка МОМИР. Трнавци Александровац.
- РАДЕНКОВИЋ РАДОМИР. 1. чета 3. батаљон. Рањен (вероватно) 22 (23). децембра 1944. код Отока. Умро 24. јануара 1945. године у болници у Сремској Митровици.
- РАДЕНКОВИЋ Пшгорија ТОДОР. рођен 1922. Доњи Барбеш, Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од 24. децембра 1944. 2. чета 2. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.

РАДИВОЈЕВИЋ Саве АЛЕКСАНДАР, рођен 1923, Магаш, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. водник у 3. батаљону.

РАДИВОЈЕВИЋ ВЕЛИМИР, рођен 1921, Газдаре, Медвеђа. У Бригади од децембра 1943, 3. чета 2. батаљон.

РАДИВОЈЕВИЋ ДРАГИЋ, из Београда. Пропагандни одсек Бригаде, фотограф. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.

РАДИВОЈЕВИЋ Љубисава ДРАГОСЛАВ, рођен 1922, Крушевица. Лазаревац, берберин. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), 3. чета 1. батаљон. Контузован 20. априла код Билица.

РАДИВОЈЕВИЋ Милоја ДРАГОСЛАВ, рођен 1922. Речица, Бојник, земљорадник. У Бригади од формирања, 2. батаљон. Рањен 10. децембра 1943, на Барју. Умро од последица по завршетку рата.

РАДИВОЈЕВИЋ Боривоја ДУШАН, рођен 1920, Сурдулица, обућар. У Бригади од формирања, водник у 3. батаљону. Рањен (вероватно) јула 1944. на Копаонику. Транспортиран у Италију.

РАДИВОЈЕВИЋ Јована ЖИВАН, рођен 1922, Барич. Обреновац. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде) Инжињеријска чета. Рањен 3. маја код Банове Јаруге.

РАДИВОЈЕВИЋ ЖИВАН, рођен 1922, Велики Борак. Барајево, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). Рањен 3. маја 1945. код Банове Јаруге.

РАДИВОЈЕВИЋ Александра МИЛОРАД, рођен 1919, Бранчић. Љиг. зидар. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). водник у Чети ГИТ пушака. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.

РАДИВОЈЕВИЋ Љ. МИЛОРАД, рођен 1924. Влахово. Сврљиг.

РАДИВОЈЕВИЋ Миљенка МИЛОРАД, рођен 1928. Доња Рача. Рача. земљорадник. У Бригади од 11. октобра 1944. 2. батаљон. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.

РАДИВОЈЕВИЋ МИЛОРАД, рођен 1926, Равње, Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. батаљон Погинуо децембра 1944. код Комлетинаца.

РАДИВОЈЕВИЋ Животе РАДОМИР, рођен 1924, Голубок. Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). Погинуо 6. маја 1945. код Крижа.

РАДИВОЈЕВИЋ Божицара РАДОСАВ, Леце, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде), 2. батаљон. Пошшоу на Сремском фронту.

РАДИВОЈЕВИЋ Стевана РАДОСАВ. Млачиште. Црна Трава. тесар. У Бригади од формирања, политички делегат вода у 3. батаљону. У августу 1944. прекомандован. Рањен при ослобођењу Београда.

- РАДИВОЈЕВИЋ Сретена СИНИША, рођен 1920. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.2. чета 4. батаљон. Рањен. теже. 5. новембра 1944. у Лаћарку.
- РАДИНОВИЋ Владимира ЖАРКО, рођен 1914, Подравска Слатина, избеглица у Београду, чиновник. У Бригади од 20. октобра 1944,3. чета 2. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Лечен до 13. априла 1945. године.
- РАДИСАВЉЕВИЋ ДИМИТРИЈЕ, рођен 1917, У 1. чети 1. батаљона. Погибно 12. маја 1945. у Козју.
- РАДИСАВЉЕВИЋ Живана ЈОВАН, рођен 1927. Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 1. фебруара 1945. 3. чета 3. батаљон. Рањен 14. априла 1945. у Ђакову.
- РАДИСАВЉЕВИЋ Драгољуба ЉУБИША, рођен 1925. Врбица. Аранђеловац, ученик. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде) 3. чета 3. батаљон. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- РАДИСАВЉЕВИЋ ЉУБИША, рођен 1924. Велика Плана. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). У 3. чети 3. батаљона. Рањен 5. маја 1945. године код Крижа.
- РАДИСАВЉЕВИЋ Драгомира МИОДРАГ, рођен 1923. Макрешане. Крушевац.
- РАДИСАВЉЕВИЋ Велимира ТИХОМИР, рођен 1919. Гарашини. Аранђеловац, керамичар. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). 2. чета 1. батаљон. Рањен. теже. 23. јануара 1945. код Шаренграда.
- РАДИЋ Тодора ДИМИТРИЈЕ, рођен 1911. Бистрица, Босанска Градишка, избеглица у Београду, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. водник у Митраљеској чети. 1. батаљона. Рањаван 3 пута: 22. децембра 1944. код Отока. 12. априла 1945. код Ловаса и 26. априла код Доњег Рајића.
- РАДИЋ ДУШАН, рођен 1916. Глина, избеглица у Београду, пекар. У Бригади од новембра 1944. Позадинска чета Бригаде.
- РАДИЋ Мњића МИЛЕТА, рођен 1924. Велика Дренова. Трстеник, бравар. У Бригади од децембра 1944. ПК батерија.
- РАДИЋ Саве МИЛОРАД, рођен 1926. Стража. Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944,1. чета 2. батаљон. Рањен 4. децембра пред Мартинцима. Промрзао 24. јануара 1945.
- РАДИЋ МИОДРАГ, 1. чета 2. батаљон. Рањен 7. децембра 1944. године код Комлетинаца.
- РАДИЧАНИН Ђ. МИЛО, рођен 1925, Селанова Пољана, Војинић, избеглица у Београду. У Бригади од 15. октобра 1944,1. чета 4. батаљон. Рањен 2 пута: 2. новембра 1944. у Лаћарку и 22. јануара 1945. код Шаренграда.
- РАДИШИЋ Драгољуба СВЕТИСЛАВ, рођен 1926. године. Кусадак. Смедеревска Паланка.

- РАДМИЛОВИЋ Трифуна РАДОМИР. рођен 1917. Лукавац, Гацко, трговачки помоћник у Београду. У Бригади од септембра 1944. политички делегат 2. чете 2. батаљона. Рањен 24. јануара 1945. код Нјаренграда.
- РАДОВАНОВ М. САВА. рођен 1926. Лаћарак.
- РАДОВАНОВ Матије СТЕВАН, рођен 1927. Нови Сад. келнер у Београду. ПТ вод 3. батаљона. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- РАДОВАНОВИЋ Мгшована АЛЕКСАНДАР. рођен 1920. Горње Злегшге. Александровац. абацијски радник. У Бригади од 20. маја 1944. из Крушевачког одреда. помоћник политичког комесара 3. чете 1. батаљона. Рањен теже 22. децембра 1944. код Отока.
- РАДОВАНОВИЋ Марка ВИДОЈЕ. рођен 1926. Мушићг. Косјерић. ковач. У Бригади од децембра 1944.1. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро у Дивизијској болници у Соту.
- РАДОВАНОВИЋ Радомггра ВЛАДИСАВ. рођен 1917. Бојчетина, Кнић. столар. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде) Чета за везу. Рањен 2 пута: 3. јануара 1945. у Комтетинцима 15. априла у Ђакову.
- РАДОВАНОВИЋ Радомира ВОЈИСЛАВ. рођен 1927. Угљарево. Трстенгк. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- РАДОВАНОВИЋ Милана ВУКАШИН. рођен 1920. Милошевац. Велика Плана. У Бригади од 26. децембра 1944. водник 2. чете 2. батаљона. Рањен теже. 8. маја 1945. код Прозорја.
- РАДОВАНОВИЋ Бранка ДОБРОСАВ. рођен 1923. Рипањ. Београд. ковач. У Бригади од марта 1945. 3. чета 3. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Вгнковаца. Умро у болници
- РАДОВАНОВИЋ ДРАГАН. Стубла, Бојингк. У Бригади од маја до јула 1944.4. батаљон.
- РАДОВАНОВИЋ Саве ДРАГОМИР. рођен 1919. Азања, Смедеревска Паланка: 1. батаљон. Рањен 21. априла 1945. код Старог Статника.
- РАДОВАНОВИЋ В. ЖАРКО. рођен 1921. Манојлица. Сврљиг.
- РАДОВАНОВИЋ Марка ЖИВАДИН. рођен 1924. Драгијевгца. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 2. батаљон. Оболео 27. новембра и упућен на лечење.
- РАДОВАНОВИЋ Радована ЖИВОЈИН. рођен 1920, Драпгјевица. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.2. чета 3. батаљона. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку. Контузован код Шаренграда.
- РАДОВАНОВИЋ Радомира ЗДРАВКО. рођен 1926. Драгијевница. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.1. чета 3. батаљон. Контузован.

- РАДОВАНОВИЋ Панте ЉУБИВОЈЕ, рођен 1924, Рипањ, Београд, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде), Чета ПТ пушака. Рањен, теже, 20. априла 1945. код Билица.
- РАДОВАНОВИЋ Мьлутина МИЛАН, рођен 1923, Петровац, Крагујевац. У Бригади од 22. септембра 1944, 2. чета 4. батаљона. Рањен 2 пута: 22. децембра 1944. код Отока (лечен до 31. марта) и 12. априла 1945. године у пробоју фронта.
- РАДОВАНОВИЋ Војислава МИЛИВОЈЕ, рођен 1924, Драгијевица, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 2 пута: 17. октобра 1944. пред Београдом и 24. априла 1945. код Доњег Рајића.
- РАДОВАНОВИЋ Владисава МИЛОРАД, рођен 1925, Цветуља, Крупањ, земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Погинуо априла 1945. пред пробој фронта.
- РАДОВАНОВИЋ МИЛОРАД. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- РАДОВАНОВИЋ Душана МИОДРАГ, рођен 1922, Рипањ, Београд, земљорадник. У Бригади од 30. септембра 1944, Чета ПТ пушака. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.
- РАДОВАНОВИЋ Ивана МИОДРАГ, рођен 1923, Драгијевица, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. Позадинска чета Бригаде. Погинуо 3. јануара 1945, између села Комлетинаца и Нијмеца.
- РАДОВАНОВИЋ Милсави МИОДРАГ, рођен 1925, Рача, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. батаљон. Погинуо 13. априла 1945. код Винковаца.
- РАДОВАНОВИЋ Ранислава МИОДРАГ, рођен 1926, Оглађеновац, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Бакову. Умро у болници.
- РАДОВАНОВИЋ Станимира МОМИР, рођен 1926, Драгијевица, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 9. децембра 1944. код Комлетинаца. Умро у Дивизијској болници.
- РАДОВАНОВИЋ МИРОСЛАВ. У Бригади од 17. априла 1945 (из прекоманде), 1. батаљон. Рањен 20. априла у Врч^ш Долу.
- РАДОВАНОВИЋ Мирка НИКОЛА, рођен 1920, Стубла, Бојник, земљорадник. У Бригади од 1. јуна 1944, 3. батаљон. Убрзо прекомандован.
- РАДОВАНОВИЋ Владимира ПЕТАР. Рањен.
- РАДОВАНОВИЋ Радомира РАДИСАВ, Бајчетина, Гружа. Рањен у офанзивни април - мај 1945. (ампутирана десна нога).

- РАДОВАНОВИЋ Богољуба РАДМИЛО, рођен 1922. Горња Сабанта. Крагујевац. У Бригади од 18. септембра 1944, ПК батерија. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- РАДОВАНОВИЋ Димитрија РАДОЈЕ, рођен 1928, Вранић. Барајево. У Бригади од 1. децембра 1944, 4. батаљон. После 3. јануара 1945. приступио 11. војвођанској бригади.
- РАДОВАНОВИЋ Мате РАДОЈЕ, рођен 1925, Рача, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Чета ПТ пушака. Рањен 15. априла 1945. године у Ђакову.
- РАДОВАНОВИЋ Саве РАДОЈЕ, рођен 1926, Ршањ, Београд, Ром. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде), ПГ вод 2. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- РАДОВАНОВИЋ Животе РАДОЈКО, рођен 1923, Копљаре. Аранђеловац, бравар. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). водник у Инжињеријској чети. Рањен 27. априла 1945. код Новске.
- РАДОВАНОВИЋ Горча РАДОМИР. рођен 1911. Горње Коњувце, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. Убрзо враћен на терен.
- РАДОВАНОВИЋ РАДОМИР. 1. батаљон. Рањен у априлу 1945. године.
- РАДОВАНОВИЋ Новака РАДОМИР. рођен 1904. Медвеђа. У Бригади од 1944.
- РАДОВАНОВИЋ Бранислава РАДОСЛАВ, рођен 1927. Азања. Смедеревска Паланка. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде), Вод везе 2. батаљона.
- РАДОВАНОВИЋ Николе РАНКО, рођен 1923, Смедеревска Паланка. месар. 1. чета 3. батаљон. Рањен 3. маја 1945. код Крижа.
- РАДОВАНОВИЋ СВЕТОМИР. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде). Рањен 20. априла код Врчин Дола.
- РАДОВАНОВИЋ Радивоја СЛОБОДАН, рођен 1922, Цветуља. Крупањ, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 31. јануара 1945. код Шаренграда.
- РАДОВАНОВИЋ СЛОБОДАН. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде). 2. чета 3. батаљон. Рањен 19. априла 1945. код Врчин Дола.
- РАДОВАНОВИЋ СИНИША. 2. чета 4. батаљон. Рањен, теже. 7. децембра 1944. код Комлетинаца.
- РАДОВАНОВИЋ СТЕВА. избеглица са Косова и Метохије. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригади од формирања помоћник политичког комесара 3. чете 2. батаљона до 15. децембра када је прекомандован.
- РАДОВАНОВИЋ Мљана ЦВЕТКО, рођен 1918, Цветуља, Крупањ, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Чета за везу.

- РАДОВАНОВИЋ Николе ЧЕДОМИР, рођен 1924. Горње Коњувце. Бојник-ковач. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). Уорзо прекомандован у Коњичку бригаду.
- РАДАКОВИЋ Симе ДУШАН. Ратари. Смедеревска Паланка. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 2. чета 1. батаљон. Рањен 19. априла 1945. код Врчин Дола.
- РАДАКОВИЋ Новака НОВАК, рођен 1916. Божићи, Приједор. избеглица. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 3. чета 1. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- РАДЕНКОВИЋ АЛЕКСАНДАР, рођен 1927. Островица, Ниш. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Заштитни вод Бригаде.
- РАДЕНКОВИЋ Милорада ЂОРЂЕ, рођен 1927. Бумбарово Брдо. Кнић. У Бригади од 12. априла 1945. Рањен 5. маја код Крижа.
- РАДЕНКОВИЋ Милорада ЖИВАН, рођен 1926, Почковина, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Ђутица.
- РАДЕНКОВИЋ ЖИВОЈИН. У Алманаху Бригаде: водник. одликован Медаљом за храброст.
- РАДЕНКОВИЋ Димитрије КРИСТАН, рођен 1917. Горње Драговље. Гаџин Хан. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. болничар у ПТ воду. 2. батаљон. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- РАДОВИЋ Д. ВЕЛИМИР. У Наредби бр. 29: борац. одликован Медаљом за храброст. У листу „Јединство“: на Ловасу уништио топ из ПТ нушке.
- РАДОВИЋ Мњете ЖИВОЈИН, рођен 1923. Прокупље. пекар. У Бригади од децембра 1943. 3. чета 2. баталли. Погинуо 28. марта 1944. године, на Белом Камену.
- РАДОВИЋ Радомира МИЛОМИР (МИЛАН), рођен 1922. Лесковице. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. десетар у 2. чети 1. батаљона. Погинуо 22. децембра 1944. код Отока.
- РАДОВИЋ Ивана РАДУЈГ рођен 1922. Лаћислед. Александровац. У Бригади од формирања. политички комесар 2. чете 3. батаљона и у Пропагандном одсеку. Рањен 15. децембра 1944. у Косачићу.
- РАДОВИЋ Луке СПАСОЈЕ, рођен 1922. Косијери, Цетиње. Десетар ПТ пушака. Погинуо децембра 1944. код Комтетинаца (Отока).
- РАДОИЧИЋ Луке ДРАГОЈБУБ, рођен 1916. Штулац. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944. 3. чета 4. батаљон.
- РАДОИЧИЋ Мњчорада МИОДРАГ, рођен 1919. Штулац. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944. 1. чета 4. батаљон.

РАДОЈЕВИЋ Михаила АЛЕКСАНДАР, рођен 1925, Голобок. Смедеревака Паланка. У Бригади од 17. априла 1945, 3. чета. Рањен 20. априла код Врчин Дола.

РАДОЈЕВИЋ БРАНКО, рођен 1924. Бучинце, Јрокупље. земљорадник. У Бригади од децембра 1943, 3. батаљон. Погинуо 20. (21) јануара 1944. код Влахова.

РАДОЈЕВИЋ ВЕЈИМИР, рођен 1921. Лесковац. У ПТ воду 3. батаљона. Контузован 15. априла 1945. у Ђакову.

РАДОЈЕВИЋ Драгољуба ВЛАСТИМИР, рођен 1923. Сепид. Рача. земљорадник. У Бригади од 9. октобра 1944. Санитетски вод 3. батаљона. Рањен 20. јануара 1945. код Новак Банске. Контузован 16. априла 1945. у Ђакову.

РАДОЈЕВИЋ ВУКАШИН, рођен 1920, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 1. батаљона. Рањен 6. априла 1945. у извиђању.

РАДОЈЕВИЋ Војислава ДРАГОЉУБ, Богдање. Трстеник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде), 3. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945.

РАДОЈЕВИЋ Јосифа ДРАГОЉУБ, рођен 1924. Богдање. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 2 пута: код Шаренграда. 22. јануара 1945. (излечен 2. априла 1945) и 12. априла код Ловаса.

РАДОЈЕВИЋ Мьтората ДРАГОМИР, рођен 1912. Друговац. Смедерево. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен, теже, од нагазне \шне 27. априла пред Новском.

РАДОЈЕВИЋ МИЛАН, У чтанку М. Гојнић: 1. батаљон, истакао се у нападу на Оток. Погинуо 22. децембра 1944. код Отока.

РАДОЈЕВИЋ Живка МИЛЕТА, рођен 1925. Сепци. Рача. земљорадник. У Бригади од 11. октобра 1944. воднику 3. чети 3. батаљона. Рањен 2 пута: 27. јануара 1945. код Шаренграда и 12. маја у Козју.

РАДОЈЕВИЋ Спасоја НИКОЛА, рођен 1912. Лутово. Титоград. живео у Београду. иривник. У Бригади од формирања. политички комесар 2. батаљон. У Бригади до 1. септембра 1944. године.

РАДОЈЕВИЋ Јосифа РАДОСЛАВ, рођен 1926. Богдање. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

РАДОЈЕВИЋ Драгошра СВЕТОЗАР, рођен 1914. Друговац, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1944. (из Космајске бригаде), 2. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла код Ловаса. Умро 13. априла у Дивизијској болници.

РАДОЈЕВИЋ Љубисава СВЕТОМИР, рођен 1925. Богдање. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. болничар у 3. чети 2. батаљона. Рањен 5. маја 1945. код Крижа: дуже лечен.

- РАДОЈЕВИЋ Михаила СТАНКО, рођен 1923, Раков Дол, Бабушница, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде), водник у ПТ вода 3. батаљона. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.
- РАДОЈИЧИЋ Драгољуба ВЕЛИМИР, рођен 1925, Лесковац, Лазаревац, земљорадник. У 3. батаљону. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову.
- РАДОЈИЧИЋ ВУКАШИН, рођен 1924. Савковићи. Љубовија. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- РАДОЈИЧИЋ Мирка ДРАГОМАН, рођен 1920, Брезова, Ивањица. Учесник НОБ-а од 1941. До ступања у Бригаду био помоћник политичког комесара Шесте озренске бригаде. У Бригади био политички комесар 3. батаљона. а потом, од краја маја 1944, заменик политичког комесара Бригаде до фебруара 1945. када је прекомандован. Био и секретар дивизијског комитета Двадесет прве српске ударне дивизије.
- РАДОЈИЧИЋ Душана ДРАГОСЛАВ, рођен 1924, Сарајево, живео у Београду, ученик. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). 1. чета 4. батаљон
- РАДОЈИЧИЋ Милорада ДРАГУТИН, рођен 1923, Скупљен, Владимирци, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, до краја рата, 2. чета 1. батаљон.
- РАДОЈИЧИЋ Милијана МИЛАН, рођен 1920, Барајево, земљорадник. У Бригади од 2. децембра 1944. 1. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. године код Мохова.
- РАДОЈИЧИЋ Цветка МИЛОРАД, рођен 1922, Горњи Брестовац, Бојник. земљорадник. У Бригади од јуна до августа 1944. 1. чета 2. батаљон.
- РАДОЈИЧИЋ Милорада СРБОЉУБ, рођен 1926, Попучке. земљорадник. Био у 2. шумадијској бригади. Рањен 3. јануара 1945. По излечењу упућен у 4. српску; стигао пешке у Козје, МБ чета 1. батаљон.
- РАДОЈИЧИЋ Милорада ДРАГОЉУБ, рођен 1925, Уб, земљорадник. У Бригади од марта 1945. МБ чета 1. батаљон. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- РАДОЈИЧИЋ Ч. ТОДОР, рођен 1918, Даљ. У Бригади од 7. маја 1945. године. МБ чета 1. батаљон.
- РАДОЈКОВИЋ Ј. АЛЕКСАНДАР. Житковац. Алексинац. У Наредби бр. 29: борац, одликован Медаљом за храброст.
- РАДОЈКОВИЋ - Проговац Богдана БОРИВОЈЕ, рођен 1924, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 15. децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 2. маја 1945. код Банове Јаруге.
- РАДОЈКОВИЋ Тихомира ВОЈИСЛАВ, рођен 1925. Житковац. Алексинац. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 8. маја 1945. године код Прозорја.

- РАДОЈКОВИЋ Алексе ЖИВОРАД. рођен 1926 (или 1923). Селевац, Смедеревска Паланка. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), МБ чета 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- РАДОЈКОВИЋ Никодија МИЛУТИН. рођен 1922, Липовац, Крушевац, радник. У Бригади од 20. јуна 1944. године, (из 16. српске бригаде), болничар. Рањен у Одреду.
- РАДОЈКОВИЋ МИЛУТИН, Ломница, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. маја 1944. (из Крушевачког одреда), политички делегат у 2. чети 1. батаљона. Рањен 26. априла 1945. код Доњег Рајића.
- РАДОЈКОВИЋ Војислава МИОДРАГ, рођен 1928, Осиповица, Смедерево. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). десетар у Извиђачкој чети. Рањен 1. априла 1945. године.
- РАДОЈКОВИЋ МИОДРАГ, рођен 1920, Бачина, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Промрзао 24. јануара 1945. Рањен 26. априла код Доњег Рајића.
- РАДОЈКОВИЋ Милоја МИОДРАГ, рођен 1926, Селевац, Смедеревска Паланка. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 1. чета 1. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- РАДОЈКОВИЋ МИРКО. рођен 1922. Лозан. Сврљиг.
- РАДОЈКОВИЋ Живадина РАДОЈКО, рођен 1926, Селевац, Смедеревска Паланка. У Бригади од марта 1945. 1. чета 2. батаљон.
- РАДОЈКОВИЋ Војистава СЛАВОЉУБ. рођен 1926, Житковац. Алексинац. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 4 (2). батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- РАДОЈКОВИЋ СЛОБОДАН. Аутор чланка у листу „Нова генерација“, 3. чета 2. батаљон.
- РАДОЊИЋ АЛЕКСАНДАР. У Бригади од 20. маја 1944. године. (из Јастребачког одреда).
- РАДОЊИЋ Радивоја ВЕЉКО, рођен 1921, Подгорица, Војна академија. У Бригади од почетка новембра 1944. из I корпуса. Омладински руководиоц Бригаде и политички комесар 2. батаљона.
- РАДОЊИЋ ЛУКА. Пећ. избеглица. У Бригади од формирања до прекоманде децембра 1943. године.
- РАДОСАВЉЕВИЋ АЛЕКСА, рођен 1925, Рипањ, Београд. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), Инжињеријска чета. Рањен 3. фебруара 1945. код Новак Бапске.
- РАДОСАВЉЕВИЋ П. БОГДАН. Дубрава, Бојник. У Наредби бр. 29: водник. орикован Медаљом за храброст.

- РАДОСАВЉЕВИЋ БОГОЉУБ. Младеновац. У Бригади од октобра 1944. Погинуо у борби за Београд.
- РАДОСАВЉЕВИЋ Велка ВОЈИСЛАВ. рођен 1914. Рушањ. Београд. земљорадник. У Бригади од септембра 1944.3. чета 2. батаљон.
- РАДОСАВЉЕВИЋ Милана ДОБРИВОЈЕ. рођен 1905, Жабари. У Бригади од децембра 1944.3. чета 2. батаљон. Рањен теже, 12. априла 1945. код Поваса.
- РАДОСАВЉЕВИЋ Лазара ДРАГОСЛАВ. рођен 1918. Крњево. Велика Плана. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).
- РАДОСАВЉЕВИЋ Радосава ЖИВОРАД. рођен 1926, Горња Оровица, Љубовија, земљорадник. У Бригади од 28. новембра 1944. 2. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- РАДОСАВЉЕВИЋ Светолика ЗОРАН. рођен 1929. Београд. бравар. У Бригади од 15. новембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 30. априла 1945. код Поганика, пред Новском.
- РАДОСАВЉЕВИЋ ЈОВАН. 3. чета 3. батаљон. Рањен 14. априла 1945. године у Ђакову.
- РАДОСАВЉЕВИЋ Светолика ЉУБИША. рођен 1928. Доња Црнућа. Горњи Милановац. У Бригади од 27. септембра 1944. 1. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- РАДОСАВЉЕВИЋ ЉУБИША. рођен 1922. Рајковац. Младеновац, 2. чета 2. батаљон. Рањен 18. марта 1945. у Новом Селу. Бачка. Умро 15. марта у болници у Новом Саду.
- РАДОСАВЉЕВИЋ Александра ЉУБОМИР. рођен 1921. Михајловац. Смедерево, земљорадник. У Бригади од априла 1945, (из прекоманде). 3. чета 3. батаљон. Рањен 20. априла код Плетернице.
- РАДОСАВЉЕВИЋ Радош|е МИЛАН, рођен 1914. Ропчево. Сопот, радник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде), командир Митраљеске чете 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Бшица.
- РАДОСАВЉЕВИЋ Секуле МИЛИВОЈЕ. Доњи Гајтан. Медвеђа, земљорадник. У Бригади од децембра 1943.2. батаљон.
- РАДОСАВЉЕВИЋ Јанатија МИЛОРАД. рођен 1919. Дубрава. Бојник, земљорадник. У Бригади од 1. јуна 1944. ађутант 1. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- РАДОСАВЉЕВИЋ МИЛОРАД. У Бригади од 20. маја 1944. (из Јастребачког одреда). Погинуо 22 (23). децембра 1944. пред Отоком.
- РАДОСАВЉЕВИЋ Станоја МИЛИСАВ. рођен 1923. Витановац. Краљево. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). десетар у 3. чети 1. батаљона. Рањен. теже. 6. маја 1945. код Крижа.

РАДОСАВЉЕВИЋ Јована МИЛОЈЕ, рођен 1926, Сеземче, Крушевац. Ром. коритар. У Бригади од децембра 1944. Чета ПТ пушака. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

РАДОСАВЉЕВИЋ Васшја МИЛОМИР. рођен 1923. Крагујевац. У Бригади од септембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен у десну руку.

РАДОСАВЉЕВИЋ МИЈОРАД, рођен 1927. Мали Поповић. Сопот. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Промрзао јануара 1945. године.

РАДОСАВЉЕВИЋ И. МИЛОСАВ. рођен 1926, Стрмостен, Деспотовац. земљорадник. У Бригади од 1. фебруара 1945.

РАДОСАВЉЕВИЋ МИЛОШ. 1. батаљон. Рањен априла 1945. године.

РАДОСАВЉЕВИЋ МИРКО. рођен 1912. Јабучје. Лајковац. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Позадинска чета, оболео у фебруару 1945. године.

РАДОСАВЉЕВИЋ РАДОВАН, рођен 1920, Велика Иванча. Мтаденовац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). 2. батаљон. Рањен 8. фебруара код Новак Банске.

РАДОСАВЉЕВИЋ Вељка РАДОМИР. Пусто Шигово. Медвеђа. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде).

РАДОСАВЉЕВИЋ Драгутина РАДОМИР. рођен 1926, Соколово. Лазаревац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). 2. чета 1. батаљона. Рањен 5. априла 1945. у извиђању.

РАДОСАВЉЕВИЋ Павла РАДОМИР. рођен 1926. Карановац, Варварин, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). МБ чета 3. батаљон. Рањен 27. априла 1945. од нагазне мине, пред Новском.

РАДОСАВЉЕВИЋ Јевте СЈАВКО. рођен 1921. Црна Трава. У Бригади од 1944.

РАДОСАВЉЕВИЋ ЧЕДОМИР. рођен 1923. 2. чета 2. батаљон. Рањен 24. априла 1945. код Окучана.

РАДОТИЋ Мпхаша ЖИВОТА. рођен 1927. Обреж. Варварин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо 3. јануара код Комлетинаца.

РАДОШЕВИЋ Љубомира МИЛОРАД. рођен 1927. Буровац. Петровац, земљорадник. У Бригади од 8. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Дугог Села.

РАДУЈКОВИЋ Јована АЛЕКСАНДАР, рођен 1921, Сарајево. избеглица у Београду. општински писар. У Бригади од марта 1945. Митраљеска чета 1. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

РАДУКИЋ Ј. РАДОВАН. рођен 1922. Кујавица. Владимирци, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. болничар у 1. чети 4. батаљона. Рањен 2 пута: 5. децембра код Адашеваца и 23. јануара 1945. код Мохова.

- РАДУЈ10ВИЋ Милана Б1АГОЈЕ, рођен 1927, Стубла, Бојник. земљорадник. У Бригадијуни - јули 1944.
- РАДУЈ10ВИЋ Борнелава ГРАДИМИР. рођен 1925. Власотинце, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), 2. чета 2. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Церја.
- РАДУЈ10ВИЋ Радована ДЕНЧА. рођен 1907. Белановце. Лесковац. земљорадник. У Бригади од маја 1944, политички комесар 1. чете 4. батаљона. Крајем јула напустио јединицу (извештај Бригадног комитета КПЈ од 1. августа 1944. године.).
- РАДУЛОВИЋ Јована ДОБРИВОЈЕ. рођен 1923, Мачковац, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 10. децембра 1944, Пратећа (МБ) чета 1. батаљона.
- РАДУЛОВИЋ Радисава ЂОРЂЕ, рођен 1928, Београд. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде), курир Бригаде. Погинуо 16. априла 1945. код Селца, Ђаково.
- РАДУЛОВИЋ Јована ИЛИЈА, рођен 1908, Стубла, Бојник, земљорадник. У Бригадијуни - јули 1944.
- РАДОВИЋ (РАДУЛОВИЋ) ЉУБА, Брежанка, Пећ, избеглица. У Бригади од формирања.
- РАДУЛОВИЋ Николе МИЛОВАН, рођен 1920, Грабовица. Ктадово. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 12. маја 1945. у Козју (или 3. маја код Банове Јаруге).
- РАДУЛОВИЋ ПАНТЕЛИЈА. У Алманаху Бригаде: борац. одликован Медаљом за храброст.
- РАДУЛОВИЋ ПЕТАР, рођен 1922. Пећинци (у Срему). Пратећа чета Бригаде. Рањен 4. новембра 1944. у Лаћарку. Умро 5. новембра 1944. у Сремској Митровици у Дивизијској болници.
- РАДУЛОВИЋ Јована СВЕТОЗАР. рођен 1923, Стубла, Бојник. земљорадник. У Бригадијуни - јули 1944. године.
- РАДУКОВИЋ Милана ЛАЗАР, рођен 1925, Бучић. Мерошина, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 4. бата.гон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока. Умро 27. децембра у МЦБ Дивизије, село Нијемци.
- РАИНОВИЋ Демира ВЕЛИЈА. рођен 1923, Бујановац. Ром. 1. чета 1. батаљон. Погинуо априла 1945. године.
- РАИЧЕВИЋ М. ДРАГОЉУБ, рођен 1925, Орашац, Аранђеловац. У Бригади од 10. децембра 1944. Извиђачка чета.
- РАИЧКОВИЋ МИЛВОЈЕ, рођен 1914, Подгорица, типограф у Београду. У Бригади од 4. маја 1944. помоћник политичког комесара чете и помоћник шефа ОЗНЕ Бригаде. Рањен 12. априла 1945. пред пробој фронта.

РЛЈИЋ Милана БОЖИДАР, рођен 1925. Поповица. Неготин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. десетар у 3. чети 1. батаљона. Рањен, теже, 6. маја 1945. код Крижа.

РАЈИЋ БОРИВОЈЕ. У 1. батаљону. Рањен 26. маја 1945. код Доњег Рајића.

РАЈИЋ Витомира БРАНИСЉАВ. рођен 1924. Смедеревска Паланка. телефониста. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.

РАЈИЋ С. ВЕЈБА. 1. батаљон. Рањен, теже. 16. априла 1945. код Бакова.

РАЈИЋ Бранка ВОЈИН. рођен 1927. Драче, Љубовија, земљорадник. Био у 1. чети 1. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

РАЈИЋ Драгољуба МИЈАН, рођен 1921, Велика Крушевица. Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. батаљон. Погинуо 6. маја 1945. код Бркогана.

РАЈИЋ Михаила МИЈАН. рођен 1923. Рашевица, Параћин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен.

РАЈИЋ Владислава СТАНОЈЕ. рођен 1921. Тубравић. Валево, водник у 1. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

РАЈКОВИЋ Василија БОЖИДАР. рођен 1923, Црвена Јабука. Бабушница, земљорадник. У Бригади од формирања, командир 1. чете 3. батаљона. Рањен, теже. 23. јануара 1945. код Мохова.

РАЈКОВИЋ Радисава БОЖИДАР. рођен 1922. Болеч. Гроцка, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. десетар у 1. чети 4. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

РАЈКОВИЋ Видоја БОРИСАВ. рођен 1925, Зуце, Београд, земљорадник. У Бригади од 20. децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

РАЈКОВИЋ ДРАГОЉУБ. Рањен, теже, април - мај 1945. године.

РАЈКОВИЋ Љубисава ЖИВАН, рођен 1923, Зуце, Београд, земљорадник. Десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 24. априла 1945. код Богићевце.

РАЈКОВИЋ Влајка ЖИВОРАД, рођен 1924, Михајловац. Смедерево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде), 2. чета 3. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Плетернице.

РАЈКОВИЋ Милисава КОСТАДИН, рођен 1925, Михајловац, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде), 2. чета 2. батаљон. Погинуо 20. априла 1945. код Плетернице.

РАЈКОВИЋ Благоја МИЛАН, рођен 1925, Зуце. Београд, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 16. априла 1945. године у Бакову.

- РАЈКОВИЋ МИЛАН. у 1. чети 4. батаљона. Рањен. теже. 5. децембра 1944. године код Адашеваца.
- РАЈКОВИЋ Живана МИЛОРАД. рођен 1927, Голобок. Смедеревска Паланка. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде).
- РАЈКОВИЋ Илије МИЛОРАД. рођен 1920. Ктока. Топола. У Бригади од марта 1945, (из 15. мајевачке бригаде).
- РАЈКОВИЋ МИЛОШ. 2. чета 4. батаљон. Рањен 5. децембра 1944. године.
- РАЈКОВИЋ МИОДРАГ. рођен 1925. из Мачве. столар. У Бригади од 8. новембра 1944, десетар у Извиђачкој чети. Рањен 1. априла 1945. године пред пробој фронта.
- РАЈКОВИЋ Василија МИРОСАВ. рођен 1922. Црна Трава. Пушкомитраљезац у 3. батаљону. Заробљен од четника 29. јула 1944. на Јововића ливадама и стрељан.
- РАЈКОВИЋ - Илић Павла НАЈДЕН. рођен 1915. Газдаре. Медвеђа. земљорадник. У Бршади (из 6. српске бригаде), болничар у 1. чети 4. батаљона. Рањен 5. децембра 1944, у Адашевцима. Умро у Новом Селу.
- РАЈКОВИЋ Љубомира ХРАНИСЛАВ, рођен 1922, Ломница, Крушевац. земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944. (из 16. српске бригаде). водник у 2. чети 3. батаљона. Рањен 2 пута.
- РАЈЧИЋ Тодора ДОБРОСАВ. рођен 1920. Липе. Смедерево. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде).
- РАК Ивана СГАНИСЛАВ. рођен 1927. Марибор. магационер у Београду. У Бригади од септембра 1944, десетар у 3. чети 1. батаљона. Рањен 3. децембра 1944. код Мартинаца.
- РАКИЋ Косте БРАНИСЛАВ, рођен 1917. Лугавчина, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 6. децембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. маја 1945. године у Козју.
- РАКИЋ ДИМИТРИЈЕ. рођен 1910. Криваја, Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- РАКИЋ ДРАГИША. Интендант батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- РАКИЋ Светислава ЖИВОТА. рођен 1924. Радошин. Свџлајнац. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).
- РАКИЋ Сретена ЖИВОТА. рођен 1924. Поћута. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Рањен 29. новембра испред Мартинаца. Умро сутрадан у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- РАКИЋ МИЛОРАД. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта. Умро сутрадан у болници у Бачкој Паланци.

- РАКИЋ Милојка ОСГОЈА. рођен 1921, Текија, Крушевац. земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944. (из 16. српске бригаде). Пратећа чета Бригаде. Рањен. теже, 2. (8) новембра 1944. код Лаћарка.
- РАКИЋ Бранислава РАДОМИР. рођен 1925, Каоник, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944. (из 16. српске бригаде). 1. чета 2. батаљон. Рањен теже, 9. децембра код Отока: лечен до 31. марта 1945. године.
- РАКИЋ Радоја СРЕТЕН, рођен 1926, Дворска. Крупањ. земљорадник. У Бригади од 24. новембра 1944. Погинуо (утопио се) 3. јануара 1945. на Босуту.
- РАКИЋ Живана ТИХОМИР, рођен 1921. Липолист, Шабац. земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944. године.
- РАКОВИЋ Владисава ДЕСИМИР, рођен 1910. Озрен, Горњи Милановац. земљорадник. У Бригади од 5. новембра 1944. водник у 1. батаљону. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима или 23. априла код Нове Градишке (према подацима Бригаде и Дивизије).
- РАКОЧЕВИЋ Гаврила БОЖИДАР. рођен 1925, Дренце. Медвеђа. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. до августа 1944.2. батаљон.
- РАЛИЋ (ШУЈИЦА) Борисава ДОБРИЛА. рођена 1927. Буковица, Крушевац. земљорадник. У Бригади од 20. маја 1944. (из Крушевачког одреда), болничарка и заменик референта санитета 4. (2) батаљона. Рањена у Одреду 3. јануара 1944. године.
- РАЛИЋ Чедомира МИЛАН. рођен 1920, Мрчићи. Косјерић. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944.2. (3) батаљон. Погинуо 15. априла 1945. године у Ђакову.
- РАМИЋ Илије БОЖИДАР, Богдаши, Ливно, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, Пратећа (МБ) чета 2. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- РАНЂЕЛОВИЋ Драгутина АЛЕКСАНДАР, рођен 1897. Бујмир, Алексинац, земљорадник. У Бригади од јуна 1944, до краја рата. Радни вод 4. батаљон. Оболео марта 1945. године.
- РАНЂЕЛОВИЋ Саве БОРИВОЈЕ. рођен 1914, Трњане. Алексинац. земљорадник. У Бригади од маја 1944, водник у 1. чети 4. батаљона. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку. Рањен 24. децембра код Отока. Умро у Бригадном превијатишту у Комлетинцима.
- РАНЂЕЛОВИЋ Ђуре ВЕЈШМИР. рођен 1920, Штулац, Лебане. земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944.1. чета 4. батаљон.
- РАНЂЕЛОВИЋ Милојка ВИТОМИР, рођен 1926, Макрешане. Крушевац.
- РАНЂЕЛОВИЋ Десимира ВУКАШИН. рођен 1924, Прекопчелица. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944.1. чета 3. батаљон.

РАНЂЕЛОВИЋ (и Атанасковић) Влајка ДОБРОСАВ. рођен 1922. Доње Коњувце, Бојник, фарбар у Београду. Водник у Чети за везу. Страдао. највероватније, на Босуту 3. јануара 1945. године.

РАНЂЕЛОВИЋ ДРАГА. Чета ПТ пушака.

РАНЂЕЛОВИЋ Вучка ЂОРЂЕ. рођен 1928. Негосавље. Лесковац. У Бригади од децембра 1943. Погинуо 23. јануара 1944. код Шишкановаца у Топлици.

РАНЂЕЛОВИЋ Петра ЖИВОЈИН, рођен 1900, Црквице. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944,1. чета 2. батаљон.

РАНЂЕЛОВИЋ Вукашша ИЛИЈА. рођен 1920, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. политички комесар 1. чете 2. батаљона. Погинуо 8. маја 1945. код Церја.

РАНЂЕЛОВИЋ Луке ЈОВАН. рођен 1924, Сврљиг, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944.1. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. године код Мохова.

РАНЂЕЛОВИЋ - ЗЕЧЕВИЋ Стојана ЉУБИНКА. рођена 1924. Навалин. Лесковац. У Бригади од формирања. 3. чета 2. батаљон. Почетком јануара 1944. оболела и враћена у Одред.

РАНЂЕЛОВИЋ Ђуре МИОДРАГ. рођен 1924, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944.2. чета 4. батаљон.

РАНЂЕЛОВИЋ Станислава МИОДРАГ, рођен 1920. Шљивовик. Сврљиг, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.2. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Дугог Села. Умро истог дана у болници.

РАНЂИЋ Мњтивоја РАДИСАВ. рођен 1925. Ршањ. Београд. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде), МБ чета 3. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

РАНЂЕЛОВИЋ Живојина РАДОМИР. рођен 1927. Горњи Крупац, Алексшац, земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944. Погинуо 3. јануара 1945. код Комлетинаца.

РАНЂЕЛОВИЋ СТОЈАН, Градиште, Меровина. земљорадник. У Бригади од 12. јуна 1944,1. батаљон. Погинуо 16. јуна 1944. код Блаца.

РАНЂЕЛОВИЋ Милуна-ТИХОМИР. рођен 1922. Поточац. Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1. чета 3. батаљон. Оболео 4. јануара 1945. Умро исте годше у свом селу.

РАНЂЕЛОВИЋ ХРАНИСЛАВ, рођен 1914, Трњане, Алексинац, земљорадник. У Бригади од јуна 1944. Попшучу 24. децембра 1944. код Отока.

РАНКОВИЋ Миодрага БЛАГОЈЕ. рођен 1922. Рушањ. Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. водник у 1. чети 1. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Церја.

- РАНКОВИЋ Јеремије БРАНКО. рођен 1921. Дубље, Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). ПТ вод 3. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- РАЈЖОВИЋ Милована ВЕЈИМИР. Велико Поље. Обреновац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), 3. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Бшшца.
- РАНКОВИЋ Драгутина ДАНИЈ10, рођен 1917, Рушањ. Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, водник у 1. батаљону.
- РАНКОВИЋ Душана ДРАГОМИР, рођен 1920. Мало Орашје, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде), Чета ПТ пушака. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- РАНКОВИЋ Драгомира ДУШАН, рођен 1924, Дражањ. Гроцка. трговачки помоћник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 19. јануара 1945. године.
- РАНКОВИЋ Миодрaгa ЖИВОЈИН. рођен 1920. Шарбане. Уб. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Погинуо 3. јануара 1945, код Комтетинаца.
- РАНКОВИЋ Рајка ЖИВОРАД, рођен 1921, Текериш, Лозница.
- РАНКОВИЋ Живојина ЗДРАВКО. рођен 1926. Осечина. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 3. чета 4. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока. Умро у Бригадном превјалишту у Комлетинцима.
- РАНКОВИЋ Радоје ЗЛАТОМИР, рођен 1915, Лопотањ. Осечина, земљорадник. У Бригади од 1. децембра 1944. 1. чета 3. батаљон. Рањен 9. фебруара 1945. код Новак Банске.
- РАНКОВИЋ Ж. ИЛИЈА. 2. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- РАНКОВИЋ А. ЈАНИЋИЈЕ, рођен 1916, Друговац, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде).
- РАНКОВИЋ Стевана ЈОВАН. рођен 1911, Осијек, шофер у Београду. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 2. бата. гон.
- РАНКОВИЋ ЉУБИВОЈЕ. рођен 1923. Бабе, Сопот, земљорадник. У Бригади од 19. октобра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен 15. новембра код Мартинаца.
- РАНКОВИЋ Љубомира ЉУБИВОЈЕ, рођен 1910. Крушевица. Лазаревац. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). 1. чета 1. батаљон. Рањен 25. априла 1945. код Божићевце.
- РАНКОВИЋ Мьтоја МИЛАН. рођен 1924. Осечина, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањен 5. децембра у Лаћарку. Погинуо 6. априла код Беркасова.
- РАНКОВИЋ Милисавa МИЛИВОЈЕ. рођен 1919. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. водник у 3. чети 4. батаљон. Рањен. теже. 19. јануара 1945. код Новак Банске.

- РАНКОВИЋ Милана МИЈОРАД, рођен 1911. Баталаге. Коцељева. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). ПТ вод 3. батаљона. Рањен 15. априла у Ђакову. Умро у путу за болницу у Старо Микановце.
- РАНКОВИЋ Милоја МИОДРАГ, рођен 1922. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. чета 4. батаљона. Рањен 26. јануара 1945. код Шаренграда. Контужован 12. априла у пробоју фронта.
- РАНКОВИЋ Живана МОМЧИЈИО, рођен 1924. Рушањ. Београд. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. Извиђачка чета. Рањен 15. априла 1945. године у Ђакову.
- РАНКОВИЋ НАЈДАН, У Бригадном листу "Јединство" бр. 4: одликован. погинуо. Погинуо (вероватно) у борби за Београд.
- РАНКОВИЋ ПРОДАН, рођен 1920. Шарбане. Уб, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Рањен у јануару 1945. године.
- РАНКОВИЋ Светомира РАДОЈЕ, рођен 1923. Козлички. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, десетар у 1. чети 2. батаљона. Рањен 27. јануара 1945. године. Рањен 7. маја код Дугог Села. Умро сутрадан у болници у Јуноглави.
- РАНКОВИЋ Александра СЛОБОДАН, рођен 1922. Грабовица. Горњи Милановац. зем.Борадник. У 2. чети 1. батаљон. Погинуо 5. априла 1945. између Шида и Товариња у извиђању.
- РАНЧИЋ ВОЈИСЛАВ, рођен 1925. Прва Кутина. Ниш. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Митраљеска чета 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- РАПЧАК Ивана ИВАН, рођен 1923. Сотш. Вуковар. У Бригади од 22. марта 1945. 3. чета 3. батаљон. Оболео 29. марта 1945. године.
- РАСТИЋ ВЛАДИМИР, ПК батерија. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- РАСТОВИЋ Николе МАРКО, рођен 1924. Грачац. ученик Трговачке академије у Београду. У Бригади од 23. септембра 1944. политички комесар 3. чете 2. батаљона.
- РАТАЈАЦ Душана МИЛАН, рођен 1926. Озаци. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1. чета 2. батаљон. Промрзао 23. јануара 1945. Рањен 12. маја у Козју.
- РАТКОВИЋ РАДОМИР, У 1. чети 1. батаљона. Рањен 21. априла 1945. године код Андријеваца.
- РАФАЈЛОВИЋ Живка ЖАРКО, рођен 1927. Варна. Шабац. земљорадник. У Бригади од 10. новембра 1944.2. чета 1. батаљона. Погинуо (немао) 3. јануара 1945. код Комлетинаца.

- РАФАЈЛОВИЋ Аксентија РАДИВОЈЕ. рођен 1908, Честин, Кнић. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), Позадшка чега. Рађен 9. априла 1945. пред пробој фронта.
- РАЦИЋ МИРОСЛАВ. рођен 1913. Велика Иванча. Мтаденовац. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде), 1. чега 1. батаљон. Рађен 8. маја 1945. код Прозорја.
- РАЦКОВИЋ Василија РАДОМИР. Београд. типограф. У Бригади од 25. новембра 1944.3. чета 2. батаљона.
- РАЦКОВИЋ СГОЈАДИН, Клење. Богатић. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Рађен 30. априла 1945. пред Новско.м.
- РАЦО Симе РИСТО. рођен 1922. Мркоњић Град. живео у Београду. У Бригади од 30. септембра 1944. политички комесар 2. чете 2. батаљона. Рађен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро 15. априла у болници у Бачкој Паланци.
- РАЧИЋ ДРАГОМИР. Гтободер. Крушевац. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). 1. чета. Контузован 20. априла код Врчин Дола.
- РАШИЋ Милоја БОГДАН. рођен 1926. Винча. Гроцка. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Радни вод 1. батаљона. Рађен 16. јануара 1945. код Новак Бапске.
- РАШИЋ Петра МИЛОРАД. рођен 1923. Азања. Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944. Санитетски вод 2. батаљона. Рађен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- РАШИЋ Драгослава МИОДРАГ. рођен 1927. Поточац. Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1. чета 3. батаљон. Промрзао 25. децембра 1944. лечен до 6. априла 1945.
- РАШИЋ Ивана МИРОСЛАВ. рођен 1922, Памбуковица. Уб. земљорадник. У Бригади од 2. маја 1945. 3. чета 1. батаљон. Рађен 8. маја 1945. код Прозорја. Умро 9. маја у болници у Лупоглави.
- РАШКИЋ Живка ИЛИЈА. 2. чета 1. батаљон. Рађен.
- РЕЛИЋ СТЕВО, рођен 1922. Бабни Поток. Прокупље: десетар у 2. чети 2. батаљона. Рађен 6. маја 1945. код Крижа.
- РЕЈБИЋ Чедомира ГАВРИЛО. рођен 1926. Заатака. Крупањ. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), 2. чета 3. батаљон.
- РЕЉИЋт Андрије ДРАГОЉУБ. рођен 1924. Бољковци. Горњи Мътановац. радник. У Бригади од 5. октобра 1944. године. 2. батаљон. Погинуо 2. новембра у Лаћарку.
- РЕЦЕГ10ВИЋ Макеуна ДЕМИР. рођен 1923. Бујановац. У Бригади од марта 1945.2. чета 2. батаљон. Рађен 3. маја 1945. код Банове Јаруге. Умро у болници у Лупоглави.

- РИГО Пал ШАНДОР. рођен 1926. Врањево. Нови Бечеј. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде). 1. чета 3. батаљон. Контузован 20. априла 1945. код Врчш Дола.
- РИЈАК ВУКОСАВ. Доброљупци, Александровац, 2. чета 3. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Церја.
- РИЛАКОВИЋ ДОБРОВОЈЕ. рођен 1920. (1924), Рибари. Брус; 2. чета 3. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- РИСТАНОВИЋ Милана ВИТОМИР. рођен 1925. Борина, Лозница, земљорадник. У Бригади од 24. новембра 1944, 3. чета 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- РИСТИВОЈЕВИЋ Тиосава ЗДРАВКО, рођен 1925, Црвица, Бајина Башта, земљорадник. Рањен у априлу 1945. Умро 15. априла 1946. године, код куће. од последица.
- РИСТИВОЈЕВИЋ Новака МИЛОВАН, рођен 1918. Црвица, Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944.3. чета 3. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- РИСТИВОЈЕВИЋ Тиосава МИЛОРАД. рођен 1924. Црвице, Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Кошетинцима.
- РИСТИВОЈЕВИЋ Недељка ПЕТАР, рођен 1912, Оглађеновац, Ваљево: Санитетски вод 1. батаљона. Погинуо 3. маја 1945. код Банове Јаруге.
- РИСГИЋ Мьлутина АЛЕКСАНДАР. рођен 1922, Сепци. Рача. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 1. батаљон. Рањен од нагазне мине 22. децембра код Отока. Умро у Дивизијској болници у Кошетинцима.
- РИСТИЋ Стојана АРСЕНИЈЕ. рођен 1926, Прешево. земљорадник. У Бригади од маја 1944, 2. чета 2. батаљон.
- РИСТИЋ Станка БУДИМИР. рођен 1900. Гревци, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944. Погинуо 6. јула 1944. на Црној Чуки. Копаоник.
- РИСТИЋ Николе ДРАГОЉУБ, рођен 1926, Велика Дренова. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.3. батаљон. Рањен.
- РИСТИЋ Стојадина ДРАГОМИР. рођен 1913, Стубла. Бојник. У Бригади од 1944. помоћник политичког комесара.
- РИСТИЋ Стојадина ДРАГОМИР. рођен 1913, Стубла, Бојник. У Бригади од маја 1944, помоћник политичког комесара чете.
- РИСТИЋ Васиљка ДУШАН. рођен 1914. Чечина. Дољевац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. водник у Митраљеској чети 2. батаљона. Рањен (оштећена оба ока) од мине, 2. маја 1945. код Поганика пред Новском.
- РИСТИЋ Петра ДУШАН. рођен 1920, Стубла, Бојник, занатлија. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). помоћник интенданта Бригаде.

РИСТИЋ Стојана ЂОРЂЕ. рођен 1921, Бреено Поље, Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

РИСТИЋ ЂОРЂЕ, рођен 1903, Велика Кањижа. живео у Београду; командир 1. чете 2. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Ђутица.

РИСТИЋ ЂОРЂЕ, рођен 1909, Велика Плана. У Бригади од марта 1945, 1. чета 1 батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.

РИСТИЋ Станимира ЖИВКО. Винча, Гроцка.

РИСТИЋ Недељка МАРКО. рођен 1917. Прешево. У Бригади од марта 1945. 3. батаљон. Погинуо 6. маја 1945. код Крижа.

РИСТИЋ Драгутина МИЈАН, Оране. Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо крајем јула 1944. на Радану. при повлачењу са Копонаика.

РИСТИЋ МИЈАН. земљорадник. 1. чета 1. батаљон. Рањенб. новембра 1944. код Лаћарка. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.

РИСТИЋ МИЛИВОЈЕ, рођен 1924, Горња Бела Река, Зајечар. У Бригади од 10. маја 1945. Рањен 4. маја на Илови.

РИСТИЋ МИЛИВОЈЕ. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде). Рањен 20. априла код Врчин Дола.

РИСТИЋ МИЛОШ. рођен 1921, Ресник, Београд, 1. чета 1. батаљон. Рањен у офанзиви април - мај 1945.

РИСТИЋ Владимира МИЛУТИН, рођен 1925, Доњи Катув Варварин, земљорадшж, 1. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову. Умро 17. априла у болници у Винковцима.

РИСТИЋ МИЈУТИН. рањен у Ђакову. Умро 17. априла 1945. у Винковцима.

РИСТИЋ Божидара МИОДРАГ рођен 1922. Београд. чиновњ. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). Рањен 26. априла 1945. године код Доњег Рајића.

РИСТИЋ МИОДРАГ, Оране, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 2. батаљон. Погинуо 2. новембра 1944. у Лаћарку.

РИСТИЋ Васиљка МИРКО. рођен 1922, Доње Јабучево, Владичин Хан, земљорадник. 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. маја 1945. у Козју.

РИСТИЋ МИРОСЛАВ, Стубла, Бојњ. земљорадник. У Бригади од децембра 1943. 1. чета 2. батаљон.

РИСТИЋ ПЕТРОНИЈЕ, рођен 1922, Ниш. Рањен април - мај 1945. године.

РИСТИЋ Борисава ПАВЛЕ, рођен 1925, Београд, ученик. У Бригади од 4. маја 1944. политички комесар 2. чете 1. батаљона. У Бригади од фебруара 1945. када је прекомандован. Рањен, теже. 2. новембра 1944. у Лаћарку.

РИСТИЋ Божидара РАДЕ. рођен 1914. (1909). Призрен, избеглица са Косова.
У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). 2. чета 3. батаљон.

РИСТИЋ Владимира РАДОВАН. рођен 1913. Стубла, Бојник, земљорадник.
У Бригади од 15. маја до јула 1944. године.

РИСТИЋ Ивана РАДОЈЕ. Винча. Гроцка.

РИСТИЋ Борисава РАДОМИР. рођен 1925. (1921). Шљивовик. Сврљиг. пекар.
У Бригади од децембра 1944. ГИК батерија. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.

РИСТИЋ Љубомира РАДОМИР. рођен 1910. Јасенак. Обреновац. земљорадник.
У Бригади од 19. децембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

РИСТИЋ Драгослава СЛОБОДАН. рођен 1927. Бресно По.ге. Трстеник. земљорадник.
У Бригади од децембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Погинуо (утопио се) 3. јануара 1945. на Босуту.

РИСТИЋ Љ. СТОИМЕН. рођен 1925. Ружићи. Врање. земљорадник. У Бригади од формирања.

РИСТИЋ Благоја СТОЈАН. рођен 1924. Несврта. Врање. земљорадник. У Бригади од 5. фебруара 1945. Рањен 12. маја 1945. године у Козју. Убрзо умро у болницу

РИСТИЋ Љубена СТОЈМЕН. рођен 1925, Горњи Брестовац. Бојник. земљорадник.
У Бригади од маја 1944. 3. чета 3. батаљон.

РОГИЋ Светослава МОМЧИЛО. рођен 1909. Биоска. Ужице, живео у Београду.
У Бригади од новембра 1944, политички комесар Митраљеске чете 2. батаљона. Рањен 8. априла 1945. код Јазавице.

РОДИЋ МИЛОМИР. рођен 1920, Стреоци. Пећ. избеглица у Београду.
Оболео почетком 1945. године.

РОКИЋ ИЛИЈА. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). Рањен 20. априла код Врчин Дола.

РОКНИЋ (или Рашић) ЧЕДОМИР. рођен 1914. Прокупље (њти Блаце). кројач. 1. чета 4. батаљон. Оболео марта 1945. године.

РОМИЋ Петра БОРИВОЈЕ. рођен 1917. Љубушки, дишомирани правник:
учесник предратног напредног студентског покрета на Београдском универзитету.
У НОБ-у од 1941. Од 1941. до 1943. на шегалномраду у Београду.
У Бригади од формирања: био политички комесар чете у Другом батаљону.
референт просветно-културног рада у Бригади. а од 19. марта политички комесар Бригаде до 1. септембра 1944. када је прекомандован.

РОСИЋ (ПУХАР) Љубомира АНГЕЛИНА. рођена 1926. Врбица. Аранђеловац. домаћица.
У Бригади од 13. јануара 1945. године (из 2. шумањске бригаде). болничарка.

- РОСИЋ Петра МИЈИЋ, рођен 1922. Бела Река. Шабац, земљорадник. У Бригади од 10. новембра 1944. године. 1. чета 2. батаљон. Рањен 4. децембра у Мартинцима.
- РОСИЋ РАДОМИР. Бела Река. Шабац. Рањен април - мај 1945. године.
- РОШКИЋ Живка ЂОРЂЕ, рођен 1925. Горњане. Бор. земљорадник. У 2. чети 1. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код Богиневаца.
- РОШКИЋ Живка ИЈИЈА, рођен 1920. Горњане. Бор. 2. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Јоваса.
- РОШКОВИЋ Костадина ДРАГИША, рођен 1921. Мњтошевац. Велика Плана. земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944. 1. чета 2. батаљона.
- РОШКОВИЋ Николе ДРАГОСЛАВ, рођен 1927. Мњтошевац. Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944. Чета за везу. Рањен теже. 13. априла 1945. код Винковаца.
- РУВИДИЋ Илије ВОЈИИ, рођен 1924. Липолист. Шабац. радник. У Бригади од 10. новембра 1944. водник у 1. чети 3. батаљона. Рањен 23. јануара 1945. и 5. маја код Крижа.
- РУВИДИЋ Душана ВОЈИСЛАВ, рођен 1926, Липолист. Шабац. земљорадник. У Бригади од 10. новембра 1944. 1. чета 3. батаљон. Рањен 26. јануара код Баренграда. Контузован 20. априла 1945. код Билица.
- РУВИДИЋ Степана ЗДРАВКО, рођен 1925. Липолист. Шабац. земљорадник. У Бригади од 10. новембра. водник у 3. батаљону.
- РУВИДИЋ Сретена РАДОСЛАВ, рођен 1925. Липолист. Шабац. земљорадник. У Бригади од 10. новембра 1944. 3. чета 3. батаљона. Рањен 22. (23). децембра 1944. код Отока. Умро 26. децембра у Бригадном превијалишту у Комлетинцима.
- РУЖИЋ Маринка БОГОЉУБ, рођен 1914. Дубље. Богатић. земљорадник. У Бригади од 17. новембра 1944. 1. чета 1. батаљона. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- РУЖИЋ Живојина БРАНИСЛАВ, рођен 1924. Рушањ, Београд. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).
- РУЖИЋ Светислава ВОЈИСЛАВ, рођен 1916, Рушањ. Београд. месарски радник. У Бригади од септембра 1944. Позадинска чета бригаде.
- РУЖИЋ Светислава МИЈАН, рођен 1924. Рушањ. Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. 2. чета 4. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- РУЖИЋ Светистава МИЛОВАН, рођен 1921. Рушањ. Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. политички делегат у Митраљеској чети 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

- РУЖИЋ Светислава МИЈ10РАД. рођен 1922. Рушањ. Београд, ковач. У Бригади од септембра 1944, Радни вод 3. батаљона. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- РУЖИЋ Драгутина МОМЧИЛО. рођен 1924, Рушањ. Београд, земљорадник. У Бригади од марта 1945. године.
- РУЖИЧИЋ Благоја СВЕТОМИР, рођен 1919, Свилеува, Коцељева, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десетар у 1. чети 1. батаљона.
- РУМЕНИЋ ЧЕДОМИР. рођен 1908, Ратари, Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.'
- РУС Милана ДРАГИША, рођен 1926, Београд, десетар. У Бригади од 13. јануара 1945. из 2. шумадијске бригаде, политички делегат у Митраљеској чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- РУСКИ ПЕТАР. Оболео марта 1945. године.
- САБОЛИЋ Стевана Павао, Брезовица. Вировитица. избеглица у Београду. курир 3. батаљона. Рањен априла - маја 1945. године.
- САВИЋ Стојадина АЛЕКСАНДАР, рођен 1924. Мијајлица, Бојник. опанчар. У Бригади од формирања, 2. чета 2. батаљон. Августа 1944. прекомандован. Рањен
- САВИЋ Живојина АРСЕНИЈЕ. рођен ^923, Поточац, Параћин, земљорад-шк. У Бригади од 1. јануара 1945, 1. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- САВИЋ Владимира БОГОЉУБ. рођен 1924, Кочино Село, Светозарево. земљорадник. У Бригади од марта 1945. Митраљеска чета 3. батаљона. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- САВИЋ Милана БОЖИДАР, рођен 1914, Гола Глава, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 2. маја 1945, 1. чета 1. батаљон. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- САВИЋ Ђорђа БОЖИЛ, рођен 1924. Мијајлица, Бојник. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде), десетар у 2. чети 4. батаљона. Погинуо 14. септембра 1944. код Пожеге.
- САВИЋ Мьтана БУДИСЈ1АВ, рођен 1911, Гола Елава, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 2. маја 1944, 3. чета 1. батаљона. Убрзо се разболео од тифуса.
- САВИЋ Костадина ВЛАДЕТА. рођен 1920, Лозовик, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 1. априла 1945. године, 2. батаљон. Контузован 5. маја код Крижа.
- САВИЋ ВЛАСТИМИР. рођен 1922. Бољковци, Горњи Мьлановац. земљорадник. У Бригади од 5. октобра 1944. 3. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.

- САВИЋ ДОБРИВОЈЕ. У Алманаху Бригаде: борац, одликован Медаљом за храброст.
- САВИЋ Павла ДРАГОЉУБ, рођен 1924, Осаоница. Трстеник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). Рањен 2. маја 1945. у Козју.
- САВИЋ Милутина ДРАГОМИР, Рашовица, Параћин, 3. чета 3. батаљон. Погинуо 6. маја 1945. код Крижа.
- САВИЋ ДУШАН, у Бригади од маја 1944.4. батаљон. Стрељан због самовољног напуштања јединице. (саопштење од 2. јула 1944).
- САВИЋ Михаљта МАРКО. рођен 1922. Доње Лесковице. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944,3. чета 2. батаљон. Оболео 14. фебруара 1945. одТБЦ.
- САВИЋ Драгомира ЖИВАН, рођен 1922. Варна, Шабац, земљорадник. У Бригади од 10. децембра 1944, Чета за везу. Оболео марта 1945. године.
- САВИЋ Душана ЖИВКО. Гвозденовић. Уб: рањен 12. априла 1945:16. априла се вратио у јединицу.
- САВИЋ Добросава ЖИВОЈИН, рођен 1924, Црквице, Бојник. зем.горадник. У Бригади од 6. маја 1944,2. чета 4. баталли. Погинуо 16. јуна 1944. године код Блаца.
- САВИЋ Ђорђа ЖИВОЈИН, рођен 1913, Бучумет, Медвеђа, рудар. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). Водник у Митраљеској чети 2. батаљона. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- САВИЋ Николе ЖИВОЈИН. рођен 1920, Својново, Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944,3. чета 3. батаљон. Промрзао 24. јануара 1945.
- САВИЋ ЖИВОЈИН. Политички делегат у 3. чети 1. батаљона. Рањен 7. маја 1945. у селу Прикрај. Умро убрзо у болници у Кусановцу.
- САВИЋ ЖИВОЈИН, рођен 1920, Адашевци Шид. У Бригади од 20. децембра 1944,3. чета 3. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда.
- САВИЋ Глигорија ЖИВОРАД, рођен 1924. Доње Лесковице, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10.*октобра 1944.2. чета 1. батаљон. Рањен 2 пута: 2. новембра 1944. у Лаћарку и 16. априла 1945. у Бакову. Промрзао 28. јануара 1945. године.
- САВИЋ Гојка ЖИВОРАД, рођен 1919, Дружетић. Коцељева, фотограф. У Бригади од 10. октобра 1944,2. батаљон. Рањаван 3 пута.
- САВИЋ ЖИВОРАД. Каменица. Бојник. земљорадник. 2. чета 1. батаљон. Рањен 2 пута: 2. новембра 1944. у Лаћарку и 16. априла 1945. у Бакову.
- САВИЋ Ранђела ЗАРИЈЕ, рођен 1917, Каменица. Бојник, земљорадник. У Бригади од 22. марта 1944. интендант 2. баталли. Марта 1945. оболео.
- САВИЋ Љубисава ЈАКШИЋ. рођен 1908, Бродарац, Алексинац, 1. бата.гон. Рањен 23. априла 1945. код Нове Градишке.

- САВИЋ Душана ЉУБИНКО. рођен 1922. Ковачица, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.2. чета 2. батаљон.
- САВИЋ Драга МИЈАН. рођен 1919. Мати Купци. Крушевац. земљорадник. У Бригади од формирања. 1. батаљон. Рањен. теже. 28. јануара код Блаца.
- САВИЋ Душана МИЛАН, рођен 1926, Осаоница. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- САВИЋ Лазара МИЛАН рођен 1926. Карбулово. Неготин. земљорадник. У Бригади од 1. децембра 1944.2. батаљон.
- САВИЋ МИЛАН, рођен 1924, Златарић, Ваљево, опанчар. У Бригади од октобра 1944. Рањен 3. јануара 1945. код Комтетинаца.
- САВИЋ Миљана МИЛЕТА. рођен 1919. Гола Глава. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 2. маја 1945. 1. чета 1. батаљон. Рањен 8. маја 1945. године код Прозорја.
- САВИЋ В. МИЛИВОЈЕ. рођен 1909. Церје, Краљево. У Бригади од октобра 1944.2. чета 2. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- САВИЋ Милоја МИЛИЈА. рођен 1922. Сремчица, Београд. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. водник у 1. чети 3. батаљона. Рањен 2 пута: 23. јануара 1945. код Мохова и 15. априла 1945. у Ђакову.
- САВИЋ Милована МИЛИЈА. рођен 1922. Гајтан. Медвеђа. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде) водник у 3. чети 3. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. код Комтетинаца. делу на Босуту.
- САВИЋ Војислава МИЛИЈАН. рођен 1923. Златарић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. воднику 3. чети 1. батаљона.
- САВИЋ МИЛОВАН, рођен 1925. Ивановци. Љиг. земљорадник. ПТ вод 3. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- САВИЋ Станимира МИЛОРАД. рођен 1923. Ковачица. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.2. чета 2. батаљона. Погинуо 16. октобра 1944. код Малог Мокрог Луга.
- САВИЋ МИЛОРАД, рођен 1924. Лозна. Трстеник. Ром. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 3. чета 2. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- САВИЋ Раиђела МИЛУТИН. рођен 1912. Каменица. Бојник. земљорадник. У Бригади од 22. марта 1944.1. чета 2. батаљона. Прекомандован.
- САВИЋ МИЛУТИН, 1. чета 1. батаљон. Рањен теже. 16. априла 1945. године у Ђакову.
- САВИЋ Брашклава МИОДРАГ. рођен 1921. Велика Крсна. Младеновац. ковач. У Бригади од 5. јануара 1945.3. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- САВИЋ Војислава МИОДРАГ. рођен 1922. Кацабаћ. Бојник. У Бригади од маја 1944. водник.

- САВИЋ Светозара МИОДРАГ. рођен 1924. Сепци. Рача. земљорадник. У Бригади од 9. октобра 1944. водник у 2. чети 1. батаљона. Рањен 2 пута: 7. децембра 1944. у Комлетинцима и 27. априла 1945. пред Новском.
- САВИЋ Сретена МИОДРАГ. рођен 1920. Горње Црниљево. Осечина. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде) водник (командир) Митраљеске чете 2. (3). батаљона. Рањен 20. априла 1945. године код Врчин Дола.
- САВИЋ МИОДРАГ. десетар у 2. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.
- САВИЋ МИОДРАГ. У Бригади од пре децембра 1944. 3. батаљон. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.
- САВИЋ Милана МИРОСЛАВ. Бресница. Коцељева. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 3. чета 3. батаљон. Погинуо (утопио се) 3. јануара 1945. код Босуца.
- САВИЋ Митана МИРОСЛАВ. рођен 1921. Бресница. Лучани. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. 3. чета 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- САВИЋ Петра МИХАИЛО. рођен 1919. Осаоница. Трстешк. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Пратећа (МБ) чета 3. баталљона. Рањен 2 пута: 26. јануара 1945. код Шаренграда и 12. маја 1945 у Козју.
- САВИЋ НИКОЛА. рођен 1919. Поцерски Метковић. Шабац. земљорадник. У Бригади од 25. децембра 1944. 4. батаљон.
- САВИЋ Превислава ЊЕГОВАН. рођен 1925. Ковачица. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. десетар у 2. батаљону. Промрзао 1. фебруара 1945. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца. Умро 24. априла 1945. у болници у Београду.
- САВИЋ Светозара РАДЕ. рођен 1924. Кацабаћ. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.
- САВИЋ Живојина РАДИША. рођен 1927. Осипаоница. Смедерево. земљорадник. У Бригади од 5. децембра 1944. 2. чета 2. батаљон. Погинуо 20. априла 1945 код Плетернице.
- САВИЋ Радића РАДМАН. рођен 1909. Купци. Крушевац. радник. Заменик команданта батаљона у Расинском ударном батаљону Расинског НОН одреда. У Бригади од формирања: био заменик, а потом командант Првог батаљона. У новембру 1944. прекомандован.
- САВИЋ Душана РАДОСЛАВ. рођен 1921. Осаоница. Трстеник. земљорадник. У Бригади од марта 1944. 3. чета 1. батаљон. Погинуо 5. априла 1945. у извиђачу (Шид Товарник).

- САВИЋ Радисава РАДОСПАВ. рођен 1922, Чумић. Крагујевац, земљорадник. У Бригади од 8. децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен. теже. 25. априла 1945. код Доњег Рајића.
- САВИЋ Станојла РАДОШ, рођен 1920, Каонж, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944, (из 16. ерике бригаде). Погиноу 26. јула 1944. на Старој Граници.
- САВИЋ Михаила РАНИСЛАВ, рођен 1924, Поцереки Метковић. Шабац, земљорадник. У Бригади од 10. новембра 1944, 2. чета 1. батаљон Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- САВИЋ Михаила СРЕТЕН, рођен 1924, Доње Лесковице. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 1. батаљон.
- САВИЋ СРЕТКО, рођен 1920, Гајбуља, Вучитри, избеглица са Косова. У Бригади од од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде), Позадинска чета.
- САВИЋ Чедомира СТАНИСЛАВ, рођен 1924, Својново. Параћин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- САВИЋ Радоша СТАНОЈЕ, рођен 1924, Кукљин, Крушевац, поткивач. У Бригади од марта (априла) 1945, 2. чета 2. батаљон. Оболео у мају.
- САВИЋ Јована СТОЈАН, рођен 1920, Доња Јајина, Лесковац. ујар. У Бригади од маја 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен јула 1944. на Копаонжу (или 14 (15). септембра код Пожеге), транспортован у Италију.
- САВИЋ СТОЈАН, Врање. У Бригади од пролећа 1944. водник (командир) у 3. батаљону. Погиноу јула на Копаонжу.
- САВИЋ ЧЕДОМИР. рођен 1922, Рашовица, Параћин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- САВИЋ Лазара ЧЕДОМИР. рођен 1924. Дружетић. Коцељева, земљорадник. У Бригади од 20. априла 1944, 3. чета 2. батаљон. У новембру 1944. контузовану Лаћарку. У јануару 1945. прекомандован.
- САВАТИЈЕВИЋ Светолика ЖИВОТА. рођен 1922. Дегурић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен, теже, 3. децембра 1944. испред Мартинаца. Дуже лечен.
- САВАТИЋ Светозара ВИТОМИР. рођен 1911. Букор. Шабац. земљорадник. У Бригади од 21. новембра 1944. 1. чета 3. батаљон. Промрзао 26. јануара 1945. године.
- САВАТИЋ Митутина МИЛОЈЕ. рођен 1920. Букор, Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 3. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. године код Шаренграда.
- САВАТОВИЋ СТЕВАН. рођен 1928. Штакоп. Подравска Слатина. избеглица у Београду. Пратећа чета 3. батаљона. Рањен (вероватно) јануара 1945. Лечен до 28. априла 1945. године.

САВКИЋ Велимира МИЈИЊИЌ. рођен 1928. Рожанце. Барајево. земљорадник. У Бригади од 17. новембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Билица.

САВКИЋ Велимира МИЛУТИЊ, рођен 1924, Сопот. Рањен.

САВКОВИЋ БОРИСАВ. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). Рањен 20. априла код Врчин Дола.

САВКОВИЋ Светослава ДРАГОЉУБ, рођен 1911, Дреновац, Шабац, земљорадник. У Бригади од 10. новембра 1944, 2. чета 4. батаљон. Погинуо 12. (22) децембра пред Отоком.

САВКОВИЋ Обрада РАДОЈКО, рођен 1921, Дражањ. Гроцка, земљорадник. Био у 2. чети 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца. Умро 9. маја у болници у Лупоглави.

САВКОВИЋ Костадина САВА, Градиште, Мeroшина. Рањен априла - маја 1945. године.

САИТОВИЋ Ајредина ВЕЛИЈА, рођен 1923, Прешево. земљорадник. Био у 1. чети 2. батаљона. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.

САКИЋ ОСТОЈА, Пратећа чета Бршаде. Рањен 7. новембра 1945. код Лаћарка.

САЛАЈ МИХАЉ, рођен 1926, Доросово, Сомбор. У Бригади од 7. децембра 1944, 1. батаљон. Оболео фебруара 1945. Лечен дуже.

САЛИКОВИЋ Рифата МУЈО, рођен 1909. Незук, Зворник. живео у Београду. земљорадник. У Бригади од 15. новембра 1944. ПТ вод 2. батаљона. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.

САМАИЛОВИЋ СИМЕОН. рођен 1913. Борач. Кнић. У Бригади од 20. септембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 2. новембра у Лаћарку. Контужан 22. децембра 1944. код Отока.

САМАРЦИЋ Тодора ЛЕПОСАВА, рођена 1926. Степановићево, Нови Сад, избеглица у Мтаденовцу. У Бригади од 18. октобра 1944. болничарка у бригадном превијалишту. Рањена 2. фебруара 1945. код Новак Бапске.

САМАРЦИЋ Душана ПЕТАР, рођен 1924. Брђари, Сански Мост, избеглица у Београду, земљорадник. У Бригади од 15. марта 1945. (из прекоманде). 1. чета 2. батаљон. Рањен теже, од мине, 2. маја 1945. код Поганика.

САМОИЛОВИЋ (Самојиловић) В. БОРИВОЈЕ. Осечина. У Бригади од 10. октобра 1944. Погинуо у борби за Београд.

САМОЈИЛОВИЋ Самојила БОРИСАВ, рођен 1924. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. водник у 2. чети 3. батаљона. Носио је Бригадну заставу.

САМОЈИЛОВИЋ Самојила ЉУБИСАВ, рођен 1922. Осечина. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. десетар у 2. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла код Ловаса.

- САНДАЉЧЕВИЋ Саве МИЛОСАВ, рођен 1916, Дреновац. Шабац. земљорадник. У Бригади од 23. новембра 1944.1. чета 2. батаљон. Погинуо 23. децембра 1944. код Отока.
- САНДИЋ Радоја МИЈГУТИН. рођен 1919, Винча, Гроцка, водник. У Бригади од 1. децембра 1944.2. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- САНДУЛОВИЋ М. МИЛОРАД. рођен 1927. Стрижило. Светозарево. У Бригади од децембра 1944. године.
- САПУНЦИЋ Чедомира БРАНИСЛАВ. рођен 1922. Трешњево, Цетинье. живео у Заклопачи. Гроцка. 2. чета 3. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- САРАНОВИЋ МИОДРАГ. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекошиде), 3. чета 2. батаљон. Контужован 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- САРИЋ Милена РАДОМИР. рођен 1923. Оаци. Трстеник. У Бригади од децембра 1944. културно-просветни одбор 2. батаљона. Рањен 13. априла 1945. испред Винковаца. Умро у бојници у Микушевцима.
- САЦАК Николе ИЛИЈА. рођен 1921. Кумодраж. Београд. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 1. чета 1. батаљон. Погинуо 3. децембра 1944. пред Мартинцима.
- СВИЈАР Стојана МИЛЕ. рођен 1923. Пећане. Кореница. живео у Куманову. избеглица у Београду. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. водник у Чети аутоматичара. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- СВИЛЕНКОВИЋ ЈОВАН. Доњи Бучумет, Медвеђа. У Бригади (вероватно) од маја 1944. године.
- СВИЛЕНКОВИЋ МИЛЕТИЈЕ. Доњи Бучумет, Медвеђа. У Бригади (вероватно) од маја 1944. године.
- СЕЈДИЋ Бећира МЕХМЕД. рођен 1925. Бојник. Ром. земљорадник. У Бригади од сја 1944.3. чета 4. батаљон.
- СЕЈИЈАНОВИЋ Танасија БЛАГОЈЕ, рођен 1926. Велика Врбица. Ктадово. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- СЕКИЋ СГЕВАН. рођен 1917. Бунић, Кореница. обућар. У Бригади од марта 1945. (из 6. дивизије). повереник ОЗНЕ Бригаде. Рањен.
- СЕКУЛИЋ Витомира ВОЈИСЛАВ. рођен 1925. Кључ. Мионица. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. Нестао (утопио се).
- СЕКУЛИЋ Крсте СИМА. рођен 1917. Шибеник. бравар у Београду. У Бригади од 10. новембра 1944.2. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Умро у селу Нијемци у Дивизијској болници.
- СЕЛЕНА ВЕРА, рођена 1928. Нови Сланкамен. Инђија. живела у Београду. У Бригади од 15. октобра 1944. болничарка у Бригадном превижалишту. Оболела 27. новембра 1944. године.

СЕЈЕНИЋ Обрена ДРАГОЈБУБ. рођен 1921, Гола Гчава. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.3. чета 1. батаљон. Погинуо 22. децембра 1944. код Отока.

СЕЈЕНИЋ Мирослава ЖИВКО, рођен 1924. Букар. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.

СЕ.ПЕНИЋ Јована МИЈОЈКО. рођен 1924. Гола Глава. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 1. батаљон. Контузован 13. децембра 1944. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Умро истог дана у Бригадном превијалишту у Комтетинцима.

СЕЈЕНИЋ Иванка ТРИФУН. рођен 1925. Гола Глава. Ваљево. кројач. У Бригади од 10. октобра 1944. десетар у 3. чети 1. батаљона. Рањен 4 пута лакше.

СЕЛЕНОВИЋ МИЛОРАД. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде), 1. чета 2. батаљон. Контузован 20. априла 1945. код Врчшг Дола.

СИБИНОВИЋ Божидара ДРАГОЉУБ. рођен 1927. Ђурпнци. Сопот. земљорадшж. У Бригади од 1. марта 1945. (из Космајске бршаде), МБ чета 2. батаљон.

СИБИНОВИЋ Милана МИЛАДИН. рођен 1923. Градиште. Меровина. земљорадник. У Бригади од 24. маја 1944. водник у 1. чети 4. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.

СИБИНОВИЋ СЛАВКО. рођен 1926. Балајнац. Мерошина. земљорадник. У Бригади од 12. јуна 1944. Рањен 16. јуна код Блаца.

СИМАНИЋ Обрада СИМА. рођен 1922. Лопотањ. Осечина. четкар. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен 26. децембра 1944. код Отока. грешком друга.

СИМЕУНОВИЋ Живојина НОВАК. рођен 1927. Мионица. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 1. чета 3. батаљон. Рањен 16. априла 1945. у Бакову.

СИМЕУНОВИЋ СРЕТЕН. рођен 1921. Оглађеновац. Ваљево. земљорадник. У Бршади од 10. октобра 1944.3. чета 2. батаљон. Рањен 15. новембра 1944. у Лаћарку (сам. нехотице).

СИМИЋ Владете АДАМ. рођен 1922. Дружетић. Коцељева. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944.3. чета 1. батаљон. Погинуо 22. децембра 1944. код Отока.

СИМИЋ АНДРИЈА. 3. чета 1. батаљон. Рањен 6. маја 1945. код Крижа. Умро у Петровцима.

СИМИЋ БОРИСАВ. рођен 1927. Руцка. Београд. У Бригади од октобра 1944. Извијачка чега. Рањен 6. децембра 1944. код Комлетинаца.

СИМИЋ БРАНИСЛАВ. М. Иванча. Сопот. кројач. У Бригади од октобра 1944.3. чета 2. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку.

- СИМИЋ Борислава ВЕЈИБОР, рођен 1925. Миличиница. Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944.2. чета 1. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда.
- СИМИЋ Чедомира ДРАГОЉУБ, рођен 1920, Планиница, Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, Чета ПТ пушака. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- СИМИЋ Милића ЖИВАДИН, рођен 1924, Богдање, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. из Космајске бригаде, Чета ПТ пушака. Контужован 14. априла у Бакову.
- СИМИЋ Лазара ЖИВОЈИН, рођен 1925, Свињарица, Лебане, столар. У Бригади од маја 1944,3. чета 2. батаљон. Рањен у децембру 1944. године.
- СИМИЋ Живојина ЖИВОТА, рођен 1923. Драгијевица, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. године.
- СИМИЋ Милорада ЖИВОТА. рођен 1920, Рипањ, Београд, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, из Космајске бригаде, Позадинска чета.
- СИМИЋ ИЛИЈА, рођен 1922. У Бригади од септембра 1944. 1. чета 3. батаљон. Оболео 1. јануара 1945. године.
- СИМИЋ В. МИЛАДИН, рођен 1921. Јовановац, Меровина. земљорадник. У Бригади од јуна 1944. Рањен априла - маја 1945. године.
- СИМИЋ Михаила МИЛАН, рођен 1920. Дружетић, Коцељева, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944.3. чета 1. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку. Умро у Београду 8. новембра 1944. годгас.
- СИМИЋ Стојана МИЛАН, рођен 1922, Чубра. Неготин. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).
- СИМИЋ Чедомира МИЛИВОЈЕ. рођен 1924. Мњгошевац. Велика Плана. земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944,2. чета 1. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. код Комлетинаца.
- СИМИЋ Славка МИЛИЈА, рођен 1921, Обајгора, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од 17. новембра 1944.1. чета 3. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- СИМИЋ Јована МИЛИСАВ, рођен 1923, Бучумет, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од формирања, 2. чета 2. батаљон. Оболео у фебруару 1945.
- СИМИЋ Остоје МИЛОВАН, рођен 1923. Церје, Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Погинуо 3. јануара 1945, у Комлетинцима.
- СИМИЋ Јеврема МИРОСЛАВ. рођен 1920. Плужац. Осечина. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, у 2. чети 3. батаљон. Погинуо 3. (4). децембра код Мартинаца.

СИМИЋ Михаила МИРОСЈАВА, рођена 1927. Бучумет, Медвеђа. домаћица. У Бригади од формирања. 2. батаљон Рањена. тешко. у обе ноге 10. децембра 1943. на Барју. Четницису је заробљена иубљти.

СИМИЋ МИЈ10Ш, 2. батаљон. Рањен 3. новембра 1944. у Лаћарку.

СИМИЋ Боривоје МИОДРАГ, рођен 1922, Бели Поток. Београд, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), 2. чета 2. батаљон. Рањен у Ђакову. Убрзо умро у Бригадном превижалишту.

СИМИЋ Пауна МИОДРАГ, рођен 1926, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944,1. чета 3. батаљон. Погиноу 3. јануара 1945. године код Комлетинаца.

СИМИЋ В. МЛАДЕН, Јовановац. Крагујевац.

СИМИЋ Мьтуна РАДИВОЈЕ. рођен 1915, Мали Купци. Крушевац, земљорадник. У Бригади од формирања, командант 3. батаљона. Рањен. теже. 15. априла 1945. у Ђакову при спасавању батаљонске заставе. Погиноу 12. октобра 1945. код села Три, Куршумлија, од одметника из заседе.

СИМИЋ Мьленка РАДИСАВ. рођен 1927, Стојник, Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 26. новембра 1944,1. чета 2. батаљон. Марта 1945. оболео, отпуштен кући.

СИМИЋ РАДИША. 1. чета 2. батаљон. Оболео 1. марта 1945. године.

СИМИЋ Момчша РАДМИЛО. рођен 1914, Светозарево, агроном. У Бригади од 12. децембра 1944,1. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код ЈЈоваса.

СИМИЋ Богдана РАДОМИР, рођен 1924, Мьлошевац, Велика Нлана, земљорадник. У Бригади од 11. децембра 1944. Инжињеријска чета. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

СИМИЋ Радивоја РАДОСАВ. Кацабаћ, Бојник, земљорадшгк. У Бригади од маја 1944, политички делегат вода у 4. батаљону.

СИМИЋ Симе РАДОСЛАВ, рођен 1925, Стража, Лозница. земљорадник. У Бригади од 11. новембра 1944. Инжињеријска чета. Оболео 8. јануара 1945. Рањен20. фебруара 1945. године.

СИМИЋ СИМА. 3. чета 3. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. код Шарешрада.

СИМИЋ Божидара СРЕТЕН, рођен 1908, Ровачица, Гьвлане, избеглица са Косова; 1. чета 1. батаљон. Контузован 7. маја 1945. код Кусановца.

СИМИЋ Божидара СТАНИСЛАВ, рођен 1923, Својново, Параћин, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). Рањен 13. априла 1945. код села Петровци. Винковци.

СИМИЋ. У Бригади од почетка маја 1945. Лекар Бригаде.

СИМИЧЕВИЋ АЛЕКСАНДАР, 1. чета 2. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. године код Отока.

- СИМКИЋ Милисав ЖИВОРАД. рођен 1925. Контузован 25. априла 1945. код Доњег Рајића.
- СИМОВИЋ Љубисава АЛЕКСАНДАР. рођен 1911. Дреновац. Крагујевац, оманчар. У Бригади од 23. септембра 1944, 2. чета 2. батаљон. После 3. јануара 1945. нашао се у 15. мајевачкој бригади.
- СИМОВИЋ Антонија ДИМИТРИЈЕ. рођен 1912. Дреновац, Крагујевац, техничар. У Бригади од 23. септембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Пред Отоком, рањен 23. децембра 1944. од мине (ампутирана нога).
- СИМОВИЋ Никодија МИРОСЛАВ. рођен 1914, Дреновац, Крагујевац. У Бригади од 23. септембра 1944, 2. чета 1. батаљон.
- СИМОВИЋ Мшоја САВА. рођен 1920, Дреновац. Крагујевац. У Бригади од 23. септембра 1944, 2. чета 2. батаљон.
- СИМОНОВИЋ Д. БУДИМИР. из крушевачког краја (Расна). У Бригади од јуна 1944. Погинуо 2. новембра 1944. у Лаћарку.
- СИМОНОВИЋ Спасоја БУДИМИР, рођен 1926, Доња Сварча, Блаце, земљорадник. У Бригади од 2. децембра 1943, 1. батаљон. Рањен октобра 1944. у борби за остобођење Београда.
- СИМОНОВИЋ (или Симовић) Николе ДИМИТРИЈЕ. рођен 1910, Голубиње, Мајданпек. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- СИМОНОВИЋ Николе ДИМИТРИЈЕ. рођен 1926. Мосна. Мајданпек. земљорадник-рудар. У Бригади од 25. децембра 1944. године.
- СИМОНОВИЋ ДУШАН. рођен 1925. Нови Сад. живео у Београду. У Бригади од 8. октобра 1944, 2. чета 1. батаљон.
- СИМОНОВИЋ Томислава ЈОВАН. рођен 1907. Мрвеш. Бојник. живео у Каменици, земљорадник. У Бригади од 22. марта 1944, 3. чета 2. батаљон. Прекомандован септембра 1944. у артиљеријску батерију.
- СИМОНОВИЋ Живка КРСГА. рођен 1919. Винча. Гроцка. радник. У Бригади од 1. децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.
- СИМОНОВИЋ Петра МИЛОВАН, Црнајка. Мајданпек. Погинуо на Сремском фронту.
- СИМОНОВИЋ Александра МИЛОРАД. Винча. Гроцка.
- СИМОНОВИЋ МИОДРАГ. рођен 1925. Крагујевац. ученик. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). командир 2. чете 2. батаљона. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.
- СИМОНОВИЋ Драгутина МИОМИР. рођен 1918. Ајачко. Францу-ска. живео у Београду. У Бригади од септембра 1944. у Пропагандном одсеку.
- СИМОНОВИЋ Радована НЕНАД. рођен 1923. Црна Трава. земљорадник. У Бригади од формирања, 2. чета 3. батаљон. Омладински руководиоца у батаљону. Рањен 20. јула 1944. на Копачици.

- СИМ0110ВИЋ Милетија РАДМИЛО. рођен 1923. Кацабаћ. Бојник. земљорадник. У Бригади од формирања до краја рата. 2. чета 2. батаљон, водник чаштитног вода Бригаде. Рањен.
- СИМ0110ВИЋ Јована СТЕВАН. Винча. Гроцка.
- СИМОНОВИЋ ТИХОМИР. рођен 1922, Мрвеш. Бојник. живео у Прокупљу. У Бригади од децембра 1943.1. чета 2. батаљон.
- СЈЕКЛОЋА (ШЕВИЋ) Вида ЉУБИЦА. рођена 1928. Скопље. избеглица у Нишу. У Бригади од маја 1944. године.
- СКАЈ1А Стјепана БРАНКО. рођен 1928. Сухопоље. Вировитица. живео у Београду. Чета за везу. Попшuo 16. априла 1945. у Ђакову.
- СКОК Петра АНТУН. рођен 1911. Кршинци. Нашице. радник у Београду. У Бригади од 28. новембра 1944.2. чета 4. батаљон Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- СКОКИЋ Благоја БОРИСАВ. рођен 1917. Лозовик, Велика Плана. столар. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). 3. чета 1. бата.гон. Рањен 6. маја 1945. код Врбаве.
- СКУБИН Јанка СИЛВЕСТЕР. рођен 1919. Ђурђево. Жабал. У Бригади од марта 1945. (из Југословенске бригаде). 3. чета 3. батаљон. Рањен 8. маја код Прозорја.
- СЛАВИЋ ДУШАН. из Прокупља. У 4. батаљону. Стрелян 1. јула 1944. због самовољног напуштања једшце.
- СЛАВКОВИЋ САВА. столар у Крагујевцу.
- СЛАВКОВИЋ Цветка СВЕТОМИР. рођен 1923. Црна Трава. грађевински радник. У Бригади од формирања; командир чете у 3. батаљону и заменик команданта Првог батаљона до краја рата. Рањаван три пута.
- СМАЈИЋ Брзимира АВДО. рођен 1904. Красуље. Кључ. живео у Београду. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 4. батаљон. Рањен 5. децембра 1944. године код Адашеваца.
- СМИЉАНИЋ (ПЕТКОВИЋ) Мирка АНКА. рођена 1922. Прокике. Бриње. У Бригади од 19. септембра 1944. болничарка у Чети за везу.
- СМИЈБКОВИЋ Милана ЈБУБИША. рођен 1915. Љубава. Крушевац. земљорадник. У Бригади од 10. фебруара 1945. Бригадна амбуланта. Погинуо 16. априла 1945. код Селце. Ђаково.
- СМШБКОВИЋ Радоша МИЛОСАВ. рођен 1922. Почековина. Трстеник, столар. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Чета ПТ пушака. Рањен 12. априла код Ловаса.
- СМИЈБКОВИЋ Радомира МЈ1АДЕН. рођен 1924. Дољане. Крушевац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.2. чета 3. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

- СМИЉКОВИЋ ТОДОР, рођен 1927, Виландрица. Гацин Хан, 2. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- СМОЈКОВИЋ Мије ИГЊАЦ, рођен 1924, Буковчак. Велика Горица, земљорадник. избеглица у Београду. У Бригади од 15. априла 1945, 1. чета 2. батаљон. Погинуо 8. маја код Церја.
- СОВРОКИЋ С. ДРАГОЉУБ, рођен 1910. Дреновац. Шабац. У Бригади од новембра 1944. године, водник у 2. чети 4. батаљона. Рањен и умро у Дивизијској болници.
- СОКОЈ10ВИЋ Радише ДРАГИША, рођен 1924, Барајево, земљорадник. У Бригади од 25. марта 1945, (из 6. дивизије).
- СОКОЈ10ВИЋ Љубомира ИЈТИЈА, рођен 1922, Прекопчелица, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 4. батаљон.
- СОКОЛОВИЋ Драгослава САВА, рођен 1926, Витановац. Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. батаљон.
- СОКОЛОВИЋ Митра СТАНКО, рођен 1912, Мараш, Бојник, земљорадник. У Бригади од децембра 1943, 1. батаљон. Погинуо у пролеће 1944. године.
- СПАЈИЋ ЂУРАЋ, рођен 1918, Крупци, Лозница.
- СПАЈИЋ В. ИЛИЈА, рођен 1917, Текериш, Лозница. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањен 5. децембра 1944, у Адашевцима. Умро истог дана у бригадном превијалишту.
- СПАЈИЋ МИЛИСАВ, рођен 1921, Текериш, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 4. батаљон. Оболео јануара 1945. године.
- СПАЈИЋ МИЛОШ, избеглица са Косова. У Бригади од формирања. Прекомандован 14. децембра 1943. године. Погинуо у Косовском батаљону код Бисилграда.
- СПАСИЋ Вукашина ВЕЛИМИР, рођен 1926, Боринци, Бојник, земљорадник. У Бригади од формирања, 2. батаљон. Политички комесар Митраљеске чете 1. батаљона. Контузован.
- СПАСИЋ Милашина ДУШАН, рођен 1922, Рековац, земљорадник. У Бригади од 25. септембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Од јануара 1945. године у 15. мајевачкој бригади.
- СПАСИЋ Светозара ДУШАН. рођен 1923, Црна Трава, зидар. У Бригади од формирања. водник у 2. чети 3. батаљона. Прекомандован на ослобођењу Београда.
- СПАСИЋ Светка ЂОРЂЕ, рођен 1927. Бабина Пољана, Врање, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљон.
- СПАСИЋ ЖИВАН, 1. чета 4. батаљон. Рањен 25. јануара 1945. код Шаренграда. Умро у Дивизијској болници у Илоку.

- СПАСИЋ ЖИВОТА, 1920. (1922). Мијајчица. Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Оболео у новембру 1944. године.
- СПАСИЋ Милана ЈОВАН. рођен 1922. Мијајлица. Бојник, земљорадшж. У Бригади од марта 1944. Септембра 1944. прекомандован у Коњичку бригаду. Рањен 13. децембра 1944. године.
- СПАСИЋ ЉУБОМИР. Кожинце. Прокупље. У Бригади од децембра 1943.
- СПАСИЋ Петра ЉУБОМИР. рођен 1914, Доњи Рачник. Светозарево. У Бригади од децембра 1944. рањен 2. маја 1945. код Банове Јаруге.
- СПАСИЋ Михаила МИЈОРАД. рођен 1912, Кацабаћ, Бојнич. бравар. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде), заменик командира 1. чете 4. батаљона. Рањен 13. децембра 1944. код Отока. Умро 6. априла 1945. у болници у Петроварадину.
- СПАСИЋ Миливоја МИЈОРАД. рођен 1921, Брод, грађевински радник. У Бригади од формирања, 3. батаљон. Погинуо крајем јула 1944, несрећним случајем у Горњој Јабланици (или Статовцу).
- СПАСИЋ Цветана МИЈУТИН, рођен 1925, Сурдулица. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- СПАСИЋ МИОДРАГ, рођен 1914. Београд. професор математике. У Бригади од фебруара и марта 1945. начелник Штаба Бригаде.
- СПАСИЋ ГІЕТРОНИЈЕ. 2. батаљон. Рањен априла 1945. године.
- СПАСИЋ Д. ПРЕДРАГ. Каменица. Бојшж.
- СПАСИЋ Јована СТОЈАДИН, рођен 1923, Крушевац (околина). земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Чета за везу.
- СПАСИЋ Ристе СТОЈАН, рођен 1910. Каменица. Бојник, земљорадник. У Бригади од 22. марта 1944, 3. чета 2. батаљон. Маја 1944. године прекомандован у Дивизију.
- СПАСИЋ Михаила ЧЕДОМИР. рођен 1926, Бујановац. ковач; 3. батаљон, курир. Рањен 7. маја 1945. код Лактенице.
- СПАСОЈЕВИЋ АЛЕКСАНДАР. У 1. чети 3. батаљон. Рањен 3. децембра 1944. код Мартинаца.
- СПАСОЈЕВИЋ Александра БОЖИДАР, рођен 1924. Сирдија, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у 1. чети 1. батаљона. Промрзао 24. јануара 1945. године.
- СПАСОЈЕВИЋ Милана ДРАГОЉУБ, рођен 1924, Рушањ, Београд. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. 1. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- СПАСОЈЕВИЋ Милоја ДУШАН. рођен 1926. Крњево. Велика Плана. земљорадник. У Бригади од 1. јануара 1945, 2. чета 3. батаљон. Рањен у априлу 1945.

- СПАСОЈЕВИЋ Мшшвоја ЖИВКО. рођен 1924. Рушањ. Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. водник у 1. батаљону.
- СПАСОЈЕВИЋ ЖИВОРАД. Доње Лесковице. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944.1. чета 1. батаљон. Рањен.
- СПАСОЈЕВИЋ ЖИВОРАД. рођен 1921. Доње Лесковице. земљорадник. У Бригади од октобра 1944.1. чета 1. батаљон. Ран>аван.
- СПАСОЈЕВИЋ Душана ЗЛАТОМИР. рођен 1923. Доње Лесковице. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. водник у 2. чети 1. батаљон. Рањен 16. априла 1945. у Бакову.
- СПАСОЈЕВИЋ Милутина ИЛИЈА. рођен 1923. Рушањ, Београд. радник. У Бригади од септембра 1944,2. чета 3. батаљон.
- СПАСОЈЕВИЋ Љубомира МИЛИСАВ, рођен 1921. Рушањ, Београд. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 22. децембра 1945. код Отока.
- СПАСОЈЕВИЋ Мьтоша МИЛОВАН. рођен 1923. Рушањ. Београд. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. Извиђачка чета. Рањен. теже. 5. маја 1945. код Крижа.
- СПАСОЈЕВИЋ Александра МИЛОРАД. рођен 1923, Доње Лесковице. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. десетар у 3. чети 1. батаљона. Рањен 17. октобра 1944, код Малог Мокрог Луга. Београд.
- СПАСОЈЕВИЋ Петра МИЛОРАД. рођен 1923. Београд. Чета аутоматичара. Рањен 7. маја 1945. код Дугог Села.
- СПАСОЈЕВИЋ Проке МИЛОРАД. рођен 1925. Доње Лесковице. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.1. чета 1. батаљон Погинуо јануара 1945. (ши априла 1945.) у насилном извиђању.
- СПАСОЈЕВИЋ Драгутина МИЛУТИН. рођен 1922. Доње Лесковице. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944.1. чета 1. батаљон. Погинуо 6. маја 1945. код Крижа.
- СПАСОЈЕВИЋ МИКА. у културно-просветном одбору 3. батаљон. Попшучо пред Загребом (вероватно) 8. маја 1945. године.
- СПАСОЈЕВИЋ МИРОСЛАВ. рођен 1921, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944.3. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. Комлетинци и 28. априла 1945. код Новске.
- СПАСОЈЕВИЋ Михаила МИТАР, рођен 1924. Доња Боровица. Вареш. избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944. ПК батерија. Погинуо 16. априла 1945. у Бакову.
- СПАСОЈЕВИЋ Драгутина ЊЕГОВАН. рођен 1923. Доње Лесковице. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 1. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

- СПАСОЈЕВИЋ Живојина ПАВЈЕ, рођен 1920, Доње Лесковице. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.2. чета 1. батаљон.
- СПАСОЈЕВИЋ ПАВЛЕ. Рушањ, Београд, кројач. У Бригади од септембра 1944, 2. чета 1. батаљон, Бригадна радионица. Погинуо 3. јануара 1945. на Босуту (удавно се).
- СПАСОЈЕВИЋ Мњана РАДОВАН. рођен 1922. Доње Лесковице. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, МБ чета 2. батаљона. Попшучо почетком фебруара 1945. код Шаренграда (или 13. априла код Винковаца.)
- СПАСОЈЕВИЋ Живана РАДОМИР. рођен 1923, Рушањ, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. водник у 1. чети 1. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Погинуо 22. априла код Ловаса.
- СПАСОЈЕВИЋ Живана РАДОМИР. рођен 1924. Бачевци, Ваљево. 1. чета 1. батаљон. Попшучо 12. априла 1945. пред Ловасом.
- СПАСОЈЕВИЋ Радојице САВА. рођен 1922. Стојник, Аранђеловац. столар. У Бригади од септембра 1944.2. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- СПАСОЈЕВИЋ Мшорада СВЕТОМИР. рођен 1920. Туђин, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, водник у 2. чети 3. батаљона. Рањен 14. априла 1945. у Ђакову.
- СПАСОЈЕВИЋ СЛАВКО, рођен 1926, Доња Оравица. Љубовија, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 4. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- СПАСОЈЕВИЋ Трифуна СГАНОЈЕ, рођен 1924, Туђин, Осечина, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, Позаднска чета Бригаде. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- СПИРИЋ Стојана МИЛИВОЈЕ, рођен 1924. Гњепане, Ђак. У Бригади од 13. октобра 1944.1. чета 1. батаљон. Рањен. теже, 26. априла 1945. године код Доњег Рајића.
- СРБЉИН МИОДРАГ. рођен 1928. Београд. У Бригади од октобра 1944. 3. чета 3. батаљон Рањен 3. децембра 1945. пред Мартинцима. Умро у Лаћарку у Дивизијској болници.
- СРБУЛОВИЋ Алексе АЛЕКСАНДАР. рођен 1923. Кикшда, Ђак. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде), 3. чета 1. батаљон. Рањен 2 пута: 20. јануара 1945. код Шарешрада и 16. априла у Ђакову. теже.
- СРЕЈИЋ Светислава ДРАГОСЛАВ. рођен 1922. Велика Крсна. Младеновац. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). 3. чета 1. батаљон. Рањен 20. априла 1945. код Билица.
- СРЕЈИЋ Живана РАДОМИР, рођен 1923, Липе, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде).

- СРЕЈИЋ Константина РАДОМИР. рођен 1924. Лугавчина, Смедерево, пекар. У Бригади од 5. децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- СРЕЛИЋ Трифуна ФРУШКО, рођен 1921. Травник. избеглица у Београду. У 1. чети 4. батаљона. Рањен 22. (23) децембра 1944. Умро 24. децембра 1944. у Дивизијској болници. село Нијемци.
- СРЕТЕНОВИЋ Драгутина БРАНКО, рођен 1926, Рибница. Краљево. 1. чета 2. батаљон. Рањен 8. маја 1945. испред Дугог Села. Умро убрзо у болници.
- СРЕТЕНОВИЋ ВОЈИН, рођен 1922. Дреновац, земљорадник. У Бригади од септембра 1944, десетар. Погинуо (негао) 3. јануара 1945. у Комтетинцима.
- СРЕТЕНОВИЋ Ж. ДУШАН, рођен 1924. Београд, железничар. У Бригади од 20. септембра 1944, Чета за везу.
- СРЕТЕНОВИЋ Милутина ЖИВОЈИН, рођен 1920, Дреновац, Крагујевац. У Бригади од 23. септембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен.
- СРЕТЕНОВИЋ Добросава ЖИВОРАД. рођен 1919, Калањевци, Љиг, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. Убрзо прекомандован у Дивизију. Погинуо 25. јануара 1945. године.
- СРЕТЕНОВИЋ МИЛОРАД. рођен 1927. Барич, Обреновац. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). десетар у 2. чети 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. код села Андријевци.
- СРЕТЕНОВИЋ Андрије РАДАН. рођен 1922, Лопаш. Трстеник. земљорадник. У Бригади од шрта 1945. године.
- СРЕТЕНОВИЋ Милана СЛОБОДАН. рођен 1927, Смедерево. ђак. У Бригади од 17. фебруара 1945. године, 3. чета 1. батаљон. Рањен 20. априла код Врчин Дола.
- СРЕТОШЕК БОЈАН, рођен 1921, Рушањ, Београд, живео у Београду; 2. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- СРЕЋКОВИЋ Радојка ДАНИЛО. рођен 1925. Иванча. Сопот. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 3. батаљон. Контузован 3. јануара 1945. у Комлетинцима. Рањен. теже, 20. априла код Врчин Дола.
- СРЕЋКОВИЋ Величка ЗДРАВКО. рођен 1926. Драгојевица. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- СРЕЋКОВИЋ Вукадина ЈОВАН. рођен 1922. Стрново, Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 3. батаљон. Погинуо 24. децембра 1944. код Отока.
- СРЕЋКОВИЋ ЈОВАН. рођен 1911. Осијек. избеглица у Београду. У Бригади од вероватно од марта 1945. (из прекоманде). 3. чета 2. батаљон. Рањен април - мај 1945. године.

СРЕЋКОВИЋ Милоша МИЛОРАД. рођен 1923, Оеечина. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944.3. чета 4. батаљон.

СРЕЋКОВИЋ Богосава МИЛУТИН, рођен 1924. Мала Иванча, Сопот, земљорадник. У Бригади од 17. октобра 1944. 3. чета 2. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока. Умро 1. априла 1945. у болници у Земуну.

СРЕЋКОВИЋ Вуксана РАДОМИР. рођен 1925. Горњи Рибник. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде), 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла код Ловаса (или 12. маја у Козју).

СРЕЋКОВИЋ СЛОБОДАН, 3. чета 4. батаљон. Рањен 12. децембра 1944. године код Отока.

СРНОЈЕВИЋ ЂОРЂЕ. У Алманаху Бригаде: борац, одликован Медаљом за храброст.

СТАЈИЋ ВЕЛИМИР, Брестовац, Бојник, земљорадник. У Бригади од марта 1944.3. чета 2. батаљон, до краја рата.

СТАЈИЋ Д. ЗЛАТОМИР. Брестовац, Бојник. У Наредби бр. 29: десетар. одликован Медаљом за храброст.

СТАЈКИЋ Животе РАЈКО. рођен 1927. Поповић. Сопот. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде), 1. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта. Умро истог дана у Соту, Дивизијска болница.

СТАЈКОВИЋ Мътоша ЂОРЂЕ, рођен 1915. Јабучевац. Неготин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.2. чета 1. батаљон.

СТАКИЋ ДРАГОЉУБ. водник у Митраљеској чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

СТАМЕНИЋ Првослава ДОБРИВОЈЕ, рођен 1921, Равње, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.2. чета 2. батаљон.

СТАМЕНИЋ Живка ДРАГОЉУБ, рођен 1920, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944.1. чета 3. батаљон. Рањен 2 пута: 8. децембра 1944. код Комлетинаца (излечен 10. марта 1945) и 12. априла 1945. по пробоју фронта.

СТАМЕНИЋ ДРАГОМИР, 2. чета 2. батаљон. Рањен, теже, 1. новембра 1944. године у Лаћарку.

СТАМЕНИЋ Живка ЖИВАН, рођен 1923, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, Бригадно превијалиште.

СТАМЕНИЋ Д. ЖИВОСЛАВ. рођен 1921. Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944.3. батаљон. Рањен.

СТАМЕНОВ МИЛОСАВ. У 2. и 3. батаљону. Рањен 2 пута: 7. децембра 1944. у Комлетинцима и 3. јануара 1945. у истом селу.

- СТАМЕНИЋ Првисава МИОДРАГ. рођен 1926. Равње, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.2. чета 2. батаљон. Погинуо у борби за ослобођење Београда.
- СТАМЕНИЋ Душана ОБРАД. рођен 1920, Обајгора, Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944.1. чета 3. батаљон. Рањен у обе руке. теже, 3. јануара 1945, Комлетинци.
- СТАМЕНИЋ Живорада РАДОВАН, рођен 1926, Равње, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944,2. чета 2. батаљон. Рањен 1. новембра 1944, у Лаћарку.
- СТАМЕНКОВИЋ Саве АКСЕНТИЈЕ, рођен 1921, Радикина Бара. Ниш. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- СТАМЕНКОВИЋ БОЖИДАЋ Лалиновац, Лебане. У Бригади од маја 1944.
- СТАМЕНКОВИЋ Александра БОЖИДАР. рођен 1923, Драјинац, Сврљиг, поткивач. У Бригади од децембра 1944. десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен теже 6. маја 1945. године код Крижа, лечен дуже. У септембру оболео у болници у Гајдобри.
- СТАМЕНКОВИЋ Душана БОРИВОЈЕ. рођен 1926. Левосоје. Бујановац. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 3. батаљон. Рањен 5. маја 1945, испред Крижа.
- СТАМЕНКОВИЋ Василија ДУШАН. рођен 1919, Прчаловци. Црна Трава. грађевински радник. У Бригади од формирања. водник у 3. батаљону. Погинуо 26. јула 1944, на Вељој Глави.
- СТАМЕНКОВИЋ ЖИВАДИН, земљорадник, десетар. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- СТАМЕНКОВИЋ Тимотија ЉУБОДРАГ. рођен 1920, Страгаре. Трстеник. земљорадник. У Бригади од формирања. 1. батаљон. У Косанчићу 14/15. децембра 1943. рањен у руку.
- СТАМЕНКОВИЋ Љубе МИЛАН. рођен 1920, Турјане. Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944.4. батаљон. Рањен 16. априла у Ђакову (остао без једне руке).
- СТАМЕНКОВИЋ Младена МИЛАН. рођен 1925. Ново Момчилово, Житорађа. У Бригади од децембра 1943. политички делегат у 1. чети 1. батаљона. Рањен крајем јула 1944, између Статовца и Арбанашке.
- СТАМЕНКОВИЋ Тимотија МИОДРАГ. рођен 1922. Страгара. Трстешж. земљорадник. У Бригади од формирања, 1. батаљон. до прекоманде почетком маја 1945. Погинуо 10. априла 1945. у 16. српској бригади.
- СТАМЕНКОВИЋ Миодрага МИХАИЛО. рођен 1920, Богдање. Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Чета аутоматичара.

СТАМГ.11КОВИЋ Трифуна НАДЕЖДА. рођена 1920. Црквице. Бојник. У Бригади од маја 1944. батагон.

СТАМЕНКОВИЋ ПРЕДРАГ. 2. чета 1. батаљон. Рањен априла - маја 1945.

(СТАМЕНКОВИЋ Драгомира РАДОМИР. рођен 1925, Стубла. Бојник. земљорадник. У Бригади од 15. јуна 1944. године.

СТАМЕНКОВИЋ Владимира РАДОСЛАВ. рођен 1914. Црквица. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. помоћник политичког комесара 3. чете 2. баталша. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса. Умро истог дана од последица.

СТАМЕНКОВИЋ РАДОСАВ. У Бригади од 17. априла 1945 (из прекоманде). 3. чета. Контузован 19. априла 1945. код Врчи Дола.

СТАМЕНКОВИЋ РОСА. Вујаново. Бојник. У Бригади од 25. децембра 1944. до 3. јануара 1945, болничарка у Бригадном превјалишту.

СТАМЕНКОВИЋ Станка СТОЈАН. рођен 1920, Турјане. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. водник у 3. чети 4. батаљон. Рањен 26. јула 1944. на Вељој Глави.

СТАМЕНКОВИЋ Миленка ЧЕДОМИР. рођен 1925. Краставче. Гаџин Хан. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. батаљон.

СТАНЕШЕВИЋ ЗЛАТОМИР. 1. батаљон. Рањен априла - маја 1945. године.

СТАНИМИРОВИЋ БОЖИДАР. Драговац. Бојник. У Бригади од маја 1944. 1. чета 4. батаљон до јула 1944. године.

СТАНИМИРОВИЋ Милутина ВЕРОЉУБ. рођен 1927, Почековина. Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 2. батаљон.

СТАНИМИРОВИЋ Сретена ДРАГОСЛАВ, рођен 1923. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. чета 4. батаљон. Марта 1945. упућен у Артиљеријску школу. Рањен јануара 1945. код Шарешрада.

СТАНИМИРОВИЋ П. МИЉЕНКО. рођен 1920. Сушице, Урошевац. избеглица у Београду. У Бригади од марта 1945. године (из прекоманде). ПТ вод 1. батаљона.

СТАНИМИРОВИЋ Раде МИЛОРАД. рођен 1928. Драговац. Бојник. У Бригади од 15. маја 1944. 1. чета 4. батаљон. Погинуо 16. јуна 1944. код Блаца.

(СТАНИМИРОВИЋ НИКОДИЈЕ. Драговац, Бојник. У Бригади од маја 1944. 1. чета 4. батаљон, до јула 1944.

СТАНИМИРОВИЋ СТРАТИЈЕ. рођен 1922. Преслап. Црна Трава. У Бригади од маја 1944. 1. чета 4. батаљон. Рањен 16. јуна 1944. код Блаца.

СТАНИСАВЉЕВИЋ ВЈАДИСЛАВ. рођен 1927, Лисовић. Барајево. земљорадник. У Бригади од 5. децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Промрзао 24. јануара 1945. године.

- СТАНИСАВЉЕВИЋ Косте ДРАГОСЛАВ. рођен 1926, Драгијевица, Осечина. Рађен 18. октобра 1944, пред Београдом, село Сланци. умро у болници у Малом Мокром Лугу.
- СТАНИСАВЉЕВИЋ Атександра БУРЂЕ, рођен 1923, Драгијевица, Осечина. земљорадник. У Бригади од октобра 1944.1. чета 4. батаљон.
- СТАНИСАВЉЕВИЋ Драгојла ЖИВАДИН. рођен 1924, Драгијевица, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. водник у 3. чети 3. батаљона.
- СТАНИСАВЉЕВИЋ Александра МИЛЕНТИЈЕ, рођен 1921. Бучумет, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде), заменик команданта 3. батаљона. Погинуо 19. новембра 1944. у Лаћарку, од стражара својом непажњом.
- СТАНИСАВЉЕВИЋ Богосава МИЛОВАН, рођен 1926, Лисовић, Барајево, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рађен теже, 13. априла 1945. код Винковаца.
- СТАНИСАВЉЕВИЋ Радоја МИЛОШ. рођен 1921, Драгијевица, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.1. чета 3. батаљон. Пошпуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- СТАНИСАВЉЕВИЋ Обрада МОМЧИЛО, рођен 1922, Драгијевица. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.3. чета 3. батаљон. Рађен јануара 1945. код Шаренграда.
- СТАНИЋ Д. БРАНИСЛАВ, рођен 1927, Раниловић, Аранђеловац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде), десетар. Промрзао 24. јануара 1945. Рађен 16. априла 1945. у Ђакову.
- СТАНИЋ ВАСИЛИЈЕ. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде). Рађен 20. априла у Врчин Дољу.
- СТАНИЋ Вукадина ВЕЛИЧКО. Опаљеник. Ивањица. живео у Обреновцу.
- СТАНИЋ МАРИНКО, рођен 1928, Малајница, Неготин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1. батаљон. Погинуо 28. априла 1945. годше код Пакленице.
- СТАНИЋД. МИЛАН, жив.
- СТАНИЋ МИЛЕТА. рођен 1922, Велика Грабовница. Брус. У Бригади од марта 1945, ПТ вод 3. батаљона. Рађен 7. маја 1945. у Кусановцу.
- СТАНИЋ ПРЕДРАГ, рођен 1926, Шабац, живео у Београду. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Рађен 2. новембра 1944. у Лаћарку.
- СТАНИЋ Алимпија ТИХОМИР, рођен 1921, Заклопача, Гроцка, земљорадник. У Бригади од марта 1945.1. чета 1. батаљон.

- СТАНИШИН Тодора ЖИВАН, рођен 1923, Жабал, браварски радник. У Бригади од 15. новембра 1944. политички делегати у 3. чети 1. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. у Кошетинцима.
- СТАНИШИЋ Матије АЛЕКСАНДАР. Стража. Лозница. земљорадник. У Бригади од новембра 1944,3. чета 2. батаљон. Рањен теже, 7. децембра 1944.
- СТАНИШИЋ ВИТОМИР. рођен 1926, Каменица. Гњилане. избеглица. У Бригади од маја 1944.2. чета 3. батаљон. Рањен 16. октобра 1944. у борби за ослобођење Београда.
- СТАНИШИЋ ДУШАН. Аутор чланка у листу 1. чете 3. батаљона, фебруара 1945. године.
- СТАНИШИЋ ЂОРЂЕ, Витомирица, Пећ. избеглица са Косова. У Бригади од формирања, 2. батаљон. Прекомандован 14. децембра 1943. заменик команданта 2. косовске бригаде.
- СТАНИШИЋ ЖИВОТА. рођен 1923. Бровић. Обреновац, механичар. Позадинска чета Бригаде.
- СТАНИШИЋ Тадије МИЛИСАВ. рођен 1925. Стража. Лозница, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944.2. чета 2. батаљон. Рањен 7. децембра у Комтетинцима: лечен до 18. априла 1945. године.
- СТАНИШИЋ Ђорђа МИЛОРАД. Витомирица, Пећ, избеглица са Косова. У Бригади од формирања, 2. батаљон. Прекомандован 14. децембра 1943, за Косовски батаљон. Погинуо 24. маја 1944. године.
- СТАНИШИЋ МИРКО. Витомирица, Пећ, избеглица. У Бригади од формирања. 2. батаљон. Прекомандован 14. децембра 1943. у Косовски батаљон. Погинуо 6. маја 1944. код Босиљграда.
- СТАНИШИЋ МИХАИЛО. Рањен априла 1945. године.
- СТАНИШИЋ Милорада РАДЕ (Радосав). рођен 1921, Кацабаћ. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944,4. батаљон. Рањен 13. септембра 1944. код Пожеге.
- СТАНИШИЋ Лазара СНИША, рођен 1916, Дарковце, Црна Трава, ужар. У Бригади од формирања, 3. батаљон, водник у 1. батаљону. Рањен 2 пута: 19. марта 1944, код Ргаја и 11. новембра 1944. код Лаћарка.
- СТАНИШИЋ ТОМИСЛАВ. Кожинце, Прокупље. У Бригади од децембра 1943.
- СТАНИШИЋ Спасоја ЧЕДОМИР. рођен 1919, Стража, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десетар у 3. чети 2. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда.
- СТАНКОВИЋ Живадина ЖИВОРАД, рођен 1927, Велика Птана, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (го прекоманде), 3. чета 3. батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.

- СТАНКОВИЋ Јаћима АЛЕКСАНДАР, рођен 1922. Лопордице. Бујановац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. .1 чета 3. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- СТАМЕНКОВИЋ Божидара БОГОЉУБ, рођен 1923. Гола Глава. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. чета 1. батаљон. Оболео. враћен кући. Доценије, у 31. ерској бригади погинуо у Бакову.
- СТАНКОВИЋ Божидара БОГОЉУБ, рођен 1923, Текериш, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Погинуо 22. децембра пред Отоком.
- СТАНКОВИЋ Јанча БОЖИДАР, рођен 1924. Осларе. Бујановац. земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). 1. чета 1. батаљон Рањен 8. маја 1945. код Прозорја. Умро у болници.
- СТАНКОВИЋ Рањела БОЖИДАР, рођен 1921. Врањска Бања. радник. У Бригади од формирања, политички комесар 1. чете 3. батаљона. Рањен 26. јула 1944. на Вељој Глави. Транспортован 13/14. августа 1944. за Италију.
- СТАНКОВИЋ БОРИСЛАВ. Аутор чланка у листу Г. чете 3. батаљона. маја 1945. године.
- СТАНКОВИЋ БРАНИСЛАВ, 1. чета 4. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова. Умро 25. јануара 1945. у Дивизијској болници у Итоку.
- СТАНКОВИЋ БРАНКО. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). У 3. чети. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- СТАНКОВИЋ Александра ВЕЛИМИР. Вујетинци. Чачак. У Бригади од 20. септембра 1944, 1. чета 3. батаљон Погинуо од четника 2. новембра 1945. Добри До, Куршумлија.
- СТАНКОВИЋ ВИДОСАВ, рођен 1920. Балајинац. Меровина. земљорадник. У Бригади од јуна до јула 1944. године.
- СТАНКОВИЋ Стојка ВЛАДИМИР, рођен 1923. Големо Село. Врање. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Митраљеска чета. Рањен 7. маја 1945. код Кусановца.
- СТАНКОВИЋ Радича ВОЈИМИР, рођен 1919. Вујетинци. Чачак. кројач. У Бригади од 25. септембра 1944. обавештајни официр. 2. батаљон.
- СТАНКОВИЋ ВОЈИСЛАВ, Драговац, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944, 3. чета 4. батаљон.
- СТАНКОВИЋ ВОЈИСЛАВ, рођен 1922. Црнатово, Житорађа. У Бригади био у почетку 1945. године.
- СТАНКОВИЋ Милана ВУКОДИН, рођен 1926. Горњи Матејевац. Ниш. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Инжињеријска чета.
- СТАМЕГКОВИЋ Милије ВУКАДИН, рођен 1915. Дукат. Гаџин Хан. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. године у Бакову.

- СТАМЕНКОВИЋ (и МЛАДЕНОВИЋ) Светозара ГАВРИЛО. рођен 1912. Штулац. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1945. 4. батаљон. Погинуо 20. јула на Црној Чуки (Пожар), Копаоник.
- СТАНКОВИЋ Горче ДИМИТРИЈЕ, рођен 1910. Штулац. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944.1. чета 4. батаљон.
- СТАНКОВИЋ ДРАГАН. 2. чета. 4. батаљон. Рањен 3. децембра 1944. код села Мартинци. Умро у Сремској Митровици У болници 10. крајишке бригаде.
- СТАНКОВИЋ ДРАГАН. Врање (општина). У Бригади у пролеће - лето 1944. политички делегат у 3. батаљону. Погинуо 6. јула 1944. године на Оруглици. Копаоник.
- СТАНКОВИЋ Богосава ДРАГОЉУБ. рођен 1928, Прекопчелица. Лебане. земљорадник. У Бригади мај - јули 1944.2. чета 4. батаљон.
- СТАНКОВИЋ Добросава ДРАГОЉУБ. рођен 1925. Доње Коњувце. Бојник. ученик. У Бригади од 6. маја 1944. политички делегат у 3. батаљону. Погинуо 27. јула 1944. Радан, Горња Јабланица. у борби са Бугарима.
- СТАНКОВИЋ ДРАГОЉУБ. Топоница. Житорађа. У Бригади од децембра 1943,2. чета 2. батаљон.
- СТАНКОВИЋ Андрије ДРАГОМИР. рођен 1905. Велико Орашје. Велика Плана. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. водник. Погинуо 5. децембра 1944. код Адашеваца.
- СТАНКОВИЋ ДРАГОМИР. рођен 1926. Мњолошевац, Велика Плана. земљорадник. У Бригади од 15. фебруара 1945.2. чета 3. батаљон. Рањен. теже. 7. маја код Брцковљана.
- СТАНКОВИЋ Александра ДРАГУТИН. рођен 1915. Чечина. Дољевац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. вођа одељења у ПК батерији. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- СТАНКОВИЋ Мљивоја ДУШАН. рођен 1927. Прекопчелица. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944.2. чета 4. батаљон.
- СТАНКОВИЋ ДУШАН. Асановац. Прокупље. У Бригади од формирања. 3. батаљон.
- СТАНКОВИЋ Саве ЂОРЂЕ. рођен 1922. Дукат, Гацин Хан. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 13. априла 1945. у Винковцима. Умро 18. априла у болници у Београду.
- СТАНКОВИЋ ЂОРЂЕ. рођен 1926. Голубовци. Подгорица. живео \ Београду. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумедијске бригаде), 2. чета 4. батаљон.
- СТАНКОВИЋ Војна ЖИВАДИН. рођен 1925. Бегаљица, Гроцка. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумедијске бригаде). 1. чета 1. батаљон. Рањен. теже. од мине 27. априла 1945. код Новске.

- СТАНКОВИЋ Смиљка ЖИВКО, рођен 1926. Драговац, Бојник. земљорадник. У Бригади од формирања. 1. чета. 4. батаљон. Рањен 19. марта 1944. године на Пасјачи.
- СТАНКОВИЋ Станислава ЖИВКО. рођен 1926, Бачина. Варварин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 4. батаљон. Погинуо 6 (7). априла 1945. код Грчића салаша.
- СТАНКОВИЋ Тихомира ЖИВКО, рођен 1923, Сремчица, Београд. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), десетар у 1. чети 3. батаљона. Рањен 2 пута: 23. јануара 1945. код Мохова и 12. априла 1945. код Ловаса.
- СТАМЕНКОВИЋ ЖИВОЈИН, рођен 1924, Маковац, Приштина, избеглица. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), 3. чета 4. батаљон.
- СТАНКОВИЋ Златка ЗАРИЈЕ, рођен 1925, Новков Рид (Кукавица), Лесковац, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. батаљон. Погинуо 21. јануара 1944. на Пожару, Копаоник.
- СТАНКОВИЋ Љубомира ЗАРИЈЕ, рођен 1920, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од 10. маја 1944. 4. батаљон. У јулу 1944. прешао у 11. српску бригаду. Погинуо.
- СТАНКОВИЋ Душана ИЛИЈА, рођен 1922, Бошњаце, Лебане. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десетар у 1. чети 2. батаљон.
- СТАНКОВИЋ Драгомира ИСИДОР. рођен 1926, Чечина, Алексинац, земљорадник. У Бригади од јуна 1944, 1. чета 2. батаљон.
- СТАНКОВИЋ ЈОВАН, рођен 1908, лекар у Бригади од краја 1944. до маја 1945.
- СТАНКОВИЋ ЈОВАН. У 1. чети 3. батаљон. Оболео 30. децембра 1944.
- СТАНКОВИЋ Младена ЈОРДАН, Бербатово. Ниш, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 2. батаљон. Рањен 13. априла 1945. године код Винковаца.
- СТАНКОВИЋ ЈОРДАН, рођен 1918, Трнова. Топола. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), Инжињеријска чета.
- СТАНКОВИЋ Јована ЛУКА, рођен 1924, Руска, Ниш, земљорадник. У Бригади од марта 1944, (из прекоманде). 3. чета 3. батаљон. Рањен теже, 20. априла код Трњана, Врчин Дол.
- СТАНКОВИЋ ЛУКА. рођен 1924, Умчари. Гроцка. земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), болничар у 3. чети 3. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- СТАНКОВИЋ Светозара ЉУБИСАВ. рођен 1926, Вујиновеча. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде), 1. чета 3. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

- СТАНКОВИЋ Ђорђа ЉУБИША (Љубомир), рођен 1927, Стрижило, Светозарево, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). МБ чета 1. батаљон. Погинуо 21. априла 1945. код Старог Слатника.
- СТАНКОВИЋ Благоја ЉУБОМИР, рођен 1924, Доња Јајина, Лесковац, радник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде).
- СТАНКОВИЋ Драгутина ЉУБОМИР. рођен 1927, Осипаоница, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 5. децембра 1944, десетар у 2. чети 2. батаљона. Погинуо 21. априла 1945. код Птетернице (близу 12. маја у Козју).
- СТАНКОВИЋ Ђорђа ЉУБОМИР. рођен 1916, Стрижило. Светозарево. земљорадник. У Бригади од 13. фебруара 1945.1. чета 3. батаљон. Рањен 19. априла 1945. код Врчин Дола.
- СТАНКОВИЋ Љубомира МИЛАН. рођен 1920, Турјане, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, десетар у Извиђачкој чети. Рањен 16. априла 1945. у Ђакову (изгубио руку).
- СТАНКОВИЋ Трајка МИЛАН, рођен 1923, Драговац, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја - јула 1944. политички делегат у 1. чети 4. батаљона.
- СТАНКОВИЋ МИЛЕТА. Драговац. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. политички делегат у 3. чети 4. батаљона.
- СТАНКОВИЋ Драгољуба МИЛИВОЈЕ. рођен 1927. Бербатово. Ниш, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.1ТГ вод 2. батална. Рањен 21. априла 1945. код Старог Слатника.
- СТАНКОВИЋ Милуна МИЛИВОЈЕ, Прекопчелица, Лебане. кројач. У Бригади од маја 1944.4. батаљон. Погинуо 26. јула 1944. на Вељој Главњ
- СТАНКОВИЋ Драгутина МИЛОЈЕ, рођен 1921, Старо Момчилово. Житорађа. У Бригади од марта 1944. године, 2. батаљона. Оболео, прекомандован у 17. бригаду.
- СТАНКОВИЋ Михаила МИЛОВАН. рођен 1924. Прекопчелица, Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944.1. чета 3. батаљон. Погинуо 26. јула 1944. на Вељој Етави.
- СТАНКОВИЋ Мътивоја МИЛОЈКО. рођен 1921. Рипањ. Београд. У Бригади од септембра 1944. Бригадно превјалиште.
- СТАНКОВИЋ Јована МИЛОРАД, Штулац. Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944.4. батаљон.
- СТАНКОВИЋ Стојадина МИЛОРАД, рођен 1922. Каћура. Врање. кројач. У Бригади од априла 1944.3. батални. Рањен.
- СТАНКОВИЋ Трајка МИЛОРАД, рођен 1923. Драговац. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944.1. чета 4. батаљон.
- СТАНКОВИЋ МИЛОРАД. рођен 1914, Ступница. Лозница. земљорадник. У Бригади од новембра 1944.2. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.

- СТАНКОВИЋ МИЛОРАД. рођен 1920. Летовиште. Владичин Хан.
- СТАНКОВИЋ МИЛОРАД. рођен 1925. Балајинац, Мерошина. земљорадник. У Бригади од јуна - јула 1944.3. батаљон.
- СТАНКОВИЋ Павла МИЛУТИН. рођен 1914. Штулац, Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944.1. чета 4. батаљон.
- СТАНКОВИЋ Живадина МИОДРАГ, рођен 1926, Срње. Крушевац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. курир у Бригади. Рањен априла 1945.
- СТАНКОВИЋ Живана МИОДРАГ, рођен 1925, Бели Поток, Београд, земљорадник. У Бригади од октобра 1944,3. чета 4. (2) батаљон. Погинуо 6. априла 1945. у Бакову.
- СТАНКОВИЋ Мьтивоја МИОДРАГ, рођен 1907. Остружница, Београд, радио у трговини. У Бригади од октобра 1944. Позадинска чета Бригаде. Случајно се сам ранио 13. новембра у Лаћарку. Умро истог дана у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- СТАНКОВИЋ (и Стефановић) Јанићија МИРКО, рођен 1904, Горњи Брестовац, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 2. батаљон. Погинуо 26. јула 1944. на Вељој Глави.
- СТАНКОВИЋ Мирка МИОДРАГ, рођен 1923. Доње Јабуково, Владичин Хан. зем.горадник. У Бригади од марта 1944, (из прекоманде), 2. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. у Козју.
- СТАНКОВИЋ МИРКО. Топоница. Житорађа. У Бригади од децембра 1943,2. чета 2. батаљон.
- СТАНКОВИЋ Ранђела МИХАИЛО. рођен 1912, Старо Момчилово. Житорађа. земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944. командир Митраљеске чете 1. батаљона. Рањен 2 пута: 20. јануара 1945. године, код Шаренграда и 8. маја код Краљевце.
- СТАНКОВИЋ Светозара МИХАИЛО, рођен 1910. Штулац, Лебане. земљорадник. У Бригади од маја - јула. 4. батаљон.
- СТАНКОВИЋ Јоксима МЛАДЕН, рођен 1915. Драговац. Бојник, земљорадшш. У Бригади од маја 1944. водник 1. вода 3. чете, 4. батаљона. Прекомандован новембра 1944. године.
- СТАНКОВИЋ МЈАДЕН. рођен 1920, Ђуковац, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. заштитни вод Бригаде. Рањен 3. јануара 1945. године у Кошетинцима.
- СТАНКОВИЋ Гтигорија НИКОДИЈЕ. рођен 1907. Штулац, Лебане. земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944. 2. чета 4. батаљон Контузован 20. јуна 1944. на Црној Чуки (Пожар). Копаоник.

- (ТАНКОВИЋ С-тојана НИКОДИЈЕ. рођен 1919. Црквице (живео у Брестовцу), Бојник. земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944. 1. чета 4. батаљон. Рањен 26. јуна 1945. на Велој Глави.
- (ТАНКОВИЋ Влајка НИКОЈА. рођен 1921. Бачевина, Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944. десетар у 3. чети 4. батаљона. Рањен 16. јуна 1944. код Блаца.
- СТАНКОВИЋ Раиђела НИКОЈА. Старо Момчџтово. Житорађа. Рањен 8. маја 1945. код Церја.
- СТАНКОВИЋ Петра ОБРАД. рођен 1921. Краставче. Гацин Хан. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 2. батаљон.
- (ТАНКОВИЋ Владимира ПАВЛЕ. рођен 1924. Дечић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен 20. јануара 1945. код Шаренграда.
- СТАНКОВИЋ Светозара ПЕТАР. рођен 1926. Милошевац. Велика Плана. земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944. 2. чета 3. батаљон.
- СТАНКОВИЋ Тодора ПЕТАР. рођен 1923. Орашје. Власотинце. зндарски радник. Учесник НОБ-а од 1941. До ступања у Бршад био заменик команданта Омладинског батаљона у Другом јужноморавском одреду. У Бригади од формирања: заменик команданта. а од марта 1944. командант Омладинског Трећег батаљона. Краће време био заменик команданта Бригаде. а прекомандован јула 1944. Народни херој.
- (ТАНКОВИЋ РАДМИЛО. У Алманаху Бригаде: старији водник. одликован Медаљом за храброст.
- СТАНКОВИЋ Ђуре РАДОВАН. рођен 1924. Брод. ученик. У Бригади од формирања. 3. батаљон. Попшучу у Косанчићу 14/15. децембра 1943. године.
- СТАНКОВИЋ РАДОВАН. Рањен априла 1945. године.
- СТАНКОВИЋ Владимира РАДОМИР. рођен 1926. Драчић. Ваљево. ученик. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. године у Комлетинцима.
- СТАНКОВИЋ Тихомира РАДОМИР. рођен 1926. Звечка. Обреновац. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 2. чета 2. батаљон.
- (ТАНКОВИЋ РАДОМИР. рођен 1925. Врање. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 3. чета 2. батаљон.
- (ТАНКОВИЋ Велимира РАДОСАВ. рођен 1923. Мијајлица. Бојник. земљорадник. У Бригади од формирања. водник у 2. чети 2. батаљона. Рањен око 20. априла 1945. Врчин До.
- СТАНКОВИЋ Миљинка РАДОСАВ. рођен 1922. Драчић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Одликован.
- СТАНКОВИЋ РАДОСАВ. Водш у 3. батаљону у току лета 1944. године.

- СТАНКОВИЋ (СТОЈАНОВСКИ) Данила РАДОЈКА, рођена 1929, Меровач. Прокупље. У Бригади од маја 1944. (из Топличког подручја). болничарка у 3. батаљону. Рањена 15. априла 1945. у Бакову.
- СТАНКОВИЋ Константина САВА, рођен 1915, Градиште. Мерошина. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 2. чета 3. батаљон. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.
- СТАНКОВИЋ Петра САВА, рођен 1916, Мрвеш. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944, водник у Чети аутоматичара. Промрзао 31. јануара 1945. Рањен 12. априла у пробоју фронта. Умро истог дана у Дивизијској болници у Соту.
- СТАНКОВИЋ Милисава СВЕТОСЛАВ, рођен 1924. Прекопчелица, Лебане. земљорадник. У Бригади од маја до јула 1944, 3. чета 3. батаљон. Погинуо 1944. у 11. бригади.
- СТАНКОВИЋ Томе СВЕТОЛИК, рођен 1924. Белотић. Богатић, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. ПТ вод 3. батаљона. Рањен 2 пута: 3. јануара 1945. Комлетинци и 15. априла у Бакову.
- СТАНКОВИЋ СВЕТОМИР, рођен 1925. Белић. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. Комлетинци. Умро у Дивизијској болници.
- СТАНКОВИЋ Милана СВЕТОЗАР, рођен 1919, Дукат, Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. батаљон. Попшучу 15. априла 1945. године у Бакову.
- СТАНКОВИЋ Борђа СЛАВКО, рођен 1922, Велико Трњане, Лесковац. земљорадник. У Бригади од формирања. 2. чета 2. батаљон. водник. Рањен 8. маја 1945. у Церју.
- СТАНКОВИЋ Стојиљка СРЕТЕН, рођен 1915. Врањска Бања. трговац. У Бригади од формирања, командир 2. чете 3. батаљона. Рањен 20. септембра 1944. код Врашевнице; лечен до маја 1945. године.
- СТАНКОВИЋ Стојадина СТАНКО, рођен 1920, Лотардинце. Бујановац, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 3. чета 2. батаљон. Рањен 8. маја 1945. у Прозорју.
- СТАНКОВИЋ Хр. СТАНОЈЕ, рођен 1926, Породин. Алексинац, земљорадник. У Бригади од фебруара 1944. политички делегат у 1. чети 1. батаљона. Рањен (оштећено око) 22. децембра 1944. код Отока.
- СТАНКОВИЋ Душана СТОЈАН, рођен 1926. Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 4. батаљон. Рањен непажњом. 20. маја 1944. године, у строју.

- СТАНКОВИЋ Станка СТОЈАН. рођен 1926, Турјане. Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. водник. Рањен 20. јула 1944. године, Црна Чука (Пожар) на Копаонику.
- СТАНКОВИЋ В. ТИХОМИР. рођен 1924. Баличевац, Меровина. земљорадник. У Бригади од 12. јуна 1944.1. чета 4. батаљон. Погинуо 16. јуна 1944. код Блаца.
- СТАНКОВИЋ (и Јовановић) Стојмена ТРОЈАН. рођен 1924. Летовица. Бујановац, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), десетар у 1. чети 1. батаљон. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.
- СТАНКОВИЋ Јордана ТРИФУН, рођен 1926, Доња Јајина. Лесковац. земљорадник. У Бригади од децембра 1943, 3. батаљон. Рањен 27. марта 1944. Доњије на лечењу заробљен. Жив.
- СТАНКОВИЋ Милоја ХРИСТИВОЈЕ (КРСТА), рођен 1914, Бучумет. Медвеђа. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде), десетар у 4. батаљону. Рањен 23. новембра 1944. Мартинци. Умро 2. јануара 1945. у болници у Београду.
- СТАНКОВИЋ Стамена ЦВЕТКО, рођен 1923. Масурица, Сурдулица. занатлија. Погинуо 10. децембра 1943, на Барју, Кукавица.
- СТАНКОВИЋ ЦВЕТКО. рођен 1923. Мирошевце, Лесковац, земљорадник. У Бригади од децембра 1943. водник у 2. чети 3. батаљона. Рањен 2 пута. у Ђакову. 15. априла 1945. теже.
- СТАНКОВИЋ Михаила ЧЕДОМИР. рођен 1922. Лозане. Бојник. земљорадник. У Бригади од формирања. водник у 2. чети 2. батаљона. Августа 1944. прекомандован.
- СТАНОЈЕВИЋ Радула АЛЕКСА, рођен 1925. Степановци. Црна Трава. грађевински радник. У Бригади од формирања. помоћник политичког комесара 1. чете 4. батаљона. Погинуо 20. јула 1944. на Црној Чуки (Пожар). Копаоник.
- СТАНОЈЕВИЋ Т. БЛАГОЈЕ, рођен 1920, Стрижило. Светозарево, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. године.
- СТАНОЈЕВИЋ Д. БОГОЉУБ. рођен 1923. Текериш. Дрзница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 4. батаљон. Погинуо 22. децембра 1944. код Отока.
- СТАНОЈЕВИЋ БОЖИДАР. Масурица, Сурдулица. земљорадник. У Бригади од формирања. ВОДШК у 3. чети 3. батаљона.
- СТАНОЈЕВИЋ Љ. БРАНКО. рођен 1924, Лозан, Сврљиг. У Бригади од децембра 1944. године.

- СТАНОЈЕВИЋ Милсава БРАНКО. рођен 1925. Ђуринци, Сопот. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. године. (из Космајске бригаде), Позадинска чета Бригаде.
- СТАНОЈЕВИЋ Атексе ВИЛОТИЈЕ, рођен 1924. Шљивовик. Сврљиг, земљорадник. У Бригади од 1. децембра 1944. 2. чета 2. батаљон. Промрзао 9. јануара 1945. Рањен 2. маја код Банове Јаруге (ампутирана нога).
- СТАНОЈЕВИЋ Владимира ВИТОМИР. рођен 1923. Тодоровци, Црна Трава. столарски радник. У Бригади од формирања. помоћник политичког комесара 3. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.
- СТАНОЈЕВИЋ Стојана ВОЈИСЛАВ. рођен 1920. Црна Трава. грађевинац. У Бригади од формирања, политички комесар 3. батаљона. Рањен почетком октобра 1944. Прекомандован.
- СТАНОЈЕВИЋ Раје ДИМИТРИЈЕ, рођен 1921. Велжа Плана. земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из ирекоманде). 3. чета 3. батаљон. Попшубо (нестао) у Козју 12. маја (или 6. маја код Крижа).
- СТАНОЈЕВИЋ Ж. ДРАГОЉУБ. У Наредби бр. 29: десетар. одликован Медаљом за храброст.
- СТАНОЈЕВИЋ Добросав ЈАРКО. рођен 1927. Велика Крсна. Мтаденовац. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде), 1. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.
- СТАНОЈЕВИЋ Михаила ЖИВОМИР. рођен 1926. Мали Пожаревац, Сопот, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде), 2. чета 3. батаљон. Промрзао 26. јануара 1945.
- СТАНОЈЕВИЋ Ђ. ЗАРИЈЕ. рођен 1919. Шљивовик. Сврљиг.
- СТАНОЈЕВИЋ Максима ЈОВАН. рођен 1920. Душаново, Лесковац. земљорадник. У Бригади од 5. марта 1944. Погинуо 28. марта 1944. на Белом Камену.
- СТАНОЈЕВИЋ ЈОВИША, рођен 1926. Горина. Лесковац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Позадинска чета бригаде.
- СТАНОЈЕВИЋ Милана КОСГА, Косанчић. Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо новембра 1944. године. Лаћарак (ули доцније пред Мартинцима).
- СТАНОЈЕВИЋ ЛАЗАР. рођен 1921, Београд. У Бригади од 15. октобра 1944. 3. батаљон. Рањен 18. новембра 1944. пред Мартинцима.
- СТАНОЈЕВИЋ (и ПОП-РИСТАВА) Илије ЉИЉАНА. рођена 1928. Београд. У Бригади од 6. октобра 1944, болничарка у Бригадном превјалишту.
- СТАНОЈЕВИЋ Ст. МАРКО, 1. чета 1. батаљон. Погинуо 16. априла 1945. године у Ђакову.

СТАНОЈЕВИЋ М. МИЈУН. рођен 1922. Радевце. Алексинац. земљорадник. У Бригади од маја 1944. 1. чета 2. (3) батаљон. Рањен у Ђакову 15/16. априла 1945. године.

СТАНОЈЕВИЋ Вукашина МИЛУТИН. рођен 1927, Вујаново, Бојник. Погинуо 13. априла 1945. у Винковцима.

СТАНОЈЕВИЋ Драгомира РАДИВОЈЕ, рођен 1922, село Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, десетар у 2. батаљону. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.

СТАНОЈЕВИЋ РАДИВОЈЕ. рођен 1923, Балајинац, Меровина. земљорадник. У Бригади од 12. јуна 1944.3. баталли. Рањен 21. јуна 1944, на Пожару. Копачник. Умро у путу за болницу.

СТАНОЈЕВИЋ Драгутина РАДОСЛАВ. рођен 1925, Црна Трава, водник. У Бригади од формирања. 3. батаљон. Погинуо у Косанчићу 15. децембра 1943. године.

СТАНОЈЕВИЋ СРЕТЕН. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде), 1. чета. Рањен 20. априла 1945. код Врчш Дола.

СТАНОЈЕВИЋ, из околине Алексинца. У Бригади од маја 1944. Средином августа упућен на политички курс у село Слишане.

СТАНОЈКОВИЋ Антонија АЛЕКСАНДАР, рођен 1924, Стајовце, Трговиште. земљорадник. У Бригади од марта 1944. (из прекоманде), 3. чета 1. батаљон. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.

СТАНОЈКОВИЋ СТОЈАН. Доња Јајина. Лесковац. ковач. У Бригади од формирања. 2. батаљон. Рањен 15. децембра 1943. године у Косанчићу. Умро у болници.

СТАНОЈЛОВИЋ АЛЕКСА. 3. чета 1. батаљон. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.

СТАНОЈЛОВИЋ ДРАГОСЛАВ. Рањен априла - маја 1945. годше.

СТАНОЈЛОВИЋ ДУШАН. рођен 1927. Горња Бела Река, Зајечар. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).

СТАНОЈЛОВИЋ Милена МИЛУТИН, рођен 1925. Селиште, Трстеник, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бршаде).

СТАНОЈЛОВИЋ Будисава ПЕТАР. рођен 1925. Дружетић, Коцељева. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Шаренграда.

СТАНОЈЧИЋ Обрена ДРАГОМИР, рођен 1924, Салотуша, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944.1. чета 3. батаљон.

СТАНОШЕВИЋ Александра ЗЛАТОМИР. рођен 1913. Велика Моштаница, Београд. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадјске бригаде), болничар у Митраљеској чети 1. батаљона. Рањен 28. априла 1945. код Новске.

- СТАРАЦ Степана МИРКО, рођен 1906, Гаталовац. Вараждин. живео у Београду. У Бригади од марта 1945. МБ чета 2. батаљона. Погинуо (нестао) 13. априлу 1945. код Винковаца.
- СТЕВАНОВИЋ АЛЕКСАНДАР, Секицол, Лебане, земљорадник. У Бригади од мај - јул 1944. године.
- СТЕВАНОВИЋ М. АРСЕНИЈЕ, рођен 1904, Подримце, Лесковац, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 1. чета 2. батаљон.
- СТЕВАНОВИЋ Константина БОГОМИР. рођен 1923, Добри До, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде), Митраљеска чета, 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- СТЕВАНОВИЋ Благоја БОГОСАВ, рођен 1923, Горње Власе, Гаџин Хан, пекарски радник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 2. (3) батаљон. Погинуо 6. маја 1945. код Крижа (или 20. априла код Ђулица).
- СТЕВАНОВИЋ Владимира БРАНИСЛАВ. рођен 1926, Мала Крсна. Смедерево, рибар. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде), 2. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- СТЕВАНОВИЋ Костадаша ВЕЛИМИР. рођен 1922, Барајево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде), Чета ПТ пушака. Рањен.
- СТЕВАНОВИЋ Николе ВИТОМИР. рођен 1924, Брод, грађевински радник. У Бригади од формирања, 3. батаљон. У 1944. прекомандован.
- СТЕВАНОВИЋ Тихомира ВИТОМИР, рођен 1925, Текериш, Лозница, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде).
- СТЕВАНОВИЋ ВЛАДИМИР. рођен 1926, Смрдан. Прокупље, земљорадник. У Бригади од маја 1944, (из Јастребачког одреда), 1. чета 4. (2) батаљон. Рањен 7. маја 1945. код Дугог Села.
- СТЕВАНОВИЋ Илије ВУКАДИН, рођен 1918, Доње Кординце, Прокупље, земљорадник. У Бригади од 12. јуна 1944, до краја рата, 1. чета 1. батаљон. Оболео маја 1945. године.
- СТЕВАНОВИЋ Станоја ДОБРИВОЈЕ, рођен 1920, Стрижљо, Светозарево. земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде).
- СТЕВАНОВИЋ ДРАГИЋ. Липова. Врњачка Бања. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде).
- СТЕВАНОВИЋ Милана ДРАГОСЛАВ. рођен 1922. Ранњловић, Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде).
- СТЕВАНОВИЋ Лазара ДРАГУТИН, рођен 1920, Велика Крсна, Младеновац, столар. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). Рањен 8. маја код Церја.
- СТЕВАНОВИЋ Драгутша ЂУРО, из Београда. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. код Комлетинаца.

- СТЕВАНОВИЋ Радована ЖИВОЈИН. рођен 1924. Болеч, Гроцка. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 1. чета 4. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока. Умро убрзо у Бригадном иревијалишту у Комлетинцима.
- СТЕВАНОВИЋ Светозара ЖИВОЈИН. рођен 1925, Прекопчелица, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја - јула 1944, 2. чета 4. батаљон.
- СТЕВАНОВИЋ Живадина ЖИВОРАД. рођен 1927, Голобок. Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде).
- СТЕВАНОВИЋ Тихомира ЗЛАТОМИР. рођен 1926. Братачић, Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, водник. 3. чета 4. батаљон.
- СТЕВАНОВИЋ Животе ИЛИЈА, рођен 1924, Церовац, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде).
- СТЕВАНОВИЋ Јермије МАКСИМ. Калањевци, Љиг, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). Рањен 9. маја 1945. код Подсуседа. Умро убрзо у болници, Бригадно превијалиште.
- СТЕВАНОВИЋ МАКСИМ. рођен 1921. Поскурице. Крагујевац, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Погинуо у априлу (или мају) 1945. године.
- СТЕВАНОВИЋ МАРКО, рођен 1922. Поскурице. Крагујевац, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).
- СТЕВАНОВИЋ Сибина МИЛЕН. рођен 1919. Грабовац. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Контузован 12. маја 1945. у Козју.
- СТЕВАНОВИЋ Мирослава МИЛИВОЈЕ. Медвеђа (општина). земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо јула 1944. на Копаонику.
- СТЕВАНОВИЋ Живојина МИЛУТИН. рођен 1927. Михајловац. Смедерево. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Митраљеска чета 3. батаљона. Пошубо 15. априла 1945. у Тзакову.
- СТЕВАНОВИЋ Стевана МИРКО, рођен 1924. Поскурице. Крагујевац, ученик. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). Пратећа (МВ) чета.
- СТЕВАНОВИЋ МЛАДЕН. рођен 1924, Раниловић. Аранђеловац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде).
- СТЕВАНОВИЋ Божидара ПРЕВИСЛАВ. рођен 1910, Озрем, Горњи Милановац. земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). Вођа одељења у ПК батерији. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- СТЕВАНОВИЋ Светозара ПРЕДРАГ, рођен 1922, Братачић. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. Извијачка чета. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.

- СТЕВАНОВИЋ Антанаска РАДИВОЈЕ, рођен 1925. Баботинци, Прокупље. земљорадник. У Бригади од 1. септембра 1944. (из прекоманде). Извиђачка чета Бригаде.
- СТЕВАНОВИЋ РАДОЈКО. 1. чета 1. батаљон. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- СТЕВАНОВИЋ Александра РАДОМИР. рођен 1922. Влашки До. Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).
- СТЕВАНОВИЋ СВЕТОМИР. 1. чета 2. батаљон. Рањен 13. априла 1945. године у Винковцима.
- СТЕВАНОВИЋ Михаила СТАЈКО, рођен 1905, Свињарица, Лебане. земљорадник. У Бригади од маја - јула 1944. године.
- СТЕВАНОВИЋ СГАНИМИР. рођен 1927. Здравље. Прокупље. поткивач. У Бригади од 1. децембра 1943. десетар у 1. батаљону. Рањен 16. октобра код Београда. Умро 21. новембра у болницу Београду.
- СТЕВАНОВИЋ Радована СТАНКО. рођен 1927. Почековина. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде), Вод везе 1. батаљона. Рањен 28. априла 1945. предЛовасом.
- СТЕВАНОВИЋ СТЕВО, рођен 1927. У Бригади од марта 1945. године, (из прекоманде).
- СТЕВАНОВИЋ Крсте СТОЈАН. рођен 1920, Лева Река. Врање, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 1. чета 3. батаљон. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- СТЕВАНОВИЋ Ђорђа СТОЈИЦА. рођен 1926. Куново, Владичин Хан. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).
- СТЕВАНЧЕВИЋ Светозара БРАНИСЛАВ. рођен 1920, Шарбане, Уб. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), десетар у Инжињеријској чети. Рањен 27. априла 1945. код Јазавице. Умро истог дана у болници у Новој Градишки.
- СТЕВИЋ Љубисава ДОБРИВОЈЕ, рођен 1927, Својново. Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 3. батаљон. Промрзао јануара 1945. код Шаренграда. Рањен 20. априла 1945. код Бшшца.
- СТЕВИЋ Алексе СТОЈАН. рођен 1909, Плавце. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја - јула 1944. године.
- СТЕВИЋ ТИХОМИР. рођен 1927. Брачин. Ражањ. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Промрзао јануара 1945. године код Шаренграда.
- СТЕВОВИЋ Геросима МИЛОШ. рођен 1925. Мњлентија. Брус. земљорадник. У Бригади од 3. септембра 1944. водник у Пратећој (МБ) чети 1. батаљона.

- СТЕВЧИЋ (Игњатовић) Бранка ДОБРОСАВА. рођена 1923. Третеник. живела у Чачку. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). Политички комесар Чете за везу.
- СТЕПАНОВИЋ Живадина АЛЕКСАНДАР, рођен 1921. Ломница. Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944. (из 16. српске бригаде). десетар у чети за везу. Рањен 14. септембра 1944. код Пожеге. Био у Италији на лечењу. вратио се фебруара 1945. године.
- СТЕПАНОВИЋ Јована БРАНИСЛАВ. рођен 1925. Ломница. Крушевац. земљорадник. У Бригади од јула 1944. Погинуо (вероватно) октобра 1945. године у Косаници.
- СТЕПАНОВИЋ ВАСИЛИЈА. рођен 1904. Брусница, Горњи Милановац. земљорадник. У Бригади од 24. септембра 1944. Погинуо (нестао) 3. јануара 1945. код Комлетинаца.
- СТЕПАНОВИЋ Витомира ВУЧИЋ. Јајинић Београд.
- СТЕПАНОВИЋ В. ДОБРОСАВ. Кацабаћ. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. Рањен на Сремском фронту. Умро 16. априла 1945. године у болници у Београду.
- СТЕПАНОВИЋ Владимира ДУШАН. рођен 1924, Драгиње. Коцељева. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 19. јануара 1945. код Новак Банске.
- СТЕПАНОВИЋ МИТАР. рођен 1921. Врбовно. Лазаревац. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 2. чета 1. батаљон. Рањен 27. априла 1945. године пред Новском.
- СТЕПАНОВИЋ Живка ПЕТАР. рођен 1927. Јајинци, Београд.. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). водник у 2. чети 3. батаљона. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- СТЕПАНОВИЋ ПРЕДРАГ. рођен 1924. Прокупље. У Бригади од маја 1945, (из Јастребачког одреда). 3 чета 2. батаљон. Рањен 7. децембра 1944. лечен до марта 1945. године.
- СТЕПИЋ Будимира БРАНИСЛАВ. рођен 1927. Велика Иванча. Младеновац. радник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Радни вод 2. батаљона.
- СТЕПИЋ ДРАГОМИР. рођен 1909. Велика Иванча. Младеновац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Позадинска чета Бригаде.
- СТЕПКОВИЋ Саве АНТОНИЈЕ, рођен 1917. Ђурево. Рача. У Бригади од 10. октобра 1944. политички комесар чете.

- СТЕПОЊА ГИВЛЕ. рођен 1928, Грубишно Поље, избеглица у Београду. У Бригади од 22. октобра 1944, Позадинска чета Бригаде. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.
- СТЕФАНОВИЋ Михаила АЛЕКСА, у 1. чети 1. батаљона. Рањен теже, (у обе ноге и руке) 12. априла 1945. код Ловаса.
- СТЕФАНОВИЋ Н. АРАНЂЕЛ, Бачевина, Лебане. У Наредби бр. 29: борац, одликован Медаљом за храброст.
- СТЕФАНОВИЋ АРСЕНИЈЕ, Нодринце, Лесковац, земљорадник. У Бригади од децембра 1943, 2. чета 2. бата.гон. Погинуо пре августа 1944, (вероватно) на Копаннику. 17-21. јуна.
- СТЕФАНОВИЋ ВЕЛИМИР, рођен 1922, Мало Орашје, Смедерево, рибар. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), 1. чета 1. батаљон.
- СТЕФАНОВИЋ С. ВЛАДИМИР, Бачевина. Лебане, земљорадник. У Бригади од мај - јул 1944. бата.гон.
- СТЕФАНОВИЋ ГВОЗДЕН из Ниша. У Бригади од децембра 1943, 2. батаљон. Стрељан 26. децембра 1943. као шпијун.
- СТЕФАНОВИЋ Тодије ДРАГОЉУБ. Смрдан. Прокупље.
- СТЕФАНОВИЋ ДРАГОСЛАВ, рођен 1924. Црна Трава. грађевински радник. У Бригади од формирања, десетар у 3. батаљону. Погинуо 21. јуна 1944. на Црној Чуки (Пожар) Копанник.
- СТЕФАНОВИЋ ДУШАН, Бојник (околина). У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде), политички комесар чете у 4. батаљону. Погинуо у борби за Београд.
- СТЕФАНОВИЋ ЖИВАН, рођен 1911, Мали Пожаревац. Сопот, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). У фебруару био на интендантском курсу.
- СТЕФАНОВИЋ Љубомира ЖИВОТА. рођен 1924, Лозовик, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде), Санитетска чета.
- СТЕФАНОВИЋ ЖИКА. У листу „Јединство“. фебруар 1945: Пратећа чета 1. батаљона, нишанција на МБ.
- СТЕФАНОВИЋ Арсе ИВАН, рођен 1922, Црна Трава, грађевински радник. У Бригади од формирања, 3. чета 3. батаљон. Рањен јула 1944. године.
- СТЕФАНОВИЋ Станимира МАРКО, рођен 1927, Сечаншја, Ниш, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде).
- СТЕФАНОВИЋ Живомира МИЛОВАН. Варварин. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Погинуо 15. априла 1945. у Њакову.
- СТЕФАНОВИЋ Данила МИЛОРАД. Баинце. Црна Трава. У Бригади од формирања. 3. батаљон. Погинуо, можда код Београда.

- СТЕФАНОВИЋ Ж. МИЛОРАД, рођен 1920, Дражевац, Обреновац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 4. батаљон. Рањен 19. фебруара 1945. Погинуо могуће у пробоју фронта 12. априла 1945.
- СТЕФАНОВИЋ Светомира МИЛОРАД, рођен 1924, Ковачића, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. десетар у Извиђачкој чети. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса. Умро у путу за Дивизијску болницу у Соту истог дана.
- СТЕФАНОВИЋ Шћепана МИЛОРАД, рођен 1927. Дренце. Медвеђа, ученик. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде), политички комесар 2. чете 1. батаљона. Рањен (оштећено око) 28. априла 1945. пред Новском.
- СТЕФАНОВИЋ МИЛОРАД, у Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде), десетар у 3. чети. Рањен 20. априла код Врчин Дола.
- СТЕФАНОВИЋ Сибина МИЛУН, рођен 1923, Богдање. Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- СТЕФАНОВИЋ Живомира МИЛУН, рођен 1927. Доњи Адровац, Алешшац. земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 2. чета 2. батаљон. Пошубо 15. априла 1945. у Ђакову.
- СТЕФАНОВИЋ Живојина МИЛУТИН, рођен 1927. Михајловац. Смедерево. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- СТЕФАНОВИЋ МИОДРАГ. Извиђачка чета. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта. Умро истог дана у болници у Соту.
- СТЕФАНОВИЋ ПРЕДРАГ, рођен 1926. Блаце, ученик. Рањен децембра 1944. (или јануара 1945). Лечен до 28. фебруара 1945. године.
- СТЕФАНОВИЋ Ненада РАДЕ, 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.
- СТЕФАНОВИЋ Александра РАДИВОЈЕ, рођен 1925. Бучић, Меровина, 3. чета 3. батаљон. Рањен 13. априла 1945. (вероватно) код Винковаца.
- СТЕФАНОВИЋ Живојина РАДОЈКО, рођен 1925. Крушје, Алексинац. У Бригади од 6. маја 1944. водник у 1. чети 1. батаљона. Контузован 4. новембра 1944. у Лаћарку. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Умро у Дивизијској болници у селу Нијемци.
- СТЕФАНОВИЋ Ненада РАДОСЛАВ. Сечаница, Ниш, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Рањен 12. априла 1945. године у пробоју фронта.
- СТЕФАНОВИЋ Велимира СВЕТОМИР, рођен 1923, Мало Головоде, Крушевац, земљорадник. У Бригади од формирања, 1. батаљон. Напустио јединицу почетком фебруара 1944. године.

- СТЕФАНОВИЋ Милета СРЕТЕН. рођен 1921. Битољ, избеглица у Враљу. трговачки помоћник. У Бригади од формирања, командант 3. батаљона и помоћник политичког комесара 2. чете. Погинуо 12. априла 1945. године у пробоју фронта.
- СТЕФАНОВИЋ Радосава СТАНОЈЕ, рођен 1909. Стубица. Параћин. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 3. чета 1. батаљон. Оболео маја 1943.
- СТЕФАНОВИЋ Јована СТОЈАН. рођен 1921. Црна Трава. земљорадник. У Бригади од формирања. помоћник политичког комесара чете у 3. батаљону и шеф ОЗНЕ Бригаде. Рањен непажњом 22. фебруара 1945. године.
- СТЕФАНОВИЋ Владимира ТАТОМИР, рођен 1919. Мало Орашје. Смедеревево. бравар. У Бригади од 13. јануара 1945 (из 2. шумадијске бригаде). десетар у 3. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- СТЕФАНОВИЋ ЦВЕТКО, Врање (општина). У Бригади у току пролећа лета 1944, 3. батаљон.
- СТЕФАНОВИЋ . Крушје. Алексинац. У Бригади од маја 1944. У октобру прекомандован у артиљерију Дивизије.
- СТЈЕПОВИЋ Драгомира ДОБРИВОЈЕ, рођен 1920. Севојно. Ужице. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде).
- СТИЈКОВИЋ СТАНОЈЕ. У Бригади од марта 1945. године.
- СТИЈАК Теодора БОЖИДАР. рођен 1926. Петриња, Босански Нови. избеглица у Београду. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).
- СТОИЉКОВИЋ МИХАИЛО. рођен 1910. Штулац. Лебане. земљорадник. У Бригади од мај - јул 1944. 1. чета 4. батаљон.
- СТОИЉКОВИЋ Веселина РАДМИЛА. рођена 1923. Луптен. Алексинац. уда-та. и живела у Каменци. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). референт санитета 2. и 4. батаљона. Рањена 13. априла 1945. у обе ноге код села Миклушеви.
- СТОЈАДИНОВИЋ АРСЕНИЈЕ, са југа Србије. У Бригади од мај - јул 1944. 1. чета 4. батаљон.
- СТОЈАДИНОВИЋ Драгутина ВОЈИСЛАВ. рођен 1913. Велика Плана. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). 1. чета 1. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Бакову.
- СТОЈАДИНОВИЋ Драгутина ДРАГОЉУБ. рођен 1920. Кацабаћ. Бојник. земљорадник. У Бригади од мај - јули 1944. године.
- СТОЈАДИНОВИЋ ЖИВКО. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). Рањен 20. априла код Врчин Дола.
- СТОЈАДИНОВИЋ Радивоја МИПИСАВ. рођен 1922. Горњи Степош. Крушевац, земљорадник. У Бригади од формирања. 1. батаљон. Јануара 1944. прекомандован у 5. српску бригаду. Убрзо погинуо. 28. јануара.

- СТОЈАДИНЧЕВИЋ Јована МИОДРАГ. рођен 1924. Врчии. Гроцка. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен теже. 2. новембра у Јаћарку.
- СТОЈАНКОВИЋ СВЕТИСЛАВ. рођен 1914, Чечина. Дољевац. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 2. батаљон. Погинуо 13. априла 1945. у Винковцима.
- СТОЈАКОВИЋ Богомира СВЕТОМИР, рођен 1922. Кулина, Алексинац, земљорадник. У Бригади од маја 1944, ПК батерија. Рањен 15. априла 1945. године у Ђакову.
- СТОЈАКОВИЋ СЛАВКО. Кулина, Алексинац. 3. чета 4. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. Комтетинци.
- СТОЈАНОВИЋ Атанасија АЛЕКСАНДАР. рођен 1922. Трстеник. гимназијалац. Учесник НОБ-а од 1941. У Бригади од формирања. био командир пратеће чете Бригаде; заменик команданта 2. батаљона и командир чете ПТ пушака. Рањен 16. априла у Ђакову. Умро у болници. Један од најхрабријих бораца Бригаде.
- СТОЈАНОВИЋ Михајла АЛЕКСАНДАР. рођен 1921, Власотинце. живео у Крушевцу. земљорадник. У Бригади од 22. септембра 1944. водник у Чети за везу. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- СТОЈАНОВИЋ Михаила АЛЕКСАНДАР, рођен 1921, Петровац. Крагујевац. У Бригади од 23. септембра 1944. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.
- СТОЈАНОВИЋ Ранђела АЛЕКСАНДАР. Речица. БОЈНИК. земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо јануара 1945. у Срему 3. јануара. Комлетинци (или доцније. Мохово. Шаренград).
- СТОЈАНОВИЋ АЛЕКСАНДАР, Ниш, студент права. У Бригади од марта 1945. (из Космајске бригаде), 3. батаљон. У Козју 12. маја 1945. године. заробљен и убијен.
- СТОЈАНОВИЋ Косте БЛАГОЈЕ. рођен 1925. Граница, Бојник. земљорадник. У Бршади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). 1. чета 1. батаљон. Прекомандован по ослобођењу Београда.
- СТОЈАНОВИЋ С. БОГОМИР. рођен 1920. Гојмановац. Сврљиг.
- СТОЈАНОВИЋ БОГОСАВ. рођен 1924. Ниш. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 4. батаљон. Оболео фебруара 1945. године.
- СТОЈАНОВИЋ Даша БОЖИДАР, рођен 1921. Брод. тесарски радник. У Бригади од формирања. десетар у 3. батаљону. Прекомандован августа 1944.
- СТОЈАНОВИЋ БОЖИДАР, Плавце, Бојник.
- СТОЈАНОВИЋ Вукаја БОРИВОЈЕ. рођен 1925. Медвеђа. избеглица из Дреници. живео у Медвеђи. У Бригади од формирања. 3. батаљон. Прекомандован по ослобођењу Београда.

- СТОЈАНОВИЋ Владимира БРАНИСЛАВ. рођен 1926, Ниш (општина), земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- СТОЈАНОВИЋ БРАНИСЛАВ. рођен 1924. Бегаљница. Гроцка, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде), 1. чета 1. батаљон. Рањен 23. априла код Нове Капеле.
- СТОЈАНОВИЋ (Станојевић) Владимира ВАТРОСЛАВ. рођен 1921, Црна Трава, грађевински радник. У Бригади од формирања. политички делегат у 3. батаљону. Погинуо 28. јуна 1944, на Плочнику. Копаонш (њли у повлачењу са Огледне 6. јула).
- СТОЈАНОВИЋ Александра ВИДОСАВ. рођен 1926, (1927). Дреновац, Врање. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен 12. маја 1945, у Козју. Убрзо умро у болници.
- СТОЈАНОВИЋ Живојина ВИДОСАВ. У 3. чети 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- СТОЈАНОВИЋ ВИТОМИР. рођен 1923. Житни поток. У Бригади од 2. септембра 1944. Дошао као политички комесар чете из Шесте српске бригаде. Доцније био и политички комесар Другог батаљона. Рањен 21. јануара 1945. код Шаренграда.
- СТОЈАНОВИЋ Бранка ВЛАДИМИР, рођен 1921, Граница. Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944, Комлетинци.
- СТОЈАНОВИЋ Видана ВЛАДИМИР. Речица. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо 10. фебруара 1945. код Новак Банске.
- СТОЈАНОВИЋ ВЛАСГИМИР. рођен 1922, Солотуша, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 3. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.
- СТОЈАНОВИЋ Така ВОЈИСЛАВ, рођен 1920, Славник, Бојшж, земљорадник. У Бригади од формирања, 2. батаљон. Погинуо 15. децембра 1943, Косанчић.
- СТОЈАНОВИЋ ВОЈИСЛАВ, десетар. Погинуо на Јаворцу (око 24. јуна 1944), Копаоник.
- СТОЈАНОВИЋ Животе ГОЈКО, Велика Крсна, Младеновац. У Бригади од марта 1945. 2. батаљон. Погинуо 12. априла у пробоју фронта.
- СТОЈАНОВИЋ Радисава ДИМИТРИЈЕ, рођен 1921. Велика Крушевица, Крушевац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из 6. дивизије), 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- СТОЈАНОВИЋ Д. ДОБРЕН, рођен 1919, Чечина. Дољевац. У Бригади од децембра 1944, водник у 1. чети 1. батаљона.
- СТОЈАНОВИЋ ДОБРИВОЈЕ, рођен 1920, Ниш. У Бригади од марта 1945. заменик командира 2. чете 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. Андријевци.

СТОЈАНОВИЋ Милутана ДРАГИЦА, рођена 1927, Лесковац, живела у Врању. У Бригади од маја 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањена 16. јула 1944. код Благаца.

СТОЈАНОВИЋ (и Мьлошевић) ДРАГОМИР, из лесковачког краја. У Бригади (вероватно) од пролећа 1944. 2. чета 2. батаљон. до ослобођења Београда.

СТОЈАНОВИЋ ДРАГОСЛАВ, 4. батаљон. Рањен 25. априла 1945. код Окучана.

СТОЈАНОВИЋ Драгутина ДУШАН, рођен 1924, Ниш. од 1928. у Краљеву. У Бригади од формирања, референт санитета 1. батаљона. Погинуо 5. јула 1944. на Локвенику. Копаоник.

СТОЈАНОВИЋ Мьлоша ЂОРЂЕ, рођен 1925, Зубетанац, Књажевац. опанчар. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 3. чета 1. батаљон. Рањен 20. априла код Велике Градине.

СТОЈАНОВИЋ ЂУРА. командир. комесар чете.

СТОЈАНОВИЋ Мьтете ЖАРКО, рођен 1917. Орашац, Аранђеловац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумедијске бршаде), Чета за везу.

СТОЈАНОВИЋ Драгомира ЖИВАДИН, рођен 1925. Бегалица. Гроцка. земљорадник. У Бригади од марта 1945. Рањен. теже, 27. априла пред Новском.

СТОЈАНОВИЋ С, ЖИВОЈИН, рођен 1921, Лалинац, Сврљиг. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).

СТОЈАНОВИЋ Цветка ЖИВОЈИН, рођен 1920. Прокупље. обућарски радник. У Бригади од формирања. 3. чета 3. батаљон. Септембра 1944. прекомандован у коњичку бригаду.

СТОЈАНОВИЋ Ранка ЖИВОТА. рођен 1925, Богдање. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 14. марта 1945. године, (из Космајске бригаде). Инжињеријска чета.

СТОЈАНОВИЋ С, ЖИВОТА. рођен 1911, Марковац, Младеновац, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из Космајске бршаде). Вод везе 3. батаљона.

СТОЈАНОВИЋ Трифуна ИЛИЈА. рођен 1922, Висућ, Удбина. избеглица у Београду. У Бригади од 15. октобра 1944. 1. чета 4. (2) батаљон. Рањен 13. априла 1945, Винковци.

СТОЈАНОВИЋ Мьлана ЈОВАН. рођен 1926, Ћуприја. машинбравар. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), водник у 2. чети 3. батаљона. Рањен 20. априла 1945. у Плетерници. Умро у путу за болницу.

СТОЈАНОВИЋ ЈОРДАН. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). Чета ПТ пушака. Рањен 14. априла 1945. у Бакову.

СТОЈАНОВИЋ ЛУКА. рођен 1912. Швица, Оточац, избеглица у Београду. У Бригади од 1. новембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Рањен непажњом 9. новембра 1944. у Лаћарку. Умро сутрадан у Дивизијској болници у Сремској Митровици.

- СТОЈАНОВИЋ ЈБУБА, рођен 1926, земљорадник. У Бригади од 2. маја 1945. Митраљеека чета. Рањенб. маја 1945. код Крижа.
- СТОЈАНОВИЋ Р. ЉУБИЦА, рођена 1918, Колари, Смедерево. радила у Београду. У Бригади од 19. септембра 1944. године, болничарка у бригадном превијалишту.
- СТОЈАНОВИЋ Димитрија ЉУБОМИР. рођен 1923, Мали Мокри Луг. Београд, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), 2. батаљон. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- СТОЈАНОВИЋ Николе ЉУБОМИР. рођен 1914, Винча, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 7. априла 1945, (из прекоманде), Митраљеека чета 1. батаљона. Погинуо 20. априла 1945. Билице.
- СТОЈАНОВИЋ ЉУБОМИР, Лалиновац. Лебане, земљорадшж. У Бригади од маја 1944. године.
- СТОЈАНОВИЋ М. ЉУБОМИР. са југа Србије. У Наредби бр. 29: борац, одликован Медаљом за храброст.
- СТОЈАНОВИЋ Драгутина МАТЕЈА. рођен 1921, Церовац. Смедеревска Паланка. У Бригади од 9. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). помоћник политичког комесара 3. чете 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.
- СТОЈАНОВИЋ Зарија МИЛАН. рођен 1922. Ново Момчово. Житорађа. бојаџија. У Бригади од маја 1944, политички делегату 2. чети 1. батаљона.
- СТОЈАНОВИЋ Марка МИЛАН, рођен 1927. Дољане. Крушевац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Погинуо (нестао) 20. јануара 1945. код Новак Банске.
- СТОЈАНОВИЋ Душана МИЛЕТИЈЕ. Штулац, Лебане. У Бригади од мај - јул 1944. водник у 4. батаљону.
- СТОЈАНОВИЋ Милорада МИЈИВОЈЕ. Речица, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- СТОЈАНОВИЋ МИЛИВОЈЕ, рођен 1923. Горњи Душник. Гаџин Хан. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. батаљон. Контузован јануара 1945. код Шаренграда.
- СТОЈАНОВИЋ Драгутина МИЛОРАД, рођен 1924. Кацабаћ. Бојник. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. године, (из 6. српске бригаде), 1. чета 1. батаљон.
- СТОЈАНОВИЋ Петра МИЛОРАД, рођен 1923, Београд. Чета аутоматичара. Погинуо 8. маја 1945, Дуго Село.
- СТОЈАНОВИЋ Танасија МИЛОРАД, Вшча, Гроцка.
- СТОЈАНОВИЋ МИЛУТИН, рођен 1901. Кацабаћ, Бојник. земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944. до краја рата.

- СТОЈАНОВИЋ Стевана МИРКО. Липолист. Шабач, земљорадник. У Бригади од новембра 1944.3. чета 2. батаљон. Рањен.
- СТОЈАПОВИЋ Стевана МИРКО. Штулац, Лебане. земљорадник. У Бригади од мај - јул 1944.3. чета 4. батаљон.
- СТОЈАНОВИЋ Милорада МИРОСЛАВ, рођен 1920. Читлук. Крушевац. технолог. У Бригади од формирања. обавештајни официр 1. батаљона. Рањен, теже. 29. новембра 1944. код Мартинаца.
- СТОЈАНОВИЋ Милоша МИРОСЛАВ. рођен 1926. Мијајловац. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Чета ПТ пушака. Рањен 12. маја 1945. у Козју. Умро 24. маја у болници у Загребу.
- СТОЈАНОВИЋ МИРОСЛАВ. рођен 1908, Петровац, Лебане. земљорадник. У Бригади од јуна 1944.2. чета 4. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. године код Отока.
- СТОЈАНОВИЋ Ђорђа МИХАИЛО. рођен 1910, Речица. Бојник. земљорадник. У Бригади од формирања. 2. батаљон. Рањен 10. децембра 1944. Барје. Умро 24/25. јануара 1944. у болници у Ивању.
- СТОЈАНОВИЋ НИКОЛА. са југа Србије. У Бригади од мај - јул 1944.
- СТОЈАНОВИЋ Станоја ПЕТАР. рођен 1927. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. десетар.
- СТОЈАНОВИЋ ПЕТАР. рођен 1920. Дукат, Гацин Хан. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. водник у 1. чети 4. батаљона. Промрзао 29. јануара 1945. године.
- СТОЈАНОВИЋ Стојана ПЕТРОНИЈЕ. рођен 1927. Бојник, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. године. (из 6. српске бригаде). Пратећа чета (МБ) 2. батаљона.
- СТОЈАНОВИЋ Љубисава ПРЕДРАГ. рођен 1923, Богдање, Трстеник, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Позадинска чета.
- СТОЈАНОВИЋ Марка ПРЕДРАГ. рођен 1916. Миџешевац. Велика Шана. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 2. чета 3. батаљон.
- СТОЈАНОВИЋ Живадина РАДИСАВ. рођен 1924. Држановац. Житорађа. земљорадник. 3. чета 2. батаљон. Рањен у јануару 1945. (њти у пробоју фронта 12. априла 1945). године.
- СТОЈАНОВИЋ Ивана РАДОЈЕ, Винча. Гроцка. У Бригади од марта 1945. године. (из прекоманде).
- СТОЈАНОВИЋ Драгутина РАДОЈИЦА. рођен 1923. Церовац. Смедеревска Паланка. земљорадник. У Бригади од 10. марта 1945. године. (из Космајске бригаде). десетар у 1. чети 1. батаљона. Рањен 12. маја у Козју. Убрзо умро у болници.

- СТОЈАНОВИЋ Стојице РАДОЈКО. рођен 1927, Чубура, Мерошина, земљорадник. У Бригади од маја 1944. (из Јастребачког одреда), командир 2. чете 1. батаљона. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова. Један од најмелијих бораца Бригаде.
- СТОЈАНОВИЋ Мирослава РАДОМИР, рођен 1927, Јајинци, Београд, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадјиске бригаде), 3. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- СТОЈАНОВИЋ Петра РАДОМИР, рођен 1922. Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од јун - јул 1944. године.
- СТОЈАНОВИЋ Андрије РАДОСЛАВ, рођен 1907, Петровац, Крагујевац, учитељ. У Бригади од 23. септембра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.
- СТОЈАНОВИЋ Анђелка РАДОМИР. Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од мај - јул 1944, политички делегат у 4. батаљону.
- СТОЈАНОВИЋ СВЕТИСЛАВ, рођен 1920. Големо Село, Врање. студент технике. Учесник НОБ-а од 1941. Пре ступања у Бригаду био командант батаљона у 1. јужноморавском одреду. У Бригади у току марта и априла био културно-просветни референт Бригаде. Јуна 1944. прекомандован у Главни штаб Србије.
- СТОЈАНОВИЋ (НИКОЛИЋ) Дамјана СОФИЈА, рођена 1927, Сремски Карловци, избеглица у Београду, ученица. У Бригади од 9. септембра 1945, (из Космајске бригаде), политички делегат у Чети за везу. Рањена 15. априла 1945. у Бакову.
- СТОЈАНОВИЋ Косте СПАСОЈЕ, рођен 1912, Балчак, Прокупље. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). командир 2. чете 3. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- СТОЈАНОВИЋ СРЕТЕН. У 4. батаљону. Стрелан 18. јуна 1944. године због саморањавања.
- СТОЈАНОВИЋ Јосипа СГАМЕН, рођен 1927, Личје, Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Оболео 3. јануара 1945.
- СТОЈАНОВИЋ Д. СТОЈАДИН. рођен 1920. Калиште, Мало Црнуће. У Бригади од маја 1945, 3. чета 2. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.
- СТОЈАНОВИЋ Станка СТОЈАДИН. рођен 1904, Свињарица, Лебане. У Бригади од мај - јул 1944. године.
- СТОЈАНОВИЋ Станка СТОЈАН. рођен 1920, Душаново, Лесковац. земљорадник. У Бригади од формирања. 2. батаљон. Погинуо (можда) у Косанчићу 15. децембра 1943. године.
- СТОЈАНОВИЋ Богољуба ТРИФУН. Винча, Гроцка. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде).

- СТОЈАМОВИЋ Тодора ТРИФУН, Миршевце, Јесковац, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде) до краја рата.
- СТОЈАНОВИЋ Петра УПБЕША, рођен 1927, Скобаљ, Смедерево, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде), Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен, теже, 19. (20) априла 1945. код Врчин Дола.
- СТОЈАНЧЕВИЋ АЛЕКСАНДАР, рођен 1920, Велики Крчмир, Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 2. батаљон. Промрзао 21. јануара 1945. године.
- СТОЈИЛОВИЋ Љубомира РАДОСЛАВ, рођен 1919, Горњи Степош, Крушевац. Студент технике. У НОБ-у од 1941. Био политички комесар чете у Расинском ударном батаљону Расинског НОП одреда. У Бригади од формирања био политички комесар чете.
- СТОЈИЉКОВИЋ Величка БОЖИДАР, рођен 1927, Тесовиште, Врање. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), Митраљеска чета 1. батаљона.
- СТОЈИЉКОВИЋ Милоша АЛЕКСАНДАР. рођен 1921, Велика Плана. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 3. чета 3. батаљон. Погинуо (нестао) 6. маја код Крижа.
- СТОЈИЉКОВИЋ Чедомира ВЕЛИМИР. рођен 1923, Црквице, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. године, пратећа чета. Рањен 14. септембра код Пожеге.
- СТОЈИЉКОВИЋ Аритона ВЛАЈКО. Душаново. Лесковац, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо вероватно 26. јула 1944. на Вељој Глави.
- СТОЈИЉКОВИЋ Тодора ВУКАШИН, рођен 1920, Ново Село, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 3. баталмж Рањен у десно око. јула 1944. на Копаонику. Оболео, 11. новембра отпуштен кући.
- СТОЈИЉКОВИЋ Васџија ДОБРИВОЈЕ, рођен 1924, Виландрица, Гаџин Хан, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- СТОЈИЉКОВИЋ (Стојковић) Сарафима ДРАГУТИН. рођен 1920. Негосавље, Медвеђа. земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944. 3. батаљон. Рањен 14. септембра 1944. код Пожеге.
- СТОЈИЉКОВИЋ Т. ДРАГУТИН, рођен 1913, Турековац, Лесковац. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 1. чета 1. батаљон.
- СТОЈИЉКОВИЋ Мирка ЂОРЂЕ, са југа Србије. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 1. батаљон. Рањен 5. маја код Крижа.
- СТОЈИЉКОВИЋ Марка ЈБУБИСАВ, рођен 1900, Црквице. У Бригади од маја 1944. 2. чета 4. батаљон.
- СТОЈИЉКОВИЋ Александра ДРАГОЉУБ. рођен 1920. Мале Црквице, Бојник. У Бригади од мај - јул 1944. године.

- СТОЈИЉКОВИЋ Марка МАРИЈА. рођена 1925. Славник. Лековац. штрикерка. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). до краја рата. Болничарка у 2. чети 3. батаљона.
- СТОЈИЉКОВИЋ МИЛАН. рођен 1902, Црквице, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. до 1. августа 1944. године.
- СТОЈИЉКОВИЋ Божидара МИЛАН. рођен 1921, Дорослово, Апатин. У Бригади од фебруара 1945. (из прекоманде). Митраљеска чета 3. батаљон. Рањен теже, 12. априла 1945. у пробоју фронта. Умро у болници.
- СТОЈИЉКОВИЋ Рањела МИЛАН. рођен 1926, Велике Црквице. Бојник. У Бригади од 6. маја до 5. августа 1944, 1. чета 2. батаљон.
- СТОЈИЉКОВИЋ (и СТАНКОВИЋ) Александра МИЛИВОЈЕ. рођен 1921. Оране, Бојник, земљорадник. У Бригади од 5. јуна 1944. командир 3. чете 4. батаљона. Рањен (у стомак) 26. јула 1944. на Вељој Глави.
- СТОЈИЉКОВИЋ Тодора МИЛОЈЕ, рођен 1907. Црквице. Бојник. У Бригади од мај - јул 1944, 3. чета 2. батаљон.
- СТОЈИЉКОВИЋ (и Стојковић) Милоја МИЛОЈКО, рођен 1914. Драговац. Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. командир Митраљеске чете 1. батаљона. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- СТОЈИЉКОВИЋ Јордана СВЕТИСЛАВ. рођен 1926, Горња Бунуша, Лесковац, земљорадник. У Бригади од формирања. 3 чета 3. батаљон По ослобођењу Београда прекомандован. Рањен 28. марта 1944. године на Белом Камену.
- СТОЈИЉКОВИЋ Стојана СВЕТИСЛАВ, рођен 1922. Негосавље, Медвеђа. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде) до децембра 1944. Прекомандован. Рањен.
- СТОЈИЉКОВИЋ Станоја СВЕТОМИР. рођен 1926. Црквице, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944, 3. батаљон.
- СТОЈИЉКОВИЋ Стојиљка СВЕТОЗАР, Бојник (општина). У Бригади од маја 1944, 3. батаљон.
- СТОЈИЉКОВИЋ Велимира СЛАВКО. рођен 1926. Семче, Гацин Хан. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 2. батаљон.
- СТОЈИЉКОВИЋ Ђуре ПАНКО. рођен 1927, Сурлица. Трговиште. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 3. чета 1. батаљон.
- СТОЈИЉКОВИЋ Миливоја СТАНОЈЕ. рођен 1927. Велики Дреновац, Алексинац. У Бригади од децембра 1944, Заштитни вод Бригаде. Рањен 26. априла 1945. код Доњег Рајића.
- СТОЈИЉКОВИЋ П"ОЈАН. рођен 1926. Брајковац. Лазаревац. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Митраљеска чета. 1. батаљон.

- СТОЈИЉКОВИЋ Васибија ТОДОР. рођен 1927. Виландрица. Гацин Хан. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. ПТ вод 2. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.
- СТОЈИЉКОВИЋ Николе ЧЕДОМИР. рођен 1927. Краставче. Гацин Хан, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен 2 пута: јануар 1945. и 21. априла 1945. код Старог Слатника.
- СТОЈИЉКОВИЋ Стојана ЧЕДОМИР, рођен 1924. Негосавље. Медвеђа. пекарски радник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде), Позадинска чета.
- СТОЈИЉКОВИЋ Стамена ЦВЕТКО. рођен 1926. Сува Морава. Владичин Хан. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 2. батаљон. Промрзао 16. јануара 1945. године.
- СТОЈИМЕНОВИЋ СТРАТИМИР. Лесковац (општина). У Бригади од маја 1944. 3. батаљон. Рањен јула 1944. на Копаонику.
- СТОЈИСАВЉЕВИЋ (Стоиљковић) Раиђела БОРИСАВ. рођен 1910, Мале Црквице. Бојник. У Бригади од маја - јула 1944. 3. чета 2. батаљон.
- СТОЈИЋ ДРАГОЈЛО. рођен 1917. Ступчевићи, Ариље. столарски радник. Учесник НОБ-а од 1941. године. У Бригаду дошао 15. јула 1944. (из 2. пролетерске бригаде); био заменик команданта Бригаде до 1. септембра 1944.
- СТОЈИЋ ДРАГУТИН. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде). Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола.
- СТОЈИЋ ЖИВАН. рођен 1926, Горња Сипуља. Лозница. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 1. батаљон.
- СТОЈИЋ Живка РАДОЈИЦА. рођен 1920. Рипањ. Београд. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. водник у 2. батаљону. Погинуо 6. маја 1945. године код Крижа.
- СТОЈИЧИЋ ЈЕФТИМИЈЕ. Кожинце, Прокупље. У Бригади од маја 1944, (из Јастребачког одреда). командир 3. чете 1. батаљона у априлу 1945.
- СТОЈИЧИЋ САВО. Кожинце. У Бригади од маја 1944. године (из Јастребачког одреда).
- СТОЈИЧИЋ Душана ТРАЈКО. рођен 1923. Кацабаћ. Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. водник.
- СТОЈКИЋ Николе СВЕТОЗАР. рођен 1924. Јабучевац. Неготин, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 1. чета 1. батаљон.
- СТОЈКОВ Димитра ВЕЉКО. рођен 1918. живео у Београду. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 2. батаљон. десетар. Рањен 24. априла 1945. Бадоваљци. Убрзо умро у болници у Славонском Броду.
- СТОЈКОВИЋ Ђорђа АЛЕКСАНДАР. рођен 1913. Стрелац. Пирот. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).

СТОЈКОВИЋ Дејана БОЖИДАР. рођен 1925, Млачиште. Црна Трава, земљорадник. У Бригади од формирања, 1. чета 3. батаљон до краја рата. Рањен у обе ноге.

СТОЈКОВИЋ Николе ВЈЈАДА, рођен 1925, Магаш, Бојник, земљорадшж. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде) 1. чета 2. батаљон. Рањен у Тоњлици.

СТОЈКОВИЋ Вл. ВЛАСТИМИР, рођен 1927. Грбавче, Сврљиг, кројач. У Бригади од 26. децембра 1944. 1. чета 2. батаљон. Рањен 21. априла 1945. године, Андријевици.

СТОЈКОВИЋ Константина ВОЈИСЛАВ. рођен 1910, Драговац. Бојнич, земљорадник. У Бригади од децембра 1943, интендант 2. батаљон до краја рата.

СТОЈКОВИЋ ДРАГО. командир 1. чете 2. батаљона.

СТОЈКОВИЋ ЂОРЂЕ. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде). Рањен 20. априла 1945. код Врчии Дола.

СТОЈКОВИЋ ЖИВОРАД, Млачиште. Црна Трава, 3. батаљон.

СТОЈКОВИЋ Драгише ЖИВОРАД. рођен 1923, Липолист. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Рањен 3. децембра 1944. пред Мартинцима (вратио се 20. априла 1945). Погинуо (вероватно) 8. маја. Прозорје (или 12. маја 1945. у Козју).

СТОЈКОВИЋ Р. ИВАН. Врање. Црна Трава. У Бригади од пролеће - лето 1944. 3 батаљон.

СТОЈКОВИЋ ЈАНОВ. Аутор чланка у листу 1. чете 3. батаљона марта 1945.

СТОЈКОВИЋ Павла ЉУБИША. рођен 1922. Липолист. Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године.

СТОЈКОВИЋ Мњована ЉУБОДРАГ. рођен 1927. Губеревац, Сопот. У Бригади од децембра 1944. Погинуо.

СТОЈКОВИЋ Радоша МИЛОРАД. рођен 1927. Лазаравац. Крушевац. земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). МБ чета 2. батаљона. Рањен 12. маја 1945. на Козју.

СТОЈКОВИЋ МИОДРАГ, рођен 1927, Горњи Крупац, Алексинац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. ПК батерија. Рањен 4. фебруара 1945.

СТОЈКОВИЋ Стевана МИРКО. рођен 1920, Липолист, Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

СТОЈКОВИЋ Владимира ПАВЛЕ. рођен 1920. Јајинци, Београд, ученж. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), 2. чета 1. батаљон.

СТОЈКОВИЋ Мљивоја РАДОВАН. рођен 1926, Јабланица. Крушевац. земљорадник. У Бригади од марта 1945, 2. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

- СТОЈКОВИЋ Живка РАДОВАН. рођен 1921, Бучемат, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1943. 1. чета 2. батаљон. до краја рата. Рањен април - мај 1945. године.
- СТОЈКОВИЋ Б. РАДОЈКО, Бучемат, Медвеђа. У Наредби бр. 29: водник, одликован Медаљом за храброст.
- СТОЈКОВИЋ Миленка СРЕТЕН, рођен 1925, Липолист, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944: утопио се у Босуту 3. јануара 1945.
- СТОЈКОВИЋ (и Станковић) Петра ЧЕДОМИР, рођен 1926, Накривањ, Лесковац, земљорадник. У Бригади од формирања. 2. чета 2. батаљон.
- СТОЈМеновић Живојина ЈОРДАН. рођен 1922, Турјане, Бојник. земљорадник. У Бригади од маја 1944. године.
- СТОЈНИЋ Михаила ЉУБИНКО, рођен 1927, Славковица, Љиг, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Погинуо јануара 1945. код Мохова (вероватније) или 13. априла 1945. код Винковаца.
- СТОЈШИЋ (и Стошић) ВЛАДИМИР. У Бригади од марта 1945. године, (из прекоманде).
- СТОЈШИЋ Д. СЛАВОЉУБ. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).
- СТОКИЋ БОРИСАВ, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 1. батаљон.
- СТОКИЋ Станка ДРАГОЉУБ, рођен 1924. Липе, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), ПТ вод 1. батаљон. Рањен 3 пута: два пута у шумадијској бригади. и 12 маја 1945. у Козју.
- СТОКИЋ МИЈГУТИН. У Алманаху Бригаде: борац, одликован Медаљом за храброст.
- СТОКИЋ Павла РАДОМИР. рођен 1925. Липе, Смедерево. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде).
- СТАПАРАЦ МИЛАН. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Рањен април - мај 1945. године.
- СТОШИЋ Јована АЛЕКСАНДАР. рођен 1923. Куново. Владичин Хан, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).
- СТОШИЋ АЛЕКСАНДАР. рођен 1912. Бојник, граничар. У Бригади април - јун 1944. 2. батаљон.
- СТОШИЋ (и Митић) Љубомира БОЖИДАР, рођен 1919, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944. годше. политички делегат у 3. 4ети 4. батаљон.
- СТОШИЋ ГАРА. Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944. 4. батаљон. пушкомитраљезац.
- СТОШИЋ Александра ДРАГУТИН, рођен 1923, Прекопчелица, Лебане, земљорадник. У Бригади од мај - јун 1944. 1. чета 4. батаљон.

- СТОШИЋ Михаила ЂОРЂЕ. рођен 1924, Сурдулица, ученик. У Бригади од формирања. политички делегат у 3. батаљону. Рањен 15. септембра 1944. године код Пожеге.
- СТОШИЋ Петра ЂОРЂЕ, рођен 1922. Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од 10. маја 1944. Погинуо крајем маја 1944. у Горњој Јабланици.
- СТОЈКОВИЋ Милана СТАИИМИР. рођен 1925. Држановац. Житорађа, Извиђачка чета.
- СТОЈКОВИЋ Драгутина ЧЕДОМИР, рођен 1924. Плана. Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, Радни вод 2. батаљона. Оболео 18. фебруара 1945: од 13. априла неспособан за службу.
- СТОШИЋ Михаџла ЈОВАН, рођен 1926, Средњи Дол, земљорадник. У Бригади од марта 1944. батаљон. Погинуо. Оруглица 29/30. јула 1944. (разнела га бугарска граната).
- СТОШИЋ Станка ЈОВАН. рођен 1914. Моштаница. Врање. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), Мшраљеска чета 3. батаљона. Рањен 3. маја 1945. код Банове Јаруге.
- СТОШИЋ МИОДРАГ. рођен 1925. Горња Сварча, Бпаце. земљорадник. У Бригади од 1. децембра 1943. батаљон. Рањен 28. марта 1944. Бели Камен.
- СТОШИЋ Деспота СВЕТИСЛАВ, Прешево, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). 2. чета 1. батаљон. Погинуо 13. априла 1945. код Винковаца.
- СТОШИЋ СГОЈАН. Врање. У Бригади од формирања. командир 1. чете 3. батаљона. Рањен 21. јула на Копаонику (Пожар). Умро у болници на Јастрепцу.
- СТОШИЋ Јована ТИХОМИР, рођен 1926. Цриотинце. Прешево. кројач. У Бригади од 10. јуна 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- СТОШИЋ Станоја ТРИФУН. рођен 1902, Доње Коњувце. Бојник. земљорадник. У Бригади од 6. маја - 5. августа 1944. године.
- СТРАИНОВИЋ ЈЕВРЕМ, рођен 1925. Злот. Бор, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 1. чета 2. батаљон. Оболео 4. априла 1945, умро 15. априла у болници у Сремској Митровици.
- СТРАХИНИЋ Зарија МИЛАН. рођен 1926. Кацабаћ. Бојник. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде).
- СТРАХИЊИЋ Милана ЧЕДОМИР. рођен 1915. Слшпане. Бојник, земљорадник. У Бригади од јуна 1944. водник у 2. чети 2. батаљона. Погинуо 21. јануара 1945. код Шаренграда.
- СТУБЛИКЧЕВИЋ Владислава ЉУБОМИР. рођен 1916, Дражевац. Обреновац, кројач. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумедијске бригаде). 2. чета 2. батаљон, политички комесар. Рањен 2. маја испред Новске.

- СТУДЕН БУРО, рођен 1929. Личко Петрово Село, Кореница. избеглица у Београду. У Бригади од октобра 1944.1. чета 3. батаљон. Промрзао 21. јануара 1945. године.
- СТУПЈБАНИН Душана ДОБРИВОЈЕ. рођен 1920. Велика Дренова. Трстеник. земљорадник. У Бригади од формирања, 1. батаљон. Напустио Бригаду 12/13. априла 1944. године.
- СТУПЉАНИН Симе СПАСОЈЕ. рођен 1901, Велика Дренова. Трстеник. колар. У Бригади од формирања. командир чете 1. батаљона. Прекомандован почетком маја 1944. године.
- СУБОТИЋ ЛАЗАР. избеглица са Косова. У Бригади од формирања. политички комесар чете у 2. батаљону. Прекомандован 14. децембра 1943.
- СУБОТИЋ ЈАЗАР. политички делегат 3. вода 3. чете 4. батаљона у време повлачења из Комлетинаца 3. јануара 1945. године.
- СУБОТИЋ МАРКО. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 1. чета 2. батаљон. Оболео априла 1945. године.
- СУКИЋ ЖИВКО, у Бригади (вероватно) од децембра 1944. године. Митраљеска чета.
- СУКНОВИЋ Андрије МИОДРАЕ рођен 1914. Рушањ, Београд. радник. У Бригади од септембра 1944. економ МБ чете 1. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Нерја. Умро петог дана у болници. Лупоглав.
- СУЛЕЈМАНОВИЋ САИД, рођен 1921. Будаково, Сува Река. Косово и Метохија. Оболео.
- СУЉЕВИЋ Јајира ЗЕЈНЕЛ, Стара Бања. Медвеђа, земљорадник. Погинуо на Сремском фронту.
- СУПИЋ Риста РАДОМИР. рођен 1924. Чемерно, ГЛЦКО. избеглица из Кањиже. живео у Реснику. У Бригади од септембра 1944. политички делегат у ПТ воду 3. батаљона. Рањен теже 8. маја 1945. Прозорје.
- СУРДУЛОВИЋ Јанка МАРИЈАН. рођен 1921. Мајданпек. У Бригади од марта 1945. с прекомандом.
- ТАВРИЋ Василија МИЛАН. рођен 1926. Пољна. Трстеник, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.3. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла код Ловаса.
- ТАВРИЋ Љубомира МИЛОШ. рођен 1926. Богдање. Трстеник, абаџија. У Бригади од децембра 1944,2. батаљон.
- ТАД МАТИЈА. рођен 1925. Мали Иђош. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бршаде), 1. батаљон. Рањен 16. априла 1945. у Бакову.
- ТАДИЋ Војислава АЛЕКСАНДАР. рођен 1920. Доња Буковица. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, водник у Чети аутоматичара. Рањен 2 пута: 3. јануара 1945. у Комлетинцима и 12. априла код Ловаса.

- ТАДИЋ Нетра АНТОНИЈЕ, рођен 1925. Смијечно, Шавник. живео у Београду. Водник у Пратећој чети Бригаде, заменик командира Извиђачке чете. Рањен 2 пута: 1. новембра 1944. Лаћарак и 29. новембра у Мартинцима.
- ТАДИЋ Јоксима МИЈИШ, рођен 1925, Црвице, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Погицуо 15. априла 1945. године у Ђакову.
- ТАДИЋ Борише САВА, рођен 1924, Сиријечно, Шавник, трговачки помоћник у Београду. У Бригади од септембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен 2 пута: 23. јануара 1945, Шаренград и 15. априла у Ђакову.
- ТАДИЋ Живојина СПАСОЈЕ, рођен 1926, Миличиница, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар у 2. чети 1. батаљона. Рањен тешко 22. децембра 1944. Оток; лечен до августа 1946. године.
- ТАКАЧ Матије СТЕВАН, рођен 1924. Дорослово, Апатин. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде), 1. чета 3. батаљон. Рањен, теже, 12. априла код Ловаса.
- ТАРИЈАН Властимира ВИТОМИР, рођен 1922, Грачац, Смедеревска Паланка. У Бригади од 17. априла 1945, (из прекоманде), Вод везе 3. батаљона. Рањен 21. априла 1945, Андријевци.
- ТАРИЈАН Владимира ВОИСЛАВ, рођен 1921. Грачац, Смедеревска Паланка. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде).
- ТАРИЈАН Михаила ЖИВАДИН, рођен 1925, Влашки До, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 3. чета 2. батаљон. Рањен 8. маја, Церје.
- ТАРИЈАН Тихомира МИЛАДИН. рођен 1926. Влашки До, Смедеревска Паланка, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 1. чета 2. батаљон. Рањен 8. маја 1945. у Церју.
- ТАНБУРАШЕВ М. ГАВРА, рођен 1918, Србобран, живео у Београду, студент. У Бригади од 8. октобра 1944. лекар у Бригадном превјалишту.
- ТАНАСКОВИЋ Стевана ДРАГОЉУБ, рођен 1927, Велики Мокри Луг. Београд, ковач. У Бригади од септембра 1944. Рањен 12. априла 1945. године у пробоју фронта.
- ТАНАСКОВИЋ Тимотија ЖИВКО, рођен 1920, Осладић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 3. чета 3. батаљон.
- ТАНАСКОВИЋ Стевана МИЛОШ, рођен 1914. Београд, Велики Мокри Луг, металски радник. У Бригади од септембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен, теже, 2. новембра 1944. у Лаћарку.
- ТАНАСКОВИЋ Станоја СЛАВОЉУБ. рођен 1922, Гтожане. Свилајнац. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 2. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945, Кусановац.

ТАМАСКОВИЋ Милоша СТЕВАН. рођен 1925, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. године. (из Космајске бригаде). Рањен 7. маја у Кусановцу.

ТАШИНИИ Петра МАРКО, рођен 1921, живео у Београду. У Бригади од 16. октобра 1944. Погинуо (несгао) 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

ТАНАШЕК ИВАН. живео у Београду. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 2. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. Ловас.

ТАСИЋ Живојина БОЖИДАР, рођен 1924, Копривница, Алексинац. земљорадник. Заштитни вод Бригаде.

ТАСИЋ Светозара БОРИВОЈЕ, рођен 1922, Прекопчелица. Лебане, земљорадник. У Бригади од мај - јул 1944.2. чета 4. батаљон.

ТАСИЋ Јована ВУКАДИН. рођен 1925, Прекопчелица, Лебане, земљорадник. У Бригади од мај - јул 1944.2. чета 4. батаљона.

ТАСИЋ Стојадина ВЛАЈКО, рођен 1927. Ирешево, земљорадник. У Бригади од марта 1945. годше, (из прекоманде). 1. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја у Дугом Селу.

ТАСИЋ Живадина ДЕСИМИР. рођен 1926, Поточац, Параћин, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 3. батаљон. Заробљен 3. јануара 1945. у Комлетинцима. одробљен у Загребу.

ТАСИЋ Д. ДОБРОСАВ. Баличевац, Мерошина. земљорадник. У Бригади од 12. јуна 1944. Погинуо 16. јуна 1944. код Блаца.

ТАСИЋ Анте ЈОВАН. рођен 1924, Несврга, Врање, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 1. чета 3. батаљон. Оболео маја 1945.

ТАСИЋ Крсте ЉУБОМИР. рођен 1906. Горина, Лесковац, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде). до краја рата.

ТАСИЋ С. МИЛАН, рођен 1910, Милошевац, Велика Плана. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде), 2. чета 3. батаљон. Погинуо 13. априла 1945. код Винковаца.

ТАСИЋ МИЛАН, рођен 1924, Горњи Катун, Варварин, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 3. батаљон. Рањен 16. априла у Бакову.

ТАСИЋ МОМЧИЛО. 3. батаљон Рањен децембра 1944, лечен у фебруару 1945.

ТАСИЋ Станка РАНБЕЛ, рођен 1924. Мирошевце. земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. године, (из 6. српске бригаде), заменик и командир 1. чете 1. батаљона.

ТАСИЋ СТАНИМИР. Грзиме, Гњълане. избеглица са Косова. У Бригади од децембра 1943.1. чета 2. батаљон.

ТАТАРОВИЋ Милана РАДЕ, рођен 1924. Дрежница. Огулин, избеглица, трговац. У бригади од 10. октобра 1944. водник у Митраљеској чети 2. батаљона. Рањен 15. априла 1945. у Бакову, дуго лечен у децембру 1945.

ТАТИЋ Стојка ДРАГОЈБУБ. рођен 1922, Белољин. Прокупље. У Бригади од децембра 1944.3. чета 2. батаљон. Погиноу (вероватно) јула 1944. Копаоник.

ТАТИЋ Игњатије ЧЕДОМИР. рођен 1924. Слопашница. Братунац, избеглица у Београду, радник. У Бригади од новембра 1944. политички делегат у 2. воду 1. чета 2. батаљон.

ТАТИЦЕ ЂОРЂЕ, Врање, Црна Трава. У Бригади од 1944. политички делегат у 3. батаљону.

ТАШИЋ ДОБРОСАВ. рођен 1928. Мала Иванча. Сопот. У Бригади од новембра 1944. Контузован 9. децембра 1944. Оток.

ТАШИЋ Добросава МИЈАН. рођен 1922. Барајево. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.3. чета 1. батаљон. Погиноу 1945. године.

ТАШКОВИЋ ДРАГОЉУБ, 1. чета 1. батаљон. Попшуо 6. маја 1945. Криж.

ТЕОДОСИЈЕВИЋ Лазара СВЕТОЗАР, Челопек. Тетово. избеглица. У Бригади од марта 1945. године. (из прекоманде), 2. батаљон. Рањен 12. априла у пробоју фронта.

ТЕОДОСИЋ Мьчорада БОРИСАВ. рођен 1914. Осладић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 2. маја 1945.1. чета 3. батаљон.

ТЕРЗИЋ Тихомира МИЛОРАД. рођен 1927, Трњане. Алексинац, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, болничар у МБ чети 1. батаљона.

ТЕРЗИЋ Косте МИЛОСАВ, рођен 1927, Голубовац. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Вод за везу 1. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ТЕРЗИЋ Стојана МИОДРАГ. рођен 1925. Попучке. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). водник у Инжињеријској чети.

ТЕРЗИЋ Мьчорада РАДОМИР. рођен 1927. Цветовац, Лазаревац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), Извиђачка чета. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ТЕШАНОВИЋ Љубомира МАТИЈА. рођен 1925. Јелав. Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944.1. чета 1. батаљон.

ТЕШИЋ Крстивоја БОЖИДАР. рођен 1925. Доње Лесковице. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 2. чета 1. батаљон. Погиноу (грешком) у Комлетинцима. 14. децембра.

ТЕШИЋ Саве БРАНКО. рођен 1925. Лопатањ. Осечина, земљорадник. У Бригади од 2. децембра 1944. водник у ПТ воду. 2. баталли. Рањен 21. априла 1945. код Андријеваца.

ТЕШИЋ Крстивоја ДОБРОСАВ. рођен 1922. Доње Лесковице. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944.2. чета 1. батаљон. Погиноу 22. децембра 1944. код Отока.

- ТЕШИЋ Милана ДРАГОЈБУЋ, рођен 1925. Дрљаче, Љубовија, земљорадник. У Бригади од новембра 1944.1. чета 1. батаљон. Рањен 8. маја 1945. године у Прозорју.
- ТЕШИЋ Живка ЖИВОРАД, рођен 1925. Козличић. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. 2. чета 4. батаљон. Рањен 26. новембра 1944. године, Мартинци.
- ТЕШИЋ ЈЕВРЕМ, са југа Србије. У наредби бр. 29: десетар. одликован Медаљом за храброст.
- ТЕШИЋ Раденка МИЛАН, рођен 1926, Рача. Бајина Башта. кројач. У Бригади од 14. новембра 1944, политички делегат у 1. чети 2. батаљона. Погинуо (вероватно) 9. децембра 1944, код Отока.
- ТЕШИЋ Николе МИЛЕНКО, рођен 1924, Јасиковице, Бајина Баишта. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). Рањен 8. маја 1945. Церје.
- ТЕОДОСИЋ Мътана ДРАГАН, рођен 1918. Суводањ. Ваљево. земл-орадник. У Бригади од децембра 1944. десетар у Чети ПТ пушака. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ТЕОДОСИЋ Ивана ЖИВОРАД, рођен 1916, Станина Река. Ваљево. Десетар у 1. чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ТЕОДОСИЋ Николе МИОДРАГ, рођен 1926, Каменица. Ваљево. У Бригади од 10. октобра 1944.3. чета 2. батаљон.
- ТЕОКАРЕВИЋ Тодора ЖИВОЈИН, рођен 1910. Прокупље. финанс. У 1. чети 3. батаљон. Рањен 16. априла 1945. код Ђакова.
- ТЕОФИЛОВИЋ Милвана МИОДРАГ, рођен 1924. Врчин. Гроцка. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 3. чета 2. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. Лаћарак.
- ТЕОФИЛОВИЋ СПАСОЈЕ. Врчин. Гроцка. У Бригади од октобра 1944. 3. чета 2. батаљон. Рањен 2. новембра. Лаћарак. Умро 4. новембра у болници у Сремској Митровици
- ТЕРЗИЋ Жпзорада БРАНИСЛАВ, рођен 1920, Попучке. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадјске бригаде). политички делегат у Позадинској чети. Разболео се у мају 1945. године.
- ТЕРЗИЋ Милана ВЕЛИБОР, рођен 1922, Бреско Поље, Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944,2. чета. 1. батаљон. Рањен 5. априла 1945. у извиђању.
- ТЕРЗИЋ ЂОРЂЕ. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 2. чета 3. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- ТЕРЗИЋ Мъторада ЖИВКО, рођен 1924. Цветовац. Лазаревац. земљорадник. У Бригади од 17. новембра 1944. 2. чета 1. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. у Мохову.

- ТЕРЗИЋ Витомира ЖИВОРАД, рођен 1925, Трњане, Алексинац. У Бригади од децембра 1944. године.
- ТЕРЗИЋ Светислава ЖИВОРАД, рођен 1925. Трњане, Алексинац. У Бригади од децембра 1944. године.
- ТЕРЗИЋ Милорада ЈОВИША, рођен 1921, Попучке. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). Извиђачка чета. Промрзао 24. јануара 1945. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ТЕРЗИЋ Јосипа ЈОСИП, рођен 1925, Дорослово, Апатин, земљорадник. 1 чета 3. батаљон. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- ТЕРЗИЋ Радојнице МИЛОВАН, рођен 1926, Доња Буковица, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, водник у 1. чети 2. батаљона.
- ТЕШИЋ Радомира МИЛЕНКО, рођен 1925, Драчић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 2. новембра (Лаћарак) или 9. новембра. Умро у Дивизијској болници, Сремска Митровица.
- ТЕШИЋ Саве МИЛОРАД, рођен 1925, Драчић, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен 9. децембра 1944. код Отока. Умро сутрадан у Дивизијској болници, село Нијемци.
- ТЕШИЋ Радомира МИЛОШ, рођен 1923. Драчић, Ваљево. ученик. У Бригади од 10. октобра 1944, политички делегат у 2. батаљону.
- ТЕШИЋ Деспота МИЈУТИРИ, рођен 1924, Драчић. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 2. батаљон.
- ТЕШИЋ Деспота МИХАИЛО, рођен 1923, Драчић. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 1. батаљон. Погинуо 16. априла 1945. године у Ђакову.
- ТЕШИЋ ОЛГА, рођена 1928, Београд. У Бригади од 20. октобра 1944. године. Чета за везу.
- ТЕШИЋ ПЕТКО, Осладић, Ваљево. У Бригади од 10. октобра 1944, десетар. Рањен у борби за ослобођење Београда код Малог Мокрог Луга 17-19. октобра. Умро у дивизијској болници.
- ТЕШИЋ Саве РАДЕНКО, рођен 1922. Лопатањ. Осечина. земљорадник. У Бригади од 2. децембра 1944, 1. чета 3. батаљон.-Рањен 23. јануара 1945. године код Мохова.
- ТЕШИЋ Мирослава СЛОБОДАН. рођен 1921. Доња Врбава, Горњи Милановац, земљорадник. У Бригади од 20. септембра.
- ТИБИЈЕШ МАРИЈАН. рођен 1926, Срдачин. Истра, живео у Београду. У Бригади (вероватно) од марта 1945, (из прекоманде), 3. чета 3. батаљон. Оболео маја 1945. године.
- ТИКВИЋ МИРКО, у Алманаху Бригаде: 3. чета 2. батаљон, рањен 2. новембра 1944, Лаћарак. У листу „Јединство“ 1: у бригадној амбуланти.

- ТИМОТИЋ Светислава БОГОЉУБ.** рођен 1924, Драгијевица. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, Пратећа (МБ) чета 2. батаљона. Рањен 2 пута: 9. децембра 1944, Оток и 13. априла 1945, Винковци. Оболео од ТБЦ (6. априла 1945. године).
- ТИМОТИЋ Здравка ДРАГОМИР,** рођен 1926, Драгијевица. Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. године у Лаћарку. Умро истог дана у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- ТИМОТИЋ Николе ЖИВОТА.** рођен 1922. Драгијевица. Осечина. У Бригади од октобра 1944. године, 1. чета 2. батаљон. Самовољно напустио јединицу из Лаћарка.
- ТИМОТИЋ Светислава РАДИВОЈЕ.** рођен 1926, Драгијевица, Осечина. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, Чета аутоматичара. Погинуо 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ТИНКИЋ Миодрага СВЕТОЗАР.** рођен 1922, Београд, студент грађевине. У Бригади од 22. марта 1945, (из Мачванске бригаде), политички комесар 1. батаљона. Рањен 20. априла 1945. код Билице (Врчш До). Умро 20. априла 1945. у болници, Равно.
- ТИРНИЋ Драгомира ДОБРОСАВ.** рођен 1923, Крњево, Велика Плана. земљорадник. У Бригади од 12. децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ТИТЕК СТАНКО.** живео у Београду. У Бригади (вероватно) од марта 1945. (из прекоманде). Рањен априла (можда око Ставонског Брода) 1945.
- ТОДОРОВИЋ АЛЕКСА,** рођен 1908. Железник. Београд. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде).
- ТОДОРОВИЋ Божидара АЛЕКСАНДАР.** рођен 1926, Штубик, Неготин. У Бригади од марта 1945. (из 47. дивизије).
- ТОДОРОВИЋ Љубомира АЛЕКСАНДАР,** рођен 1922, Шиљаковац, Барајево, ковач. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). 3. чета 1. батаљон. Рањен. теже. 16. априла 1945. у Ђакову.
- ТОДОРОВИЋ Мьлорада АЛЕКСАНДАР.** Бучумет. Медвеђа. земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо крајем јула 1944. у Гајтану при повлачењу са Копаоника.
- ТОДОРОВИЋ БОГОСАВ,** рођен 1925. Љубинић. Обреновац. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), 3. чета 2. батаљон. Рањен априла 1945. године.
- ТОДОРОВИЋ Мьлована БОРИСАВ.** рођен 1912, Винча. Гроцка. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), 2. батаљон. Погинуо 25. априла 1945, Боровце.

- ТОДОРОВИЋ Михаила ВОЈИСПАВ. рођен 1925. Цветуља. Крупањ, земљорадник. У Бригади од 25. новембра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Бакову.
- ТОДОРОВИЋ Никодија ВУКАДИН. рођен 1922. Краставче. Гаџин Хан. земљорадник. У Бригади од 13. децембра 1944. Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен 26. априла 1945. Доњи Рајић.
- ТОДОРОВИЋ Михаила ГВОЗДЕН. рођен 1927, Својново. Параћин. земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен 15. априла у Бакову. Умро 12. јуна 1945. у Својнову.
- ТОДОРОВИЋ Љубисава ДРАГОЉУБ. рођен 1925. Дражањ. Гроцка. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). 3. чета 4. батаљон. Рањен крајем јануара 1945. (Новак Банска - Шаренград). Умро у Дивизијској болници у Илоку.
- ТОДОРОВИЋ ДРАГОСЛАВ. рођен 1923. Гараши. Аранђеловац. камено-резац. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде), 1. чета 2. батаљон. Рањен 21. (22) јануара 1945. Шаренград. Дуже лечен.
- ТОДОРОВИЋ ДРАГОСЛАВ. Лознац. Алексинац. У Бригади од мај - јул 1944. 1. чета 4. батаљон.
- ТОДОРОВИЋ ЖИВОЈИН. рођен 1927. Влашки До. Жабари. земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 3. чета 3. батаљон. Рањен 25. априла 1945. код Доњег Рајића.
- ТОДОРОВИЋ Добросава ЖИВОТА. рођен 1927. Трњане. Алексинац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 1. чета 2. батаљон. Промрзао 26. јануара 1945. Рањен 12. априла. Ловас.
- ТОДОРОВИЋ Марка ЗОРАН. рођен 1927. Вранић. Барајево. мапшбравар. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Чета за везу. Рањен 15. априла 1945. Баково.
- ТОДОРОВИЋ Павла ЈЕВТА. рођен 1923. Маови, Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен 12. маја 1945. Козје.
- ТОДОРОВИЋ ЈБУБОДРАГ. рођен 1924. Радевце. Алексинац. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. курир у Бригади. Рањен јануара 1945. године код Шаренграда.
- ТОДОРОВИЋ Станоја МАРКО. рођен 1914. Суваја. Варварин. Ром. У Бригади од децембра 1944. Вод за везу 3. батаљона. Рањен 21. априла 1945. године. Андријевци.
- ТОДОРОВИЋ Мътивоја МИЛИСАВ. рођен 1924. Рушањ. Београд. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. 3. чета 3. батаљон. Погинуо 7. фебруара 1945. код Новак Банске.

- ТОДОРОВИЋ Тзорђа МИЈОЈЕ. рођен 1914. Кацабаћ. Бојник. земљорадник.
У Бригади од мај - јул 1944. године.
- ТОДОРОВИЋ Богосава МИ.ПОРАД. рођен 1920, Црвице, Бајина Башта.
земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Погинуо 12.
априла 1945. у пробоју фронта.
- ТОДОРОВИЋ Милсави МИЛОСАВ. рођен 1920. Велика Крушевица,
Крушевац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). 2.
чета 3. батаљон. Погинуо 16. априла 1945. Ђаково.
- ТОДОРОВИЋ МИЛОШ. хирург у Бршани. у време напада на Оток. 22. и 24.
децембра 1944. године.
- ТОДОРОВИЋ Живка МИОДРАГ. рођен 1924, Рипањ. Београд. земљорадник.
У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). 3. чета 3. ба-
таљон. Погинуо 7. фебруара 1945. Новак Банска.
- ТОДОРОВИЋ Радомира МИХАИЛО. рођен 1922. Лисо Поље. Уб. земљорад-
ник. У Бригади од фебруара 1945. 1. чета 1. батаљон Рањен 15. априла
1945. у Ђакову.
- ТОДОРОВИЋ МИХАИЛО, Витомирица. Пећ. избеглица. У Бригади од фор-
мирања. 2. батаљон. до прекоманде 14. децембра 1943. у Косовски батаљон.
- ТОДОРОВИЋ Илије МЛАДЕН, рођен 1920, Чечина. Дољевац. земљорадник.
У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). МБ чета. 2. батаљон. Рањен 15.
априла 1945, Ђаково.
- ТОДОРОВИЋ МЈАДЕН. У Бригади од (вероватно) марта 1945. године. 1.
батаљон. Погинуо.
- ТОДОРОВИЋ Живорада ПРВОСЛАВ. рођен 1921. Кожеар. Уб. земљорад-
ник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 1. чета 1. батаљон. Рањен
8. маја 1945. Прозорје.
- ТОДОРОВИЋ Филипа РАДОЈЕ, рођен 1922. Лесковац, Лазаревац. земљорад-
ник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Извиђачка чета.
- ТОДОРОВИЋ Т. РАДОСАВ. рођен 1927. Ниш (околина). земљорадник. У
Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 3. чета 1. батаљон. Рањен 6. маја
1945. код Крижа. Умро у болници.
- ТОДОРОВИЋ Добривоја СВЕТОЗАР. рођен 1925. Бунушевац. Врање. земљо-
радник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). МБ чета 3. батаљона.
Контузован 12. маја 1945. у Козју.
- ГОДОРЧЕВИЋ Тодора БОРИСАВ. рођен 1922, Доње Грбице. Крагујевац.
земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). 3.
чета 1. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

- ТОДОСШЕВИЋ Павла ВУКОСАВ, рођен 1920. Шљивице, Рековац, земљорадник. У Бригади од 3. октобра из Враћевшнице, водник у 3. чети 2. батаљона. Рањен 21. јануара 1945, Шаренград.
- ТОДОСИЈЕВИЋ Светислава ЖИВОЈИН, рођен 1914. Поточац, Параћин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 3. батаљон. Погинуо 23. јануара 1945. код Мохова.
- ТОДОСИЈЕВИЋ ЖИВОРАД, Крагујевац, ученик. У Бригади од 21. септембра 1944. Рањен у борби за ослобођење Београда. Није се вратио у Бригаду.
- ТОДОСИЈЕВИЋ Милосава МИЛОЈКО, рођен 1925. Глободер, Крушевац, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из Космајске бригаде), Митраљеска чета 3. батаљона. Погинуо 12. априла у пробоју фронта.
- ТОДОСШЕВИЋ Никодија ОБРАД, рођен 1922, Добрача, Крагујевац, учитељ. У Бригади од 10. октобра 1944, политички делегат у 1. чети 1. батаљона. Рањен 24. априла 1945. Драгањ.
- ТОДОСШЕВИЋ Лазара СВЕТОЗАР. рођен 1921, Челопек. Куманово, избеглица у Београду, пекар. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), политички делегат у 3. чети 2. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ТОДОСИЈЕВИЋ Петра ТОМИСЛАВ. рођен 1922. Стриново, Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десетар у Извиђачкој чети.
- ТОДОСИЋ Михаља ДРАГИ. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), десетар у Чети ПТ пушака. Рањен април - мај 1945. годше.
- ТОДОСИЋ СВЕТОЗАР. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). У Алманahu Бригаде: борац, одликован Медаљом за храброст.
- ТОКАДИН Николе ЂОРЂЕ, рођен 1927, Сомбор, живео у Београду. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). У 1. чети 3. батаљон. Рањен 15. (16) априла у Ђакову.
- ТОКОВИЋ Радула МИТАР, рођен 1915, Туларе, Медвеђа. До рата у градској полицији. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бршаде). 3. чета 3. батаљон. Крајем октобра 1944, прекомандован.
- ТОЛБИЋ Павла БОГОМИР, рођен 1927, Дољане. Крушевац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). 2. чета 3. батаљон. Погинуо 12. априла у пробоју фронта (или 19. априла код Врчин Дола).
- ТОЛИЋ СТЕВАН, рођен 1914. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). 2. чета 2. батаљон. Рањен 24. априла 1945, Доњи Рајић.
- ТОМИШИЋ Рудолфа БЕРИСЛАВ. рођен 1921, Загреб. матурант у Београду. У Бригади од септембра 1944. помоћник политичког комесара 2. чете 1. батаљона. Рањен. лако, 13. априла 1943. Винковци.

- ТОМАШЕВИЋ БОЖИДАР**, Текија, Крушевац, земљорадник. У Бригади од 20. јуна 1944. (из 16. српске бригаде). Погинуо крајем јуна (или јула) 1944. на Копаонику.
- ТОМАШЕВИЋ Драгомира МИЛИВОЈЕ**, рођен 1922, Рајковић, Мионица, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 2. чета 2. батаљон. Рањен 7. маја 1945, Дуго Село.
- ТОМАШЕВИЋ Милоша СЛАВКО**, рођен 1926, Дувно. избеглица у Врњачкој Бањи, ученик. У Бригади од 16. децембра 1944, (из Крушевачког одреда), политички комесар чете у 4. батаљону и обавештајни официр Бршаде до ослобођења Београда.
- ТОМИЋ Тодора АЛЕКСАНДАР**, рођен 1924, Радикина Бара, Ниш. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен грешком на обуци, 1. марта 1945. Умро 11. марта у болници у Сремској Митровици
- ТОМИЋ Добривоја БОРИВОЈЕ**, рођен 1927. Умчари, Гроцка. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде), 2. чета 3. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Њакову.
- ТОМИЋ Драгољуба БОРИВОЈЕ**, рођен 1917, Рушањ, Београд, земљорадник. У Бригади од септембра до новембра 1944. Прекомандован у Дивизију.
- ТОМИЋ Благоја БОРИСАВ**, рођен 1919. Туђин, Осечина, земљорадник. У Бригади од 20. новембра 1944, (из прекоманде), 2. чета 3. батаљон.
- ТОМИЋ Стојана ВИДОСАВА**, рођена 1923, Стубла, Бојник. У Бригади од 10. маја до 10. јула 1944. Прекомандована у болницу.
- ТОМИЋ Томислава ВУЧЕНТИЈЕ**, рођен 1915, Јеловик, Бајина Башта, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 1. батаљон. Погинуо 28. априла 1945. пред Новском.
- ТОМИЋ Велимира ВЛАДИМИР**, рођен 1926, Горње Бријање, Лесковац, ученик. У Бригади од 12. децембра 1943, 1. чета 2. батаљон. У јануару 1944. оболео. Прекомандован у Команду места.
- ТОМИЋ ДОБРОСАВ**, са југа Србије. У Бригади од маја 1944, 2. чета 2. батаљон. Контузован 9. децембра 1944, Оток.
- ТОМИЋ (ТОМЧИЋ) ДРАГАН**, Врање, Црна Трава. У Бригади од формирања, политкомесар чете у 3. батаљону од јула 1944. Погинуо (или само теже рањен) можда на Копаонику, јула 1944. (Томић Драган и Томић Стојан можда је исто лице).
- ТОМИЋ Александра ЖИВАН**, рођен 1925, Туђин, Осечина, радио у трговини. У Бригади од 10. октобра 1944, командир 1. чета 3. батаљона.
- ТОМИЋ Мъпивоја ЖИВОЈИН**, рођен 1907, Честа, Алексинац, земљорадник. У Бригади од јуна 1944.

- ТОМИЋ Д. ЖИВОРАД. Богдање. Трстеник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Рањенаишга (вероватно 12-15) 1945. у офанзиви.
- ТОМИЋ Станоја ЖИВОРАД. рођен 1921, Текериш, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 22. децембра код Отока. Умро у Дивизијској болници у селу Нијемци.
- ТОМИЋ ЖИВОТА. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). 1. чета. Рањен 20. априла код Врчин Дола.
- ТОМИЋ Ђорђа ЈААЗАР, рођен 1921, Прекопчелица. Лебане, земљорадник. У Бригади од мај - јул 1944, водник у Санитетској чети.
- ТОМИЋ МИЛУН, Слишане, живео у селу Радовце, Лебане. земљорадник. У Бригади од маја 1944. 1. чета 4. батаљон. Погинуо (можда) јула 1944. године, на Копаонику.
- ТОМИЋ Јевегија РАДОСЛАВ, рођен 1923, Стопања. Трстеник, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из Космајске бригаде). Рањен 12. маја 1945. године у Козју.
- ТОМИЋ Милоша (Милана) СТЕВАН, Чепин, Осијек, избеглица у Београду. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Рањен 8. маја 1945, Церје.
- ТОМИЋ Сибина СТЕВАН. рођен 1920. Стубла. Бојник. земљорадник. У Бригади од мај - јул 1944, политички делегат у 4. батаљону.
- ТОМИЋ Симе СТЕВАН, рођен 1919, Врбљани. Кључ, избеглица у Београду. У Бригади од 16. априла 1945, 1. чета 2. батаљон. Рањен 24. априла, Богиница. Нова Градишка.
- ТОМИЋ СТОЈАН, Врање, Црна Трава. У Бригади од формирања. заменик командира чете у 3. батаљону. Погинуо (вероватно) у јулу 1944. Копаоник.
- ТОМОВИЋ Војислава БРАНКО. рођен 1925, Гривац, Кнић, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944. 2. чета 2. батаљон.
- ТОМОВИЋ (ПОПОВ) Војислава БРАНКА, рођена 1927. Опланић. Кнић. У Бригади од октобра 1944, болничарка.
- ТОМОВИЋ Животе ДРАГУТИН, рођен 1926. Опланић, Кнић, земљорадник. У Бригади од септембра 1944. водник у 2. чети 2. батаљона. Рањен 1. марта 1945. грешком, на обуци.
- ТОМОВИЋ Драгосава МИХАИЛО, рођен 1926. Лесковац, (општина), земљорадник. У Бригади од 10. фебруара 1945. 1. чета 1. батаљон. Погинуо 8. маја 1945. године, Церје.
- ТОМИЋ (Томчић) ДРАГАН, Врање, Црна Трава. У Бригади од формирања, политички комесар чете у 3. батаљону од јуна 1944. Погинуо (или само теже рођен) можда на Копаонику у јулу 1944. године.
- ТОПАЛОВИЋ Младена ДРАГОМИР, рођен 1913. Лшговац, Горњи Милановац. земљорадник. У Бригади од 3. октобра 1944. водник у 1. чети 1. батаљона.

ТОПАЈЛОВИЋ ДУШАН, Мала Крушевица, Варварин, земљорадник. У Бригади од формирања, 1. батаљон. Почетком маја 1944. прекомандован.

ТОПАЛОВИЋ МИРОЉУБ, рођен 1923, Коњиц, избеглица у Београду. У Бригади од новембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 3. децембра. Мартинци.

ТОПАЛОВИЋ Радојице ПЕТРОНИЈЕ, рођен 1923, Горња Оровица, ЈБубовија, земљорадник. У Бригади од 28. новембра 1944, 2. батаљон. Пошћуо 15. априла 1945. у Ђакову.

ТОПАЛОВИЋ ЧЕДОМИР, избеглица са Косова, гимназијалац. Учесник НОБ-а од 1941. Помоћник политичког комесара чете у 2. батаљону; прекомандован 15. децембра 1943. у Косовски батаљон.

ТОПЛИЦА, водник или политички делегат, у 1. чети 3. батаљона.

ТОПОЛАЦ Драгољуба ДРАГУТИН, рођен 1917, Богдање, Трстеник, столар. У Бригади од 14. марта 1945. (из Космајске бригаде), 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.

ТОРБИЦА МАРКО, Извиђачка група Бригаде. Рањен 14. децембра 1944. године, пред Отоком.

ТОРБИЦА НИКОЛА, Обилић, Приштина, избеглица са Косова, ученик. У Бригади од формирања, 2. чета 2. батаљон.

ТОРЛАКОВИЋ Радосава ДРАГОСЛАВ, рођен 1923, Селевац, Смедеревска Паланка. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 2. батаљон. Рањен априла 1945. године.

ТОРОМАНОВИЋ Филша СВЕТОЗАР, рођен 1923, Корман, Шабац, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Радни вод 1. батаљона. Погинуо 3. јануара 1945. у Комлетинцима.

ТОСКИЋ РАДИВОЈЕ, У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 2. батаљон. Рањен априла 1945. године.

ТОП А. АЛЕКСАНДАР, рођен 1922. Приг, живео у Београду. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), МБ чета 2. батаљон. Рањен април - мај 1945.

ТОП Јаноша ЈАНОШ, рођен 1925. Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде).

ТОП Мањаша МАЧАШ, рођен 1925. Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде), 2. чета 1. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

ТОТИЋ ДРАГОЉУБ, Прокупље. У Бригади од формирања, 2. батаљон.

ТОЦИЋ Милутина МИОДРАГ, рођен 1927. Обреж, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. Чета аутоматичара. Рањен 12. маја 1945. у Козју. Умро у болници.

ТОЦИЋ Милутина МИХАИЛО, рођен 1926, Обреж, Варварин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон.

- ТОШИЋ (Тосић) ДОБРИВОЈЕ, Баличевац, Меровина, земљорадник. У Бригади од 12. јуна 1944, 4. батаљон. Погинуо 16. јуна 1944. Благац.
- ТОШИЋ (Ташић) Нжоле ЈЕВРЕМ, рођен 1922, Сремски Карловци, месарски радник. У Бригади од 11. октобра 1944, ПТ вод, 2. батаљон, водник, заставник. Рањен 21. априла 1945, Стари Слатник.
- ТОШИЋ Николе МИЈАН, рођен 1908, Пирот. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 3. чета 3. батаљон. Рањен, теже, 5. маја 1945. код Крижа.
- ТОШИЋ ЉУБОМИР, рођен 1925, Велика Иванча, Младеновац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), 1. чета 2. батаљон. Рањен 21. јануара код Шаренграда.
- ТОШИЋ Андрије МИЈОСАВ, рођен 1903, Коњувце, Бојник. ковач. У Бригади од маја 1944. Нестао (погинуо) јула 1944. на Копаонику.
- ТОШИЋ Драгутина МИХАИЉИО, рођен 1913, Црквице, Бојник, земљорадник. У Бригади од мај - јул 1944, 1. чета 4. батаљон.
- ТОШИЋ РАДИВОЈЕ, Горња Расовача, Меровина, земљорадник. У Бригади од 12. јануара 1944. Погинуо 6. јула 1944, Хумка, Копаоник.
- ТОШИЋ Богољуба РАДОМИР, рођен 1925. Конарево, Краљево. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 2. чета 3. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја. Умро 12. маја у болници у Загребу.
- ТРАВИЦА Миљоша ПАВЈЕ, рођен 1919, Ервеник, Бенковац, избеглица. У Бригади од 9. марта 1945, (Космајска бригада), Извиђачка чета. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- ТРАИЛОВИЋ Жарка ЖИВАДИН, рођен 1921, Сибал, Смедерево, земљорадник. У Бригади од марта 1945. године, (из прекоманде), Митраљеска чета 3. батаљона.
- ТРАИЛОВИЋ Александра ЈОВАН, рођен 1923, Велика Врбица, Кладово, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 2. чета 3. батаљон. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.
- ТРАИЛОВИЋ Михаила МИЛОЈКО, рођен 1924, Јабуковац, Неготин, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, Инжињеријска чета. Рањен 2 пута: у јануару 1945. и 3. маја код Банове Јаруге.
- ТРАЈКОВИЋ Петра АЛЕКСАНДАР. рођен 1923, Врање, машинбравар. У Бригади од формирања, командир Митраљеске чете 3. батаљона. Рањен 26. априла 1945. код Доњег Рајића.
- ТРАЈКОВИЋ К. БЛАГОЈЕ, рођен 1912, Бачевина, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944, 4. батаљон. Рањен 16. јуна 1944. код Благаца.
- ТРАЈКОВИЋ Милована ВЛАДИМИР, рођен 1928, Душаново, Лесковац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 2. чета 3. батаљон.

ТРАЈКОВИЋ Стојмена ДОБРИВОЈЕ, рођен 1917, Масурица, Сурдулица, обућарски радник. У Бригади од формирања, десетар у 2. чети 3. батаљона. Погинуо 26. јуна 1944. код Веље Главе.

ТРАЈКОВИЋ ДОБРИВОЈЕ, Кожинце, Прокупље. У Бригади од децембра 1944.2. батаљон.

ТРАЈКОВИЋ Милана ДРАГУТИН. рођен 1925, Врањска Бања, месар. У Бригади од формирања, политички комесар 3. чете 3. батаљона. Попшучо 19. марта 1944, Ргајски вис.

ТРАЈКОВИЋ Драгутина ЂОРЂЕ, рођен 1924, Штулац. Лебане, земљорадник. У Бригади од мај - јул 1944,1. чета 4. батаљон.

ТРАЈКОВИЋ ЖИВКО, рођен 1918, Гњилане, грађевински техничар, политички комесар 2. батаљона.

ТРАЈКОВИЋ Стојана ЈАНЧА (Јанко), рођен 1926, Бабина Пољана, Врање, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 3. чета 1. батаљон. Рањен 6. маја 1945. код Крижа.

ТРАЈКОВИЋ Велике МИЛАН, рођен 1920, Брестовац, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944,1. чета 2. батаљон, до краја рата. Рањен 2 пута: око 20. септембра 1944, село Бечевница, Горњи Милановац и 3. децембра 1944, Мартинци. Вратио се јануара 1945. године.

ТРАЈКОВИЋ Јована МИЛИЈА. рођен 1924, Куново, Владичин Хан. земљорадник. У Бригади од 3. фебруара 1945,2. батаљон. Рањен око 6. маја 1945.

ТРАЈКОВИЋ МИРОСЛАВ, рођен 1923, Брод, Црна Трава. У Бригади од марта 1944,3. батаљон. Погинуо код Статовца, марта или крајем јула 1944.

ТРАЈКОВИЋ НОВИЦА, рођен 1927, Балиновце, Владичин Хан. У Бригади од марта 1945,1. чета 1. батаљон. Контузован 6. маја 1945. код Крижа.

ТРАЈКОВИЋ Манасија ПЕТАР. рођен 1926. Осларе. Бујановац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 1. чета 1. батаљон. Погинуо 8. маја 1945, Дуго Село.

ТРАЈКОВИЋ Мирка СРЕТЕН, рођен 1926, Стубла, Бојник. колар. У Бригади од маја до августа 1944, (прекомандован), водник у 2. чети 3. батаљона. Рањен крајем јула 1944, код Сијеринске Бање.

ТРАЈКОВИЋ Миладина СТАНОЈЛО, рођен 1925, Стубла, Бојник, земљорадник. У Бригади од мај - јул 1944. године.

ТРАЈКОВИЋ Милана СТОЈАН. рођен 1921. Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944,4. батаљон. Погинуо 20. маја (непажљом).

ТРАЈКОВИЋ ТРАЈКО, Бачевина, Лебане. У Бригади од маја 1944. 3. чета 4. батаљон. Прешао у 11. српску бригаду и погинуо августа 1944. године.

- ТРАТАВШЕК Ачфожа БОЈАН, рођен 1928. Љубљана, избеганица у Београду, ученик. У Бригади од 15. марта 1945, (из Космајске бригаде). 2. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945, Ловас.
- ТРБОЈЕВИЋ Раде НИКОЛА, рођен 1922, Босански Петровац, радник. У Бригади од 15. новембра 1944, десетар у 3. чети 2. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945, Комлетинци.
- ТРБОЈЕВИЋ, звани „ЧИЧА“, избеглица са Косова. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде) до ослобођења Београда (прекомандован).
- ТРЕНКИЋ В. МИЛУН. Аутор чланка у листу 2. чете 4. батаљона.
- ТРЕНЧИЋ Владимира БОРИСАВ, рођен 1926. Белоње. Сврљиг. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ТРИПКОВИЋ Михаила ЖИВКО. рођен 1922, Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 3. јануара 1945, Комлетинци. Утопио се у Дунаву. при пребацивању за болницу у Новом Саду.
- ТРИПКОВИЋ Кривоја ЈУБИСАВ, рођен 1924, Доње Лесковице, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, МБ 1. батаљон.
- ТРИПКОВИЋ Кривоја МИЛОЈЕ, рођен 1920, Доње Лесковице. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 1. батаљон.
- ТРИФУНОВИЋ Здравка БОГОЉУБ. рођен 1921, Голочело, Коцељева. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, водник у 1. чети 3. батаљона. Рањен 7. фебруара 1945. код Новак Бапске. Погинуо 8. маја 1945. Церје.
- ТРИФУНОВИЋ БОЖИДАР. Злата, Житни Поток. У Бригади од маја 1944, (из Јастребачког одреда).
- ТРИФУНОВИЋ Милорада БОРИВОЈЕ, рођен 1924. из Мачве. У Бригади од марта 1945. (из Мачванске бригаде), 1. чета 3. батаљон. Контузован 6. маја 1945. код Крижа.
- ТРИФУНОВИЋ БОРИСАВ, Лознац, Алексинац. У Бригади од маја 1944. 1. чета 4. батаљон.
- ТРИФУНОВИЋ Страхине ВЕСЕЛИН, рођен 1922. Речице. Пожега. учитељ. У Бригади од 29. септембра 1944, политички комесар Извиђачке чете.
- ТРИФУНОВИЋ Драгослава ВИДОСАВ. Врњачка Бања. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). ПТ вод 3. батаљона. Рањен 7. маја 1945. Кусановац.
- ТРИФУНОВИЋ Драгољуба ВИТОМИР. рођен 1924. Колиште. Мало Црнуће. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Инжињеријска чета. Погинуо 10. априла 1945. Шид, Травник.
- ТРИФУНОВИЋ ВЛАДИМИР. Злата. Житни Поток. У Бригади од децембра 1943. 1. чета 2. батаљон. Оболео августа 1944. године.

- ТРИФУНОВИЋ Радоша ДУШАН, рођен 1928 (1929), Осаоница, Трстеник. У Бригади од децембра 1944. Контузован 25. јануара 1945. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.
- ТРИФУНОВИЋ Радивоја ЖИВКО. рођен 1924. Дрлаче, Љубовија. земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 1. чета 1. батаљон. Рањен 8. маја 1945. Прозорје.
- ТРИФУНОВИЋ ИЛИЈА. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 1. батаљон. Рањен маја 1945. годше.
- ТРИФУНОВИЋ Јаблана МИЛАН. рођен 1926. Врњачка Бања. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Рањен 12. априла 1945. на пробоју фронта. Посте две седмице излечен.
- ТРИФУНОВИЋ Радисава МИЛЕТА. рођен 1924. Почковина. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде), 3. чета 1. батаљон. Рањен 6. маја код Крижа.
- ТРИФУНОВИЋ Милутина МИОДРАГ, рођен 1920, Раља, Сопот, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из шумадијске бригаде), чета за везу.
- ТРИФУНОВИЋ Божидара СТОЈАН, рођен 1925. Тропање. Свилајнац. земљорадшж. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).
- ТРИЧКОВИЋ Милана СТОЈАН. рођен 1917. Ђуковац. Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо 27. јула 1944. године.
- ТРИШИЋ Милоја БОГОЉУБ. рођен 1926. Вранић. Барајево. земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). 3. чета 2. батаљон. Нестао (погинуо) 15. априла у Ђакову.
- ТРИШИЋ Михаила ДРАГОСЛАВ. рођен 1921. Мала Иванча. Сопот. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. 2. батаљон. Погинуо 2. новембра 1944. у Лаћарку.
- ТРИШИЋ ЖИВАДИН. рођен 1926. Мала Иванча, Сопот. земљорадник. У Бригади од септембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Контузован 2. новембра у Лаћарку. Рањен 27. априла 1945. код Новске.
- ТРИШИЋ Животе ЖИВОЈИН. рођен 1918. Мала Иванча, Сопот. земљорадник. У Бригади од септембра 1944. Рањен 22. (23) децембра 1944. код Отока (или у јануару 1945. од мине). Умро 24. марта 1945. у болници у Београду.
- ТРИШИЋ ЖИВОРАД, Мала Иванча, Сшот. У Бригади од септембра 1944.2. батаљон. Попшuo 2. новембра 1944. у Лаћарку.
- ТРИШИЋ Драгољуба ЈБУБОМИР. рођен 1926. Вранић. Барајево, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 3. чета 2. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову.

- ТРИШИЋ РАДОМИР.** рођен 1926, Пепељевац, Крушевац. земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), ПТ вод, 3. батаљон. Рањен 3. маја 1945. код Банове Јаруге.
- ТРИШИЋ Радована СРЕТЕН,** рођен 1911, Доња Оравица, ЈБубовија. земљорадник. У Бригади од марта 1945, 3. чета 1. батаљон. Рањен 8. маја 1945. године у Прозорју.
- ТРКУЉА Павла ДРАГАН,** рођен 1913, Перна, Вргин Мост, избеглица. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумедијске бригаде), ПК батерија. Рањен април - мај 1945. године.
- ТРКУЉА Марка МИЈАДИН,** рођен 1926, Грахово, Босански Петровац, живео у Београду, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), водник у 3. батерији. Рањен 6. маја 1945. у Крижу.
- ТРКАВАЦ Веље РАДЕНКО,** рођен 1926, Чачак (општина), живео у селу Купци, Крушевац. Погинуо 10. децембра 1943, Барје.
- ТРОЈИЋ Миладина МИЈИСАВ.** рођен 1927, Доња Црнишава, Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- ТРОШИЋ Милоја ЖИВОТИЈЕ.** рођен 1927. Божуревац, Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- ТРОШИЋ Хривоја РАТКО.** рођен 1925. Божуревац. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде), 3. чета 3. батаљон. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- ТУЗЛИЋ СМИЉА.** У Бригади од 1944. године.
- ТУМБИЋ БОГОМИР.** Погинуо код Новак Банске јануара 1945. године.
- ТУРОВИЋ Мирка ВЕЛИМИР,** рођен 1926, Доњи Гајтан, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде), командир Извиђачке чете. Рањен 3. децембра 1944. код Мартинаца и јануара 1945. код Шаренграда.
- ТУРОВИЋ Мирка ЖИВОЈИН,** рођен 1909, Доњи Гајтан, Медвеђа, чувар шума. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде), политички комесар Чете за везу. Рањен.
- ТУРЧИНОВИЋ Благоте НИКОЛА,** рођен 1912, Бајрамовица, Цетиње. Избеглица са Косова. живео у селу Медевце. Медвеђа, граничар. У НОБ-у од 1941. године. До ступања у Бригаду заменик команданта батаљона у 1. јужноморавској бригади. У Бригади од формирања; командант 2. батаљона. Погинуо 11. децембра 1943. код Барја.
- ТУТИЋ ДРАГИША.** рођен 1926, Грабешница. Босански Нови. живео у Београду. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумедијске бригаде), ПК батерија.

- ЋЕБИЋ Божидара ЂОРЂЕ**, рођен 1921, Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 18. октобра 1944. код Београда.
- ЋЕБИЋ Велимира ЖИВКО**, рођен 1922, Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, Пратећа чета Бригаде. Рањен 22. децембра 1944, код Отока.
- ЋЕБИЋ Милоја ЉУБОМИР**, рођен 1925, Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944, 2. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Рањен 20. априла 1945. код Врчин Дола. Умро 25. априла 1945. у болници, Равно.
- ЋЕБИЋ МИЛОЈЕ**, Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. Погинуо 22. (23) децембра 1944. код Отока.
- ЋЕБИЋ ОСТОЈА**, Доње Лесковице, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 2. чета 2. батаљон. Контузован априла 1945. годше.
- ЋЕБИЋ Душана РАДОЈЕ**, рођен 1923, Доње Лесковице, Ваљево, опанчар. У Бригади од 10. октобра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен, теже, 22. децембра 1944. код Отока.
- ЋЕРАМИЋ ДИМИТРИЈЕ**, рођен 1926. избеглица у Осладићу. Ваљево. У Бригади од 10. октобра 1944, 3. батаљон. Рањен 19. априла 1945, Врчин Дол.
- ЋЕРАН Михаила ЂОРЂЕ**, рођен 1915. Чађавица. Босански Нови. избеглица у селу Совљаку. Богатић. земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. водник у Извиђачкој чети. Погинуо 15. априла 1945. у Ђакову, (или 9. маја, Дуго Село).
- ЋЕРТАЛИЋ ЂОРЂЕ**, рођен 1902. Врчин, Гроцка, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку. Умро у Дивизијској болници у Сремској Митровици.
- ЋЕРТИЋ Животе МИЛИНКО**, Кусадак, Смедеревска Паланка.
- ЋЕРТОВИЋ РАДИСАВ**, рођен 1915, Грљане, Зајечар. У 1. чети 3. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку; 17. новембра вратио се у јединицу.
- ЋЕСАРОВИЋ РАДИВОЈЕ**, са југа Србије. У Наредби бр. 29: борац, одликован Медаљом за храброст.
- ЋЕТЕНОВИЋ Здравка МИЛУТИН**, рођен 1921, Смиљевац, Ивањица. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде).
- ЋЕТКОВИЋ БОГОЈБУБ**, Гајтан. Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944, (из 6. српске бригаде). Погинуо априла 1945. године на Сремском фронту.
- ЋУРАНОВИЋ МИЛИВОЈЕ**, 2. чета 3. батаљон. Рањен 5. априла 1945. године у извиђању.

- ЋУРИЋ Димитрија ВЈАДИМИР. рођен 1927. Велики Мокри Луг, Београд. земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). 1. чета 1. батаљон. Контузован 12. маја 1945. у Козју.
- ЋУРИЋ ДОБРОСАВ. рођен 1925. Мирановац. Бела Паланка, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 1. чета 2. батаљон. Рањен у јануару 1945.
- ЋУРИЋ Александра ДРАГИША. рођен 1925. Чаир. Трстеник. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Погинуо 3. јануара 1945, Комлетинци.
- ЋУРИЋ Светозара ЖИВКО, рођен 1924. Гола Глава. Ваљево, земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944, 3. чета 3. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. код Кошетинаца. Разболео се марта 1945. године.
- ЋУРИЋ Драгована ЖИВОЈИН. рођен 1916, Суводање, Ваљево. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, десетар у 1. чети 1. батаљона. Попшучу 12. априла 1945. код Ловаса (или 23. априла код Нове Капеле).
- ЋУРИЋ ЖИВОЈИН. рођен 1924, Гола Глава. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944, 1. чета 3. батаљон. Рањен јануара 1945. године.
- ЋУРИЋ Антонија ЖИВОРАД. рођен 1925, Горња Буковица. Ваљево. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944. Чета аутоматичара.
- ЋУРИЋ Војислава МИЛАДИН. рођен 1926, Бачина, Варварин. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Попшучу 15. априла 1945. године у Бакову.
- ЋУРИЋ Бранислава МИЛОРАД. рођен 1925. Ђурици, Сопот, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). Чета ПТ пушака. Рањен 15. априла 1945. код Бакова.
- ЋУРИЋ Милисав МИЛОРАД. рођен 1923. Ђурици. Сопот. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде).
- ЋУРИЋ Станоја РАДОМИР. рођен 1923, Стража, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. десетар у 3. чети 2. батаљона. Рањен. теже, 23. јануара 1945. код Мохова.
- ЋУРИЋ РАДОМИР. рођен 1928. Јосшовац, Осијек. живео у Београду. У Бригади од октобра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- ЋУРИЋ СТАНОЈЛО. рођен 1927, Пирот. У Бригади од децембра 1944. Погинуо 22. децембра код Отока.
- ЋУРКОВИЋ Драгутша ДУШАН, рођен 1921. Прекопуче. Прокупље. опанчар. У Бригади од 23. маја 1944. референт сашггета 1. батаљона и помоћник комесара 1. чете 1. батаљона. Рањен. лакше. 21. марта 1945. Рањен. теже. 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЋИРКОВИЋ Милорада ЂУРИЦА. рођен 1919. Бивоље. Крушевац. хармоникаш. У Бригади од фебруара 1945. године. (из прекоманде). Радио у Пропагандном одсеку.

- ЋУРКОВИЋ Светозара ЉУБИША. рођен 1911, Слечевих. Шабац, земљорадник. У Бригади од 19. новембра 1944, Чета за везу.
- ЋУРКОВИЋ Марка МИЈАН, рођен 1927, Велика Плана. земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 3. чета 3. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЋУРКОВИЋ Илије МИЛИВОЈЕ. рођен 1923, Стража, Лозница, земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Рањен. теже, 5. априла 1945. у извиђању.
- ЋУРОВИЋ БРАНКО. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 2. чета 2. батаљон. Рањен 21. априла 1945. у Андријевцима.
- ЋОСИЋ Стевана МИЛАН, рођен 1922, Клинци, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944.1. чета 3. батаљон. Оболео 1. јануара 1945.
- ЋОСИЋ МИЛУТИН. рођен 1921, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Митраљеска чета 1. батаљона. Рањен 5. маја 1945. код Крижа.
- ЋОСИЋ МИОДРАГ. рођен 1926. Обреж. Варварш, земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 4. батаљон. Рањен 28. јануара 1945. године код Новак Банске.
- ЋОСОВИЋ БОРИВОЈЕ. У Бригади од новембра 1944.2. батаљон. Рањен 14. децембра 1944. код Отока.
- ЋОСОВИЋ М. МИЛИЦА. рођена 1922. Врбица. Аранђеловац. домаћица. У Бригади од 26. октобра 1944. болничарка у 2. батаљону. Попшула 23. јануара 1945. код Мохова.
- ЋУПИН МАРКО. У Бригади од децембра 1944.1. чета 2. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. код Мохова.
- ЋУРКОВИЋ КРСТИВОЈЕ. У Бригади од децембра 1944, 2. батаљон. Рањен јануара 1945. године.
- ЋУРЧИН БРАНИСЛАВА. рођена 1924, Београд. ученица. У Бригади од новембра 1944,1. чета 1. батаљон. Попшула 16. априла 1945. у Ђакову.
- УГРИНОВИЋ Ђорђа МИЛАН, рођен 1925, Лабуниште, Охрид. избеглица у Крагујевцу. У Бригади од 23. септембра 1944. водник у Чети ПТ пушака. Контузван 25. јануара 1945. године.
- УЗЕЛАЦ Јована МАРИЈА. рођена 1928. Дрнопље. Доњи Лапац. домаћица. У Бригади од октобра 1944. болничарка у 2. чети 1. батаљона. Рањена и контузвана 27. априла 1945. испред Новске. Инвалид 80%.
- УЗЕЛАЦ Бранка СТЕВО. рођен 1921. Ондих. Удбина. Учесник НОБ-а од 1941. Пре ступања у Бригаду био политички комесар Батаљона у 31. српској бригади. У Бригади био помоћник политичког комесара Бригаде. Рањен 2. маја 1945. испред Новске од мине (остао слеп).

- УЈВАРИ Антала АНТАЈ1, рођен 1925, Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде). Рањен 27. априла 1945. од мине пред Новском, ампутирана десна нога.
- УЈ1ИЗОВИЋ М0МЧИЈ10. У Бригади од октобра 1944. Погинуо новембра 1944, пред Мартинцима.
- УНИЋ ДОБРОСАВ. У Алманаху Бригаде: заставник, одликован Орденом за храброст.
- УРОШЕВИЋ БОРА, Баваниште, Ковин. живео у Пустој Реци. У Бригади од децембра 1943, 2. чета 2. батаљон.
- УРОШЕВИЋ Љубисава БОРИСАВ, рођен 1924, Винча, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), Чета аутоматичара. Рањен, теже, 12. априла 1945. код Ловаса.
- УРОШЕВИЋ -ВЕЛИЧКО, 2. чета 1. батаљон. Рањен 3. јануара 1945. године у Комлетинцима.
- УРОШЕВИЋ Павла ДУШАН, рођен 1921, Винча, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде), 1. чета 1. батаљон. Рањен 13. априла 1945. код Винковаца.
- УРОШЕВИЋ Павла ЖИВОЈИН, рођен 1926, Винча, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), курир у Бригади. Рањен 12. маја 1945. код Ловаса.
- УРОШЕВИЋ Благоја ЖИВОМИР, рођен 1925. Врбица. Аранђеловац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), десетар у Чети аутоматичара.
- УРОШЕВИЋ Милорада ЈОВАН, рођен 1927. Велика Иванча. Мтаденовац. ковач. У Бригади од септембра 1944, 3. чета 4. батаљон. Контузован 13. априла 1945. године.
- УРОШЕВИЋ Милана ЉУБИСАВ, рођен 1923. Макрешане. Крушевац.
- УРОШЕВИЋ Велимира МИОДРАГ, рођен 1924, Параћин, фризер. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), Заштитни вод Бригаде.
- УРОШЕВИЋ Радивоја МИХАИЛО. рођен 1920, Винча, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 3. децембра 1944, 1. чета 1. батаљон. Погинуо 13. априла 1945. код Винковаца.
- УРОШЕВИЋ Благоја НИКОЛА, рођен 1920, Винча, Гроцка, земљорадник. У Бригади од 3. децембра 1944, Извиђачка чета. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.
- УРОШЕВИЋ РАДОСАВ, са југа Србије. У Бригади од маја до октобра 1944, прекомандован у Дивизију.

- УРОШЕВИЋ Велисава СВЕТИСАВ, рођен 1920, Горња Буковица, Ваљево. земљорадник. У Бригади од 20. октобра 1944.3. чета 2. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Умро у Дивизијској болници у селу Нијемци.
- УРОШЕВИЋ Радомира СВЕТИСЛАВ, рођен 1925, Парцани, Сопот. У Бригади од марта 1945, (из Космајске бригаде), 3. чета 1. батаљон. Рањен 27. априла 1945. пред Новском.
- УРОШЕВИЋ Радомира СВЕТОМИР, рођен 1924, Губеревац, Сопот, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). ПК батерија. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.
- УСКОКОВИЋ БОРИВОЈЕ, рођен 1917. Горњи Матејевац, Ниш, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), ПК батерија.
- УСКОКОВИЋ МИЛИНКО, Планиница, Мионица, земљорадник. У Бригади од децембра 1944.2. батаљон. Погинуо 21. јануара 1945, код Новак Банске.
- ФАЈМОВИЋ ДИМИТРИЈЕ, рођен 1925, Ртково, Кладово, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944.2. чета 3. батаљон. Рањен 21. јануара 1945. код Шаренграда.
- ФАЛЧИЋ Томислава БОРИСЛАВ, рођен 1918, Корбово, Кладово, земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944.2. чета 1. батаљон.
- ФАРАЦО Роберт АНТАЛ, рођен 1924, Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде), 1. чета 1. батаљон. Рањен 16. априла у Ђакову.
- ФАРКАШ Михаља МИХАЉ, рођен 1923, Фекетић, Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде), 2. чета 1. батаљон. Рањен 19. априла 1945. код Врчин Дола.
- ФАРНУС Јосипа СТЕВАН, рођен 1923, Фекетић, Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде), 2. батаљон. Погинуо 12. априла 1945, у пробоју фронта.
- ФЕЛИ Франца АНТОН, рођен 1920, Црчно Село, Брежице, живео у Београду. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). Рањен (вероватно) 8. маја 1945, Прозорје. Умро у болници 19. маја.
- ФЕЊВАШИ Јаноша ЈАНОШ, рођен 1925, Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде).
- ФЕЊИ ФЈТУШКО, Мали Иђош. У Бригади (вероватно) од 15. новембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Рањен 23. децембра 1944, код Отока. Умро истог дана у Дивизијској болници у селу Нијемци.
- ФЕРИЗОВИЋ Ивана МИЛАН, рођен 1910, Јарсеново, Лесковац, Ром. ковач. У Бригади од 6. маја 1944, 3. чета, 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945. године код Ловаса.

- ФЕРИЗОВИЋ** Рустена **ШЕВКО**, рођен 1922, Драговац, Бојник, Ром. музикант. У Бригади од 6. маја 1944.1. чета 4. батаљон. Погинуо (вероватно) 12. маја 1945. у Козју.
- ФЕХЕР** Јаноша **ЈАНОШ**, рођен 1925. Фекетић, Мали Иђош. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде), 3. чета 1. батаљон. Рањен теже, 13. априла 1945. у Винковцима.
- ФЕХЕР** Јаноша **ЈАЈОШ**, рођен 1924, Фекетић, Мали Иђош. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде), Митраљеска чета 1. батаљон. Погинуо 24. априла код Нове Градишке.
- ФИЈАТОВИЋ** Саве **ЖИВОРАД**, рођен 1926, Београд, ученик. У Бригади од 20. новембра 1944, Чета ПТ пушака. Рањен 21. априла 1945, Андријевци.
- ФИЛИПОВИЋ** Јордана **БОРИСАВ**, рођен 1927. Дубово, Житорађа. У Бригади (вероватно) од маја 1944, 2. чета 4. батаљон.
- ФИЛИПОВИЋ** Тодора **ЈАКОВ**, рођен 1922. Београд. У Бригади од формирања, 2. батаљон. Почетком 1944. прекомандован.
- ФИЛИПОВИЋ** Ђорђа **МИЛИВОЈЕ**, рођен 1916, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Рањен и убрзо умро 20. јула 1944. године на Пожару, Копаоник.
- ФИЛИПОВИЋ** Петра **МИЛИВОЈЕ**, рођен 1924. Штулац. Лебане. земљорадник. У Бригади од 6. маја 1944, 3. чета 4. батаљон. Рањен 16. јуна код Блаца.
- ФИЛИПОВИЋ** Величка **МИЛУТИН**, рођен 1916, Мијајлица, Бојник, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). Крајем септембра прекомандован.
- ФИЛИПОВИЋ** Животе **МИРОЈБУБ**, рођен 1925, Милошевац, Велика Плана, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), Вод за везу 1. батаљона. Контузован 5. маја 1945. код Крижа.
- ФИЛИПОВИЋ** Милутина **ПАНТЕЛИЈА**, рођен 1926, Стража, Лозница. земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944, Чета ПТ пушака. Рањен јануара 1945. код Мохова. Контузован 14. априла 1945. у Ђакову.
- ФИЛИПОВИЋ** Антанаса **ПЕТАР**, Барје, Лесковац, земљорадник. У Бригади од маја 1944. Погинуо јула 1944. на Копаонику.
- ФИЛИПОВИЋ** Стојана **ПЕТАР**, рођен 1920, Бучумет, Медвеђа, земљорадник. У Бригади од 5. јуна 1944, Извиђачка чета. Рањен 1945. године.
- ФИЛИПОВИЋ** Светозара **РАДОМИР**, рођен 1923. Велика Плана, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 1. батаљон. Погинуо 5. маја 1945. код Крижа.
- ФИЛИПОВИЋ** **РАДОМИР**, рођен 1925. Милошевац, Велика Плана. земљорадник. У Бригади од 5. фебруара 1945. 3. чета 3. батаљон. Рањен априла 1945. године.

- ФИЈШПОВИЋ** Катарине **РАТОМИР**, рођен 1918, Рудна Глава. Мајданпек. рудар. У Бригади од 25. фебруара 1945. Инжињеријска чета.
- ФИЛИПОВИЋ** Милана **СЛОБОДАН**, рођен 1921. Милошевац. Велика Плана, земљорадник. У Бригади од 5. фебруара 1945. 1. чета 2. батаљон. Погинуо 12. маја 1945. у Козју.
- ФИЛИПОВИЋ** Стојадина **СТАНИСЛАВ**, рођен 1925. Слишане., Лебане. земљорадник. У Бригади од јуна 1944, 3. чета 2. батаљон. Погинуо 20. јула 1944. на Копаонику (Црна Чука, Пожар).
- ФИЛИПОВИЋ** Милорада **ЧЕДОМИР**, рођен 1927. Јасеница. Неготин. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. десетар.
- ФИРИЋ** **МАРКО**. У Бригади од марта 1943. (из прекоманде). Рањен април - мај 1945. године.
- ФОРИЖ** Јожефа **ИШТВАН**, рођен 1925. Фекетић. Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде). 3. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945, код Ловаса.
- ФРМИЋ** **ИБРАХИМ**, рођен 1908, Красуље. Клуч, живео у Београду. У Бригади од 10. октобра 1944. 1. чета 4. батаљон. Рањен 22. јануара 1945. године код Шаренграда.
- ФУШКО** **ФЕХИМ**, рођен 1921, Дуб, Травник. живео у Београду. У Бригади од 15. новембра 1944, 1. чета 4. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока. Умро сутрадан у Дивизијској болници у селу Нијемци.
- ХАБЕНШУЦ** Антонија **РИХАРД**, рођен 1923, Београд. радник. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 3. батаљон. Погинуо 20. априла 1945, на комуникацији Славонски Брод-Нова Капела.
- ХАЈАША** Михлаја **ШАНДОР**, рођен 1926, Мали Иђош. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде). 1. чета 2. батаљон. Погинуо 13. априла 1945. у Винковцима.
- ХАМИД** З. **ШАБАН**, рођен 1918. Жепче. живео у Београду. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 1. чета 3. батаљон.
- ХАРНУШ** Јаноша **ФЕРЕНЦ**, рођен 1926, Бачка Топола. радник у циглани. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде), 3. чета 1. батаљон. Рањен. теже, 25. априла 1945. код Доњег Рајића.
- ХАСАНБЕГОВИЋ** **АВДО**, рођен 1927. Кгуч, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944. 3. чета 4. батаљон. Рањен 14. децембра 1944. код Отока.
- ХАЦИЋ** **ДРАГО**. У Бригади од 20. марта 1945, (из прекоманде). Командир 2. чете 1. батаљона. Погинуо 20. априла 1945. Билица-
- ХАЦОВИЋ** **АЛИЈА**, рођен 1922. Бихово, Требиње, живео у Београду. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 1. чета 3. батаљон.

- ХЕРАК МАРИЈАН**, рођен 1927, Загреб, живео у Београду. У Бригади од 4. маја 1945, 3. чета 3. батаљон.
- ХЕРЦЕГОВЧЕВИЋ Степана РАДИВОЈЕ**, рођен 1926, Клење, Богатић. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Митраљеска чета 3. батаљона. Погинуо 13. априла 1945. код Винковаца.
- ХОВАНЕЦ АНДРИЈА**, рођен 1921. Беоцин, живео у Београду. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 1. чета 2. батаљон. Контузovan 20. априла 1945. у Билице.
- ХОДАК Фрање ИВО**, рођен 1930, Мостар, живео у Београду. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), заштитни вод Бригаде. Рањен, теже, 12. маја 1945. у Козју.
- ХОРВАТ Јосипа ЈАНОШ**, Мали Иђош. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде), 2. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945, Ловас.
- ХОТИЋ Милуна БАЈРО**, рођен 1900, Калнак. Кључ, живео у Београду. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. године код Отока.
- ХОТИЋ Хасана ИЦО**, рођен 1910, Ашићи, Кључ, живео у Београду. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), МБ чета, 2. батаљон. Погинуо 13. априла 1945. код Винковаца.
- ХРАНИСАВЉЕВИЋ ВОЈИСЛАВ**. У Бригади од 13. јануара 1945. из 2. шумадиске бригаде, 2. батаљон. Рањен у јануару 1945. године.
- ХУСАР Матеје МАТЕЈ**, рођен 1924. Доросово. Апатин. железничар. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде). 1. чета 3. батаљон. Погинуо 16. априла 1945. у Ђакову.
- ХУСАР Михаила ПАВЛЕ**, рођен 1924, Вајска, Сента, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде), 1. чета 3. батаљон. Рањен, теже, 14. априла у Ђакову.
- ХУСКА Петра ПЕТАР**, рођен 1925, Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде). 1. чета 2. батаљон. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЦАКИЋ Драгутина НИКОЛА**, рођен 1925, Цеп, Владичин Хан, земљорадник. У Бригади од 2. септембра 1944. (из 6. српске бригаде). Убрзо прекомандован у Дивизију. Контузovan августа 1944. Куршумлија.
- ЦАРИЋ ЉУБОМИР**. рођен 1925. Церовица. Босански Нови, избеглица у Београду. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), 2. чета 1. батаљон. Рањен 27. априла 1945, испред Новске.
- ЦВЕЈИЋ Милорада АЛЕКСАНДАР**, рођен 1922. Текериш. Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 4. батаљон. Рањен, теже, гре-

- пиком. 7. децембра 1944. године у Комлетинцима. Умро у болници у Шиду, после 10. децембра.
- І ЦВЕТАНОВИЋ Драгољуба АЛЕКСАНДАР, рођен 1926. Осечина, пушкар. У Бригади од 10. октобра 1944. 1. чета 4. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.
- ЦВЕТАНОВИЋ Милића АРАНБЕЛ, рођен 1922. Козарница, Црна Трава, ковач. У Бригади од формирања, помоћник политичког комесара 3. чете 3. батаљона. Рањен маја 1944. у селу Ивање.
- ЦВЕТАНОВИЋ Радоја ВОЈИСЛАВ, рођен 1926. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 1. чета 4. батаљон. Рањен, теже. 5. децембра 1944. код Адашеваца.
- ЦВЕТАНОВИЋ Николе ВУКАШИН, рођен 1926. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. 1. чета 4. батаљон. Новембра прекомандован у артиљерију.
- ЦВЕТАНОВИЋ Данила ДУШАНКА, рођена 1925. Тодоровци, Црна Трава. У Бригади од формирања, помоћник политичког комесара 1. чете 3. батаљона. Рањена, теже. 23. новембра 1943. у Великој Плани.
- ЦВЕТАНОВИЋ Светозара ЉУБОМИР, рођен 1925. Сурдулица, ученик. У Бригади од формирања, заменик командира чете у 3. батаљону. Прекомандован новембра 1944. године.
- ЦВЕТАНОВИЋ Драгољуба ПАУН, рођен 1923. Осечина, пушкар. У Бригади од 20. октобра 1944. 3. чета 4. батаљон. Рањен 23. децембра 1944. код Отока.
- ЦВЕТАНОВИЋ Томислава ПЕТАР, рођен 1921. Осечина, земљорадник. У Бригади од 10. октобра 1944. Позадинска чета. Контузован 11. децембра 1944. код Отока.
- ЦВЕТАНОВИЋ Љубисава СТАМЕНКО, рођен 1924. Стубла, Бојник, ковач. У Бригади од маја 1944. водник. Погинуо 2. маја 1945. испред Банове Јаруте.
- ЦВЕТАНОВИЋ Цветка СРБОБРАН, рођен 1926. Драгојевац, Владимирци, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. године. Пошшоу 3. (4). децембра пред Мартинцима.
- ЦВЕТИЋ БУДИМИР, рођен 1914. Пиносава, Београд, земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 2. чета 3. батаљон.
- ЦВЕТКОВИЋ Душана АЛЕКСАНДАР, рођен 1924. Јелав, Лозница, земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Извиђачка чета. Контузован 22. децембра 1944. код Отока.
- ЦВЕТКОВИЋ Јанка АЛЕКСАНДАР, Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944. 4. батаљон.
- ЦВЕТКОВИЋ АЛЕКСАНДАР, рођен 1918. Стубла, Бојник, земљорадник. У Бригади од маја 1944. политички делегат у чети 4. батаљона.

- ЦВЕТКОВИЋ Јанка СТЕВАН, рођен 1916. Штулац, Лебане, земљорадник. У Бригади од маја 1944. десетар у 2. чети 4. батаљона.
- ЦВЕТКОВИЋ Јована СТЕВАН, рођен 1919, Доње Коњувце, Бојник. земљорадник. У Бригади од мај - јул 1944.2. батаљон.
- ЦВЕТКОВИЋ Милоје СТОЈАДИН, рођен 1924. Каменица. Бојник. земљорадник. У Бригади од мај - јул 1944,3. чета 2. батаљон.
- ЦВЕТКОВИЋ Александра СТОЈАН, рођен 1925. Љуберађа. Бабушница. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. водник у 2. батаљону. Погинуо 15. априла 1945. код Ђакова.
- ЦВЕТКОВИЋ Светозара СТОЈАН, рођен 1919, Чечина. Дољевац, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), водник у МБ чети 2. батаљона. Рањен 13. априла 1945, Винковци.
- ЦВЕТКОВИЋ ЧЕДОМИР. У Бригади од децембра 1944,1. батаљон. Рањен у јануару 1945. године.
- ЦЕГАР Јосина ЕМИЛ, рођен 1920, Бања Лука. избеглица, земљорадник. У Бригади од новембра 1944, политички делегат у 3. батаљону. Погинуо 6. маја код Брковљана.
- ЦЕКИЋ Видана АЛЕКСАНДАР, рођен 1923. Радикина Бара. Нпш. земљорадник. У Бригади од 19. децембра 1944.2. чета 1. батаљон. Рањен 2 пута: 22. (23) децембра пред Отоком и 16. априла 1945. у Ђакову.
- ЦЕКИЋ МИЛОРАД. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 2. батаљон. Рањен 12. маја 1945. у Козју.
- ЦЕКУШ Ференца МИХАЉ, рођен 1925. Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде). 1. чета 2. бата.шн. Рањен 15. априла у Ђакову.
- ЦЕРТИЋ Ч. МИЛОРАД, Бујачић, Ваљево, земљорадник. У Бригади од октобра 1944, Заштитни вод Бригаде. Рањен у априлу (12 - 14) 1945. године.
- ЦЕРОВИЋ ВОЈИСЛАВ, рођен 1912. У Бригаду дошао децембра 1943. До средине јануара 1944. био начелник Штаба бригаде. Прекомандован у 6. српску бригаду.
- ЦЕРОВИЋ Крста ДРАГУТИН, рођен 1925. Ново Момчилово. Житорађа. земљорадник. У Бригади од марта 1944. водник у Митраљеској чети, 1. батаљон. Рањен. теже. 7. септембра 1944, ири преласку Ибра. Лечен до 15. марта 1945. године.
- ЦЕРОВИЋ НОВИЦА, рођен 1924, Ново Момчилово. Житорађа. земљорадник. У Бригади од 2. марта 1944. Погинуо крајем јула 1944, село Маровце. Горња Јабланица.

- ЦЕТИНА Илије МИЛЕ, рођен 1921, Радовица, Слуњ, трговачки помоћник у Београду. У Бригади од 4. октобра 1944. политички комесар Митраљеске чете. 1. батаљона. Рањен 24. јануара 1945. код Шаренграда.
- ЦИЛИЋ Милана ЉУБИВОЈЕ. рођен 1926, Селиште. ТрстеникГ земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде).
- ЦИМБАЉЕВИЋ ЉУБОМИР. Аутор чланка у листу 1. чете 3. батаљона. март 1945. године.
- ЦИЦМИЛ АЋИМ. око 1914. трговачки помоћник у Београду. У Бригади од формирања, 1. батаљон. Прекомандован маја 1944. године.
- ЦИНИЋ Милутина ЈОВАН. рођен 1910. Равње. Ваљево. земљорадник. У Бригади од октобра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен јануара 1945. године.
- ЦРНКОВИЋ РАДЕ. избеглица у Београду. У Бригади од октобра 1944. 4. батаљон. Погинуо 5. новембра 1944. код Лаћарка.
- ЦРНОЈЕВИЋ Ј. БОРЂЕ, са југа Србије. У Наредби бр. 29: политички делегат. одликован Медаљом за храброст.
- ЦРЊАК Јована САВА, рођен 1908. Мосоровић. Калпновик. избеглица у Београду, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадјске бригаде). заменик командира 2. чете 2. батаљона. Погинуо 15. априла 1945. године у Ђакову.
- ЦУКИЋ ДИМИТРИЈЕ. рођен 1919. Станисаљини, Подгорица. живео у Београду. У Бригади од октобра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку.
- ЧАВДАРЕВИЋ ДУШАН. из Ниша. живео у Београду. У Бригади од 1945. године (из прекоманде).
- ЧАВЛИНА Ивана АНТО. рођен 1914. Лукар. Кини. живео у Београду. У Бригади од 17. децембра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен априла 1945.
- ЧАЛОШЕВИЋ Р. МИЛАН. рођен 1913. Даљ. избеглица у Београду. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 3. чета 2. батаљон. Рањен април - мај 1945. године.
- ЧАЛОШЕВИЋ НИКОЛА. рођен 1922. Даљ. избеглица у Београду. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 3. чета 2. батаљон. Оболео у мају 1945.
- ЧАЈЕТИНАЦ Вукашина МИЛОВАН. рођен 1924. Доњи Рибник. Трстеник. земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945. (из Космајске бригаде). Погинуо 9. априла 1945. пред пробој фронта.
- ЧАНАК МИЈЕТА. рођен 1920. Шабач (општина). земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Погинуо 3. јануара 1945. Комлетинци.
- ЧАНИЋ БОРИВОЈЕ. рођен 1916. Грабовац. Обреновац. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). 1. чета 3. батаљон. Рањен 15. априла 1945. у Ђакову.

- ЧАНКОВИЋ ЈОВАН.** рођен 1909. Средња Гора. Удбина. Живео у Горњој Горевници. Чачак. У Бригади од 16. септембра 1944. Лекар у Бригади. до маја 1945. године.
- ЧАРАНОВИЋ АЛЕКСА.** рођен 1921. Бућени, Требиње. избеглица у Београду. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде), 1. чета 1. батаљон. Рањен 12. априла 1945, по пробоју фронта.
- ЧАЧАНОВИЋ ВАСИЛИЈЕ/Земун.** У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). 4. батаљон. Рањен.
- ЧАЧИЋ Рајка АНДРИЈА.** рођен 1924. Липолист. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 3. батаљон. Рањен 23. јануара 1945. године у Мохову.
- ЧАЧИЋ БОГОЉУБ.** У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). Контужован 20. априла у Врчин Долу.
- ЧАЧИЋ Живана БОГОЉУБ.** рођен 1911. Липолист. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 1. батаљон.
- ЧАЧИЋ Михаила БУДИМИР.** рођен 1915. Липолист. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. водник. Рањен. инвалид.
- ЧАЧИЋ Миханта ДОБРИВОЈЕ,** рођен 1926, Липолист. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Погинуо 15. априла 1945. године у Бакову.
- ЧАЧИЋ Милорада ЖИВОРАД.** рођен 1924. Зуце. Београд. чобанин. У Бригади од октобра 1944. ПК батерија. Рањен 7. маја 1945. Кусановац.
- ЧАЧИЋ Михаила МИЛИВОЈ,** рођен 1922. Липолист. Шабац. замгорадник. У Бригади од 12. новембра 1944. ПК батерија.
- ЧАЧИЋ Радована МИЛОВАН.** Добротин, Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Погинуо 16. априла 1945. у Бакову.
- ЧАЧИЋ Пантелије МИЛОРАД.** рођен 1924. Липолист. Шабац. земљорадник. У Бригади од 12. новембра 1944. 3. чета 2. батаљон. Рањен 2 пута: 22. децембра 1944. код Отока и 5. априла 1945. у извиђању.
- ЧАЧИЋ Станоја ЧЕДОМИР,** рођен 1925, Липолист. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. 2. чета 2. батаљон. Контужован 5. априла 1945.
- ЧЕПЕРКОВИЋ Боривоја МИЛИСАВ.** рођен 1927. Врњачка Бања. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). 2. батаљон.
- ЧЕСИЋ МИЛОШ.** У 3. чети 1. батаљона. Рањен 23. децембра 1945. код Отока.
- ЧИНДРАН ИНДРИЗ.** У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). МБ чета 3. батаљона. Оболео маја 1945. године.
- ЧИЧ Јаноша МАТОШ.** рођен 1920. Бело Блато. Петровград. земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде). 1. чета 3. батаљон. Контужован 8. маја 1945. код Церја.

ЧИЧАНОВИЋ Божина ЖИВОТИЈЕ. рођен 1914. Мареново. Варварин. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). водник у 1. чети 1. батаљона. Рагвен 16. априла 1945. у Бакову.

ЧИЧМАК ВИКТОР, рођен 1924, Загреб. живео у Београду. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). водник ПК батерије.

ЧКОЈИЋ Милица ПАУН. рођен 1922. Лопатањ, Осечина, земљорадник. У Бригади од 2. децембра 1944. Митраљеска чета 3. батаљона. Рањен.

ЧОБИЋ Радослава МИЛОРАД. рођен 1910. Калиновац, Уб. земљорадник. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). ПК батерија. Рањен 26. априла 1945. у Доњем Рајићу.

ЧОЈАНОВИЋ АЛЕКСА. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.

ЧОКАНОВИЋ ЈОРДАН. У Бригади од 17. априла 1945. (из прекоманде). Рањен 20. априла код Врчин Дола.

ЧОКИЋ БОРИСАВ. У Бригади од новембра 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.

ЧОЛАКОВИЋ. Ваљево (општина). У Бригади од октобра 1944. ПК батерија.

ЧОЛИЋ Драгутана БОРИВОЈЕ. Коњух. Крушевац. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде).

ЧОЈИЋ Александра БОРИСАВ. рођен 1926, Александрово. Меровина. обућар. У Бригади од 12. јуна 1944. 1. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.

ЧОЛИЋ Радована МИЈОВАН. рођен 1924. Добротин. Бајина Башта. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Погинуо 16. априла 1945. у Бакову.

ЧОЛИЋ Мшутина МИЛОШ. рођен 1924. Брезовица. Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.

ЧОЛОВИЋ Илије ВЛАДИМИР. рођен 1910. Невесиње. живео у Београду. У Бригади од 1. октобра 1944. десетар у 3. чети 4. батаљона. Рањен 2 пута: 14. децембра 1944. Привлака и 19. јануара 1945. Новак Банска.

ЧАРОВИЋ БОЖИДАР. рођен 1926. Бело Поље. Горњи Мшановац. земљорадник. У Бригади од 5. октобра 1944. 2. чета 1. батаљон. Рањен 3. децембра 1944. код Мартшаца. лечен дуже.

ЧУБРИЛО Петра МИЛАН. рођен 1918. Пркоси. Босански Петровац. земљорадник. Учесник НОБ--а од 1941. године. До ступања у Бригаду био командант батаљона у 31. српској бригади. У Бригаду ступио 15. марта 1945. на дужност заменика команданта бригаде. Погинуо 12. априла 1945. при пробоју Сремског фронта.

- ЧУБРОВИЋ** Михаила ВЕЛИСАВ. рођен 1922. Попучке, Ваљево, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Чета за везу.
- ЧУБРОВИЋ** МИРОСЛАВ. рођен 1923. Букор. Шабац. земљорадник. У Бригади од новембра 1944. Рањен.
- ЧУЉИЋ** Миодрага РАДОЈЕ, рођен 1921. Велика Дренова. Трстеник. земљорадник. У Бригади од формирања, 1. батаљон. Око 10. јануара 1944. прекомандован у 5. српску бригаду. Погинуо 28. јануара 1944. године код Горње Сварче. Блаце.
- ЧУМИЋ** Радована ДУШАН. рођен 1922. Велика Иванча. Младеновац, земљорадник. У Бригади од 9. марта 1945, (из Космајске бригаде). десетар у 2. чети 3. батаљона. Рањен 7. маја 1945. у Дугом Селу.
- ЧУМИЋ** МИЛОВАН, рођен 1922. Велика Иванча. Младеновац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945. (из 2. шумадијске бригаде). Промрзао 24. јануара 1945. Рањен 7. маја 1945. у Крагујевцу.
- ЧУПИЋ** Борисава ДРАГОЉУБ. рођен 1924. Липолист. Шабац, земљорадник. У Бригади од 11. новембра 1944. Рањен теже.
- ЧУТУРИЛО** Стевана СТОЈАН. рођен 1920. Дабар. Оточац. трговачки помоћник у Београду. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), помоћник политичког комесара 2. чете 1. батаљона. Рањен 28. априла 1945. код Новске.
- ЧУЧЕК** И. ФЕЛИКС. У Наредби број 29: десетар. одликован Медаљом за храброст.
- ЧУЧУЛОВИЋ** МИЛАН. Младеновац. (општина). месар. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). ПК батерија. Рањен у јануару 1945.
- ЧУЧКОВИЋ** Драгомира ПЕТАР. рођен 1927. Барич. Обреновац, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). Рањен теже. 12. априла 1945. код Ловаса.
- ЦАГИЋ** Живка ЦВЕТКО. рођен 1926, Завлака. Крупањ. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 3. батаљон.
- ЦАКОВИЋ** ЉУБОМИР. У Бригади од марта 1945. (из прекоманде). Рањен 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ЦЕБИЋ** ОСГОЈА, рођен 1914. Тошк. Сарајево. радник у Београду. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), замештк командира Митраљеске чете 3. батаљона. Контузван 15. априла 1945. у Бакову.
- ШАГИ** Јаноша ЈОЗЕФ. рођен 1926. Мали Иђош, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945. (из 15. војвођанске бригаде), 2. чета 2. батаљона. Погинуо 12. априла 1945. код Ловаса.

- ШАИНОВИЋ Савс МИЛАН**, рођен 1921, Сврачково Село, Удбина, обућарски радник у Београду. У Бригади од 15. новембра 1944. 2. батаљон. Погинуо (утопио се) 3. јануара 1945, Босут.
- ШАЈКИЋ Саве МИЛАН**, рођен 1924, Брачин, Ражањ, земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 3. чета 1. батаљон. Погинуо 3. јануара 1945. годше у Комлетинцима.
- ШАКИЋ Крста ДУШАН**, Губавце, Медвеђа. У Бригади (вероватно) од 2. септембра 1944. године, (из 6. српске бригаде). Погинуо у борби за ослобођење Београда.
- ШАКИЕ Рада ЂОРЂЕ**, рођен 1905, Трешњево. Цетшве, избеглица у Београду. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде), водник у 2. чети 3. батаљона. Рањен 2 пута: 22. децембра 1944. код Отока и 12. априла 1945. у пробоју фронта.
- ШАКИЋ ЂЕТКО**, Реткоцер. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 2. батаљон.
- ШАЛИПАНИЋ Михаила ЂИРИЛ**, рођен 1921, Велже, Љугомер. избеглица, земљорадник. У Бригади од 8. октобра 1944, десетар. Рањен 16. априла 1945. у Бакову.
- ШАНДОР ДОБИ**, Мали Иђош. земљорадник. У Бригади од децембра 1944.
- ШАНДОР МИХАИЛ**, рођен 1927, Мали Иђош. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 2. чета 2. батаљон. Рањен 30. јануара 1945. код Новак Бапске. Поново рођен 12. априла 1945. код Ловаса.
- ШАРАНОВИЋ Чедомира СГАНИСЛАВ**, рођен 1922, Стари Трстеник, "Трстеник. земљорадник. У Бригади од децембра 1944. 3. чета 1. батаљон. Промрзао 28. јануара 1945. Умро 19. априла 1945. године.
- ШАРГИЋ Спасоја НИКОЛА**, рођен 1923, Ресник, Београд, земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригада), МБ чета. Рањен 20. јануара 1945. код Новак Бапске.
- ШАРКОВИЋ Драгољуба ДУШАН**, рођен 1922, Велика Крсна, Младеновац. земљорадник. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). Пратећа (МБ) чета 2. батаљона. Рањен, теже, 13. априла 1945. Вшковци. Умро у болници.
- ШАРЛОВИЋ Марка РАДУЛЕ**, рођен 1923, Доњи Гајтан, Медвеђа. Живео на Косову и избеглица у Гајтану. електротехничар. У Бригади од формирања. политшки делегат у 3. чети 2. батаљона. У априлу 1944. упућен на курс за Главни штаб Србије. Промрзао фебруара 1944. у повратку из Црне Траве.
- ШАРОЊИЋ Мартина ЈБУБОМИР**, рођен 1925, Горњане, Бор. земљорадник. У Бригади од 26. децембра 1944, 3. чета 2. батаљон. Оболео.

- ШАЋ ЗВОНИМИР.** У Алманаху Бригаде: борац, одликован Медаљом за храброст.
- ШОШИЋ МИЛУТИН.** У Бригади од децембра 1944. године.
- ШОШИЋ МОМЧИЛО.** У Бригади од децембра 1944, Радни вод 4. батаљона.
- ШОШКИЋ БУДЕ.** У листу 1. чете 3. батаљона: заменик командира чете.
- ШОШТАРИЋ ЦИРИЛ,** Велже, Љутомер, избеглица у Београду. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде), водник у 3. чети 2. батаљона. Рањен 20. априла 1945, Врчин Дол.
- ШПАНИЋ ИЛИЈА,** рођен 1915, Штивица. Нова Градишка. избеглица у Београду. У Бригади од шрта 1945, (из прекоманде), 3. чета 2. батаљон. Рањен 29. априла код Јазавице.
- ШТАВНИЋ Василија МИЛАН.** Пољница, Книн, живео у Београду. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). Рањен 16. априла 1945. у Ђакову, 26. априла вратио се у јединицу.
- ШТЕРИЋ Л.** Аутор чланка у листу „Јединство“, 9. мај 1945: у Митраљеској чети 1. батаљона.
- ШТЕФАНАЦ ИВО,** рођен 1914, Маглајци. Босанска Дубица, живео у Београду, земљорадник. У Бригади од марта 1945, (из прекоманде). 3. чета 3. батаљон. Рањен 28. априла 1945. код Новске.
- ШТИЛ Јована АНДРИЈА.** рођен 1914. Иђош. Кикинда, земљорадник. У Бригади од 26. фебруара 1945, (из 15. војвођанске бригаде). политички делегат Вода за везу, 3. батаљон. Погинуо 8. маја 1945. код Дутог Села.
- ШТРУКЕЉ Јосипа ЈОСИП,** рођен 1924, Љубљана, од 1941 у Београду, ученик. У Бригади од 15. новембра 1944: прекомандован у Дивизију. Рањен код Шида и Илока.
- ШЋЕПАНОВИЋ Мушике МИЛОШ.** рођен 1925, Горњи Гајтан. Медвеђа. У Бригади од формирања, командир 1. чете 2. батаљона. Рањен 17. октобра 1944. код Малог Мокрог Луга, Београд.
- ШЋОПУЛОВИЋ Николе ВЕЛИМИР,** рођен 1920, Граовица. Ктадово. земљорадник. У Бригади од децембра 1944, 2. чета 3. батаљон. Погинуо 20. априла код Билица.
- ШУЈДОВИЋ ЉУБОМИР.** рођен 1923, Горњи Лајковац, Лајковац, земљорадшж. У Бригади од 13. јануара 1945, (из 2. шумадијске бригаде). Рањен 3. маја 1945. код Банове Јаруге.
- ШУМАНАЦ МИЛИСАВ,** рођен 1923, Звезд. Владимирци. земљорадник. У Бригади од новембра 1944, 2. чета 2. батаљон. Рањен јануара 1945. код Шаренграда. Умро у болници у Новом Саду.

ШУМАНАЦ Боге СТАНИСЛАВ, рођен 1922. Звезд. Обреновац, земљорадник. У Бригади од октобра 1944. Рањен 3. децембра пред Мартинцима. Умро сутрадан у Дивизијској болници.

ШУЊАРЕВИЋ (РАДОВИЋ) Милутина ЈОВАНКА. рођена 1926, Злакуса, Ужице. домаћица. У Бригади од 14. септембра 1944,3. чета 3. батаљон. Рањена теже. 19. јануара 1945, код Новак Бапске.

ШУТОВИЋ Јована МИЛОШ. Коњарник, Житорађа. У Бригади од децембра 1943, десетар у 2. чети 2. батаљон.

ШУШЊАР РАДЕ. У Бригади од октобра 1944, Извиђачка група 4. батаљона. Рањен 11. децембра 1944. код Отока.

Борци са непошпуним подацима

АЛБАНАЦ, водник у 1. чети 1. батаљон. Нестао (утопио се) 3. јануара 1945. код Комлетинаца. Вероватно је из села Алабана код Блаца. У Бригади од 20. маја 1944, (из Јастребачког одреда).

АЦА - АЛЕКСАНДАР, командир 3. чете 1. батаљона. Погинуо у пробоју фронта 12. априла 1945. У Бригади од 9. марта (из Космајске бригаде).

АЦА ЦРНОТРАВАЦ, командир 3. чете 4. батаљона.

ВЕЉА. из 2. чете 4. батаљона. Рањен, теже. 22/23. децембра 1944. у нападу на Оток. Убрзо умро. У Бригади од маја 1944, пре тога био у 1. јужноморавском одреду.

ГАВРА. Из 2. батаљона. Погинуо 10. децембра 1943, у борби на Барју.

ДЕНЧА, из Стубле. Бојник. Погинуо у току другог похода на Копанник (вероватно) 20. јула на Црној Чуки, Пожар. У Бригади од маја 1944.

ДЕСАНКА, из Пусте Реке. у 4. батаљону. Погинула 16. јуна 1944. код Сувог Дола. Блаце. У Бригади може бити од маја 1944.

ДРАГОЉУБ из Ђинђуше. Бојшж. Погинуо у току другог похода на Копанник. (вероватно) 20. јула 1944. на Црној Чуки, Пожар. У Бригади од 1944.

ИКА „ЛЕСКОВЧАНИН“, Пратећа чета Бригаде. Заробљен од Бугара у Куршумлији. Обешен у Куршумлији средином августа. У Бригади (вероватно) од маја 1944. године.

ЈОВАН. из Обилића. Приштина. избеглица на југу Србије. У Бригади од формирања. у 3. батаљону. Налази се на фотографији (Ф 74) овог Батаљона. Погинуо пре Сремског фронта.

ЈОРДАН. из Здравнића. Прокупље. У Бригади од 20. маја 1944. (из Јастребачког одреда). Погинуо у Београду. близу Аутокоманде. Могуће да је био у 4. батаљону.

- КРАСА**, из Топлице. Погинула (вероватно) при прелазу Ибра 7/8. септембра 1944, јер је тада виђена да води коња са санитарским материјалом. У Бригади (вероватно) од 20. маја 1944, (из Јастребачког одреда).
- КРСТА**, „мали ШВРЋА“, из околине Шапца, курир Бригаде. Погинуо код Ловаса 12. априла 1945. У Бригади са осталим Шапчанима од 12. новембра 1944, (или нешто касније).
- МИЈИ(....)** Р. рођен 1926. Бублица. Прокупље. У Бригади (вероватно) од маја 1944. Рањен.
- МИЛАН**, из Лешнице, Лозница, У 2. батаљону. Погинуо код Лаћарка (или Генералног канала), средином новембра 1944. године.
- МИЛЕ**, десетар у 2. батаљону. Погинуо на Ргајском вису 18. (19) марта 1944. Вероватно је са подручја 2. батаљона (Пуста Река - Јабланица). У Бригади од формирања. 21. новембра 1943.
- МИЛОРАД**. Погинуо 15. новембра 1944. Вероватно се ради о новодошлом борцу. Место погибије: између Лаћарка и Мартинаца.
- МИЋА**, из Вујанова. Бојник. Погинуо 28. марта 1944, Бели Камен.
- ОСТОЈА**, командир Митраљеске чете 2. батаљона. У Бригади (вероватно) од марта 1945, из прекоманде (Космајска бригада).
- ПИЛОТ** из Београда. Тако је познат, али није пилот. Погинуо. Вероватно је из 1. батаљона (3. чета). /
- РАДМИЛА - РАДИЦА**. Лесковчанка. У 3. чети 4. батаљона. Рањена 16. јуна 1944. код Блаца. Заробљена од Бугара, (вероватно) убијена. У Бригади може бити од маја 1944. године.
- РАДОЈЕ**, из Шумадије. Отац му се зове Радоје. Погинуо у Лаћарку 2. новембра 1944. (шга неколико дана доцније). Сахрањен у у Лаћарку.
- РАКА** (познат као: отац Рака). Погинуо на другом походу на Копаоник (вероватно) 20. јула 1944. на Црној Чуки, Пожар. Старија особа. У Бригади од маја 1944. године.
- РАТА**. У листу „Јединство“ 7: у Чети ПТ пушака. Погинуо у офанзиви од на-газне мине.
- РАША**, из Кацабаћа. Бојник. десетар. Погинуо 28. марта 1944, на Белом Камену. Вероватно је из 2. батаљона. У Бригаду дошао неколико месеци раније, децембра 1943.
- СЛАВОНАЦ**. политички комесар 2. чете 2. батаљона. Погинуо 18. (19) марта 1944. на Ргајском вису. Дошао из Београда у току лета 1943. године. У Бригади од формирања.
- СПАСОЈЕ**, Црногорац, (носио је црногорску капу). Водник 1. вода 3. чете 2. батаљона. Храбро погинуо 6. јула 1944. на Стрмцу, Копаоник. У Бригади вероватно од 16. децембра 1943. године.

СТАНОЈЕ, из Бучумета, Медвеђа. У Бригади од маја 1944. Шеф кројачке радионице Бригаде.

СТОЈАН. из Горње Јошанице (или Претрешње), Топлица. У Бригади од 20. маја 1944. (из Јастребачког одреда), 1. чета 2. батаљон. Погинуо у нападу на Куршумлију. Могуће је да је то борац звани „Претрешња“. пушкомитраљезац, који је јуна 1944. оборио код Блаца бугарски авион.

ТРАЈАН, Асановац, Прокупље. У Бригади од формирања, у 3. батаљону. Прикључио се на Пасјачи, средином октобра 1944. Погинуо (вероватно) пре Сремског фронта.

НЕИДЕНТИФИКОВАНИ БОРАЦ. Погинуо 23. јануара 1944. године код Драгуше, на ливади.

НЕИДЕНТИФИКОВАНИ БОРАЦ. Погинуо 28. марта 1944. на Белом Камену. НН: Заробљен борац. 3. батаљон 23. јула 1944. код Гајтана, стрељан од четника. НН: Заробљен борац. 3. батаљон 23. јула 1944. код Гајтана, стрељан од четника.

НЕИДЕНТИФИКОВАНИ БОРАЦ. Погинуо крајем јула 1944. грешком. наопако ставио мину у минобачач, експлодирала цев. Вероватно је из Пратеће чете Бригаде.

НН. из 1. чете 1. батаљона. Рањен, (вероватно) 5. априла 1945. у насилном извиђању. Умро у Дивизијској болници у Соту. Извештај Санитета Дивизије.

НН. из 2. чете 2. батаљона. Рањен 8. априла 1945. испред линије фронта. Донет мртав у Дивизијску болницу у Соту. Извештај Санитета Дивизије.

НН. из 2. чете 2. батаљона. Рањен (вероватно) 8. априла 1945. испред линије фронта. Умро 11. априла у Дивизијској болници у Соту. Извештај Санитета Дивизије.

НН. из 2. чете 3. батаљона. Рањен у главу 5. маја 1945. испред Крижа. Убрзо умро. Извештај Санитета Дивизије.

НН. из 2. чете 2. батаљона. Рањен 5. маја испред Крижа. Вероватно умро. Извештај Санитета Дивизије.

НН, из 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. у главу. Умро и сахрањен у Дугом Селу. Извештај Санитета Дивизије.

НН, из 2. батаљона. Рањен 8. маја у главу. Умро и сахрањен у Дугом Селу. Извештај Санитета Дивизије.

НН. из 2. батаљона. Рањен у главу 8. маја. Донет мртав у болницу. Извештај Санитета Дивизије.

А(?)ТАНОВИЋ СЛОБОДАН. У 1. чети 3. батаљон. Рањен 14. априла 1945. у болници у Микановцима. Ошак болнице Стари Микановци.

(...)КОЛИЋ РАДОМИР. У 3. чети. Рањен 6. маја 1945, Криж. Из књиге рођених.

РАДЕ - „КОСОВАЦ“. Аутор чланка у листу „Јединство“, 9 (мај 1945. године) из 3. батаљона.

РАДЕ. Аутор чланка у листу 2. батаљона, јануар 1945. године.

РАДОЈКО. Писар у 1. батаљону; из Тимочког краја.

РАТБЕЈИ, из Топлице. У Бригади од 20. маја 1944, (из Јастребачког одреда).

РАША. У бригадном листу „Јединство“, 1. јануар 1945: у Интендантури Бригаде, снабдева храном.

РОМ (ЦИГАНИН) из околине Јагодине. У пробоју фронта 12. априла 1945. био у 1. батаљону.

РОМ (ЦИГАНИН). живи у Ваљеву. после 1945. без обе ноге. Из 1. баталљона.

СВЕТА. Шофер. У листу 2. батаљона, јануар 1945: Света шофер.

СЕЈИМ, Ром из Здравинџа. Прокупље. Учествовао у борбама' на Копанонику јула 1944. У Бригади (вероватно) од маја 1944. (из Јастребачког одреда).

СИНИША, са југа Србије, служио Југословенску војску. Водник у 3. чети 1. батаљона у пробоју фронта 12. априла 1945. године.

СИНИША, село Дивостин. Крагујевац. Митраљеска чета 3. батаљон.

СТАВРА, рођен 1917. околина Лесковца. У Бригади од првих месеци 1944. до краја јула 1944. Десетар 2. десетине у 2. чети 2. батаљон.

ФРАНЦ, Словенац, ПК батерија.

ЧЕДОМИР из села Гарџе. Гаџин Хан. Рањен.

НЕИДЕНТИФИКОВАНИ БОРАЦ. Средином августа 1944. упућен на курс са Божидаром Ракочевићем.

Борци страни држављани

АБДУРАХМАН АЛИЈА. 1923. Киргизија. У Одреду (вероватно) од септембра 1943. У Бригади 1. чета 4. батаљон. Рањен 7/8. септембра 1944. а 19. септембра транспортован у Италију.

АКСЕРЈЕН АНДРИЈА, Рус. У 2. чети 3. батаљона. Ран>ен 12. априла 1944. у пробоју фронта.

АЛЕКСЕЈЕВИЋ КАРАБЕТ. Рус, Петроград, рођен 1915. У 1. чети 2. батаљон. Рањен 14. априла 1945. у Тзакову.

БОРШОВ МИХАИЛО. Украјинац. Белорус. У 3. чети 4. батаљон.

КАРАСОВ СЕРГИЈЕ, Рус. рођен 1908, Сарацки; у 1. чети 2. батаљон. Рањен 21. априла 1945. Андријевци.

ПЕТРОСИЈАН Ајропеда СЕРГЕЈ. рођен 1915. Степонокер. Карабах. У 3. чети 2. батаљона. Нестао (погинуо) 8. маја 1945. код Дугог Села.

РИБАЛЧЕНКО ФЈОДОР, рођен 1919, Рус. У 3. чети 1. батаљон до око 10. новембра 1944. године.

САМУЕЛ ДИМИТРИЈЕ, Рус. У 3. чети 4. батаљона. Погинуо 15. октобра 1944. на Звездари. Београд.

САРАТИЈАН Григор ЛЕОН, рођен 1919, Градонфленс. Тифлис, Грузија. У 3. чети 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945, Андријевци.

СЕРГИЈЕВИЋ АЕКСАНДАР, рођен 1924, Карал. У Бригади од 28. фебруара 1944, 1. чета 1. батаљон. Рањен 2. новембра 1944. у Лаћарку.

ХАЧАТУРИЈАН М. (Крашч) ХАЗАД (Хозров), рођен 1915, Городјесвон, Бејин Алагас, Кавказ. У 1. чети 3. батаљон, у Митраљеској чети 2. батаљона. Рањен 21. априла 1945. Андријевци.

ХВОРОВ ПЕТАР. Рус, рођен 1905, Исмаил. У Одреду од новембра 1943. У Бригади 3. чета 1. батаљон. Контузован 24. децембра 1944. код Отока.

АЛЕКСАНДАР - САША, Рус. У 1. чети 1. батаљон до око 10. новембра 1944. пушкомитраљезац.

ВИКТОР. у 3. чети 3. батаљона до око 10. новембра 1944. до Лаћарка.

СОВЈЕТСКИ ВОЈНИК. Рус. коњоводац у 3. батаљону до око 10. новембра 1944.

РУС. млађи човек. У 1. чети 1. батаљона до око 10. новембра 1944. године.

СОВЈЕТСКИ ВОЈНИК, Рус. Погинуо 20. јула 1944. на Пожару, Копаоник.

АЛБАНЕЗ МАРЧЕЛО. рођен 1923. Рим. Италијан. трговачки помоћник. 1. чета 4. батаљон. Рањен, теже, 5. децембра 1944. Адашевци. Вратио се 12. марта 1945. године.

ВАЛПАТИ Умберто ЕНРИКО. рођен 1921, Удина, Италија. радиотехничар. У НОБЈ од 10. фебруара 1943. Водник. заставник у Митраљеској чети 3. батаљона. Рањен 12. априла 1945. код Ловаса: 18. октобра 1945. године отишао у Италију.

ТАЉО ВИКТОР, рођен 1906, Тулемино. Толмине. у 1. чети 1. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

КАНЋАНО Шаврено БУЗЕПЕ. рођен 1924. Потенце, Палермо, земљорадник. Заробљен 15. октобра 1944. Био у 3. чети 1. батаљона. Рањен 17. јануара 1945. код Новак Бапске. Умро у болници у Новом Саду, 9. фебруара 1945.

ЛИГОШ ВАЛЕРИЈАН, рођен 1920, Насапули, Италија. У Бригади од лета 1944. 1. чета 3. батаљон. Погинуо 15. септембра 1944. код Пожеге.

МАРКУЧНО А. АДЕЛМО, рођен 1909, Гросета. У Бригади од септембра 1944, 1. чета 4. батаљон.

МАРТИНИ ГАВЕРО. У 3. чети 4. батаљона. Рањен јануара 1945. године.

МЕЛЕНИТЕ Бузепе **НЕЛО - ЖИВКОВИЋ Ђ. НЕНАД.** рођен 1918, Рим. Побегло из затвора у Нишу и од децембра 1943. у Бригади, МБ одељење. Рањен више пута. Живи у Лесковцу, Живковић.

МИЛАНЕЗИ БУЗЕПЕ, рођен 1914, Брешија (провинција). Бригодна болница. Погиуно 17. октобра, Кумодраж.

РИНКО ВИКТОР. Противколска батерија. Рањен 19. априла 1945. године код Врчин Дола.

РУСИ АНУС. У 2. чети 2. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја. Умро у Бригодном превијалингу.

РУСО ЕДЈИДИО. У 3. чети 1. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.

ЧДЈИУНО РУЂО, рођен 1925, Торандо. У Бригади од 16. октобра 1944. 3. чета 1. батаљона. Рањен 22. децембра 1944. код Отока.

ЦИНГАРО РОМЕО. У 2. чети 3. батаљона. Рањен 8. маја 1945. код Прозорја.

БУГАРСКИ ВОЈНИК. Погиуно јула 1944. на Копаонику.

ТОРИКИДИС ЈОРГА, рођен 1926, Пиреј. Атина. Грчка. У Бригади пре 22. марта 1944. 3. чета 2. батаљон. Митраљеска чета 3. батаљона. (економ чета), помоћник интенданта 2. батаљона. Рањен 14. децембра 1944. Привлака и 14. априла 1945, Баково. Умро 20. априла, Винковци.

НЕМАЧКИ ВОЈНИК, (вероватно) Мароканац. говорио је француски. У болници у Бакову сачувао је седам рањеника 4. бригаде. не допустивши усташама да их побију. Није се повукао са осталим немачким војницима. већ је остао као борац Бригаде. Погиуно је (вероватно), негде код Загреба. (Санитетски зборник НОР. 7,389).

САДРЖАЈ

УВОД	5
Развој НОБ-а на југу Србије	6
Значај издавања монографије Четврте српске НОУ бригаде	19
ФОРМИРАЊЕ БРИГАДЕ	23
Настајање у покрету и борбама	23
Званична свечаност	30
Прва борба Друге јужноморавске	34
Политичкоипропагандноделовање	37
Упад у Жупу и Александровац	40
Намере четничких корпуса	44
Окршаји у Барју и околини	46
Прса у прса у Косанчићу	50
Диверзије на јужној прузи	61
Анализа првих четрдесет дана борбе	64
Потрага за четницима	66
Напад на болницу у Лесковцу	67
За три дана две бригаде	72
Напад на бугарско упориште	74
Садејство са Трећом јужноморавском бригадом	77
Злочини Бугара и готићеваца	80
Бомбаши на војном аеродрому	82
Дуги зимски марш маневар	84
Повратактежи од доласка	90
ОФАНЗИВА УДРУЖЕНИХ НЕПРИЈАТЕЉА	95
Пораз четника у Арбанашкој	95
Два дана и две ноћи борбе	98
Стигао је командант Гзавног штаба	104
Пораз белогардејаца и Немаца	105
Сукоб са паликућама	111
Очекивање Оперативне групе дивизија	113
Клопка за немачке падобранце и полицајце	116
Брана одмазди, предах и приредба	123
Промена назива бригаде, нови батаљон и предаја Бугара	127

ФОРМИРАЊЕ ПРВЕ СРПСКЕ ДИВИЗИЈЕ

Смотра и свечаност упркос немачким авионима	131
У Горњој Јабланици	134
У сливу Мале и Велике Косанице	140
Покрет за Топлицу и напад на Блаце	146
Борбе на падинама и врховима Копаоника	150

ДВОЕТАПНА ОФАНЗИВА УДРУЖЕНИХ НЕПРИЈАТЕЉА

Одбијање четничких јуриша	155
Операција „Трумф“ и кадровске промене	164
Опет на Копаоник и натраг	166
У чељустима непријатељске офанзиве „Чистка“	174
Маневар према Косову	179
Офанзивна дејства	185
Напади на Куршумлију	189
У Оперативној групи дивизија	195
Организационе и кадровске промене у Дивизији и Бригади	199

ОДЛАЗАК ИЗ ЈУЖНЕ СРБИЈЕ

Преко Ибра на Чемерну	203
Дводневне тешке борбе у Пожеги	207
Наступни марш и борбе у Шумадији	213
Оштра борба у Липовцу	217
Приближавање главном граду и сусрет са црвеноармејцима	221

УЧЕШЋЕ У БЕОГРАДСКОЈ ОПЕРАЦИЈИ

Рапе уз раме са црвеноармејцима	227
Увођење јединица Двадесет прве српске дивизије у жестоке борбе	231
Уништење немачке претходнице и главнине	234
Противнапад према Болечу и опкољавање Немаца	243
Смотра и дефиле на Бањици	251

НА СРЕМСКОМ ФРОНТУ

Долазак на Црну линију немачке одбране	254
Једномесечно крварење у блату, снегу и на голомразици	256
Муњевити напади немачких борбених група	263
Угрожавање Црвене линије непријатељске одбране	267
Културно-просветне активности и кадровске промене	269
Поново на ватреној линији	272
Пораз непријатеља на Црвеној и Нибелуинској линији	275

НАПАДИ И ПРОТИВНАПАДИ У РЕЈОНУ ОТОКА И ЗЕЛЕНЕ ЛИНИЈЕ

Комлетинци су одбрањени	281
Прегруписавање снага и офанзивни удари	284
Четвородневне жестоке борбе у рејону Отока и Привлаке	289
Драматична ноћ и дан у Комлетинцима и на Босуту	298
У армијској резерви	304

НЕМАЧКА ОФАНЗИВА „ЗИМСКА ОЛУЈА“

Заушављање непријатеља код Шаренграда и Новак Банске	310
На положају, обуци и остале активности	317
Политички и партијски рад	321
Културне и просветне активности	325
Увођење тројне формације	328

ПРИПРЕМЕ ЗА ПРОБОЈ СРЕМСКОГ ФРОНТА

На правцуглавногудара	333
Почетак краја Сремског фронта	336
Борба за Ловас	343
Ослобођење Винковаца	346

КРОЗ СЛАВОНИЈУ

Напади и противнапади у Бакову	350
Освајање есесовских и усташких упоришта	359
Од Орљаве до Новске и Јасеновца	363
Гоњење без застоја	369
Јачи отпор у Церју и околини	375
Рат после капитулације нацистичке Немачке	378
У мирнодопским гарнизонима ...".	385

САСТАВ БРИГАДЕ ПРИ ФОРМИРАЊУ 389

Састав Првог (Расинског ударног) батаљона	389
Састав Другог (Пусторечко-јабланичког) батаљона	391
Састав Трећег (Црногравског ударног) батаљона	393

СПИСАК БОРАЦА ЧЕТВРТЕ СРПСКЕ УДАРНЕ БРИГАДЕ 396

Борци са непотпуним подацима	813
Борци страни држављани	818

Ми.трад Гоачин
ЧЕТВРТА СРПСКА УДАРНА БРИГАДА

Лектор

Брнка Косановић

Коректор

Божидар Младеновић

Компјутерска припрема

Миломир Д. Бошковић

Унос текста

Боа Матијевић

Тираж: 1000 примерака

Прво издање

Штампање ове књиге финансијски су помогли
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ КРУШЕВАЦ
ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА „ЖУПА“ КРУШЕВАЦ
ФАБРИКА МАЗИВА КРУШЕВАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ЛЕСКОВАЦ
НИШКИ ОКРУГ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ НИШ

Штампа „РУЈНО“ Ужице